Jaargang 2, nummer 1

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Waarheen met de sociale zekerheid?

Naar schatting achthonderdduizend werklozen en de voorspellingen gaan in de richting van een miljoen in 1985 en anderhalf miljoen in 1990.
Miljoenen mensen die nu al afhankelijk zijn van een of meer uitkeringen. En de aanval op die uitkeringen is geopend. Bijna dagelijks nieuwe plannen of maatregelen om, nu eens hier dan weer daar, te bezuinigen. Telkens weer foute antwoorden op goede vragen.

Tegen deze achtergrond is onlangs in Utrecht een studiedag van de CPN over de toekomst van de sociale zekerheid gehouden. Er waren circa 150 deelnemers: werkenden en niet-werkenden. Vrijwilligersaktivisten van de werkbeweging. Vertegenwoordigers van vele beroepsgroepen, bewegingen en organisaties. Er werden discussies gevoerd in themagroepen: over de geschiedenis en perspektieven van het sociale zekerheidsstelsel; over de aktuele verslechteringen en wijzigingsvoorstellen; over basisinkomen en basisuitkering; over individualisering van de sociale zekerheid; over ,,een zinvol bestaan" met een uitkering en de wegen om los te komen van een levensbepalend gedwongen niets doen.

Uitgangspunten

De uitgangspunten van de diskussie, werden door Ina Brouwer aldus verwoord:
— De krisis van het huidige sociale zekerheidsstelsel weerspiegelt niet alleen de economische crisis (uitstoot van arbeidskracht) en de slopende opvoering van het tempo van het arbeidsproces, maar ook de veranderingen in de arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen en het gebrek aan zelfbeschikkingsmogelijkheden van uitkeringsgerechtigden.
— Het individualiseren van de sociale zekerheid — recht op inkomen voor elk individu afzonderlijk — kan niet op een formele wijze die zich niet bekommert om inkokenseffekten.
(De individualisering zoals de VVD voorstaat bijvoorbeeld haalt uitkeringen omlaag naar bijstandsniveau). Een reorganisatie van de sociale zekerheid zonder daarbij uit te gaan van individualisering is evenmin mogelijk: steeds minder mensen laten zich nog langer in een afhankelijkheidspositie drukken. Een stelsel, gebaseerd op het kostwinnersbeginsel, zal niet funktioneel blijken.
— Vele organisaties en bewegingen diskussiëren mee over de sociale zekerheid. Sommige stellen hun eisen met betrekking tot behoud van rechten (de WAO-ers), anderen treden op voor verandering en uitbreiding van rechten (bijstandsvrouwen). Deze verschillende krachten moeten gebundeld worden om te voorkomen dat ze tegen elkaar worden uitgespeeld.
— De koppeling van uitkeringen aan arbeid(sverleden) is niet alleen een inkomensprobleem maar betreft tegelijkertijd een koppeling aan de machtspositie van de vakbeweging. Daar staat tegenover dat een gekoppelde sociale zekerheid grote groepen zonder arbeidsverdeling — vrouwen, jongeren, schoolverlaters — min of meer in de kou zet.
Waaraan ontlenen deze groepen hun macht? Hoe is hun inkomen anders gegarandeerd dan door de (on)welwillendheid van de overheid? Zonder koppeling kan de sociale zekerheid een sluitpost en bezuinigingsmiddel worden.

De problemen

De diskussie over sociale zekerheid mag niet voorbij gaan aan reëel bestaande tegenstellingen. Tussen mannen en vrouwen, ouderen en jongeren bestaat een belangenverschil rond de verdeling van arbeid. Een deel van de krisis is daarmee ook de krisis van de arbeidersbeweging, de krisis van links dat zich gesteld weet voor nieuwe vraagstukken waarop de oude antwoorden niet meer passen. Waar vroeger looneisen en verbetering van arbeidsvoorwaarden aan de orde kwamen, wordt nu gestreden voor het behoud van werk en tegen de afbraak van hele bedrijfstakken. Ondertussen gaat de aanval op het stelsel door en is de eerder door Dales beloofde ,,brede maatschappelijke diskussie" over wijzigingen van het stelsel door De Graaf als niet meer ter zake doende terzijde geschoven. Die diskussie moet worden opgeëist. Tijd winnen is noodzaak. Mensen moeten gemobiliseerd worden om zich uit te spreken over oplossingen op langere termijn, maar deze diskussie heeft alleen kans van slagen als ze aansluit bij eisen voor directe verbeteringen die het gevoel van machteloosheid verminderen.

In de diskussies kwamen een aantal elementen telkens weer naar boven. Die worden hieronder samengevat.

De organisatie van uitkeringsgerechtigden

Het organiseren van mensen op wat ze gedaan hebben, dat wil zeggen het organiseren van mensen op een plaats op de arbeidsmarkt die ze niet meer hebben, is moeilijk, maar zeker niet onmogelijk. Zo werd vanuit het WAO-beraad het voorbeeld genoemd van een beweging die begonnen was als een optreden voor behoud van inkomen, maar zich gaandeweg verbreedde en verdiepte. De aktie mengde zich in diskussies over arbeidsomstandigheden (een links volumebeleid!) sprak de kerken aan op hun ethische pretenties en liet zich evenmin onbetuigd in akties voor arbeidstijdverkorting.
Dit probleem werd van verschillende kanten benaderd: als wapen tegen ziekmakende omstandigheden, als produktiviteitsbevorderende maatregel en als antwoord op voortgaande invalidisering: gedwongen niets doen maakt mensen ziek of zieker. De WAO-beweging is met 80.000 aangesloten leden stevig verankerd in de vakbeweging en verbindt haar akties met de strijd van de vakbeweging. Zo werd een staking bij het GAK krachtig gesteund. Zo ook wordt de democratisering van de sociale fondsen opgeëist en de werknemersvertegenwoordiging in die fondsen daarop aangesproken. Ook wordt opgetreden voor een eigen beïnvloeding van CAO-voorstellen.

Werkbeweging

Een heel andere organisatievorm loopt via de werkbeweging: met behoud van uitkering als uitgangspunt maatschappelijk nuttige projekten en aktiviteiten in de buurt zoeken: ,,Binnen een uur vind je zo twintig projekten voor de buurt". Feit is, dat al tienduizenden arbeidsplaatsen in Memo-ondernemingen en werkprojecten gecreëerd zijn. De formele weg naar subsidies duurt echter lang, wordt gedwarsboomd door betutteling en er is weinig geld van de overheid. Die geeft enkele tientallen miljoenen uit voor alle kleine projekten bij elkaar tegenover de 1250 miljoen gulden die een bedrijf als Hoogovens zonder voorwaarden krijgt toegeschoven. Het geopperde devies: kraak je eigen werk, maak per buurt of groep een eigen werkgelegenheidsplan, zoek de mogelijkheden binnen en buiten de sociale wetten. Zoiets als het plan Van der Louw moet gebruikt worden om wél goede projekten van de grond te krijgen. Nieuwe vormen van werkgelegenheid moeten worden bevochten, ook buiten de marktsektor om: ,,In het kapitalistische loonsysteem is de werkloosheid niet oplosbaar en voor socialisten zou déze oplossing ook niet gewenst móeten zijn".

Tegenstelling werkenden — niet-werkenden

In het systeem van sociale zekerheid bestaat op verschillende punten een reële tegenstelling tussen werkenden en niet (in loonarbeid) werkenden, die in de aktiviteiten van de werkbeweging, maar niet alleen daar, wordt ervaren.
Historisch ontstaan als een middel om de objektieve konkurrentie tussen werkenden en niet-werkenden uit te schakelen, wordt de sociale zekerheid alleen al door de wijze van financiering ervaren als een tegenstelling tussen de (zo genoemde) ,,aktieven" en ,,niet-aktieven". In de werknemersverzekeringen betalen de werkenden via het omslagstelsel hun premie voor de niet werkenden. Ook anderszins worden tegengesteld lijkende belangen aangescherpt: terwijl de permanent geworden en hoge werkloosheid in feite pleit voor het opheffen van de sollicitatieplicht voor uitkeringsgerechtigden, richten overheidsbezuinigingen zich op ,,het verbeteren van het funktioneren van de arbeidsmarkt": verruiming van het begrip passende arbeid, versoepeling van het ontslagbeleid, verruiming van het uitzendwerk, meer tijdelijke kontrakten, lagere jeugdlonen.
Achthonderdduizend werklozen die gedwongen worden verscherpt te konkurreren om minder dan de tienduizend aangeboden banen? Een illusie, natuurlijk. Maar wel: disciplinering van werkenden en niet werkenden. Je mag blij zijn als je een baantje krijgt! Eén kik en je vliegt er uit!
Ook in de diskussie over de werkbeweging ontstaan tegenstellingen: de angst voor konkurrentievervalsing tegen het recht op je ,,eigen werk". Maar met name rond het punt van de verdeling van het bestaande werk bestaan belangentegenstellingen. De meeste aanwezigen waren van mening dat uitkeringsgerechtigden een radikale herverdeling van het bestaande werk moeten opeisen, en daar ook de werkenden op aan kunnen spreken.

De rol van de vakbeweging

De vakbeweging behartigt de belangen van werkenden inderdaad, maar in de ogen van veel diskussianten zonder de belangen van uitkeringsgerechtigden voldoende in het beleid te betrekken. De vakbeweging beijvert zich meer voor lage premies dan voor behoorlijke uitkeringen, de rol van werknemersvertegenwoordigers in (beroeps)commissies van de sociale fondsen ondervindt de nodige kritiek.
Als antwoord hierop wordt een plaats geëist voor organisaties van uitkeringsgerechtigden in de sociale fondsen, een vergroting van de invloed van in de bond georganiseerde uitkeringsgerechtigden op het beleid van de vakbeweging, vergrote druk op de vakbeweging via daarin georganiseerde CPN-leden, belangenbehartiging van uitkeringsgerechtigden op het niveau van gemeentebesturen. Immers, namens de gemeenten voeren de sociale diensten de WWV, de RWW en ABW uit. Met name artikel 36 WWV (sociaal kultureel werk voor langdurig werklozen) biedt gemeenten meer mogelijkheden dan nu gebruikt worden.

Vervolg op pagina 2

17 februari 1983

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het tweede nummer van de tweede jaargang verschijnt 18 maart a.s.
Copij inleveren vóór 8 maart. Leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via de distrikten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1.50 (exclusief porto) of ƒ 12.50 per jaar (postgiro 511002 t.n.v. alg. penningmeester CPN).

Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Frans van Liempt, Alain Stom en Hans van der Velde.

Redactiesecretariaat: Alain Stom, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020-262565 (tst. 10).
Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische produktie: Dijkman.

Inhoud

	Pag.
Waarheen met de sociale zekerheid?	1—2
Ontwerp program	3—7
Materiaal tbv de conferentie over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing	4—5
Ingezonden brieven	6
Distriktsnieuws en nieuws uit het PB	8

Vervolg van pagina 1

Individualisering van de sociale zekerheid

Een EEG anti-discriminatiebepaling (de zogenaamde 3e richtlijn), verplicht lidstaten voor 1 januari 1985 het sociale zekerheidsstelsel los te maken van ,,iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht, hetzij indirect door verwijzing naar met name echtelijke staat of gezinssituatie...'' Zowel de op stapel staande wijziging in het huidige stelsel (kostwinnersbepalingen voor de minima van uitkeringen die op dit moment nog wel geindividualiseerd zijn), als de plannen voor herziening van het stelsel (Twee Trajecten Stelsel, Vangnetstelsel) maken van de anti-discriminatiebepaling materieel een farce. Het lijkt alsof er gestreefd wordt naar de invoering van een biologisch minimum met toeslagen afhankelijk van o.a. de huishoudensvorm.
Moet een eigen basisuitkering voor iedereen, ongeacht relatievorm of leefeenheid, worden opgeëist? Jawel, vond de conferentie, maar zonder de daarbij gestelde eis van een radikale herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid bestendigt het de man-vrouwverhouding op de arbeidsmarkt. Een basisuitkering, ontkoppeld van relaties én van enigerlei arbeidskriterium, stelt het probleem van onbetaalbaarheid. Wat blijft er op die manier materieel over van geindividualiseerde inkomens? Het dilemma tussen koopkracht en individualisering is als vraag gesteld maar een afdoend antwoord is er nog niet.
Een louter formele individualisering á la de VVD lijkt niet de moeite waard: van 50% minimumloon kan niemand zelfstandig zijn.
Gesteld tegenover de akute verslechteringen van het moment is er aan de eisen voor de korte termijn geen gebrek: minima omhoog, meer scholingsmogelijkheden, meer ruimte op de arbeidsmarkt voor vrouwen, behoud van hoofd- en neveninkomsten, uitbanning van de huidige vormen van het kostwinnersbeginsel.

Financiering van de sociale zekerheid

Bij de permanente en steeds hoger wordende werkloosheid van dit moment wordt de sociale zekerheid met recht onbetaalbaar genoemd. Volume- en bezuinigingsbeleid zoals nu gehanteerd is daartegen geen redelijk antwoord te noemen. Bezuiniging op ambtelijke verspilling in de vorm van kleinschaliger uitvoering met meer gemeentelijke kontrole, lijkt een beter antwoord. Ook kan worden gedacht aan een wijziging van het stelsel van premieheffing.
Gewerkt kan worden aan de opheffing van de plafonds in premieheffing of radikaler aan bijvoorbeeld heffing op het geinvesteerd vermogen van een onderneming in plaats van louter op de loonsom. Nu is het zo, dat het huidige subsidiesysteem de sterkste bedrijven het meeste geld toe schuift om... via diepte-investeringen (c.q. automatisering) arbeidsplaatsen op te heffen en (werkgevers en werknemers van) ongesubsidieerde bedrijven op te zouten met de sociale lasten in de vorm van hogere premies voor werknemersverzekeringen! De wijze van premieheffing vormt nu een stimulans voor de afbraak van werkgelegenheid.

Rol van de CPN en De Waarheid

Tot nu toe ontbreekt een samenhangende CPN-visie op de vraag waar het heen moet met de sociale zekerheid. De eisen zijn overwegend defensief: stop de verslechteringen!
Toch zijn er ook zonder zo'n samenhangende visie initiatieven voor de korte termijn te noemen, waarin partij en Waarheid een prominente rol kunnen spelen. Genoemd werden de volgende vormen van optreden:
— als partij aansluiting zoeken bij de werkbeweging;
— meer diskussie over de reële tegenstellingen tussen werkenden en niet-werkenden;
— aktiever optreden op gemeentelijk niveau ter beinvloeding van de sociale diensten en hun commissies. In dit verband lijkt het bijeenroepen van communistische gemeenteraadsleden een eerste vereiste;
— aktiever optreden in de vakbeweging voor de belangenbehartiging van uitkeringsgerechtigden;
— meer informatie in de Eenheid over de positie van uitkeringsgerechtigden;
— meer informatie in De Waarheid over de op stapel staande verslechteringen;
— beter benutting van De Waarheid als ontmoetingsplaats van werkenden en uitkeringsgerechtigden;
— oprichting van een partijgroep, die de voortgang van de diskussie over de sociale zekerheid stimuleert.
De werkgroep die de partijkonferentie heeft georganiseerd, is uitgebreid en gaat als commissie van het partijbestuur door met de ontwikkeling van nieuwe initiatieven. Maar vooral de bewegingen van uitkeringsgerechtigden zelf gaan door met de aktie.

Tom Flesseman

Nadere informatie over de Partijgroep Sociale Zekerheid kan worden verschaft door Henk Genet (tel. 020 - 121633) of Ben Bugter (tel. 020 - 653283).

distrikts nieuws

Door het organisatiecollectief Purmerend.

Organisatie — wij zien het zo:

De organisatieprincipes staan op dit ogenblik ter discussie in de CPN, niet in de laatste plaats als gevolg van de vernieuwingskoers.
Tot voor kort functioneerde in onze afdeling een organisatie-secretaris die vanuit het bestuur zijn ,,opdrachten'' uitvoerde. Dit leidde in de praktijk alleen tot het uitzetten van verspreidmateriaal. De organisatieman liep vanwege tijdgebrek vast in zijn werk en kon daardoor niet aan aktiviteit buiten de CPN deelnemen (vredeswerk, vakbond, etc.).
Een korte konklusie van het funktioneren van zo'n centrale organisatie verantwoordelijke: een niet te overziene hoeveelheid werk, met als praktische uitwerking; het werk half doen en politiek vastroesten op je stek, bovendien weinig tot geen mogelijkheden voor het opbouwen van een aktivistenkring.

De vinger en de hand

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen 1980 in Purmerend, werd er in onze afdeling een verkiezingskollektief gevormd, dat zich uitsluitend bezig hield met de te voeren campagne. Dit werkte natuurlijk veel makkelijker. Er zaten een aantal nieuwe communisten in dit groepje, met een ,,frisse'' kijk op het organisatiewerk. Na de verkiezingen besloot het afdelingsbestuur dan ook om dit collectief permanent te laten funktioneren als organisatiecollectief. Daarna is er gewerkt aan uitbreiding van dit kollektief waarbij niet aktieve leden in de afdeling werden genaderd. De grootste diskussie die gevoerd moest worden om deze mensen erbij te trekken was: ,,als je de CPN één vinger geeft, dan nemen ze je hele hand'', je moet iedere avond voor de partij op stap. Dit was in het verleden inderdaad zo; daarom beschikt onze partij relatief gezien over een klein groep aktieve mensen voor de lopende werkzaamheden.
Wij hebben binnen het collectief na discussie hierover afgesproken dat grenzen die mensen stellen aan het partijwerk, gerespecteerd dienen te worden. Iedereen wordt dus in staat gesteld mogelijkheden en onmogelijkheden aan te geven.
Met dit gegeven bleek dat vele partijgenoten makkelijker in beweging kwamen en het organisatie collektief werd uitgebreid tot 14 mensen, die alleen een deel van het organisatiewerk op zich namen.
De toestand is nu zo, dat Purmerend in 6 wijken (geen afdelingen) is verdeeld. In iedere wijk zijn twee mensen van het collectief verantwoordelijk voor de organisatie. Dit werkt motiverend en geeft mogelijkheden om elkaar op te vangen bij onregelmatige diensten, ziekte etc.

Taakomschrijving

— propaganda
— verspreidwerk bij (vaste) verspreiders uitzetten
— leden werven, leden aktiveren, zoeken naar nieuwe aktivisten (contributie/kwitantieloop-(st)ers)
— technische voorbereiding ledenvergaderingen (uitnodiging rondbrengen)
— idem wat betreft openbare vergaderingen, nieuwjaarsbijeenkomsten, e.d.
— verkiezingswerk
— invulling van ,,witte'' gebieden m.b.t. organisatiewerk
— alternatieven bedenken om aan geld te komen voor de partij, dus buiten de financiële campagne om
— buiten het organisatiecollectief om nemen deze mensen ook deel aan andere aktiviteiten: donatie/kwitantiewijk, krantagentschap, vredeswerk, vakbondswerk, dagelijks bestuur van de afdeling vrouwenwerk, werken met de krant, ondernemingsraden, etc.

Werkwijze

Om toerbeurt gaan twee mensen uit het organisatiecollectief naar de bestuursvergadering, om daar indien nodig verantwoording af te leggen en hierna verslag te doen van de bestuursvergadering in het organisatiecollectief.
De nodige uit te voeren aktiviteiten worden binnen ons collectief uitvoerig besproken, zo ook de manier waarop wij hiermee in de afdeling aan de slag gaan.
Volgens ons komt een goede manier van werken tot stand door het uitdiskussiëren van de politieke koers die de afdeling voorstaat.
Niet klakkeloos de lijn van bovenaf doorduwen, maar bij problemen het punt tot op de bodem uitdiepen.
Vaak ontwikkeld zich na de vergadering een gedachtewisseling over tal van andere maatschappelijke problemen, omdat bijna alle kameraden naast het organisatorische werk ook in andere delen van de arbeidersbeweging verantwoordelijkheden hebben. Onze vergaderingen worden genotuleerd, ten eerste om gemaakte afspraken de daarop volgende vergadering te kontroleren en ten tweede om de politiek sekretaris van de afdeling op de hoogte te stellen van ons werk vóór de volgende bestuursvergadering.
Naar ons idee dient het collectief niet belast te worden met de verantwoordelijkheid voor slecht lopende aktiviteiten in de afdeling. Dan krijg je een opeenhoping van werk waardoor je het risico loopt dat het weer teveel wordt. Natuurlijk kunnen mensen die dat willen meer doen in de afdeling, maar dan buiten het collectief. Een goed lopend doelgericht collectief moet afgeschermd worden van ander werk.
Wel kan er vanuit het collectief een stimulans uitgaan naar andere terreinen.
Wij denken dat het organisatiecollectief een aanzet kan geven tot het vormen van bijvoorbeeld een scholings- of kranten-collectief door hun bestaande kontakten met alle leden in de afdeling. Zij zien het ook als hun taak om deze mensen te aktiveren om aan deze verantwoordelijkheid deel te nemen. Bij ons heeft het vormen van een organisatiecollectief duidelijk zijn vruchten afgeworpen. Het organisatiewerk is met sprongen vooruit gegaan.
Onze methode is natuurlijk geen sjabloon voor alle afdelingen, want iedere afdeling heeft tenslotte andere omstandigheden om in te werken. Maar met deze bijdrage willen wij aangeven dat volgens ons het werken met collectieven in principe het partijwerk in al zijn geledingen vooruit kan helpen.

CPN afdeling Purmerend
Theo Appelman
Hans Staphorst
Mario Blokzijl
Marianne Berkhouwer.

SCHOLINGS-PROGRAMMA OVER HET MIDDEN-OOSTEN

Het distriktsscholingskollektief Rotterdam heeft in smaenwerking met het NIVON-Rotterdam een scholingscyclus opgezet over de problematiek in het Midden-Oosten. De scholingsbijeenkomsten worden gehouden op: 26 februari en 4, 11, 18 en 25 maart.
Het maxium aantal deelnemers voor deze scholing is vastgesteld op 50 mensen. Wil je dus meedoen dan zal je niet al te lang moeten wachten met opgeven. De kosten van deze scholing zijn ƒ 2,- per keer of ƒ 5,- voor het geheel.
Aanmelden voor deze scholing kan bij:

Nivon centrum Rotterdam, Dirk Smitsstraat 76, 3031 XE Rotterdam. tel: 113966/118824 (010). (Ernst Detering)
CPN distrikt Rotterdam, Mathenesserdijk 23, 3027 BA Rotterdam, tel: 010-374704. (Marian Zimmerman).

DE 1 MEI BIJEENKOMSTEN

1 mei, dit jaar op zondag, belooft een grote strijddag tegen de afbraakpolitiek van de regering te worden.
In een aantal districten is de organisatie van de 1e mei al in december of eerder ter hand genomen. De laatste tijd zijn daar meer districten bijgekomen.
Ons laatste congres sprak zich uit voor ,,de verdere ontplooiing van een gezamenlijk strijdtraditie op de eerste mei''.
Het landelijke beeld is dat er veel gezamenlijke 1 mei-vieringen zullen plaatsvinden. Dat varieert van CPN, PSP en PPR tot de 5 progressieve partijen (dan dus ook D'66) met vakbonden, Vara, Nivon en aktiegroepen. In een aantal plaatsen wordt ook gedacht aan gemeenschappelijke demonstraties. Een goed idee om bij de opzet in je eigen plaats te overwegen.
Thema's die bekend zijn, zijn: ,,hoe reageert de linkse beweging op de krisis''; ,,jeugdwerkloosheid''; ,,vrede''; ,,progressieve samenwerking''.
Voor de landelijke leiding is het noodzakelijk om zo snel mogelijk een overzicht te krijgen waar en hoe de 1 mei-vieringen plaatsvinden en of daar landelijke sprekers gevraagd worden.

Afdeling propaganda.

ONTWERP CPN PROGRAM TER DISKUSSIE DEEL 2

Alweer de tweede brochure van drukkerij ,,de serre''.

Een greep uit de inhoud: een reeks artikelen over het ,,Horizontaal overleg van communisten'', o.a. ,,Geen polarisatie in noodzakelijke partijdiskussie'' van Henk Hoekstra; ,,CPN wijst vlucht in oude zekerheden af'', door Elli Izeboud en ,,Demokratische diskussie'' van Jules de Leeuwe.

Over de vernieuwing van de CPN: ,,Vernieuwing CPN niet alleen belangrijk voor eigen leden'' van Elsbeth Etty; ,,Vernieuwing in CPN niet tot zondebok laten maken'' van Cok Dittmar en Harry van de Berg; ,,Verder zonder ideologie'' van Meindert Fennema; ,,Een veelvormige CPN heeft degelijke procedures nodig'' van Onno Bosma en ,,Blijft de CPN een communistische partij?'' van Piet van Kalken.
Ook over de progressieve samenwerking hebben we artikelen opgenomen o.a. ,,Vernieuwing zaak van héél links'' een gesprek met Henk Hoekstra en PvdA voorzitter Max van de Berg; ,,Samenwerking van klein links geen luxe probleem'' en ,,Links moet sociale strijd anders voeren'' door Kees Korevaar.

De brochure is gedrukt in offset, formaat 20 bij 15 cm en heeft 72 pagina's. Te bestellen door overmaking van ƒ 5.- op giro 26 36 857 t.n.v. Pierre van Zantvoort, Eindhoven o.v.v. brochure 2. Boekhandelsprijs ƒ 5.-, bij minimale afname van vijf exemplaren 30% korting. Voor afdelingen ƒ 5.- bij minimale afname van vijf exemplaren 25% korting.

Zaaltje Funen

Koorzang met Poolse liederen, Ierse dansmuziek, oud-Nederlandse balladen, een discussie over De Waarheid met kopstukken werkzaam bij deze krant, een tombola, video over de vredesdemonstratie van '81, en een feestje.
Al deze ingrediënten leidden afgelopen zaterdag 12 februari tot een geslaagde opening van het nieuwe partijzaaltje aan de Czaar Peterstraat van de Amsterdamse CPN-afdeling Funen.
Niet voor niets werd zozeer de nadruk gelegd op de ingebruikname van deze voormalige stomerij. Jarenlang moest de CPN-afdeling Funen het zonder eigen ruimte stellen. De problemen die dit met zich meebracht zullen ook bij vele andere afdelingen wel bekend zijn. Wanneer je wil aansluiten op activiteiten in de buurt is een eigen winkelruimte bovendien bevordelijk voor de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de standpunten van de CPN.

THEMA-GEWIJS OVERZICHT VAN HET PROGRAMDEBAT

Inleiding

De programcommissie van het partijbestuur heeft ten behoeve van de programdiscussie in de partij een overzicht gemaakt van ideeën en kritiekpunten, die tot nu toe naar voren zijn gebracht. Dit overzicht heeft niet de pretentie van volledigheid. Dat is ook nauwelijks mogelijk, omdat het debat nog in volle gang is. Bovendien is, zoals ook in de vorige ledenkrant geconstateerd wordt, sprake van ongelijktijdigheid. In sommige districten en groepen is de discussie nog maar nauwelijks op gang, terwijl men in andere districten een discussiefase bereikt heeft, waarin gewerkt kan worden aan voorstellen t.b.v. een definitieve programtekst. Het hier gepresenteerde overzicht concentreert zich op de hoofdthema's van het program. Bij elk thema wordt een samenvatting gegeven van de in het program geformuleerde standpunten en van de aard van de reacties, die in de discussie een rol spelen. Daarbij is gebruik gemaakt van de in de met de partij verbonden organen gepubliceerde bijdragen (Ledenkrant, Waarheid, Politiek & Cultuur, Komma), de congresvoorstellen van november j.l. en de beschikbare schriftelijke verslagen van discussies in de partij.

Het doel van dit overzicht is:

1) Het stimuleren van thematische discussie over het ontwerp-program

2) De partij uit te nodigen om tekstvoorstellen bij de commissie in te dienen, die gebruikt kunnen worden bij het redigeren van een definitief ontwerp.

N.B.
Achter citaten uit het ontwerp staat tussen haakjes aangegeven uit welk hoofdstuk (Romeins cijfer) en welke paragraaf het citaat stamt. In het ontwerp zijn de paragrafen van elkaar onderscheiden door een zwart blok. De nummering van de paragrafen moet zelf aangebracht worden.

1. Algemene doelstellingen die het uitgangspunt vormen van het program en de politieke praktijk van de CPN.

De algemene doelstellingen zijn verspreid door het program heen geformuleerd. In het ontwerp wordt de strijd ter voorkoming van een atomaire oorlog als absolute prioriteit gesteld (Inleiding). In hoofdstuk I staat verder: ,,In nauwe samenhang met de anti-fascistische traditie van de CPN staat haar onverzoenlijkheid tegenover elke vorm van racisme en anti-semitisme, tegen onderdrukking van welke aard dan ook". (I, II) ,,Het socialisme zal het maatschappelijk bezit van de voornaamste produktiemiddelen realiseren en de uitbuiting en onderdrukking van de ene mens door de andere afschaffen... Het zal naar de mening van de CPN democratisch, progressief, vredelievend en humanistisch zijn." (IX, 6)

Dit houdt in:
- ruimte scheppen voor zelfstandige, individuele ontplooiing; (IX, 8). Wezenlijk voor de ontplooiing van de menselijke vrijheid is, dat de machtsuitoefening van de ene mens over de ander wordt teniet gedaan (I, II);
- optreden tegen elke vorm van onderdrukking, tegen racisme en anti-semitisme, tegen discriminatie van welke aard dan ook en voor het recht op een volwaardig, zelfstandig bestaan in sociaal, cultureel en sexueel opzicht (IX, 8);
- voor alle politieke partijen... dienen de grondwettelijke rechten en het functioneren in de vertegenwoordigende en besturende lichamen volledig gewaarborgd te zijn (IX, 9);
- steun aan doelstellingen vrouwenbevrijdingsstrijd.
- Deze formuleringen worden door verschillende kanten onderschreven. Wel is het vraagstuk van de ,,onderdrukking van onderdrukkers" aan de orde gesteld. Volgens sommigen zou de formulering ,,tegen elke vorm van onderdrukking" de bescherming van socialistische grondslagen van de maatschappij onmogelijk maken. In dat verband is ook een tekstvoorstel gedaan: ..... tegen alle onderdrukking die niet bijdraagt tot toenemende bevrijding en toenemend welzijn van het werkende volk"
- Ook is opgemerkt dat dit probleem geen kwestie is van doelstellingen maar van middelen om deze doelstellingen te realiseren. Het gaat met andere woorden om het vraagstuk van politieke democratie en democratische weg naar het socialisme.
- Op het 28ste congres is naar voren gekomen dat de term ,,humanistisch", omdat daardoor een exclusieve oriëntatie op één bepaalde levensbeschouwing uitgangspunt van het program zou worden, niet geschikt is.
- Opgemerkt is, dat in het ontwerp de formulering van doelstellingen te nauw gekoppeld is aan geschiedschrijving.
- De vraag is gesteld of in het program één bepaald strijdterrein (vredesstrijd) wel absolute prioriteit moet worden toegekend.

2. Algemene kenmerken en perspectieven van de te volgen strategie en de rol van de CPN daarbij.

In het ontwerp-program staat daarbij centraal een politiek van bondgenootschappen. ,,De CPN streeft naar het tot stand brengen van een coalitie van progressieve krachten tegenover de monopolies. Partijen, maatschappelijke organisaties, vernieuwende bewegingen, allen die een verandering van de maatschappij in de richting van socialisme willen bereiken, kunnen hun idealen slechts verwezenlijken door samen te gaan, in respect voor elkaars identiteit en standpunten. Geen van de coalitiegenoten kan pretenderen de omvorming van de Nederlandse samenleving alleen te kunnen volbrengen" (VIII, 1).
In het ontwerp stelt de CPN zich ten doel om voor zo'n bondgenootschap ,,verenigend en initiatiefnemend" op te treden en is ,,bereid initiatieven van anderen positief tegemoet te treden". (X, 5)
Dat houdt in, dat communisten hun ideeën niet formuleren ,,alsof deze opvattingen tot in details een beeld zouden kunnen geven van wat inhoud en vorm van het socialisme in ons land zou moeten zijn. Zij ontvouwen hun visie in grote lijnen en leggen deze voor aan hun medestrijders in de hoop dat deze van hun kant ideeën zullen formuleren". (IX, 6)

Deze benadering heeft uiteenlopende reacties opgeroepen.
- Van verschillende kanten wordt een tegenstrijdigheid gesignaleerd in het beurtelings voorop plaatsen van anti-monopolistische strijd, vredesstrijd en vrouwenbevrijdingsstrijd. Daarbij zouden verschillende bewegingen te gemakkelijk als ,,gelijkgericht" worden omschreven. De relatie tussen diverse vormen van onderdrukking zou beter moeten worden aangegeven. Hetzelfde geldt t.a.v. de tegenkrachten die er zijn.
- Van diverse kanten wordt in aansluiting op het voorgaande voorgesteld om duidelijker aan te geven, dat coalitiepolitiek alleen kans van slagen heeft, wanneer de arbeidersklasse een leidende rol vervult bij de strijd voor maatschappelijke veranderingen.
- Sommigen zijn van mening, dat de goederen-producerende bedrijfsarbeiders de belangrijkste kracht vormen om het kapitalisme te breken.

Ook wat betreft de vormen waarin de coalitiepolitiek gevoerd moet worden en de rol van de CPN daarin zijn verschillende opvattingen naar voren gekomen:
- Coalitiepolitiek veronderstelt gelijkwaardigheid en is onverenigbaar met een exclusieve voorhoede-pretentie van een bepaalde politieke partij. Politieke partijen staan niet hiërarchisch boven vakbeweging en andere sociale bewegingen, want deze bewegingen beperken zich niet (meer) tot strijd voor deelbelangen. Coalitiepolitiek is gericht op een programma waarin verschillende bewegingen zich moeten kunnen herkennen en waarin hun politieke inbreng tot uiting komt. Tegelijkertijd moet de autonomie van deze bewegingen gegarandeerd zijn. De rol van de partij is die van ,,een" in plaats van ,,de" initiatiefnemende en verenigende organisatie.
- Anderen zijn van mening, dat het bij uitstek de CPN is, die de taak heeft het maatschappelijk geheel in z'n samenhang te begrijpen. Daarom is de CPN in staat strijd te voeren en een voorhoederol te vervullen.
- Weer anderen zijn van mening dat de specifieke rol van de CPN als partij van de arbeidersklasse vooral tot uiting moet komen in de behartiging van de directe belangen van de arbeidersklasse.

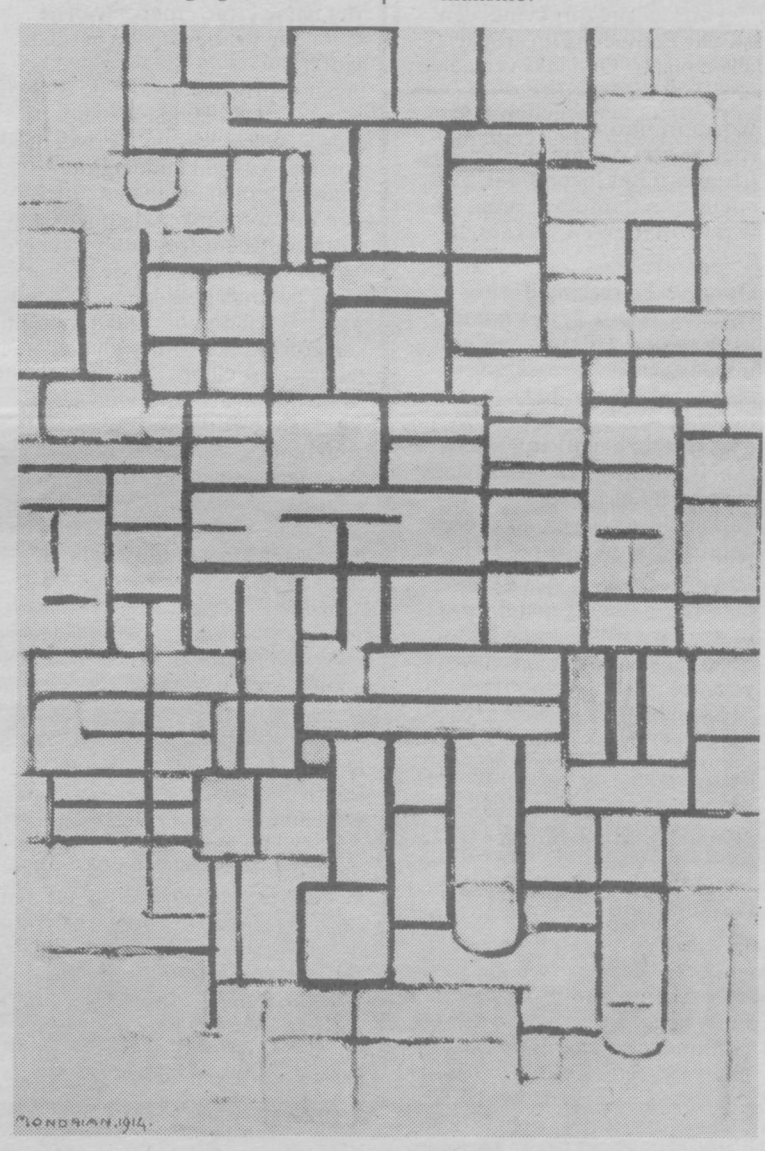

3. Karakter van de CPN

In het ontwerp-program wordt de partij omschreven ,,niet als doel op zich zelf, maar als een volstrekt noodzakelijk instrument in handen van de mensen die strijd willen voeren tegen het kapitalisme en het socialisme wensen... In de CPN is plaats voor allen die deze doelstellingen voor ogen hebben..." (X, 2).

De uitgangspunten worden in het eerste hoofdstuk genoemd. De CPN gaat uit van een analyse van de kapitalistische maatschappij en de reeële ontwikkelingen die zich daarin voltrekken. Dit is voorwaarde voor het bewuste handelen in de klassenstrijd voor maatschappelijke veranderingen.
De door de CPN ontwikkelde maatschappijbeoordeling is gegrondvest op de marxistische ideeën van het wetenschappelijk socialisme.

Tot het ideeëngoed van de CPN behoren eveneens de vooruitstrevende denkbeelden die in ons land zijn voortgebracht. De Nederlandse arbeidersbeweging knoopte in haar strijd aan bij de in ons land als positieve tradities verankerde verdraagzaamheid, geestelijke vrijheid, vrijheid van geweten en denken, afkeer van onderdrukking, racisme en kolonialisme.

De CPN waardeert en bewaart de positieve elementen van het werk van de Hollandse marxistische school, van Wijnkoop, De Visser, Gorter, Pannekoek, Roland Holst en anderen. Zij zet het werk voort van de communistische strijders die in ons land in daad, woord en geschrift zijn opgekomen voor de belangen van de werkers en daarbij het inzicht in de Nederlandse omstandigheden hebben verdiept en verdergaande vruchtdragende arbeid mogelijk maakten. Dit bepaalde de houding van de communisten, het was de inzet van offervaardige strijd. Het waren de grondslagen voor de grote tradities van onze partij. (I, 6)
In de inleiding wordt benadrukt dat de CPN een opbloei wenst ,,van het wetenschappelijk socialisme, dat zich verrijkt met de kennis die in actie, in bewegingen, in dialoog en meningenstijd wordt opgedaan". (inleiding 5)
Hierbij is in de discussie aan de orde de vraag naar het karakter van de partij en dus ook naar het karakter van ons program. Daarbij zijn de volgende vragen aan de orde:
- Moet de CPN zich baseren op één politieke filosofie/levensbeschouwing of moet de CPN ruimte bieden voor verschillende levensbeschouwelijke of filosofische inspiratiebronnen op grond waarvan men zich kan vinden in het politiek program van de partij?
- Moet het politieke program afgeleid worden uit een wetenschappelijke analyse of moet het door de leden worden vastgesteld op grond van hun inzichten, beoordelingen en ervaringen, daarbij mede gebruik makend van wetenschappelijke theorie en inzichten.
- Moet de CPN zich bij het ontwikkelen van haar politiek uitsluitend oriënteren op één bepaalde wetenschappelijke traditie of moet zij zich breed oriënteren, zowel op verschillende tradities binnen het marxisme als nieuwe visies (bijvoorbeeld feministische theorievorming)?

Van diverse kanten wordt gesteld dat het program niet helder is over de vraag of er sprake is van een program-partij dan wel van een ideologische partij.
- In een aantal reacties wordt gepleit voor het eerste. Er moet daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen levensbeschouwelijke, ethische tradities als politieke inspiratiebronnen en wetenschappelijke tradities als bronnen van kennis en inzicht. Die laatste hoeven niet beperkt te zijn tot het marxisme of wetenschappelijk socialisme.
- Het loslaten van het ,,wetenschappelijk socialisme" wordt soms noodzakelijk als voorwaarde geacht voor vernieuwing. Wetenschap heeft zeker een rol (analyseren van onderdrukking, uitwerken van beleidskeuzes), maar er mogen geen morele rechten gekoppeld worden aan een ,,objectieve wetenschappelijke beweging". Afwegen van belangen is een politieke zaak. ,,Het is misleidend om deze afweging als wetenschappelijk gefundeerd voor te stellen, dus als objectief voor iedereen gelden..." Gepleit wordt voor ,,een CPN als politieke (dus niet-wetenschappelijke) beginselpartij, die haar idealen concretiseert in een programma.
- Van een aantal kanten is opgemerkt dat het marxisme-leninisme als uitgangspunt moet worden genomen.
- Ook wordt gewaarschuwd voor het over boord zetten van beginselen en voor een partij ,,als verzamelbekken van sociale bewegingen die zich omwille van politieke machtsvorming in een ,,pluralistische programma-partij" verenigen". ,,Niet het afschaffen van de oude ideologie, maar het formuleren van een nieuwe ideologie die de anti-kapitalistische strijd verbindt met de strijd tegen het patriarchaat en vóór het behoud van de natuurlijke omgeving", zou basis moeten zijn van het program.

4. Internationale verhoudingen; perspectieven van ontwapening en ontspanning.

In het ontwerp-program wordt aan de strijd ter voorkoming van een atomaire oorlog, die als inzet het leven zelf heeft, absolute prioriteit toegekend (Inleiding). Gesteld wordt dat dit de communisten dwingt tot een scherpere analyse van de wereldverhoudingen en van de rol van de bewegingen voor de vrede.
De vrede kan niet gewaarborgd worden door een denken en handelen dat de militaire machtsverhoudingen in de wereld, de machtsverhoudingen tussen blokken en de

Vervolg op pagina 7

Conferentie Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing

Het 28ste partijcongres heeft besloten het agendapunt ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'' uit te stellen en te laten behandelen op een daartoe te beleggen conferentie. De conferentie kan zowel een belangrijke voorbereiding zijn op het partijprogram voorzover het de sociale en economische problematiek betreft, als een politieke reactie op de sterk stijgende werkloosheid, de aantasting van het levenspeil en daarmee een mobiliserend karakter krijgen voor de partij en naar buiten.

Daadwerkelijk optreden en krachtige aktie voor verdediging van het levenspeil en voor een andere regeringspolitiek is dringend aan de orde.
De kernvraag voor de hele progressieve en arbeidersbeweging, dus ook en niet in de laatste plaats voor de communisten is, welke middelen gehanteerd kunnen worden om strijd tegen de crisis daadwerkelijk te voeren en tegelijk de weg te banen naar maatschappijvernieuwing door het bewerkstelligen van verandering in de machtsverhoudingen.
De vraag is extra moeilijk doordat crisis, werkloosheid en veelsoortige afhankelijkheid voor velen het perspectief van succesvolle strijd niet bepaald verscherpen.
De in de partij aanwezige ervaringen en inzichten moeten daarom benut worden om konkrete initiatieven te ontwikkelen. De conferentie zal een belangrijk forum moeten worden om deze ervaringen met elkaar te confronteren en te toetsen aan konkrete voorstellen en ideeën over democratische controle.

Verscherping van de crisis

De werkloosheid neemt snel toe. Dagelijks worden door sluitingen en reorganisaties van bedrijven arbeidskrachten uitgestoten; de werkgelegenheid bij midden- en kleinbedrijf neemt snel af. Bij de overheid en van haar afhankelijke sectoren (onderwijs, gezinszorg) vindt een drastische besnoeiing op arbeidsplaatsen plaats. Ondanks versnelde uittreding van ouderen neemt de werkloosheid van met name jongeren en vrouwen een steeds groter omvang aan.
Met name grote groepen van de bevolking worden in hun bestaan bedreigd.
In het bedrijfsleven doet de zegswijze ,,de een z'n dood is de ander z'n brood'' volop opgang. Terwijl duizenden kleine en middelgrote bouwondernemingen hun orderpositie zien wegslinken, hebben de grote bouwconcerns zich verzekerd van talrijke winstgevende opdrachten. Enerzijds gaan kleine middenstanders ten gronde, anderzijds blijken grootwinkelbedrijven hun omzet uit te breiden.
De strijd om afzetmarkten neemt scherpe vormen aan. Internationale conferenties, die beogen regelend op te treden, komen niet tot noemenswaardige resultaten. Conflicten tussen Japan, de Verenigde Staten en de Westeuropese industrielanden zijn aan de orde van de dag. Voor de landen van de Derde Wereld is de crisis rampzalig. Nationale geldsystemen raken ontwricht, hongersnood teistert grote regio's.

Rechtse afbraakpolitiek

De ,,crisispolitiek'' van het kabinet-Lubbers bestaat uit het doorvoeren van een onmenselijke en a-culturele matiging en bezuiniging, teneinde de rendementspositie van toch al sterke bedrijven te verbeteren. De aanval is ingezet op het breedst denkbare front, met de volle nadruk op de zwakste groepen. De matigingsdrift kent geen einde. Nauwelijks is de ene, diep ingrijpende maatregel doorgevoerd of de volgende wordt alweer gepresenteerd.
Economisch is het gevolg dat de binnenlandse bestedingen snel verder teruglopen en dat de positie van midden- en kleinbedrijf en van op de binnenlandse markt gerichte producenten verder verzwakt, mede onder invloed van de dodelijke concurrentie van de grootste en sterkste ondernemingen. Maar ook de buitenlandse afzet laat niet de groei zien die met deze politiek beoogd wordt. In andere kapitalistische landen wordt een zelfde politiek bedreven, zodat van een wezenlijke verbetering van de concurrentiepositie geen sprake is.
De gang van zaken leidt tot schrijnende tegenstellingen. De een, in de bijstand geraakt, moet zijn of haar huis verkopen; de ander krijgt door de regeringspolitiek extra miljoenen toegeschoven. De een wordt, door geldgebrek, van het gas afgesloten; de ander heeft een fortuin aan zwart geld en juwelen bij de bank kunnen plaatsen.
Terwijl het streven van vrouwen naar economische zelfstandigheid is toegenomen, wordt in het regeringsbeleid steeds meer nadruk gelegd op invoering van het kostwinnersbeginsel.
Het kabinet van CDA en VVD ontpopt zich ten volle als een ondernemerskabinet, dat een grootscheepse overheveling van geldmiddelen ten gunste van het grote bedrijfsleven ten koste van sociale uitkeringen en lonen wil doorvoeren volgens het scenario van de commissie Wagner. Niet de werkloosheidsbestrijding, maar de industriële belangen van een kleine groep worden voorop gesteld.

Progressief Alternatief

De ernst van de crisis, de massale werkloosheid, en het gevaar dat uitgaat van de bewapeningsspiraal, maken het streven naar het tot stand brengen van een gemeenschappelijk progressief alternatief tot een urgente zaak, de eerste taak van de arbeidersbeweging en van allen die democratische en vooruitstrevende doeleinden nastreven. De CPN staat daarbij een beleid voor van stimulering en democratische sturing van de economie met werkloosheidsbestrijding als eerste doel. De inzichten en prioriteiten die daarbij van essentieel belang zijn en waarover binnen de progressieve beweging in groeiende mate naar overeenstemming wordt gezocht, moeten tot inzet van politieke strijd worden gemaakt.
In dat kader is het noodzakelijk om opvattingen over en ervaringen op een aantal terreinen verder te bespreken en uit te werken om de sociaal-economische politiek van de partij tot een meer samenhangende aanpak te brengen.
De conferentie zal daarvoor ruimte bieden door middel van een aantal themagewijze besprekingen.
De centrale vraagstelling van de conferentie is, op welke wijze nieuwe structuren en instrumenten tot democratische beïnvloeding van sociaal-economische beslissingen tot stand gebracht kunnen worden om de crisis te bestrijden en een richtingsverandering in het beleid te bewerkstelligen.
Deze kan worden uitgewerkt naar verschillende onderwerpen die in de discussiegrondslag aan de orde zijn, zoals: de strijd voor behoud en uitbreiding van werkgelegenheid; de versterking van bedrijfsdemocratie en controle op multinationale ondernemingen; beïnvloeding van investeringen, kapitaalstromen aanwending van bodemschatten en democratische sturing van de economie; milieubeleid en crisisbestrijding; verdediging en vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid; inkomensbeleid en het recht op een zelfstandig bestaan; verkorting van de arbeidstijd; automatisering.

Ervaringen in de actie

Bij al deze onderwerpen gaat het om machtsvorming, die zowel gericht is op het ontwikkelen van een verdedigingslinie tegen aanvallen van rechts als op het ontwikkelen van meer permanente vormen van democratische controle, die nodig zijn om stappen vooruit te zetten. Pas dan wordt het mogelijk om crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing met elkaar te verbinden.
Aanwijzingen, hoe in de hierboven gegeven richting strijd gevoerd kan worden, zijn niet uit de lucht te grijpen. Ze moeten vooral ontleend worden aan opgedane ervaringen.
De afgelopen maanden hebben veel en felle strijd laten zien. Veelal is die strijd nog in volle ontwikkeling. Te denken valt aan het verzet tegen voorgenomen massa-ontslagen bij RSV bedrijven, bij KBB, aan acties van jongeren, bijstandsvrouwen, woonlastencomité's, aan grote bewegingen bij het (semi-)overheidspersoneel, in het bijzonder bij het onderwijs, en vooral aan de kort geleden gevoerde strijd voor behoud van de ADM.
In dit stuk wordt volstaan met een aantal opmerkingen over de onderwijs-actie, die voor het behoud van de ADM, en die van de bijstandsvrouwen. Het gaat hier om een drietal voorbeelden uit een reeks van acties en bewegingen.

Onderwijs

De onderwijsactie, die — voor het eerst in de geschiedenis van ons land — mede gevoerd is door middel van uitgebreide stakingen, was gericht tegen een reeks bezuinigingen met een afbrekend karakter, en tegen de extra korting op salarissen. De grote en felle actie heeft slechts een beperkt resultaat gehad, in de

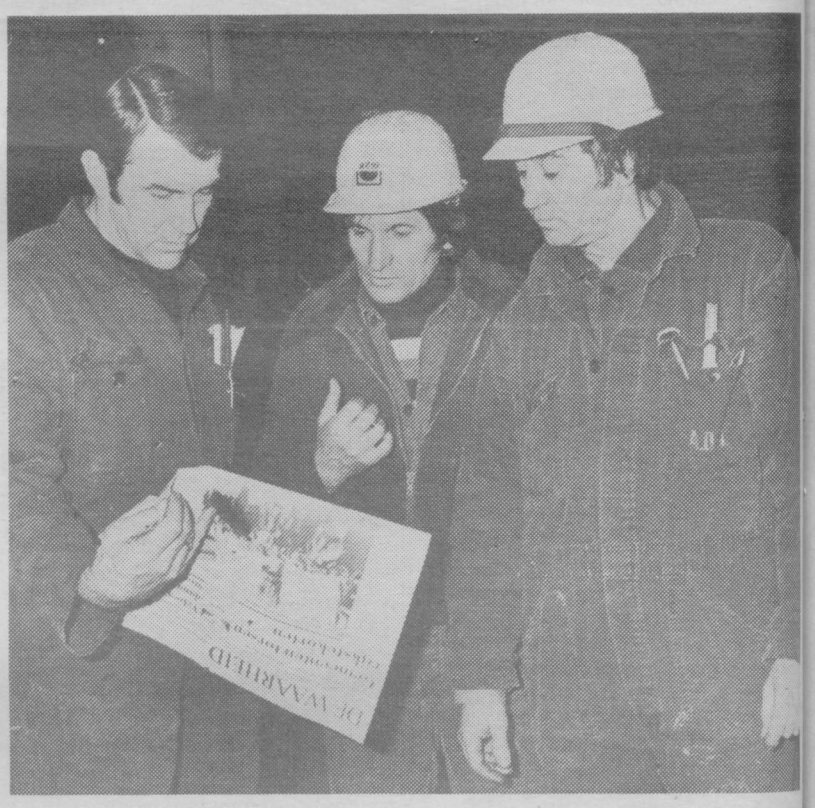

Korte samenvatting

Als discussiegrondslag voor de conferentie dient het congresstuk over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing. Uitgaande van kritiek op de kapitalistische maatschappij, met haar op winst gerichte en tot verspilling leidende produktiewijze, wordt daarin een visie gegeven op de noodzaak van en de mogelijkheden tot verandering en vernieuwing, zoals die zich in de politieke en maatschappelijke verhoudingen in ons land aandienen.
De inzet daarvan is het tot stand brengen van socialistische hervormingen in produktie (en verdeling) en het verdedigen en veroveren van democratische posities in het beheer van de economie.
Machtsvorming daarvoor is verbonden met de verdediging van het levenspeil, van sociale en democratische verworvenheden, van werkgelegenheid. De CPN heeft koers gezet op een consekwente uitwerking van progressieve samenwerking, die onontbeerlijk is om gestalte te geven aan een perspectief van crisisbestrijding en vernieuwing van maatschappelijke verhoudingen.
Daarbij moeten aanzetten gegeven worden voor bevrijding van de arbeid uit de kluisters van een op eng winstbejag gericht produktiestelsel.
Voor bevrijding van vrouwen van een onderdrukkende arbeidsverdeling, die de machtsverhoudingen tussen de seksen bestendigt.
Voor het benutten van natuurlijke en menselijke hulpbronnen op een bewuste en democratisch gestuurde wijze, waardoor de macht en invloed van het kapitaal aan banden gelegd worden.
Het bieden van een zodanig perspectief is ten nauwste verbonden met de verwerking van strijdervaringen van mensen die in verzet komen tegen een regeringspolitiek, die voorrang geeft aan de belangen van een kleine machtselite.
De discussiegrondslag geeft een aanzet tot de uitwerking van deze vraagstukken op een aantal terreinen, zoals:

- **Democratisering van het produktiestelsel en de strijd die hiervoor gevoerd dient te worden, nauw verbonden met de strijd voor verdediging van het levenspeil, van sociale en democratische verworvenheden en van werkgelegenheid.**
- **Opbouw en ontwikkeling van een nieuw type verzorgingsstaat. Uitbanning van bureaucratische en repressieve trekken en het op peil houden van de voorzieningen van de bevolking staan hierbij voorop. Democratisering van het totale stelsel van sociale zekerheid is een belangrijk en actueel punt.**
- **Het doorbreken van de arbeidsverdeling tussen vrouwen en mannen en de konsekwenties die dat zal hebben voor de inkomenspolitiek en het stelsel van sociale zekerheid.**

  Sturing van de economie via democratische beïnvloeding van investeringspolitiek en geldstromen; het onder nationaal beheer brengen van bodemschatten.
- **De werknemersinvloed in het produktieproces, de positie van ondernemingsraden in de bedrijven en in het bijzonder het vormen van macht van de werknemers ten opzichte van de multinationale ondernemingen.**
- **De noodzaak van verdere onderbouwing van alternatieven voor het huidige beleid, door uitwisseling van kennis en ervaringen — ook internationaal — wordt onderstreept.**

Het gaat hier om vraagstukken die van belang zijn, zowel voor het maken van een beoordeling van de actuele politieke situatie als voor het formuleren van een strategie op langere termijn.
De eigen rol van de CPN hierbij wordt bepaald door haar verbondenheid met de bevolking, haar inzet voor praktische solidariteit van mensen die in actie komen tegen ontrechting en kapitalistisch wanbeheer, en haar op eenheid en samenwerking gerichte politiek uitgaande van eigen inzichten en standpunten.

De volledige tekst van de discussiegrondslag ,,Crisisbestrijding en Maatschappijvernieuwing'' is — indien nodig — te bestellen via de districten en via de Hoogte Kadijk.

vorm van een betrekkelijk gering begrotinsbedrag voor arbeidstijdverkorting.
De actie heeft wel geleid tot versterking van de vakbonden als democratische strijdorganisaties, tot het leren hanteren van nieuwe en verder strekkende strijdmiddelen, tot bezinning op de ondemocratische positie waarin onderwijsgevenden en hun organisaties geplaatst zijn, en tot het besef dat politieke machtsveranderingen noodzakelijk zijn in het belang van onderwijs en lesgevenden.
De democratische en politieke inhoud van de strijd is scherp naar voren gekomen. Dat zal stellig van grote invloed gaan worden op onvermijdelijke komende verdere acties. Een krachtenbundeling van onderwijsgevenden en degenen, die onderwijs volgen (resp. de ouders) is noodzakelijk om de aanvallen van rechts op het onderwijs af te slaan en om nieuwe perspektieven te ontwikkelen gericht op de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en op zeggenschap van betrokkenen over de inhoud van het onderwijs en over de eigen arbeidsomstandigheden.

ADM

In strijd voor het behoud van de Amsterdamse reparatiewerf ADM hebben deze politiek-democratische elementen vanaf het begin een grote rol gespeeld.
Op de werf zelf werd een allen omvattend bondgenootschap gesloten, in nauwe band met de vakbeweging. Met behulp van mensen buiten de werf werd grote druk uitgeoefend op de organen en instanties in en rond Amsterdam, van deelraad tot provincie. Het gemeentebestuur werd zeer actief. De bevolking werd op alle mogelijke wijzen benaderd en aangemoedigd de actie te steunen.
Op en buiten de werf speelden hierbij de CPN en De Waarheid een uiterst belangrijke rol. Niet in de laatste plaats was ook de druk op de Tweede Kamer — en de steun daarbij van de CPN-fractie — van grote betekenis.
De strijd om het behoud van de ADM had daardoor een veel omvattend democratisch en politiek karakter. Terwijl de strijd voor het behoud van de werf een succesvol karakter had, werd het personeel door de chantagepolitiek van de

regering geen andere mogelijkheid opengelaten dan inlevering van een deel van het loon, bij een op grotere efficiency afgestemde werktijdverkorting. Het vaste voornemen bestaat het verlorene terug te halen zodra de omstandigheden dat mogelijk maken. Een versterkte zeggenschap over de, vooral door de inzet van het personeel in stand gehouden werf, zal dit zich niet laten ontnemen.
Bij de gevoerde actie-methode hebben de ADM-ers zich belangrijk gesterkt geweten door de wijze, waarop eerder de nieuwbouw-werf NSM aan de door de regering geplande liquidatie werd onttrokken. Deze ervaringen worden benut bij het gevecht om behoud van werkgelegenheid bij RSV-bedrijven. Daarbij is onder meer de toekomst van de scheepsbouwsector als geheel en van belangrijke delen van de metaalindustrie aan de orde.
Progressieve krachten zijn genoodzaakt om een op de toekomst gericht industriebeleid te ontwikkelen. Wezenlijk daarbij is dat zeggenschap verworven wordt over het ondernemingsbeleid, zoals wordt aangegeven in de discussiegrondslag.

Vrouwen in de bijstand

Een derde voorbeeld van een beweging, die waardevolle ervaringen oplevert voor de strijd, zijn de volhardende en vastberaden acties van de inmiddels tientallen comitees van bijstandsvrouwen in het gehele land.
De 400,- eis is een offensieve ,,looneis'', die tegelijkertijd een aanzet is voor individualisering: een inkomen voor ieder volwassen mens. Deze rechtse regering wil echter nog steeds uitgaan van ,,het - gezin - als - hoeksteen - van - de - samenleving'' met één kostwinner, terwijl de ,,Bijstandsvrouwen'' en de vrouwenbeweging in het algemeen eisen dat andere leefvormen moeten worden erkend en dat het kostwinnersprincipe moet worden afgeschaft, omdat met name vrouwen daardoor in een afhankelijke en vaak vernederende positie worden gehouden. Vrouwen die kiezen om met hun kinderen te leven moeten niet gedefinieerd worden als ,,onvolledige'' gezinnen maar als volwaardige leefvorm.
Een belangrijk aspekt van deze akties is dus, dat de manier waarop de staat ingrijpt in en solt met levensomstandigheden van uitkeringsgerechtigden en met name van vrouwen aan de kaak wordt gesteld. Want deze verzorgingsstaat wordt wel afgebroken als het gaat om het nivo van de verzorging maar niet als het gaat om de onderdrukkingsmechanismen en de verdeel- en heerspolitiek die deze verzorgingsstaat ook kenmerken.
Het afbreken van deze onderdrukkings-mechanismen vereist machtsvorming van uitkeringsgerechtigden.

Voorbereiding en opzet conferentie 16 april Amsterdam

Het partijbestuur streeft ernaar de discussie in de partij in de voorbereiding van de conferentie en op de conferentie zelf zo intensief mogelijk te laten verlopen. Op grond daarvan ziet de voorbereiding en de opzet van de conferentie er als volgt uit:
— De conferentie duurt in principe één dag en zal plaatsvinden op zaterdag 16 april (indien de voorbereidingen daartoe aanleiding geven is voortzetting van de conferentie op 17 april mogelijk).
— De discussie in de partij zal met name in de maand maart plaats kunnen vinden, d.w.z. in ledenvergaderingen, bedrijfsgroepen, sociaal-economische overleggroepen, districtsbijeenkomsten, landelijke vrouwendiscussiedag (12 maart) enz.
— De voorbereidingscommissie zal een ledenkrant-special rond de conferentie voorbereiden waarin een aantal thema's, die op de conferentie aan de orde zijn, zullen worden uitgewerkt. Deze ledenkrant verschijnt op 18 maart.
— Verslagen van discussies in de partij en individuele bijdragen zullen — eventueel bewerkt — in een conferentiemap worden opgenomen. Deze map zal vooraf aan de conferentie voor de deelnemers beschikbaar zijn.
— Teneinde de resultaten van de discussies in de partij optimaal te benutten op de conferentie zèlf zal het partijbestuur begin april een ,,tussen-balans'' van de discussie opmaken. Op grond hiervan zal het partijbestuur aan de conferentie voorstellen doen over de wijze waarop de discussie tijdens de conferentie zal plaatsvinden.
— De discussie op de conferentie zèlf zal voor een belangrijk deel in groepen plaatsvinden, teneinde zo intensief mogelijk debat mogelijk te maken. Over de indeling en onderwerpen van de discussiegroepen zal het partijbestuur in de genoemde ,,tussen-balans'' voorstellen doen. De precieze agenda van de conferentie zal daarin ook worden opgenomen. Wat betreft de *omvang* van de conferentie wordt uitgegaan van een deelnemersaantal van ca. 450. Dit betekent dat de groepsdiscussies zullen plaatsvinden in ongeveer vijftien verschillende discussiegroepen. De districten zullen z.s.m. een overzicht krijgen van de verdeling van de deelnemersaantallen over de verschillende districten.

Via de districten worden vastgesteld *wie naar de conferentie wordt afgevaardigd*. Het partijbestuur dringt daarbij aan op een zo open en democratisch mogelijke procedure, waarbij ledenvergaderingen, bedrijfsgroepen, vrouwenoverleggen e.d. kunnen worden betrokken. De precieze wijze waarop de deelnemerslijst wordt samengesteld kan in de districten zèlf worden vastgesteld, de uiteindelijke verantwoording voor de samenstelling van de deelnemerslijst ligt bij de districtsbesturen.
Het partijbestuur neemt als zodanig aan de conferentie deel.
Voorts zal de mogelijkheid worden geboden om — op beperkte schaal — gasten uit te nodigen, zowel leden als niet-leden, die bij de problematiek zijn betrokken. Voorstellen daartoe kunnen aan de voorbereidingsgroep worden gedaan.

Een apart punt vormen de *kosten* van de conferentie. Gezien de grote uitgaven ten behoeve van het congres en de noodzaak uitgaven zo veel mogelijk te beperken, zal op de partij een extra beroep moeten worden gedaan om de conferentie te kunnen betalen. De kosten van zaalhuur en eventuele vergoeding van reiskosten zullen dan ook over de districten worden omgeslagen. De districten zullen spoedig informatie ontvangen op welke wijze daartoe geld kan worden opgehaald.
De leden van de voorbereidingscommissie zijn natuurlijk bereid om afdelingen en districten bij te staan bij de voorbereiding van de conferentie. Verzoeken daartoe kunnen via de Hoogte Kadijk worden gedaan.

Discussiethema's

Wanneer wij het hiervoor gestelde tot uitgangspunt nemen, dan kunnen op de conferentie en in de voorbereiding daarvan de volgende punten centraal staan in de discussie:

A. Economische sturing en democratische controle

De blinde kapitalistische saneringswoede, die ondersteund wordt door het kabinet-Lubbers, moet gestopt worden. Een andere economische politiek is nodig. Daarvoor is machtsbundeling vereist. Van groot belang lijken daarbij bestaande plaatselijke en streeksgewijze vormen van samenwerking. Welke zijn de mogelijkheden tot het uitbouwen daarvan als permanente democratische organen, die een eerste aanzet vormen voor democratische sturing? Die vraag is ook aan de orde waar het betreft landelijke samenwerkingsvormen in verschillende takken van industrie en dienstverlening.

B. Democratische zeggenschap aan de basis

De economische crisis wordt ook gebruikt om de aanval in te zetten op verworvenheden op het niveau van de afzonderlijke bedrijven. Dat gebeurt o.m. in de vorm van versoepeling van het ontslagrecht, nieuwe beloningssystemen, opvoering van de intensiteit van de arbeid, inschakeling van koppelbazen en uitzendbureaus, versterking van bestaande vormen van discriminatie van vrouwen, hetzelfde bij buitenlandse arbeidskrachten.
Juist in die omstandigheden is het van groot belang de positie van de ondernemingsraden, als organen die onafhankelijk zijn van de leiding van de onderneming, te versterken. Het gaat daarbij zowel om het versterken van bevoegdheden en uitbreiding van het recht op informatie, als om de verbinding met de vakbeweging en met groeperingen buiten het bedrijf zoals uitkeringsgerechtigden, omwonenden, arbeiders van andere bedrijven enz. Dat laatste is ook van groot belang om ondernemingsraden te behoeden voor een steeds opnieuw dreigend isolement.

C. De ontwikkeling van de economie

Elke vorm van crisisbestrijding heeft van doen met het internationale karakter van de crisis en met de internationale positie van Nederland en zijn economie. Vragen over de richting waarin deze economie ontwikkeld moet worden op korte en op langere termijn, welke sturing daarbij mogelijk is, onder meer door controle op kapitaalstromen, zijn aan de orde.
Daar staat dan weer mee in verband, welke maatschappelijke eigendomsvormen nagestreefd dienen te worden, welke ruimte het ,,marktmechanisme'' mag hebben. Juist door het bankroet van de neo-liberale leus van ,,vrij baan voor de kapitalistische marktwerking'' krijgen deze vragen een dwingend karakter.

Een actieve rol weggelegd voor uitkeringsgerechtigden

De strijd voor uitbreiding van de werkgelegenheid en voor verdediging van de uitkeringen zal uitgangspunt moeten zijn voor het openen van concrete perspectieven, zoals het recht op werk met behoud van uitkering en op herverdeling van werk. Daarbij zijn de ervaringen van de ,,werk-beweging'' en van organisaties van uitkeringsgerechtigden (bijstandsvrouwen, WAO-ers, werklozen e.a.) van groot belang. Met name is hier ook democratisering van het stelsel van sociale zekerheid aan de orde.

E. De rol van de vakbeweging

Bij al deze vraagstukken speelt de vakbeweging een uiterst belangrijke, zelfstandige rol. Net als in de CPN en andere politieke partijen, is als in vele sociale en culturele bewegingen, mede onder invloed van de crisis, in de vakorganisaties de discussie over de samenhang tussen crisisbestrijding en maatschappijverandering volop gaande. Gestreefd moet worden naar een positieve, vruchtbare inwerking van deze discussies op elkaar, in het belang van de actuele strijd en van het ontwikkelen van toekomstperspectief.

F. Behoud van koopkracht en arbeidstijdverkorting

Terwijl zowel economisch als sociaal gezien behoud van koopkracht voor de grote massa der bevolking en verkorting van arbeidstijd belangrijke instrumenten zijn ter bestrijding van crisis en werkloosheid, voeren de grote ondernemers met behulp van de regering een tegenovergestelde politiek. De koopkracht der niet-rijken wordt in hoog tempo afgebroken, terwijl alles in het werk wordt gesteld om de arbeidstijdverkorting te blokkeren, of die via grove loonsverlagingen dienstbaar te maken aan de eigen winstpositie. Tegelijkertijd worden aanzetten tot doorbreking van maatschappelijke arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen en tot individualisering van inkomens geblokkeerd.
Het is daarom nodig dat progressieve partijen en bewegingen, ook van hen die niet direct betrokken zijn bij cao-onderhandelingen maar wel met de resultaten daarvan te maken hebben, gezamenlijk optreden voor doorvoering van arbeidstijdverkorting tegen kostwinnersprincipe en voor verdediging van het inkomen.

G. Milieu en energie

De bewegingen op het terrein van milieu en energie spelen èn bij de crisisbestrijding, èn bij de ontwikkeling van gezichtspunten over maatschappijvernieuwing een groeiende rol.
Het gaat daarbij om niet het milieu belastende, maatschappelijk zinvolle produkties en een dito energiepolitiek, en dus om de rol die genoemde bewegingen moeten spelen in democratische besluitvorming.

Slot

De noodzaak dringt zich op dat in de oppositie tegen het huidige kabinet nieuwe vormen van samenwerking tot stand gebracht worden, waarbij politieke partijen, vakbeweging, actiecomités en organisaties van de bevolking tot een grote krachtsontplooiing komen en de basis leggen voor een nieuwe politiek.
De conferentie zou een belangrijk forum moeten worden om dit, mede op grond van opgedane ervaringen, te bespreken. Daardoor zou ze een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het ontwikkelen van een samenhangend sociaal-economisch alternatief, dat perspectief biedt aan al diegenen die zich verzetten tegen de crisispolitiek van het huidige kabinet en de ondernemers.
Wanneer communisten in deze geest de voorbereiding van de conferentie ter hand nemen, dan zal ze zowel een stimulans vormen voor de dagelijkse strijd als een bijdrage tot de voorbereiding van het partijprogram. Het partijbestuur roept alle partijgenoten op om actief mee te werken aan de voorbereiding en deel te nemen aan afdelings- en districtsbesprekingen. Ook schriftelijke bijdragen zijn welkom!

ingezonden brieven

Het achtentwintigste congres

Vrijwel alles wat er fout kon gaan op dit afgelopen congres is fout gegaan.
Velen waren blij dat er nu eindelijk echt aan de vernieuwing begonnen kon worden, maar ik ben het daar niet mee eens. Punt één is dat er in het nieuwe partijbestuur niemand schijnt te zijn gekozen die duidelijk voorstander was van het horizontaal overleg.

Punt twee is het feit dat de kritiek van het horizontale overleg over de situatie in de CPN, is afgedaan als konservatieve kritiek.
Als je spreekt over konservatieven tegenover vernieuwers, dan wordt de keuze wel heel eenvoudig, dan is het duidelijk aan welke kant je moet gaan staan, namelijk aan de kant van de vernieuwing:
maar de keuze op het congres was niet die tussen konservatieven of vernieuwers, omdat veel van de ,,orthodoxe'' kritiek op de vernieuwing niet of onvoldoende weergelegd is en omdat de vernieuwing in veel opzichten niet zo vernieuwend is als zij pretendeert te zijn.

Gebrek aan discussie

Van een werkelijke discussie over het verleden heb ik tijdens dit congres erg weinig gemerkt; en juist op dat punt had de vernieuwing zich kunnen onderscheiden van het verleden; door de discussie over wat er veranderd moet worden en waarom het verleden niet goed was, uitgebreider en met meer geduld te voeren dan dat vroeger gebruikelijk was.
Op dit punt gelden de verwijten vooral de grote ,,middengroep'' die op dit congres met de vernieuwers is meegeschoven: Velen van hen, die vijf jaar geleden nog onvervalste Stalinisten waren (let wel: dit geldt zeker ook voor veel jongeren!), hoopten nu van het verleden af te zijn, door hun hand op te steken bij de ,,vernieuwende'' voorstellen.
Ik sta wantrouwig tegenover de vernieuwing omdat de vernieuwers zich er ,,met een Jantje van Leijen'' vanaf hebben gemaakt. Mensen met bezwaren waren ,,ortho's'' of konservatieven en ineens kon de vernieuwing niet snel genoeg gaan. De woede van een grote groep oudgedienden werd wel gezien maar genegeerd.
En daarom kom ik op het eerste punt dat ik in het begin noemde, het feit dat in het nieuwe bestuur geen duidelijke voorstanders zitten van het horizontaal overleg.
Een werkelijke vernieuwing zou betekent hebben een open diskussie en respekt voor minderheidsopvattingen binnen de partij en gekoppeld daaraan, een evenredige vertegenwoordiging van minderheidsgroepen in besturende organen. Het is een onvergeeflijke blunder van het congres dat niet eens met een zo essentiële voorwaarde voor een democraties functioneren van de partij rekening is gehouden.

Positief

Positief is dat dit congres in tegenstelling tot vroeger werkelijk besluiten kon nemen en dat er duidelijk verschillende meningen te onderscheiden waren.
Het is echter geen reden om te spreken van een goed congres, want van een echte discussie is geen sprake geweest. De belangrijkste fout is gemaakt in de voorbereiding van het congres door het partijbestuur. Het partijbestuur heeft bij het opstellen van de ontwerpresolutie geprobeerd om een tekst te maken waarmee alle verschillende groepen in het bestuur akkoord zouden kunnen gaan. Het resultaat daarvan was de waterige kompromis-tekst die aan de leden is voorgelegd.
Pas drie weken voor het congres verscheen een tekst waarin wel verschillen van mening tot uiting kwamen. Maar die beslispunten waren zo laat bekend, dat daarover in de afdelingen niet meer gepraat is, alleen nog misschien in delegatievergaderingen. Je kan niet zeggen dat er een coup gepleegd is, maar het hoeft niet te verbazen dat er mensen zijn die dat gevoel wél hebben.
De delegaties waren zodanig samengesteld dat bij de stemmingen een aantal belangrijke vernieuwingen konden worden doorgevoerd.
Ik denk dat velen net als ik verwacht hadden, dat het resultaat van het congres meer een compromis zou zijn en dat de werkelijke discussie pas over een jaar zou komen. Nu zijn er echter een aantal besluiten genomen die hebben geleid tot de woede van een groot aantal oudgedienden en verbazing van een aantal ,,midden-groepers''.

Hervorming of revolutie

Laat ik een konkreet voorbeeld noemen van een nieuw gevoerde discussie:
Kan het socialisme bereikt worden door geleidelijke hervormingen via parlementaire weg of gaat dat gepaard met een revolutie?
De congresteksten behandelen die vraag niet expliciet, maar als je ze goed leest blijft er telkens maar één konklusie mogelijk. De veranderingen moeten plaatsvinden door het vormen van parlementaire meerderheden en bijna alle akties waar de CPN iets mee te maken heeft, hebben haast expliciet tot doel om parlementen onder druk te zetten.
Voor akties op principiële punten, los van de vraag of het doel bereikbaar is in de vorm van parlementaire besluiten, is nauwelijks plaats meer.
Gelukkig zijn er binnen de CPN altijd wel individuen of groepen geweest die hun aktiviteiten op iets anders baseerden, dan op de afweging of hun eisen wel realiseerbaar waren in één of ander parlement.
Een duidelijk voorbeeld daarvan in de afgelopen tijd was wel de havenstaking van 1979.
De ,,ortho's'' hebben veel sterker de neiging om te zeggen dat een revolutie noodzakelijk is, dan de vernieuwers. Eén van hun belangrijkste argumenten is dat de kapitalisten nooit zomaar hun macht en hun kapitaal uit handen zullen geven.
Voor elke verandering zal keihard geknokt moeten worden. Kunnen de pleitbezorgers van de progressieve machtsvorming duidelijk maken waarom in de tegenwoordige maatschappij geen harde konfrontaties meer te verwachten zijn?
Als een rechtvaardiger samenleving bereikt kan worden door een geleidelijke ontwikkeling, dan is dat natuurlijk veel beter dan door een revolutie. Maar daarmee is het probleem voor de CPN op dit moment nog niet opgelost.

Want één ding staat vast: als er niet voor gevochten wordt, dan komt er niets van terecht. Als we ons niet een duidelijker beeld vormen wat voor socialisme wij voor ogen hebben, dan zal niemand zich er voor willen of kunnen inspannen. En als je iedereen die meer wil weten over het socialisme of de maatschappij die wij zouden willen, een radikalist noemt of niet realistisch, dan kan je al gauw niet veel meer doen dan machteloos roepen, elke keer dat een rechtse of een centrum-linkse regering één of andere maatregel neemt.
Welke argumenten hebben vernieuwers dat de CPN niet precies op hetzelfde punt zal uitkomen dan de PvdA? Ik ben ervan overtuigd dat de ,,ortho's'' een deel van het gelijk aan hun zijde hebben. En in ieder geval zal moeten worden uitgelegd, waarom datgene, wat nu gezegd wordt in de CPN, niet hetzelfde is als wat de kommunisten vroeger aan de sociaal-democraten verweten hebben.

Situatie in de CPN

Tenslotte wil ik het hebben over de situatie, waarin de CPN nu terecht is gekomen. Dat ziet er niet al te gunstig uit.
Het is niet voor de volle 100% juist, maar in grote lijnen durf ik toch wél te zeggen, dat het vernieuwingsproces in de CPN veel te maken heeft met het feit dat de CPN steeds meer ophoudt een arbeiderspartij te zijn.
Misschien is er in de CPN meer sprake van een sociaal konflikt dan van een konflikt tussen Stalinisten en vernieuwers. Studenten en intellektuelen stroomden na 1970 de partij binnen en die nieuwe groepen zijn nu bezig posities in het apparaat te verwerven. Een tijdlang werd het probleem opgelost door te spreken over nieuwe delen van de arbeidersbeweging. De ,,nieuwe delen van de arbeidersbeweging'' blijken nu echter een heel andere taal te spreken dan de oude.
Mij verbaast het niet dat de CPN met name daar waar ze traditioneel sterk was vertegenwoordigd, grote verliezen heeft geboekt. De CPN is niet langer in de eerste plaats een vertegenwoordiger van de belangen van de arbeiders. Steeds meer is de partij een vertegenwoordiger geworden van belangen van (delen van) het overheidsapparaat, van lagere en middelhoge ambtenaren.
Steeds sterker wordt de nadruk gelegd op het belang van de uitbreiding van bevoegdheden van de overheid. (Zie daarvoor deel III van de congresstukken). Het radikalisme van de arbeidersbeweging, komt in de partij steeds verder in de verdrukking. En hoewel het soms lijkt van buitenaf, dat daarvoor in de plaats de radikaliteit is gekomen van ,,nieuwe bewegingen'', zoals krakers, milieubeweging en vrouwenbeweging, heb ik daar nog weinig van gemerkt.
Van het radikale verzet tegen het overheidsapparaat, dat veel van die nieuwe bewegingen kenmerkt, was op het congres in ieder geval bijzonder weinig te merken.
Het radikalere deel van de oude garde is nu in verzet gekomen tegen de gematigde koers van de CPN. Ik denk dat dit alweer een ietsje nauwkeuriger omschrijving is van de gebeurtenissen in de laatste tijd, dan de gebruikelijke die uitgaat van een konflikt tussen een ,,Moskouvleugel'' en een ,,moderne vleugel''. Dat de partij voor arbeiders steeds minder aantrekkelijk wordt kan ook tot gevaarlijke verschuivingen leiden.
Niet ten onrechte wordt weleens opgemerkt, dat elke stap die de CPN achteruit doet in arbeidersbuurten, een stap vooruit betekent voor de Centrum Partij. Dat is iets waar idereen mee rekening moet houden die wil afrekenen met het Stalinisme. Als die afrekening erop neerkomt, dat de arbeidersaanhang gillend de partij uitrent, dan is dat, ten eerste, ten onrechte omdat het Stalinisme niet in de eerste plaats gezocht moet worden bij de arbeidersaanhang (eerder bij ,,het apparaat'') en ten tweede is het politiek gezien levensgevaarlijk.
Om die reden ben ik ook een principiëel tegenstander van een samengaan met PSP en PPR voordat onze verhouding tot de arbeidersklasse ,,gesaneerd'' is.

Geen nieuwe groepen

Ook voor nieuwe groepen is de partij steeds minder interessant.
Vergeet niet dat voor veel studenten die tien jaar geleden lid werden met name een argument was, dat de CPN ten minste niet alleen maar ouwehoerde zoals de PSP en dat er ook arbeiders in de partij zaten in tegenstelling tot de PSP of andere radikaal linkse klubs.
Voor dat soort groepen verliest de partij ook haar aantrekkingskracht.
En de radikalere stromingen binnen de linkse beweging hebben al helemaal niets te zoeken in de partij met haar huidige gematigde koers.
Eigenlijk kan ik uit het bovenstaande alleen maar konkluderen dat de moeilijkheden voor de CPN nog maar pas begonnen zijn; de huidige ontwikkelingen kunnen volgens mij alleen maar leiden tot een verder verlies aan leden en aan invloed.
We mogen nu praten over vernieuwing, maar dan mogen we dus ook praten over de keuze voor een partij die liever oppositie voert dan in besturende organen zit. Voor een partij die een socialistische radikaliteit vertegenwoordigt, zonder direkt de macht te willen grijpen.
De CPN die zich meer richt op veranderingen aan de basis, op het streven naar eenheid in bedrijven, in buurten of in bewegingen voor konkrete doelen.
Ik weet, dat het een moeilijke discussie kan worden, want sommige ontwikkelingen lijken niet te stoppen. Misschien wil de meerderheid van de partij wel persé doorgaan met hun progressieve machtsvorming en met de samensmelting met PSP en PPR. Hopelijk zijn er dan in de overblijfselen van die partijen nog wat mensen te vinden die samen een andere kant op willen zoeken. Onafhankelijke socialisten of zoiets.

Henk Spaan
(Wageningen)

(Door de redactie bekort).

H. Overleg

Onder de kop Het H.O. beraadt zich, is in de ledenkrant van 20-1 een verslag verschenen over de landelijke bijeenkomst van het Horizontaal Overleg van 14-12-'82. De auteur van het artikel heeft een verdeeldheid onder de ,,horizontalen'' gesuggereerd die afdoende weerlegd wordt door de uitslag van de stemming over de slotverklaring. Deze stemming leverde het volgende op; 1 stem tegen, alle overige stemmen voor.

Guus van Reemst
Amstelveen

Vervolg van pagina 3

militair sterkste staten daarbinnen als bepalend beschouwt. Gebleken is dat dit geen enkele garantie oplevert voor ontspanning en een duurzame vrede; evenmin heeft het tot vermindering van de bewapening geleid.
Naar de mening van de CPN is voor de doorbreking van oorlogsvoorbereiding en bewapeningsspiraal de actie in de industrieel ontwikkelde kapitalistische landen en in de landen van de derde wereld van fundamentele en doorslaggevende betekenis.
In hoofdstuk III wordt van de gevolgen van de bewapeningsrace een viertal aspecten behandeld:
a. wat het gevolg van de bewapening is voor de Oost-West-verhoudingen tussen landen met verschillende maatschappelijke stelsels;
b. de invloed van de bewapening op de kapitalistische staten en hun onderlinge verhoudingen;
c. de gevolgen van de bewapening voor de verhoudingen tussen socialistische staten.
d. de gevolgen van de bewapening voor de derde wereld.
In hoofdstuk IV wordt er voor gepleit niet te berusten in de theorieën over machtsevenwicht. De opoffering van de nationale onafhankelijkheid aan blokken en aan de heilige status quo moet worden beëindigd.
De eerste doelstellingen m.b.t. de vredespolitiek zouden dan kunnen zijn: (V, 7)
— het paal en perk stellen aan de bewapening; het weigeren deel te nemen aan atoombewapening; het verwijderen van atoomwapens van Nederlands grondgebied;
— een heroriëntatie van de buitenlandse politiek van Nederland gericht op het vrijmaken van en op de duur uittreden uit de NAVO.

De discussie ter voorbereiding van het 28ste congres en de daar genomen besluiten zijn van belang voor dit centrale thema uit het ontwerpprogram. Het is van belang om het betreffende hoofdstuk van de congresresolutie bij de bespreking van dit thema te betrekken. De discussie over de in het ontwerpprogram gehanteerde formuleringen bij dit thema hebben de volgende reacties opgeroepen.
— In een aantal reacties wordt de wens geuit naar een meer concrete analyse van de bewapeningswedloop, waarbij ook de eigen dynamiek van deze wedloop en de gevolgen daarvan voor Oost-Europa aandacht zou moeten krijgen.
— Sommigen zijn van mening, dat de relatie tussen klassenstrijd en vredesstrijd een belangrijk uitgangspunt zou moeten vormen voor de beoordeling van de internationale politieke verhoudingen en de aard van de bondgenootschappen, die in de vredesstrijd ontwikkeld zouden moeten worden.
— M.b.t. de NAVO is de mening geuit, dat het afbreken van de militaire machtsblokken slechts mogelijk is, wanneer men een politiek voert, die gericht is op transformatie van de NAVO. Uittreden uit de NAVO wordt als een irreële politiek beoordeeld.

5. Internationale verhoudingen: economische betrekkingen

In het program worden bij dit thema de volgende doelstellingen genoemd:
— het doorbreken van de beklemming die uitgaat van de EEG (V, 7)
— alzijdige internationale economische betrekkingen; uitbreiding van relaties met landen die zich ontworstelen aan neokoloniale onderdrukking en uitbuiting, waarbij gevoelens van solidariteit in praktische hulp tot uiting moeten komen. (IX, 5)

In de discussie over dit thema is de noodzaak van een meer nauwkeurige beoordeling van de internationale economische verhoudingen en de positie van ons land daarin aan de orde gesteld. Daarbij wordt aangedrongen op een duidelijke en meer uitgewerkte standpuntbepaling over de EEG.

6. Internationale verhoudingen: nieuw internationalisme.

In hoofdstuk II wordt aangegeven dat de CPN in haar betrekkingen met communistische en progressieve partijen wordt geleid door de volgende overwegingen:
1. De internationale strijd voor de vrede en tegen het imperialisme vereist bondgenootschappelijk optreden en vooral ook coördinatie van krachten van communistische partijen.
2. Er moet van worden uitgegaan dat elke communistische partij autonoom is. Elke communistische partij heeft een eigen verantwoordelijkheid om met positief gerichte ideeën de in de internationale communistische beweging heersende crisis van dogmatisch denken en dogmatisch handelen te boven te komen.
3. Bij het tot stand komen van een bondgenootschap is het niet voldoende zich te beperken tot communistische en arbeiderspartijen. De CPN verklaart zich bereid zowel op nationale als op internationale schaal te komen tot diepgaande samenwerking met sociaaldemocratische, socialistische en andere progressieve partijen en groeperingen om de gevaren van deze tijd te keren.
4. Evenzeer is een versterking van de relaties met de progressieve krachten, partijen en bewegingen in de derde wereld noodzakelijk.
5. De CPN gaat uit van de vaststelling dat de internationale communistische beweging verscheiden is en ook niet anders kan zijn, gezien haar wereldomvattend karakter. Het niet willen erkennen van de problemen die daaruit voortvloeien, heeft in de afgelopen periode geleid tot scherpe botsingen.
Ook bij dit thema is de meningsvorming en besluitvorming op het laatste congres van grote betekenis.
Veel discussie heeft betrekking op de beoordeling van het „reëel bestaande socialisme" en de „internationale communistische beweging". (Bestaat deze, is er zo'n beweging, moet die wel bestaan)? De discussies spitsen zich met name toe op het al dan niet onderhouden van contacten met democratische oppositie-bewegingen in Oost-Europa en de consequenties daarvan voor de relaties met communistische partijen in de betreffende landen.
— In dit verband is ook opgemerkt dat de partijdiscussie zich niet teveel moet beperken tot de relatie met partijen uit landen in Oost-Europa. Gewezen wordt daarbij op de diverse ontwikkelingen in diverse socialistische landen en op de bijzondere betekenis van relaties met communistische partijen uit kapitalistische landen en de derde wereld en andere progressieve partijen.
— Bij de invulling van nieuwe vormen van internationalisme zijn als kenmerken genoemd:
— concrete gemeenschappelijke vredesstrijd, optreden tegen blokdenken, voor zelfbeschikkingsrecht en nationale onafhankelijkheid;
— het ontwikkelen van praktische solidariteit met de derde wereld;
— gemeenschappelijk optreden tegen de crisis, vooral door het ontwikkelen van alternatieven (b.v. binnen West-Europa).

7. De maatschappelijke verhoudingen in Nederland

In het ontwerp-program wordt vooral gewezen op de rol van de monopolies als belangrijke factor bij de verscherping van maatschappelijke tegenstellingen in ons land: „In de laatste decennia zijn de posities van de machtigste gemonopoliseerde ondernemingen, in de industrie, de handel en het bankwezen op ongebreidelde wijze versterkt. Zij bouwden in ons land een ongekend sterk eigen imperium op. Zonder enige terughoudendheid hanteerden zij harde praktijken tegenover de arbeidersklasse; maakten zij voorheen zelfstandige groepen tot loonafhankelijken en likwideerden zij de kleine ondernemers, middenstanders en boeren. Zo woekerden de kapitalistische investeringen, gericht op maximale uitbuiting van de gehele werkende bevolking voort en hebben de monopolies een spoor gezet van vervuiling en milieuverpesting en zetten zij koers op roekeloze avonturen met de atoomenergie. Deze machtsuitbreiding heeft geleid tot ontregeling en verzieking van het gehele maatschappelijke leven". (V, 4)
Deze nadruk op de tegenstelling tussen monopolies en „niet-monopolistische groepen" als een van de Nederlandse maatschappij dominerende tegenstelling is in de partij onderwerp van discussie, waarin verschillende standpunten in de vorm van aanvulling en/of kritiek onderscheiden kunnen worden:
— In deze benadering komt onvoldoende tot uiting, dat het uiteindelijk gaat om de tegenstelling tussen kapitaal en arbeid als basis van alle andere tegenstellingen in de maatschappij.
— Het beeld dat van de klassentegenstellingen geschetst wordt, is te weinig uitgewerkt. De benadering van het ontwerp leidt tot een onderschatting van de tegenstelling tussen en binnen de verschillende klassen.
a. Arbeidersklasse: loonarbeiders welke direct onder kapitalistische verhoudingen produceren.
b. Loonafhankelijke middenklassen: met name de loonarbeiders die bij de staat werkzaam zijn (voor zover de staat niet als kapitalist fungeert)
c. Kleine warenproducenten en -handelaren.
d. Niet-monopolistische kapitalisten (die niet zonder meer als anti-monopolistisch gekenmerkt kunnen worden)
e. Monopolistische kapitalisten.
— In het ontwerp krijgen de monopolies een zodanig alles beheersende rol toegeschoven, dat er weinig ruimte is voor de analyse van andere maatschappelijke tegenstellingen, en de zelfstandige rol van deze tegenstellingen.
Het is van belang om verschillende onderdrukkingssystemen te onderscheiden en niet bij voorbaat daartussen een rangorde aan te brengen. Naast het onderdrukkingssysteem van de kapitalistische produktieverhoudingen moet ook aandacht besteed worden aan het patriarchaat en het hetero-sexuele systeem, en het onderdrukkingssysteem dat aangeduid kan worden als racisme. De verschillende onderdrukkingssystemen zijn relatief autonoom, maar staan niet los van elkaar.
— Het analyseren van onderdrukkingsverhoudingen in termen van klassenverhoudingen is niet meer adekwaat. Van steeds meer groepen van de bevolking is de klassepositie onduidelijk. Klassenstrijd en arbeidersklasse zijn twee holle en uitgeholde begrippen waar van alles ingeschoven wordt.
— De in het ontwerp-program gegeven analyse van de Nederlandse maatschappij is geschreven vanuit een visie die in de hoogconjunctuur ontwikkeld is. De structurele crisis waarin de maatschappij verkeert moet meer aandacht krijgen. Van belang is, dat de verschillende aspecten van de crisis (economisch/ecologisch, sociaal, politiek, ideologisch/moreel) nader uitgewerkt worden.

8. Sociaal-economische alternatieven en culturele vernieuwing

Het ontwerp stelt de noodzaak van een richtingsverandering in de economie, de democratisering daarvan door hetdoorbreken van autocratische structuren in beheer en bestuur. Dat komt neer op socialisatie van de economische verhoudingen door democratische controle.
Het gaat om doorbreking van de monopolistische macht van grote bezitters en kapitaalgroepen, teneinde de produktie te kunnen afstemmen op maatschappelijke behoeften inplaats van op winstbelangen.
Programmering betekent invoering van sturing onder parlementaire controle. Het stellen van dwingende voorwaarden op een reeks van terreinen aan ondernemingen. Het is een voorstadium van planmatige ontwikkeling. Onmiddellijk hiermee verbonden is het realiseren van medezeggenschap en beslissingsrecht door gekozen werknemersvertegenwoordigingen. Een dergelijk anti-monopolistische verandering brengt met zich mee een belangenovereenstemming met niet-monopolistische groepen producenten. Het ontwerp geeft een overzicht van de doelstellingen die daarbij door de CPN aan de orde worden gesteld. (IX)
Eerder, aan het slot van hoofdstuk V, worden die genoemd in zoverre ze op korte termijn gelden. Het slot van hoofdstuk VIII geeft de eisen en doelstellingen aan die volgens het ontwerp op dit gebied essentieel zijn voor de bevrijding van de vrouw.
De discussie over dit sociaal-economische deel van het programma is volop gaande in de voorbereiding van de conferentie over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing.
Bij de gedachtenwisseling zijn de volgende punten aan de orde gesteld:
— de elementen van een alternatieve sociale politiek dienen verder te worden uitgewerkt. Dat betreft sociale voorzieningen, arbeidsomstandigheden, gezondheidspolitiek, stadspolitiek, alle vraagstukken die betrokken zijn bij de zgn. crisis van de verzorgingsstaat.
— op het gebied van de economie is een programmatische en politiek-strategische richtlijn nodig voor de economische politiek: de vraag moet behandeld worden welke maatschappelijke eigendomsverhoudingen worden nagestreefd, en op welke gebieden, alsmede hoe de relatie gezien wordt tussen centrale planning en marktmechanisme.
— de wens is uitgesproken dat een alternatieve culturele politiek wordt geformuleerd, waarbij het niet alleen gaat om kunsten en wetenschappen maar ook om alle traditionele levensvormen. Uitgangspunt dient daarbij volgens sommigen het recht op zelfbepaling en persoonlijke ontplooiing te zijn. Anderen wensen te komen tot een duidelijke linkse, socialistische cultuurpolitiek.
— De vraag is opgeworpen wat de relatie is tussen vrijheid van wetenschap en democratische controle en zeggenschap.
— ten aanzien van de vrouwenbevrijdingsstrijd is opgemerkt dat het ontwerp zich te veel richt op wetgeving, terwijl in de toekomstvisie juist weer wensdenken overheerst.

9. De democratische weg naar het socialisme; politieke democratie en hervorming van de staat.

In hoofdstuk VIII van het ontwerp wordt de strijd voor het socialisme beschreven als revolutionair en anti-monopolistisch. Benadrukt wordt de fasegewijze ontwikkeling, in tegenstelling tot de opvatting dat de strijd zich zal ontwikkeling in de vorm van een plotselinge omwenteling. Gezamenlijke strijd voor concrete doelen is noodzakelijk, een gezamenlijkheid van progressieve krachten die ook het sluiten van compromissen met zich meebrengt. Uitgegaan wordt van een parlementair-democratische weg, waarbij het parlement vooral tot taak heeft om resultaten vast te leggen en te consolideren.
In hoofdstuk IX wordt aangegeven dat de strijd voor het socialisme zich vaak zal uitdrukken in belangenstrijd, waarbinnen ook alternatieven ontwikkeld worden. Strijd voor die alternatieven is democratisch en anti-monopolistisch, omdat daarin bestaande machts- en eigendomsverhoudingen worden doorbroken. Het afdwingen van democratische hervormingen onder kapitalistische verhoudingen is nodig en mogelijk en voor zover die hervormingen anti-monopolistisch zijn kan het noodzakelijk zijn om daarvoor materiële offers te brengen.
Ontplooiing van democratische bewegingen vinden ook hun uitdrukking in de verschillende machtsapparaten. Daarom en om het afglijden naar autoritaire methoden en systemen te voorkomen is een versterking van democratische krachten noodzakelijk.
Uitgangspunt voor democratische vernieuwing is de grondwet, waarvan het geheel van rechten en vrijheden dat daarin is vastgelegd, zich zal moeten uitbreiden naarmate de democratische ontwikkeling voortschrijdt. Om dat te bereiken is het noodzakelijk dat de democratische besluitvorming zich ontwikkelt in de richting van beslissingsmacht van de gemeenschap. Op die manier dient de macht van de monopolies te worden teruggedrongen ten gunste van een versterking van democratische instellingen en de uitbreiding van de bevoegdheden daarvan.
In hoofdstuk IX wordt aangegeven dat, ook onder socialistische verhoudingen wordt uitgegaan van een parlementair-democratische socialistische staatsvorm als beste garantie voor een socialisme dat moet worden opgevat als een voortdurende beweging van vernieuwing.
De bezwaren die in de partijdiscussie op deze punten in het ontwerp worden geuit houden allemaal min of meer verband met de onduidelijkheid die in het ontwerp blijft bestaan met betrekking tot de inhoud van de „parlementair-democratische weg" naar het socialisme. Onduidelijkheid m.b.t. vraagstukken als het karakter van de staat, de machtsapparaten en de parlementaire organen. Herhaaldelijk wordt gesteld dat het ontwerp niet duidelijk genoeg afstand neemt van de leninistische strategie, maar er is ook tegelijkertijd de kritiek, dat het ontwerp de weg naar het socialisme juist te veel versmalt tot een parlementaristische weg en niet genoeg afstand neemt van sociaaldemocratische concepties.
— De centrale plaats die in het concept wordt toegekend aan de almachtig aanwezige monopolies en de hoofdtegenstelling die dat binnen het staatsapparaat oproept, zou de uitwerking van het begrip politieke democratie en de uitwerking van de mogelijkheid tot democratische hervorming van dat staatsapparaat belemmeren. De beschreven weg naar het socialisme als een proces van verschillende fasen komt daarmee in de lucht te hangen.
— Een manko in het ontwerp is het gebrek aan een analyse en een plaatsbepaling van de tegenkrachten. Dat wordt enerzijds geweten aan een illusie m.b.t. het democratisch karakter van de staat, anderzijds juist aan een gevaarlijke illusie m.b.t. de onmacht van de staatsapparaten.
In het concept zou antwoord gegeven moeten worden op de vraag welke, al dan niet tegengestelde belangen binnen het staatsapparaat hun uitdrukking vinden, wat daarvan de betekenis is voor coalitiepolitiek en hoe die zich verhoudt tot de besluitvorming in parlementaire organen.
— In het concept wordt de coalitiepolitiek te veel ondergeschikt gemaakt aan het streven naar een progressieve parlementaire meerderheid. Daarbij worden ook nog al wat bezwaren geuit tegen de in het ontwerp genoemde „parlementair-democratisch-socialistische staatsvorm".

Vervolg op pagina 8

Vervolg van pagina 7

— Verschillende opvattingen over de staat, de rechtstaat, en verschillende conclusies die verbonden worden aan het karakter van de strijd voor het socialisme als een strijd in verschillende fasen, leiden ook tot verschillende opvattingen over de waarde van de parlementaire democratie, de bestuurlijke organen en het optreden van communisten daarin. Zijn die organen en wetgeving niet meer dan een middel om de strijd voor het socialisme te voeren, voor anderen vertegenwoordigen allerlei elementen van de democratische rechtstaat een waarde op zichzelf. Ook voor communisten zou het een plicht zijn om allerlei sociale, politieke en staatkundige instrumenten te verwerven. Dit om enerzijds die democratie te verdedigen en anderzijds haar verder te ontwikkelen en uit te breiden. Door de ontwikkeling van de democratie is een instrumentarium ter beschikking gekomen, dat ook door communisten benut dient te worden om de ontwikkeling van het socialisme te bevorderen.
— Door sommigen wordt er de nadruk op gelegd dat het parlementair-democratische systeem zich voordoet in een samenleving die niet democratisch is, maar gebaseerd op machtsverhoudingen die niet door het recht beperkt worden. Machtsvorming is dus een eerste vereiste en instrumenten van de rechtstaat dienen getoetst te worden aan hun waarde voor die machtsvorming. Ze hebben dus niet een waarde in-zich, maar alleen als instrument t.b.v. machtsvorming.

10. Krachten voor verandering/coalitiepolitiek

In het ontwerp-program wordt hier onder meer over gezegd: Het optreden van de arbeidersklasse is van doorslaggevend belang bij het tot stand brengen van maatschappelijke verandering. De samenstelling van de arbeidersklasse kent een gelaagde structuur. Verschillende lagen ontwikkelen zich naar hun optreden en bewustzijnsnivo in verschillend tempo. De opstuwende rol die deze of gene laag vervult, kan niet worden ontleend aan overwegingen van historische of numerieke aard. (VI, 1 - VI, 2 - VI, 3)
Het socialisme in ons land zal het resultaat zijn van een bondgenootschap in de strijd tegen het kapitalisme. In die strijd hebben de verschillende lagen van de arbeidersklasse elkaar nodig: er mogen geen elkaar afstotende prioriteiten gelden. (Inleiding - VI, 3)
De Nederlandse arbeidersklasse kent verschillende politieke richtingen, die de verschillende stromingen binnen de arbeidersbeweging tot uitdrukking brengen. (VI, 4)
In de laatste jaren zijn nieuwe democratische en emancipatiebewegingen ontstaan, die een ongekend brede omvang hebben aangenomen. De massastrijd doorbrak oude schema's en verstarde opstellingen. De feministische beweging brengt voor de toekomst bepalende nieuwe eisen naar voren, gericht tegen patriarchale onderdrukking. Bewegingen zoals die voor bescherming van het milieu, tegen kerncentrales, tegen de woningnood, gaan ervan uit dat niet voortgeleefd kan worden binnen verouderde structuren en krijgen daardoor een revolutionaire vorm en inhoud. Deze massale bewegingen zijn in staat om vernieuwende doorbraken tot stand te brengen. (VII, 1)
De CPN zet zich in voor de doelstellingen van deze progressieve bewegingen, waarbij ze hun autonoom karakter erkent. De CPN treedt op als een verbindende kracht tussen deze bewegingen, die in hun vernieuwingsdrang gelijkgericht zijn. Een bewustwordingsproces, dat leidt tot coördinatie van krachten om maatschappelijke veranderingen tot stand te brengen is noodzakelijk.
De bewegingen behoren zich niet te laten binden door compromissen, die tot stand komen op basis van de politieke krachtsverhoudingen van een bepaald moment. De CPN bepaalt haar optreden zelfstandig op basis van haar inzicht in de politieke krachtsverhoudingen en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden. (VII, 3)
Tot zover een aantal kernpunten uit het ontwerp-program.
In de partijdiscussie zijn hier een aantal vragen en kritiekpunten bij geformuleerd:
— In het program wordt gesteld dat de verschillende lagen van de arbeidersklasse geen verschillende belangen ,,mogen" hebben, hetgeen miskent dat die verschillen in belangen en ideologie aanwezig zijn. Ook wordt de ,,gelijkgerichtheid" van de sociale bewegingen geponeerd, hetgeen miskent dat die bewegingen verschillende doelen en zelfopvattingen hebben en er binnen die bewegingen ook weer grote verschillen van inzicht bestaan. Het program zou aan moeten geven welke plaats de klassekrachten, sociale krachten en bewegingen concreet innemen en welke positie zij ten opzichte van elkaar hebben.
— Het lijkt erop dat de doelen van de bewegingen teruggebracht worden tot de partijpolitiek, waarbij de verovering van de staatsmacht een verondersteld gemeenschappelijk doel is. Ook kan het benadrukken van de autonomie van bewegingen uitgelegd worden als een taakverdeling tussen een parlementaire partij met bestuursverantwoordelijkheid en bewegingen met een signaalfunctie. De vraag is hoe dit gevaar van beheersing van sociale bewegingen, van parlementaire kanalisering, gekeerd kan worden.
Wanneer gesteld wordt dat een parlementair-bestuurlijk compromis voor het handelen van een beweging geen grens mag betekenen, houdt dit dan ook in dat in de partij het debat over de actiestrategie openlijk doorgaat óók als de eigen bestuurders met een bepaald compromis accoord zijn gegaan? Nodig zijn in ieder geval voorstellen om de autonomie van bewegingen materieel te garanderen en op dat punt moet de coalitiepolitiek nauwkeuriger worden uitgewerkt.
— Een analyse van vroegere vormen van coalitievorming, zoals die in de periode van hoogconjunctuur (delen PvdA, vakbeweging) wordt niet gemaakt en de overgang naar de nieuwe vormen (PPR, PSP, sociale bewegingen) ontbreekt. Het program geeft niet aan welke mogelijke problemen zich zullen voordoen in een coalitie die beide vormen (van PvdA tot PSP) omvat.
Opgemerkt is dat de ontwikkeling van de vakbeweging van de laatste jaren, en de verhouding van de vakbeweging tot de CPN, géén aandacht krijgt. De oriëntatie op de nieuwe sociale bewegingen en de vredesstrijd lijkt overheersend te zijn.
— De coalitievorming moet niet eenzijdig gericht zijn op duurzame samenwerking tussen partijen en organisaties, maar moet rekening houden met de loop van de maatschappelijke en politieke ontwikkeling en moet zich oriënteren op de stromingen onder de bevolking. De vorming van coalities wordt sterk bepaald door de concrete situaties.
— Door al te zeer de nadruk te leggen op de revolutionaire inhoud van de nieuwe sociale bewegingen zonder een eigen politiek concept te ontwikkelen waarin die bewegingen een geïntegreerde plaats hebben, dreigt de CPN strijdterrein te worden van concurrerende ideologieën. De CPN moet zich wel laten inspireren, maar tegelijk de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke ontwikkeling in zijn totaliteit nemen.

11. Partijorganisaties

De visie op partij-organisatie is nauw verbonden met de visie op rol en karakter van de CPN (zie 2 en 3).
In het ontwerp-program wordt gesteld dat de partij ,,geen doel op zichzelf is, maar een volstrekt noodzakelijk instrument in handen van de mensen die strijd willen voeren tegen het kapitalisme en het socialisme wensen" (X, 2). Daarbij wordt pluraliteit beschouwd als verrijking van de communistische beweging.
,,Het zogeheten monoliete denken en handelen, dat geen ruimte biedt aan menings- en besluitvorming op grond van noodzakelijke inbreng van persoonlijke opvattingen en denkrichtingen moet worden afgewezen.
Dit houdt in het afwijzen van een verstarde leerstellige opvatting van het democratisch centralisme, die in de praktijk heeft geleid tot het afdwingen van een monolitische organisatievorm en tot monolitisch denken tot de verstarring in leidingen en verstopping in ideeën- en theorievorming". (X, 3)
en verder:

,,De organisatie van de partij moet erop gericht zijn strijd te kunnen voeren voor haar doelstellingen. Daartoe moeten de communisten zich sterk aaneensluiten en optreden in een eenheid, die niet kunstmatig en opgelegd, maar reeël is. Het partijleven in onze partij moet tot doel hebben een zo breed mogelijke oordeelsvorming over de aan de orde zijnde vraagstukken tot stand te brengen. In deze geest wordt gestreefd naar de ontplooiing van de democratie in de partij, waarbij zonder intolerantie ten aanzien van minderheidsopvattingen, meerderheidsbesluiten geldend zijn. Er moet naar gestreefd worden elk lid, op welke post die ook staat, ervan te overtuigen zich voor de uitvoering van de aldus genomen besluiten in te zetten.
De besluitvorming zal zich in hoofdzaak richten op hoofdoriëntatiepunten die van belang zijn voor het optreden van de partij. Het gaat hierbij om besluiten die betrekking hebben op de doelstellingen die bepalend zijn voor alle activiteiten van de partij. Dergelijke besluitvorming dient niet om opvattingen te negeren en gedachtenwisseling te belemmeren, maar om in eenheid te kunnen handelen" (X, 4).
In de voorbereiding van en bij de besluitvorming op het 28ste congres heeft het vraagstuk van de partijorganisatie een belangrijke rol gespeeld. Het verdient aanbeveling om hoofdstuk VI van de resolutie in de discussie te betrekken.
In het kader van verbetering van het democratisch functioneren van de partij werd daarbij geformuleerd dat ,,uitgangspunt dient te zijn, dat verschillende opvattingen en denkrichtingen onder communisten aan bod moeten kunnen komen en in de besluitvorming aan de orde kunnen zijn, en meningsverschillen niet met disciplinaire methoden worden benaderd".
En verder: ,,De partij moet kunnen beschikken over procedures, die een open en democratische menings- en besluitvorming garanderen en waarin politieke minderheden worden erkend en gerespecteerd".
In de partijdiscussie wordt van diverse kanten ingegaan op het democratisch-centralisme. Gesteld is:
— Bij het afstand nemen van het centralisme moet juist het democratisch-centralisme toegepast worden
— Slagvaardige partijorganisatie en democratische besluitvorming zijn volstrekt met elkaar in tegenspraak. Verstarring is eigen aan democratisch-centralisme;
— Onder de huidige omstandigheden is democratisch-centralisme een hinderpaal voor discussie en creativiteit
— Gewaarschuwd wordt voor verval in vrijblijvend liberalisme. Pluriformiteit is geen doel, in de partij gaat het om het bereiken van een synthese
— Fractievorming, in de zin van een eigen discipline binnen de partij moet worden afgewezen. Gevreesd wordt bij een feitelijke erkenning van fracties, voor machtsvorming in plaats van meningsvorming, doordrammen van standpunten, partijstrijd en scheuringen. Een partijorganisatie, die niet daarin wil vervallen, maar wel als ,,eenheid in verscheidenheid" moet kunnen werken vraagt om:
— verkorting van ,,vertikale lijnen" van besluitvorming;
— versterking en verder ontwikkelen van horizontale organisatievormen;
— loslaten van het idee, dat een besluit de afsluiting van een discussie betekent;
— openbaarheid van discussies en besluitvorming;
— verstrekkende besluiten (m.b.t. politiek van de hele partij) moeten niet in horizontale overleggroepen, maar in ,,vertikale organen" genomen worden.
— Horizontale verbanden zijn van het grootste belang als het gaat om de systematische verwerking van ervaringen voor de partijpolitiek. Sommigen vrezen dat met de ontwikkeling van dit soort verbanden het partijleven versmalt tot actiegroepen-discussie en dat dit leidt tot spanningen en uit elkaar groeien.
— Indien als uitgangspunt erkend wordt dat er tussen mannen en vrouwen tegengestelde belangen bestaan, dus ook in de CPN, moet dat als consequentie hebben dat vrouwen zelf vertegenwoordigsters kunnen kiezen en kandidaten kunnen aanwijzen voor bestuursfuncties. Dat wil zeggen, in de partijorganisatie moet de mogelijkheid bestaan om in een bestuur te zitten niet als individu, maar als vertegenwoordiger van een groep.

Naar een revolutionaire relpolitiek

Op weg daarheen komt het CPN-JONGERENPLATFORM bijeen op donderdag 24 februari om 19.30 uur in Kreatum, Oude Gracht 364 bis, Utrecht.

Gaan na de vrouwen, de potten en de flikkers nu ook de ,,jongeren" (wat een woord) een gezellige tumult los laten breken om de zaak weer wat in revolutionaire richting op te zwepen? Het is wél de bedoeling ja.
En dat is ook geen luxe, als de partij het soms op essentiële momenten laat afweten. Denk aan de Lucky Luik. Of als de diskussies over rechtstaat en parlementaire demokratie zo af en toe een bepaalde — merkwáárdige — richting op gaan. Als krakers (m/v) regelmatig stuk lopen op een zeker legalisme in de partij. Als velen nog wel in het bezit zijn van een partijboekje, maar het uit wanhoop laten afweten op vergaderingen. En als weer anderen in het apparaat worden opgeslokt en gladgestreken.
En luxe is het nog minder, nu kraak- en anti-kernenergiebeweging steeds meer geïsoleerd raken — en er onder de druk van het staatsgeweld barsten zichtbaar worden. Nu Lubbers en de zijnen onze lonen en uitkeringen tot een onleefbaar peil verlagen. Nu sommige jonge arbeidskrachten zó ontregeld raken, dat we ze tegenover ons in de knokploegen van de tegenstander tegenkomen.
Het wordt tijd dat we laten zien, waarom we lid zijn geworden van déze partij, en de aanval openen, naar binnen en naar buiten.
Na twee bijeenkomsten van het platform doen we als voorbereidingsgroep het volgende voorstel voor een aanvalsplan:

1. Aktie, aktie, aktie

We weten allemaal, dat de ontregeling van de heersende orde de — niet toevallige — overeenkomst is van kraak-, anti-kernenergie- en enz.-beweging. En ook die met de arbeidersbeweging in haar beste momenten. Blokkades, verstoringen, onteigeningen én het scheppen van een nieuwe werkelijkheid (krantjes, layout, muziek, leefwijze, woon- en aktievormen) zijn dan kernbegrippen.
Waarom ondernemen **wij** niet eens een gezellige aktie om uit die eeuwige tweestrijd tussen trouw aan beweging en loyaliteit aan partij te komen... Voorstellen welkom.

2. Feestweekend, weekendfeest

Om een aanvalsplan goed te bespreken dachten we aan een Weekend van Lust & Nut. Maar dat moet voorbereid worden.

3. Wat doen we met het ontwerpprogram?

Ja. Ja. Ja. We wéten wel, dat er in het ontwerpprogram een heleboel goede dingen staan. Maar wat doen we bijvoorbeeld met ,,een parlementair-demokratische weg" naar een socialisme ,,met volledige werkgelegenheid"? Wáár zijn ontregeling, lust en luiheid gebleven? En wat te denken van een program waarvan je lezende moe wordt? Om maar iets te noemen, waar een aanval met rode en zwarte pen op geopend zou kunnen worden. (Indien daar na rijp beraad én op demokratische wijze toe besloten zou worden.)

4. Verslag afspraak vorige vergadering en hoe verder

Besprekingen tussen organisaties en de akties van jongeren rond lonen en uitkeringen. Twee aanwezigen van de vorige vergadering zijn daarmee in de weer geweest — doen verslag — en we kijken hoe het verder moet. Want — en laat daar geen misverstand over bestaan — en daarom spreken we even Nieuw-Communistisch Jargon — progressieve samenwerking in de strijd tegen de aanslagen van de regering Lubbers op de positie van jongeren is van het grootste belang. En, initiatiefnemend en verenigend als we willen zijn, gaan we dat even in feiten en strijd omzetten.

5. Wat te doen met het jongerenplatform

Wij zien het niet zitten om voornoemd platform hiërarchisch te organiseren. Wie wel? Beslispunt 5. Alternatief A (+): allerlei groepen die per vergadering dingen uitwerken en voorbereiden. Alternatief B (—):... En dan de distrikten nog.

Goed, tijd om af te sluiten. Laat alle ,,jonge communisten" — onvolwassen pubers, redeloze krakersters, losgeslagen vandalisten, relbewusten — zwart en wit en man en vrouw en pot en poot — de mensen-met-de-lange-adem en bijna ingedutte apparatsjiks, schizoïden en ander tuig, dat nog steeds in het bezit is van een stoffig partijboekje zich in oorlogskleuren tooien, de stations binnenstappen en de treinen binnentrekken om Utrecht te beroeren en de strijd te bespreken.
Zegt het voort, wees gegroet.
24 Februari, half acht, Kreatum.

Pepijn Dekker
Harry Mouw
Peter Louwe

P.S. Belangrijk: bel even — want 20 of 200 maakt enig verschil voor de zaal — 03402-36843 / 020-225799 / 010-374704.

Bericht aan de leden

Ina Brouwer verhuist van Groningen naar Amsterdam. Ina vroeg de redactie van de ledenkrant dit mee te delen; omdat ,,het bekend is dat ik in Groningen woon en ik vind dat onze leden mogen weten waar hun parlementsvertegenwoordigers wonen. Reden voor mijn verhuizing is dat mijn Kamerlidmaatschap steeds met zich meebracht dat ik eens in de twee, drie weken thuis kon zijn. Dat is geen basis om persoonlijk en politiek goed te functioneren", aldus Ina.

crisesbestrijding +
maatschappijvernieuwing
zaterdag 16 april

extra bijlage

(2)

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Woonlastenbeweging:

Een belangrijke macht tegen regeringspolitiek

Een bijdrage van de landelijke ,,kerngroep woonlasten'' in de CPN aan de diskussie over de sociaal ekonomische politiek en strijd.

maart 1983

I. Inleiding

De woonlastenbeweging ontwikkelt zich momenteel als een van de belangrijkste machten tegen de regeringspolitiek. Zij houdt direkt verband met het totaal van de sociaal-ekonomische politiek; stijgende werkloosheid, daling van koopkracht en inkomen, doorvoering van grootscheepse bezuinigings- en kortingsoperaties.

Dit alles manifesteert zich binnen het totaal van woonlasten en het recht op goed en betaalbaar wonen wordt voor steeds meer mensen onbereikbaar. Het brengt steeds grotere groepen van de bevolking in strijd; bewonersorganisaties van huurders en bewoners-eigenaren, belangenorganisaties en vakbeweging, maar ook gemeentebesturen en woningkorporaties.

Grote koalities

De hoorzitting voor de vaste kamerkommissie en de daarop volgende manifestatie op 1 december 1982 in Den Haag waren een uiting van de brede samenwerking die in de woonlastenbeweging tot stand is gekomen.
Het is niet langer meer zo dat bewoners tegenover de regering staan met korporaties en gemeentes als lakei-inkasseerder daarachter. De grote financiële problemen zijn niet onzichtbaar achter de deuren in de huishoudens gebleven. Ze hebben ook woningverenigingen en gemeentes en zelfs de VEGIN (Vereniging van gasexploitanten in Nederland) tot keuzen gedwongen die er niet om liegen. (Zie hiervoor Het Woonlasten Dossier NCIV).

Massabeweging

Het vraagstuk van de woonlasten en de strijd daaromheen beperkt zich ook niet langer tot de ,,kansarmen'' of de ,,minima''. Alle inkomensgroepen worden met de gevolgen van een funest beleid gekonfronteerd en mengen zich in de strijd.

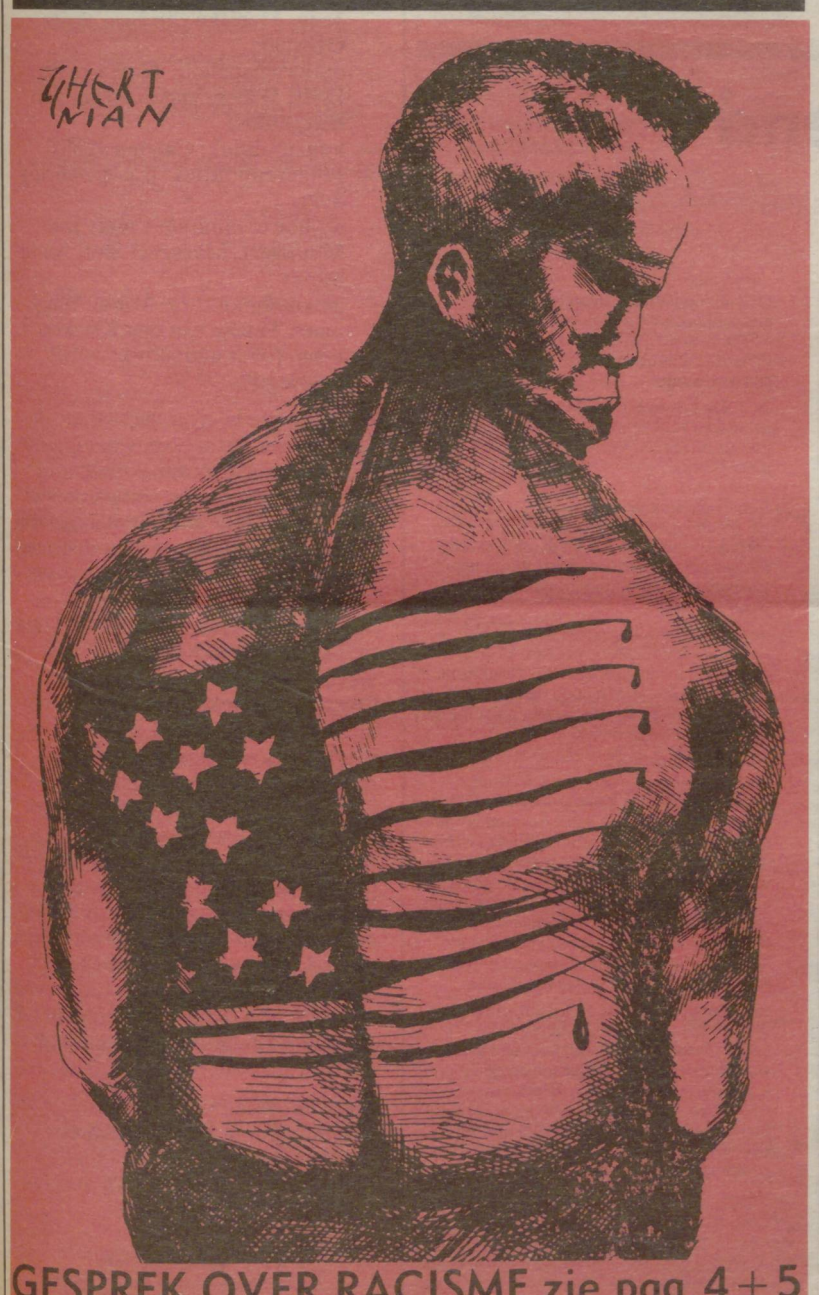

GESPREK OVER RACISME zie pag. 4 + 5

Bijna iedere stad van enige omvang kent zijn ,,woonlasten-'' of ,,stookkosten komitee''.
Vele plaatselijke akties worden georganiseerd. Hierbij komt steeds duidelijker de ,,hele politiek'' onder druk te staan. Gemeentes, korporaties en ook gasbedrijven kunnen niet langer zwijgend toezien, maar worden in steeds sterkere mate gedwongen zich uit te spreken en partij te kiezen voor diegenen wier belangen zij heten te behartigen.

Onstuitbaar

Ook de aktievormen tekenen zich scherper af en tonen de onstuitbaarheid van de beweging aan. ,,Willen jullie oproer?'', was de emotionele uitroep van verschillenden bewonersgroepen op de hoorzitting in Den Haag.
De bewoners geven steeds meer aan dat zij niet van plan zijn het bij nota's rapporten en petities te laten, maar dat een ongewijzigd beleid onherroepelijk tot hardere akties zal leiden. De korporaties doen een beroep op de regering hen niet te dwingen mede leiding te geven aan akties tegen het huurbeleid.
In de politieke beoordeling van de CPN over de sociaal-ekonomische vraagstukken en de strijd die daarbinnen gevoerd moet worden om perspektieven voor de toekomst binnen ons bereik te krijgen, krijgen deze zaken nog te weinig aandacht, ofschoon de strijd op het gebied van de woonlasten de komende periode wel eens van doorslaggevende betekenis zou kunnen zijn.
Het is nodig dat de partij zich hierop bezint en dit in haar sociaal-ekonomische politiek tot uiting brengt. Steeds meer mensen komen ernstig in de problemen en mogen van de partij verlangen dat zij haar visie daarover kenbaar maakt en meehelpt de strijd organiseren.

II. Woonlasten in relatie tot inkomensbeleid

Naast het feit dat het inkomen steeds sterker wordt aangetast moeten we ook konstateren dat een steeds groter deel van dat inkomen niet meer vrij besteedbaar is.
De ontwikkeling van de laatste jaren is duidelijk. De stijging van het bruto inkomen is niet gelijk opgegaan met die van de kosten voor het levensonderhoud.
Nu stijgen de inkomens niet meer en in veel gevallen dalen ze zelfs. Maar de prijsstijgingen gaan door. Voor het netto inkomen ligt dat nog duidelijker door verhogingen van premies en belastingen.
Maar ook op dat netto inkomen wordt een steeds groter beslag gelegd.
Als de huur en de energienota en tal van gemeentelijke- of provinciale heffingen zijn betaald, is vaak de helft van dat inkomen al op.
Veel zogenaamde ,,Bijstandsmoeders'' moeten dan zelfs konstateren dat wat hen betreft de maand dan om is, het geld is op. Veel van die heffingen en lasten worden niet betrokken in de prijskompensatie, die nu trouwens helemaal op de helling komt te staan.
De ,,armoede-grens'' komt daardoor voor steeds meer mensen binnen handbereik. Niet meer alleen bij ,,minimum-lijders'', maar ook bij mensen met een modaal, of zelfs twee maal modaal inkomen zien hun koopkracht ernstig bedreigd.
De cijfers over betalingsachterstanden en -regelingen, schuldsaneringen, beslagleggingen, afsluitingen en huisuitzettingen toont aan dat die grens voor tienduizenden allang is overschreden.
De strijd voor verlaging van de woonlasten is daarom een belangrijk en onmisbaar element in de strijd voor verhoging van de koopkracht.
Daarbij gaat het om verlaging van de energielasten, de huren en de gemeentelijke tarieven.
De regering schermt daarbij steeds met gigantische financieringstekorten die gedekt moeten worden.
Daarmee wordt duidelijk dat de woonlasten steeds meer verworden tot een verkapte belastingheffing, maar dan niet progressief, in geen enkel opzicht: niet als politieke beoordeling en ook niet als heffingssysteem. Want ook hier moeten de zwaksten de zwaarste lasten dragen, terwijl de groten worden ontzien of zelfs beloond voor hun bijdrage in de uitverkoop- en plunderpolitiek.

III. De prijs voor gas en elektra kan en moet omlaag

Sinds 1979 is de gasprijs (voor kleinverbruikers) nagenoeg verdubbeld. Kostte het toen nog 29,5 cent per m^3, nu in 1983 betalen we bijna 60 cent per m^3.
Voor de rijksoverheid is het gas een belangrijke bron van inkomsten, jaarlijks vloeien zo ongeveer 20 miljard gulden naar de schatkist, dat is zowat 1/7 van de rijksbegroting.
Regering en Gasunie (N.A.M., Oliemaatschappijen en DSM) hebben bij herhaling uitgesproken dat zij de aardgasprijs voor kleinverbruikers willen koppelen aan de prijs voor de huisbrandolie. In dat geval zal dat kunnen leiden tot een verhoging van nog eens 12 tot 15 cent per m^3.
De VEGIN heeft zich uitgesproken voor koppeling aan de stookolieprijs, zoals dat ook geldt voor grootverbruikers.
In het verleden heeft deze koppeling reeds tot scherpe prijsverhogingen geleid voor kleinverbruikers, reden waarom bewoners zich altijd tegen een dergelijke koppeling hebben uitgesproken.
Een konsekwent doorvoeren van dit VEGIN-standpunt zou in de huidige situatie, door de daling van de (stook)olieprijzen leiden tot een prijsverlaging voor kleinverbruikers van ± 4 cent. Voor grootgebruikers is deze prijsverlaging feitelijk al ingevoerd.
Er wordt steeds gesteld dat de gasprijs een politieke prijs is. Dat betekent dat de hoogte ervan konjunktuur-gevoelig is, maar ook afhangt van de politieke krachtsverhoudingen.
Hoewel de Gasunie en de VEGIN in eerste instantie over de gasprijs onderhandelen, heeft de minister van Ekonomische Zaken (en het parlement) uiteindelijk het laatste woord. Onder druk van de woonlastenbeweging, die via de gemeentelijke bestuurders doorwerkte binnen de VEGIN, heeft Terlouw de voorgestane koppeling aan de huisbrandolie en daarmee een extra prijsverhoging in juli '82 en januari '83 niet kunnen doorvoeren.
De grote industriële stroomafnemers, verenigd in het SIGE (Samenwerkingsverband van Industriële Grootafnemers van Energie), o.a. Akzo, DSM, Hoechst, e.d. hebben vorig jaar na een uitgebreide lobby een elektriciteitsprijsverlaging gekregen, middels een verlaging van de gasprijs met 14 cent.

Op dit ogenblik wordt er opnieuw onderhandeld tussen de SEP (Samenwerkende Elektriciteits Produktiebedrijven) en de SIGE over wederom een verlaging van de elektriciteitsprijs, en wel met terugwerkende kracht tot 1 januari '83.
Zeer waarschijnlijk wordt dit wederom gerealiseerd door een verlaging van de gasprijs voor de grootindustrie met 7 cent.

Onlangs deed minister van Aardenne een interessante uitspraak: Door daling van de olieprijzen op de wereldmarkt zou het nodig zijn de gasprijs voor eksport en grootverbruik te verlagen, dit om de konkurrentie-positie van ,,ons'' gas op de internationale energiemarkt, en die van Nederlandse ondernemingen in het buitenland te kunnen handhaven. Dit kost de overheid echter grote sommen geld aan aardgasbaten. Om 's Rijks financieringstekort daardoor niet onnodig groter te maken, zou dit gekompenseerd moeten worden... door tariefsverhoging voor de kleinverbruikers...!!!(?)

Vervolg op pag. 3

Inhoud **Pag.**

Verslagen van Amsterdamse en Haagse districtsconferenties CPN 2
Vervolg artikel over woonlastenbeweging 3 en 6
Gesprek over rascisme, fascisme en vreemdelingenhaat 4 en 5
Briefwisseling tussen Rudi van der Velde en Partijbestuur 6
Sociaal economische bijlage 7 t/m 12

Amsterdamse conferentie kiest voor nieuwe werkwijze

Moeilijkheden in bestuur

Van 11 tot 13 februari j.l. besprak de partijconferentie in het Amsterdamse district uitvoerig het werk en de werkwijze van het districtsbestuur. Achtergrond hiervan waren de grote moeilijkheden die zich het afgelopen jaar in het functioneren van het districtsbestuur hadden voorgedaan. Met alle waardering die er was voor de bijdragen van verschillende leden van het districtsbestuur, werd geconstateerd dat een aantal van hen ,,de intensivering van het bestuurswerk'' die voortvloeide uit de intensivering van het partijleven, ,,niet kon of wilde oppakken. Daarnaast leidden ook politieke meningsverschillen over de algemene koers van de partij tot het doorbreken van de collectieve politieke verantwoordelijkheid door een aantal districtsbestuurders, die zich daarbij op een specifieke achterban beriepen. Tenslotte bestond er in de Amsterdamse partij grote behoefte de democratisering van de laatste jaren vast te leggen in een nieuwe organisatiestruktuur.

Klein districtsbestuur gewenst

Zonder moeite en zonder pijn in het hart werd door de conferentie overgestapt op een ander type bestuur in het district. Men wilde geen groot, zeventig leden tellend bestuur meer, zoals het vorige, dat geacht werd een afspiegeling te zijn van de grote verscheidenheid aan bewegingen, stromingen, afdelingen en werkgebieden, die de partij kent.

Gekozen werd nu voor een klein districtsbestuur van 25 leden, van wie verwacht werd dat zij ,,zowel de capaciteiten als de mogelijkheden moeten hebben om concrete bestuursverantwoordelijkheid te dragen''. Aan degenen die op hun kandidatuur voor het bestuur bewilligden, werd gevraagd op welk terrein zij meenden het beste te kunnen bijdragen. Opgedragen werd een voor ieder inzichtelijke taakverdeling binnen het bestuur tot stand te brengen. Als uitgangspunt is daarbij benadrukt dat het bestuur er is om te besturen, en dat zij dit als collectief dient te doen.

Open verkiezingsprocedure

Het is vermoedelijk te wijten aan een combinatie van het slecht functioneren van het vorige bestuur èn van de zwaardere eisen, die aan de kandidaten voor het nieuwe bestuur werden gesteld, dat het aantal verkiesbare kandidaten op een overzichtelijke lijst van 59 personen kon worden vermeld.
Een lijst met namen was overigens niet de enige schriftelijke informatie die aan de gedelegeerden werd verstrekt. Bij elke kandida(a)t(e) werd melding gemaakt van leeftijd, geslacht, partijactiviteit, maatschappelijke activiteit, korte motivatie voor zijn of haar bewilliging, een voorkeur voor één van de beleidsterreinen en eventuele bereidheid één van de centrale bestuursfuncties te vervullen. De commissie die dit voorbereidde heette nu ,,kandidaten informatiecommissie''. Haar rol was problemen bij de bewilliging te signaleren en daar met de betrokkenen over te overleggen en zij moest vooral alle relevante informatie aan de gedelegeerden verstrekken. Zij had geen bevoegdheid de kandidaten ,,te bespreken'' en een voorstel voor een te kiezen bestuur te doen.
De bespreking van de kandidaten vond plaats tijdens de plenaire zitting. Door velen werd een dergelijke werkwijze, na moeizame proceduredebatten op eerdere conferenties en na het 28ste congres, als een grote opluchting ervaren.

Beleidspunten

Het doel van de uitvoerige discussies over het functioneren van het districtsbestuur was het vergroten van de samenhang en de daadkracht in het Amsterdamse district. Niet minder belangrijk dan de besluiten over het bestuur waren dan ook de besluiten over de voornaamste punten van het te voeren beleid.
De overgrote meerderheid van de conferentie (3 stemmen tegen) besloot de congresbesluiten tot uitgangspunt van de activiteiten van het district te nemen. Aan de orde was hoe de samenwerking met andere progressieve partijen en bewegingen kon worden voortgezet en versterkt. Een doelstelling die daarbij werd genoemd was gezamenlijk initiatieven te nemen of akties te ondersteunen die in buurten, bedrijven, instellingen en op stedelijk niveau worden gevoerd.
Voorgesteld werd om gezamenlijk openbare discussiebijeenkomsten te beleggen, zoals over de verhouding tussen progressieve bewegingen en progressieve besturen (bv. rond de Luyk), over bestrijding van racisme, en over een progressief sociaal-economisch beleid. Besloten werd voorts op te treden voor het vormen van een gezamenlijk front tegen bezuinigingen op de gemeentelijke begrotingen, voorzieningen en de aantasting van de werkgelegenheid.
De conferentie sprak de wens uit een gezamenlijke 1-mei-viering tot stand te brengen. Inmiddels is bekend dat, naast de meer dan 40 comités en organisaties, waaronder CPN, PSP en PPR, die zich al eerder daarvoor uitspraken, ook bij PvdA en FNV bereidheid tot een gezamenlijke 1-mei-viering bestaat.
Grote aandacht kreeg de noodzaak om tot een veelzijdige aanpak van de sociaal-economische politiek te komen. Een aantal leden van het districtsbestuur vormen voortaan een collectief, dat partijactiviteiten rond loon, uitkeringen, werk, vakbondsstrijd en bedrijfsdemocratie, woonlasten en overheidstarieven en advieswerk coördineert.
In het bijzonder werd gesproken over de wijze waarop aantasting van het voorzieningenpeil en de werkgelegenheid in die sector kan worden voorkomen. Tenslotte werd op het gebied van de sociaal-economische strijd besloten het districtsoverleg van uitkeringensgerechtigden verder te laten uitgroeien. Onder meer werd hierbij opgemerkt dat ,,het uitgesloten zijn van grote groepen van de bevolking van het maatschappelijk produktieproces (jongeren) ook nieuwe kritiek op dit produktiestelsel aan de orde stelt (arbeidsethos)''.
Tot de belangrijke terreinen waarop de conferentie beleidsopdrachten aan het bestuur meegaf, behoorden de gemeenteraadspolitiek in Amsterdam en de problematiek van de regio-afdelingen binnen het district. Zo werd het districtsbestuur opgedragen zo spoedig mogelijk een thema-conferentie over stadspolitiek te beleggen. De thema's daarvoor worden in samenspraak met partijafdelingen, raadsfractie, en werkgroepen vastgesteld.

Relatie tot afdelingen en groepen

In de voorbereiding van de districtsconferentie waren verschillende voorstellen besproken, die afdelingen en partij-overleggen en -groepen rechtstreeks invloed zouden geven op de besluitvorming op districtsniveau. Eens per jaar zal op een conferentie het totale functioneren van het districtsbestuur worden besproken. Daarnaast werd besloten zo vaak als nodig is thema-conferenties te beleggen, die beleidsaanbevelingen aan het bestuur kunnen doen.
Het voorstel om een districtsraad in te stellen haalde het niet. Echter, wel werd besloten tot een regelmatig overleg van vertegenwoordigers van afdelingen met het districtsbestuur, over algemene politieke zaken, akties, De Waarheid en financiën. Deze overleggen hebben een adviserende bevoegdheid naar het districtsbestuur. Het districtsbestuur werd verplicht als het besluiten in voorbereiding heeft die het werk in de afdelingen rechtstreeks raken, dit overleg om advies te vragen.

Districtsvrouwenoverleg

Met betrekking tot het functioneren van het districtsvrouwenoverleg werd besloten dat dit overleg voor eigen functioneren verantwoordelijk is en niet onder controle van het districtsbestuur staat. Dit overleg kan het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies dienen. Het bestuur moet dan gemotiveerd duidelijk maken hoe die adviezen worden verwerkt. Van de conferentie kreeg het districtsvrouwenoverleg de bevoegdheid op eigen verantwoordelijkheid naar buiten te treden. In het algemeen werd ten aanzien van partijgroepen en -overleggen besloten, dat zij over ingenomen standpunten en over hun relatie tot afdelings- en districtsbesturen ,,goed overleg'' met het districtsbestuur dienen te voeren en dat zij hun opstelling tegenover districtsconferenties moeten kunnen verantwoorden.

Taakverdeling districtsbestuur

Het nieuwe districtsbestuur kwam op de eerste van haar wekelijkse vergaderingen tot de volgende taakverdeling:

— voorzitter: externe contacten, verbinding partij (districtsbestuur—groepen) met gemeenteraadsfractie en deelraadsfracties (fulltime) **Paul Wouters;**
— vice-voorzitters: program-debat, scholing, informatie en voorlichting - **Dik de Boef** en **Frans van Liempt;**
— secretaris: organisatie en verbinding afdelingen, activistenbulletin (fulltime) - **Henk Clerx;**
— regio-secretaris: **Kees Hulsman,** i.s.m. onder anderen **Asja Bos** en **Bob Dorenbos;**
— organisatie en verbinding naar afdelingen: **Jan Benjamins, Margreet Slot, Alain Stom;**
— penningmeester: **1. Bob Dorenbos, 2. Ewout van der Hoog;**
— Economische politiek: **Willem van de Berg, Paul Schaper, Ben Bugter, Jan Mannaert,** (wordt aangevuld i.o.m. vrouwenoverleg);
— stadspolitiek: **Minke Wagenaar, Max van de Berg, Frans Vries, Fon ten Tije, Tineke van den Klinkenberg, Marieke van Nes;**
— vredespolitiek: **Dik de Boef;**
— anti-racisme: **Catrien Wolff, Frans Vries;**
— feministische politiek: **Riekje de Jong, Marieke van Nes, Willy Oyevaar;**
— onderwijsbeleid: **Tinie van de Drift, Willem van de Berg, Jan Benjamins;**
— kunstpolitiek: **Catrien Wolff;**
— jongerenpolitiek: is nog overleg over;
— ad-hoc commissie 1 mei: **Jan Mannaert, Margreet Slot, Alain Stom;**
— gezondheidszorg: **Minke Wagenaar, Tineke van den Klinkenberg,** (over aanvulling wordt overlegd);

Het grootste hiaat in de taakverdeling was het ontbreken van iemand die de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de congresbesluiten inzake De Waarheid wil nemen. Daar is inmiddels door het districtsbestuur het hardst aan gewerkt en het ziet ernaar uit, dat er op 10 maart gekomen kan worden tot een oplossing en een heldere aanpak van een kampanje voor de krant.
Overigens betekent bovenstaande taakverdeling niet dat alléén leden van het districtsbestuur op het betreffende terrein bezig is met het bestuursbeleid. De conferentie besloot, dat — waar nodig — het districtsbestuur werkgroepen voor die beleidsterreinen kan instellen, onder handhaving van de zelfstandige positie van bestaande overleggen en bedrijfs- en partijgroepen. Het vermelden van de namen hierboven houdt in, dat iedereen zich op het genoemde gebied **rechtstreeks** tot die bestuursleden kan wenden.

Meer informatie over de districtsconferentie staat in het Amsterdamse activistenbulletin, dat verkrijgbaar is op het districtskantoor, Nieuwe Leliestraat 169, Amsterdam.

PAUL WOUTERS,
FRANS VAN LIEMPT
A'dam, 8 maart 1983.

Naar een verbredend en vernieuwend élan voor De Waarheid

Aanleiding

Zaterdag 19 februari j.l. werd in Den Haag een CPN-conferentie gehouden over De Waarheid. De conferentie werd belegd omdat de krant onvoldoende aandacht had gekregen in de voorbereiding voor het congres, terwijl het van groot belang is CPN-leden te betrekken bij de nieuwe ontwikkelingen rond de krant. De conferentie kon aansluiten op de congres-resoluties en ook de landelijke activistendag van De Waarheid was van directe invloed. Door deze aanpak kon het betrekken van Waarheid-lezers, die geen lid van de CPN zijn, nog onvoldoende uit de verf komen.

De verhouding lezers - redactie

Op de ochtend-zitting werd gesproken over een vijftal stellingen, die een samenvatting geven van de discussies op ledenvergaderingen.
Het idee dat lezers strukturele invloed zouden moeten hebben op het beleid van de redaktie vond weinig weerstand, maar de vorm waarin dit gegoten moet worden is onduidelijk.
Enerzijds komt dit doordat er weinig konkrete voorbeelden zijn. Het voorbeeld van de verenigingsraad van de VARA, zoals op de conferentie ter sprake kwam, is weinig inspirerend.
Anderzijds speelt mee de vormgeving en interpretatie van het begrip ,,journalistieke vrijheid'', zoals dat door de redactie wordt gebruikt. In hoeverre staat dit haaks op lezersinvloed? Experimenten, op basis van vertrouwen, worden op dit moment bemoeilijkt, door de meningenstrijd binnen de CPN.

De verhouding partij - krant

De verhouding tussen de CPN en De Waarheid mag een heet hangijzer worden genoemd. De resolutie van het congres om te werken aan een krant die van belang is voor heel links, vond over het algemeen grote instemming.
Gesteld werd dat daarbij uitgegaan moet worden van het huidige abonnee-bestand en de inzet van CPN-leden voor De Waarheid.
Opmerkelijk waren een aantal opmerkingen over het redactiestatuut. Dit legt formeel de band vast tussen CPN en krant, maar geeft de redactie veel vrijheid om daar op eigen manier inhoud aan te geven.
Typerend waren een aantal bijdragen van partijgenoten, die vonden dat de krant pas een krant voor heel links kon worden als ook de verschillende stromingen binnen de CPN beter aan bod zouden komen.

De inhoud

Over het algemeen stond men voor een verdere uitbouw van de krant naar een totaal-formule, die linkse mensen aanspreekt. Belangrijke kwalitatieve verbeteringen zijn noodzakelijk, ook door het aantrekken van mensen van buiten de partij. De plaats van CPN-opvattingen bleef een discussiepunt.

Aan de bak...

In de middagzitting van de conferentie werd door de circa 40 deelnemers gesproken over de verbetering van het werken met De Waarheid in het Haagse partijdistrikt.
Er zijn plannen om te komen tot korrespondentie-collectieven voor Den Haag en Delft.

Stellingen

1. De Waarheid kan zich niet afzijdig houden van de meningsvorming in de CPN. De krant heeft een zeer belangrijke rol gespeeld bij het uitzetten van een nieuwe politieke koers. Onthouding in de stellingname is in de praktijk een illusie.

   1a. De Waarheid kan pas echt een krant voor heel links worden als het een krant voor de hele CPN is. De krant moet proberen de verschillende meningen in de partij tot zijn recht te laten komen. Gebeurt dat niet dan wordt de krant zèlf inzet van partijstrijd. De ,,meningenrubriek'', ooit opgezet als forum voor heel links, lijkt forum voor partijdiscussie te worden (die in de ledenkrant thuishoort).

2. In de krant moet ook in omstreden vraagstukken een richtsnoer voor aktief optreden ontwikkeld worden.

   2a. Uit de veelheid van meningen binnen links is bij veel vraagstukken geen parool voor actie te ontwikkelen en daarom is de krant in de eerste plaats een platform...

3. De communistische identiteit wordt tot uitdrukking gebracht doordat aandacht wordt besteed aan de standpunten van de CPN. De identiteit is gewaarborgd door het redactiestatuut.

   3a. De communistische identiteit van de krant kan verduidelijkt worden door regelmatige bijdragen van de kant van het partijbestuur.

4. Een krant maken is vakwerk. De redactie heeft een eigen politieke en journalistieke verantwoordelijkheid. Inspraak is hierbij nodig, maar de redactie bepaalt het beleid. Bestaande mogelijkheden kunnen beter worden benut.

   4a. Een communistische krant is bij voorbaat een demokratisch orgaan. Hierbij is zeggenschap van lezers nodig. Conferenties hebben strukturele invloed op het beleid. Vooralsnog kunnen bestaande mogelijkheden beter worden benut.

5. De krant moet een selectieve formule hebben. De sterke kanten van de krant, waardoor het huidige lezersbestand is aangetrokken, moeten verder verdiept en geanalyseerd worden. Hierbij moet gedacht worden aan de profilering van de sterke kanten van de krant (sociale berichtgeving, vakbondsnieuws, internationale solidariteit, enz.). Daarmee kunnen lezers wervend optreden. Juist die wensen en behoeften vormen de selectie van het nieuws.

   5a. De krant moet een totaalformule hebben om het op te kunnen nemen met andere kranten. Daarom moet een krant worden gemaakt inclusief sportpagina, kookrubriek, strips, etc.. Hierbij moet worden rechtgedaan aan alle meningen die binnen links leven. Dat geeft mogelijkheden voor werving onder niet-communistische lezers.

Er moet hard gewerkt worden voor de 1-mei viering en de 4/5 mei-herdenking. In verschillende steden gaat gewerkt worden aan administratieve verbeteringen.

Jos de Jong

sinds jaren strijd tegen stijgende lasten

Vervolg van pag. 1

Er wordt voortdurend gesteld, dat de gasprijs voor kleinverbruikers niet omlaag kan in verband met afspraken die anderhalf jaar geleden met buitenlandse afnemers zijn gemaakt. Deze redenering is onjuist.
Er is trouwens helemaal geen inzicht in de prijs die buitenlandse afnemers betalen. De eksportkontrakten zijn geheim.
(Deze afnemers zijn overigens in het algemeen dochters van Shell en Esso, die zo dus goedkoop aan zichzelf leveren).
Zo er iets is vastgelegd heeft dat volgens berichten betrekking op de omstandigheid dat de gemiddelde eksportprijs van ons gas (die dus geheim is), niet hoger mag zijn dan de gemiddelde binnenlandse prijs.
De konsument in het buitenland (bijv. West-Duitsland) zou aanzienlijk meer betalen voor het gas dan wij hier, zo wordt ons verteld.
De konsument heeft daar echter met dezelfde Shell en Esso te maken als wij.
De distributiekosten liggen daar bovendien veel hoger omdat het gasnet daar niet zo dicht is als hier.
Shell en Esso verdienen jaarlijks netto ongeveer 3 miljard gulden (voor zover te kontroleren) op ons gas.
Ons gas is voor Shell goed voor ruim 30% van de totale netto-winst die jaarlijks op wereldschaal wordt behaald.
De zogenaamde Herenovereenkomst tussen de oliemaatschappijen en de regering, d.w.z. Shell en Esso zouden die winsten in Nederland investeren in werk en kompensatieorders, wordt door de oliemaatschappijen niet nagekomen, zoals vakbonden en RSV-werknemers moeten konstateren. Afgesproken investeringen gaan niet door, maar verdwijnen naar het buitenland.
Afroming van deze winsten zou voor kleinverbruikers tot een aanzienlijke prijsverlaging (± 25 cent per m^3) kunnen leiden, dus daarmee tot een flinke koopkrachtverhoging, die wel als een bijdrage aan de versterking van onze nationale ekonomie en werkgelegenheid kan worden beschouwd.
Kortom: De gasprijs is niet een van God of de oliesheiks gegeven feit, maar de hoogte hiervan is politiek bepaald en tengevolge daarvan inzet van strijd.
De roep om nationalisatie van ONZE bodemschatten, en nationalisatie van de winning en exploitatie daarvan is daarom van belang, niet als definitieve oplossing van het probleem, maar als een van de voorwaarden tot een demokratisch en rechtvaardig energiebeleid.
De elektriciteitsbedrijven blijven in de woonlastenstrijd relatief buiten schot.
Toch is ook de elektriciteitsrekening de laatste 3 jaar met ruim *f* 200.- gestegen op jaarbasis. Veel huishoudens betalen maandelijks al *f* 75.- of meer aan hun stroomrekening.
Demokratische kontrole op de provinciale elektriciteitsbedrijven is minimaal, laat staan op de Arnhemse instellingen zoals SEP, Kema, VEEN (Vereniging van Elektriciteits Exploitanten in Nederland).
De provinciale elektriciteitsbedrijven maken geen winsten zoals bijvoorbeeld de gemeentelijke energiebedrijven, maar zij hebben in de afgelopen jaren enorme financiële reserves opgebouwd en de winsten in eigen bedrijf gehouden.
Het gaat hierbij om een bedrag van ruim 4 miljard gulden, opgebouwd uit te hoge tarieven en dubbele berekeningen van kosten en dergelijke, aan de huishoudelijke verbruikers. (Zie hiervoor ook de brochure ,,Elektriciteit in Nederland", uitgegeven door Konsumenten Kontakt in Den Haag).
Dat geld (die reserves) zouden gebruikt kunnen worden om de tarieven voor kleinverbruikers te verlagen of voor projekten t.b.v. woningisolatie e.d. (en dan natuurlijk kosteloos voor de bewoners).
De provinciale elektriciteitsproducenten en -exploitanten en de Arnhemse clubs dienen onder demokratische kontrole te komen.
Wat dat betreft is er nog zeer veel te doen, want in de elektriciteitswereld ligt de situatie nog wel even anders dan bij de VEGIN, waar de invloed van bewonersaktie zichtbaar inwerkt. Ook daarvoor is strijd noodzakelijk, waarbij we, zoals blijkt, de grote en multinationale ondernemingen op onze weg zullen vinden.

IV. Nieuwbouwhuren omlaag, huurharmonisatie van de baan

Op een bijeenkomst van de aannemersvereniging NIVAG in januari van dit jaar sprak minister Ruding van financiën over de loodzware lasten die de overheid zou torsen voor de sektor volkshuisvesting.
Daarom zouden de woonlasten omhoog moeten en zou de Individuele Huursubsidie grootscheeps op de helling moeten komen.
Staatssecretaris Brokx van volkshuisvesting deed daar nog een schepje bovenop door mee te delen dat verhoging van de woonlasten noodzakelijk is om de stadsvernieuwing te kunnen betalen.
De ontwikkeling van de huurprijzen van de laatste jaren heeft echter juist in de huishoudens tot loodzware lasten geleid. Door huuropdrijving en inkomens-aantasting doet een steeds groter deel van de huurders een beroep op de al danig aangetaste Individuele Huursubsidie-regeling.
Tengevolge van de sterke stijging van de bouwkosten, vooral veroorzaakt door de zeer hoge rentelasten en nog versterkt door het systeem van dynamische kostprijsberekening, zijn de huurprijzen in de nieuwbouw gigantisch gestegen.
Om de verhuurbaarheid van de nieuwbouw te stimuleren is de huurharmonisatie tot het uiterste uitgebouwd als systeem om zo snel mogelijk de huurprijzen van de relatief goedkopere oudere woningen op te trekken. Met ,,betalen voor kwaliteit" heeft dit niets te maken.
Toen dit alles niet snel genoeg bleek te werken, kwamen de versnelde harmonisatie en de harmonisatie ineens om de hoek kijken.
Dit houdt in dat voor de oudere woningen hogere huurverhogingen mogelijk worden gemaakt tot 10%. Nu blijkt al dat een steeds groter deel van de sociale woningbouw onder die versnelde harmonisatie zal vallen zodoende grote groepen van bewoners met forse stijgingen van hun woonlasten worden gekonfronteerd.
Door ,,harmonisatie ineens" wordt het mogelijk dat huren van woningen bij wisseling van huurders ineens kunnen worden opgetrokken tot de maximale peilhuur, zoals die uit het puntensysteem voortvloeit.
In de praktijk leidt dit tot huurverhogingen van 30 tot 100 %. Particuliere verhuurders maken daarvan gretig gebruik. Woning-corporaties wachten met schrik op het moment dat hen deze procedure door Winsemius verplicht wordt voorgeschreven.
Terwijl we kunnen zien dat de bouwkosten feitelijk dalen (weer ten gevolge van de daling van het rentepercentage op de geldmarkt), wordt het percentage voor de jaarlijkse trendmatige huurverhoging door de regering toch vastgesteld, terwijl in deze situatie de huren bevroren zouden kunnen worden.
Deze huurverhoging was toch altijd nodig om de stijging van de bouwkosten op te vangen, dus...
En alsof dit alles nog niet genoeg is, wordt ook nog de normhuurquote de komende jaren met 0,25% per jaar verhoogd. (Dit is het percentage van de totale bouwkosten dat jaarlijks aan huurlasten moet worden opgebracht).
Dit leidt tot huurprijsstijgingen in de nieuwbouw van 50 tot 100 gulden per maand en dat bij een feitelijke daling van de bouwkosten. Het profijt daarvan verdwijnt geheel in de schatkist, terwijl de huurders nog mogen bijlappen.
Het gevolg van die verhoging van de normhuurquote is bovendien nog dat het deel van de huur die huurders zelf moeten betalen wordt verhoogd, en daardoor de Individuele Huursubsidie wordt verlaagd.
Aantasting dus van een belangrijke voorziening die het mogelijk moet maken dat huurders zelfs nog in de nieuwbouw kunnen wonen.
Woningbouwverenigingen voelen zich daarmee steeds meer degraderen tot incasso-buro's van het rijk i.p.v. instellingen met een sociale verantwoordelijkheid. En dat alles omdat de volkshuisvesting volgens CDA en VVD onbetaalbaar is geworden voor de staat.
Maar met die onbetaalbaarheid valt het in de praktijk nogal mee. Dit blijkt uit de verontwaardigde reaktie van de Nationale Woning Raad op de eerder genoemde uitspraken van minister Ruding. Zij schrijven daarover letterlijk o.a.: ,,We hebben Uw uitspraken geplaatst tegen de achtergrond van het feit dat op de rijksbegroting voor 1983 ruim 12 miljard voor volkshuisvesting is uitgetrokken.
Op de begroting voor volkshuisvesting van 1983 staat echter voor bijna 6 miljard leningen die tegen de heersende marktrente tot op de laatste cent worden terugbetaald.
Ook de in de komende jaren sterk stijgende leningen, verband houdende met de zogenaamde liquiditeitstekorten, worden volledig met rente terugbetaald.
U brengt voor deze leningen de hoge rente van de laatste jaren in rekening en U financiert die tekorten tegen een rentepercentage dat nu reeds zo'n 3 à 4% lager ligt".
Het beeld op de werkelijke overheidsuitgaven wordt nog meer vertekend omdat alleen maar leningen en subsidies worden opgevoerd en niet de miljarden die het Rijk ontvangt aan rente en aflossingen in de volkshuisvesting (in 1983 bijna 5 miljard). Bovendien vloeit van de subsidie aan bewoners direkt zo'n 700 miljoen terug naar de schatkist uit belasting en premiebetaling.
Hieruit blijkt dat het niet alleen nodig, maar ook zeer wel mogelijk is om de huurprijzen drastisch te verlagen door verlaging van (ver-)nieuwbouwhuren en afschaffing van de huurharmonisatie.

Maar het moet wel worden afgedwongen. Ook gemeentes en woningkorporaties zien dit in, omdat zij er weinig voor voelen te bouwen of te verbouwen voor de leegstand van morgen, terwijl steeds meer woningzoekenden zich melden met vraag naar betaalbare en goede huisvesting.

Vervolg op pag. 6

„de parochie"

VERHUISD!

Ina is verhuisd. Dat werd ons meegedeeld in de vorige ledenkrant. Zij het op de allerlaatste pagina onderin de laatste kolom, maar het staat er toch maar in. Zo ziet u maar, alles kan in de ledenkrant en daar is ie voor. Iedere mededeling, gestuurd aan de redactie wordt vroeg of laat opgenomen. Het kan een jaar of twee duren met al die verhuisberichten maar het komt erin, trouwe lezer, trouwe schrijfster, horizontaal, verticaal, diagonaal of gewoon dwars.
Maar waarom dat verhuisd in de ledenkrant? Is Ina misschien verhuisd van de Tweede naar de Eerste Kamer? Nee Ina is verhuisd van Groningen naar Amsterda, vanwege het goed persoonlijk en politiek functioneren, zoals Ina de redaktie deed mededelen. En ,,het bekend is dat ik in Groningen woon en ik vind dat onze leden mogen weten waar hun parlementsvertegenwoordigers wonen". Dat is een respectabele reden. Daar wil niemand op afdingen. Ik zou het griezelig vinden als iemand niet goed persoonlijk en politiek zou kunnen functioneren. Doodeng!
Maar er blijft een probleem waar ik mee zit, wat mijn functioneren belemmert, wat mij frustreert, wat mijn hele hebben en houden in het gedrang brengt. Waar woont Ina. In Amsterdam zult u zeggen. Ja, dat heb ik ook gelezen. Maar Amsterdam is geen Tuitjehorn, al denkt men dat in Tuitjehorn wel. Moet ik gaan zoeken in de Bijlmer, in de Spaarndammerbuurt, de remise Havenstraat of op de Dam?
Daar heeft Ina niet aan gedacht, denk ik. Wat doe ik? Ik bel de Tweede Kamer, de griffie 070-614911 ('t is maar dat u het weet) en vraag waar Ina woont. In Amsterdam, is het vlotte antwoord, gelezen in de ledenkrant, deelt de vriendelijke stem mij mee; ja ik ook, zeg ik dus op het gemeenzame toontje van ledenkrant-lezers onder elkaar. Maar waar in Amsterdam? Nou, zegt de stem aan de andere kant van de lijn, dat stond er niet bij. Ik weer: met jou, beste medelezer, kom ik ook al niet verder. Verder bellen. Telefoondistrikt Groningen en dat van Amsterdam, en overal de ledenkrant gelezen, maar verder niets. Dus het partijsecretariaat maar geprobeerd. De ledenkrant? Wat is dat? Nooit van gehoord! Nou u snapt het verder wel. Hetzelfde liedje: Niemand, niemand, niemand weet...waar Repelsteeltje (Oh nee dat is een ander verhaal) Ina woont. Vandaar dus deze oproep. Prima toch hè zo'n communicatiemiddel. Vanwege mijn functioneren, Ina, waar woon je? Ik kan zelfs geen bloemen sturen, of een verhuisbericht.

Ed Lev.

25 maart 1983

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.

Copij inleveren vóór 6 april. Leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via de distrikten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad *f* 1,50 (exclusief porto) of *f* 12,50 per jaar (postgiro 511002 t.n.v. alg. penningmeester CPN).

Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Frans van Liempt, Walther Schoonenberg, Alain Stom en Hans van der Velde.

Redactiesecretariaat: Alian Stom, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020 - 262565 (tst. 10).
Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische produktie: Dijkman.

Bijdragen voor de ledenkrant moeten met de machine geschreven, 25 regels van max. 65 aanslagen, regelafstand 1½ worden ingestuurd aan het redactiesecretariaat.
Papier aan één zijde gebruiken.

Racisme, fascisme, vreemdelingenhaat

Iedereen was het erover eens dat we de begrippen: fascisme, rassenhaat, vreemdelingenafschuw, anti-feminisme en homo-vervolging nader moesten vaststellen. Daarbij kwam de nadruk te liggen op: fascisme, racisme en vreemdelingenhaat. De ervaringen van de meeste aanwezigen bleken uit te wijzen dat de reacties op fascistische daden in het openbaar spontaan en emotioneel zijn. Strovuurtjes die fel oplaaien maar slechts in enkele gevallen gevolgd worden door diepgaande diskussies en onderzoek naar oorzaken en samenhangen.

De comités van waakzaamheid verschillen sterk van plaats tot plaats en van wijk tot wijk. Als voorbeeld werd genoemd dat er anti-fascistische comités zijn die zich uitsluitend bezig houden met traditionele vormen van strijd. Bij het verschijnen van racistische propaganda grijpt men steevast terug op ervaringen uit de dertiger jaren of het verzet.
Op andere plaatsen komt men echter naar mogelijkheden tastend vooruit bij het zoeken naar de samenhang tussen de ervaringen van voorheen en de nieuwe vormen waarin fascistoïde gedrag op alle mogelijke terreinen van de samenleving aan de dag treedt.
Hoe belangrijk die verschijnselen zijn bleek uit opmerkingen van een deelneemster aan het gesprek die vertelde over een conferentie van vrouwen die vooral door hun werkkring (volkshuisvesting, GHB en woningbouwverenigingen, de sociale dienst), vrouwenorganisaties en dergelijke, dagelijks met die verschijnselen worden geconfronteerd. In hun werkteams zoeken ze naar methoden om racisme, vreemdelingenhaat en seksisme te bestrijden. Hun overwegingen volgen uit andersoortige ontmoetingen met dit kwaad op een hele directe manier.

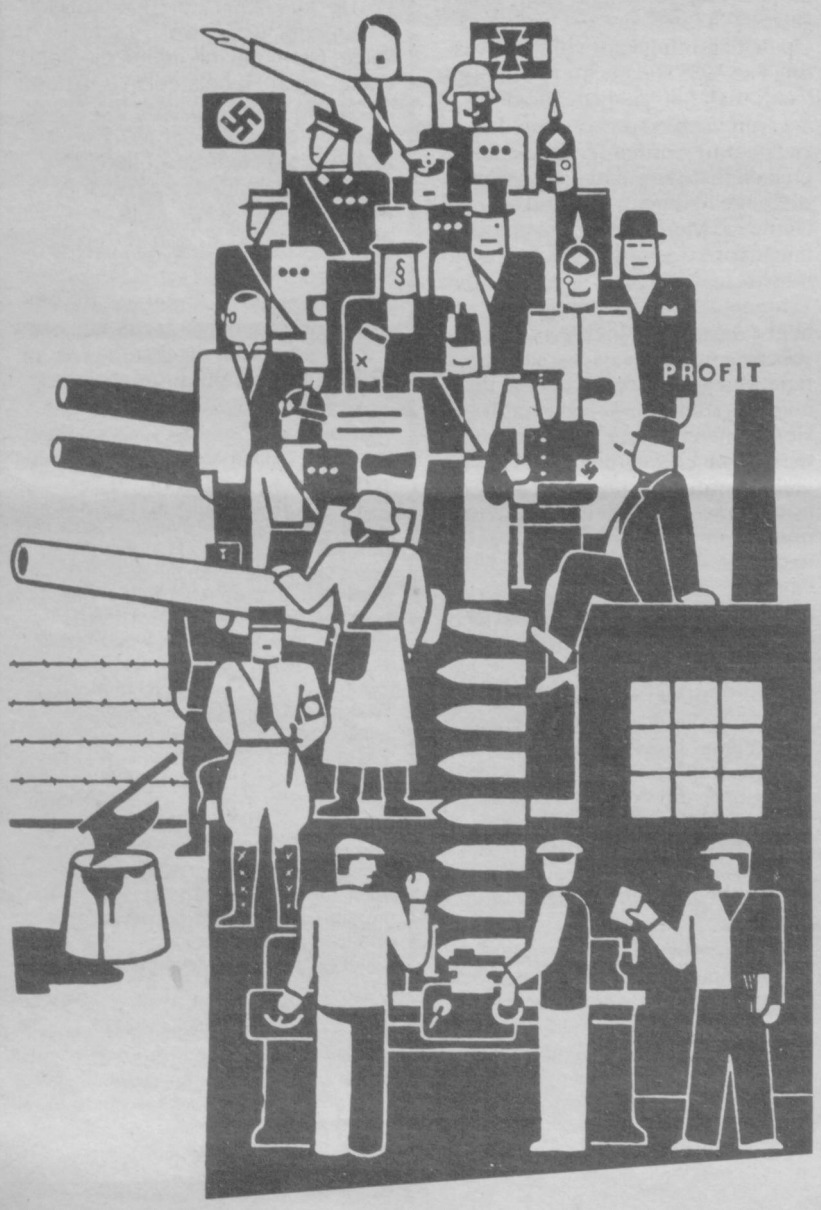

Bang voor het 'andere'?

Dat bracht iemand anders ertoe het gezelschap de vraag voor te leggen of niet iedere Nederlander onbewust een beetje racist is.
Tot die schokkende vraag kwam ze omdat ze op de televisie een gekleurde man had horen zeggen dat voor hem alle blanke Nederlanders racisten zijn. Haar onrust was daarna nog versterkt door haar 6-jarige zoon, die thuis kwam met het verhaal dat zijn nieuwe juf niet aardig was. Die afkeer bleek te berusten op het feit dat de juf niet aardig was. Die afkeer bleek te berusten op het feit dat de juf in kwestie zwart was. Hoe is dat ontstaan bij een kind dat zeker in zijn huiselijke omgeving nooit met zulke vooroordelen in aanraking komt? Ligt het dan in het verschil, het anders zijn? Zwarte mensen kun je onderscheiden van blanke, mannen van vrouwen, in veel gevallen homo's van hetero's. En dat geldt ook voor feministes die zich bewust uiterlijk willen onderscheiden van andere vrouwen. Wij leren die verschillen te zien en er conclusies aan te verbinden.
Racisten en fascisten maken daar gebruik van. Wat begint met het simpel waarnemen van verschillen kan via het vellen van een oordeel leiden tot vooroordelen.
Een deelnemer met grote hedendaagse ervaring op deze terreinen in zijn wijk constateerde dat zowel in de Partij als in De Waarheid de sociaal-economische toestand in een gegeven periode werd aangezien als de belangrijkste voedingsbodem voor racisme en andere vormen van discriminatie. Daar waar je dieper ingaat op verschijnselen als vreemdelingen- en homohaat, ontdek je al gauw dat hier manieren van samenleven een rol spelen.
Ongetwijfeld bestaat er zoiets als een Nederlandse cultuur. Links zal daarin voor alles de nadruk leggen op de grote verscheidenheid die daarbinnen bestaat. Ze doet dit op grond van een eigen, in ons geval marxistische, analyse. In sociaal-economisch opzicht wordt dat duidelijk in de versplintering van de arbeidersklasse.
Rechts en extreem-rechts leggen de nadruk op elementen als de witte hetero-man die de kost verdient en de witte hetero-vrouw die het gezin bedient. Als dat laatste de grootste gemene deler is, dan zou het best kunnen dat in tijden dat het betrekkelijk ,,goed" gaat, de mensen veel toleranter staan tegenover afwijkend gedrag in uiterlijke verschijningsvormen. Vallen sociale en economische zekerheden weg, dan is het niet uitgesloten dat men zich vastklampt aan ,,zekerheden" als kostwinner of verzorgster van het gezin.
Die laatste zekerheden kunnen bedreigd worden door een afwijkend samenlevingsverband, een afwijkende seksuele voorkeur, een andere cultuur maar ook door andere maatschappijvisies. In dat gevoel van bedreigd zijn vinden rechts en extreem-rechts een comfortabele voedingsbodem.

Stamtafel: nu cafédiskussies binnen de partij?

De ledenkrant werd vorig jaar door het partijbestuur opgericht met het doel een rol te vervullen als informatie- en diskussieblad van de CPN. Eén van de vragen is, hoe in de ledenkrant meer ruimte kan worden geboden voor diskussies die in verslagen van bestuursvergaderingen of conferenties niet zo gauw aan bod komen maar die wel nauw samenhangen met de activiteiten van communisten.
Een vorm waarin we willen proberen deze diskussies meer tot hun recht te laten komen is een groepsgesprek. We noemen het stamtafel. Daarmee bedoelen we geen rondetafelgesprek met mensen die praten met het gezag van vertegenwoordiger-(ster) van een bepaalde groepering, en evenmin hebben we scholende sessies op het oog met deskundigen die de juiste argumenten wel eens even op een rijtje zullen zetten.
Onze bedoeling is partijgenoten, vanuit hun eigen ervaringen, in de diskussie in de ledenkrant te betrekken, de deskundigheid die er ,,aan de basis" is in informele gesprekken te laten opborrelen. Bij hen zal niet steeds een aktie- of verkiezingsprogramma voor ogen staan, vaak zullen ze oude of nieuwe vragen opwerpen, er zal twijfel en onzekerheid te bespeuren zijn, en in geen geval hebben deze gesprekken de pretentie 'n houvast of 'n zekerheid te bieden (...jammer, alweer niet...)
Wil deze onderneming slagen, dan zijn er tenminste twee dingen nodig: openhartigheid van de deelnemers aan het gesprek én overeenstemming met de lezers dat diskussie, waarin mensen zich kwetsbaar opstellen, thuis hoort in de CPN.
Het eerste gesprek ging over racisme. Om uitsluitend technische redenen doen we het deze keer in de vorm van een verslag, waarbij we de uitspraken niet met namen verbinden. Dat vinden we jammer, maar de volgende keer, als het gaat over burgerlijke ongehoorzaamheid, is dat waarschijnlijk anders. Het zal opvallen dat de groep steeds verandert. Bij het eerste gesprek waren aanwezig: Ruth Nelemaat, Josje Noordergraaf, Joop de Mol, Simon Splinter, twee buitenlandse kameraden en namens de redactie van de ledenkrant Leo Klatser, Frans van Liempt en Hans v.d. Velde.

Twee van de zes deelne(e)m-(st)ers aan het gesprek zullen maandelijks vervangen worden door twee anderen, zodat iedereen hoogstens driemaal aan een gesprek deelneemt. Verslaving willen we voorkomen. Misschien heb je suggesties wie we aan de stamtafel kunnen uitnodigen.

fvl.

Toch vinden de vrouwenbeweging, de homo-beweging en andere emancipatiebewegingen nu juist hun inspiratie in die eigen en andere manier van samenleven. Hoewel men het er in het algemeen over eens is dat angst voor het ,,andere" en bedreiging van zekerheden bij veel mensen de wortel is van hun vreemdelingenhaat en racisme, verklaart dat toch onvoldoende waarom zulke mensen onder economisch moeilijke omstandigheden een weerloze prooi worden van extreem-rechtse en fascistoïde stromingen.
Daarbij constateren alle deelnemers aan het gesprek dat het tweede element waarop gespeeld wordt de sociale onzekerheid tijdens de dieptepunten van de economie is. Hoewel ook hier dus sprake is van onbehagen en angst voor het naakte bestaan, schijnen de antwoorden van links te ingewikkeld te zijn om veel mensen aan te trekken die geborgenheid zoeken.
De voorlopige slotsom is dat links geen herkenbare vijanden aanwijst zoals de buitenlander die naar knoflook stinkt, de jood die altijd net iets handiger is, de homo die de hoeksteen van de maatschappij, het gezin, bedreigt en nu ook nog de feministe die de bestaande rolverdeling aantast.
Links bestrijdt gebrekkige economische systemen, ongelijkheid van kennis en macht, de onrechtvaardige verdeling van de vruchten van de arbeid. Allemaal dingen die je niet kunt ruiken, niet op de trap tegenkomt of aan hun neus kunt herkennen.
Zo zou de schijn kunnen ontstaan dat het vechten tegen de bierkaai is. Geen van de stamtafelgasten toonde de neiging om zich aan dit hopeloze denkbeeld over te geven. Als we al weten waar de mogelijke oorzaken liggen die mensen er toe brengen om zich te laten misbruiken, dan moeten we ook in staat zijn om wegen en middelen aan te geven om die toestand te overwinnen.

Vooroordelen opruimen

Het voorbeeld wordt aangehaald van samenwerkingsverbanden tussen veelsoortige bewoners van een wijk. Daar liggen mogelijkheden om ingeroeste vooroordelen en misverstanden op te ruimen. Een van de deelnemers is daarbij tot de conclusie gekomen dat de oplossing in elk geval niet gevonden moet worden bij het wegschminken van de verschillen.
Wie weten het meest over de houding en de opvattingen van al die verschillende mensen in een buurt? Dat zijn de buurt- en clubhuiswerkers, het wijkcentrum, de rechtshulp, gezinsverzorging en zeker niet in de laatste plaats (althans in dit geval) het adviesbureau van de partijafdeling.

De Buurtwerkgroep verzocht aan alle instellingen en individuele buurtwerkers om aan de hand van een aantal meegezonden stellingen bekend te maken wat hun ervaringen waren in de bestrijding van racisme en aanverwante euvels. Er kwam een sterke weerklank, die leidde tot een diskussiestuk. Er namen zeventig in de wijk werkzame mensen deel aan de bijeenkomst waar het stuk besproken werd. Hun meest in het oog lopende mening was dat instellingen en hun stafleden uitvoerders zijn van de zogenaamde integratie die ontworpen is door blanke Nederlandse ambtenaren en goedgekeurd door Nederlandse politici.
Dat ,,integratiebeleid" is ontwikkeld zonder inspraak van de buitenlandse ingezetenen en vertoont dienovereenkomstig racistische trekken. De politiek is daar dus in het gunstigste geval in gebreke gebleven zo het niet erger is.
Hier dook de vraag op of de vertegenwoordigers van de CPN in de openbare lichamen wel waakzaam genoeg zijn geweest. Er werd zelfs aan getwijfeld of men daar wel voldoende inzicht in de problemen had om de besluitvorming op de juiste wijze te beïnvloeden.

Dat bracht iemand tot de vraag in hoeverre racistische elementen zich verweven hebben met de werkroutine van de instellingen. Als dat werkelijk een alledaags verschijnsel is, dan is onze partij ernstig tekort geschoten, niet alleen op een terrein waarop wij menen voorop te lopen maar ook in een sector van het maatschappelijk werk waar we een grote invloed hebben. Dat brengt de gasten ertoe wat dieper in te gaan op de vraag hoe wij voorop lopen.
Wanneer we over racisme en fascisme spreken, gebruiken we altijd voorbeelden uit het nabije verleden van nazi-vervolging en verzet. Hoewel er alle aanleiding is om die ervaringen niet te verwaarlozen dienen we te bedenken dat we heden ten dage te maken hebben met veelgelaagde vormen van discriminatie, onderdrukking en agressie. Toch stelt dan iemand de vraag of het wel de taak is van de ,,politiek", dus de partijen, om hierin verandering te brengen.

Toch zullen de ervaringen die zowel door welzijnswerkers individueel als door organisaties aan de basis worden opgedaan hun weg moeten vinden naar diegenen die de politieke verantwoordelijkheid moeten dragen voor een beleid. Een politieke partij zou daarvoor een uitstekend kanaal kunnen zijn. Het belang van die kringloop wordt veel te veel onderschat. En daarom verliezen we het zicht op wat er werkelijk gebeurt. Een gemeenteraad besluit plotseling een groot bedrag ter beschikking te stellen voor het opheffen van problemen met buitenlanders. Een goeie zaak?
Een niet-Nederlandse ingezetene heeft daaromtrent nogal wat twijfels. Die grote som geld is niet alleen uitgetrokken voor buitenlanders en hun problemen. Het zijn de problemen van zowel mensen met een Nederlandse nationaliteit als van andere herkomst.

Gemeenschappelijke belangen

Ze hebben gemeen dat ze hier leven en werken (of werkeloos zijn). De oplossing van de problemen is van belang voor allemaal. Nederlanders, de niet-stemgerechtigden, waarop volgens zeggen de geldstroom gericht is, hebben voor noch tijdens dit proces, samen met hun Nederlandse deelgenoten kunnen overleggen over richting en gebruik van de geldstroom. Het zijn de deskundigen die voor beide groeperingen uitmaken wat goed voor ze is.
Het door iemand bepleite tweesporenbeleid vindt bij de andere stamtafelgasten geen gehoor.
Niemand sluit afzonderlijke, op herkomst gebaseerde belangen- en gezelligheidsverenigingen uit. Bij de meesten gaat het er echter om de aan alle kanten levende behoeften en voorstellingen in één bedding te brengen zodat ze kunnen worden omgezet in een politiek en bestuurlijk beleid.
Er wordt gevraagd of de statutenwijziging, die de niet-Nederlandse ingezetene de mogelijkheid biedt om lid te worden van de CPN, wel voldoende doordacht is. In het algemeen stemt men in met de geschapen mogelijkheid. Maar er bestaat twijfel over de doelmatigheid bij het bestrijden van onbewust aanwezige misverstanden bij de individuele leden van de CPN.

Daaruit volgde een vraagstelling over het functioneren van de partij en de individuele partijgenoten onder de door het Congres geschapen toestand. Moeten de niet-Nederlandse ingezetenen zich als een horizontale overleggroep organiseren?
Wat zal dat betekenen voor het functioneren van de interne partijdemocratie? Helpt dat bepaalde vooroordelen te overwinnen? Er werd een vergelijking getrokken met werkmethoden in het buurt- en clubhuiswerk. In een ,,blank" buurthuis voelde men de behoefte om nieuwe wegen te zoeken. Men had begrepen dat het laten bereiden van een buitenlandse maaltijd voor Nederlanders evenmin doelmatig is als het organiseren van een cursus stijldansen of klaverjassen voor buitenlanders.

Laten we practisch zijn

Ook in de CPN zouden we zo langzamerhand moeten weten dat alle ingezetenen, waar ze ook geboren zijn, gemeenschappelijke belangen hebben en te onderscheiden behoeften.
De CPN staat in principe op haar werkterrein voor gelijkwaardige keuzen. Het Advieswerk zorgt ervoor dat we ons niet te beklagen hebben over kontakten met de niet-Nederlandse populatie. Maar zijn we als partij ook bereid en in staat om onze werving in die bevolkingsgroep te voeren met de gedachte in het achterhoofd dat dit ons verplicht tot bescherming van de betrokkenen? Voor sommigen volgt daaruit dat de opstelling van de CPN in overeenstemming moet worden gebracht met de door het Congres gewijzigde formele voorwaarden voor het lidmaatschap van de partij. Er moeten voor buitenlanders specifieke werkomstandigheden in de partij worden geschapen, die het hen mogelijk maken te functioneren. Zoiets gaat niet vanzelf.
Dat er een nieuwe politieke cultuur in de CPN zal moeten groeien om het congresbesluit konkreet te maken, bleek uit de woorden van een niet-Nederlands lid van de partij, die de dubbele loyaliteit van deze communisten schetste: ,,Ik ben een niet-Nederlandse ingezetene van dit land. Ik ben communist en ook nog lid van de CPN. Mijn activiteiten richten zich zowel op onze positie in Nederland als op de ontwikkelingen in mijn land van afkomst. Ik leef hier. Ik heb dagelijks met de omstandigheden hier te maken en ik kan me desondanks niet losscheuren van dat andere land waar ik vandaan kom. Hoe kan ik me losmaken van alles wat mijn familie, mijn vrienden daar overkomt? Ik kan hier en nu voor mijn rechten opkomen. Als zij daar hetzelfde zouden doen, zouden ze onmiddellijk in de gevangenis belanden, zo niet erger. ,,Ik kan de solidariteit met de kameraden hier niet betalen met de prijs van het verbreken van de banden met mijn oorsprong."
Bij geen van de stamtafelgasten bestaat er enige twijfel over de noodzaak om in de gegeven situatie de strijd tegen racisme, vreemdelingenhaat en fascisme als politiek profiteur van de twee eerste verschijnselen, beter en doelmatiger te voeren op de grondslag van eenheid in verscheidenheid. De verscheidenheid is een absoluut gegeven dat de gezondste voedingsbodem is voor onze solidariteit.

Vervolg van pag. 3

Allerlei aktiviteiten in de bouw stagneren omdat ze worden aangewend om ongehoorde huurverhogingen door te voeren en zodoende op verzet van bewoners stuiten. Zo leidt de isolatie van woningen tot grotere huurverhogingen dan dat ze besparingen aan energielasten oplevert.

V. Gemeentelijke- en provinciale heffingen omlaag

Een gemiddeld huishouden geeft momenteel meer uit aan gemeentelijke belastingen en tarieven dan aan een heel jaar brood eten. De rij van heffingen schijnt ook eindeloos te groeien, in aantal en in omvang. Onroerend Goedbelasting, waterzuiveringsheffing, rioolrechten, reinigingsrechten en ga zo maar door.

Door de geweldige bezuinigingen die achtereenvolgende regeringen doorvoerden op de gemeentelijke financiën, komen gemeentes met hun dienstverlening danig in de knel. Reden waarom gemeentebesturen steeds sneller geneigd zijn over te gaan tot belastingverhogingen, het invoeren van nieuwe heffingen en tarieven en het uitkleden van het gemeentelijk takenpakket en de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening. Tal van voorzieningen worden afgebroken, terwijl voor anderen het profijtbeginsel steeds meer wordt ingevoerd.
De onroerend goedbelasting, als belangrijkste bron van eigen inkomsten van gemeentes, zijn hiervan een sprekend voorbeeld. Zeer progressief stijgend, terwijl deze niet wordt meegerekend bij de vaststelling van het prijsindexcijfer waarop de prijscompensatie was gebaseerd en uitkeringen jaarlijks worden bijgesteld. Dit geldt trouwens voor al deze heffingen.
Ook de enorme water- en bodemverontreiniging, die nu in provinciale staten aan de orde zijn, die veroorzaakt wordt door onverantwoordelijke op winst beluste industrieën, bedreigt de bewoners in de vorm van sterk stijgende nieuwe heffingen.
Is het een wonder dat steeds meer bewoners aktief optreden tegen deze verhogingen van woonlasten en verlaging eisen?
Is het een wonder dat het niet alleen minimumloners en uitkeringsgerechtigden zijn, niet alleen maar huurders, maar ook bewoners van eigen woningen die het water tot op de lippen is gestegen?

VI. Gemeentes en woningkorporaties en bewoners: hand in hand kameraden

Steeds meer gemeentebesturen kezen de kant van hun bewoners in de strijd tegen de hoge woonlasten. Ook woningkorporaties spreken zich in die zin uit. Zij doen dit vanuit hun sociale verantwoordelijkheid, maar niet alleen, want in het verleden is dit beslist niet steeds zo geweest. Hoe komt dit?
De vier federaties van woningkorporaties in de grote steden zeggen daarover:
,,Wij hopen in 1983 niet voor de keuze te worden gesteld van oorlog met onze huurders of oorlog met de rijksoverheid. Woningkorporaties zijn bij voorbaat verliezers.
— hun reserves verliezen ze altijd
— hun vrijheid wanneer zij kiezen voor de bewoners
— hun geloofwaardigheid als sociale woningbeheerders wanneer zij in de huidige situatie het rijksbeleid steunen.
Bedenk dat: Zelfs de meest strenge Calvinist erkent het recht van opstand, wanneer het geweten aan de orde komt".
Dat is het echter niet alleen, de betalingsachterstanden bij gemeentes en woningverenigingen belopen momenteel vele tientallen miljoenen guldens. Uitzicht op betaling daarvan is allang niet meer aanwezig. Het treffen var betalingsregelingen of het inschakelen van deurwaarders of inkassoburo's biedt geen enkel perspectief. Ontruimen of afsluiten heeft hooguit een dreigende werking, maar daar waar geen ruimte meer is om de lasten te betalen, zullen hiermee geen schulden voldaan kunnen worden.
Terecht oordelen zij daarom: De enige mogelijkheid om in de toekomst uit de rode cijfers te komen en te kunnen overleven, is de zijde van de bewoners kiezen in de strijd voor een ander beleid, voor verlaging van de woonlasten.
To be or not to be is ook voor hun de vraag. In de overtuiging dat het regeringsbeleid het faillissement van de volkshuisvesting zal betekenen verenigen zij zich in de strijd.
Het is daarom dat deze akties rondom de woonlasten op haar politieke waarde moeten worden beoordeeld Daarvoor dient de partij, in distrikten en afdelingen, de diskussie te voeren hoe wij deze beweging kunnen onderbouwen en stimuleren.

OM TE ONTHOUDEN

Samenstelling stichtingsbesturen

Het dagelijks bestuur van de CPN heeft het stichtingbestuur van BEPENAK voorgesteld dit bestuur uit te breiden met hwee leden, te weten: Elli Izeboud, voorzitter van het partijbestuur, en John Geelen, secretaris van het partijbestuur. Het stichtingsbestuur van Bepenak heeft met dit voorstel ingestemd.
De samenstelling van het Bepenak-stichtingsbestuur is daarmee als volgt: R. Haks, H. Hoekstra, J. Geelen, J. Geerligs, Th. Hendriks, E. Izeboud, G. Pothoven, J. Stout.
Aan de aanbeveling van het 28ste congres aan het partijbestuur: ,,om te onderzoeken in hoeverre meer structurele bindingen met stichtingen, anders dan uitsluitend persoonele unies, mogelijk en wenselijk zijn, wordt gewerkt".
Ter informatie hierbij een overzichtje van de samenstelling van de overige stichtingsbesturen:
Pegasus: stichtingsbestuur bestaat uit: H. Kleuver, R. Haks, B. Schmidt, A. van Ommeren, C. van Dillen, J. IJisberg.
Ipso-stichtingsbestuur: B. Thio, H. van den Berg, D. Hellema, I. Brouwer, K. Korevaar, J. Wolff.
Stichting Centrum voor politieke **Vorming en Scholings**activiteiten van de CPN: E. Eshuis, F. van Liempt, K. Hoogkamp, S.v.d. Helm, T. van den Klinkenberg.

De vrije radio van El Salvador

Op 3 maart stond in De Waarheid onder bovenstaande kop een verslag van een gesprek met Milton Aguilar van Radio Farabundo Marti, één van de twee radiostations van de guerrilla in El Salvador.
Radiostations die belangrijk zijn voor de berichtgeving over de voortgang van de strijd en over de campagnes van de FMLN.
In dat gesprek vertelt hij over de uitzendingen van deze zender, maar ook hoe de apparatuur te lijden heeft van het voortdurende vervoer, regen en stof. Bovendien is er te weinig benzine om langer dan twee uur per dag in de lucht te zijn.
Milton Aguilar en het El Salvador-comité hebben ons dan ook gevraagd om op te roepen om geld te geven voor het laten functioneren van deze radio-zender en voor vernieuwing van de apparatuur. Wij geven graag gehoor aan deze concrete vraag om solidariteit. Wij vragen bijdragen te storten op postgiro 2936572 t.n.v. El Salvador Komitee Nederland onder vermelding van Radio Farabundo Marti.

Henk-Jan v.d. Meer

een briefwisseling

Aan het partijbestuur van de CPN

Beste kam.,
In het ledenblad heb ik gelezen dat het partijbestuur een commissie heeft benoemd, die zich bezig zal houden met de voorbereiding van een definitief ontwerp van het partijprogram en van het congres waar dat program moet worden vastgesteld, etc.
Er bestaan nu in feite twee commissies, want de ,,vorige commissie, waarvan ik de eer heb voorzitter te zijn, is nimmer ontbonden. Evenmin is er met mij enig overleg geweest door de nieuwe dagelijkse leiding over de verdere gang van zaken.
De nieuwe commissie bevat slechts twee leden die ook in de oude commissie zitting hadden. Het bijna geheel vervangen van de bestaande commissie, en het kompleet negeren van deze commissie, bewschouw ik als een uitdrukking van zeer ernstige kritiek op deze commissie en een volledige politieke desavouering van haar werkzaamheden, haar leden en haar eindproduct: het ontwerp-program.
De commissie is ingesteld door het p.b. en heeft zichzelf als ,,ontslagen" beschouwd, omdat ten eerste deze commissie aan haar hoofdopdracht heeft voldaan (het produceren van een ontwerp-partijprogram) en ten tweede omdat de commissie een serie voorstellen had gedaan over de verdere procedure, die aan het congres zijn voorgelegd door het vorige p.b. Het was dus juist, gezien vanuit de commissie om het congres en vervolgens het nieuw gekozen p.b. de gelegenheid te geven om zich aan de hand van de congresbesluiten te bberaden op de te nemen stappen. Maar dit betekent geenszins dat elk door het vorige p.b. ingestelde orgaan automatisch formeel c.q. feitelijk is ontbonden met het aftreden van het oude p.b. i.v.m. het congres.
De krant is blijven verschijnen; de hoofdredacteur is niet automatisch met het p.b. afgetreden; de hoofdredacteur van p&c is niet mee-afgetreden, enz. Terecht niet, want dat is niet dwingend in de statuten bepaald en het geldt als de normale gang van zaken, dat door besturen ingestelde organen blijven functioneren, totdat zij door dat bestuur worden opgeheven. Het congres heeft de resolutie van het vorige p.b. m.b.t. het partijprogram aanvaard. Er is dus geen reden om de opdracht aan, of de samenstelling van, de commissie te wijzigen.
Het enige punt is dat sommige leden van de commissie niet zijn ge- of herkozen in het nieuwe p.b., maar dat is op te vangen door te besluiten dat de commissie bestaat uit leden en niet-leden van het p.b.
De overwegingen van het p.b. om de commissie nagenoeg geheel te vervangen, en om geen enkel overleg te voeren met de bestaande commissie, zijn mij niet bekend en staan niet in het ledenblad.
Ik zie twee mogelijkheden.
Of het p.b. heeft ernstige kritiek op de bestaande commissie en het ontwerp-program en maakt dit bekend (het zou correct zijn geweest om de commissie dan in de gelegenheid te stellen haar beleid te verdedigen), óf het p.b. heeft zich niet gerealiseerd dat de nu gevolgde gang van zaken onbehoorlijk is en politiek onjuist, en neemt stappen om e.e.a. recht te zetten.
Ik stel dus voor aan het p.b., om haar besluiten ter zake te herroepen en in overleg met de ,,vorige" commissie te besluiten over de verdere gang van zaken.

Met kam. groeten,
Rudi v.d. Velde

Amsterdam, 11 februari 1983

Aan Rudi van der Velde

Beste Rudi,

Als reactie op jouw brief d.d. 29 januari 1983 het volgende: Allereerst onze excuses dat wij door de gang van zaken bij jou de indruk hebben gewekt dat er sprake zou zijn van een desavouering van het werk van de commissie van het vorige partijbestuur en/of de leden daarvan.
We hebben jouw brief in het partijbestuur d.d. 8 februari besproken. Het PB ziet in jouw brief geen aanleiding om genomen besluiten terug te draaien.
Met het besluit van het PB is geen politieke of andersoortige beoordeling, laat staan veroordeling, van de werkzaamheden van de vorige programcommissie in het geding. Dat zou overigens ook in strijd zijn met de uitspraken van het congres. Met het aftreden van het oude partijbestuur op het congres zijn ook de commissies van dat bestuur buiten funktie. Voor zover wij weten, is dat ook in de vorige programcommissie als zodanig aan de orde geweest. Het huidige PB heeft van het congres een duidelijke opdracht meegekregen. Bij de werkopzet en taakverdeling is daar ook van uitgegaan:
,,Bij de werkzaamheden voor de komende periode is er vanuit gegaan dat een aantal kwesties die in het huidige ontwerpprogram aan de orde zijn gesteld al een duidelijke politieke doorwerking hebben gehad, zowel in de beeldvorming over onze partij, in het proces van progressieve samenwerking, als in de menings- en besluitvorming in de partij zelf.
Nu is het zaak om tot definitieve formuleringen te komen.
Uitgebreide discussie in de hele partij is daarbij van groot belang. Om die discussie te structureren heeft het partijbestuur voor de volgende opzet gekozen…" (zie ledenkrant 20 januari '83).
Het partijbestuur heeft zich beperkt tot het aanwijzen van een aantal PB-leden die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de omschreven taken, en de werkgroep opgedragen zelf met verdere voorstellen voor aanvulling te komen. Vanuit de werkgroep worden hierover een aantal gesprekken gevoerd.
In dat kader zal ook met jou contact worden opgenomen voor een gesprek.

Hopelijk hebben we met deze toelichting op onze besluiten je kritiek kunnen wegnemen.

Met kameraadschappelijke groet,
namens het partijbestuur,
John Geelen.

Deze ledenkrant-special t.b.v. de conferentie 'Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing' bevat bijdragen over enkele van de thema's die op de conferentie aan de orde zijn en is samengesteld door leden van de voorbereidingscommissie.
Niet alle onderwerpen konden in deze ledenkrant-special aan de orde komen, bijvoorbeeld onderwerpen als milieu en crisispolitiek, inkomenspolitiek en individualisering e.d. Deze onderwerpen zullen wel aan de orde komen in de conferentiemap die begin april gereed zal komen. Ook schriftelijke bijdragen en (bewerkte) verslagen van vergaderingen die worden gehouden ter voorbereiding van de conferentie zullen daarin worden opgenomen. Bijdragen t.b.v. de map dienen uiterlijk vòòr 1 april te worden ingeleverd bij het partijsecretariaat.
Begin april zal tevens t.b.v. de deelnemers aan de conferentie de preciese agenda, opzet en indeling van de conferentie bekend worden gemaakt.
Tot slot willen we nog eens de aandacht vestigen op de noodzaak om ook de financiële kant van de conferentie de volle aandacht te geven. Zoals al eerder bekend gemaakt bedragen de kosten circa tien gulden per deelnemer. In de districten zijn daartoe steunkaarten voor een bedrag van f 2,50 verkrijgbaar.

De voorbereidingscommissie

bedrijfsbezetting antwoord op wanbeleid

Economische sturing en democratische controle

Terwijl wij, CPN-leden, ons voorbereiden op de konferentie over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing, wordt in topkringen van een aantal grote concerns en banken de nationale ekonomie steeds verder ondergraven. Schokkend is nu weer de gang van zaken van het RSV-concern.

Vitale delen van de Nederlandse produktiekapaciteit gaan de laatste jaren verloren, worden in feite vergokt door de beslissingen van weinigen. Dat geldt niet alleen voor de zeer grote bedrijven: ook in middelgrote en kleinere bedrijven is vaak sprake van falend management, zoals een recent onderzoek naar faillissementen heeft aangetoond. Werkgelegenheid en vakbekwaamheid gaan hiermee verloren. Financieringsmiddelen worden onttrokken aan de bedrijven of verdwijnen over de grens.

Monopolistische lobby

Wat de regering-Lubbers 'industriepolitiek' noemt heeft weinig te maken met het onder kontrole brengen van deze ontwikkelingen. Het zal eerder bergafwaarts gaan. In regeringskringen is men namelijk voorstander van beperking van de industriële steunverlening. In die zin dat men voorrang wil geven aan een beperkt aantal, zeer veel kapitaal vergende industriële projekten. Dit zal dan ten koste gaan van bepaalde overheidsmaatregelen, waarmee op dit moment nog een brede groep bedrijven en bedrijfssektoren worden ondersteund.

De gedachtengang achter dit voorgenomen beleid (onder meer geïnspireerd door de kommissie-Wagner) is dat hiermee de konkurrentiepositie van een aantal sleutelindustrieën kan worden bevorderd, waardoor Nederland zich weer een betere plaats kan veroveren tussen de vooraanstaande industrielanden.
In werkelijkheid gaat het hier om een monopolistische lobby. Versterking van de positie van een kleine belangengroep uit de kringen van concerns en banken is de belangrijkste inzet. Dit komt ook onomwonden tot uiting in de beslissingsstrukturen die men in gedachten heeft. In regeringskringen wordt niet langer gedacht aan zogenaamde partitaire strukturen (met werkgevers én werknemers), maar veeleer aan 'algemeen gerespekteerde' ondernemers, met een goed gevoel voor verhoudingen.

Uitdaging voor links

Er ligt een enorme uitdaging voor links om hier iets anders tegenover te stellen. Niet alleen als politieke partij, niet alleen voor de vakbeweging. Een gezamenlijk antwoord is mogelijk, gebruik makend van alle voorstellen en ideeën die in diskussie zijn, verbindingen leggend tussen alle demokratische bewegingen en stromingen van deze tijd.
Aan de orde is dan de kwestie van demokratische besluitvorming over de ekonomie en over de bedrijven. Maar tegelijkertijd de richting waarin de ekonomie zich moet ontwikkelen: aan welke produktie en dienstverlening is behoefte, aan welke niet? Aan de orde is ook de arbeidsverdeling: de arbeidsverdeling tussen mannen en vrouwen, maar ook de arbeidsverdeling in de bedrijven en tussen de bedrijven.
Volgens de zienswijze van de CPN is een vernieuwingsproces iets wat je moet afdwingen. De ervaring leert dat de positie die bijvoorbeeld de ondernemingsraad inneemt in een bedrijf, is opgebouwd in akties. Als het echt spannend wordt in een zaak, waar de OR zekere bevoegdheden in heeft, dan geeft het in beweging zijn van de achterban of van de vakbondsgroep in het bedrijf de doorslag.
De ervaring leert ook dat een aktie die in brede samenwerking is gevoerd, de basis legt voor het opeisen van blijvende posities, die zich ook verder kunnen uitstrekken dan één onderneming. Een voorbeeld hiervan is het Aktieplan Nijmegen, waarin samengewerkt wordt door vakbondsgroepen, verschillende politieke partijen en bewegingen. Een ander voorbeeld is de situatie rond de Amsterdamse scheepsbouw en metaal. Vooral in de akties tegen sluiting van de ADM is een positie opgebouwd, waarbij de besluitvorming rond een belangrijk stuk werkgelegenheid in handen kwam van de samenwerkende bevolkingsgroepen en de werknemers zelf.
Als we praten over demokratische strukturen inzake de besluitvorming over investeringen, werkgelegenheid enz. dan is de verhouding tot de massa van de betrokken mensen (en de verhouding tot de strijd van die betrokkenen) van heel groot belang.

Rijkdom aan ideeën

Ondanks de moeilijke situatie van crisis is de laatste jaren een veelheid aan ideeën ontwikkeld in bewegingen en akties. Vaak kon, niet zonder inspanning, ook in de praktijk worden aangetoond dat het hier om levensvatbare antwoorden gaat.

* Genoemd is al het Nijmeegse en 'ADM-se' voorbeeld. Het moet mogelijk zijn om het idee van de plaatselijke werkgelegenheidspolitiek verder tot ontwikkeling te brengen. Er dienen dan financieringsmogelijkheden te komen op het niveau van de gemeente (eventueel in bepaalde gevallen: de provincie). En er dient een verdere vorm ontwikkeld te worden voor het beheer en bestuur; hierbij zal in ieder geval de betrokkenheid van de plaatselijke bevolking, van de producenten, vakbonden en milieugroepen tot uitdrukking moeten komen. Het is naar mijn overtuiging een levensvatbaar idee om de stadsvernieuwing en delen van de woningbouw 'aan te nemen' als samenwerkingsverband tussen belangengroepen (o.a. bewoners) en lagere overheid.

** Er zijn nog tal van mogelijkheden om (in samenwerking met de vakbeweging) de ondernemingsraden tot verdere ontwikkeling te brengen. Het zal zeker nodig zijn om een wettelijke aanpassing van de bevoegdheden af te dwingen. Omdat de kapitaalsstromen met name zich nog vrijelijk bewegen in voor geen arbeider toegankelijke topstrukturen. Toch is het ook nu al mogelijk om verder te komen door aan de bestaande bepalingen meer inhoud te geven. Het zal niet gemakkelijk gaan, maar het kan van grote betekenis zijn om op landelijke schaal kontakten op te bouwen vanuit bedrijven, die in dezelfde sektor produceren. Ook voor de vakbeweging liggen hier mogelijkheden, om gebruik makend van de verworven posities in de ondernemingsraden, een platform te kreëren. Uiteindelijk kan hiermee de basis gelegd worden voor een werkgelegenheidsbeleid voor een gehele sektor.
*** Steeds meer jongeren zijn zich de laatste jaren gaan richten op alternatief werk. Werk dat ze in eigen beheer verrichten of gebruik makend van de een of andere overheidsregeling of eventueel in het verband van een coöperatie of produktie-associatie. Naar mijn mening verdient ook de werkbeweging de aandacht van de CPN. Belangrijk vind ik het idee van het eigen beheer. Daarnaast komt steeds duidelijker de richtinggeving en het doel van de produktie en dienstverlening die de werkbeweging voorstaat aan de orde. Denk maar aan de 'mens- en milieuvriendelijke' bedrijven (de memobeweging). Het is een groot probleem dat particuliere ondernemingen en gemeenten inspelen op de bestaande 'regelingen' en dus voor weinig geld werkloze, gesubsidieerde jongeren in dienst nemen. Vooral ook om die reden is mijns inziens een plaatstelijke politieke vertaling nodig van de doelen die de werkbeweging nastreeft.

**** Het opeisen van de zeggenschap in de bedrijven en plaatselijk is niet voldoende. Links moet het perspektief stellen van het aan banden leggen van de geldstromen. Daartoe dient ten aanzien van de zeer grote ondernemingen de positie van de topstrukturen in diskussie te komen.
Vanuit de bedrijven, vakbeweging en parlement is een zeer aktieve bemoeienis nodig met instellingen als Raden van Kommissarissen, Raden van Bestuur, enz. Alle kontrolevormen die hiertoe voorhanden zijn moeten worden gebruikt (denk aan de parlementaire enquête inzake RSV). Ook hier kan een stuk praktijk worden ontwikkeld, waardoor uiteindelijk een demokratische kontrole in de plaats komt van de monopolistische machts- en eigendomsverhoudingen.

KEES KOREVAAR

OR-leden spreken over hun ervaringen

'Alleen via een actieve relatie met de mensen op het bedrijf kun je de OR maximaal benutten'

In het kader van de voorbereiding van de conferentie organiseerde de voorbereidingscommissie een gesprek met partijgenoten actief in het ondernemingsraadswerk.

Deelnemers aan dit gesprek waren Nel van Dijk, lid OR-Verenigde Buizen Fabrieken, Rob Coenen, lid OR-AMRO, Kees de Jong, secretaris Medezeggenschapscommissie Publieke Werken, Cor Laan, oud OR-voorzitter Coq, nu werkloos, Peter Ligtermoet, lid Medezeggenschapscommissie NS, Joop Stout, lid OR-ADM, Carl Splinter, lid OR en COR-Bredero, Bert Streumer, lid OR-HEMA, Henny Uiterwaal, kaderlid NS. Frank Biesboer tekende in onderstaand artikel de conclusies van het gesprek op.

De vele ervaringen die tijdens het gesprek over tafel komen ondersteunen de opvatting zoals die ook in de discussiegrondslag 'Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing' naar voren komt: het werk in de ondernemingsraad is van groot belang om de positie van de arbeidersbeweging te versterken. Tegelijkertijd stuiten OR-leden in de praktijk op tal van belemmeringen en problemen om daadwerkelijk zeggenschap te kunnen uitoefenen. Met name als het gaat om beslissingen over investeringen, werkgelegenheid en lange-termijn plannen van een bedrijf.
Het bleek niet mogelijk om in één avond al deze vraagstukken te behandelen. Dit verslag gaat met name over de problemen waar OR-leden onder de huidige verhoudingen tegenaan lopen. Een volgend gesprek, dat op 29 maart zal plaatsvinden (en waar een ieder die wil komen welkom is) zal met name ingaan op de uitbreiding van bevoegdheden, zeggenschap in concernverband, de positie van vrouwen in de OR e.d. Een verslag daarvan zal worden gepubliceerd in de conferentiemap.
Zoals gezegd, uitgaande van de huidige zeer beperkte bevoegdheden van de ondernemingsraad stuiten OR-leden op tal van belemmeringen en het is vaak lang niet eenvoudig om direct oplossingen te formuleren die onder de huidige verhoudingen ook zoden aan de dijk zetten.

Rob Coenen: 'De huidige OR is een tijdelijk compromis tussen vakbonden, werkgevers en politieke partijen, met het gevolg dat de wettelijke bevoegdheden nog veel te beperkt zijn. In feite ben je niet veel meer dan een adviserend college. En zolang er alleen maar wordt overlegd, maken ondernemers geen enkel bezwaar; de aankondiging van reorganisaties bijvoorbeeld doet meestal toch al z'n werk... Het wordt natuurlijk wel anders als je het personeel bij het werk van de OR wilt betrekken.'
Kees de Jong constateert dat er een grote afstand bestaat tusen overleg en besluiten: 'In ons bedrijf en bij de overheid als geheel bestaat er een stemming van 'overleggen jullie maar'. Maar de belangrijke beslissingen gaan om je heen, vooral ook omdat je bij de overheid altijd te maken hebt met besluiten van parlementaire organen.'
Ook de anderen stellen vast: als je je als ondernemingsraad alleen maar beperkt tot je formele activiteiten van overleg met de directie, dan zul je in de praktijk bitter weinig bereiken.
Wil een ondernemingsraad goed functioneren en optimaal gebruik kunnen maken van de bevoegdheden die nu in de Wet op de Ondernemingsraden zijn gegeven, dan kan dat nooit als een ondernemingsraad geïsoleerd staat.
Joop Stout: 'Het grootste probleem is dat de mogelijkheden die er zijn met de OR onvoldoende worden benut. In feite gaat het om een zelfde situatie als de relatie tussen vakbeweging en achterban: er is wel een bestuur, maar dat heeft te weinig contact met de basis. Alleen als je het werk in de OR weet te verbinden met een actieve relatie naar de mensen in het bedrijf ben je in staat de mogelijkheden die de OR biedt volop te benutten. Dat is ook de situatie bij de ADM, waar we regelmatig overleg hebben met het personeel en de OR op die wijze gewicht krijgt onder de mensen en daarmee de mogelijkheid om met kracht op te treden.'

COR zwakke positie

In de meeste gevallen is de relatie OR-achterban op een bedrijf nog wel te overzien, heel anders ligt dat waar een bedrijfsvestiging onderdeel is van een concern of bij bedrijven van de overheid, zoals de NS.
Nel van Dijk: 'Bij Hoogovens hebben we te maken met vier ondernemingsraden van de afzonderlijke buizenfabrieken, een groeps-OR voor alle buizenfabrieken samen en dan nog Hoogovens zèlf. Het probleem is dat als je in een OR iets aan de orde wilt stellen, dat dan gezegd wordt dat dat een zaak is van de groeps-OR en omgekeerd. Je wordt voortdurend tussen de verschillende ondernemingsraden heen en weer gespeeld wat je in een situatie brengt dat het heel moeilijk is achter het beleid van de directie een vinger te krijgen.'
Carl Splinter: 'Bij Bredero hebben we te maken met 20 verschillende bedrijven. De ondernemingsraden van die bedrijven functioneren heel verschillend. De zwaktes waar op bepaalde bedrijven sprake van is merk je gelijk ook in de COR, die vanuit de afzonderlijke ondernemingsraden wordt samengesteld. Toch is een COR van belang, omdat je nu eenmaal te maken hebt met een concernbeleid, dat van invloed is voor het reilen en zeilen van afzonderlijke bedrijven.'
Het blijkt dus dat de centrale ondernemingsraad, die bij het brandpunt van de concernbeslissingen staat, in de meeste gevallen echter een uiterst marginale positie heeft. De wijze waarop nu de relaties en bevoegdheden van ondernemingsraden, groepsondernemingsraden en centrale ondernemingsraden zijn geregeld sluit volstrekt onvoldoende aan bij de feitelijke beslissingsmacht binnen een concern.
Cor Laan: 'De enige kracht van de COR is dat je elkaar uit de verschillende vestigingen leert kennen en een beter inzicht krijgt in het concernbeleid. Maar van enige invloed van de COR op het concernbeleid is geen sprake, de tegenmacht is veel te groot. De meeste energie in de COR gaat er in zitten om te zorgen dat je je als afzonderlijke bedrijven niet tegen elkaar uit laat spelen.'
Bij verdere voortzetting van de discussie over de versterking van de positie van de OR zal met name de relatie ondernemingsraad, centrale OR en de democratische invloed op het beleid van een concern veel aandacht behoeven.

de o.r. als organisator van actie

Overleg met achterban wettelijk vastleggen

Een ander punt waar versterking van de positie van de OR nieuwe wettelijke faciliteiten behoeft is de wijze waarop de OR in staat wordt gesteld met haar achterban te overleggen. In de wet op de ondernemingsraden is namelijk niets vastgelegd over de verantwoordingsplicht van de OR aan het personeel dat die OR gekozen heeft.
Juist daarin kunnen mogelijkheden worden gecreëerd om het raadplegen van de achterban een wettelijke basis te geven.
Zowel Carl Splinter als Bert Streumer wijzen erop dat in hun bedrijf in de praktijk faciliteiten zijn gegroeid om met het personeel te overleggen.
Bert Streumer: 'Bij de Hema kunnen we eens per jaar een hoorzitting organiseren en drie à vier maal per jaar een overleg rond thema's. Maar het zijn wel faciliteiten die in de praktijk kunnen worden teruggedraaid op een moment dat je ze het meeste nodig hebt, bijvoorbeeld bij reorganisaties.'
Een ander punt is dat de OR een van de weinige gekozen organen in Nederland is waar niet het recht op een publieke tribune is vastgelegd.
Joop Stout: 'Op ons bedrijf wordt door de directie geweigerd om personeelsleden bij de OR toe te laten of vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen van het bedrijf. Dat zou wel moeten kunnen, omdat je daarmee de mensen er meer bij kunt betrekken. Het is ook van belang uit oogpunt van kadervorming, om mensen ervaring te laten opdoen.'
En *Carl Splinter* vult aan: 'Bovendien kan een publieke tribune ook helpen om je vertegenwoordigers op het rechte spoor te houden.'

In de Wet op de Ondernemingsraden zou een bepaling moeten worden opgenomen waarin faciliteiten voor overleg met en verantwoording naar de achterban worden vastgelegd en ook de kwestie van de openbaarheid van de ondernemingsraad. De preciese vorm waarin dat moet gebeuren kan niet uniform worden geregeld en hangt sterk van de omstandigheden in het bedrijf af. De Wet op de Ondernemingsraden zou voor kunnen schrijven dat die faciliteiten in een reglement van orde moeten wroden vastgelegd.

OR-werk en vakbeweging

Een laatste punt dat in het gesprek naar voren komt is de relatie tussen het OR-werk en de vakbeweging. De discussie daarover wordt sterk gekleurd door op z'n zachtst gezegd niet altijd even positieve ervaringen met bestuurders van de bond.
Nel van Dijk: 'We hebben vaak genoeg meegemaakt dat bij goede initiatieven van personeel en OR door de bestuurders wordt gezegd dat dat niet kan. Je wordt daardoor in feite tegengewerkt wat het maken van een vuist heel moeilijk maakt.'
Joop Stout reageert: 'De invloed van bestuurders hangt natuurlijk sterk af van de krachtsverhoudingen. Hoe sterk maakt een kadergroep zich naar de bond toe. Wij vormen bij de ADM als kadergroep meestal één geheel naar de bestuurders toe en dat geeft ons veel meer vrijheid van handelen.'
Bij een ieder is er de overtuiging dat een sterk optreden van de ondernemingsraad samen gaat met een sterke positie van de vakbeweging. Maar dan zou in het vakbondswerk wel meer nadruk moeten liggen op ondersteuning van het werk van OR-leden, waar nu overigens ook een begin mee wordt gemaakt door de oprichting van OR-informatiecentra.

Arbeidsvoorwaarden

Een belangrijk discussiepunt bij de relatie OR ⟷ vakbeweging zijn de arbeidsvoorwaarden.
Kees de Jong: 'Kort geleden waren 24 medezeggenschapscommissies van de gemeente bij elkaar over arbeidsvoorwaardenkwesties. De vakbondsbestuurder ontzegde ons echter de bevoegdheid daarover te spreken, omdat dat een punt is van het georganiseerd overleg.'
Joop Stout: 'Bij ons leeft de wens om in de OR ook te spreken over zaken als de CAO-lonen, secundaire arbeidsvoorwaarden, kortom alle regelingen die boven de landelijke of bedrijfs-CAO uit gaan. De bevoegdheid van de OR om daar over te praten zou de ondernemingsraad ook veel dichter bij de mensen brengen en daarmee je machtspositie versterken.'
Kees de Jong: 'Maar dat gaat dan wel ten koste van de machtspositie van de vakbeweging die nu alles op het gebied van de arbeidsvoorwaarden in handen heeft en zich daarmee een belangrijke basis voor haar organisatie verschaft.'
De discussies over bevoegdheden van de OR ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden is ook in de vakbeweging zelf volop gaande, waarbij de officiële standpunten elke rol van de OR op dat gebied afwijzen. Een belangrijke overweging daarbij is dat de vakbeweging in staat is om per sector of landelijk een vuist te maken, wat voorkomt dat arbeidsvoorwaarden per bedrijf verbrokkelen.
Door de deelnemers aan het gesprek wordt tegen deze discussie nogal verschillend aangekeken.
Carl Splinter: 'In de meeste bedrijven is maar 25% van de mensen georganiseerd. De OR functioneert daar feitelijk als centraal punt van belangenbehartiging dan de vakbeweging. Ik denk dat de vakbeweging veel meer een toekomst zal krijgen als instituut ter ondersteuning van het werk van ondernemingsraden.'
Nel van Dijk en *Rob Coenen* zijn het daar niet mee eens: 'Bij het werk van de vakbeweging gaat het om meer dan alleen maar de directe belangen. De vakbeweging staat voor veel meer zaken en heeft als massaorganisatie een grote rol in het democratisch functioneren van de maatschappij.'

limburg zit ook niet stil

De strijd om de grote geldstromen

In het congresstuk 'Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing' staat onder het hoofdje 'Naar een democratische sturing van de economie' o.m. het volgende: 'Er moet een opening komen naar een democratische beïnvloeding van de richting van de investeringen en van de kapitaalstromen'.

In dat verband worden de volgende elementen genoemd:
— Subsidiëring van ondernemingen, zoals die op grote schaal plaatsvindt, waarbij overheid en vakbeweging partij zijn; hierbij zal de werkgelegenheid een belangrijke overweging zijn.
— Beheersing van de kapitaaluitvoer van multinationale ondernemingen en financiële instellingen.
— Instelling van een nationaal beheer over de bodemschatten.
— Beleggingsvoorschriften voor het kapitaal van verzekeringen, hypotheekbanken en pensioenfondsen.
— Voorrang voor midden- en kleinbedrijf bij de toegang tot beschikbare middelen.

In de economie is sprake van opeenhoping en beweging van reusachtige kapitalen. Voor een deel gebeurt dat ongestuurd, is er sprake van pure machtspolitiek door de bezitters en beheerders van dit geld. Dat geeft aan de economie haar chaotische karakter en doet het voorkomen alsof zowel crisis als hoogconjunctuur zoal niet natuurverschijnselen, dan toch het produkt van onbeheersbare krachten zijn.
Lange tijd na de Tweede Wereldoorlog heeft de waan bestaan, dat deze verschijnselen binnen het kapitalistische systeem voortaan in grote trekken beheerst zouden worden. De ervaring van de laatste tien jaar heeft die stelling gelogenstraft.
Beheersing van de economie, bestrijding van werkloosheid en het voorkomen van sociale rampen vereist duidelijk een sterke, controleerbare en corrigeerbare greep op de beweging en aanwending van het kapitaal. Daarbij gaat het in grote lijnen om twee gebieden, de overheid en het privé-kapitaal, die overigens weer nauw met elkaar verweven zijn. Juist die verwevenheid biedt mogelijkheden voor versterking van democratische controle en sturing.

Geldstromen via de staat

Zeer grote bedragen worden herverdeeld door de staat. Ze komen binnen als belastingen en worden uitgegeven als voorzieningen, voor het staatsapparaat (ambtenaren, leger), voor aanschaffingen en investeringen, alsmede voor subsidies. Er is ook het sociale verzekeringsstelsel dat zeer grote bedragen omvat, maar voor het overgrote deel valt dat buiten de staatsfinanciën. Het bestaat uit premie-inkomsten die als uitkeringen wegvloeien.
De tweede grote sector is die van het particuliere kapitaal. Dit wordt beheerst door bedrijven, banken en financieringsinstituten zoals verzekeringen en pensioenfondsen.
De wisselwerking tussen deze beide kapitaalstromen is zeer sterk. Particuliere ondernemingen betalen belastingen, zij ontvangen subsidies danwel tegemoetkomingen van velerlei aard. Voorbeeld: Een bedrijf kan bij investeringen belastingverlaging krijgen vanwege eerder geleden verliezen, het kan leningen of credietgaranties krijgen van de staat of exportsubsidies.
Elk groot bedrijf heeft zijn mensen die kijken wat er van de staat te halen is. Daar staan dan de eisen tegenover die de overheid aan een onderneming stelt.
Belangrijke organen tussen staat en particulier bedrijfsleven zijn de Nederlandsche Bank, de Nationale Investeringsbank, de belastingdienst. De Postbank zou er ook een kunnen zijn.

Voorstellen

De communistische partij heeft eerder, via IPSO en Tweede Kamerfractie, voorstellen gedaan om de directe kapitaalaanwending door de overheid te wijzigen.

Tot haar voorstellen behoorden:
— drastische verlaging van de defensie-uitgaven;
— wijziging van het algemene, de rijke ondernemingen bevoordelende WIR-subsidie-systeem in een systeem, gericht op steun aan zwakke ondernemingen en bedrijfstakken;
— herziening van de zeer dure EEG-politiek;
— herziening van het belastingsysteem: progressieve vennootschapsbelasting, vereenvoudiging van de inkomstenbelasting door verwijdering van vele, voor rijken aantrekkelijke aftrekposten; daardoor gemakkelijker fraude- en zwart geldbestrijding;
— nationaal beheer over de bodemschatten.

Het gaat hier in totaal om vele miljarden guldens die aangewend zouden kunnen worden voor een concrete werkgelegenheidspolitiek. De overheid zou er daarbij niet voor moeten terugschrikken om zelf, in overleg met parlement en vakbeweging, investerings-initiatieven te nemen.

Multinationals en financierings-instellingen

Als het om particulier kapitaal gaat, blijken er twee machtige concentratiepunten te zijn. Het ene wordt gevormd door de multinationale ondernemingen, zowel met Nederlandse als met buitenlandse moedermaatschappijen. Het andere is dat van banken en financierings-instellingen.
De multinationale ondernemingen opereren vrijwel ongecontroleerd. Er is een grote vrijheid in winstovermaking en het bepalen van interne prijzen. In deze ondernemingen gaan miljarden om en de wijze of de snelheid van interne betalingen is een reusachtig machtsmiddel, dat sterk inwerkt op internationale valutabewegingen en medebepalend is voor de winst.
Gespecialiseerde belastingambtenaren en de Nederlandsche Bank houden zich met deze geldstromen bezig, onder geheimhouding. Controle wordt extra moeilijk doordat multinationale ondernemingen geen centrale ondernemingsraden over de grenzen heen kennen.
Openbaarheid en werknemerscontrole zijn uit nationaal èn internationaal belang noodzakelijk.
De financierings- en pensioeninstellingen hebben een grote vrijheid van beleid. Alleen het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds is verplicht te lenen aan de staat, maar wel tegen de marktrente. De staat leent daarmee de pensioenpremies die de ambtenaren betaald hebben, duur terug. Een deel van de ABP-gelden wordt, evenals die van de particuliere fondsen, verzekeringen en andere instellingen, vrij belegd. Veel van deze gelden gaan naar andere landen, waar op dat ogenblik de rente het hoogst is.
Voorschriften voor partiële belegging in eigen land en ter beperking van kapitaalexport zijn op dit terrein nodig en mogelijk.
In nog sterker mate geldt dat voor de banken, die eveneens vrij zijn in hun credietverschaffing, ook in het buitenland, hoewel hun maatschappelijke rol zo groot is dat wanneer er ongelukken gebeuren doordat debiteuren niet aan hun verplichtingen voldoen, de gemeenschap voor de gevolgen opdraait via verminderde belastinginkomsten of via steunoperaties door de Nederlandsche Bank.
Ook de macht van banken om bedrijven te laten springen via door hen verworven voorrangsrechten dient aan banden te worden gelegd.

Controlemogelijkheden

De overheid beschikt over voldoende apparaten om controle en beperking van macht af te dwingen. Tot nu toe zijn deze apparaten echter eerder hulpmiddelen van het particuliere kapitaal en opereren ze buiten de openbare controle.
Teneinde dit te veranderen zou het parlement en eventueel ook de SER en het Centraal Planbureau moeten beschikken over een, met openbaarheidsverplichtingen verbonden controlemogelijkheid.
Nieuwe samenwerking met ondernemingsraden en vakverenigingen zou daarbij een vereiste zijn.
Deze controle en beheersing zouden componenten dienen te zijn van een algemene werkgelegenheids- en investeringspolitiek.
Daarin zou niet alleen de centrale overheid, maar ook de regionale en plaatselijke een belangrijke rol moeten spelen.

MARCUS BAKKER

Sociale zekerheid: geen afbraak maar vernieuwing

Democratische besluitvorming vereist maatschappelijke discussie

De plannen van De Graaf hebben een diepe schok teweeg gebracht bij vele arbeidsongeschikten, werklozen en bijstandsontvangers. Zij zien zich direkt in hun bestaanszekerheid aangetast. De noodzaak van verandering van het stelsel staat vast maar de vraag is of De Graaf de legitimiteit (wat iets anders is dan de formele bevoegdheid) heeft om het stelsel dat in tientallen jaren door de arbeidersbeweging is opgebouwd, met een simpel plan tot afbraak aan te tasten. Het is onmogelijk een stelsel dat dagelijks van belang is voor miljoenen mensen te wijzigen zonder dat betrokkenen grondige invloed hebben kunnen uitoefenen. In de eerste plaats de vakbeweging, organisaties van uitkeringsgerechtigden, vrouwenorganisaties maar ook direkte uitvoerders en lagere overheden.

Over bijgaande uitgangspunten over vernieuwing van de sociale zekerheid heeft op 19 maart, de actie/discussiedag over de sociale zekerheid, een eerste discussie plaatsgevonden. Een verwerking van die discussie in bijgaand artikel was gezien de tijd niet mogelijk. Een verslag van de bijeenkomst van de 19e zal worden gepubliceerd in de conferentiemap.

Wat betekenen de regeringsplannen voor sociale zekerheid?

1. In de periode 1984-1986 wordt per jaar minimaal 2, en bij minder loonmatiging dan de regering had voorsteld, 3,5 miljard per jaar bezuinigd op sociale zekerheid (in 3 jaar 6 tot 10,5 miljard).
2. Deze enorme bedragen worden verdeeld over de aantasting van de ziektewet, verscherpte controlemaatregelen, verlaging van de minima en de afbraak van de bovenminimale uitkeringen.
3. Om enigszins tegemoet te komen aan de noodzaak tot individualisering gaat de WWV volgens de plannen nu ook gelden voor gehuwde vrouwen. Door verlaging van de minima wordt echter in de werknemersverzekeringen de noodzaak van gezinstoeslagen ingevoerd en dus op grote schaal weer het kostwinnersbeginsel binnengehaald.
4. Alle uitkeringspercentages worden verlaagd. Er komt een glijdende schaal aflopend van 70% bij het minimumloon tot 60% op het niveau van het maximum dagloon. Nu is de WW en WAO 80% en de WWV 75%.
5. De duur van alle uitkeringen (dus ook de WAO) wordt beperkt tot een half jaar voor wie jonger is dan 23 jaar, tot een jaar (23 tot 35 jaar), tot 1½ jaar (35 tot 45 jaar), tot twee jaar (45 tot 55 jaar), tot 2½ jaar (55 tot 60 jaar) en tot 5 jaar (ouder dan 60 jaar). Dat betekent een enorme achteruitgang voor de WAO en voor bijna alle leeftijdsgroepen in de WW, WWV.
6. Omdat de minimumuitkeringen van de WAO, WW en WWV verlaagd zijn naar 70% van het minimumloon komt er een gezinstoeslag van 20% voor alleenstaanden met kinderen en 30% voor (wat heet) volledige gezinnen.
7. Na afloop van de verkorte WAO, WW, WWV komt iedereen in de bijstand.
8. Voor alle nieuwe gevallen wil de regering deze verslechteringen al per 1 januari 1984 invoeren. Voor de bestaande WAO-gevallen komt er een regeling die erop neer komt dat in 1986 de leeftijdsgroep tot 35 jaar naar het lage minimumniveau gaat, in 1987 de leeftijdsgroep tot 45 jaar, enz. totdat in 1990 de WAO in feite niet meer bestaat.
9. Naast deze plannen wil de regering ook nog de minimumuitkeringen verlagen met in ieder geval 5%.

De plannen komen er op neer dat de uitkeringsgerechtigden in 4 jaar tijd zeker 15 tot 35% van hun inkomen verliezen. Voor alleenstaanden en mensen met een werkende partner kan dit oplopen tot 45 tot 65% inkomensdaling.

Pure verarming dus!

Opvallend is dat tal van schijnbaar toevallige maatregelen vooruitlopen op de plannen van De Graaf, o.a. het afschaffen van de minimumdaglonen van niet-kostwinners in december, afschaffing van de WWV voor jongeren tot 23 jaar (en straks geen RWW voor schoolverlaters omdat vader of moeder verdient?) en de afbouw van de bijzondere maatregelen voor 57½-jarigen (allemaal terug naar het bijstandsniveau).

Vernieuwing sociale zekerheid

De discussie over sociale zekerheid moet uiterst zorgvuldig en democratisch worden gevoerd. Het gaat niet alleen om verdediging van sociale zekerheid maar om vernieuwing van het stelsel.
Dat is een, ook voor onze partij, hachelijke zaak, want bij het formuleren van ieder uitgangspunt waaraan een nieuw stelsel zou moeten voldoen, stel je bestaande uitgangspunten ter discussie. En dat lijkt op het loslaten van houvast maar is de beweging naar nieuwe en beter passende zekerheid. Een offensieve strategie is juist vanuit de positie van werknemers, uitkeringsgerechtigden en vrouwen nu noodzakelijk!
Teneinde een zo breed mogelijk gevoerde discussie — in en buiten de partij — mogelijk te maken, heeft de commissie ervoor gekozen met uitgangspunten te komen voor de richting waarin het stelsel zou moeten gaan.
De beperking tot alleen uitgangspunten zal bij sommigen de vraag oproepen van betaalbaarheid. De betaalbaarheid is in eerste instantie een politiek en maatschappelijk keuzevraagstuk, nl. hoe verdeel je de maatschappelijke arbeid en maatschappelijke (wat niet alleen inkomens zijn) rijkdom. Als het stelsel alleen fungeert als afvalbak van de gevolgen van maatschappelijke fouten, komt het in de verdrukking maar dat kan onmogelijk aan het stelsel worden geweten maar aan de funktie die het wordt toegekend.
De commissie wijst bezuinigingen op de sociale zekerheid af. De discussie over de noodzakelijke vernieuwing moet daarvan worden losgemaakt. Het gaat in de allereerste plaats om bestaanszekerheid, een menswaardig bestaan en democratisch beheer. Om bestaanszekerheid aan uitkeringsgerechtigden te garanderen zal de overheid de rijksbijdrage moeten verhogen in plaats van verlagen nu ze blijft volharden in haar politiek van het afstoten van arbeidsplaatsen en het weigeren voorwaarden te scheppen voor drastische arbeidstijdverkorting. De financiering van de sociale zekerheid moet worden afgestemd op het karakter van de sociale zekerheid en niet ondergeschikt worden gemaakt aan bezuinigingspolitiek.

Uitgangspunten voor een nieuw stelsel van sociale zekerheid

Arbeid

In deze maatschappij bestaan vormen van betaalde en onbetaalde arbeid. Onbetaalde arbeid — met name verzorgende taken — wordt vooral verricht door vrouwen. Beide soorten arbeid zijn wezenlijk voor het voortbestaan van deze maatschappij; het gaat in beide gevallen om maatschappelijke arbeid. Als het gaat om bestaanszekerheid, de mogelijkheid een zelfstandig bestaan te hebben, mag het niet uitmaken welke soort arbeid een mens verricht.
Wel zal een herverdeling van arbeid moeten plaatsvinden, met name tussen mannen en vrouwen. Drastische arbeidstijdverkorting is daarbij een vereiste maar ook het sociaal verzekeringssysteem zal daarop moeten inspelen.
Het risico van het niet hebben van betaalde arbeid door werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid of het niet kunnen krijgen van werk is een maatschappelijk risico en dient daarom maatschappelijk te worden gedragen. Dat wil zeggen: sociale verzekering en geen particulier verzekeringsstelsel.

Koppeling

Voorkomen moet worden dat er een permanente groep niet (betaald) werkenden en een kleine groep werkenden ontstaat. Herverdeling van arbeid is in het belang van beide groepen. De band tussen werkenden en niet-werkenden is van groot belang om de onderlinge verantwoordelijkheid en gezamenlijke belangen vorm te geven en te voorkomen dat deze groepen tegen elkaar worden uitgespeeld.
De belangen van werknemers en uitkeringsgerechtigden enerzijds en die van werkgevers anderzijds staan tegenover elkaar. Daarom is het van belang de gezamenlijke positie zo sterk mogelijk te maken. De vakbeweging heeft daarin een centrale positie, met name door de koppeling van de hoogte van de uitkeringen aan de lonen.
Deze koppeling — met name die tussen het netto minimumloon en de netto minimumuitkering — moet worden gehandhaafd. Bij loslating dreigen de uitkeringen te zakken naar het zgn. biologische minimum. Om die reden wijst de commissie dan ook een basisuitkering of basisinkomen in de vorm van een bijstandsuitkering af. Het gevaar van een permanente verdeling in werkenden en niet-werkenden en handhaving van de huidige arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen acht zij bij zo'n oplossing groot.

Verzekeringsgedachte

Het uitgangspunt dat de sociale verzekering in eerste instantie een onderlinge verzekering is, dient te worden gehandhaafd. O.a. ter bescherming tegen gevaren van ontkoppeling en misbruik door de overheid voor andere doeleinden.

Beheer

De fondsen dienen te worden afgeschermd van oneigenlijk gebruik door de overheid, zoals nu i.v.m. financieringstekort en lastenverlichting bedrijfsleven. De overheid heeft slechts als taak het verzekeringsstelsel te steunen en een minimumgarantie in te bouwen.
Het beheer dient onder democratische controle plaats te vinden. D.w.z. niet alleen door parlement maar vooral door de vakbeweging, organisaties van uitkeringsgerechtigden, vrouwenorganisaties en wellicht direkte uitvoerders en lagere overheden.

Financiering

Betaling door middel van premies maakt controleerbaar dat reserves voor werkloosheid en arbeidsongeschiktheid worden aangelegd in tegenstelling tot de algemene middelen, die ieder jaar weer voor allerlei doeleinden ter discussie staan.
Doordat de premiegrondslag echter nu door het loon wordt gevormd, drukt de premielast teveel op arbeidsintensieve bedrijven terwijl juist ten gevolge van automatisering een enorme uitstoot van arbeid plaatsvindt. Er moet dan ook een verschuiving plaatsvinden van de faktor arbeid naar de faktor kapitaal.
Ook kan gedacht worden aan het verhogen van de premiegrenzen en een progressiever premiepercentage. Zoals gezegd blijft de overheid haar eigen verantwoordelijkheid houden, met name in tijden van grote werkloosheid.

Koopkracht

Wijziging van het sociale zekerheidsstelsel mag niet vermengd worden met bezuinigingsdoelstellingen. De toch al gruwelijk aangetaste koopkracht van uitkeringsgerechtigden mag niet nog eens door een stelselwijziging worden aangetast. Iets anders is de overheveling van voordelen van kostwinners naar niet-kostwinners binnen die leefeenheid. Bijv. het fiscale voordeel van de gehuwde man zou overgeheveld kunnen worden naar de gehuwde vrouw.

Doelstelling sociale zekerheid

De doelstelling moet zijn iedere man of vrouw bestaanszekerheid te verschaffen en mogelijkheden tot maatschappelijke ontplooiing. Dat wil niet zeggen een zo hoog mogelijk inkomen maar wel een inkomen voor een menswaardig bestaan. Individuele zekerheid wil ook zeggen het uitbannen van kostwinnersprincipes, economische eenheden en gezinstoeslagen. Het denken vanuit een economische eenheid leidt tot controle en aantasting van de persoonlijke vrijheid.
Bij de individualisering kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat het relatieve voordelen met zich meebrengt om met meerderen onder één dak te wonen. Met de relatief extra kosten van alleenstaanden moet dan ook rekening worden gehouden. Daarbij kan worden gedacht aan een extra aftrekmogelijkheid in het belastingsysteem voor alleenstaanden en dergelijke groepen.

Wijziging verouderde regels

Het arbeidsethos heeft nu alleen betrekking op betaalde arbeid. Dat is te beperkt. Het verzorgen van anderen, opvoeding van kinderen moet even hoog worden gewaardeerd en beschouwd als maatschappelijke arbeid. Het sociale zekerheidsstelsel moet er vanuit gaan dat een mens wisselende taken verricht. Betaalde arbeid, studie, opvoeding kinderen e.d. De regels moeten daar ook op worden afgestemd.
Dat wil niet zeggen dat de noodzaak tot maatschappelijke arbeid verdwijnt en dus ook de plicht om daar redelijkerwijs aan bij te dragen. Maar nu — ook als de economie weer aantrekt — de arbeid schaars is geworden, doet de gelegenheid zich voor om een soepele overgang tussen betaalde en onbetaalde arbeid mogelijk te maken. Het kunnen studeren met behoud van uitkering, een langer zwangerschapsverlof, een ruim ouderschapsverlof, vrijstelling van de plicht tot arbeid i.v.m. andere nuttige taken e.d.
Er zou dus een verruiming moeten komen van de mogelijkheden om met behoud van uitkering andere aktiviteiten te verrichten. Versoepeling van sollicitatieplicht en het afschaffen van strafkortingen zijn ook aan de orde. Voorzover het gevaar van het omzetten van betaald in onbetaald werk aanwezig is, zou democratische controle door vakbeweging, cliëntenorganisaties en wellicht lagere overheden dit moeten voorkomen.

Gelijkheid

Het sociaal zekerheidsstelsel moet uitgaan van absolut e gelijkheid van mensen. Dat moet niet alleen een formele gelijkheid zijn. Erkend moet worden dat vrouwen maar bijv. ook buitenlandse werknemers een ongelijke positie hebben t.ó.v. de meest gevraagde werknemers; de getrouwde geschoolde mannen tussen 25 en 45 jaar. Voor buitenlandse werknemers zou het stelsel 'arbeidsverleden in het land van herkomst' moeten erkennen. Uitkering en verblijfstitel dienen losgekoppeld te worden.

Vervolg op pag. 11

Vervolg van pag. 10

Behoud van uitkering bij terugkeer om een zelfstandig bestaan op te bouwen dient overwogen te worden. De noodzaak van verlof voor familiebezoek zou vrijstelling van de plicht tot arbeid voor zekere tijd moeten inhouden.

Verworven rechten

Bij de overgang naar een nieuw stelsel dient zorgvuldig met verworven rechten te worden omgegaan. De huidige uitkeringsgerechtigden (waarvan 80% minima) hebben al genoeg ingeleverd. Verandering naar een nieuw stelsel dient dan ook gepaard te gaan met goede overgangsregelingen.

Eén volksverzekering tegen inkomensderving

Niemand heeft belang bij de wirwar van regels, de talloze wetten die nu gelden. Het is onoverzichtelijk en maakt controle onmogelijk. De commissie is dan ook van mening dat gestreefd zou moeten worden naar één volksverzekering tegen inkomensderving, die aan de hierbovengenoemde voorwaarden voldoet. Dat houdt een vereenvoudiging in van wetgeving en uitvoering. Maar ook een uitbreiding van het verzekeringssysteem met al diegenen die geen arbeidsverleden hebben of een ander arbeidsverleden. Het begrip werknemer wordt daarmee uitgebreid, het onbetaalde arbeidsverleden van vrouwen erkend. De overgang zal misschien kostbaar zijn maar uiteindelijk dient de betaalde en onbetaalde arbeid volledig te worden verdeeld.
Het probleem stelt zich wel of in de toekomst de hoogte van de uitkering gekoppeld moet blijven aan het arbeidsverleden en het laatstverdiende loon. Dat is reëel vanuit de positie van werkenden maar aan de andere kant neemt het aantal mensen zonder arbeidsverleden aanzienlijk toe. Bescherming van het minimumniveau — wat nu al te laag is — wordt daardoor steeds belangrijk, maar ook de eisen die je aan dat niveau stelt.

Kleinschalige uitvoering

Democratische besluitvorming, werkelijke controle van betrokkenen vereist kleinschaligheid en decentralisatie zoals ook de uitkeringsgerechtigden zelf aangeven.

COMMISSIE SOCIALE ZEKERHEID

Voor een sterke, onafhankelijke vakbeweging

Zowel uit het oogpunt van directe belangenstrijd als van machtsvorming voor een andere aanpak is de kracht van de vakbeweging van onsmiskenbare betekenis. De vakbeweging kan die funktie alleen vervullen als zij kan funktioneren vrij van overheidsbemoeienis en van maatregelen die ingaan tegen demokratische rechten. Communisten treden in deze zin op voor een sterke onafhankelijke rol van de vakbeweging om aanvallen op de verworvenheden van de arbeidersbeweging te kunnen terugdringen.

(Uit de resolutie van het 28ste CPN-congres.)

In de visie van de Nederlandse communisten speelt de vrijheid van de vakbeweging, om te onderhandelen en te staken een belangrijke rol. In de gehele naoorlogse periode is het aktieve optreden voor stakingsrecht en tegen de loonwetten van een reeks van kabinetten kenmerkend voor de sociaal-ekonomische politiek van de CPN. Zeer duidelijk komt dit ook tot uiting in onze ondubbelzinnige steun aan akties, die ingaan tegen parlementaire meerderheidsbesluiten, die tot doel hebben de bewegingsvrijheid van de vakbonden in te perken, want dergelijke besluiten worden door de CPN in strijd geacht met het historische recht van vereniging en belangenstrijd van de arbeidersklasse.

Vakbeweging en staatsmacht

Ook als het gaat om regeringsformaties die steunen op (delen van) de progressieve beweging of (delen van) de arbeidersklasse, blijft het nodig om de vrijheid van de vakbeweging te verdedigen.
In Nederland, maar ook in de andere kapitalistische landen, zijn soms negatieve ervaringen opgedaan tijdens koalitieregeringen waaraan deelgenomen werd door de sociaal-demockratische, dan wel de communistische partijen. In het algemeen kan gesteld worden dat iedere aantasting van de strijdposities van de vakbonden, met medewerking van linkse partijen verlammend werkt en op wat langere termijn de positie van linkse dan wel gematigde regeringen ondergraaft.
Dat geldt ook voor die landen waar men een eenpartijstelsel kent, of waar de klasse van de grote bezitters de politieke macht ontnomen is. En dat betekent dat de vakbeweging niet medeverantwoordelijk dient te zijn voor de uitvoering van het regeringsbeleid zoals dat het geval is bij de ekonomische planning in de Oosteuropese landen. Wel dient de vakbeweging een belangrijke rol te spelen bij het tot stand brengen van het politieke beleid van de regering.

Vakbeweging en belangenstrijd

Het eerste en belangrijkste doel van vakbonden is het verenigen van alle arbeiders en het gezamenlijk ter hand nemen van de belangenbehartiging. Er zitten natuurlijk heel veel kanten aan die belangenbehartiging: het gezamenlijk optreden tegenover de werkgevers, sociaal-juridische bijstand voor individuele arbeiders, het afdwingen van voorzieningen en wettelijke verbeteringen, het afdwingen van goede arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden, enzovoort.
Op geen enkele manier is de belangenstrijd los te zien van machtsvorming ten opzichte van de ondernemers en het opbouwen van een sterke onderhandelingspositie ten opzichte van de regering. Het effektief ter hand nemen van de belangenstrijd is ook niet los te zien van versterking van de vakverenigingen zelf: de opbouw van een bloeiend verenigingsleven en de demokratisering van de eigen beweging.

Er moet grote waarde gehecht worden aan de eigen besluitvorming in de vakbeweging zelf, waarbij de besluiten op de ledenvergaderingen en de deelname aan die ledenvergaderingen veel aandacht vragen.
Dat betekent volgens ons dat de vakverenigingen geen instrument mogen zijn voor de arbeiderspartijen, waar ze historische banden mee hebben. Er kan geen sprake zijn van een ondergeschikt maken van de ekonomische belangenstrijd aan partijpolitieke doelen. Als er een taakverdeling is tussen de arbeiderspartij en de vakvereniging, dan kan het in elk geval niet zo zijn dat het partijbelang dikteert hoe er vorm gegeven moet worden aan de vakbondsstrijd.

Wij zijn het dus niet eens met de benadering die we in communistische partijen wel vinden: waarbij vakbonden in de eerste plaats gezien worden als een leerschool voor het socialisme, een instrument om de politieke loyaliteit van de arbeidersmassa te winnen.
We zijn het evenmin eens met de benadering die we in de sociaaldemokratische partijen (en in de vakbeweging zelf) vaak aantreffen. De scheiding tussen politiek (voorbehouden aan de partij) en ekonomie, of ekonomische belangenstrijd. Ook deze benadering leidt tot het ondergeschikt maken van de vakbeweging aan de partij of partijen.

Vakbeweging en maatschappijvernieuwing

Het is dan ook niet zo vreemd dat ook de FN een eigen maatschappijvisie ontwikkeld heeft en aan het ontwikkelen is. Daarbij moet worden aangetekend dat de FNV zeer verschillende stromingen omvat, dus zo'n in beleidsstukken vastgelegde visie zal steeds een kompromis zijn tussen verschillende vleugels. Dat neemt niet weg dat maatschappijvernieuwing én de overtuiging dat de vakbeweging daarin een eigen taak heeft een algemeen aanvaard streven is.
De theorie is hier een stuk mooier dan de praktijk. Militante stromingen in de FNV-bonden (daar zullen ook de meeste communisten zich toe rekenen) lopen steeds weer aan tegen remmingen en belemmeringen in de eigen vakvereniging. De belangrijkste vakbonden in Nederland worden gekenmerkt door een zekere burokratie, waarbij de vrijgestelden, maar ook wel kaderleden naast alle verdiensten die zij hebben voor de beweging, een zekere rem op de ontwikkeling van akties zijn. De uitgangspunten waarmee Henri Polak in 1905 vorm gaf aan de eerste vakcentrale in Nederland, baanden de weg voor een sterke, algemeen erkende vakbeweging. Maar diezelfde uitgangspunten betekenden een onnodig centralisme, een bijna onaantastbare positie van vrijgestelden, onvoldoende aandacht voor de zelfwerkzaamheid en inschakeling van de gewone leden van de bonden.
In Nederland heeft dit een heel scherpe vorm aangenomen, omdat we nu eenmaal jarenlang een enorme centralisatie van het arbeidsvoorwaardenbeleid gekend hebben, met veel loonmaatregelen en door de vakbondsleiding vrijwillig geaksepteerde centrale afspraken. Dit heeft de vakbondsdemokratie geen goed gedaan.
Wat hier nu kortheidshalve burokratie wordt genoemd, kan in de praktijk samengaan met de hierboven al gekritiseerde opvatting over de taakverdeling tussen vakbeweging en 'de politiek'. In de meest ongunstige uitwerking betekent dit: een nog erg onbewegelijke vakbond, welke vooral georiënteerd is op individuele belangenbehartiging en waar men de politieke konklusies overlaat aan de uitkomsten van de parlementsverkiezing eenmaal in de vier jaar.
Dit stelt erg hoge eisen aan die werknemers die, steeds optredend voor één ongedeelde vakbeweging, op het standpunt staan dat de tegenstelling tussen arbeid en kapitaal onoverbrugbaar is en dat alleen een socialistische maatschappij een werkelijk perspektief is, waarvoor ook de vakbeweging dient op te treden. Onder deze groep kunnen we ook de communistische arbeiders rekenen. Wat kunnen zij van hun partij, de CPN verwachten?

CPN en klassenstrijd

Voor de CPN zijn vakbonden, net als belangenverenigingen en -bewegingen op het terrein van milieu, feminisme enz. bondgenoten in de strijd om een beter leven. Maar dat betekent niet dat het vakbondsgebeuren pas een rol speelt voor de CPN als de besluiten genomen zijn. Naar onze mening heeft de CPN een eigen rol in de klassenstrijd.
Het is wel zo dat communisten ieder voor zich naar eigen inzicht en afweging deelnemen aan de beraadslagingen in de vakbonden (maar ook in alle andere bewegingen). Maar er is natuurlijk iets van een gemeenschappelijke communistische visie, een program, een ideologie zo men wil.
Kenmerkend voor de communistische visie is de overtuiging dat het mogelijk is om de heersende macht van de grote ondernemers en banken te breken en daartegenover de demokratische macht van de producenten en andere belanghebbenden op te bouwen. Dat kan alleen door het veroveren van blijvende posities, op grondslag van gezamenlijke strijd in de bedrijven en samen met bondgenoten. In die visie speelt de overtuiging en de ervaring inzake autoritaire en anti-demokratische strukturen een belangrijke rol. Het kan nooit alleen gaan om materiële en getalsmatige successen maar ook om de beoordeling van de posities en het strategisch gedrag van de klassetegenstander.
In die visie speelt — in de derde plaats — de verwerking van de ervaringen van andere (soms nieuwe) progressieve bewegingen een belangrijke rol. Als voorbeeld kan hier genoemd worden de feminisering van de sociaal-ekonomische strijd.
Uit het voorgaande blijkt dat wij de nadruk willen leggen op ontwikkeling (gezegd moet worden: verdere ontwikkelingen) van doeleinden en beginselen van de socialistische beweging. Dat is niet exclusief een taak voor de CPN, gedeeltelijk zal dat immers parallel lopen met de beginselen van andere politieke partijen.
Die beginselen zullen zeker kenmerkend zijn voor bepaalde afwegingen die CPN-leden in de vakverenigingen maken. Het verwerken van ideologie tot strijd — en dat in diskussie met kollega's op bedrijven en in bonden — daarin ligt nou juist de verdienste van een politiek georganiseerde (en in dit geval dus communistische) arbeider.

KEES KOREVAAR

friesland komt de straat op

Arbeidstijdverkorting

Niemand kan er meer omheen: arbeidstijdverkorting is een van de dringende eisen als onderdeel van een ander sociaal-economisch beleid dat er op gericht is om de buitengewoon ernstige gevolgen van de crisis het hoofd te bieden en een nieuwe arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen tot stand te brengen. In de vakbeweging, vrouwenbeweging, sociale bewegingen en bij progressieve partijen groeit de overeenstemming over de noodzaak tot het invoeren van ATV. Ook de CPN heeft nog onlangs in haar verkiezingsprogramma en in de sociaal-economische resolutie van het 28e congres arbeidstijdverkorting van essentieel belang genoemd.

Ondanks deze groeiende overeenstemming is van enig omvangrijk resultaat op het gebied van arbeidstijdverkorting nog geen sprake. Regering en ondernemers werpen blokkades op en saboteren de onderhandelingen zoals die de afgelopen maanden in het kader van het zgn. Stichtingsakkoord zijn gevoerd. Ook de stakingen die vorig jaar plaatsvonden bij banken en in de Rotterdamse haven, leidden nog niet tot het gewenste resultaat.
De ervaringen die zijn opgedaan maken duidelijk: alleen een brede maatschappelijke beweging voor arbeidstijdverkorting is in staat om die blokkades te doorbreken.
In dit artikel zal nader worden ingegaan op de voorwaarden om zo'n breed maatschappelijk verzet tot stand te brengen.

Blokkade van de ondernemers

Daarbij is in de eerste plaats van belang te weten waaruit de blokkades van regering en ondernemers bestaan en op welke wijze zij arbeidstijdverkorting willen hanteren.
De onderhandelingen in het kader van het Stichtingsakkoord hebben laten zien dat ondernemers en regering de concessies op het gebied van de prijscompensatie willen aangrijpen om hun eisen ten aanzien van het inleveren van loon verder op te schroeven. Voor hen is arbeidstijdverkorting onder meer een instrument tot verdere loonmatiging. Zowel van de kant van de ondernemers als door politici van het CDA wordt nu al gesproken over een nominale loonsverlaging.
Vooral de jongeren moeten het ontgelden. Het VNO pleit al enige maanden voor zgn. ingroei-banen voor jongeren, wat betekent dat ze zouden moeten starten met een werkweek van 20 uur, met evenredig inleveren van loon. Het gevolg daarvan is dat het inkomen van deze jongeren zo laag wordt dat ze aanspraak moeten doen op een aanvulling uit de bijstand.
Ongetwijfeld staat hiermee in verband het pleidooi van regering en ondernemers voor verandering van het minimum-dagloon in een minimum-uurloon. Eenvoudig gezegd zal dat met name leiden tot verlaging van de minimum-uitkering evenredig met de invoering van arbeidstijdverkorting.
Ook wat betreft vormen van arbeidstijdverkorting stellen ondernemers hun eisen. Zij keren zich ten felste tegen een algemene arbeidstijdverkorting voor iedereen, maar verlangen flexibele vormen. Dat wil zeggen voor bepaalde groepen werknemers/sters en voor bepaalde perioden. Zo pleit bankwerkgeversonderhandelaar Crijns voor het invoeren van deeltijdbanen, waarvoor alleen niet-kostwinners in aanmerking zouden moeten komen (!). En ook de bouwondernemers toonden een kras staaltje ondernemerspolitiek. In de bouw zou gedacht moeten worden aan een jaarlijkse arbeidstijdverkorting, die met name in de wintermaanden zou moeten gelden...
Met andere woorden, de ondernemers willen arbeidstijdverkorting vooral gebruiken om niet-produktieve uren of perioden op te vangen teneinde de efficiency te verhogen.

Verschillende invalshoeken

Bij de discussie over de vraag op welke wijze tegenover deze ondernemersbenadering een maatschappelijke beweging tot stand kan worden gebracht, is van belang inzicht te hebben in de verschillende overwegingen die bij het stellen van de eis tot arbeidstijdverkorting een rol spelen en waarvan hier een korte opsomming wordt gegeven.

a. Terugdringen van arbeidsbelasting

Al in de tijd van de hoogconjunctuur was de eis van arbeidstijdverkorting aan de orde, met name als antwoord op de enorme intensivering van de arbeid. Het scherpst kwam die naar voren bij het op grote schaal invoeren van de continudiensten in de procesindustrie. De eerste acties voor arbeidstijdverkorting werden dan ook gevoerd door ploegenwerkers met als bekendste eis: invoering van de 5-ploegendienst. Het ging hierbij om een arbeidstijdverkorting met 20%.

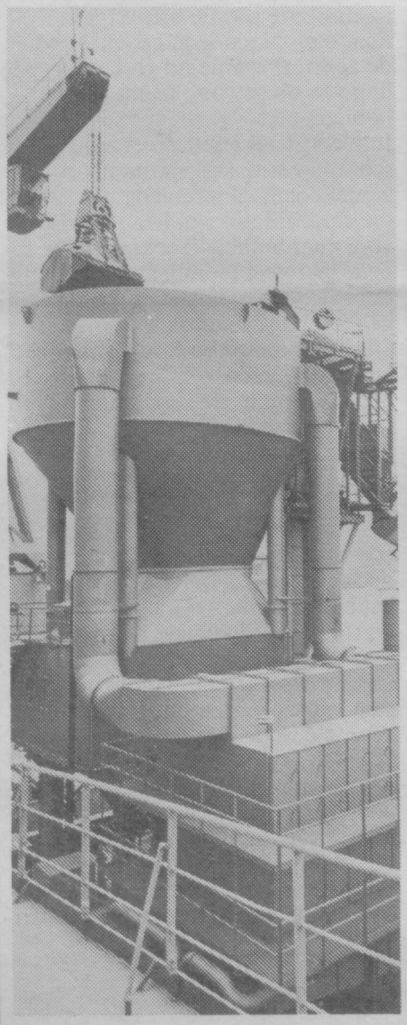

Voornaamste doel van een dergelijke arbeidstijdverkorting is het terugdringen van de arbeidsbelasting. Dit aspect is met name ook vanuit de WAO-beweging naar voren gebracht, teneinde arbeidsongeschiktmakende factoren in het werk terug te dringen.
Arbeidstijdverkorting is dus een belangrijk doel op zich.

b. Antwoord op de automatisering

Met name in de dienstverlenende en administratieve sector is de laatste jaren sprake van een gigantische automatisering, zonder dat in deze sectoren sprake is van drastische crisisverschijnselen zoals die elders aanwezig zijn. Integendeel, bedrijven als banken, verzekeringsmaatschappijen, post, overheid e.d. hebben veeleer te maken met een toename van de hoeveelheid werk.
Arbeidstijdverkorting is in deze sectoren een mogelijk antwoord op de gevolgen van de automatisering, gericht op het spreiden van de produktiviteitsstijging over zoveel mogelijk werknemers/sters. De stakingen die afgelopen jaar bij de banken plaatsvonden werden met name vanuit die automatiseringsontwikkelingen geïnspireerd.

c. Als antwoord op de groeiende werkloosheid

Van algemene aard is de eis tot arbeidstijdverkorting als antwoord op de toenemende werkloosheid. Voornaamste doel van een dergelijke arbeidstijdverkorting is om de bestaande werkgelegenheid over meer banen te spreiden.
Ook in bepaalde bedrijfstakken en sectoren wordt deze eis gehanteerd teneinde de gevolgen van de economische teruggang op te vangen. Bijvoorbeeld plannen in de Amsterdamse haven om de terugloop van werk op te vangen door arbeidstijdverkorting van 10% door te voeren.

d. Arbeidstijdverkorting en het doorbreken van de maatschappelijke arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen

Met name vanuit de vrouwenbeweging wordt arbeidstijdverkorting aan de orde gesteld als een van de maatregelen om de huidige verdeling van het betaalde en onbetaalde werk tussen mannen en vrouwen en buiten en binnen huis te doorbreken.
Arbeidstijdverkorting wordt daartoe gezien als onderdeel van een samenhangend aantal maatregelen die het voor vrouwen mogelijk moeten maken aan het arbeidsproces deel te nemen. Daarbij zijn zaken aan de orde zoals: voorzieningen voor kinderopvang en huishoudelijke taken, aanpassing van arbeidsomstandigheden aan de eisen die vrouwen stellen, verbetering van de opleidingsfaciliteiten enz. Daarbij wordt ook samenhang aangebracht met de eis van het recht op een zelfstandig inkomen, voldoende om een zelfstandig bestaan te leven (dus niet het biologisch minimum van de VVD!).
Om deze doelstelling te realiseren wordt een drastische arbeidstijdverkorting van 20% of meer noodzakelijk gevonden.

Strijd voor arbeidstijdverkorting als gemeenschappelijk uitgangspunt

Deze verschillende invalshoeken en benaderingen zullen allen een grote rol moeten spelen bij het tot stand brengen van een grote maatschappelijke beweging rond arbeidstijdverkorting. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat deze verschillende invalshoeken kunnen leiden tot verschillende prioriteiten, zoals de mate en vorm waarin arbeidstijdverkorting moet worden doorgevoerd. De discussie over arbeidstijdverkorting, per dag, per week over het hele jaar gespreid is daarvan een voorbeeld. Onderlinge beïnvloeding van deze verschillende prioriteiten en doeleinden is alleen vruchtbaar mogelijk *wanneer de strijd voor een drastische arbeidstijdverkorting, mede gericht op het scheppen van nieuwe banen, tot gemeenschappelijk uitgangspunt wordt genomen.*
In die strijd zullen de vormen moeten worden gevonden om die verschillende elementen tot hun recht te laten komen.
Daarbij is een uiterst belangrijk punt op welke wijze degenen die nu buiten het arbeidsproces staan, zoals vrouwen, jongeren en uitkeringsgerechtigden, toch mede invloed kunnen uitoefenen op de wijze waarop arbeidstijdverkorting wordt doorgevoerd. Met name de vakbeweging heeft hierin een belangrijke taak.

25-urige werkweek

In het licht van doelstellingen op de lange termijn is het van belang dat de partij zich buigt over vormen van drastische arbeidstijdverkorting tot 25 uur. Wil een discussie daarover enige betekenis hebben dan moet die tevens gepaard gaan met een discussie over de voorwaarden waaronder een dergelijke drastische arbeidstijdverkorting is te realiseren en de gevolgen die dat heeft voor andere aspecten van het maatschappelijk leven. Te denken valt daarbij aan zaken als de economische voorwaarden om zo'n arbeidstijdverkorting tot stand te brengen, de voorwaarden die aan de arbeidsmarkt moeten worden gesteld, maatschappelijke voorzieningen m.b.t. huishoudelijk werk, vraagstukken als arbeidsplicht en ook de relatie tussen inkomen en arbeid en de maatschappelijke waardering van betaald werk.

Financiering van arbeidstijdverkorting

Al eerder is geconstateerd dat het realiseren van arbeidstijdverkorting in belangrijke mate een vraagstuk van machtsvorming is. Alleen in dat licht is een zinvolle discussie mogelijk over de wijze waarop arbeidstijdverkorting moet worden gefinancieerd.
Waar die machtsvorming achterwege blijft en volstaan wordt met het doen van concessies op het gebied van het inkomen, daar worden nauwelijks resultaten geboekt. Dat is immers de ervaringen van de onderhandelingen volgens het zng. Stichtingsakkoord, waarin de FNV op voorhand belangrijke concessies deed ten aanzien van de prijscompensatie, zonder dat daar enige garantie tegenover stond.
Zeker in deze tijd moet niemand uitsluiten dat concessies noodzakelijk zullen blijken om de eisen m.b.t. arbeidstijdverkorting te realiseren of om binnen de vakbeweging tot overeenstemming te komen.
Maar de mate waarin dat het geval is wordt voor alles bepaald door de krachtsverhoudingen. Een grote en hardnekkige beweging zal ongetwijfeld in staat zijn om scherpe druk op ondernemers en regering uit te oefenen en hun blokkades te doorbreken. Een dergelijke machtsontplooiing is echter niet te verwachten wanneer die het inleveren van loon tot inzet heeft. Juist omdat de crisis al ernstige gevolgen heeft voor de inkomens mag arbeidstijdverkorting nooit worden gemaakt tot een eis die alleen aantrekkelijk is voor mensen met een hoger inkomen. Van mensen die niet kunnen inleveren mag niet worden verlangd dat ze dat wel doen voor arbeidstijdverkorting.

Controle op de effecten van arbeidstijdverkorting

Het financieringsvraagstuk wordt met name aan de orde gesteld vanuit de wens om via arbeidstijdverkorting nieuwe banen te scheppen. Maar dat is slechts ten dele waar. Het grootste probleem bij het realiseren van nieuwe banen is de controle daarop. De ervaringen die bijvoorbeeld zijn opgedaan bij de overheid tonen overduidelijk aan dat er op centraal niveau wel een afspraak wordt gemaakt over 5000 nieuwe banen in ruil voor de prijscompensatie (een overigens zeer duur betaald akkoord), maar nog nergens heeft een ambtenaar die nieuwe banen in zijn of haar omgeving gezien.
Dit betekent dat de strijd voor arbeidstijdverkorting ten nauwste moet zijn verbonden met zeggenschap over de effecten ervan. Dat kan nooit via alleen maar centrale onderhandelingen, dat vereist per bedrijf of instelling de mogelijkheid om die controle effectief uit te oefenen. Ook in de vakbeweging is de discussie hierover gaande. Zo is tijdens een kaderdag van de Industriebond in Rotterdam aan de orde gesteld op welke wijze dergelijke controle concreet gestalte kan krijgen.
Een ander aspect dat hierbij aan de orde is, is hoe bijvoorbeeld vrouwen bij die controle een rol kunnen spelen. Op dit punt is nog buitengewoon weinig ervaring opgedaan. Het zou voor de hand kunnen liggen om vormen van samenwerking te realiseren tussen werkzoekenden en mensen in een bepaald bedrijf of instelling, teneinde gezamenlijk voorstellen te doen over de wijze waarop via arbeidstijdverkorting nieuwe banen tot stand kunnen worden gebracht.

Rol van de overheid

Het vraagstuk van controle is tevens van belang bij de discussie over de rol van de overheid ten aanzien van arbeidstijdverkorting. Die rol kan nooit verder gaan dan het scheppen van kaders teneinde arbeidstijdverkorting mogelijk te maken. En de overheid dient een bijdrage te leveren aan het scheppen van instrumenten om over de effecten van arbeidstijdverkorting controle uit te kunnen oefenen.
Tegelijkertijd is duidelijk dat de discussie over de rol van de overheid nooit los kan worden gemaakt van de politiek die bij die overheid overheerst. Van de huidige regering-Lubbers is bitter weinig te verwachten. Daarom mogen er geen illusies worden gewekt als zou de overheid arbeidstijdverkorting wel even wettelijk opleggen. Immers, het verschaft de regering-Lubbers alleen maar extra argumenten om zich verregaand met arbeidsvoorwaarden te bemoeien.
De strijd voor arbeidstijdverkorting heeft dus tevens een politiek element in zich ten aanzien van de gewenste regeringspolitiek.

Bijdrage overheid aan de financiering

Het valt te verwachten dat de belangrijkste resultaten op het gebied van arbeidstijdverkorting daar zullen worden gerealiseerd waar de krachtsverhoudingen het meest gunstig zijn; dus niet een arbeidstijdverkorting in één keer over de hele linie, maar beginnend in bepaalde bedrijven, sectoren en instellingen.
Ongetwijfeld zullen bij de acties die daarvoor nodig zijn, ook vraagstukken van de financiering van arbeidstijdverkorting een grote rol spelen. Er is alle reden om daarbij ook richting de overheid eisen te stellen. Immers, arbeidstijdverkorting dient een algemeen maatschappelijk belang en het zou onverstandig zijn als degenen die de beste resultaten op het gebied van arbeidstijdverkorting weten te realiseren, als enigen voor het gevecht over die financiering worden geplaatst. Daarom moet richting de overheid de eis worden gesteld dat zij het realiseren van arbeidstijdverkorting financieel mogelijk maakt, indien daartoe reële noodzaak bestaat.
Bovendien draagt financiering door de overheid ertoe bij dat kapitaalkrachtige bedrijven en de hogere inkomens via de belastingen meebetalen aan het realiseren van arbeidstijdverkorting en het scheppen van nieuwe banen.
Nu de regering de komende jaren van plan is miljarden subsidies aan het bedrijfsleven te geven t.b.v. algemene lastenverlichting, geeft het aanwenden daarvan t.b.v. arbeidstijdverkorting tevens een mogelijkheid om aan die subsidies richting te geven.

FRANK BIESBOER

14 april 1983/no. 3

de meidagen zijn een bron van inspiratie voor de strijd

tegen de gevolgen van de crisis voor maatschappijvernieuwing tegen de atoomraketten

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

1 mei

Bijna een eeuw wordt de eerste mei als feest gevierd door vooruitstrevende mensen. De dag van het vertrouwen in eigen kracht om samenleving en maatschappij tot in hun grondvesten te vernieuwen.
Die dag werden in steeds meer landen de sociaal-economische doelstellingen in verbinding gebracht met uit de strijd geboren uitingen van kunst en cultuur.
Alle pogingen om het karakter van dit feest te vervalsen of te ondergraven zijn tot nu toe mislukt. De vervalsers werden steeds weer overrompeld door de eigen dynamiek van die combinatie van strijdvaardigheid en feest.
Ook de tragiek van een innerlijk verscheurde socialistische beweging werd in die dag weerspiegeld. Daarom is het verheugend te kunnen vaststellen dat de behoefte aan een gemeenschappelijke viering van de 1e mei door heel links steeds groter wordt. Een gemeenschappelijk optreden in dit verband is bovendien een belangrijke bijdrage aan het tot standkomen van nauwe samenwerking tussen alle lagen van de bevolking, die streven naar maatschappijvernieuwing in socialistische zin.
In tal van plaatsen is men er dit jaar in geslaagd op uiteenlopende manieren tot samenwerking te komen, soms over de volle breedte, elders in beperktere vorm.
Dat is bouwstenen aandragen voor verdergaande coördinatie bij het optreden van links, dat een ommekeer moet afdwingen bij de bestrijding van de crisis en de gevolgen daarvan.
Daarom is er alle aanleiding voor een feestelijke dag van strijd.

4 mei

We herdenken de doden.
Geen mens kan leven zonder verleden en ervaringen.
Dat geldt ook voor een partij als de onze.
Wij bestaan niet alleen bij de gratie van toekomstverwachtingen.
De geschiedenis heeft bewezen dat communisten tot grote persoonlijke offers bereid zijn om die toekomst mogelijk te maken.
Dat schept verplichtingen voor overlevenden zowel als voor sindsdien geborenen. Ons beweegt meer dan een formeel respekt voor de offers.
In de ervaringen ligt de wil besloten om gemaakte fouten te verwerken en levende misverstanden op te ruimen.
Het is de drijfveer van correct politiek handelen die de waarde van de gebrachte offers versterkt en vruchten afwerpt voor de nagekomenen.
Geen dodenherdenking zonder bezinning op de toekomst van de levenden.
De politieke en economische ontwikkelingen in de wereld van vandaag stellen ons voor enorme opgaven: het voorkomen van de afbraak van alles wat in moeizame strijd werd verworven; de beveiliging van het leven tegen een waanzinnig geworden militair-industrieel complex; het terugdringen van onderdrukking, rassenhaat en andere vormen van discriminatie. Dat zijn de eretekens die wij voor onze doden oprichten langs de weg naar een menswaardige samenleving, vrij van oorlog, uitbuiting en beknotting van mensenrechten.
De Vierde Mei is een aandachtsmoment, waarin wij ons meer dan anders bewust zijn van de samenhang tussen de gebrachte offers en de taken, die wij ons voornemen te volbrengen.

5 mei

Het feest van de bevrijding van onderdrukking vieren we in een tijd dat we tegenover nieuwe verschijnselen van onvrijheid en georganiseerd onrecht staan. Het spreekt vanzelf dat onze gedachten uitgaan naar de duizenden politieke gevangenen in Indoenesië, Latijns Amerika, Turkije of waar ook ter wereld.
De ,,vrede" die het einde van de Tweede Wereldoorlog ons opleverde, is een aaneenschakeling van ,,kleine oorlogen". Nu dit geschreven wordt woeden er meer dan veertig gewapende conflikten rondom de aardbol.
In een wereldsysteem waarin massageweld zo vanzelfsprekend is, doet het op z'n minst merkwaardig aan alle mogelijke hotemetoten van de bestaande orde voortdurend te horen klagen over het ,,geweld" van krakers, bezetters en andere bevolkingsgroepen, die op hun eigen wijze proberen uitdrukking te geven aan hun uitzichtloosheid. Dat kan ons niet verhinderen zelfbewust het feest van de bevrijding te vieren, in de wetenschap dat dit ook een manier is om onze medemensen duidelijk te maken dat het anders kan.
VRIJ OM SAMEN TE LEVEN is het motto dat de hoofdstad koos voor de 5de mei. In deze gedachte ligt de kern besloten van de vreugde die men in 1945 gevoeld moet hebben.
Vandaag doen wij alles om dat samenleven zowel in Nederland als daar buiten te verdedigen tegen aanvallen op sociaal-economisch-gebied. Het misbruik dat daarbij gemaakt wordt van afwijkende curturele achtergronden en herkomst vraagt voortdurend om ontmaskering.
Bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat staan daarbij voorop.

29 oktober

Krankzinnigheid kent geen tijd. Wie dacht dat President Reagan en zijn Californische mafia de grenzen van het onwaarschijnlijke reeds hadden bereikt, weet nu dat het in de wapenwedloop nog crimineler kan. De starre koppigheid waarmee de VS-regering vasthoudt aan het recht op militaire superioriteit prikt door de eigen leugen van het afschrikkingsevenwicht.
Terecht stelt de vredesbeweging en heel links dat, met deze plannen in het achterhoofd, de onderhandelingen van Genéve op geen enkele wijze zullen bijdragen aan wapenvermindering. Er blijft de volkeren geen andere mogelijkheid dan door eigen optreden het plaatsen van de pershings- en kruisraketten te verhinderen.
Goochelen met cijfertjes, metagonnen en meerkoppigheid van deze monsters is van geen enkel belang voor de toekomstige slachtoffers.
Het is hoogstens de versluiering van de wens van machthebbers om ooit nog eens selectief volkeren of delen daarvan te kunnen uitroeien. De morele verloedering van militaire vakidioten en politieke machtswellustelingen maakt het gevaar zichtbaar dreigender.
Voor de toekomst heeft niets zin als het bestaan van het leven niet beschermd kan worden tegen deze horror-figuren.
In de herfst zullen we met nog meer mensen moeten laten zien dat noch volksvertegenwoordigers noch wat voor andere machthebbers mogen beslissen over het voortbestaan van de mensheid.
Daarom moeten wij met alle energie die we hebben streven naar een totale mobilisatie van het Nederlandse volk op 29 oktober 1983.

De CPN roept op:

Bundel het verzet tegen dit rampen-kabinet

,,Dertien miljard bezuinigen" was de eerste stap van het kabinet Lubbers. En bijna iedereen merkt daarvan dagelijks de gevolgen: een niets en niemand ontziend beleid waarin de afbraak van de werkgelegenheid gelijke tred houdt met de afbraak van sociale zekerheid en welzijn.

Rampzalig beleid

- doelbewust koerst de regering op massa-ontslag bij bedrijven als RSV, bij onderwijs, gezinszorg en welzijn, bij gemeenten en provincies.
- ondernemers en regering weigeren tot een echte arbeidstijdverkorting te komen en ze gebruiken de onderhandelingen daarover vooral om de lonen te verlagen.
- op huursubsidies wordt gekort, de huren worden verhoogd, de woonlasten worden voor velen onbetaalbaar; de eigen bijdragen worden opgevoerd niet alleen in het ziekenfondspakket, maar ook voor andere onmisbare basisvoorzieningen, zoals rechtshulp, openbare bibliotheken, en niet te vergeten alle vormen van onderwijs.
- dat alles bij een gelijktijdige verlaging van de lonen en uitkeringen met tientallen guldens in de maand.

Voortdurend en van vele kanten wordt aangetoond, dat de crisispolitiek van deze regering tot rampen leidt, en er in hoge mate verantwoordelijk voor is dat steeds meer industriële bedrijven, maar ook de middenstand worden meegezogen in een golf van saneringen en faillissementen. Het ogenblik is nabij waarop de miljoenste werkloze zich zal moeten melden voor een uitkering.
Tal van maatschappelijke groeperingen zijn in verzet gekomen tegen het beleid van dit rampenkabinet. En ook de strijd voor maatschappelijke vernieuwing gaat door: vrouwen vinden elkaar in de strijd voor een onafhankelijk bestaan, het recht op werk, tegen elke vorm van discriminatie; werkenden en werklozen eisen het recht op voor hun plannen en ideeën om werkgelegenheid te scheppen of te behouden.

Wie niet horen wil, moet voelen

De regering houdt zich echter doof voor argumenten en kent slechts één antwoord op het toenemend maatschappelijk verzet: ,,geen duimbreed toegeven". De regering stelt een autoritair antwoord tegenover de noodzaak tot verregaande democratisering.
Nu al worden de proefballonnen opgelaten om te komen tot nog veel drastischer bezuinigingen, die er geen twijfel meer over laten bestaan: deze regering koerst op afbraak van essentiële verworvenheden van de bevolking, zoals:

— de koppeling tussen lonen en sociale uitkeringen
— het wettelijk minimumloon
— de ontslagbescherming
— recht op het ziekenfondspakket, gezondheidszorg, cultuur en welzijn en een sociale uitkering.

Het gaat hierbij om verworvenheden die in de loop van tientallen jaren door harde strijd zijn bereikt. Veel van die verworvenheden vinden hun ontstaan in de eerste jaren van de georganiseerde arbeidersbeweging.
Dat staat nu op het spel: het recht op een menswaardig bestaan, bescherming tegen kapitalistische willekeur. Groepen mensen worden tegen elkaar uitgespeeld, anderen tot zondebok gemaakt. Dat betekent een gevaar voor de democratie.

Vervolg op pagina 8

„Vrouw en Krisis"

Deze diskussiedag is georganiseerd door vrouwen uit het distriktbestuur van Groningen, in samenwerking met het vrouwenoverleg en andere vrouwen.
Begonnen werd met een aantal inleidingen over de thema's: werkgelegenheid, uitkeringen, kostwinnersbeginsel, basisinkomen en arbeidstijdverkorting. In één van de inleidingen werd ingegaan op het veranderd arbeidsethos in de loop van de geschiedenis. Kort getypeerd: vroeger leefden we om te werken, tegenwoordig werken we om te leven. Hieraan gekoppeld werd de geschiedenis van de lengte van de arbeidsdag en -week geschetst. In andere inleidingen kwam het recht op ekonomische zelfstandigheid van elk individu naar voren. Gewezen werd op het belang van deelname aan het arbeidsproces en afschaffing van het kostwinnersbeginsel. Juist nu in krisistijd dreigen de vrouwen weer de keuken ingestuurd te worden.
Na de inleidingen verdeelden de ± 40 aanwezigen zich over 4 groepen. De bedoeling was om over de verschillende thema's van de inleidingen te praten, al snel bleek dat deze zoveel met elkaar te maken hadden, dat elke groep over alle thema's heeft gepraat, waarbij arbeidstijdverkorting en basisinkomen de opvallende diskussiepunten werden.
De diskussies over arbeidstijdverkorting werden gekoppeld aan de lonen. Iedereen vond dat de minima niet aangetast zouden mogen worden. Maar waar de grens met behoud van koopkracht dan getrokken zou moeten worden, bleef een heftig discussiepunt. Over het inleveren van hogere inkomens kon men het ook wel eens worden, als er garanties konden worden afgedwongen dat dit ten goede zou komen aan de laagste inkomens.
Hetzelfde gold voor de noodzaak van garanties voor het kreëren van nieuwe arbeidsplaatsen bij het verkorten van de arbeidstijd. Er zou een strategie ontwikkeld moeten worden om vormen van zeggenschap te ontwikkelen over de vrijgekomen gelden en arbeidsuren, om te voorkomen dat de overheid misbruik maakt van de aangedragen oplossingen voor de krisisverschijnselen. Nu al blijkt b.v. dat deeltijdarbeid, oorspronkelijk door de vrouwenbeweging gestimuleerd, geen herverdeling van arbeid heeft opgeleverd. Deeltijdarbeid komt alleen bij de lagere funkties voor en niet bij de hogere. Het is voor vrouwen vaak de enige mogelijkheid om werk met huishouden te kombineren. Bovendien is de rechtspositie van deeltijdarbeid(st)ers over het algemeen slecht.
In een aantal groepen werd gekonkludeerd dat de partij positiever moet aankijken tegen ATV, omdat er naast het weghalen van gelden bij b.v. defensie en aardgaswinsten ook andere wegen nodig zijn om de gigantische werkloosheid op dit moment op de lossen. Ook moet er een aanvullende strategie komen die een antwoord kan geven op het verder stijgen van de werkloosheid i.v.m. automatisering in de bedrijven.
Naas de diskussie over ATV werd uitgebreid gepraat over het idee van een basisinkomen voor iedereen (boven de 16 of 18 jaar), als uitwerking van de eis: recht op een zelfstandig inkomen voor iedereen, in het bijzonder voor vrouwen is dit een zeer belangrijk iets. Voordelen, die naar voren kwamen waren: afzwakking van het arbeidsethos (ontkoppeling arbeid en inkomen), reële keuze voor vrouwen om buitenshuis te werken, verdwijnen van het kostwinnersbeginsel uit de uitkeringen en de lonen (gezinsloon), doorbreken van de stigmatisering van de werklozen, rem op de groei van vrijwilligerswerk en het doorbreken van de verdeel-en-heerspolitiek. Problemen waren: waar moet het geld vandaag komen, moet dit opgebracht worden door een steeds kleiner wordende groep in de „produktieve" sektor, is het geen utopie dit binnen een kapitalistische maatschappij proberen te verwezenlijken? De plannen hierover lijken nog onvoldoende uitgewerkt en er was behoefte aan meer materiaal hierover. Konkretere vragen lagen op het vlak van: de hoogte van het basisinkomen, de belastingen, de woonlasten en de kindertoeslagen.
In het algemeen werd gewezen op het belang van het ontwikkelen van alternatieven, waarbij ATV gekoppeld moet worden aan basisinkomen (om de eisen van herverdeling van werk en recht op een zelfstandig inkomen volledig te kunnen realiseren). Om deze alternatieven te kunnen realiseren is progressieve samenwerking nodig (vakbeweging, vrouwenbeweging, politieke partijen.) Korte-termijn-akties zullen moeten worden getoetst aan opvattingen over veranderingen op langere termijn, om fundamentele resultaten te kunnen boeken. De afschaffing van de sollicitatieplicht voor werklozen is een goede stap in de richting.
Na de diskussie in groepen werd er plenair verslag gedaan, waarbij duidelijk werd dat er geen pasklare antwoorden en oplossingen zijn, maar dat verdere ideeën ontwikkeld moeten worden. De groepsdiskussies werden positief gewaardeerd; reden te meer om dit vaker in deze vorm binnen de partij te doen, en dat we in de loop van de dag dichterbij elkaar waren gekomen.

Tot slot werden vrouwen opgeroepen deel te nemen aan de landelijke voorbereidingdag van CPN-vrouwen voor de sociaal-ekonomische conferentie, op 12 maart in Amsterdam.
Marieke Berghuis
Martha Reining (050-265187)
Marlou Min
Trees Eenink (050-259362)

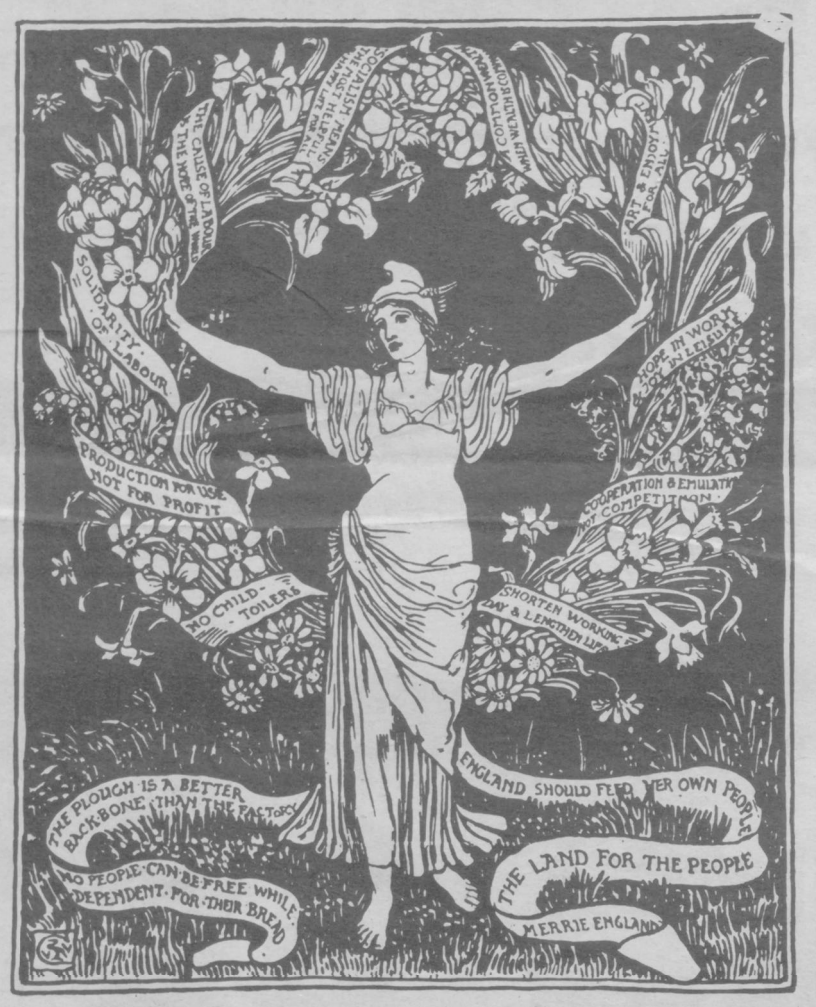

Dialoog van Driebergen van wezenlijke betekenis voor de democratie

Uit de bijeenkomst in de Hoeksteen te Amsterdam op 22 januari j.l., waar we vanuit Hoorn met 14 mensen uit de sociale bewegingen aan deel hebben genomen, zijn belangrijke conclusies te trekken.

Niet zozeer op de organisatie van die dag, wel op de inhoudelijke uitkomst ervan. Immers, een ontmoeting van politieke partijen, vakbeweging en maatschappelijke en sociale bewegingen op de noemer: „stop dit sociale afbraakbeleid" betekende een nieuwe impuls voor de bundeling van alle progressieve krachten.
Een moeizaam begonnen proces in het ontwikkelen van bewegingen rond tal van maatschappelijke en sociale vraagstukken buiten de traditionele lijnen, kaders en structuren om kreeg en krijgt steeds grotere betekenis voor de mensen die zich bezig hielden en houden met concrete vraagstukken. Vanuit een stuk betrokkenheid met de strijd tegen bestek 81 vonden mensen elkaar rond de wao, mensen zonder werk projecten, de huur en woonlastencomité's, vrouwen in de bijstand, platforms voor werkgelegenheid, kleinschalige werkprojecten, etc.

Nieuw signaal

Het zou een nieuw signaal worden voor de politiek en vakbeweging, dat er zich wezenlijke veranderingen aan het voltrekken waren binnen het sociale klimaat. De doorwerking daarvan kon niet uitblijven. Want in die andere organiseermodellen vonden mensen uit de belangensfeer die henzelf betrof, elkaar. En zo werd die historische 22ste januari voor veel mensen de dag die uitzicht moet gaan bieden aan datgene wat er gemeenschappelijk gedaan kan worden.
Wel een groot verschil met de crisis van de dertiger jaren. Toen waren de politieke verhoudingen bevroren. Er heerste vijandigheid jegens elkaar. Er was daardoor geen maatschappelijke en sociale beweging.
Die bevroren verhoudingen van toen tussen de progressieve politieke groeperingen en vakbonden vergroten bovendien nog de uitzichtloosheid van de mensen die door de crisis waren getroffen. En dat waren er nogal wat. De plannen uit de buroladen van de diverse politieke partijen liepen vast in de onderlinge concurrentiestrijd om de eigen club, de gunst van de kiezers, etc. Als je dan ook praat over de groei van het fascisme uit die tijd ligt voor mij het wezen daarvan in die bevroren ijzige verhoudingen. Er was geen alternatief, dat de mensen een houvast kon geven in de strijd tegen de crisis. Het betekende wel dat er een gat in de markt was (om het maar eens zo te zeggen) voor de fascistische club van Mussert om zich te manifesteren. En het demagogische geschreeuw van de nazi-propaganda voor een nieuwe orde vanuit nazi-Duitsland kreeg invloed op mensen die volledig ontredderd om zich heen keken.
En als er een politieke groepering was die iets in de richting van samenwerking ondernam strandde dat gewis op die onderlinge concurrentie binnen links.

Onderlinge verhoudingen beslissend

Om terug te gaan naar nu: democratie, zeker in ons land, valt en staat dan ook in nauwe samenhang met die onderlinge verhoudingen. Juist die onderlinge verhoudingen bepalen de sterkte van de democratie.
En de onderlinge verhoudingen t.o.v. de politiek van de progressieve partijen en de vakbeweging naar de sociale en maatschappelijke bewegingen toe kan die democratie nog sterker maken. En daarmee elk alternatief voor gewelddadige, ondemocratische, op rassenhaat, en discriminatie gebaseerde clubjes en groeperingen de weg versperren.
Daar ligt voor mij het enorme belang van de „dialoog van Driebergen". De functie om vanuit het breed gegroeide proces van deelberaden, platforms en overleggen te werken aan het toetsen van gemeenschappelijke belangen, en daarvoor op te treden. Parlementair en buiten-parlementair.
In het verlengde van de dialoog van Driebergen van de 22ste januari komt het mij als zeer wenselijk voor dat er veel meer contacten worden ontwikkeld in de steden en dorpen in ons land. Want de kracht voor een alternatief tegen de crisis ligt vooral in de lokale sfeer. Het in beeld brengen van gezamenlijk optreden op de noemer: „stop dit afbraakbeleid", en voor de eigen bevolking zichtbaar maken via plaatselijke activiteiten, zoals de actie ontwikkelen tegen de medicijnenrijksdaalder. Het opzetten van gezamenlijke 1 mei vieringen. Protesten organiseren rond de afbraak van de wao-rechten. Het ontwikkelen van activiteiten voor werklozen en schoolverlaters. Het opzetten van culturele manifestaties die ten doel hebben de buitenlandse werknemers en hun gezinnen te integreren in de Nederlandse samenleving. Om er enige te noemen.

Samenwerking nodig

En dit niet te doen in geïsoleerd verband, maar in een onderlinge wisselwerking met de progressieve politiek en vakbeweging. Te denken valt daarbij aan het publiceren van actie's en activiteiten door de sociale en maatschappelijke bewegingen in de ledenbladen van politieke partijen en vakbondsbladen. En via progressieve kerkbladen. Alsook in wijk- en buurtbladen. En dat omgekeerd politieke partijen en vakbonden de sociale en maatschappelijke bewegingen uitnodigen op hun bijeenkomsten met materiaal te komen. En ook de kerken te verwittigen van datgene wat er plaatselijk alzo gebeurt op het gebied van belangenbehartiging. Uiteraard met respect voor elkaars opvatting en politieke en levensbeschouwelijke visie's. En er van uitgaande dat de maatschappelijke en sociale bewegingen een eigen autonome positie innemen.
Dit soort dingen kunnen er belangrijk toe bijdragen dat vaak abstracte uitkomsten in landelijke bijeenkomsten in praktische zin vertaald worden op lokaal niveau.
Natuurlijk geen simpele eenvoudige zaak om aan te werken. Maar wel een uitdaging om nieuwe ideeën en opvattingen te droppen in het circuit van de dialoog.

Wisselwerking

Die wisselwerking tussen sociale en maatschappelijke bewegingen en politiek en vakbeweging kan ook betekenen, dat over en weer wordt bezien hoe men de mensen die de beweging „stop dit afbraakbeleid" daadwerkelijk ondernemen via actie's, hoorzittingen in de Eerste en Tweede Kamer, demonstraties, landelijke overlegbijeenkomsten, etc. ook financieel in staat kan stellen hieraan deel te nemen. Want van de toch al vaak lage uitkeringen kan lang niet iedereen deel nemen aan bovengenoemde zaken. Die belemmering mag er eigenlijk niet zijn. Ook dat is iets dat zeker bespreekbaar zou kunnen zijn.

Bij ons in Westfriesland is er de ervaring dat groeperingen uit de kerk dit al gedaan hebben. Zulke dingen groeien in vriendschappelijke relaties. En het smeden van echte vriendschappen tussen mensen uit politieke partijen, vakbeweging en sociale en maatschappelijke bewegingen vormt naar mijn overtuiging een zeer belangrijk onderdeel van de „dialoog".
Een ander aspect is dat wie vrienden wil maken ook vriend moet willen zijn. Een nuchtere analyse zegt dat voor hen die de eigen club als heilig blijven zien, er in bovenstaand verhaal weinig eer valt te behalen. Mensen die het eigen huis en parochie centraal stellen en daaraan de bewegingen ondergeschikt willen maken creëren alleen maar een circuit dat uitgaat van de vraag: worden wij er beter van? Het betekent ook voor de betrokkenen het introduceren van partijpolitieke belangen binnen sociale en maatschappelijke bewegingen. Met alle schadelijke gevolgen vandien.
Het is van grote waarde als ook die aspecten worden betrokken binnen het circuit dat beoogt een bundeling van krachten te bereiken.

Grotere onderlinge betrokkenheid

Juist de inbreng vanuit de politiek en vakbeweging, het ter beschikking stellen van allerlei faciliteiten aan de bewegingen, zal een grotere betrokkenheid kunnen opleveren vanuit de sociale en maatschappelijke bewegingen naar de politiek en vakbeweging toe. Want wie goed luistert naar de man en de vrouw in de straat ontkomt niet aan de indruk dat men zich niet wil organiseren. De rem bij vele mensen is het gescheiden opmarcheren van allerlei maatschappelijke organisaties. Op dezelfde terreinen. De dialoog van Driebergen kan ook daarin belangrijke bijdragen leveren.
En niet in het minst onbelangrijk is dat er ook nog meer dan tot nu allerlei groepen vanuit de sociale en maatschappelijke bewegingen met elkaar contacten gaan onderhouden. Bij elkaar op bezoek gaan. Elkaar vertellen wat ze doen. Hoe ze dingen ervaren. De contacten op plaatselijk niveau verlopen. Van elkaar dingen leren. Zaken overnemen. Of juist niet overnemen. Want in zo'n geschakeerd landje als het onze zijn er naast overeenkomsten ook heel wat terreinen waardat nou precies niet zo is. Ook dat is best nuttig om te verwerken.

Toon Kahlman
Februari 1983

Burgerlijke ongehoorzaamheid en rechtsstaat

In deze ledenkrant van de CPN wordt een discussie gestart over de thema's burgerlijke ongehoorzaamheid en rechtsstaat. Een zeer actuele discussie, waarin vaak de schijn gewekt wordt dat het ene onverzoenlijk staat tegenover het andere. Een spiegelgevecht, waarbij het niet altijd duidelijk is waarover gesproken wordt. Als aanzet voor een discussie lijkt het mij daarom nuttig een poging te wagen tot verheldering van de begrippen.

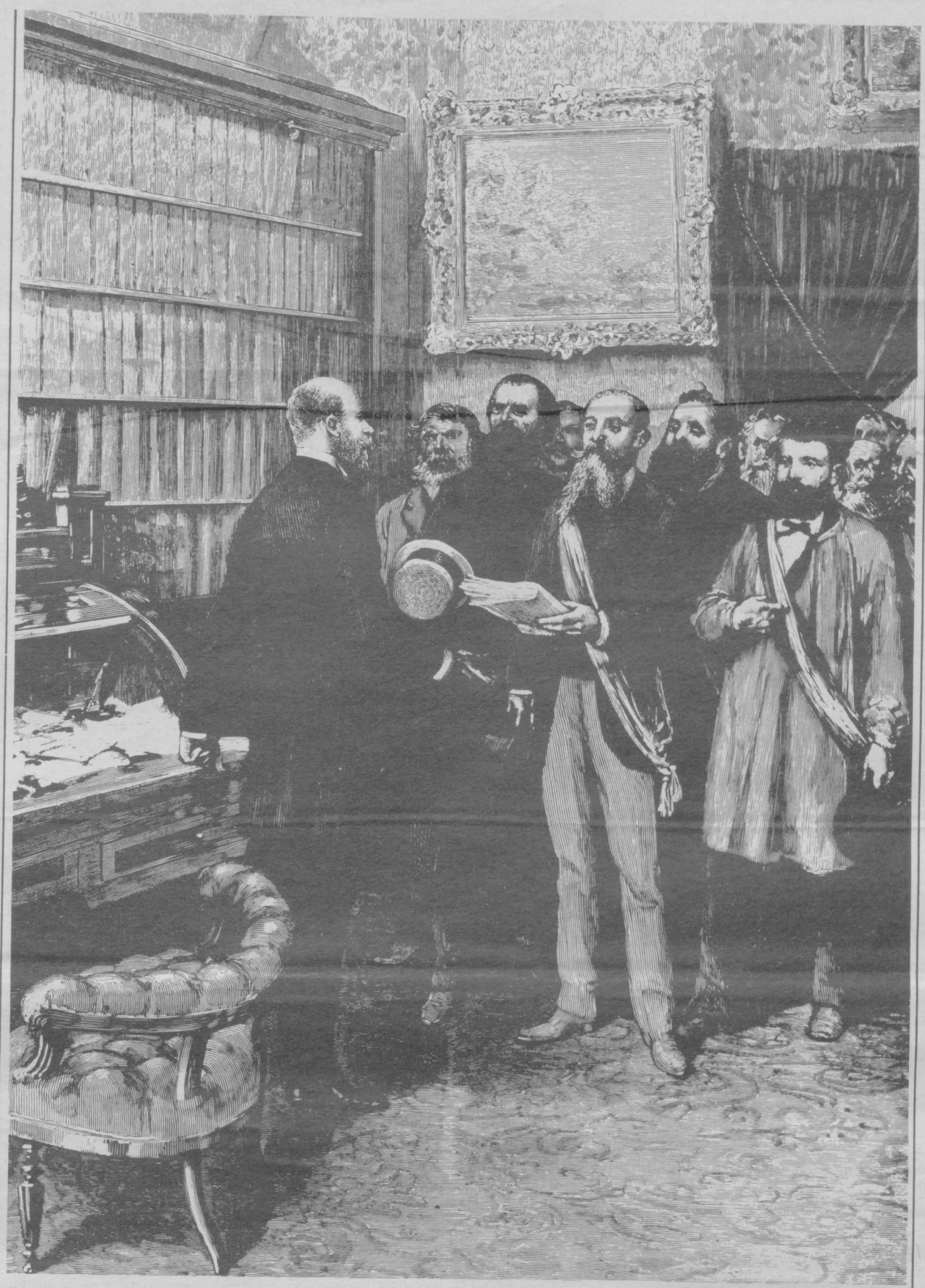

In oktober 1982 vond in Zutphen het tweede RAIO-congres plaats met als thema: burgerlijke ongehoorzaamheid. Raio's zijn rechterlijke ambtenaren in opleiding. Naar aanleiding van dit congres schreef de rechtssocioloog Freek Bruinsma een artikel in het Nederlands Juristenblad van 22 januari 1983. Voor een benadering van het begrip ,,burgerlijke ongehoorzaamheid'' lijkt het mij nuttig uit te gaan van de minimum-definitie van Bruinsma: *,,Burgerlijke ongehoorzaamheid is in beginsel geweldloze wetsovertreding waarin uit moreel protest geageerd wordt tegen enigerlei handelen of nalaten door politiek-bestuurlijke organen''.*
Een aantal voorbeelden kunnen deze begripsomschrijving verhelderen.

Wel of geen B.O.

Belastingontduiking en meedraaien in het zwartgeldcircuit voldoet niet aan de omschrijving: het is niet openlijk, men verzwijgt juist iets om zich zelf op een onrechtmatige wijze te verrijken. De bedoeling is dat de belastinginspectie en de FIOD er niet achter komen, anders moet men alsnog — en bovendien een flinke boete — betalen. Het kan wel als protest bedoeld zijn, maar zeker niet als politiek protest.
Belastingweigering (geen Kalkarheffing, geen defensiebelasting) voldoet wel aan de omschrijving. De bedoeling is een openbaar en politiek protest. Men neemt bewust het risico van strafvervolging en/of inbeslagname van meubilair en andere spulletjes. Komt het op een strafproces of een openbare verkoop van goederen aan, dan zullen deze gebeurtenissen meestal ook in een politieke manifestatie omgezet worden.
Heimelijke winkeldiefstal (vaak kleptomanie) is geen vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid, ook al kan het soms een uiting zijn van individueel verzet tegen bepaalde toestanden en/of problemen en ook al neemt de dief/dievegge soms onbewust het risico dat hij/zij gepakt wordt. De akties van bijstandsmoeders bij warenhuizen en supermarkten kunnen daarentegen wel als vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid gezien worden.

B.O. en geweld

Burgerlijke ongehoorzaamheid is in principe geweldloos. Het gebruik van geweld is niet direct de bedoeling, maar kan wel als nevenverschijnsel voorkomen, bijvoorbeeld als reactie op een geweldsaktie van autoriteiten. Wanneer geweld wel hoofdbestanddeel is van de aktievorm, zoals bij vandalisme, terrorisme en revolutionair verzet, valt het buiten de omschrijving van burgerlijke ongehoorzaamheid.
De CPN heeft — volgens de tradities van de arbeidersbeweging — steeds vandalisme en terrorisme afgewezen. Geen enkel doel kan vandalisme en terrorisme legitimeren of heiligen.
Iets anders ligt het met revolutionair verzet en/of verzet tegen dictatoriale regiems. Ook dan echter komt het vraagstuk van democratische legitimatie aan de orde, naast vraagstukken van tactische/strategische aard.
Een absolute afwijzing van revolutionair verzet in alle omstandigheden komt echter slechts zelden voor. De bestorming van de Bastille wordt in alle geschiedenisboeken bewierookt en in Frankrijk ieder jaar op 14 juli gevierd.
Deze gewelddaad van de Parijse bevolking was van enorme betekenis voor de ontwikkeling van de beginselen van de rechtsstaat.
Een ander belangrijk voorbeeld van algemeen aanvaard verzet met geweld — gericht op herstel van de rechtsstaat — is natuurlijk het verzet in de Tweede Wereldoorlog tegen de Nazi's.

B.O. en de rechtsstaat

Staat burgerlijke ongehoorzaamheid op gespannen voet met de rechtsstaat? Als we sommige gezagsdragers mogen geloven wel. Het punt is alleen dat we die gezagsdragers niet geloven!
Vooral niet, omdat zij juist de laatste tijd ons voor willen toveren dat de rechtsstaat een inperking betekent van ons recht op aktievoeren. Daarbij zijn er ongeveer twee varianten.
De ene variant komt voor in de troonrede van 1980: ,,Onze democratische rechtsstaat kan een stootje velen. Maar wil zij levenskrachtig blijven, dan is tweeërlei nodig. De wet moet haar gezag mede ontlenen aan haar inhoud, aan een herkenbare afweging van de democratische besluitvorming.
Anderzijds moet ieder zich schikken in de uitkomsten van de democratische besluitvorming''.
In die visie mag geen enkele aktie meer, als het parlement gesproken heeft: je moet je wel schikken, is het niet goedschiks dan maar...
Een andere, nog straffere variant, komt van het CDA-Kamerlid Hennekam, die tijdens het 2de Kamer debat over de Amsterdamse noodverordening van oktober 1982 de onvergetelijke woorden sprak: ,,De rechtsorde in onze democratische rechtsstaat moet worden gehandhaafd. Niet voor niets voeren wij al eeuwen in ons wapen: ,,Je maintiendrai''.
Kenmerkend in deze discussies is dat de begrippen rechtsstaat, rechtsorde en openbare orde door elkaar gehusseld worden.
Het begrip rechtsstaat, dat in de 18de/19de eeuw tot ontwikkeling kwam, betekent (rechts-)historisch een inperking van de macht van de overheid, oorspronkelijk vooral een tegenhanger van de absolute monarchie.
De belangrijkste beginselen van de rechtsstaat zijn:
a. een verdeling van de overheidsmacht over verschillende organen (parlementaire democratie, onafhankelijke rechter e.d.)
b. erkenning van de mensenrechten (grondrechten, vrijheidsrechten).
Het ideaal van de rechtsstaat is thans nog nergens ter wereld verwezenlijkt. Ook in Nederland niet, al kennen wij een parlementaire democratie en in de grondwet verankerde grondrechten. Het zou echter voor dit artikel te ver voeren deze stelling met voorbeelden toe te lichten.
Het ideaal van de rechtsstaat staat lijnrecht tegenover de autoritaire staat: fascistische staatsvorm, militaire junta, politiestaat, en andere autoritaire of totalitaire vormen.

Rechtsorde en rechtsstaat

De rechtsorde in een bepaald land kan op gespannen voet staan met de beginselen van de rechtsstaat. De rechtsorde is de juridische vormgeving van de machtsverhoudingen in de maatschappij.
Links kan dan ook in Nederland terecht de leus aanheffen: ,,deze rechtsorde is onze rechtsorde niet, althans niet helemaal''. De rechtsorde is voortdurend aan veranderingen onderhevig en afhankelijk van de politieke verhoudingen. Aktie, en ook een vorm van aktie zoals burgerlijke ongehoorzaamheid, heeft altijd als doel: verandering van (een deel van) de rechtsorde...
Een zuiver gebruik van en onderscheid tussen de verschillende begrippen leidt tot de conclusie dat burgerlijke ongehoorzaamheid wel een aantasting is van de rechtsorde, maar niet van de beginselen van de rechtsstaat. Sommige vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid kunnen zelfs een versterking van de rechtsstaat betekenen.
Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer in een noodverordening een demonstratieverbod wordt ingesteld en tóch demonstreren leidt tot intrekking van de noodverordening.

Frans Vries
maart 1983

De Parochie

SOCIAAL DEMOCRATISCH

Ik kan me nog goed herinneren dat er bij de CPN-leiding bezwaren waren tegen de kroeg-discussies die in de studentenbeweging gebruikelijk waren. Na de aktie of de vergadering een pilsje. Van die armetierige beurs kon je niet eens één keer per week dronken worden. Dat had de minister van onderwijs, Veringa was dat in mijn tijd, goed bekeken. Zonder dat hij het wist, of misschien maar wilde was hij de CPN leiding terwille. Een gezamenlijke aktie, een stille vennootschap van KVP en CPN. Het was nog de tijd van een blauwe knoop aan een rode vlag, terwijl de sociaal-democraten het weelderige maar toch proletarische pils al ontdekt hadden. Juist in de tijd dat de studenten de arbeiders ontdekten moesten ze het drankje van de arbeiders laten staan. Dat leek onrechtvaardig. Het leek zelfs calvinistisch, maar paste wel in de neiging van zelfkastijding die toen in delen van de studentenbeweging leefde. Tegenwoordig is het meer openlijk. Gespreksgroepen over S.M. (Sado-Marxisme). Nu is dat geheel verandert in de partij. De vernieuwing zet zich op alle fronten door. Kijk nu eens naar De Waarheid: PSP'ers schrijven er in. Karel Roskam, van onze eigen VARA polemiseert met de CPN over het één-partijstelsel. En de ledenkrant stelt een stamtafel in, met pils en al. Die stamtafel werd ook al gepikt van de VARA. Maar ja, het is toch één grote socialistische familie, zoals het congres besliste, dus kan het wel. Geen onderlinge concurrentie. De CPN wordt echt sociaal-democratisch, let u maar op. Het begint met Karel Roskam, een pils hier en daar, een stamtafel. Het oude revolutionaire elan is weg, zoek. De romantiek van de barricades verdwenen. De zachte sector heeft voorgoed overwonnen! Marcel van Dam's (de Kroonprins, ook zonder het voorzitterschap van Eveliens' enquête-commissie) achterkant van het gelijk wordt door de stamtafel nog eens dunnetjes overgedaan met een diskussie over, ja hoor echt waar, Burgerlijke Ongehoorzaamheid. Dat is zelfs geen sociaal democratie meer, dat is burgerlijke gehoorzaamheid, parlementaire fixatie, etatisme. Hoever mogen we gaan in de aantasting van de rechtsstaat? Mogen we hem — of is het haar — kraken. Is dat dan huis- of lokaalvredebreuk. Krijgen we dan de noodtoestand, uitgeroepen door de burgemeester van onze gezellige moerasdelta? Kameraden! Dat kan niet meer. Burgers dan. Dat werd ook al aan een revolutie ontleent. Nou voor de zekerheid dan mede-genoten, om alle risiko's maar meteen uit te sluiten, we moeten terug, ik bedoel in de zin van vooruit. Naar de barricades van onze eigen auto's.

Ed Lev

14 april 1983 / no. 3

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.

Copij inleveren vóór 9 mei (ochtendpost). Leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via de distrikten en afdelingen.
Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (postgiro 511002 t.n.v. alg. penningmeester CPN).
Leden van de CPN die toezending van de Ledenkrant op prijs stellen moeten dit melden aan de afd. Voorlichting en Informatie van het P.B.

Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Frans van Liempt, Walther Schoonenberg, Alain Stom en Hans van der Velde.

Redactiesecretariaat: Alain Stom, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020-262565 (tst. 10).
Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische produktie: Dijkman.

**Bijdragen voor de ledenkrant moeten met de machine geschreven, 25 regels van max. 65 aanslagen, regelafstand 1½ worden ingestuurd aan het redactie-secretariaat.
Papier aan één zijde gebruiken.**

De Stamtafel dd. 19 maart 1983

Burgerlijke Ongehoorzaamheid, wat moet ik daar nou mee?

Het verslag van een diskussie!

Deelnemers: Jan Benjamens, Amsterdam; George Jacobs, Nijmegen; Joop de Mol, Amsterdam; Joke van der Zwaard, Rotterdam. Twee deelneemsters konden niet aanwezig zijn. Van de redaktie namen deel: Leo Klatser, Frans van Liempt en Hans van der Velde.
Deze keer had de stamtafel enige technische problemen. De bandrecorder liet het gedeeltelijk af weten door een afwijkende stroomvoorziening en een deel van een band werd dubbel opgenomen. Onze excuses hiervoor. Desondanks hopen we dat het een samenhangende diskussie is geworden. Hierbij het verslag.

Een verkenning:

Gestart werd met een verkenning van het begrip Burgerlijke ongehoorzaamheid. *Jan:* Ik heb wat tegen het begrip, het is zo paternalistisch, van boven af. Boven beweert wat kan en wat niet. *Joke:* Ik ben meer geïnteresseerd in burgerlijke gehoorzaamheid en hoe dat kan en maar doorgaat, ik snap daar niets van. *George:* Ja, ik kan er ook niet zo veel mee, maar het speelt in allerlei partijen en bewegingen. Ik vind dat dit soort diskussies te weinig in de partij plaatsvinden, zeker in het verleden, maar ook nu nog. *Joop:* Ik had een beetje een kater na de vorige keer (racisme, fascisme, vreemdelingenhaat etc.). Met dat begrip kan ik ook niet zo goed uit de voeten. *Redaktie:* Het onderwerp is de laatste tijd nogal in diskussie op de tv, in allerlei bewegingen en met name ook in de PvdA, die ermee worstelt. We moeten ons niet aan die diskussie onttrekken omdat velen van ons ermee te maken zullen krijgen of er al mee te maken hebben. Je kan het ook niet afdoen met: de CPN is altijd al een partij van de aktie geweest en het parlement is het platform van de buiten-parlementaire aktie. Er is meer met name door recente nieuwe posities van andere mensen die afstand nemen van parlementaire meerderheidsbesluiten. Bijvoorbeeld Kruisinga, die aftrad als minister van defensie inzake de Neutronenbom. Of de burgemeesters, die niet mee wensen te werken aan plaatsing van kruisraketten. Daar hebben we ook mee te maken. CDA en VVD echter menen dat tegen een parlementair besluit niet met vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid mag worden opgetreden, dat zou de rechtsstaat aantasten. In die opvatting vallen parlementaire democratie en de ,,rechtsstaat'' samen. In die opvatting kan het parlement geen beslissing nemen die tegen het karakter van de rechtsstaat ingaat. In de diskussie werd gebruik gemaakt van een paar artikelen die eerder in de Volkskrant en Politiek en Cultuur verschenen (Rudi van der Velde: Bestuurders tussen staat en volk de Volkskrant 10-12-1980-Rudi van der Velde: Welke rechtsorde is nou de onze? P&C 1982 nr. 1 en Marcus Bakker: Communisten Rechtsstaat en macht P&C 1982 nr. 2, alsmede een aantal notities voor de diskussie).

De grondwet en het afsnijden van verkeersaders

Joke: In de rechtsstaat zitten een heleboel verworvenheden waar we voor gevochten hebben en waar de mensen voor gevochten hebben, maar er zit ook een heleboel onderdrukking in en onrecht en onvrijheid. Daarom is het verzet tegen de *maatschappelijke orde* (cursief van red.) zo belangrijk en voor CPN'ers is het zo belangrijk daar politiek iets mee te doen.
***Red.:* Maar je voert nu wel iets nieuws in: de maatschappelijke orde. Marcus Bakker doet dat ook in zijn artikel met het begrip macht.**
Joke: Maar wetten zijn wel de uitdrukking van die maatschappelijke orde, die staan er niet los van. We hebben toch niet voor niks een paar jaar geleden, of wanneer was

dat, een artikel in de grondwet op laten nemen dat mensen niet gediscrimineerd mogen worden ook niet vanwege hun sexuele voorkeur (grinnikt). Niet zonder meer zijn allerlei akties erop gericht om de doelen van die akties in wet- en regelgeving vastgelegd te krijgen. Wat moet er nou vastgelegd worden aan de vrijheid om 's-avonds over straat te kunnen lopen. Maar dat heeft wel allemaal met de maatschappelijke ordening te maken.
George: Maar op dat punt kom je ook niet in conflict met de rechtsorde of de rechtsstaat. Dat is pas als het parlement vrouwen zou verbieden om 's-avonds over straat te lopen.
Joke: Dus burgerlijke ongehoorzaamheid gaat over het overtreden van wetten? En daar gaat deze diskussie dus over?
***Red.:* Het gaat over ontregelen en over hoever je hiermee kunt gaan. Als je bijvoorbeeld in Rotterdam de grote verkeersaders afsnijdt, dan grijp je dus in. Dan ontregel je. Dat soort conflicten.**
Joop: Ik vind dat er iets over het hoofd wordt gezien als je het hebt over aktie voeren en de openbare orde. Het lijkt erop, en dat blijkt uit de artikelen die we lazen, dat het er alleen om gaat om politieke resultaten te behalen. Maar als ik het over politiek heb en over politiek maken, dan bedoel ik ook het veranderen van de manieren van denken van jezelf en van anderen over allerlei toestanden. Dus toen we dit jaar met het anti-fascisme comité in de Pijp (in Amsterdam, red.) dat onderwerp fascisme en homohaat aanpakten. Nou daar zit je zelf ook wel mee. Op zo'n moment ben je ook bezig met vormen te ontwikkelen opdat mensen op een andere, dan gebruikelijke, manier tegen de dingen aan gaan kijken. Dat wordt in die artikelen erg onderschat. Maar die aktiviteit en de verandering van mentaliteit gaat op voor de akties tegen kernenergie. De mensen beginnen dat steeds meer levensgevaarlijk te vinden. Dat is bewustzijnsverandering.
Joke: Een voorbeeld van mij uit de wijk (Rotterdam, red.). D'r was ineens een sneltram aangelegd in de grootste straat die erdoor heen gaat. We hadden ook als buurtorganisatie ontzettend hard geknokt voor een bejaardentehuis voor de mensen in de wijk en die staat nou toevallig aan die straat. Nou de gemeente legt niet netjes een... eh... hoe noem je zo'n ding, een... eh... zebrapad aan. Nee hoor, dat duurt maanden. Nou toen hebben we het gewoon zelf gedaan. Maar het zal ongetwijfeld wel ergens vastgelegd zijn dat de burgers dat niet zelf mogen doen. Is dat burgerlijke ongehoorzaamheid? Ik bedoel, het hoeft niet vastgelegd te worden het recht op zebrapaden, maar je moet het wel gewoon doen. En ik vind het gewoon politiek van belang dat het gebeurt. Of wat nu ook bij ons gebeurt is de stroppenkaart: je koopt een kaart voor een kwartje bij de organisatie, die stopt het geld in een pot. Je rijdt met de tram of de bus mee, stempelt af, maar je hebt dus niet betaalt. Krijg je een boete, dan wordt die uit de pot betaalt. Er wordt al zoveel zwart gereden en dan organiseer je de mensen. En dit is natuurlijk een mogelijkheid om nog meer zwart te rijden. *Jan:* In Amsterdam wordt het ook gedaan.
Joop: (lacht) De CPN is toch voor gratis openbaar vervoer?
***Red.:* Dan komt er een gat in de gemeentelijke begroting en Nelie Kroes zal dan de tarieven verhogen en wat? Nog meer zwartrijders? Beter lijkt het aktie te voeren opdat de mensen de strippenkaart wel kunnen betalen! Het lijkt anarchistisch! Je biedt voor mensen met een lage morele aktie drempel de mogelijkheid om niet te betalen, maar de vraag blijft of dat ook de mensen zijn die die strippenkaart niet werkelijk kunnen betalen. De mensen waarvoor de morele drempel van niet betalen te hoog is, die zullen en kunnen niet meedoen.**
Joke: Je moet natuurlijk de mensen wel organiseren en dat moeten de politieke partijen doen. Kijk op die tarieven zijn veel akties gevoerd en we hebben nog nooit iets bereikt. En ze gaan maar omhoog. Je kan een vergadering uitschrijven, maar er gebeurt niets! En dan moet je ontregelen, om iets anders tot stand te brengen.

Noodwet

Joop: Het is eigen aan politieke partijen om te willen meten wat het politieke resultaat van de akties is. Maar veel belangrijker is dat mensen bij elkaar gaan zitten en met een idee aan de gang gaan. Wat er dan uitkomt zien ze dan wel. Maar de aandacht wordt er wel op gevestigd. Ik denk dat een hoop Rotterdammers nu denken dat er aan die tarieven gewerkt wordt, door die stroppenkaart. Je mag beslist niet zeggen dat zoiets anarchistisch is, dat het alleen maar ontregelt. De politieke partijen mikken teveel op het effect en de vorm van de aktie. Maar als in Amsterdam Polak plotseling de noodwet afkondigt dan doet de CPN niks. Ik ben dan woest. Ik vind dan dat je moet oproepen om te demonstreren tegen die noodwet, want de rechtsstaat wordt dan tijdelijk opzij geschoven en iedereen is met stomheid geslagen! Heel cynisch was dat ik die avond in ons afdelingszaaltje kwam waar een paar mensen waren om de ledenkrant voor de leden te verzorgen, dat was afgesproken. De mensen zaten daar leuk de krant te rapen en verder niets. Ik ben naar het Koningsplein gegaan, of ik het nou met die lui eens ben of niet, maar die noodwet, die kan niet. Er had toch wel wat anders gekund? Maar van de klup hoor je niets anders dan een papieren verklaring die rondgedeeld wordt.
***Diskussie in de redaktie:* Dat er meer mogelijk was is duidelijk. De Raad had bijeen kunnen komen in spoedzitting. Ja maar, misschien kenden de nieuwe leden het reglement niet. Als je gekozen wordt is het eerste wat je doet het reglement uit je kop leren. Als je dat niet doet ben je niet capabel. Joop: Het gaat mij om dat dit structureel is in de politiek. Het is passief en heeft een passieve uitwerking. De situatie verscherpt zich en alles wat je doet is bezweren. Politieke oplossingen en niets doen. Je moet op verandering aansturen. Een politiek ontwikkelen die dat stimuleert.**
***Red.:* Het probleem voor heel links is dat er een politieke strategie ontbreekt. De linkse politiek is reageren op, niet anticiperend, niet strategies en zelfs maar ten dele taktisch. Passend in de eigen opvatting, die een algemeen en defensief karakter heeft. Geen beeld van de veranderingen die tot stand moeten worden gebracht en hoe dat moet gebeuren. Maar wat zijn de middelen waarmee de rechtsstaat te verdedigen is. Welke middelen zijn nog toelaatbaar, zijn acceptabel? Er is een situatie gekomen waarin de CPN middelen moet zoeken om de rechtsstaat te verdedigen, die waarschijnlijk niet precies via het wetboek te legitimeren zijn.**
George: Ik kan me nauwelijks een aktie bedenken, waar de CPN een rol in heeft gespeeld, die niet te verdedigen zou zijn uit democratisch oogpunt. Het gebeuren in de Zaanstad is natuurlijk precies hetzelfde. Als ik daar vanuit Nijmegen tegenaan kijk dan denk ik dat dat soort problemen spelen in steden waarin communisten traditioneel bestuursposities hebben. Ik merk zelf dat aan de positie van Walraven in het gemeentebestuur daar voor een groot gedeelte debet aan geweest is. Het is het scheppen van de illusie dat als er maar één communist in het gemeentebestuur zit dat het dan anders gaat. Dan kan niets meer fout en nu zitten we met de rotzooi!

Finsterwolde

Joop: Waarom gebeurt zoiets in Zaanstad, terwijl Nieuwenhuyse zegt dat als er communisten voor de deur hadden gelegen het anders was gegaan. Waarom zegt de CPN dan niet: we gaan voor die deur liggen? Het revolutionair elan ontbreekt, dat mis ik steeds meer. Als je kijkt naar wat er gebeurde in Finsterwolde in de vijftiger jaren zoals beschreven door Marian Braun, dan hield men toen vast aan de principes. Een raadsmeerderheid legt uit principiële overwegingen maatregelen van bovenaf naast zich neer. Ja het is natuurlijk een ideaalbeeld en een stuk simpeler dan in Amsterdam, daar zijn maar twee partijen.
***Red.:* (lachend) Ja, één partij zou nog een stuk makkelijker zijn! Joop: Maar toch krijg ik een kick van dat principieel blijven volhouden met te zeggen waar het op staat, al zagen ze verdomd goed aankomen dat er een regeringskommissaris aankwam.**
***Red.:* Revolutionaire romantiek. Confrontatie politiek, ontmaskeringspolitiek. Het ging erom aan te tonen hoe verdorven de PvdA was. En daar heeft men de gemeentelijke**

democratie aan opgeofferd. Is dat belangenbehartiging?
Joop: Maar het is wel zo dat daar de CPN nog steeds het vertrouwen van de bevolking geniet en ze nou in Beerta zelfs een CPN-burgemeester hebben.

Woonlasten

Joke: Er kunnen in Rotterdam een heleboel gasgelden niet geïnd worden. Dat vormt een gat in de begroting. Je kan dan als gemeenteraad ook zeggen: die gelden dragen we dan ook niet af aan de Vegin. Ik vind dat de CPN heel hard op die punten moet gaan zitten, iets waarin je heel principieel moet zijn.
***Red.:* Je moet zien een breder politiek front te creëren op die punten. In de akties tegen de hoge woonlasten is er bewust op gewerkt om de woningbouwverenigingen mee te krijgen. Dus een groter draagvlak voor je akties organiseren. Zodat je ook dingen voor de mensen bereiken kunt.**
Joop: Dingen voor de mensen bereiken dat is toch heel paternalistisch en moralistisch?
***Red.:* (ironisch) We zijn het volstrekt met je eens. Die hele belangenbehartiging moeten we ook volstrekt uit ons program schrappen! Er wordt wat heen en weer gepraat, chaotisch. Er wordt gesteld dat het beter zou zijn indien de energiebedrijven niet zomaar tot afsluiting zouden kunnen mogen overgaan, maar zich eerst zouden moeten voorzien van een rechterlijk bevel. Dat zou een verbetering kunnen zijn.**
***Red.:* Wat zouden we doen indien het toch tot huisuitzetting zou komen of tot invordering, gaan we dan met z'n allen voor de deur liggen of...?**
Joop: Dat hebben we in de Roomtuintjes (Amsterdam, red.) ook gedaan.
Joke: Ik vind wel dat je dat moet doen. Ik heb het vroeger ook gedaan. Toen woonde ik nog in Nijmegen. Je had toen een milieuaktie, tegen de milieubelasting en toen zou er ook openbaar verkocht worden. Wij met z'n allen erin. Een televisie voor een cent, een bankstel voor twee cent, zo gaat dat. Ik ben wel lid geworden van de CPN in de verwachting dat dit soort dingen ook gebeuren.
Jan: Het gaat volgens mij niet om die vraag, want ik denk dat we het zo zonder meer zouden doen.
George: Maar afgezien van de vraag of we ertoe in staat zijn denk ik dat iedereen zou zeggen dat het goed zou zijn als we het zouden organiseren.

***Red.:* We vinden wel dat eerst gepoogd moet worden om alle wettelijke mogelijkheden te benutten en ook de gemeenteraden en de provinciale staten kunnen hierin het een en ander doen: n.l. de energiebedrijven beletten dat zij zomaar tot afsluiting overgaan.**
Jan: Ja dat vind ik ook, eerst alle mogelijkheden benutten, pogen te komen tot wetswijzigingen, maar als alles gedaan is ga je toch voor de deur liggen en het zal me een rotzorg zijn met wie ik dan in conflict kom, behalve dan als het gaat om de vraag: wat krijg ik tegen me in. Zo eenvoudig ligt op zo'n moment zo'n vraag.

Geweld

George: Zo ligt het voor mij ook wel ongeveer, als tenminste alle wegen bewandeld zijn. Maar bij Doodewaard ligt dat anders. Stel nu eens: het parlement heeft vorige week besloten dat Doodewaard openblijft totdat hij helemaal afgewerkt is. Stel nu dat een aantal slimme mensen, waarbij misschien wel partijgenoten, een strategie ontwikkelen waarbij het mogelijk is om Doodewaard te bezetten en de boel daar kort en klein te slaan. Zijn wij daar voor of niet?
Jan: Ervan uitgaande dat eerst...
George: Alle gerechtelijke en wettelijke procedures zijn gevolgd, ja.
Joke: Ik vind het toch een beetje eng. Het lijkt wel of we die akties al aan het voeren zijn. George: Maar dat zijn toch de vragen die altijd in de anti-kern-energie beweging gesteld worden? Er zijn toch ook handenvol mensen, die zich autonomen noemen, die zeggen dat ze dat zullen doen.
Joop: Maar het is toch een belachelijke situatie dat dat soort diskussies wel in de kern-energie beweging en in de kraakbeweging worden gevoerd en niet in de CPN. *George:* Ja, maar daarom stel ik die vraag nu al voor de tiende keer. *Joop:* Toch zal je ook in de CPN die geweldsdiskussie moeten voeren.
Er ontstaat enige verwarring over wat een geweldsdiskussie is. Uiteindelijk komen we uit op de formulering van de noodzaak een diskussie te voeren over de mate van geweld die maatschappelijk acceptabel is.

George: Ja maar dat hebben we altijd al gedaan hè, er over gepraat. Maar wat voor mij nu relatief nieuw is is voor jezelf grenzen stellen aan je machtsmiddelen en daar gaat het volgens mij ook over. Ik bedoel zolang beslissingen genomen worden binnen een democratische

structuur, waarvan wij zeggen daar achter te staan, ben ik niet geneigd om te zeggen laten we maar wapens gaan inzamelen en het Binnenhof overnemen. Wel wat extreem hoor!
***Red.:* Maar dat is wel de consequentie. Als je je nu niet afvraagt wat de grens van je machtsmiddelen is, hoort het aanleggen van wapendepôts ook tot je machtsmiddelen.**
George: Ja dat denk ik ook. En dat heeft in essentie ook behoort bij communistische partijen. Joke: Wat bedoel je? George: Nou, voor zover ik weet, heeft geen enkele communistische partij zich daar principieel van uitgesloten.

Joop: Doodewaard vind ik toch eigenlijk wel heel moeilijk. Dat kan ik niet overzien (George kijkt geërgerd, na de tiende keer de vraag gesteld te hebben). Dat is ook een afgesloten toestand, dat moet je bezetten. Maar op een gegeven moment komen die kruisraketten de... eh... de Rijn afzakken. Moet je dan als partij niet koste wat kost, eventueel zelfs in een situatie van geweld zorgen dat die dingen niet verder komen? George: Maar wat is dat dan anders dan Doodewaard? Zolang als je kunt zeggen dat je ,,De Bevolking'' achter je hebt, ben ik het met een heleboel aktiemiddelen eens. Als via een referendum zou blijken dat 75% van de bevolking tegen die raketten is, dan zou ik, afgezien van mijn eigen angsten, dan zou ik wel met een flinke stok in mijn hand... eh...
***Red.:* Er zijn toch erg interessante dingen aan de gang rond die raketten. Gijs Schreuders stelde in de Kamer dat plaatsing van die raketten tegen de grondwet inging door de aantasting van de souvereiniteit en de hele Kamer ligt plat van verbazing en wil een onderzoek dat wordt toegezegd. Anderzijds zijn er nu Burgemeesters die dreigen af te treden als er raketten op het grondgebied van hun gemeente komen. Dat is toch een merkwaardige situatie. Die Burgemeester Smallenbroek van Smallingerland (wel een significante naam van die burgemeester voor die gemeente); je krijgt een volstrekt nieuwe situatie: een burgemeester, aangesteld door de kroon die weet dat voor een regeringsbesluit tot plaatsing geen politiek en maatschappelijk draagvlak is en daaruit dan de consequentie trekt. Dat is nieuw in Nederland. Dat is heel waardevol. Een nieuwe vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid. Ook in het tv programma van Van Dam bleek dat een aantal Nederlandse hotemetoten, in geval van grote ,,wanorde'' (term van Van Dam: red.) er niet geplaatst zou moeten worden.**
Jan: Maar nou doen die hotemetoten geen uitspraken wat dan? Is het zo belangrijk dat dat soort hotemetoten die uitspraken doen. Ik ben niet zo van hotemetoten, maar eigenlijk is het zo dat nog altijd veel mensen aanleunen tegen uitspraken van hotemetoten. Dus instrumenteel gebruik van hotemetoten dus! Het is meegenomen, denk ik, maar niet essentieel.
***Red.:* Zou een blokkade van de Nieuwe Waterweg iets zijn? Als ze daar tenminste langskomen? Niet opblazen of zo, die schepen of treinen, maar tegenhouden.**
Joop: Ik denk dat ik liever zo'n schip naar de kelder liet gaan. Op de Nieuwe Waterweg komt iedereen wel goed weg denk ik. Beter in ieder geval dan dat ik een ME'er met een staaf ijzer in elkaar moet rammen. (protest vanuit de redaktie).
Joop: Ja maar je hebt met allerlei situaties te maken. Hoe zit het dan met El Salvador, hoe zit het met Nicaragua. Is het daar dan wel gerechtvaardigd? In die situatie met die kruisraketten, als die geplaatst worden, denk ik dat het de moeite waard is om dat in termen te stellen van regelrechte oorlogvoering. Want op het moment dat die derde wereldoorlog uitbreekt dan kun je het wel schudden namelijk. Ik denk dat elke concrete stap die nu leidt in de richting van de derde W.O. al een oorlogssituatie is.
***Red.:* Nou dat is nu één van die dilemma's die opgevoerd worden door de bewapening zelf. De morele ontreddering waar de mensen voor geplaatst worden. De verschuiving van de normen en waarden. De plaatsing van wapens buiten de mensen om, leidt in de bestrijding van die wapens ertoe middelen te gebruiken, weer buiten de mensen om, die bijna zo erg zijn als die wapens.**
Joke: Je zult op z'n minst voor dat soort akties de steun van de bevolking moeten hebben en geen paramilitaire aktiviteiten.
Joop: (peinzend) voor degenen die dan aan de bak gaan met de grote matpartij, daar heb je dan wel de steun voor nodig van de bevolking.
Jan: Het is dus niet zo dat we, zonder verder iets te doen, een paar duikers op die schepen afsturen om een bom er aan vast te plakken. Er zijn nog andere middelen. Je kan het niet definiëren als een militaire aktie.
Joop: Een oorlogssituatie is niet onder alle omstandigheden een militair conflict.

Parlementsbesluit

Joke: Als de massa van de bevolking achter je aktiemiddelen staat, dan kan je die ook gebruiken.
***Red.:* Maar als de massa achter je staat is dat een nieuw politiek feit en heb je daarmee een politiek drukmiddel.**
Joop: Nee, want al die mensen die op 21 november op het Museumplein stonden te demonstreren, daarvan hebben toch weer een aantal op het CDA of de VVD gestemd. Dat is dan de basis voor een parlementair besluit. Terwijl als je misschien een referendum over die raketten zou houden...?
***Red.:* Dat is de vraag. Waarom het gaat is of bij een parlementair besluit tot plaatsing er ook effectief tot plaatsing kan worden overgegaan.**
Joop: Ja o.k. dat is de vraag ja.
Jan: Het is de vraag welke de status is van een parlementair meerderheidsbesluit als de bevolking dat niet wil. Dus, als zo'n besluit geen politiek en maatschappelijk draagvlak heeft en de bevolking dus niet wil dat het uitgevoerd wordt. Er zijn wel meer parlementaire besluiten niet tot uitvoering gebracht. Belangrijk wordt voor de beweging hoe je politieke besluiten kan oprekken.
George: Maar iets als het ziektegeld, de medicijnen-knaak en allerlei andere binnenlandse aangelegenheden, daar is de binnenlandse druk vanuit de bevolking doorslaggevend voor, denk ik. Ik denk dat geen enkele meerderheid zich kan permitteren om tegen een meerderheid van de bevolking in te gaan, maar het wordt natuurlijk anders met buitenlandse druk zoals van de VS bij die raketten, dan komt er meer bij kijken en je ziet tegelijkertijd de fractiediscipline bij het CDA optreden. De vraag is ook of het verkwanselen van de souvereiniteit, zoals door Gijs Schreuders gesteld, zij het in andere bewoordingen, een redelijk mobilisatie argument is voor de bevolking. Ik denk meer dat het helemaal voorbij gaat aan het rechtsvaardigheidsgevoel.
Jan: Het is helemaal geen redelijk argument voor de bevolking. De mensen worden niet bedreigd door het niet uitvoeren van de grondwet, maar door de plaatsing van die raketten.
Joke: Ik begin moe te worden...!
Einde van het verslag van een diskussie;
geen einde van de diskussie.

Erratum:

Abusievelijk werd de naam van Jan Benjamens niet vermeld bij de deelnemers van de vorige stamtafel in de ledenkrant van Maart 1983.

Open brief aan de CPN...

Ondergetekenden hebben besloten deze open brief te schrijven naar aanleiding van hun ernstige kritiek op het praktisch functioneren van de partij, met name waar het gaat om de strijd tegen de gasprijzen en de andere stijgende woonlasten.

Primair doel van deze open brief is het wakker schudden van vele partijgenoten die, hetzij direkt of indirekt, een verantwoordelijkheid hebben in de partij op het gebied van de woonlastenstrijd. Hoewel de opstellers van deze brief geen eensluidende mening hebben over de oorzaken van de grote passiviteit van onze partij op dit moment, staan we wel volstrekt op één lijn als het gaat om het onderkennen van onze verantwoordelijkheid als partij en als individuele communisten. Wij zijn van mening dat er nu niet langer gedraald mag worden in het nemen van politieke initiatieven om de strijd tegen de woonlasten en het volkshuisvestingsbeleid van de rechtse regering Lubbers een nieuw leven in te blazen. Dagelijks worden grote groepen van de bevolking geslachtoffert voor een politiek die totaal geen uitzicht biedt op verbetering en slechts de rijken rijker maakt en de armen armer.

CPN laat het afweten

Er uitgerekend dé partij die een perspectief zou moeten ontwikkelen en richting zou moeten geven aan de strijd laat het afweten en verliest zich in oeverloze discussies die zich voortrollen als een slak met tegenwind.
We zijn niet tegen discussies, uiteraard niet maar wij kunnen ons niet langer aan de indruk onttrekken dat discussie onze partij juist nu verlamt. Wij zijn eensgelijk in ons gevoel dat wij er geen touw meer aan kunnen vastknopen en als zodanig kunnen wij ons niet vinden in welk een richting in het debat dan ook. Met name waar het gaat om de woonlastenstrijd missen wij een praktische toetsing van het politieke debat aan de praktische strijd van alle dag, maar dan als partij. We voelen ons daarom in dat debat praktisch buitengesloten en weigeren nog langer te geloven dat dit aan onszelf ligt. Voor wat betreft het Haagse distrikt geloven wij dat het bestuur in gebreke is gebleven en wellicht incompetent is orde in de discussiechaos te brengen.
Wij zullen onze eigen verantwoordelijkheid als leden en bestuurders van de partij niet ontkennen, maar zijn er vast van overtuigd dat wij slechts als zodanig kunnen functioneren als ook anderen hun verantwoordelijkheid onderkennen en politiek debat kunnen koppelen aan actie-initiatieven.

Noodkreet

Deze open brief is ook op te vatten als een noodkreet van partijgenoten die in hun dagelijkse praktijk met de woonlastenstrijd bezig zijn en een noodzakelijke politieke voeding missen om echt overeind te blijven in die keiharde strijd. Juist die politieke voeding vanuit de partij is de reden van ons lidmaatschap en de basis waarop wij in het verleden strijd hebben kunnen voeren en mensen tot strijd konden inspireren. Nogmaals aan het huidige debat in de partij kunnen wij geen touw meer vastknopen en geen enkele inspiratie ontlenen. En wij weigeren ons daarbij neer te leggen en te concluderen dat dit nu eenmaal zo is. Naar onze stellige overtuiging moet het anders kunnen, we zijn als partij toch geen stel vergaderfreaks die stevig met hun beide benen in de lucht hangen.

Platform

We hebben toch, zelfs objectief bezien, voldoende kwaliteit in huis om het praktische politieke debat en initiatiefnemende besluitvorming aan te kunnen. Vandaar dan ook dat ondergetekenden het initiatief hebben genomen om in het Haagse distrikt het Platform voor de woonlastenstrijd op poten te zetten. Het platform ziet vooralsnog de volgende doelstelling;

A Het organiseren van het politieke debat over de woonlastenstrijd in het Haagse distrikt.
B Het analyseren van de politieke situatie in ons land m.b.t. de woonlasten en het volkshuisvestingsbeleid, zowel van de Rijksoverheid als van de gemeentes en woningbouwcorporaties.
C Het analyseren van de rol van de partij en haar bondgenoten.
D Het concretiseren van die rol.
E Het analyseren van de rol van bewonersorganisaties en de feitelijke toestand nu.
F Het leveren van materiaal voor partij en beweging op grond waarvan actie-initiatieven genomen kunnen worden.
G Het doen van concrete voorstellen naar het nieuwe distriktsbestuur toe teneinde de partij op het spoor van woonlastenstrijd te zetten.

We hopen de ruimte te kunnen bevechten om ons initiatief te laten slagen. De partij van communisten ligt ons te na aan het hart om haar los te laten.

Chris Kwant, Bart Kommers, Ben Braam,
Den Haag, maart 1983.

(door de redactie iets bekort)

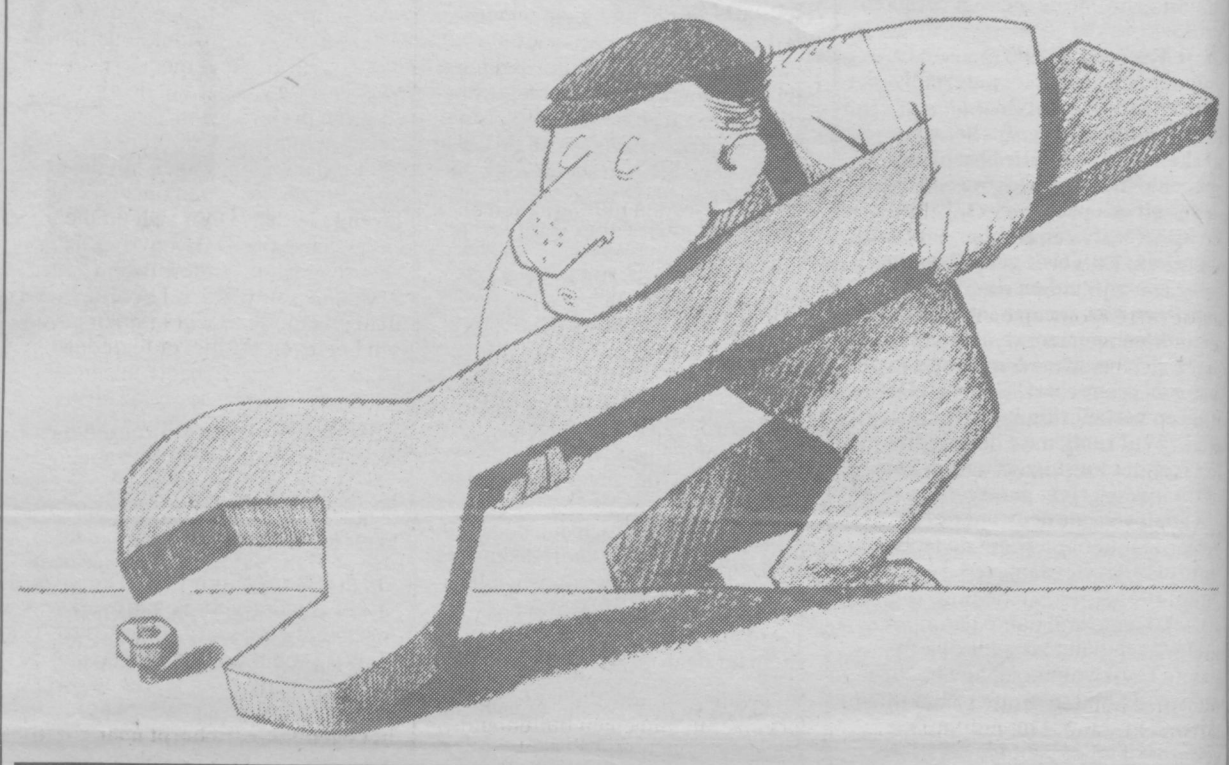

nu ook verkrijgbaar

discussies in de cpn

artikelen uit de waarheid over progressieve samenwerking, politiek en organisatie van de cpn

deel 1
van 20 oktober tot 18 november 1982

Drukkerij 'De Serre'
klein offset en zeefdruk.
eeckhoutstraat 27. 56 13 ge eindhoven
giro: 26 36 857. telefoon. 040 - 44 34 31

Discussie over De Waarheid

In het afdelingsbestuur en later in de ledenvergadering van CPN-Afdeling Groningen Oosterpoort, is uitvoerig gediskussiëerd over de kerstenveloppekampagne voor De Waarheid. Aanleiding voor deze diskussie is de steeds groeiende kritiek van m.n. aktieve leden op de inhoud en de koers van De Waarheid.

Kritiek

Elementen van deze kritiek zijn:
— de berichtgeving over akties;
— de berichtgeving en beoordeling van de situatie in Suriname, m.n. na 8 december j.l.;
— de berichtgeving over Polen en andere socialistiese landen;
— de houding t.o.v. de prijskompensatie;
— de berichtgeving over de interne partijdiskussie.

Naast de kritiek op De Waarheid stond de diskussie, dat door het niet-ophalen van geld voor de krant mogelijk het voortbestaan van De Waarheid op het spel zou worden gezet.

Overeenstemming

De uitkomst van beide vergaderingen was vrij eenstemmig:
— bij alle abonnees van De Waarheid langs gaan om de (gevulde) kerstenveloppe op te halen,
— met alle abonnees de diskussie aan te gaan over hoe zíj de krant nu beoordelen,
— zodoende niet nu al de diskussie over De Waarheid af te sluiten door geen geld op te halen,
— maar juist de (positieve of negatieve) kritiek te gebruiken in de diskussie over De Waarheid in onze afdeling, ter voorbereiding van de conferentie over De Waarheid (waartoe op het congres is besloten).
— De diskussie op de ledenvergadering en met de abonnees ter kennis geven aan de redaktie van De Waarheid, Het Partijbestuur van de CPN en aan het CPN-Distriktsbestuur Groningen.

Dit afdelingsbesluit heeft de volgende resultaten gehad:
Er is tot nu toe een bedrag opgehaald van *f* 1265,50 bij ongeveer 40 abonnees. Hierin zit een bedrag van *f* 800,- aan grote giften van twee adressen.

Opvattingen over De Waarheid

In de diskussie met de abonnees kwamen we zeer uiteenlopende opvattingen tegen:
— Veel abonnees, die niet lid zijn van de CPN, beoordelen De Waarheid zoals die er nu uit ziet als positief. Argumenten daarbij zijn, dat De Waarheid zich oriënteert op de linkse beweging, dat De Waarheid niet meer een ,,enge'' partijkrant is.
— Ook een aantal abonnees die wél lid zijn van de CPN, zijn een zelfde mening toegedaan.
— Vooral bij een groot aantal aktieve leden van de CPN en enkele abonnees die niet lid van de CPN zijn, leeft er kritiek op de inhoud van de krant en vaak ook op de standpunten van de partij. Deze kritiek bestaat (globaal) uit de volgende elementen: slechte, onvolledige visie op de internationale politieke situatie, in 't bijzonder w.b. de analyses over oost-west-gebeurtenissen, die vaak niet helder vanuit een communisties standpunt worden beschreven. Dit geldt ook t.a.v. de sociaal-ekonomiese strijd (prijskompensatie, arbeidstijdverkorting); slechte of onvolledige berichtgeving over akties (bv. rond de uitkeringen); w.b. de diskussie in de CPN is De Waarheid zeer eenzijdig en zeker niet pluriform; vaak worden artikelen zo overgenomen van het ANP, zonder enig kommentaar; in de verslaggeving over het CPN-kongres t.a.v. de resolutie over De Waarheid, wordt teveel nadruk gelegd op de standpunten van de redaktie en te weinig aandacht besteed aan de mening van anderen (dit gebeurde overigens ook al in de diskussie ,,De Waarheid'' delen).

Konklusies

Veel lezers die niet lid zijn van de CPN en een aantal die wel lid zijn, kunnen zich wel vinden in de gewijzigde berichtgeving. Daarnaast kunnen veel aktieve leden zich minder (tot in sommige gevallen ,,helemaal niet'') vinden in de inhoudelijke standpunten van de krant en van de partij; standpunten die vaak hun werk voor de partij of voor de belangen van de mensen in de buurt en in de bedrijven, bemoeilijken.
Bij bespreking, in het afdelingsbestuur, van de resultaten van onze meningenpeiling, drong zich een konklusie op, dat bij ongewijzigd beleid van De Waarheid, die mensen zouden kunnen afhaken die juist de partij en de krant steeds (door dik en dun) hebben gesteund. Naar onze mening is zoiets niet in het belang van krant en partij. Wij roepen het partijbestuur en de redaktie op, om mét leden en lezers de diskussie aan te gaan over de inhoud van de krant en de binding met de partij, om zo snel mogelijk te komen tot een leesbare en tot strijd opwekkende krant.

Namens CPN-Afdeling Groningen Oosterpoort,
het Afdelingsbestuur.
i.o. Richte Lameris.

Discussie over het ontwerp-beginselprogram

Er wordt heel wat afgediscussieerd over het ontwerp-beginselprogram v.d. CPN. Ook vrouwen-overleggen bespreken dit ontwerp-program uitvoerig. Enige tijd geleden alweer organiseerde het vrouwenoverleg van de CPN-afdeling Hoofddorpplein (A'dam) in dit verband een tweetal discussiedagen waar zaken als: fascisme en vredesstrijd, vrouwenstrijd/klassenstrijd, economie/werkgelegenheid en organisatievorm van de CPN aan de orde kwamen.

De diskussie over het ontwerp-beginselprogram eindigde uiteraard niet na deze twee diskussiedagen. De hier volgende samenvatting van de bespreking van de Hoofddorpplein-vrouwen moet dan ook niet beschouwd worden als een eindkonklusie. Wèl geeft het een beeld van de diskussie zoals die tot dan toe door hen werd gevoerd.

Fascisme en vredesstrijd Militarisme

Een vraag die voortvloeit uit de relatie feministische strijd — vredesstrijd is: in hoeverre houden vrouwen niet ook zelf het militarisme in stand, terwijl ze er tegelijkertijd slachtoffer van zijn (in tijden van oorlog zelfs driedubbel).
De vraag werd hierbij opgeroepen in hoeverre vrouwen en mannen verschillende grenzen hebben. Grenzen, die de doorbreking van de vicieuze cirkel van enerzijds slachtoffer en anderzijds mede draagster van het systeem, moeilijk maken. Zijn vrouwen eerder slachtoffer/gebonden? Vergelijk ook de verschillende houding van jongens en meisjes (jongens schoppen eerder). Dat raakt ook weer het probleem van onderwijs en opvoeding, want die kinderen bedenken dat ook niet allemaal zomaar. Maar we komen hiermee ook aan de vraag hoe, waarmee houden vrouwen het militarisme in stand. Het militarisme is gebaseerd op de arbeidsverdeling leger — burgers oftewel verdedigers — verdedigden. In feite dezelfde arbeidsverdeling als de patriarchale: de man verdedigt vrouw en kinderen tegen honger, bij ruzies en tegen andere gevaren. In ruil daarvoor vraagt hij de seksualiteit en de arbeidskracht van de vrouw. Vrouwen weten allang dat dit geen verdedigen is, maar onderdrukken. Als we dan zo duidelijk kunnen aangeven dat de patriarchale arbeidsverdeling onderdrukkend is, moeten we dan niet dezelfde conclusie verbinden aan de verdeling verdedigers — verdedigden? Wat moet er eigenlijk verdedigd worden? Naar onze mening is het doel van verdediging: het beschermen van de democratie in Nederland. Dit zou een taak moeten zijn — en bij een andere organisatie ook kunnen zijn — voor iedereen. In het ontwerp wordt als vredesstrategie voorgesteld: het opheffen van de blokken. Zeker in zo'n situatie heeft een Nederlands leger weinig bescherming te bieden. Zelfs al zou het uitgerust zijn met de allernieuwste peperdure technische snufjes kan het haast geen aanvaller buiten de grenzen houden. Daar staat tegenover dat alleen al het bestaan van een mannengemeenschap als het leger een struktureel element van vrouwenonderdrukking in onze maatschappij vormt. Tot op de dag van vandaag heeft elk leger zich schuldig gemaakt aan seksueel geweld tegen vrouwen. Het ergste voorbeeld is nog wel de bevrijding van het vrouwenconsentratiekamp Ravensbrück door de Russische legers.
In dit verband is ook gepraat over principiële geweldloosheid. Door bijv. vrouwen in het verzet en door Riet in haar klas werd geweld niet uit de weg gegaan.
De volkeren in de Derde Wereld hanteren ook geweld tegenover de onderdrukkers/uitbuiters. Dat geweld is echter wel ,,defensief": richt zich tegen de onderdrukking. Je kunt ook stellen dat het geweld is om democratie tot stand te brengen, ondemocratische macht te stoppen. Het is noodzakelijk dat de ethische grenzen voor de toepassing van geweld heel sterk zijn.

De oude stelregel dat de enige weg naar duurzame vrede de gewapende strijd is, geldt nu zeker niet meer nu de bewapening zo'n enorme vernietigingskracht heeft gekregen.

Fascisme waar komt het vandaan en in hoeverre zit het in jezelf

Fascisme kan worden beschouwd als de uiterste consequentie van het superioriteitsdenken. Op gewelddadige wijze worden minderheden en/of meerderheden onderdrukt, privé en openbaar, als gevolg van een mensbeeld en een politiek systeem dat uitgaat van het zich bedreigd voelen door de ,,minderen".
Soms slagen fascisten erin hiervoor een massabasis te verkrijgen, vaak is dat van korte duur. In minder vergaande vorm kennen we het superioriteitsdenken als: vrouwenhaat, buitenlandershaat, antisemitisme, homohaat, etc.
Vooral als het superioriteitsdenken ter discussie wordt gesteld, zullen de aanhangers ervan zich er des te dwangmatiger en gewelddadiger op beroepen. Zolang vrouwenonderdrukking niet krachtig wordt aangevallen, zolang die buitenlanders maar in hun eigen buitenland blijven, zolang homoseksuelen maar niets laten merken van hun gevoelens, zolang kunnen ze zich zonder problemen beter voelen dan anderen. Als je dan een hier geboren Nederlandse man hoort afgeven op ,,die buitenlanders die hun vrouw verbieden alleen de straat op te gaan", dan vraag je je af waar de man het meeste mee zit: Met zijn houding t.o.v. vrouwen of die tegenover buitenlanders of beide.
Wel een stuk verder gaat de NVU in haar propaganda: seksueel geweld komt niet van Nederlandse mannen, maar van buitenlanders.
Niet iedere racist is fascist; Niet iedere anti-fascist is niet racistisch. Als blanke feministen de specifieke vormen van vrouwenonderdrukking in andere culturen naar voren brengen, dan wordt dit door vrouwen uit die culturen vaak gezien als een meerderwaardigheidsgevoel van blanke vrouwen.
Maar ook als wij snel kijken of onze portemonnaie wel veilig is weggestopt wanneer we Surinaamse jongens in onze buurt zien, zit daar dan ook niet een element van racisme in?

Vrouwenstrijd/klassenstrijd

Ook in het ontwerp-programma wordt het feminisme nog steeds gezien als een ondergeschikte beweging, een beweging waarmee rekening gehouden moet worden en die niet als autonoom gezien wordt. Er wordt veelal van uitgegaan dat de opheffing van de klassenstellingen automatisch de onderdrukking van de vrouw zal opheffen. Dit is een simplistische zienswijze, het socialisme op zich geeft niet de oplossing voor de bevrijding van de vrouw. Door socialisme en feminisme in elkaars verlengde te zien worden vrouweneisen slechts toegevoegd binnen de strijd voor democratische machtsvorming tegen het kapitalisme, maar er wordt voorbijgegaan aan de wezenlijke achtergrond van de feministische strijd: de seksentegenstelling. Seksenstrijd berust op de gegroeide culturele verschillen in verband met de plaatsen die man en vrouw binnen de maatschappij beklenden, op gevoelens van bedreiging, op misverstanden.
Aangezien het de vrouwen zijn die de man/vrouw-tegenstelling willen doorbreken, komt het er op neer dat zij de strijd voeren die eigenlijk in het belang van man én vrouw is. Mannen zouden zich veel meer betrokken moeten voelen. Gevolgen van het isolement waar vrouwen in geplaatst worden zijn dat zij nieuwe en afwijkende denkvormen en uitgangspunten ontwikkelen ten aanzien van maatschappelijke situaties. Zij prikken door ,,kretologieën" heen waarvan zij zien dat er in feite niets mee gedaan wordt, zij graven dieper naar waarden die wel of niet bevochten dienen te worden, zij treden steeds meer op als saamhorige individualisten die uit zijn op mentaliteitsverandering ten aanzien van andere structuren, zowel binnen als buiten de produktieverhoudingen. Zij zijn niet meer bereid hun leven te wijden aan de uitvoering van praktische klussen die hen beletten hun eigen inbreng te formuleren en uit te dragen, en die hen evenmin de tijd geven om een eigen leven te leiden. Door zich uit die overbelaste positie te bevrijden bespeuren zij dat zelfbewustzijn, geestelijke vrijheid, onafhankelijkheid en emotie kracht kunnen geven om het leven positiever te ondergaan, zoals bijvoorbeeld in een tijd van economische crisis. De eigen situatie bepaalt de kwaliteit van de strijd voor een betere wereld.

Economie/werkgelegenheid

Op de afhankelijkheid van de vrouw is haar (gebrek aan)werkgelegenheid gebaseerd. Door deze afhankelijkheid te bestendigen kan de man voorrang eisen bij het verkrijgen van werk. Dit gegeven komt op het ogenblik verscherpt naar voren door de economische achteruitgang. Maar nu de tijden waarin vrouwen zich door de omstandigheden gedwongen weer in hun hok lieten terugdrijven echt voorbij zijn, schijnen zij, meer dan onze mannelijke partijgenoten, draagsters te zijn van gedachten-ontwikkelingen ten aanzien van zaken als inkomen, recht op arbeid, ontbetaalde arbeid, vrijwilligerswerk.
Zij vragen zich af of het eisen van betaald werk een vanzelfsprekend-progressieve eis is. Zij vinden het zinvol nader in te gaan op ideeën over een andere maatschappijvorm waarin een ieder inkomen geniet en vervolgens passende arbeid verricht.

Organisatievorm van de CPN

De CPN heeft zich oorspronkelijk, evenals andere communistische partijen, in een democratisch centralistische partijvorm georganiseerd. Hieruit volgde dat elk partijlid geacht werd zijn/haar leven en tijd in dienst te stellen van de partij. Om de partij af te schermen tegen invloeden uit de omringende kapitalistische maatschappij werden alle twijfels onderdrukt en stelde men ongebreideld vertrouwen en geloof in de onfeilbaarheid van de partijleiding. Deze organisatievorm voldoet niet meer in deze tijd in de Nederlandse samenleving. Mensen hebben een eigen mening, vrouwen schikken zich niet meer in het patriarchaat. Om ons te beperken tot het laatste, vrouwenbevrijdingsstrijd kán de eenheid in de partij in gevaar brengen. Aangezien vrouwenbevrijdingsstrijd gebaseerd is op doorbreking van oude patronen, is dit gevaar onvermijdelijk maar niet onontkoombaar.
Want wat is de CPN en wat is eenheid?
In het beginselprogramma is vastgelegd dat de communistische partij doelstellingen van bewegingen moet nastreven zodat zij een gezamenlijk perspectief voor progressieve mensen ontwikkelt. Zij moet niet hele bewegingen onder haar hoede nemen, maar wel individuen daaruit die doelstellingen van andere bewegingen onderschrijven. Daardoor wordt eenheid en pluriformiteit ontwikkeld. Dit geldt ook voor het feminisme dat binnen de partij, naast de arbeidersbeweging, als een gelijkwaardige strijd moet bestaan. Individuen voelen zich met het ene belang meer verbonden dan met het andere. Men kan niet meer verwachten dat ieder lid zich voor elke actie en elke eis even hard inzet. Door discussie kunnen prioriteiten vastgesteld worden, maar die mogen niet dwingend zijn. Elke actie is autonoom.
In het veeleisende werk ten behoeve van de partij was, in het algemeen, de taakverdeling tussen mannen en vrouwen niet anders geregeld dan in de andere facetten van de omringende samenleving. Vrouwen deden de klussen, het huishouden, de kinderopvoeding en hadden daarbij eventueel ook nog een baan. Door hun levenswijze maakten zij voor hun mannen tijd vrij om de interessantere functies in de partij te bekleden.
Met de sanering van klussen kunnen ook vrouwen meer halen uit de partij, werkelijk meedenken en -functioneren, zo nodig eerst in aparte vrouwenoverleggen waar zij zich op hun eigen positie kunnen bezinnen en de scholing kunnen krijgen om te formuleren en het woord te voeren.
Uit de gesprekken in het vrouwenoverleg blijkt dat vrouwen zich niet thuis voelen in de afdelingsvergaderingen. Er wordt gepraat over handhaving van koopkracht, maar niet over werk voor vrouwen. Over werk voor iedereen, maar eigenlijk wordt bedoeld: voor mannen. Inlevering ten gunste van vrouwen, bezinning op andere levensvormen is er niet bij. Van vrouwen wordt verwacht dat ze de mannenstrijd in de eerste plaats blijven ondersteunen en daarna pas nog eens aan zichzelf denken.
Seksenstrijd is moeilijk in partijpolitieke taal te vatten. Daarom moet, evenals de oude partijcodes, de feministische denkvorm ter discussie staan. Intussen heeft de feministische beweging binnen de partij al veel bereikt. Door harde strijd zijn vrouwen in verantwoordelijke posities in partij en politiek doorgedrongen. Maar de invloed van vrouwen moet algemener en vanzelfsprekender worden. De aparte vrouwenoverleggen zijn daartoe onontbeerlijk.

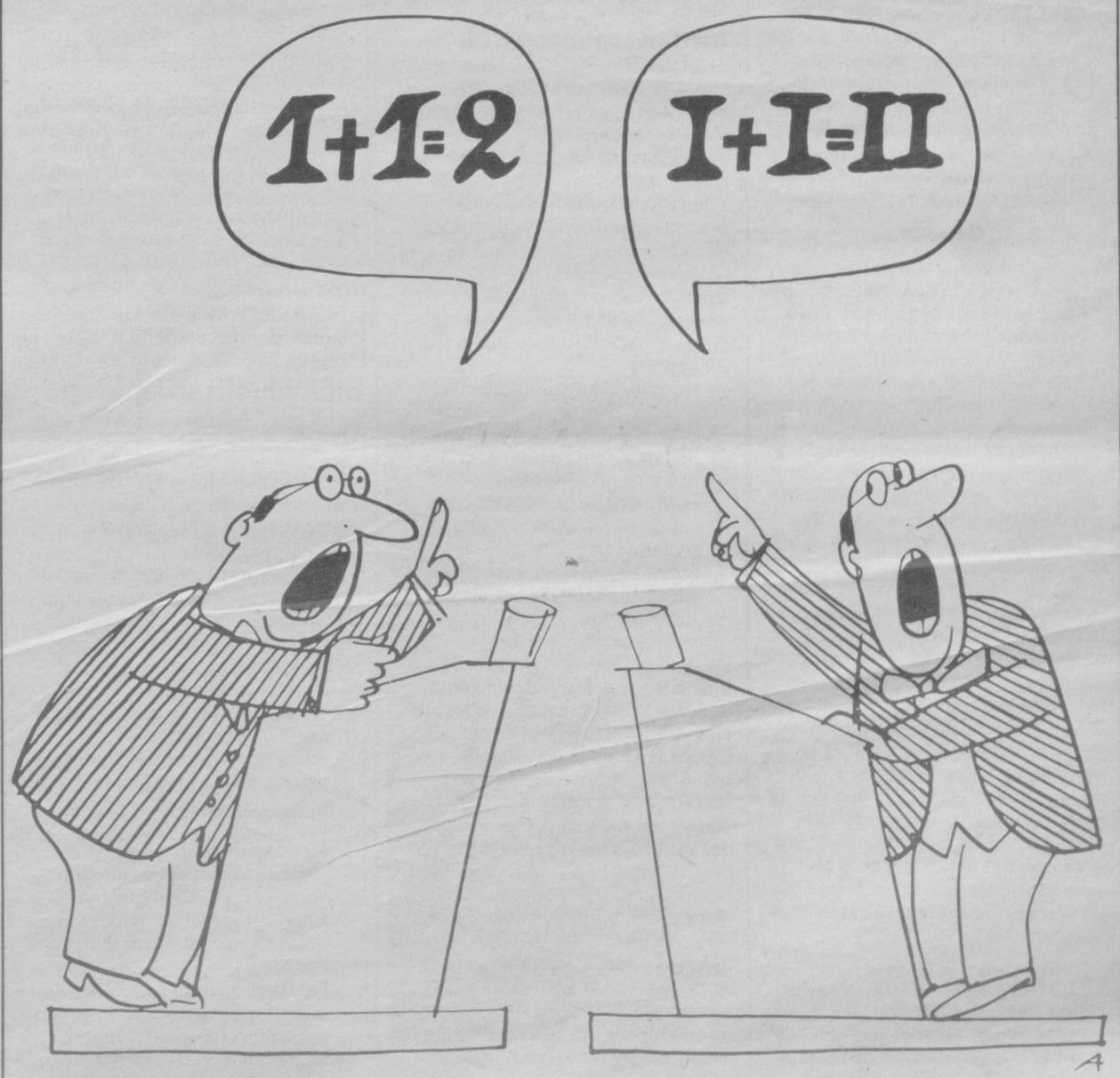

Sociale zekerheid: actie en discussie verbinden

„We moeten ons verdedigen tegen de aanvallen op de sociale zekerheid. We moeten dat doen door in de aanval te gaan. Niet alleen de CPN, maar samen met uitkeringsorganisaties, vakbeweging, werkers bij de sociale diensten etc."
Deze woorden van Joop Mantel illustreren de opzet van de actie- en discussiedag over de sociale zekerheid, die 19 maart j.l. werd gehouden.

De rol van de CPN

Actie tegen de aanvallen van De Graaf op de positie van uitkeringsgerechtigden, verbonden met discussie over eigen uitgangspunten voor een nieuw stelsel van sociale zekerheid. (zie ledenkrant februari '83). Deze benadering ontmoette felle discussie. In feite gaat het daarbij om de vraag: hoe treed je als partij de gigantische aanval van rechts op de sociale zekerheid tegemoet; — beperk je je tot verdedigingen van het huidige stelsel (handen af van de sociale zekerheid) en beschouw je discussie over vernieuwing als „verwarrend", „openingen biedend aan de plannen van De Graaf", „nu niet aan de orde" of — verbind je aan de-defensieve-strijd tegen de plannen van De Graaf juist wel de discussie over vernieuwing van het stelsel, vooral ook aan de acties een verder perspectief te geven.
Dit probleem speelt natuurlijk niet alleen rond de sociale zekerheid, maar is algemeen aan de orde en ook in het verleden zijn hierover in de partij al vele discussies gevoerd. Iedereen is het er over eens, dat er initiatieven moeten worden genomen rond de sociale zekerheid en dat de partij daarin een eigen rol heeft te vervullen.
Maar de druk van de absolute noodzaak van acties, mag m.i. niet de vraag wegdrukken naar de specifieke rol die de CPN hierin dient te vervullen. En dat dreigt helaas maal al te vaak te gebeuren.
Het kan niet zo zijn, dat de partij acties overneemt; zelf initiatieven neemt over de hoofden van de mensen heen, die in actie staan.
Wel kan de partij eisen van uitkeringsgerechtigden ondersteunen.
Frank Biesboer deed hiertoe op de actie- en discussiedag namens het partijbestuur een aantal voorstellen:
— De partij kan de mensen in actie ondersteunen met informatie in de vorm van bijv. een brochure;
— Zij kan haar gemeenteraadsleden bij elkaar halen om initiatieven te bespreken, die op gemeentelijk niveau genomen kunnen worden t.a.v. kwesties als strafkortingen, sollicitatieplicht e.d.;
— Zij kan optreden voor een samenbundeling van partijen, organisaties van uitkeringsgerechtigden, vakbeweging e.d. De naderende gezamenlijke 1 Mei-vieringen noemde hij hierbij als een belangrijk moment om tot een gemeenschappelijke stap te komen tegen de regering.

Ina Brouwer maakte een aantal opmerkingen die voor de strategie van de CPN in de sociale strijd van groot belang zijn. Zij stelde: „De mensen met een uitkering zitten in de verdediging. Een definitieve strategie voldoet niet. We moeten in het offensief door niet alleen op te treden tegen verslechteringen, maar voor vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid. Als je de actie tegenover de discussie stelt, sluit je bovendien mogelijke bondgenootschappen in de strijd af".
Met een verwijzing naar de *f* 400,- eis, gaf zij een voorbeeld van hoe de partij op parlementair niveau kan optreden: „Het is onvoldoende om te zeggen dat je het met zo'n eis eens bent. Het gaat erom hoe je die eis vertaalt, zodat je resultaten kunt binnenhalen."

Zij had daarom voorstellen gedaan in de Tweede Kamer om:
— voor alleenstaanden met kinderen de bijstandsnorm op te trekken van 90 naar 100% (*f* 140.- per maand erbij);
— de prijscompensatie — zijnde 3% — alsnog direkt uit te betalen;
— de kinderbijslag voor bijstandsvrouwen met kinderen te verhogen — tesamen goed voor 400 gulden erbij.

De status van het „uitgangspunten-stuk"

De commissie „sociale zekerheid" heeft zich tot doel gesteld een aantal uitgangspunten te formuleren waaraan een nieuw stelsel van sociale zekerheid volgens haar moest voldoen. De bedoeling is daarmee de meningsvorming in de CPN op gang te brengen. Het kan natuurlijk ook nooit zo zijn, dat de CPN in feite een nieuw stelsel gaat „opleggen" aan organisaties van uitkeringsgerechtigden. Het is de bedoeling dat uitgangspunten voor een nieuw stelsel de uitkomst zijn van een debat in die organisaties en in de vakbeweging zelf. In dat debat kan onze inbreng natuurlijk wel een rol spelen.
Het uitgangspuntenstuk heeft daarom een zeer open karakter en de commissie heeft geenszins de pretentie daarmee een afgerond nieuw stelsel gemaakt te hebben. Alles staat wat haar betreft ter discussie.
Op de actie- en discussiedag van 19 maart bleek over deze intentie verwarring te bestaan. Met name de kop in De Waarheid van 12 maart „CPN wil alle uitkeringen in één wet", had de indruk gewekt, dat er geen discussie meer mogelijk was, dat er een standpunt van bovenaf werd opgelegd.
De commissie kan een ieder verzekeren, dat dit geenszins het geval is.

Algemene opmerkingen over het uitgangspuntenstuk

Het stuk werd over het algemeen als „niet slecht, en wel samenhangend" ontvangen. Dat het stuk „wat vaag" is, vloeit voort uit de noodzaak om een open discussie te stimuleren.
Van verschillende kanten werd opgemerkt, dat de CPN eigenlijk al jaren geleden met een eigen visie op de sociale zekerheid had moeten komen. Reden te meer om er nu stevig tegen aan te gaan, lijkt me.
Als algemene kritiekpunten werden genoemd:
— Er ontbreekt een „financieel plaatje". De financiële haalbaarheid mag toch niet buiten de discussie blijven. Dat heeft betrekking op zowel makro-economische financiële haalbaarheid als op individuele akseptatie van financiële solidariteit — er zijn bijv. m.n. veel alleenstaanden die het niet zien zitten om mee te betalen aan de ziektekosten in gezinnen.

Zoals al gezegd, was het niet de bedoeling van de commissie om een uitgewerkt stelsel op tafel te leggen. Het voorop stellen van de betaalbaarheid dreigt bovendien alle creativiteit in de ontwikkeling van ideeën dood te slaan.
Dat neemt natuurlijk niet weg, dat de financiële consequenties wel belangrijk zijn. Een aantal economen bekijkt nu in IPSO-verband, hoe zij hieraan een bijdrage kunnen leveren.
In het stuk wordt geschreven over de noodzaak van een brede maatschappelijke discussie over het stelsel van sociale zekerheid. Een model als van de energiediscussie van jonkheer De Brauw werd door de aanwezigen afgewezen. Voorop staat in ieder geval dat een overheid, die veelvuldig laatdunkend spreekt over burgerlijke ongehoorzaamheid, moet beseffen dat zij niet het recht heeft om een stelsel, dat dagelijks van belang is voor miljoenen mensen, te wijzigen zonder dat de betrokkenen grondige invloed hebben kunnen uitoefenen.
Een aantal discussianten sprak de vrees uit, dat de commissie met haar voorstellen meeging met De Graaf. Vooral het idee van één inkomensdervingswet zou gemakkelijk uit kunnen komen op de ene wet die De Graaf eigenlijk ziet voor alle uitkeringsgerechtigden. Het voorstel van de commissie voor één wet kwam dan ook bij enkelen over als toegeven aan de crisis.

Hoewel het natuurlijk nog maar de vraag is, of we in de meningsvorming uiteindelijk op één wet uitkomen (het gaat in eerste instantie om de uitgangspunten, niet om de uitwerking in wetgeving), was een ieder het wel over eens, dat het huidige stelsel grote gebreken vertoont:
— vrouwen, jongeren, buitenlanders, hebben nu onvoldoende rechten;
— het huidige stelsel verdeelt uitkeringsgerechtigden onderling. WAO-ers worden tegenover werklozen gezet etc.
— Het stelsel is een wirwar van regeltjes waar je niet meer uit wijs wordt. Waar heb je recht op? Waar moet je zijn?

Er was dan ook grote overeenstemming op de volgende punten:
— de bureaucratie moet uit het stelsel;
— verworven rechten dienen behouden te blijven;
— er moet ook premie geheven worden over kapitaal;
— de huidige premie-betalers moeten zeggenschap krijgen;
— de discriminerende werking van het stelsel t.a.v. vrouwen, jongeren en buitenlanders moet verdwijnen.

Van verschillende kanten werd voorgesteld om ook aandacht te besteden aan:
— de positie van part-timers; hun rechtspositie zowel als hun positie in de sociale zekerheid;
— de positie van ouderen; AOW zowel als pensioenen.

Zowel in de groepen, als tijdens de plenaire discussie werd voorgesteld om de *f* 400.- eis als uitgangspunt te nemen voor een nieuw stelsel van sociale zekerheid. Hoewel de aanwezigen deze eis steunden, en de CPN hier ook voor optreedt, werd de conclusie getrokken, dat niet alleen de hoogte van de uitkeringen moet worden aangepakt, maar ook de organisatie van het stelsel.

Individualisering

Over de vraag hoe dit gerealiseerd moet worden verschilden de aanwezigen van meningen. De commissie ziet dat voornamelijk gerealiseerd via de strijd voor betaald werk voor iedereen (o.a. door ATV) en door een verruiming van de mogelijkheden om met behoud van uitkering, andere maatschappelijk nuttige activiteiten te verrichten. Anderen stelden hier het streven naar een basisinkomen tegenover.
Voorstanders van de basisinkomenstrategie betoogden:
— Gezien het strukturele karakter van de crisis is betaald werk voor iedereen niet meer te verwachten.
— Een basisinkomen holt de bestaande arbeidsethos uit; het verschil in maatschappelijke waardering van betaalde en niet-betaalde arbeid wordt teniet gedaan.
— De nu bestaande koppeling van uitkering en arbeidsverleden discrimineert vrouwen, jongeren en buitenlanders; een basisinkomen zou deze discriminatie uitbannen.
— Een basisinkomen is noodzakelijk om een vergaande ATV mogelijk te maken.

Tegenstanders van deze strategie wezen er op:
— dat er nog genoeg te produceren valt om betaald werk voor iedereen te realiseren;
— dat het streven naar een basisinkomen het doorbreken van de maatschappelijke arbeidsdeling tussen man en vrouw naar de achtergrond verschuift;
— dat het onbetaalde (vrijwilligers-)werk juist weer teruggehaald moet worden in de sfeer van de betaalde arbeid;
— dat een basisinkomen de mensen wat de hoogte ervan betreft, afhankelijk maakt van de luimen van de politiek (de dreiging van het biologisch minimum van de VVD).

Democratisering

Democratisering van het stelsel werd algemeen van belang gevonden. „Hoe is het mogelijk, dat de regering voortdurend komt met kortingen op de uitkeringen, terwijl het gaat om fondsen van de werknemers.
Moeten we niet toe naar een stelsel onder beheer van werknemers, om te voorkomen dat een overheid het recht neemt om te korten. Je moet verdedigen en tegelijkertijd veilig stellen, anders kun je wel aan de gang blijven". Aldus verwoordde Joop Mantel de inzet van dit uitgangspunt. De pensioenfondsen moeten ook bij die democratisering betrokken worden. Hun huidige, ongecontroleerde optreden op de kapitaalmarkt werkt vaak tegen de belangen van de mensen met wier centjes zij werken.
Een discussie vond plaats over de betekenis van de vakbeweging in de sociale zekerheid. Het optreden van de vakbeweging in de WWV/RWW-commissies, waar strafkortingen worden uitgedeeld, kan bepaald geen enthousiasme wekken. De vakbeweging is nog altijd — met haar arbeidsethos — een beweging voor de betaald werkenden. In het streven naar democratisering zal de vakbeweging moeten erkennen (of daartoe desnoods gedwongen worden) dat zij niet de enige vertegenwoordigster van uitkeringsgerechtigden is.
Een aantal mensen wees ook op de mogelijkheden van informele democratisering. Decentralisatie van de uitvoering en een grotere toegankelijkheid van de uitvoeringsorganisaties zijn daarbij een belangrijke voorwaarde. Binnen een dergelijke opzet kan ook door democratisch ingestelde ambtenaren veel meer bereikt worden dan in formeel gedemocratiseerde instituties.

Conclusie

Ina Brouwer — voorzitster van de commissie „Sociale zekerheid" verwoord de conclusies van de actie- en discussiedag als volgt:
— We moeten de eisen van uitkeringsgerechtigden ondersteunen. De partij moet daarin met name de noodzaak aangeven van bundeling van krachten, mede op grond van een breed opgezette discussie over de uitgangspunten voor vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid.
— De plannen van De Graaf moeten van tafel.
— Geen beslissing over een nieuw stelsel zonder betrokkenheid van de betrokkenen.
— Geen verlaging van de uitkeringen, maar verhogingen zeker van de minima.

Wim van Tol

P.S. Dit artikel is geschreven op basis van verslagen uit de discussiegroep van de „sociale zekerheidsdag" van 19 maart.

Vervolg van pagina 1

Naar de mening van de CPN mag dit beleid niet langer doorgaan:

De regering moet gestopt worden Het kabinet-Lubbers moet verdwijnen

Alleen dán kan de ruimte worden vrijgemaakt voor een radicaal ander beleid.

De ruimte voor een ander beleid is aanwezig

Tegenover de economische wereldcrisis, die vooral op de Derde Wereld een vernietigende uitwerking heeft en ook ons land voor grote problemen stelt, staat een gigantische verspilling van kapitaal en grondstoffen die gemoeid zijn met een miljardenverslindende bewapeningswedloop en met speculatie-avonturen.
Tegenover faillissementen van veelal kleinere bedrijven staan grote kapitaalexporten, de winsten van concerns en banken, de miljardengrote aardgaswinst van Shell en Esso, en de uitgaven voor de bewapening in ons land.
Tegenover de omzetdaling van het winkelbedrijf in ons land staat een gigantisch overschot op de betalingsbalans, wat betekent dat de afzet in ons land steeds verder terugloopt.
De politiek van het kabinet Lubbers heeft tot gevolg dat deze ruimte niet wordt benut voor het daadwerkelijk aanpakken van de werkgelegenheid en het beschermen van de bevolking tegen de gevolgen van de crisis.
Integendeel, haar politiek is gericht op het „uitzieken van de crisis" op kosten van de bevolking en ten gunste van de machtigsten in ons land: de kapitaalkrachtige concerns, banken en andere financiële instellingen.
Het daadwerkelijk stoppen van deze politiek kan alleen door een gezamenlijke krachtsinspanning. Nodig is dat mensen samengaan in afzonderlijke acties. Nodig is dat er vormen worden gevonden voor onderlinge samenwerking en solidariteit tussen diverse actiegroepen, organisaties en vakbeweging.

De wil daartoe blijkt duidelijk: in de vredesbeweging, in de strijd tegen racisme en discriminatie en voor democratische rechten. Ook op sociaal-economisch gebied bestaan inspirerende voorbeelden:
De succesvolle acties bij de ADM, de acties in het onderwijs, het verzet van bijstandsvrouwen en arbeidsongeschikten, de bundeling van het verzet tegen de sanering van RSV, de platforms voor economische zelfstandigheid van vrouwen, de acties tegen de aantasting van het ziekenfondspakket, comité's voor werkgelegenheid op plaatselijk niveau, het beraad van de Dialoog van Driebergen en vele andere.

Verdergaande machtsbundeling is nu noodzaak!

Naar de mening van de CPN hebben progressieve partijen daarbij een zware verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid die niet kan worden afgeschoven op de kiezers en niet kan worden verdaagd tot de komende verkiezingen. Progressieve partijen moeten nu kiezen voor versterkte samenwerking voor een alternatief beleid, nu kiezen voor een krachtige samengebalde oppositie tegen dit kabinet met het doel dit beleid te stoppen en deze regering zo snel mogelijk te verjagen.
De CPN zal haar politieke optreden — binnen en buiten parlementaire organen — daar de komende tijd op richten. Naar haar mening zijn vooral plaatselijk en regionaal grote mogelijkheden aanwezig om tot effectieve machtsvorming te komen.

De CPN roept op tot versterking van plaatselijke comité's, platforms en andere samenwerkingsverbanden om het verzet tegen de regeringspolitiek te bundelen en te verbreden, en om wegen te vinden voor een gezamenlijk en krachtig optreden.
— voor behoud en vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid: optrekken van de minimum-inkomens
— voor verdediging van de koopkracht
— voor verlaging van de woonlasten
— voor echte arbeidstijdverkorting
— voor behoud en het scheppen van werkgelegenheid
— geen afbraak maar democratisering van de voorzieningen

Tot slot roept de CPN op om de 1e Mei te maken tot een strijddag voor sociale zekerheid, werk, echte arbeidstijdverkorting en rechtvaardig, zelfstandig inkomen. Een strijddag waarop linkse mensen samen uiting geven aan hun wil om zich sterk te maken voor een progressief beleid.

Het partijbestuur van de CPN
april 1983

20 mei 1983/no 4

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Na 1 mei nieuwe stappen zetten Pagina 2
Feminisering? hoe staat het er mee Pagina 6

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Boe Thio:

Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing

Toespraak op de conferentie van 16 april 1983

De taken waarvoor deze conferentie staat, zijn nauw verbonden met de actuele situatie: een economische crisis die de vorm van een depressie aanneemt, een rechts beleid dat wil afrekenen met essentiële verworvenheden.
De conferentie moet voorwaarden scheppen om die situatie het hoofd te bieden, door het bundelen van aktiviteiten, door het optreden voor progressieve samenwerking en het versterken van onderlinge solidariteit, en door het uitzetten van een politiek waarmee een partij die prakties moet werken, aan de slag kan.
De bedoeling van de discussiegrondslag ,,Crisisbestrijding en Maatschappijvernieuwing'' en van het materiaal dat de voorbereidingsgroep uit het partijbestuur daaraan heeft toegevoegd, is geweest de gedachtenvorming over deze vraagstukken verder te brengen. Wat in de partij aanwezig is aan denkbeelden moet bijeengebracht, besproken en verwerkt worden. Daarvoor was deze conferentie een belangrijk trefpunt.

De economische crisis die in binnen- en buitenland voortwoekert heeft gevolgen die tot voor enkele jaren wellicht voorzienbaar, maar nog niet concreet voorstelbaar waren. Een werkloosheid van ¾ miljoen mensen, die nog steeds oploopt, een menigte bedrijven in moeilijkheden, een reeks grote bedrijven waar gevolgen van wanbeheer en soms corruptie zichtbaar worden. Onzekerheid en instabiliteit worden versterkt door het opdoemen van een mogelijke financiële crisis.
Immers, banken en andere financiers hebben hun kredietverlening in binnen- en buitenland uitgebreid om een zo'n groot mogelijke winst te maken, waardoor aanzienlijke risico's zijn ingebouwd nu de economie verder terugloopt.
Dit is een gevaarvolle situatie, die een doelbewust anti-crisisbeleid vereist.

Zelfstandige initiatieven gevraagd

De CPN heeft de afgelopen tijd niet nagelaten te wijzen op het gevaar van een regeringspolitiek die meedrijft op de golven van de internationale conjunctuur, in plaats van zelfstandige initiatieven te ontplooien, en die door een botte bezuinigingspolitiek de huid van grote banken en concerns denkt veilig te stellen. Ondanks alle beloften en illusies van herstel, van meer werk door meer winst, is de neerwaartse spiraal van bestedingsbeperking en minder investeringen, van grotere overheidstekorten en meer bezuinigingen, van meer werkloosheid en achteruitgang van inkomens een feit.
Wat de regering Lubbers hier tegenover stelt is ronduit een schande. In het volle bewustzijn van de sociale gevolgen gaan CDA en VVD door met het hanteren van de hakbijl. Aangespoord door de commissie Wagner, door de ondernemers en door nieuwbakken aanhangers van het Thatcherisme in VVD en CDA, legt de regering een Voorjaarsnota op tafel die opnieuw 2 miljard aan bezuinigingen inhoudt. Bezuinigingen zoals die op de woningbouw, waardoor de werkloosheid nog verder zal stijgen. Bezuinigingen, die de uitkeringsgerechtigden en ambtenaren tot sluitpost van de begroting maken. En bezuinigingen, die nu onverhuld de ontkoppeling van de uitkeringen tot een feit willen maken.
De twist tussen de regeringspartijen over de te volgen methode doet daar niets aan af.
Economische argumenten zijn niet het hoofdmotief van deze politiek van het ,,gezond verstand''.
Lubbers heeft immers erkend dat verder bezuinigen in strijd komt met herstel van de economie en van de afzetverwachtingen, en dat de gevolgen van dit beleid niet te overzien zijn.
Er is een politieke blokkade om te komen tot een koerswijziging in het beleid. De regering wil eerst ,,strukturele veranderingen'', eerst een bres in de koppeling, in de trend in de ontslagbescherming, voordat zij bereid is tot stimulering van economie en werkgelegenheid over te gaan.
Een regering die zo te werk gaat, die zo de werkloosheid op zijn beloop laat, die de rijken bevoordeelt, die het zwart geld bij miljarden het land uit laat gaan en tegelijk lonen en uitkeringen tot op de cent beknibbelt, stuurt niet aan op economisch herstel, maar op een kapitalistisch herstel.
De opgave voor de komende tijd is daarom met de hele progressieve beweging — vakbeweging, organisaties en comité's van uitkeringsgerechtigden, van vrouwen, van jongeren, en progressieve partijen — deze politieke blokkade te doorbreken, en deze regering de pas af te snijden en naar huis te sturen.

Breuk en ontregeling

De economische en sociale crisis waarmee we te maken hebben, is meer dan een inzinking, het is een breuk in de struktuur van het maatschappelijk stelsel. De vraag is niet zo zeer of er herstel mogelijk is, maar vooral welk herstel.
De vraag is niet zozeer of er een verandering van de struktuur kan komen, maar welke er zal komen.
De ontwikkelingen in de VS en Engeland wijzen op een afbraak van overheidsregulering en van rechten van de arbeidersbeweging. De Nederlandse regering wil dat type deregulering, die tot maatschappelijke ontreddering leidt, kopiëren.
Onze taak is een verandering van de maatschappij aan te geven, die het winnen kan van deze uiterst conservatieve lijn.
Slagen wij daar niet in, dan wordt achter het ethisch reveil spoedig het kapitalistisch reveil zichtbaar.
Dat betekent stappen afdwingen in socialistische richting, niet in een onbepaalde toekomst, maar vanuit de verhoudingen waarmee wij nu te maken hebben.
De problemen van de economische struktuur zijn talrijk.
Het systeem van regulering van de economie door de overheid is ondermijnd. Grote ondernemingen die internationaal opereren worden niet of nauwelijks gecontroleerd,
het kapitaal beweegt ongeremd over de grenzen heen.
De produktie is vermaatschappelijkt zonder een maatschappelijk beheer van de produktie. De economie wordt beheerst door grote ondernemingen die omvangrijke staatssteun gebruiken om hun concurrentiepositie te versterken, terwijl grote delen van het midden- en klein bedrijf steeds afhankelijker worden van financiers.
Daarom is een beperking van de beschikkingsmacht van het kapitaal dringend aan de orde, door de invloed van werknemers in de bedrijven zelf en van de vakbeweging te versterken, door ondernemingen te verplichten tot overeenkomsten over de richting van de investeringen, door staatssteun aan scherpe controle te verbinden en kapitaalvlucht aan banden te leggen, door de aanwending van het kapitaal van banken en financiële instellingen op maatschappelijke doeleinden te richten, zoals sociale woningbouw, werkgelegenheidsprojekten, en verbetering van het milieu. Het gaat hierbij niet om formele demokratisering zoals in sommige diskussiebijdragen is gesteld, maar om een maximaal gebruikmaken van demokratische verworvenheden en het opeisen van nieuwe demokratische rechten.
Een demokratisch maatschappelijk beheer van de produktie is een onmisbaar doel van socialistische politiek.
Het zal er eveneens om gaan nieuwe uitgangspunten te vinden voor een internationale economische politiek, om een betere afstemming van de doeleinden van progressieve krachten in verschillende landen en delen van de wereld te vinden.
Zo kan ook een gemeenschappelijk anti-crisisbeleid, zoals o.m. de Europese Vakbeweging bepleit, gerealiseerd worden.

Crisisbestrijding door maatschappijvernieuwing

Een politiek van crisisbestrijding moet op maatschappijvernieuwing zijn gericht, enerzijds omdat voorrechten van bezitters, grote ondernemingen en banken moeten worden aangetast, anderzijds omdat verworvenheden van de arbeidersklasse in bepaalde opzichten het stempel dragen van de maatschappij waarin ze gegroeid zijn. Er zijn partijgenoten die deze gedachtengang veroordelen als reformistisch of parlementaristisch. M.i. zal het plakken van etiketten de discussie geen stap verder brengen.
Ten overstaan van de huidige politiek schiet een onbepaald alternatief voor een onbepaalde toekomst ten ene male tekort.
Het is ontoelaatbaar om als communistische partij het antwoord te ontwijken op de vraag hoe en met welke bondgenoten een politiek alternatief gerealiseerd kan worden, en wat dit moet inhouden. Dat zou betekenen een onvermijdelijk gevangen blijven in de bestaande situatie.
In een motie uit het district Den Haag wordt gezegd dat demokratisering op sociaal economisch gebied geen uitzicht biedt als de verbinding met de dagelijkse strijd om het bestaan niet is gelegd. Die verbinding wordt in de discussiegrondslag uitdrukkelijk vooropgesteld en in de toelichting van de voorbereidingsgroep geïllustreerd met ervaringen uit de afgelopen periode.
Dat deze verbinding noodzakelijk is, wordt door niemand betwijfeld, maar zij laat zich niet op papier leggen. Progressieve machtsvorming door gezamenlijke strijd stelt als noodzakelijke voorwaarde aan de orde het uitwerken van concrete perspektieven en alternatieven.
In de voorbereiding van deze conferentie is beoogd om ruimte te verschaffen aan de zo noodzakelijke discussie hoe in praktiese situaties het verdedigen van belangen, het naar voren brengen van beleidsalternatieven en het gebruiken van demokratische rechten verbonden kunnen worden.
De discussie in de voorbereiding van de conferentie, bijvoorbeeld die over het funktioneren van ondernemingsraden, toont aan dat dit thema van wezenlijk belang is en heeft tot belangrijke verdere uitwerking geleid.
De problemen die zich in concrete situaties daarbij voordoen zijn veel duidelijker geanaliseerd.
Dit geldt ook voor de onderwerpen arbeidstijdverkorting en inkomenspolitiek, die in de discussiegrondslag te weinig uitgewerkt zijn en die een grote aktuele betekenis hebben.
Gezien de belangrijke plaats van dit onderwerp in de aktuele politiek wil ik voorstellen dat de conferentie aan het partijbestuur de aanbeveling meegeeft daarover een beleidsnota op te stellen — met als doel de ook hier nog te voeren discussie te verwerken en een meer uitgewerkte standpuntbepaling door de partij voor te bereiden.

Verharding van de fronten

De versnelling van de crisisverschijnselen en de verharding van de regeringspolitiek hebben de vraag doen rijzen of de arbeidersbeweging, en meer in het bijzonder onze partij, een voldoende samenhangende visie op de crisis heeft.
Voor sommigen geldt: de vraag stellen is haar beantwoorden.
Hetzij in positieve zin: het antwoord is dat wat het altijd geweest is.

Vervolg op pagina 12

In het vorige nummer van de Ledenkrant heeft de redactie een ingekort verslag opgenomen van een discussie in het vrouwenoveleg van de CPN-afdeling Hoofddorpplein (Amsterdam) waarin ondermeer het thema oorlog en seksueel geweld aan de orde was.
Een passage in het verslag die velen diep gekwetst heeft en afschuwelijke herinneringen opriep, luidde: ,,Tot op de dag van vandaag hebben legers seksueel geweld tegen vrouwen gebruikt. Het ergste voorbeeld was nog wel de bevrijding van het vrouwenkamp Ravensbrück door de Russische legers.''
Deze passage had nooit geplaatst mogen worden. De redactie verontschuldigde zich in een verklaring. Het dagelijks bestuur kwam met een verklaring, de vrouwen uit Hoofddorpplein ook. Er ontstond een stroom van reacties, er kwamen brieven en telefoontjes bij het partijbestuur en bij de redactie binnen. In onderlinge contacten liepen emoties hoog op.
Wederzijds begrip kwam nauwelijks tot stand. Waar de een meent dat er sprake is van afbraak van de anti-fascistische tradities, meent de ander dat seksueel geweld tegen vrouwen opnieuw ondergeschikt gemaakt wordt aan 'algemene' belangen. Bij het maken van de Ledenkrant stonden we voor de vraag of we alle verklaringen, brieven etc. moesten plaatsen. Een (grote) meerderheid in de redactie besloot dat niet te doen. Overweging voor dat besluit was, de volstrekt verschillende vertrekpunten en beoordelingen van de ingezonden stukken.
We bieden onze verontschuldiging aan, aan hen die diep verontwaardigd waren na het lezen van de gewraakte zin en aan hen die haar integriteit en het belang van de discussie over militarisme en seksueel geweld geschaad zagen.
In een volgend nummer willen we de discussie over oorlog, gewapende strijd en seksueel geweld aan de orde stellen.
REDACTIE LEDENKRANT

Inleiding Elli Izeboud

Doelmatiger door openheid

„Vooral op dit moment zijn op alle niveaus initiatieven nodig om de progressieve samenwerking te versterken. Het gevaar van terugval is niet denkbeeldig. Naast de moeizaam opgebouwde toenadering binnen links van de laatste jaren, zijn er ook tendenzen van uiteendrijving. Zowel tussen linkse partijen onderling als binnen partijen.

We zitten in een situatie dat we ons dat niet kunnen veroorloven. Niet in onze eigen partij. Niet ten aanzien van onze bondgenoten." Met deze woorden lichtte Elli Izeboud in het partijbestuur de voorstellen van het dagelijks bestuur toe om — in aansluiting op de succesvolle 1 mei-bijeenkomsten — nu nieuwe stappen te zetten. (zie elders in dit nummer). Zij benadrukte de rol van de CPN daarbij „die tot nu toe als enige politieke formatie nadrukkelijk op een congres voor progressieve samenwerking heeft gekozen en zich ten doel stelt om bestaande verschillen van opvatting tussen progressieve partijen te overbruggen."

Uitweg uit de crisis

„We werken in een nationale en internationale omgeving waarbinnen we invloed hebben, kùnnen hebben. Het is geen voldongen feit dat er in ons land geen atoomraketten komen. Evenmin hoeft het een voldongen feit te zijn dat, als die er in West-Europa wèl komen, automatisch het Warschaupact de bewapening verder opvoert." „Het lijkt of er niet zo heel veel hoeft te gebeuren of de oude, verharde kampen in de internationale verhoudingen keren terug, wat nationaal vèrgaande consequenties heeft. „De situatie kan verschillende kanten op: òfwel de crisis mondt uit in toenemend autoritaire, zelfs militaire regimes à la Reagan, Thatcher, Jaruzelsky; òfwel er wordt een uitweg uit de crisis gevonden door fundamentele maatschappijvernieuwing..." „Als je de situatie in de kapitalistische Europese landen bekijkt en de recente verkiezingsuitslagen, dan zie je een raar soort stabiliteit daarin: Elkaar afwisselende (centrum)rechtse en (centrum)-linkse regeringen, steeds balancerend rond de 50% van de stemmen. Dat toont duidelijk aan dat een oriëntatie puur gericht op het verwerven van parlementaire meerderheden geen doorbraak in democratische socialistische zin tot stand kan brengen." „Fundamentele maatschappijvernieuwing zal resultaat moeten zijn van het optreden van revolutionaire bewegingen in nauwe verbinding met samenwerkende progressieve partijen."

Nieuwe mogelijkheden

„Overal is de centrale kwestie voor links: Hoe is de verhouding tussen revolutionairen (communistische, radicale of groene) partijen enerzijds en sociaal-democratische partijen anderzijds? Ook in ons land is dat het kernpunt. Of je het nou vanuit de positie van communisten bekijkt, of vanuit PPR, PSP of een combinatie daarvan (al dan niet met een groen tintje), de vraag blijft: Is de verhouding met de PvdA er één van concurrentie of van samenwerking? In de crisis van de dertiger jaren bestond er grote, schadelijke verdeeldheid binnen links. Nu zijn er andere mogelijkheden. We weten dat geen progressieve partij — ook de grootste niet — afzonderlijk het vermogen heeft om een afgerond alternatief te bieden. Dan is niet de vraag aan de orde of er een alternatief is naast of tegenover de PvdA. Het gaat erom dat er — tegenover rechts — alleen een alternatief is met de PvdA. Alleen in dàt kader is ook nauwe samenwerking met PPR en PSP van betekenis."

Zorgvuldigheid

„In ons land hebben we te maken met een regering die een keiharde confrontatiepolitiek voert, bijna over de hele linie. Onze partij zit middenin een proces van machtsvorming daartegen, en van coalitiepolitiek voor alternatieven. We maken deel uit van de vredesbeweging en andere maatschappelijke bewegingen."... „Dat vereist nationaal en internationaal een zorgvuldig optreden vanuit onze eigen doelstellingen... We moeten een politiek voeren die geen deuren dichtslaat, maar alle openingen benut. We moeten ervoor waken dat opgebouwde bondgenootschappen, samenwerkingsverbanden en betrekkingen zorgeloos op het spel worden gezet of afgeschreven. Samenwerking is geen automatisme, maar vereist steeds opnieuw grote inzet, geduld en politiek verstand, teneinde dat proces niet door tijdelijke teleurstellingen of stagnatie te laten verstoren."

Pluriformiteit

„Een specifiek probleem bij ons is, dat het debat over crisisbestrijding — wat binnen heel links plaats vindt — bij ons verknoopt is met een aantal andere vraagstukken, zoals: de internationale politiek, De Waarheid, en ook het omgaan-met-meningsverschillen." „Op het congres hebben we duidelijke besluiten genomen over de manier waarop we meningsverschillen hanteren. In de praktijk is dat niet eenvoudig. Er is soms een sfeer alsof er geen besluiten genomen zijn, alsof de diskussie gewoon doorgaat en onbeslist is. Vrijheid-Blijheid. Roept u maar." „Daarbij wordt pluriformiteit niet gehanteerd ter versterking van de partij (hoewel onze uitstraling groter is geworden), maar om de partij uit elkaar te drijven door blokvorming en polarisatie... Die situatie levert een druk op om tot een versterkt centralisme te komen, en daarmee tot afknijping van de dynamiek van onze partij. Dat is de verkeerde weg. Het richt de energie naar binnen door de nadruk te leggen op meningsverschillen in plaats van naar buiten, op grond van de politieke overeenstemming die er is." „Een open debat moet leiden tot meer uitgewerkte antwoorden op dringende, actuele vragen waar nu eenmaal geen receptantwoorden voor bestaan." „Meningsverschillen zijn een normale, blijvende zaak en het omgaan daarmee vereist een blijvende verandering van onze partijcultuur, waarbij meerderheidsbesluiten vanzelfsprekend geldig zijn en even vanzelfsprekend de diskussie niet na genomen besluiten kan worden afgekapt." „Het op grond van verschillen in opvatting over bepaalde punten reflex-matig drijven naar breuken en scheuren, belemmert een open debat, belemmert een democratische partijorganisatie en een slagvaardig politiek optreden."

Werkwijze partijbestuur

„Het congres heeft bewust een pluriform partijbestuur gekozen en niemand kan verwachten dat het partijbestuur in alles exact op één lijn zit. Nòch waar het gaat om de congresbesluiten, nòch om interpretatie daarvan... Evenals andere partijleden hebben partijbestuursleden recht op een eigen mening en het uitdragen daarvan." „Dat betekent dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen meningen van partijbestuursleden en de mening van het partijbestuur... Een bepaalde meerderheidsvisie is geldig en moet ook duidelijk worden naar de partij en naar buiten toe... Zou je dat niet doen, dan zou dat ons opbreken bij bijvoorbeeld het programdebat... Alle leden van het partijbestuur hebben hierin een gelijke, eigen verantwoordelijkheid. Zowel tegenover de partij, als tegenover mede-partijbestuursleden." Tenslotte stelde Elli het actief optreden van het partijbestuur in de partij voor uitvoering van de congresbesluiten aan de orde. Dit moet worden toegespitst op het versterken van de eigen activiteiten op sociaal-economisch gebied. Zij benadrukte de noodzaak om op korte termijn tot nadere regelingen te komen voor het funktioneren van het partijbestuur. „Het partijbestuur is tot nu toe vrij gesloten geweest, druk doende met het opzetten van een groot aantal werkzaamheden. In zo'n situatie krijgen meningen van individuele leden meer accent. Het regelen van de openbaarheid moet het zicht van de partij op wat er in het partijbestuur omgaat vergroten."

Progressieve samenwerking

NA 1 MEI: NIEUWE STAPPEN ZETTEN

De gezamenlijke bijeenkomsten op de eerste mei in veel plaatsen hebben laten zien, dat samenwerking tussen de progressieve partijen zeker mogelijk is. Maar veel bezoekers op die bijeenkomsten lieten merken, dat ze meer verwachten van de partijen:
„Waar blijft jullie antwoord op deze rechtse regeringskoers?"
„Kom met een plan, waar we ons met zijn allen sterk voor kunnen maken."
Het partijbestuur van de CPN vindt dat deze geluiden niet zonder antwoord mogen blijven. Er moeten nieuwe stappen worden gezet om de eerste mei een vervolg te geven. Dat moet gebeuren door de acties op de verschillende gebieden uit te breiden. En door plaatselijk en regionaal tot meer samenwerking te komen. Bijvoorbeeld in de voorbereiding van de 11-juni-manifestatie. Het verzet tegen de regeringspolitiek moet ook gestimuleerd door initiatieven van de partijbesturen van de progressieve partijen. Daarom gaat ons partijbestuur aan de anderen voorstellen om nu de mogelijkheden van een gezamenlijk progressief plan te onderzoeken. Zo'n plan moet zowel gaan over vredespolitiek en strijd tegen fascisme en racisme, als over de sociaal-economische politiek, vrouwenbevrijding, milieu etc.
Het is duidelijk dat de partijen het niet over alles eens zijn. Daarom stellen wij voor zowel de overeenkomsten als de verschillen in kaart te brengen. Dat kan in een aantal werkgroepen gebeuren. En wat daar uitkomt, zou dan op grote schaal in de partijen en met bewegingen besproken kunnen worden. Zodat iedereen mee kan denken en praten over hoe we verder moeten gaan.

Een zwaar partijbestuursweekend

Plaats: de vierde verdieping van „de Hoogte Kadijk", gebouw „Sybylla."
Tijd: zaterdag 7 en zondag 8 mei.
Het partijbestuur van de CPN vergadert.

Van de 55 leden zijn slechts enkele afwezig wegens ziekte, vakantie of andere dringende reden.
Bijna vijftien uur wordt er vergaderd.
Het ging dan ook om een soort tussen-balans op te maken van de ontwikkeling sinds het laatste congres.
Voorzitster Elli Izeboud opent met een inleiding. Delen daarvan zijn elders in deze ledenkrant terug te vinden.
De hele zaterdag wordt vervolgens besteed aan een discussieronde die het best kan worden aangeduid met „algemene beschouwingen." Vantevoren is besloten dat geprobeerd zal worden de partij daarvan verslag te doen. Maar een volledig verslag zou een boekwerk op zich zelf betekenen.
Daarom in deze ledenkrant een weergave van de besluiten rond de Europese Verkiezingen en de samenstelling van de Eerste-Kamerlijst.
Daarnaast een impressie van de discussie voorzover die ging over het thema progressieve samenwerking en een weergave van de eerste globale conclusies van het partijbestuur rond de conferentie van 16 april over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing.
Bovendien hebben we uit de discussie gelicht wat er over de vakbondsmanifestatie van 11 juni werd gezegd.
En tenslotte een stukje over voorstellen van het partijbestuur aan andere progressieve partijen naar aanleiding van de eerste mei.

Toch is dat alles nog maar een magere weergave van deze partijbestuursvergadering.
Want we hebben het dan niet over bijvoorbeeld:

- „er is iets mis met de taal die we als partij hanteren; de hartstocht van de mensen, hun woede klinkt er niet genoeg in door." (Herman Meijer)
- „het „horizontaal overleg" is nu verticaal georganiseerd, met een eigen discipline; er is sprake van gevaarlijke polarisatie; we moeten ook waarschuwen voor contra-groepsvorming." (vele partijbestuursleden)
- „het communisme van de oude partij verbonden met de zusterpartijen in het buitenland is dood; destalinisering betekende ook depolitisering van de partij; we moeten weer spreken tot het hele leven; onze politiek is nu zo vervelend; ophouden met het gekissebis onder elkaar." (Marisca Milikowski)
- „wat er dood is in de partij is het model Polen; zonder voorbeelden van elders zullen we onze eigen weg naar maatschappij-verandering moeten vinden." (Henk Hoekstra)
- „we moeten afspraken maken over het optreden van individuele partijbestuursleden; in elk geval moet duidelijker zijn wat iemands eigen mening is en wat die van het partijbestuur; de openbaarheid van het partijbestuur moet geregeld gaan worden."

En verder wordt gesproken over de voorbereiding van het nieuw partijprogram („dat vereist de inzet van het parbijbestuur als collectief en een goede aanpak door De Waarheid") en worden er opmerkingen over De Waarheid gemaakt (volgende partijbestuursvergadering op de agenda) evenals een overzicht van het buitenlandwerk van de partij).
Tenslotte wordt er ook nog gesproken over de beroering in de partij naar aanleiding van een passage in de laatste ledenkrant over Ravensbrück en de reactie op die passage door het dagelijks bestuur. Conclusie daarvan in elk geval: snel een gesprek van het dagelijks bestuur met vrouwen uit de Amsterdamse Hoofddorppleinafdeling; duidelijk maken dat de discussie over militarisme en seksisme op een normale, zorgvuldige en eerlijke manier door moet gaan. *)
Iedereen die meer wil weten van de partijbestuursvergadering dan dit overzicht in telegramstijl en de verslagen elders, kan zich natuurlijk op de hoogte stellen bij leden van het partijbestuur of bij het partijsecretariaat. Maar beter nog: vraag een inleid(st)er voor je ledenvergadering namens het partijbestuur.

***)Op pag. 9 drukken we het verslag van dit gesprek af.**

Geef de CPN een deel van uw vakantiegeld

Stort het op postgiro 511002
of
Bankrekening 54.19.31.660 van de ABN

Beide t.n.v. Algemeen Penningmeester CPN
Hoogte Kadijk 145, Amsterdam

Samenwerken. Maar hoe?

De voortgang in de progressieve samenwerking was een hoofdpunt in de algemene discussie van het partijbestuur. Deze samenwerking zelf stond niet zozeer ter discussie; wel de vormen en het tempo.

Onno Bosma lichtte zijn standpunt toe, dat er meer samenwerking moet komen links van de PvdA. Deze moet niet tegen de PvdA gericht zijn, maar schept een betere voorwaarde om met de PvdA iets te bereiken. Partijen zijn een middel om een doel te bereiken. Als de huidige middelen niet voldoen, moet je andere zoeken. Hij erkende het spanningsveld tussen congres- en partijbestuursuitspraken en zijn eigen wens tot een pressiegroep voor nauwere samenwerking (tot aan fusie toe) links van de PvdA te komen. In elk geval achtte hij het leggen van allerlei dwarsverbindingen tussen partijen nuttig en nodig.

René Tabak: de PvdA geeft te weinig zicht op voortgang in de samenwerking. Ook hij pleit voor een blok links van de PvdA, dat dan compromissen met een progressiever inhoud mogelijk maakt. Overeenstemming tussen CPN, PSP en PPR is mogelijk en eenvoudiger te bereiken. Nu is er verzet tegen coalitiepolitiek ook in de CPN door het ontbreken van een helder program, een perspectief.

Irene Helle zag niet veel uit het Progressief Overleg te voorschijn komen. Na gemeenschappelijke verklaringen wijkt de PvdA terug voor concrete initiatieven. Worden wij niet gebruikt om hun radicale achterban te sussen? Ondertussen realiseren wij de door het congres beoogde nauwe samenwerking met PSP en PPR onvoldoende.

Hans Geleijnse vond nieuwe stappen in de progressieve samenwerking van de CPN nodig. Dat naast overeenkomsten ook verschillen worden geïnventariseerd, is zeker van belang. Ideeën over fusie vond hij niet reëel; zij sluiten niet aan bij ervaringen en de situatie in de partijen.

Nico Schouten pleitte ervoor, gezien de ongelijkmatige ontwikkelingen in de samenleving, niet te denken in eensluidende strategieën, of in hegemonie van de ene over de andere. Je moet gelijktijdig langs verschillende lijnen werken: zowel aan de toppen als lokaal; zowel met PSP en PPR als met PvdA erbij. Je moet steeeds concreet bezien welke volgende stap nodig is.

Henk Hoekstra was van mening dat in de partij de zaak van de progressieve machtsvorming nog onvoldoende is doorgedrongen. Het gaat hier om het klassieke probleem van het communisme; een goede strategie en taktiek in deze bepaalt het revolutionaire karakter van een communistische partij. Er is moed voor nodig om werkelijk iets te veranderen. Nu dreigt er een onderschatting. Hij sprak zich uit voor een steeds voortschrijdende confederatie van partijen en bewegingen met respect voor ieders eigen identiteit. Een belangrijk strategisch vraagstuk voor de PvdA, maar ook voor ons is de verhouding tot het politieke midden. De PvdA koerst nog voornamelijk op het CDA. Maar het midden zal naar links gaan door een groeiende samenwerking van links.

Ook *Marcus Bakker* achtte de verhouding tot de sociaal-democratie wezenlijk. Hij wees in dit verband vooral op de strijd tegen de kruisraketten en het fascisme en racisme. Dat het dan op andere terreinen niet zo snel gaat, is daarmee vergeleken minder belangrijk. Plaatselijke vormen van samenwerking, zoals in comitees, moeten nu vooral onze aandacht hebben.

Harry van de Berg: de progressieve samenwerking is zeker van belang, maar de resultaten moeten we niet overschatten, omdat men het vooral eens is over wat men niet wil. Hij wees op het gevaar, dat de logica van de parlementaire machtsverhoudingen blijft overheersen. De CPN moet zich er vooral op richten bewegingen erbij te betrekken.

Nel van Dijk verwees naar de dertiger jaren om aan te geven dat je bij de progressieve samenwerking de PvdA nodig hebt. Met name PSP-ers ageren soms alleen tegen de PvdA.

Kees Korevaar: samenwerking tussen de partijen is onvoldoende; bewegingen moeten er wat in zien. Nu dreigt de samenwerking vooral door de besturen en vertegenwoordigers getekend te worden. Dan haal je zo het top/basis-probleem in huis.

Rinus Haks stelde de noodzaak van een breed front tegen de regering voorop. Naargelang het doel levert dat coalities op die verschillend van aard en kracht zijn. Zorgvuldigheid is daarbij belangrijker dan tempo. Aan de hand van concrete voorbeelden lichtte hij toe hoe daarbij de links-rechts-tegenstelling niet steeds de hoofdzaak is.

Ton van Hoek: iedere partij heeft haar eigen strategie in een samenwerking, haar eigen idee daarbij. Maar in de samenwerking beïnvloed je elkaar. Het gaat er tenslotte om verandering te bereiken. Vergeleken met tien jaar geleden is het isolement van het revolutionaire deel van de arbeidersbeweging nu opgeheven. Dat is niet persé definitief. Als de nauwere samenwerking met PSP en PPR gezocht wordt om te ontsnappen aan de moeite die de verhouding met de PvdA kost, dan is dat een slechte motivatie. Discussies over fusies en dergelijke werken belemmerend, omdat dan de inhoud van initiatieven niet meer bekeken wordt. Nu moeten we een nieuwe stap in de verhouding met de partijen uitproberen.

Jan Berghuis ziet niets in een links-radikaal blok naast de sociaal-democratie, zeker niet vanuit een positie van wantrouwen naar de PvdA. Hij acht de politieke voorwaarden binnen PSP en PPR ook niet aanwezig. Voor de machtsvorming aan de basis is voortgang van het progressieve partijenoverleg nodig. Wel vraagt hij zich af of een inventarisatie van verschillen (naast de overeenkomsten) niet tot moedeloosheid kan leiden.

Naar aanleiding van de discussie constateert *Elli Izeboud,* dat er verschillende invalshoeken zijn, maar er is een lijn voor de partij uit te halen, als deze niet tegenover elkaar worden geplaatst. Het aanpakken van initiatieven op plaatselijk en regionaal nivo tegen het kabinetsbeleid moet worden doorgezet.

We zullen ons ook extra richten tegen de aanval op de minima. We nemen maatregelen om de voorbereiding van 11 juni te versterken.

Verder moeten we niet alles in strategieën en discussies daarover gaan gieten. De landelijke samenwerking met PSP en PPR kan nieuwe impulsen krijgen door de plaatselijke samenwerkingsvoorbeelden goed te gaan bekijken en verder te praten over gezamenlijke initiatieven. Daarnaast kunnen in het progressief overleg (inclusief PvdA) ook nieuwe stappen voorgesteld worden.

Kandidaten voor de Eerste Kamer

Kees IJmkers en Henk Hoekstra zullen voor de CPN zitting nemen in de Eerste Kamer. Zij zijn door het partijbestuur als eerste en tweede op de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer geplaatst.
Op grond van de zeteltallen in de Provinciale Staten komt de CPN in aanmerking voor twee zetels in de Eerste Kamer.

Op 31 augustus zullen de leden van alle Provinciale Staten de nieuwe Eerste Kamer gaan kiezen.
Op dit moment is Kees IJmkers (Den Haag) de enige vertegenwoordiger van de CPN in de Eerste Kamer, een functie die hij al 14 jaar vervult. Henk Hoekstra, evenals Kees IJmkers lid van het partijbestuur, is ex-voorzitter van de CPN en auteur van het ontwerp-partijprogram van de CPN. Van 1963 tot 1977 vertegenwoordigde hij de CPN in de Tweede Kamer.
Bij de motivering van Hoekstra's kandidatuur noemt het CPN-bestuur de ,,politieke ervaring", gekoppeld aan inzet voor partijpolitieke vernieuwing."
Het ligt in de bedoeling om in de komende zittingsperiode, na een bepaalde inwerktijd, een van beiden te laten vervangen.
Nummer 3 op de CPN-kandidatenlijst is Fenna Bolding, 24 jaar oud, lid van het partijbestuur en afkomstig uit Lelystad.
Op de 4e plaats staat Frans Vries, 42 jaar, uit Amsterdam, jurist en jarenlang actief in het comité ,,Recht en Openheid in de zaak Menten."
Er zal waarschijnlijk een lijstverbinding worden aangegaan met PPR en PSP.

De volledige lijst is als volgt samengesteld:

1. Kees IJmkers (58 jaar), Den Haag
2. Henk Hoekstra (58 jaar), Amsterdam
3. Fenna Bolding (24 jaar), Lelystad
4. Frans Vries (42 jaar), Amsterdam
5. Nel van Dijk (31 jaar), Amsterdam
6. Joke van Kampen (27 jaar), Amsterdam
7. Wemke Ketting-de Jager (42 jaar), Delfzijl
8. Joop Knukkel (43 jaar), Enkhuizen
9. Anneke de Leeuw (34 jaar), Zaandam
10. Aiko Platje (36 jaar), Emmercompascum
11. Truus Divendal-Klok (44 jaar), Nieuw-Vennep
12. Harrie Schippers (38 jaar), Sittard
13. Margreet Zeilemaker (33 jaar), Alkmaar
14. Hekon Pasman (34 jaar), Gouda
15. Susan Legène (28 jaar), Amsterdam.

Eerste algemene conclusies van het partijbestuur van de CPN

Over de conferentie crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing

Het partijbestuur van de CPN komt op basis van de partijdiscussie over het thema ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'' en de daarin naar voren gekomen kritische en instemmende geluiden tot de volgende conclusies:

1. Het partijbestuur constateert dat de discussiegrondslag ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'' alsmede het ge-actualiseerde materiaal voor de conferentie een belangrijke start heeft gegeven aan de partijdiscussie over dit vraagstuk. Het voeren van deze discussie sluit aan op een sterke behoefte in de partij om acties tegen de crisispolitiek nu te verbinden met een socialistisch perspectief.
2. Het partijbestuur onderstreept het uitgangspunt dat
a) het in de huidige omstandigheden noodzakelijk is om crisisbestrijding te verbinden met maatschappijvernieuwing;
b) maatschappijverandering in socialistische zin een proces is, waarbij diverse stappen genomen kunnen en moeten worden om te komen tot democratisch, maatschappelijk beheer van productie;
c) alternatieven nauw dienen aan te sluiten op eisen, argumenten en alternatieven die in acties en bewegingen nu aan de orde zijn, hetgeen op de conferentie werd benadrukt.
3. Uitgaande van het conferentiemateriaal en de daarover gevoerde discussie moeten in het kader van het debat over het partijprogram de uitgangspunten vastgesteld worden t.a.v. de wijze waarop verandering van de economische machtsverhoudingen gerealiseerd kan worden.
Voorts is het nodig om op een aantal centrale punten, die in het conferentiemateriaal nog onvoldoende aan bod kwamen, visie en analyse verder te ontwikkelen. Het gaat hierbij om onderwerpen zoals
— de verbinding van het vraagstuk van democratische controle met inhoudelijke doelstellingen mbt. bijvoorbeeld maatschappelijke arbeidsdeling, de richting van de economische ontwikkeling en inkomenspolitiek
— de mate waarin economische sturing kan plaatsvinden en de wijze waarop dat vorm kan krijgen.
4. Verder constateert het partijbestuur dat uitwerking van het conferentiemateriaal moet plaatsvinden om handvaten te bieden voor beantwoording van de vraag hoe bepaalde vormen van democratische sturing kunnen worden afgedwongen, welke machtsbasis daarvoor aanwezig is en welke initiatieven daartoe genomen kunnen worden. De discussie in voorbereiding van en tijdens de conferentie en in de conferentiemap bevat daartoe belangrijke aanzetten.

5. Het partijbestuur besluit tot maatregelen om de slagkracht van de partij op sociaal-economisch gebied en de vele facetten die daarbij een rol spelen te bevorderen. Het gaat daarbij om de standpuntbepaling van de partij over sociaal-economische kwesties, versterking van het politiek optreden van de CPN op bedrijven, in buurten en instellingen, het benutten van de in de partij aanwezige deskundigheid, het initiëren en steunen van acties en solidariteit. Taak, samenstelling en werkwijze van een in te stellen werkgroep van het partijbestuur op dit terrein zullen nader worden vastgesteld.
6. De verwerking van de partijdiscussie, van de ideeën die vanuit de districten zijn aangedragen en de thema-discussies zal plaatshebben op een komende zitting van het partijbestuur. Wat het vraagstuk van arbeidstijdverkorting betreft zal het partijbestuur in elk geval aan de partij een strategienota voorleggen met een visie op de vraag op welke wijze een drastische arbeidstijdverkorting kan worden gerealiseerd en hoe daarmee positieve doelstellingen tot gelding kunnen worden gebracht. De discussie op de conferentie en de vraagstellingen die daarbij zijn opgeworpen zullen in die nota behandeld worden.
Daarbij zal ook worden betrokken het idee over een ,,kaderwet arbeidstijdverkorting'' dat rond de conferentie aan de orde is gesteld. Een aantal leden van het partijbestuur beschouwen een dergelijk idee als een belangrijk mobilisatiepunt om de strijd voor arbeidstijdverkorting nieuwe impulsen te geven. Tegelijk zijn er in het partijbestuur twijfels geuit inhoeverre het idee van een kaderwet het juiste punt is om de beweging voor arbeidstijdverkorting op te concentreren. In het partijbestuur is de noodzaak aan de orde gesteld om een strategie gericht op arbeidstijdverkorting te verbinden met een politiek van inkomensbescherming en met het uitwerken van vormen van democratische controle en zeggenschap in bedrijven en instellingen.
Op het gebied van sociale zekerheid is een partijbrochure in voorbereiding.

Europese verkiezingen

Op 17 mei 1984 vinden voor de tweede maal verkiezingen voor het Europese Parlement plaats. Er is nu al veel te doen over de vraag met welke lijsten daaraan zal worden deelgenomen. Het partijbestuur heeft een besluit genomen over onze verdere oriëntatie. De letterlijke tekst:

Congresbesluit

Op ons laatste congres werd onder andere het volgende besluit genomen:

De communisten roepen andere progressieven op voor een gezamenlijke inspanning om een sterke progressieve vertegenwoordiging vanuit Nederland in het Europese Parlement te brengen, zo mogelijk met een gezamenlijke kandidatenlijst bij de komende verkiezingen.
Het uitdragen van een actieve vredeswil — de ,,Hollanditis'' — is daarbij de dringendste opgave. Het partijbestuur wordt opgedragen hiertoe de nodige stappen te ondernemen, waarbij ook gekeken moet worden naar vormen van samenwerking met andere in het Europese Parlement vertegenwoordigde partijen. 'n.
De dreiging van nieuwe rondes in de atoombewapening, de toename van internationale spanningen, de gevolgen van de economische crisis die zich overal sterker doen voelen: dat alles maakt de oproep van ons congres tot een gezamenlijke inspanning om een sterke progressieve vertegenwoordiging vanuit Nederland in het Europese Parlement te brengen uiterst actueel.

Uitgangspunten

Naar de mening van het partijbestuur zijn er goede mogelijkheden aanwezig om aan het congresbesluit gevolg te geven. Over een aantal hoofdzaken die ook op Europees niveau een rol spelen, bestaat een groeiende overeenstemming tussen de progressieve partijen in Nederland. Allereerst is dat de afwijzing van nieuwe atoomraketten en het streven naar atoomontwapening en een zelfstandige vredelievende politiek vanuit Nederland. De eigen atoombewapening van Frankrijk en Engeland wordt daarbij niet buiten beschouwing gelaten: zo verhieven zowel CPN als PvdA hun stem tegen de plannen van de Franse regering tot modernisering van de ,,force de frappe''.

Ideeën over een Europese kernmacht worden door de Nederlandse progressieve partijen afgewezen. Maar ook op andere gebieden is in meerdere of mindere mate een overeenstemming te constateren die een vorm van samenwerking bij de Europese verkiezingen en in het Europese Parlement mogelijk maakt. Bijvoorbeeld ten aanzien van het verlenen van politieke en economische steun aan landen van de derde wereld, aan de bevrijdingsstrijd en het verzet tegen buitenlandse en binnenlandse overheersing in verschillende landen; het verzet tegen elke vorm van fascisme, racisme en discriminatie op grond van geloof, sexe en persoonlijke levensstijl; de noodzaak van maatregelen — ook op Europees niveau — om de positie van buitenlandse arbeiders te beschermen; de steun aan de strijd voor de vrouwenbevrijding; de noodzaak van maatregelen — ook op internationaal niveau — om de werkloosheid te bestrijden, het terugdringen van bezuinigingen en het tot stand brengen van een stimuleringsbeleid; het scheppen van mogelijkheden om het gedrag van multi-nationale ondernemingen te kunnen controleren en beïnvloeden; de noodzaak het milieu te beschermen en het streven naar economisch herstel mede daarop af te stemmen, de sluiting van kerncentrales.

Samenwerking

Hoopgevend en in onze ogen van groot gewicht is vooral het feit, dat op de genoemde gebieden in Nederland en andere West-Europese landen belangrijke bewegingen bestaan die deze doeleinden nastreven. Zij laten zich daarbij niet beperken door de nationale grenzen, maar scheppen nieuwe vormen van internationale samenwerking. Progressieve politieke partijen dienen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid dit spoor te volgen en passende vormen van nationale en internationale samenwerking te vinden om genoemde doelen te bereiken.

Binnen dit geheel moet de betekenis van het Europese Parlement niet overdreven worden. Gezien de mogelijkheden om via dat parlement aan de genoemde doelen bij te dragen is de geconstateerde overeenstemming tussen de Nederlandse progressieve partijen belangrijker dan de bestaande verschillen. Het gaat er nu om een vorm van samenwerking te vinden die gegeven de ontwikkeling in de Nederlandse politieke verhoudingen de progressieve vertegenwoordiging in het Europese Parlement zo sterk mogelijk maakt en nu ook een vertegenwoordiging van de CPN kan realiseren.

Gemeenschappelijke lijst

In opdracht van het congres hebben eerste consultaties over vormen van samenwerking voor de deelname aan de Europese verkiezingen plaats gehad van de kant van het partijbestuur; zowel in het kader van het ,,progressief overleg'' (PvdA, CPN, PPR, PSP en EVP) als ook van het ,,links overleg'' (CPN, PPR en PSP).

Op grond van deze consultaties en de huidige politieke verhoudingen ligt voor de hand een gezamenlijke lijst van in elk geval CPN, PSP en PPR. Aansluiting van de EVP is wellicht mogelijk.

Daarnaast zou gestreefd moeten worden naar een lijstverbinding van deze gezamenlijke lijst met die van de PvdA.
Het partijbestuur van de CPN zal er alles aan doen om een versnippering door middel van meer lijsten ter linkerzijde te voorkomen, om een zo sterk mogelijke progressieve vertegenwoordiging tot stand te brengen.

Rood, groen, paars

De gezamenlijke lijst veronderstelt een programmatische overeenstemming die zijn uitdrukking kan vinden in een beknopt program. Daarin dienen de elementen vrede, antifascisme en anti-racisme, steun aan de derde wereld, werkloosheidbestrijding, vrouwenbevrijding en milieubescherming sterk vertegenwoordigd te zijn.
Wat de CPN betreft zal een gezamenlijke lijst dus met de kleuren rood, groen en paars getooid gaan. Ook de lijstverbinding met de PvdA kan een programmatische grondslag krijgen.

Het partijbestuur stelt een werkgroep in die de inbreng van de CPN in een gemeenschappelijk program voorbereidt in overleg met de delegatie naar het ,,progressief'' en ,,links overleg'' en met het dagelijks bestuur.

De werkgroep maakt daartoe gebruik van het verkiezingsprogram voor de Tweede Kamerverkiezingen 1982 — 1986, de congresbesluiten en verder onder andere de visies van de Europese vakbeweging, de resultaten van de eigen internationale contacten met de CPN en van het zogenaamde ,,groene beraad'' van leden van PPR, PSP, EVP en CPN.

De werkgroep legt het resultaat van haar werk voor aan het partijbestuur in overleg met het dagelijks bestuur, zodat tijdig aan de programbesprekingen kan worden begonnen.
Bij haar werk kan de werkgroep zo nodig ter-zake-kundigen betrekken.

Fractievorming

Het partijbestuur acht het niet nodig en niet zinvol om nu reeds uitspraken te doen over de gewenste fractievorming binnen het Europese Parlement. Bij de totstandkoming van een gemeenschappelijke lijst mag dit geen hinderpaal worden.

Wel zal de CPN streven naar een zo breed mogelijke bundeling voor de genoemde doelen. Daartoe zullen in de komende tijd de diverse internationale contacten worden benut en uitgebreid.

11 juni: stoom afblazen of strijdbaar begin?

Bij de discussie in het partijbestuur werd door verschillende partijbestuurders ingegaan op de opzet en de voorbereiding van de vakbondsmanifestatie op 11 juni tegen het regeringsbeleid op sociaal-economisch gebied.

Elli Izeboud wees in haar inleiding op het belang van een groot en krachtig protest tegen de regeringspolitiek en voor een ander beleid. Er zal nu ook extra nadruk gelegd moeten worden op acties tegen de plannen van de regering om de minimumloon-voorziening aan te tasten. Het wegslaan van de vloer in het loongebouw zal niet alleen een rampzalige uitwerking hebben voor de mensen die van een minimuminkomen moeten rondkomen (lonen en uitkeringen), maar het heeft ook konsekwenties voor de bovenminimale inkomens. De regering wil blijkbaar de weg vrij maken voor volledig inleveren bij arbeidstijdverkorting en voor ontkoppeling van lonen en uitkeringen.

In dat verband noemde zij de uitspraken van Wim Kok over de minimuminkomens ,,onbegrijpelijk en onverteerbaar''. Dit valt niet te rijmen met de noodzaak van een verenigend optreden door de vakbeweging'', aldus Elli Izeboud.
Onno Bosma gaf een indruk van de vele kritiek die in de vakbeweging leeft op de a-politieke opzet van 11 juni. Wat nodig is, is een veel duidelijker politieke inhoud en nu al aangeven, wat het vervolg zal worden. Hij verwachtte dat deze discussie in zijn bond, de ABOP, zou leiden tot initiatieven om vóór 11 juni met een duidelijker inhoud en een actie-vervolg te komen.

Ook andere partijbestuurders plaatsten kritische aantekeningen bij de vage inzet(*Leo Molenaar, Geert Lameris*) en drongen er op aan als partij actief aan de voorbereidingen deel te nemen (*René Tabak*).

Peter Buys wees in dit verband op de mogelijkheden die de opzet van 11 juni biedt voor allerlei groepen om er hun eigen invulling aan te geven. Ook wij moeten meehelpen aan het slagen ervan.

Frank Biesboer pleitte ervoor allereerst het positieve van 11 juni goed te zien. Tenslotte hebben juist communisten ook aangedrongen op actie-initiatieven van de vakbeweging zelf. Nu is een massaal protest mogelijk geworden. Ook doordat samenwerking met andere bewegingen wordt gezocht, wat mede een resultaat is van de Dialoog-van-Driebergen-activiteiten. Keerzijde is, dat de vakbeweging en de bijstandsvrouwen niet tot overeenstemming zijn gekomen over de gemeenschappelijke deelname. Hij pleitte er voor de vrouwen te ondersteunen in hun plannen om de eigen deelname te organiseren. Van de eigen voorbereidingen overal en ook van de actieve inzet van de partij zal afhangen wat de inhoud van 11 juni worden kan.

De FNV roept ook zelf op om plaatselijk eigen invulling te geven aan een ander beleid. De voorbereiding van 11 juni is een goede gelegenheid om te gaan werken aan regionale en plaatselijke samenwerking, zodat je daar na 11 juni door kunt gaan.

Jan Berghuis wees nog op geluiden als van Tuinenburg, penningmeester van de Industriebond FNV, die zich keerde tegen discussies over feminisme en dergelijke en voorstander is van een zeer enge vakbondspolitiek alleen gericht op eigen leden. Tegen een dergelijke verenging moeten we ons verzetten, aldus Jan Berghuis.

Uit de discussie werd geconcludeerd, dat ook in eigen kring maatregelen zullen worden genomen om mee te helpen aan de voorbereiding van de 11-juni-manifestatie, zodat het een duidelijk en krachtig protest tegen de regeringspolitiek en voor een andere koers kan worden. Geen stoom afblazen, maar het begin van een grote campagne.

Programdebat:

Amsterdamse werkgroep begroet grotere openbaarheid

Op 17 maart is in het Amsterdamse district een werkgroep voor het programdebat van start gegaan. De werkgroep heeft een vaste kern, maar is verder ,,open'' voor andere partijgenoten in het district; de vergaderingen worden vooraf via districtsbestuur, afdelingsbesturen en in de krant aangekondigd.

Aansluiting landelijke commissie

Een van de eerste vragen was, op welke wijze de discussie in het district door de landelijke commissie zou worden verwerkt. We ontleenden weinig inspiratie aan de gedachte, dat we ons zouden moeten beperken tot het organiseren van verslagen van tema-discussies en ontwerp-tekstbijdragen, om het dan vervolgens van de discussie binnen de landelijke commissie te laten afhangen hoe deze teksten in de voorbereiding van het ontwerpprogram zouden worden verwerkt.
Er werd besloten er op aan te dringen, dat de werkteksten, die in de landelijke commissie worden gebruikt, ook voor de Amsterdamse werkgroep beschikbaar worden gesteld om te bespreken en te kunnen beoordelen of er vanuit Amsterdam een bijdrage in kan worden geleverd.
Tijdens de tweede vergadering van de Amsterdamse werkgroep kon worden meegedeeld, dat voor de districten een exemplaar van deze werkstukken beschikbaar zal zijn en dat de landelijke commissie ook op andere wijze een ruime kring van mensen bij het opstellen van teksten zal raadplegen. In de werkgroep werd deze ontwikkeling naar grotere openbaarheid met instemming begroet.
Afgesproken werd, dat op woensdag 25 mei en verder op elke donderdag in juni de werkgroep over de werkteksten van de landelijke commissie vergaderingen zal beleggen: op 25 mei om te beginnen met ,,cultuurpolitiek'' waaraan Susan Legêne als lid van de Amsterdamse werkgroep en de landelijke commissie gaat werken.

Wat stel je je voor bij „arbeidersklasse"?

De eerste inhoudelijke discussie van de werkgroep vond op 14 april plaats. Mede naar aanleiding van de sociaal-economische conferentie zou gepraat worden over de relaties tussen verschillende bewegingen en crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing. De discussie spitste zich vooral toe op de tegenstrijdigheid in hoofdstuk 10 van het ,,Temagewijs overzicht van de programdiscussie'', dat in februari in de ledenkrant werd gepubliceerd; enerzijds werd daar gesteld dat ,,het optreden van de arbeidersklasse... van doorslaggevend belang bij het tot stand brengen van maatschappelijke verandering'' is, anderzijds werd gesteld dat een reeks van autonome bewegingen in staat zijn ,,vernieuwende doorbraken tot stand te brengen''.
Het door elkaar gebruiken van de begrippen ,,arbeidersklasse'' en ,,beweging'' bij het aangeven van politieke doelstellingen en strategiën werd in de groep vrij algemeen afgewezen. Sommigen konden zich bij het begrip klasse zelfs niets voorstellen. Anderen betwijfelden of de economische ontwikkeling nog wel geheel vanuit de tegenstelling arbeiders—kapitalisten kan worden verklaard, en meenden dat de rol van de staat daarin om andere begrippen en om een andere analyse vraagt.
Toch werd door een aantal deelnemers het begrip arbeidersklasse nog wel degelijk relevant geacht voor het analyseren van de maatschappij, met name van de economische verhoudingen. Maar, zo werd gezegd ,,je kunt natuurlijk niet bepalen hoe de arbeidersklasse eruit ziet en welke mensen er precies toe behoren, net zo min als je precies kunt bepalen welke vrouw wel en welke niet wordt onderdrukt''. Het begrip arbeidersklasse heeft met een maatschappij-analyse te maken, terwijl arbeidersbeweging met het bewustzijn en de organisatie van arbeiders verbonden is.
Opgemerkt werd, dat de arbeidersbeweging zich heeft ontwikkeld in samenhang met een analyse die haar aanwijst als de *enige* kracht die werkelijke maatschappijhervormingen kan doorvoeren. In de huidige depressie en tegenover de huidige politiek van rechts werd de neiging waargenomen om weer op een dergelijke voorhoedeverwachting terug te grijpen, en de beoordeling van de positie van andere bewegingen daaraan ondergeschikt te maken (feminisme, anti-racisme, miljeu, tegen heteronorm). Op sommige punten vond men de voorbereiding van de conferentie van 16 april daarin onduidelijk. Een bezwaar is dan, dat de inzet en het draagvlak voor het streven naar zeggenschap — dat algemeen als verbindend element van maatschappijvernieuwende bewegingen werd gezien zouden worden verzwakt.
Bij de discussie in de werkgroep werd gesteld dat ook als het begrip arbeidersbeweging wordt gebruikt, duidelijk moet zijn dat deze een onderdeel is van een meeromvattende en complexere beweging voor maatschappijvernieuwing. De arbeidersbeweging overziet en beïnvloedt niet alle bestaansvoorwaarden van mensen, maar is daarbij afhankelijk van andere autonome bewegingen. Een socialistische politiek richt zich niet enkel op transformatie van de economische verhoudingen, maar ook van de verhouding met de natuur, tussen mannen en vrouwen, de sekse- en rassenverhoudingen. En als politieke partij moet de CPN niet alleen sociaal-economische uitgangspunten kiezen, maar ook algemen en politiek-ethische (bv. tegen fascisme).
'n Conclusie was wel, dat aan een formulering dat de CPN ,,partij van de arbeidersklasse'' is, weinig behoefte bestaat bij de deelnemers aan de discussie, en evenmin aan een algemene verwijzing naar een ,,doorslaggevende rol van de arbeidersklasse''. Ook een discussie in de richting van: ,,maar uiteindelijk horen we allemaal tot de arbeidersklasse'', werd weinig heilzaam geacht; je richt je dan meer op begrippen dan op een politieke oriëntatie.

Vakbondpolitiek

In de werkgroep werd een (te) korte discussie gevoerd over de noodzaak om in het program een vakbondspolitiek te omschrijven. Dat is alleen al nodig, zo werd gezegd, omdat de CPN altijd een vakbondpolitiek heeft gehad, en het zou als een zwijgende voortzetting daarom moeten worden gezien als er in het program geen aandacht aan wordt besteed.
Geen verschil van mening was er over de opvatting, dat de CPN zelf haar visie moet geven op sociaal-economische kwesties. Er werd juist gesteld dat een basis voor de CPN niet een vakbondspolitiek, maar een sociaal-economische politiek zou moeten zijn. Maar als je een visie geeft, betekent dat dan, dat je eisen stelt aan bewegingen, of houdt dat in, dat je daarmee zegt wat bewegingen zouden moeten doen?

Daar voelde niemand veel voor; door ieder werd de betekenis van autonome en demokratisch funktionerende bewegingen hoog geschat. We moeten als partij bekijken wat we te bieden hebben en werken op basis van; ,,we hebben wèl ideeën, maar we hebben niet de waarheid in pacht''. Die ideeën zouden dan betrekking kunnen hebben op de rol van de vakbeweging in maatschappijhervormingen. Maar ook werd opgemerkt dat je er niet altijd vanuit kunt gaan, dat je naar een gemeenschappelijk doel streeft. Bv. de vakbeweging kan feministische eisen niet zien zitten. Het is belangrijk om het eens te worden over de tegenstand, die je kunt verwachten en om het doel te bereiken. Je moet mensen organiseren op basis van hun politiek bewustzijn; de partij moet helderheid scheppen over de politieke doelstellingen en de manier waarop ze daaraan werkt. Tot zover, de discussie zal later vast en zeker moeten worden voortgezet.

fvl.

Onderwijs en (partij)politiek

Hoe nu verder?

**In het onderwijs heeft het de afgelopen maanden niet ontbroken aan akties tegen dit kabinetsbeleid. Helaas niet altijd met het beoogde resultaat.
Wij (dit zijn Ineke Stam, Hans Disco, Tony Volger, Jasper Schaaf en Bé Woltjer) hebben voor de onderwijsgroep in ons distrikt een stuk geschreven voor de noodzakelijke discussie hoe we als partij verder moeten in de strijd tegen dit kabinetsbeleid. Na een diskussie in de onderwijsgroep is het enigszins veranderd. De uiteindelijke tekst komt voor rekening van ondergetekenden.**

Wij hebben in dit stuk getracht onze partijpolitiek te aktualiseren en daarmee inhoud te geven aan de strijd voor de komende tijd.

Kabinetsbeleid

Het kabinetsbeleid wordt gekenmerkt door een aantal maatregelen en effekten, die onderling samenhangen en die voor het onderwijs en andere sektoren op korte en lange termijn desastreus zijn:

a. daling van de kwaliteit van het onderwijs en andere voorzieningen, zowel voor de gebruikers als voor hen die erin werkzaam zijn.
b. verkleining van de toegankelijkheid van alle voorzieningen.
c. vernietiging van het aantal arbeidsplaatsen.
d. loonsverlaging en daarmee gepaardgaande reële daling van inkomen en levensstandaard.
e. arbeidstijdsverlenging en intensivering van de arbeid in het onderwijs, doordat steeds minder mensen hetzelfde of meer werk moeten verrichten. Dit heeft ook voor de kwaliteit funeste gevolgen: dit hoeft geen nader betoog.

Anti bezuinigingspolitiek

De CPN zal samen met vakbonden, linkse partijen en andere organisaties hier een samenhangend beleid tegenover moeten stellen en daarvoor akties ontwikkelen die op korte termijn dit regeringsbeleid een halt toeroepen, en op langere termijn komen met oplossingen voor de huidige problemen zoals:

a. verbetering van de kwaliteit van de voorzieningen
b. verhoging van de toegankelijkheid van deze voorzieningen
c. geen verdere koopkrachtdaling; in tweede instantie een reële koopkrachtverhoging
d. het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen die de kwaliteit van deze voorzieningen verbeteren
e. arbeidstijdverkorting over de gehele linie.

Loonbeleid

Het kabinet konfronteert ons met een diskussie over arbeidstijdsverkorting met inleveren van veel loon. Zij denkt op deze manier de krisis te kunnen oplossen. Als gevolg hiervan wordt ook bij allerlei organisaties gediskussieerd over een dergelijk principe. Wij konstateren, dat we als onderwijsgevenden de laatste jaren al veel loon hebben ingeleverd en tevens konstateren we dat het aantal arbeidsplaatsen in het onderwijs stelselmatig wordt afgebroken. Ook konstateren wij dat alle salaris,,genieters'' in het onderwijs veel hebben ingeleverd. Dit heeft echter niet geleid tot een bescherming van de laagste inkomens. Dit terwijl het zeer noodzakelijk is dat de laagste inkomens aanzienlijk worden opgetrokken. Een verdere aantasting van de lonen wordt door ons kategories afgewezen. We moeten streven naar een uitbreiding van de totale loonsom.

Aantasting van de democratisering van het onderwijs

Bezuinigen op het onderwijs belemmert verdere democratisering daarvan, omdat het voortdurend leidt tot autoritaire ingrepen van bovenaf. Hierdoor blijft er binnen de scholen steeds minder ruimte over voor het democraties beslissen over veranderingen. Ook wordt de mogelijkheid voor het aanleren van vaardigheden die nodig zijn om te funktioneren in een democratiese samenleving, bijvoorbeeld het kunnen onderkennen van anti-democratiese tendensen, ingeperkt. Door hogere toelatingseisen, studentenstops, verlaging van studietoelagen en verhoging van de cursusgelden (drempelverhoging) wordt de externe democratisering teruggedraaid. Tevens wordt door de klasseschaalverhoging en minder begeleidingseenheden de kwaliteit aangetast. Anti-democraties is ook de poging van de overheid om delen van het onderwijs (b.v. het volwassenenonderwijs) over te laten aan privé-instellingen. Ook pogingen om in opdracht van de kommissie-Wagner het l.b.o. onderwijs uit te leveren van het bedrijfsleven staan hier haaks op. Hiermee ontdoet zij zich (de overheid) van de verantwoordelijkheid voor de opleiding van de bevolking. Zij verliest tevens elke kontrole op de uitvoering van het onderwijs.
Zodra in kapitalistiese verhoudingen een overschot aan arbeidskracht ontstaat, wordt het voor de kapitalisten minder interessant om de opleidingsmogelijkheden in stand te houden voor die arbeidskrachten. Aan uitbreiding denkt zij in het geheel niet. Zelfs voor de kapitalisten is dit wel erg korte termijn denken. Ook voor hen zullen de gevolgen merkbaar zijn.

Koopkracht

De eis tot behoud van de koopkracht is terecht, ook gezien het feit dat het levenspeil achter is gebleven bij de stijging van de arbeidsproduktiviteit in de produktieve en dienstverlenende sektor. Het begrip levenspeil moet ruim worden opgevat. Ook de voorzieningen dragen bij tot de verhoging van het levenspeil. Behoud en uitbreiding van de koopkracht en de voorzieningen zal tevens gunstig doorwerken voor de werkgelegenheid en mogelijk nieuwe arbeidsplaatsen opleveren. Voorwaarde hierbij is dat het in Nederland verdiende kapitaal voor uitbreiding van de voorzieningen en werkgelegenheid wordt geïnvesteerd. De CPN moet pleiten voor een grotere rem op de gigantiese ongekontroleerde kapitaalsexport. Het standpunt van de CPN in deze zal ondubbelzinnig moeten zijn en beargumenteerd in de akties aan de orde moeten worden gebracht. Een dergelijke stellingname zal de akties versterken.

Strategie voor de komende tijd

Dit kabinet is in deze krisis bereid zeer ver te gaan. Dat betekent dat akties niet altijd een direkt zichtbaar resultaat zullen hebben, wat tot desillusie kan leiden.
Bereikte resultaten zijn b.v. indirekte of gedeeltelijke inwilliging van de eisen tegen de verslechtering; een schot voor de boeg effekt, b.v. als Deetman gedwongen wordt te verhinderen dat Ruding nog harder van stapel loopt, uit vrees voor vergroting van de onrust in het onderwijs: een proces van groeiende bewustwording en aktiebereidheid, waardoor op langere termijn een ander regeringsbeleid kan worden afgedwongen. De partij zal de resultaten van de akties boven water moeten halen en houden om moedeloosheid (tegen deze kamermeerderheid bereik je toch niets) te bestrijden.
Het onderwijs heeft de afgelopen periode dit kabinet krachtig bestreden. In alle door het kabinetsbeleid getroffen sektoren, in alle sektoren dus, worden initiatieven ontplooit om dit verzet nog verder te bundelen en daarmee perspektieven te openen op een ander sociaal-ekonomies beleid. De rechten van de uitkeringsgerechtigden moeten daarvan integraal onderdeel uitmaken.
De onderwijsstrijd kan hierin inspirerend zijn, omdat hierin mensen vanuit verschillende achtergronden één breed front hebben gevormd.
De strijd tegen de invoering van de N-bom en de plaatsing van de middellange-afstandsraketten levert het schoolvoorbeeld van de manier waarop Den Haag gedwongen kan worden tot uitvoering van de eisen van de bevolking.
Het onderwijs zal zijn rol in deze akties, zowel tegen de bezuinigingen als tegen de kernbewapening moeten waarmaken.
Een eerste stap kan zijn de gelden die aan deze bewapeningszaken worden besteed op te eisen. De verlaging van de defensiebegroting met 5% is een eerste begin.
Ook moeten de lagere overheden, die steeds meer als doorgeefluik voor de bezuinigingen worden gebruikt, gewonnen worden om samen tegen Den Haag op te trekken.
De ervaringen in de akties van 2 mei moeten hierbij gebruikt worden.

Vervolg op pagina 8

Feminisering Hoe staat het

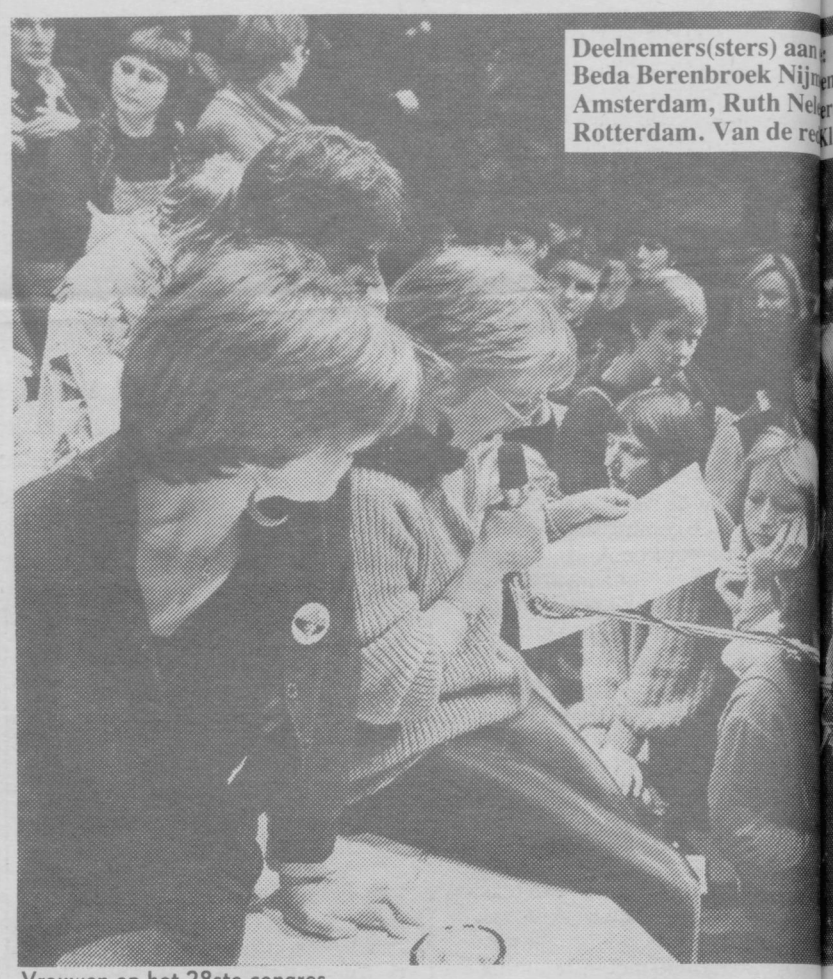

Deelnemers(sters) aan g
Beda Berenbroek Nijm
Amsterdam, Ruth Nel
Rotterdam. Van de re

Vrouwen op het 28ste congres

Het gaat goed: Nijmegen:

Na een korte voorstellingsronde waarin leeftijden, namen en werkzaamheden circuleren start de diskussie met de vraag van Joke naar het reilen en zeilen van de vrouwenoverleggen. Sommigen lopen goed en anderen zijn ingezakt, platgeslagen lijkt het soms. In Nijmegen gaat het goed.
Joke: Hoe goed? Dat wil ik wel graag weten. *Beda:* We zijn een jaar of twee geleden begonnen en dat was de derde poging. Eerder was het mislukt. Toen het duidelijk werd dat de partij wat vrouwvriendelijker werd en die lijn voortgezet zou worden zijn we met drie vrouwen bij elkaar gaan zitten en bedachten wat we wilden gaan doen en vooral wat we niet wilden. Niet zoals zo veel vrouwenoverleggen mislukken. Op zo'n partijmanier beginnen en het eerste wat je moet doen is NVB kranten verspreiden en colporteren. Dat was de vorige ervaring en dat wilden we niet meer. We wilden vrouwen vragen die zin hadden om hun feminisme te combineren met de partij, want dat was een erge scheiding. Je was feminist en je was ook lid van de partij en hoe je dat moest combineren wisten we niet. Dat zijn we de vrouwen gaan vragen. Om vanuit hunzelf te vertellen wat het voor het lidmaatschap van de partij betekent feminist te zijn.

Het is heel erg op onszelf gericht. Hoe ben je lid geworden? Waar heb je last van? Wat vind je nou belangrijk gezien feminisme en communisme en met name voor jezelf? En zo zijn we langzaam uitgegroeid tot een vaste groep van veertien vrouwen. We hebben wel de clausule dat je altijd moet komen. Het is dus geen open vergadering. We hebben één keer een vrouwenavond georganiseerd en daar konden vrouwen opnieuw insteken en toen zijn er twee bijgekomen en tussendoor komen er ook wel vrouwen bij, maar na twee keer moeten ze zeggen of ze blijven, want anders krijg je zo'n vergadersysteem. We zijn erop uit om in ieder geval een eigen meningsvorming te ontwikkelen en ons niet meteen te laten verleiden tot allerlei akties, standpunten en resultaten, want ik denk dat de stand van zaken in de partij niet zo is om nu al afgeronde ideeën te hebben. Een ander punt waarom het goed gaat is dat we altijd een combinatie maken van wat er met jezelf gebeurt, wat er in je werk of je thuissituatie gebeurt en de partijopvattingen. Dus als we het over arbeidstijdverkorting hebben dan hebben we het ook altijd over onze eigen situatie in ons werk. *Klazien:* Dus het hele persoonlijke! *Beda:* Ja, als we het over de norm van de heterosexualiteit hebben gaan we niet alleen praten over hoe die norm in de maatschappij is, maar wat dat betekent voor jezelf. Hoe ga je er mee om en wat vind je dat de CPN ermee zou moeten doen en wat je er zelf mee in de CPN kan doen. Dus die relatie leggen we altijd.
We beginnen altijd met een rondje dat tot doel heeft steeds iets meer van elkaar te weten te komen. Soms vertel je iets uit je jeugd, soms moet je een foto meenemen van toen je veertien was of soms gewoon hoe de week geweest is. Laatst was er een vrouw die erg veel problemen had op d'r werk vanwege de bezuinigingen.We hebben toen een hele avond doorgepraat over hoe de bezuinigingen nou doorwerken voor vrouwen en hoe dat nou bij ons allemaal doorwerkt en we proberen dan ook conclusies te trekken voor wat betreft het werk van de afdeling.
Die werkwijze hebben we ontwikkeld en daar houden we strak de hand aan. Als je kijkt naar de meningsvorming over het feminisme binnen de CPN, dan zie je dat we met de afdeling zitten die niet meegaat, waar de vrouwengroep een ledenvergadering organiseert over mannenmacht en over vrouwen en feminisme en daar komen heel weinig mannen natuurlijk en bij elke afdelingsvergadering merk je dat de scheiding tussen vrouwengroep en afdeling steeds groter wordt.
De mannen denken: die vrouwen doen het wel leuk, maar denken zelf helemaal niet na. We moeten nu heel bewust kiezen of we ons meer op de mannen in de partij gaan richten of gewoon doorgaan. Daarmee zie je dat de afstand steeds groter wordt en het is de vraag of we dat willen en ook of we bestuursverantwoordelijkheid willen, want dan loop je al gauw het gevaar dat vrouwen daar hun energie in gaan steken en dat ze dus de vrouwengroep uitrollen.
Zolang we op onszelf blijven gaat het goed. Maar op het moment dat we gaan zeggen jij gaat daarin en jij daarin gebruiken we de vrouwengroep als een stimulans, als een plek waar je ideeën opdoet en vanwaaruit je elders in de partij aktief kan zijn. Nou daar hebben we niet zulke goede ervaringen mee. We doen trouwens wel een aantal dingen naar de afdeling toe. We hebben een distriktsconferentie georganiseerd voor alle distriktsvrouwen en scholingsavonden verzorgd voor de afdeling. Laatst was er een ledenvergadering en toen moesten er prioriteiten gesteld worden en dat gaat dan op een manier waar de honden geen brood van lusten. Dan worden er besluiten genomen zonder diskussie. Dat is nu veranderd. Vaak vergaderen we in groepjes en diskussieren eerst en dan pas vaststelling van de prioriteiten.
Een tijdje geleden, na het congres waarop de feminisering was vastgelegd, werden wij gevraagd te zeggen wat er nu moest gaan gebeuren. Ja, zo gaat dat dus niet. Wij willen gelijkwaardig met de mannen omgaan en dat wil zeggen dat de mannen zelf moeten bedenken wat ze daar zelf mee willen.
Er zijn nu verschillende collectieven, het fractiecollectief, gezondheidscollectief, onderwijscollectief, de sociaal-economische werkgroep, die zelf de vraag stellen wat ze aan vrouwenstrijd willen doen, dan willen wij daar wel energie in steken en helpen.
Ja, er zijn natuurlijk ook wel andere resultaten. Dat ze nu bij afvaardigingen wel altijd bedenken dat er vrouwen bij moeten en dat ze heel moeilijk seksistisch durven zijn en dus niet zo goed weten wat ze mogen zeggen. Het lijkt natuurlijk niks maar het is wel handig dat er niet steeds van die botte opmerkingen gemaakt worden. Ik vind het in ieder geval veel prettiger werken.
Klazien: Ik denk dat dat heel belangrijk is. Dat hoor ik ook wel, dat je werkt zoals je werkt, heel persoonlijk. Dat dan de bijdrage van vrouwen individueel naar de ledenvergaderingen toe, dat de vrouwen zich veel sterker voelen, veel meer durven. Dat naar ledenvergaderingen toegaan. Dat aanhoren van alle blà blà, dat je dan veel sterker staat.
Beda: Ik denk dat het ook wel effect zal hebben naar een aantal mannen toe bij ons in de partij; waarschijnlijk ook door de invloed van hun eigen thuissituatie, al of niet met een feministische vriendin. Dat ze zelf meer zijn gaan nadenken over hun eigen positie. Naar aanleiding van het feit dat wij een tijdje bezig waren hebben ze geprobeerd een mannenoverleg te starten, maar dat is nooit gelukt.

Rotterdam:

Joke: Ik denk dat het heel typerend is, zoals je zei, dat het de derde poging was. Ik denk dat wat dat betreft de vrouwenoverleggen in heel het land een aantal pogingen hebben gedaan en sommigen zijn misschien wel in die pogingen blijven steken. Maar in het begin ging er so wie so al veel energie zitten in het bij elkaar kunnen komen. Ik weet nog goed dat in Rotterdam het in zo'n vrouwenoverleg eigenlijk niet ging over het feminisme, maar dat een heleboel ontevredenheid over de partij en over de politiek van de partij daar samenkwam, als in een aantal andere horizontale overleggen en als dan een aantal dingen bevochten zijn dan verdwijnen weer een aantal vrouwen omdat die voornamelijk vanuit die algehele kritiek op de partij in die overleggen zaten.
Wat is feminisme en wat is communisme en dan moet je eigenlijk opnieuw beginnen. Tenminste dat is onze ervaring in Rotterdam.
Ik vind dat er binnen de CPN een hoop vrouwen zijn waarmee ik bezig kan zijn met feminisme en ik vind het ook wel heel spannend, om dat in partijverband te doen. Ook omdat veel van de praktijken en ideeën die ik uit het feminisme haal dezelfde zijn of dezelfde intentie hebben als waarmee ik vroeger lid van de partij ben geworden. Vanuit een zelfde soort radikaliteit. Je moet natuurlijk wel knokken over standpunten en over de manier van werken maar ik weet niet of communisme en feminisme zo tegenover elkaar staan.
Beda: Ik zou me nooit wagen aan de stelling dat is een kloof en die is onoverbrugbaar, al denk ik dat soms wel, maar dan zet ik mezelf wel op een vervelend perspectief. Dan zou ik dus moeten kiezen voor een vrouwenpartij en een vrouwenvakbond. Ik heb wel die neiging hoor, regelmatig. Maar dat heeft meer te maken met mijn frustrerende ervaringen in de vakbeweging en dat je diezelfde dingen ook in de partijen tegenkomt. Kijk ik naar de inhoudelijke problemen in de diskussie, de arbeidstijdverkorting, de norm van de heterosexualiteit, dan vind ik dat de verbinding communistische en feministische eisen steeds beter gaat. Er zit wel vooruitgang in. Maar als ik kijk naar de organisatie en hoe ik vind dat organisaties feministies georganiseerd zouden moeten zijn, dan...
Je loopt steeds tegen grenzen aan dan gaat het er steeds om: ben je in staat die grenzen te verleggen. Ik heb voor mezelf het gevoel dat het ook met m'n eigen ontwikkeling te maken heeft.
Hoe radikaler ik zelf wordt hoe meer ik de dingen binnen de partij niks vind. Ik denk dat voor vrouwen ook geldt, hoe je eigen verandering door het feminisme of door eigen socialisatie is gegaan, dat je minder loyaal bent. Ik was een aantal jaren geleden veel loyaler naar de organisatie en ook naar de mannen daarbinnen. En dat is verminderd en dus kijk ik ook anders tegen de partij aan.

Amsterdam:

Josje: Voor ons is het zo binnen de vrouwengroep in de afdeling die heel klein is dat we elkaar regelmatig ondervragen waarom we nog lid zijn. Af en toe hebben we zo het idee dat we beter onze energie ergens anders in kunnen steken. Op het ogenblik vind ik het meest ingewikkelde van de vrouwengroep dat je zegt: nou ik wil die partij om met anderen, andere meningen, andere diskussies, te kunnen voeren, een verbinding te leggen. Maar wat gebeurt er als op een gegeven moment zo'n afdeling niet meer loopt. Gaan we dan weer de afdeling op poten zetten, want er gebeurt nu niks.
Moeten we, hup, het secretariaat in en maar weer wat doen zodat er überhaupt nog gediskussieerd wordt. Af en toe eten we samen en bereiden de ledenvergadering voor. Op dit moment is dat de diskussie.
Ruth: Wij hebben in de afdeling een poging gedaan om een vrouwenoverleg te starten. Dat was, dacht ik vorig jaar, in het voorjaar zo omstreeks deze tijd en het is eigenlijk weer doodgebloed, omdat, nou zeg maar, alle vrouwen die zich in feministische richting bewogen, maar ook vrouwen die dat niet deden zich daartegen (het overleg) afzetten en zich gigantische drama's afspelen, waar op een gegeven moment niemand meer zin in had. En waar ook niemand één twee drie mee uit de voeten kon.
Beda: Wat waren dat voor drama's?
Ruth: Nou met name oudere vrouwen waarvan de mannen altijd aktief zijn geweest in de partij en die naar hun mening ontzettend veel offers hebben gebracht en daar dan ook nog volledig achter staan...
Joke: Nou dat moet je ook niet ontkennen.
Ruth: ...en die dan echt heel erg in de verwijtende sfeer naar vrouwen die daar anders over denken zeggen: hebben wij het dan allemaal verkeerd gedaan? Nou ja, een deel van die vrouwen zegt dan: je moet het afzetten tegen de tijd en meer van dat soort dingen; een ander deel van de vrouwen zegt: nou we vinden het wel verkeerd maar... enz. Dat geeft ontzettend veel emoties. Het betekent ook dat veel vrouwen zich bedreigd voelen in zo'n overleg en daar dan weer afhaken. Ik moet zeggen dat ik daar zelf ook wel dubbel inzit want als ik tegen die vrouwen zeg dat als zij vinden dat ze het goed gedaan hebben dat het dan gewoon goed is, maar aan de andere kant denk ik ook: ik zou het zo niet gedaan hebben en mijn moeder die even oud is als jij heeft het ook niet zo gedaan. Die heeft ook d'r eigen weg gekozen. Die heeft ook gewerkt omdat ze het leuk vond, omdat ze het wilde en daar zin in had. Dat geeft allerlei emotionele toestanden en dan loop je stuk.
Wat dat betreft zit je met heel urgente dingen want je zit voor een deel met een heel oude erfenis en voor een deel met vrij jonge mensen die dat dan ook niet hebben. Dat geeft in de afdeling tegenstellingen en dan wordt er met bijlen gegooid in plaats van te discussieren. Daar word je helemaal moedeloos van. Dan denk je: weet je wat, ik haak maar een maandje of wat af en dan zie ik wel weer hoe het verder is gegaan.

Bovendien val je een beetje tussen de wal en het schip, heb ik wel eens het idee. Dat had ik in het Amsterdamse vrouwenoverleg ook. De kern van het Amsterdamse vrouwenoverleg kent elkaar allemaal. Hebben op de een of andere manier hun leven anders ingericht dan het hele hetero gebeuren. Als je daar dan bijkomt dan blijf je daar toch, ja... eh... lang aan de rand staan. Je wordt er niet snel ingetrokken. Maar zelf heb je het idee niet in die groep van vrouwen te vallen die zeggen niks te maken te hebben met het feminisme en... eh... hatsjekidee ik steun mijn man en daarmee uit: en ik zit niet bij die klup van echte feministen die het allemaal weten, goed nagedacht hebben, goed gediskussieerd hebben...

Tussenoplossingen:

Joke: Nou wat er dan moet gebeuren is een soort tussenoplossing vinden. Of dat werkt weet ik niet hoor. Wij hebben met een paar vrouwen die elkaar kennen en elkaar toch wel tegen komen en soms ook vriendinnen zijn gezegd dat wij in ieder geval met de vrouwen binnen de partij willen overleggen. Wij zijn een keer bij elkaar geweest om een lijst van punten samen te stellen waarover we het wilden hebben en wat we nou doen is steeds één of twee avonden zo'n thema nemen met dat kluppie en dan een bijeenkomst voorbereiden, waarvoor we alle vrouwen in het distrikt uitnodigen. Wij zeggen dan: wij hebben het voorbereid, wij vinden het belangrijk.
Komt er niemand die avond op het distriktskantoor, ook goed, want wij gaan wel door want wij hebben er iets aan gehad. Komen er meer vrouwen, dan is het veel leuker, want dan konfronteer je je eigen diskussie met de groep en de volgende keer neem je een nieuw thema dat je weer gaat voorbereiden. Dat hebben we één keer gedaan met het sociaal-economisch terrein en daar waren, behalve de zeven voorbereidingsvrouwen, nog twintig anderen. En dat is een hele leuke avond geworden. Toen hebben we gezegd dat we zo door moesten gaan met deze diskussie. En nu gaan we over heterosexualiteit praten. Zo bereiden we weer een avond voor waar iedereen kan komen, want ze vinden het heel erg leuk.
Wij vinden het leuk om er mee door te gaan, anderen vinden het leuk om het mee te pikken zo'n avond en gaan vrolijk weer weg.
We hebben erg enthousiaste reakties gehad.

Dubbelwerk:

Josje: Goh, leuk, bij ons is het niets dan narigheid.
Beda: Voor die narigheid hebben wij gewoon de deur dicht gedaan. En op het moment dat we die deur open willen doen, want dat willen we wel hoor, omdat we die partij ontzettend veel te bieden hebben, dan wordt het dus weer moeilijk en dan komt ook steeds weer de vraag terug en wordt het...
Ruth: ...douwen tegen die deur om hem weer dicht te krijgen.
Beda: Ja. Het is natuurlijk ook een strategische vraag. Ik denk dat het

mee?

... Haarlem, Josje Noordergraaf dam, Joke van der Zwaard tser en Hans van der Velde.

goed is dat vrouwen kracht ontwikkelen en een eigen mening en eigen argumentatie opbouwen. Ik denk dat dat ook kracht op zich is. Ik ervaar het niet als een zwaktebod dat wij nu zo weinig met de partij doen, maar integendeel dat wij, omdat we het zo doen ontzettend veel kracht opdoen en dat blijkt ook.

Joke: En bovendien is het niet alleen ,,de partij''. Als je op de een of andere manier met politiek bezig bent dan loop je daar tegen aan. Op een bepaalde manier werd ik gek want overal waar ik in zat, daar moest ik dubbel in. Want ik zat altijd in dat ding en in het vrouwenoverleg daarin, daarover! En toen er op een bepaald moment bij Stop de N-bom ook weer sprake was van een vrouwenoverleg, toen dacht ik, ja jezus, ik moet alles dubbel doen, in mijn afdeling — in het vrouwenoverleg, in de partij — in het vrouwenoverleg, in de vakbond, in Stop de N-bom; zowel landelijk als plaatselijk.

Ik had het idee dat ik dubbel moest werken, constant, om wat je dan in de politiek, of hoe je dat ook noemt, iets te bereiken moet je daarnaast een vrouwengroep hebben om het te kunnen bereiken. Dat geldt niet alleen voor de CPN, maar voor alles waar je mee bezig bent. Het is politiek,... ja... een witte politiek, hetero, mannen en van een bepaalde leeftijdscategorie. Dat is allemaal in principe politiek, maar je ziet het ook bij allerlei maatschappelijke organisaties en bewegingen, zeg maar de vakbeweging, de vredesbeweging en noem maar op, want waar ik ook in ben, zit ik daar vaak als één van de weinige vrouwen. Ik snap ook niet dat het in de CPN langzamer zou gaan, want ik vind het nergens anders gaan. En zelfs als het over partijen gaat zit ik in verhouding in de CPN nog niet onaardig. Als ik overleg moet voeren met andere partijen zit ik altijd alleen maar met mannen te praten. Het is niet alleen zo met feministen, maar met potten en flikkers, maar ook buitenlanders moeten alsmaar tegen de heersende patronen en het heersende denken opknokken binnen de politiek en dat is ook binnen de CPN, dus moet je altijd dubbel werk doen, denk ik!

Beda: Ja dat is het echte verschil hè, als jij zegt dat je als potten of als flikkers of noem maar op, dan ontmoet je altijd de huidige politiek, zowel kwa inhoud als kwa vorm die de politiek is van de witte man tussen de dertig en de veertig en hetero... *Joke:* ...gezinshoofd... *Beda:* ...gezinshoofd... *Klazien:* ...en winnaar... *Beda:* ...en kostwinnaar. Dat is de gangbare politiek. Daar moet je dus altijd tegen aan douwen om daar je eigen in te krijgen. Dat is je eerste strijd, maar dat zijn niet organen van politiek bezig zijn. Dat is niet waar wij, waar ik mijn mening kan vormen. Nee, dat moet je elders doen om vervolgens gevestigde politiek te kunnen veranderen. Dat is dus heel frustrerend. En ik denk dat als het over een kloof tussen feminisme en communisme gaat dan lijkt dat belachelijk, want het is eigenlijk heel raar dat de gevestigde politiek de uitgangspolitiek blijft.

Ik denk dat de politiek uit zou moeten gaan van de tegenstellingen tussen kapitaal en arbeid, tussen mannen en vrouwen en misschien nog wel meer tegenstellingen, maar dat zou dus een uitgangspunt moeten worden en dan zou die kloof er anders uitzien. Al denk ik nog wel dat die tegenstellingen blijven bestaan, tussen mannen en vrouwen. Maar je bokst altijd aan tegen het gevestigd denken en tegen vormen. Want waarom kiezen vrouwen om niet in besturen te gaan zitten? Dat moet je op een bepaalde manier doen, je moet altijd beschikbaar zijn. Buiten het feit dat je dat vaak niet kan wil je het ook vaak niet. Er zijn meer dingen in het leven dan het eenzijdig partijpolitieke.

Joke: Ik heb veel tijd gestoken in de vredesbeweging omdat ik dat, in Rotterdam tenminste, heel erg spannend vond. Maar mij interesseert wel meer dan die kernwapens en de mensen in de vredesbeweging.

Dat vind ik het leuke van zo'n partij, je komt daar de flikkergroep tegen, waarmee we dan samen met de vrouwengroep een scholings week-end organiseren. Of mensen die, weet ik veel, in de havens aktief zijn en... ik ben toch niet iemand die alleen maar anti-kernbommen aktievoerster, of alleen maar kraakster is. Wat dat betreft kan een politieke partij heel spannend zijn en dat is het ook voor mij, af en toe. Juist omdat daar al die verbindingen gelegd zijn of worden. Vanuit één beweging blijft het altijd beperkt. Je ziet wel dat mensen in de vredesbeweging niet alleen over kernwapens denken en praten. Ik ben natuurlijk meer dan Joke van de vrede. Ik heb wel wat meer belangen en wel wat meer ideeën en idealen.

Ruth: Ja, maar aan de andere kant zijn die politieke partijen, zoals Beda ook zegt, bolwerken van behoudendheid, alleen al door hun organisatie en dat is natuurlijk wel een reëel punt.

Joke: Ja hoor, maar ik vind die vakbeweging veel erger dan de CPN, sodemieters! Trouwens, ook de vredesbeweging dreigt steeds meer een bolwerk te worden van...

Ruth: Precies. Als ik de diskussie van het afgelopen voorjaar dan weer zie, dan denk ik: oh here mijn tijd daar heb je weer zo'n mannenbolwerk. Onderhandelingen over leuzen en toestanden en allerlei slimmigheidjes en interpretaties over leuzen en dan denk ik: wat maf, dat heeft helemaal niets meer te maken met waar we oorspronkelijk voor stonden of waar we enthousiast over waren. Het is weer dat hele valse gedoe waar je eigenlijk niets mee te maken wilt hebben. Ik moet je eerlijk zeggen dat toen ik merkte dat die diskussie aan de gang was dat ik dacht: nou dat lees ik gewoon niet meer. En daar gaan we weer want Mientjan Faber is hetzelfde als Kok.

Joke: Mientjan Faber gaat op werkbezoek in de Peel! Als ik naar zo iets ga dan ga ik toch niet op werkbezoek, dan ga ik gewoon. Maar je ziet dezelfde diskussie in de kraakbeweging. Vrouwen moeten daar ook keihard vechten voor hun positie en voor hun manier van denken en zichzelf zijn. Wat dat betreft moet een beweging ook niet idealiseren.

Nogmaals de partij en feminisering?

Ruth: Af en toe ben ik ontzettend verbaasd over hoe de partij op vrouwen reageert. Op de distriktsconferentie in Amsterdam waar het (vorige red.) distriktsbestuur gekozen moest worden heeft het vrouwenplatform een nogal vergaand voorstel gedaan wat betreft de eigen organisatie. Toen ik dat thuis las dacht ik nou, nou, nou... dat zal me een bal geven op die conferentie. Zelfstandig een standpunt bepalen en naar buiten treden enz. D'r is werkelijk geen woord over gezegd. Niets helemaal niets. Dan denk ik wat is er aan de hand. Is de hele partij, zijn de gestaalde kaders, de horizontalen of hoe het ook moge heten moe gestreden en hebben ze zoiets van laat maar zitten, want als we d'r niets over zeggen dan bloed het wellicht vanzelf dood? Of zijn ze het ermee eens?

Dat kon ik me nauwelijks voorstellen toen ik de wandelgangendiskussie hoorde.

Beda: Ik denk dat dat iets zegt over hoe serieus je genomen wordt. Ik denk dat als je inderdaad een voorstel indient er over gepraat moet worden. Als er niet over gepraat wordt kan je het beter niet aannemen. Wat wordt dan de waarde van dat aannemen? Tuurlijk als je met tien vrouwen de ledenvergadering voorbereid dan krijg je alles erdoor, maar dat noem ik geen resultaat. Ik ben erop uit om diskussies te voeren en te kijken of we samen tot een goed, krachtig standpunt kunnen komen. Dat is een andere werkwijze, essentieel anders dan vroeger in de partij.

Ruth: Kijk, illustratief is natuurlijk dat, niet bij het laatste congres, ik kan die nummers nooit onthouden, bij het voorlaatste, iedereen hoera riep bij het aannemen van de feminisering van de partij; en blijkbaar zonder diskussie. En toen vorig jaar op de distriktsconferentie het vrouwenoverleg met eisen kwam rond feminisering van de stadspolitiek en eisen ten aanzien van plaatsen in de gemeenteraad, toen barstte de hel los. Want toen moest ineens wat bijna theoretisch was aangenomen... en we moeten feminiseren, ja dat hoort er nu eenmaal bij en het scheelt weer een hoop kiezers, maar... Misschien klinkt het allemaal wat cynisch maar zo denk ik wel eens in mijn slechte buien.

En dan op zo'n distriktsconferentie moet het allemaal in de praktijk worden gebracht en dan moet er gekozen worden, en dan... breekt de pleuris los.

Joke: Maar het voordeel is wel dat je op zo'n besluit natuurlijk kunt terugvallen. *Beda:* Ja, ook al is het hol, je kan je er wel op beroepen, zo van: hé heren... dat hebben we afgesproken!

Joke: Maar het is wel afschuwelijk.

Ruth: Heel eng!

Joke: Op het laatste congres zijn ook verhalen gehouden over heterosexualiteit, keurig in de congresstukken overgenomen, maar in De Waarheid geen woord erover. Zelfs geen enkel verslag erover.

Onze progressieve Groene: geen woord. Dan denk ik echt, ze durven de diskussie niet aan. Niemand durft de diskussie aan, want je stemt voor want je bent toch progressief en je wilt wat en heterosexualiteit daar schijnt tegenwoordig ook wat mee...

Op onze laatste conferentie is ontzettend gebakkeleid over jongeren. Maar dat heeft dan toch voor mij meer waarde dan dat gedoe. Daar kan ik helemaal niet tegen. Die mensen die het al bij voorbaat met je eens zijn. Die mannen die ook wat willen, hè ontzettend!

Herhalen

Beda: Ik weet nog goed toen ik net in de partij kwam dat ik me hoogst verbaasde over de manier van doen. Ik had na één jaar de stelling: in de partij leren de mensen niet te denken. In de partij leren de mensen herhalen. En dat vind ik ontzettend fundamenteel want dat breekt je dus nu op in de partij. Zo komt het partijbeleid tot stand denk ik. Zo is het ontzettend lang geweest en nu wordt dat wat veranderd en wat zie je dan? Dat klinkt heel bot maar we hebben niet nagedacht over de eigen positie; wat vind ik nou belangrijk in het leven; wat is nou voor mij belangenbehartiging of eisen stellen vanuit mijn totale mens zijn. Zo wordt er niet gepraat in de partij. We hebben een keer een ledenvergadering gehouden over mannenmacht en vrouwenstrijd. We hebben de mannen in een groepje gezet en de vrouwen in een groepje en bij de mannen gezegd: hoe zit jouw mannenmacht nou in elkaar en hoe hou je die dingen in stand in de partij. Dus ze moesten over hunzelf praten en vrouwen moesten dat ook: hoe vrouwen de macht van mannen in stand houden door ook een bepaalde positie in te nemen. En ze mochten alleen maar over zichzelf praten en vanuit voorbeelden uit hun eigen situatie. Dan zie je dat je op zo'n manier veel beter kunt praten. Dat het dus echt is. Nu wordt er dus een soort denken over de eigen positie op gang gebracht. Het lijkt bijna vormingswerkachtig. Maar het was wel een avond van: hé dus daar gaat het eigenlijk over.

Je hebt het dan over dingen die je bij jezelf ontdekt, over je eigen positie. Zo werken vrouwen ook in de vakbeweging, maar dat is nog geen traditie binnen de partij. Bovendien deden een aantal mannen er niet aan mee.

Ruth: Ja, dat zat ik me net af te vragen. *Beda:* Er waren dus mannen die er al mee bezig waren. Een heleboel waren er niet deze keer!

Strijd tegen woonlasten opvoeren

Aan de distrikten en afdelingen van de CPN

Akties tegen de hoge woonlasten komen steeds meer in het licht van de publiciteit te staan.
De hoorzitting en de manifestatie van 1 december j.l. hebben duidelijk de grote problemen aangetoond die de onbetaalbaarheid van de woonlasten voor vele huishoudens veroorzaakt. Maar daarnaast geven ze een duidelijk beeld van het ongekend brede karakter van deze beweging. Gemeentebesturen, woningcorporaties en hun landelijke koepels staan hand in hand met buurtbewoners en belangenorganisaties.

Op dit moment spitst die strijd zich toe op de verlaging van de (ver-) nieuwbouwhuren, afschaffing van de huurharmonisatie en verlaging van de gasprijs, naast nog diverse andere konkrete eisen.
In het Woonlasten Overleg Nederland, een bundeling van bewonersgroepen uit alle delen van het land, is de laatste week van mei uitgeroepen tot nationale aktieweek. Dit in het aanzicht van de komende huurverhoging en de VEGINvergadering in juni.

Initiatieven

Veel van onze kameraden zijn aktief in diverse buurten en organisaties. Het is van groot belang dat vanuit distrikten en afdelingen initiatieven worden genomen om woonlastenakties te ondersteunen of op te zetten.
Daarbij willen wij wijzen op het perspektief dat met name uitgaat van akties gericht op de gemeentebesturen. Als beheerders van gemeentelijke energiebedrijven spelen deze een belangrijke rol in de bepaling van de gasprijzen in de VEGIN. De ontwikkeling van de standpuntebepaling binnen de VEGIN van de laatste jaren geven dit perspektief duidelijk aan. Dankzij de druk van de gasakties zijn hier resultaten geboekt.
In diverse gemeentes verschijnen woonlasten-rapporten waarin het belang van verlaging van de woonlasten wordt onderstreept. Middels leegstand in de nieuwbouw en schrikbarend hoog oplopende huurschulden en onbetaalde energierekeningen worden gemeentes steeds dringender gekonfronteerd met de woonlastenproblematiek en mede onder druk van de beweging gedwongen hierover standpunten in te nemen.

Wij willen jullie dringend verzoeken dit vraagstuk op korte termijn op distrikts- en afdelingsvergadering aan de orde te stellen. Vergeet daarbij vooral niet onze raads(en staten)leden te betrekken, omdat ook zij belangrijke initiatieven kunnen nemen.
Zeker in verband
met de VEGIN-vergadering van 16 juni waar de verlaging van de gasprijs aan de orde gesteld zou moeten worden.

Help de laatste week van mei daadwerkelijk tot een heuglijke aktieweek maken op weg naar het verjagen van de regering Lubbers van CDA en VVD.

De Woonlasten Kerngroep in de CPN.,
Hoogte Kadijk 145,
1018 BH
Amsterdam
april 1983.

IKV-Vlaardingen

Plaatselijke vredesconferentie

De gezamenlijke vredesbewegingen in Vlaardingen hebben op 9 april jl. een vredesconferentie belegd, ter gelegenheid van de officiële bevestiging van het bordje ,,Kernwapenvrije Gemeente" aan de stadsgrenzen.
De conferentie had tot doel zoveel mogelijk Vlaardingse organisaties bijeen te brengen, ten einde samen plannen te maken om, afhankelijk van de aard van de organisatie, de diskussie over de problematiek van vrede en veiligheid te openen, dan wel daadwerkelijk akties te ondernemen tegen de plaatsing van de nieuwe kernraketten in Nederland.
De burgemeester van Vlaardingen, de heer A. A. J. M. van Lier, verrichtte de officiële plaatsing van het bordje en was ook voorzitter van de conferentie.
Voor de lunchpauze werden alle aanwezigen toegesproken door 6 inleiders, te weten Sienie Strikwerda van Vrouwen tegen Kernwapens, Theo Meeuwese van de FNV, mensen van Vijftig-plussers tegen kerngeweld. omroeppastoor Jan ter Laak, totaal-dienstweigeraars Laurens Klappe en dr. J. H. Mulder van de Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie. Zij gaven aanzetten voor de groepsdiskussie in de middag, en deden daar ook zelf aan mee.
Er waren 6 diskussiegroepen gevormd, nl. voor vertegenwoordigers van kerkelijke organisaties, vakbonden, politieke partijen, vrouwenorganisaties, ouderen, jeugd en onderwijs.
De conferentie mag als zeer geslaagd worden beschouwd. In alle groepen is hard gewerkt aan ideeën die op korte termijn uitgevoerd moeten worden. In de kerkengroep is ook over de lange termijn gesproken. Het meest spectaculaire resultaat is een regionale afdeling in oprichting van de Vijftig-plussers tegen kerngeweld. De eerste vergadering is al vastgesteld.
De plaatselijke vredesbeweging, bestaande uit IKV-kernen en het comité ,,Vlaardingen tegen Kernbewapening", krijgt het waarschijnlijk in de nabije toekomst heel druk met het verlenen van hand- en spandiensten bij de uitwerking van de afspraken, maar dat is juist wat men had gehoopt.

Ook krijgen alle deelnemers zo spoedig mogelijk een uitgewerkt verslag van de conferentie.
Aan het slot van de conferentie werd een brief verstuurd naar de politieke leiders in Moskou en Washington, met het verzoek de bewapeningswedloop te beëindigen. De brief was ondertekend door de burgemeester. Premier Lubbers ontving een afschrift. Ook werden buskaarten verkocht voor een tocht naar de Peel door de vredesbewegingen uit de regio op 7 mei.
Plaatselijke vredesbewegingen die zich door dit voorbeeld geïnspireerd voelen, kunnen voor meer informatie kontakt opnemen met Riet Eggermont, Anna van Burenstraat 46, 3136 CH Vlaardingen, tel. 010 - 744722.

Vervolg van pagina 5

Het langere termijn perspektief

De CPN moet in de huidige sociaal-ekonomiese strijd ook de strijd voor de realisering van een socialistiese maatschappij aan de orde stellen. Hiervoor is in de akties overleg nodig met alle andere linkse organisaties en de ongeorganiseerden. De uitzichtloosheid van de krisis toont eens te meer aan, dat de kapitalistiese maatschappijvorm bestreden moet worden.
Zij moet vervangen worden door een socialistiese.
Een hagelbui in april mag ons zich op de aankruiende lente niet vertroebelen.
In dit stuk hebben wij onze eerste ideën voor de bijeenkomst van de landelijk onderwijsgroep op zaterdag 28 mei verwoord. Lees in dit blad de nadere aankondigingen daarover.
Kom met zoveel mogelijk kameraden uit het onderwijs of anderzins daarbij betrokken naar deze bijeenkomst.
Tot 28 mei.

Groningen, 5 mei 1982
HANS DISCO
TONY VOLGER
BE WOLTJER

Op 4 juni wordt een vergadering belegd van de landelijke onderwijsgroep. Alle partijgenoten actief in het onderwijs zijn daar welkom. Bijgaand artikel van de onderwijsgroep Groningen dient als een van de bijdragen ter voorbereiding van deze bijeenkomst, die plaats vindt in het SSR-gebouw, Bemuurde Weerd Westzijde 3, Utrecht; aanvang 10.30 uur. Nadere voorstellen over de agenda zullen nog volgen.

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.Copij inleveren vóór 9 augustus (ochtendpost). Leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via de distrikten en afdelingen.
Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (postgiro 511002 t.n.v. alg. penningmeester CPN).
Leden van de CPN die toezending van de Ledenkrant op prijs stellen moeten dit melden aan de afd. Voorlichting en Informatie van het P.B.

Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Frans van Liempt, Walther Schoonenberg, Alain Stom en Hans van der Velde.

Redactiesecretariaat: Alain Stom, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020-262565 (tst. 10).
Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische produktie: Dijkman.

Bijdragen voor de ledenkrant moeten met de machine geschreven, 25 regels van max. 65 aanslagen, regelafstand 1½ worden ingestuurd aan het redactiesecretariaat.
Papier aan één zijde gebruiken.

Bedenk eens wat

De redaktie, maar ook vele lezers hebben het gevoel dat een informatieblad voor leden en donateurs van de CPN een aantrekkelijker naam zou kunnen hebben. Willen onze lezers zo goed zijn hierover ook eens hun gedachten te laten gaan? Eind augustus verschijnen we na een onderbreking voor de vakanties in een geheel nieuwe versie. Mensen die denken dat zij de goede oplossing voor ons probleem hebben moeten ons dat zo snel mogelijk doen toekomen. We kunnen dan bij de nieuwe opzet rekening houden met die invallen.

De Waarheid in het Groningse district

Reeds een aantal malen vermeldde De Waarheid enkele activiteiten rond de krant in het Groningse district. Dit artikel is bedoeld om hierover nog wat meer informatie te geven. Tevens zal het ingaan op de stand van zaken met betrekking tot de positie van De Waarheid in dit district.

Dat daar nù over geschreven wordt, hangt nauw samen met het feit, dat er in juni een districtsconferentie gehouden wordt, waar ondermeer De Waarheid op de agenda zal staan. Het daartoe uitgereikte materiaal geeft ons inziens een heel ander beeld dan dat, wat het Waarheidcollectief (zie verder) heeft.
Het conferentiestuk belicht de zaak eenzijdig; daar het geen zaak is van één district, doch van de positie, die De Waarheid algemeen in een gebied met vrij veel lezers heeft.

Waarheidcollectief

Sinds enkele maanden functioneert er in de stad Groningen een collectief rond De Waarheid. Haar eerste doel: praktische uitvoering geven aan het congresbesluit en daar een positieve invulling aan geven.
Deze groep bestaat uit ongeveer tien mensen (niet allen CPN-(st)er) en werkt geheel zelfstandig. Over een aantal praktische zaken is er overleg met de districtssecretaris van de CPN.
Dankzij het collectief is er weer meer continuïteit in het werken met de krant gekomen, er wordt regelmatig met de meeste buurten bij elkaar vergaderd, zodat het uitwisselen van ervaringen eveneens gemakkelijker plaatsvindt.
Hierdoor is de activiteit rond de Waarheid sterk toegenomen.
Een greep daaruit:

— In de voorbereiding van de landelijke activistendag (29/1) zijn op buurtniveau een aantal discussie-avonden georganiseerd;
— De Marx-bijlage is uitstekend verkocht, er is een aparte marktkraam aan gewijd geweest;
— We hebben zojuist een proefsteek-campagne achter de rug, waarvan de wervingsresultaten nog niet geheel bekend zijn, maar die wel aantoont, dat we organisatorisch in staat zijn zo'n campagne te voeren;
— De berichtgeving uit/over Groningen is verbeterd, en er verschijnt weer een maandelijkse Groninger pagina;
— Eén van de Groningse wijken is van de postbezorging weer over gegaan op bezorging.

Hetgeen nu ook weer niet zeggen wil, dat er gelijk sprake is van een optimaal functioneren. Zorgenkinderen zijn in ieder geval nog de kwitantie-achterstanden en de communicatie met een aantal buurten, waarvan geen vertegenwoordig-(st)er in het collectief zit.
Waar we eveneens verder mee willen, is met het organiseren van discussies over de krant (fora etc.) en dat we daarvoor binnen het collectief ook meer ruimte voor vrijmaken.

Waarheid van en voor heel links

Ons uitgangspunt daarbij is, dat De Waarheid er niet alleen voor links is, maar dat ze politiek bezit van links wordt. Hoewel we dit onderscheid vrij academisch van aard vinden (het één vloeit toch uit het ander voort), noemen we dit toch, omdat het nu eenmaal de inzet vormt van een interpretatiestrijd, die om het congresbesluit losgebrand is.
In het besluit wordt gesproken van ,,het nastreven van een sterke wisselwerking en wederzijdse beïnvloeding tussen lezers en krant". Het is logisch, dat dat dan wel op een gelijkwaardige manier dient te gebeuren.
Lezers zouden dus niet allen moeten lezen kunnen wàt er over hen geschreven wordt, maar daar ook zelf een actief aandeel in hebben.
Lezers zouden niet alleen lopen mogen, doch ook een structurele band met de inhoud van hun krant moeten hebben.
Ook daarin kan De Waarheid uniek zijn...
Als één groep bepaalt hoe, en de rest mag daar alleen voor lopen, dan wordt er op z'n minst al één congresbesluit niet uitgevoerd.
In dat geval wordt er weer teruggevallen in een paternalisme, dat we nu juist niet (meer) willen. Dan zetten we een rem op onze eigen ideeën over progressieve samenwerking.
Dit, terwijl een dagblad een zo centrale functie daarin kan vervullen.
De Waarheid is immers een middel in de strijd voor een rechtvaardiger maatschappij; en dit moet zo ook blijven. We moeten het lef hebben, dat middel te gebruiken in die strijd. Niemand heeft daar het monopolie op, ook communisten niet.

Uitvoering congresbesluit

Meer dan gevoelig ligt het congresbesluit in ons district. Uit het materiaal voor de komende districtsconferentie (op 10, 11 , 12 juni) blijkt ondermeer het volgende:
Het Groningse districtsbestuur (minus ongeveer tien leden) stelt, dat zij alleen uitvoering aan het congresbesluit over De Waarheid kan geven als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

— Dat de hoofdredactie terugkomt op haar standpunt, dat De Waarheid niet alleen voor links, maar ook van links zal moeten zijn; dit zou in strijd zijn met het besluit waar uitdrukkelijk de relatie met de CPN is geregeld;
— Dat er op korte termijn een conferentie gehouden wordt, waar de partij zich uit kan spreken over redactionele en politieke oriëntatie van de krant;
— Dat de relatie met de CPN tot uitdrukking komt in de werving voor De Waarheid;
— Dat de inzet van niet-partijgenoten voor de versterking van de krant (,,dit wordt toegejuichd"), er niet toe leidt, dat de organisatie van de krant buiten districts- en afdelingsbestuur omgaat.

Daar wordt aan toegevoegd, dat, als aan deze voorwaarden niet voldaan wordt, het moeilijk zal zijn voor het districtsbestuur haar verantwoordelijkheid voor De Waarheid te te dragen.
Blijkbaar gaat het hier niet alleen om een interpretatiestrijd van een congresbesluit, maar meer nog om een stuk partijstrijd, waarvan De Waarheid onder andere de inzet vormt. Die partijstrijd zelf ligt evenwel breder, waarbij vooral het vraagstuk van de wijze van progressieve samenwerking centraal staat.
Zoals al gezegd is De Waarheid van wezenlijk belang in dat laatste. Sterker nog, de krant willen behouden als partijkrant is in de huidige situatie strijdig met onze ideeën over progressieve samenwerking.

Werkbaar besluit

Het Groningse conferentiestuk noemt het standpunt van de hoofdredactie strijdig met het congresbesluit.
Wij vinden van niet. Hoewel er een compromis-besluit uit de bus gerold is, is het een werkbaar besluit. Het geeft immers een richting aan, welke noodzakelijkerwijs ingeslagen moet worden.
De krant zo breed mogelijk maken, een krant links van b.v. de Volkskrant, en een krant die tevens haar grenzen afbakent (bv ten aanzien van de sociaal-democratie), kàn alleen een krant van links zijn, dus óók van de CPN.
Dat betekent, dat de relatie met de CPN ook niet voortdurend in de werving tot uitdrukking behoeft te komen. Belangrijker is, dat de ontwikkelingen in de CPN meer aan bod zouden moeten komen in De Waarheid; zo gaat het er niet om wélke stroming De Waarheid beheerst, het gaat er om hoe die stromingen in De Waarheid aan bod komen.
Structureel en inhoudelijk, wat betreft de CPN en wat betreft andere partijen en bewegingen.
Een bespreking van ledenbladen van PPR en PSP in de krant is zeker wenselijk.
Je kunt er niet omheen, dat niet-CPN-(st)ers meer willen dan alleen ,,met de krant lopen". De consequentie daarvan is, dat ook de organisatorische kant van de Waarheid in eerste instantie in breed opgezette collectieven plaatsvindt.
Dit lijkt ons meer de moeite van het ,,toejuichen" waard.
In deze geest gaat ook het Gronings werfcollectief te werk.

april 1983
Namens het
Waarheidcollectief
Groningen
WIM BOERKAMP
JULIA SWIERSTRA
KLAAS GERT LUGTENBORG

Rede van Joop Wolff bij onthulling gedenksteen

Bij de onthulling van de gedenksteen ter herdenking van de medewerkers van De Waarheid die zijn gevallen in de strijd tegen het fascisme hield Joop Wolff — oud-hoofdredacteur van De Waarheid — onderstaande rede.

Vanmiddag gaan de rood-wit-blauwe vlaggen halfstok ter nagedachtenis aan allen, die niet meer onder ons zijn en die als burger of militair hun leven gaven in de strijd tegen het Duitse en het Japanse fascisme.
Als vanavond de twee minuten stilte over stad en land valt, zal ieder zo zijn eigen gedachten, zijn eigen associaties hebben — een herinnering aan een bijzonder dierbare, aan een makker, aan een grote of kleine gebeurtenis, die opnieuw wordt beleefd.
Wij herdenken collectief maar beleven individueel — twee minuten stilte zijn invulbaar voor degenen, die behoren tot de generaties, welke in de tijd van onderdrukking en verzet gevormd gegeven historische band begrijpt en ervaart zal dat vanzelfsprekend voorkomen en vreugdevol stemmen.
Althans, dat is mijn cultuuroptimisme — in een tijd van waardevolle pluriformiteit en kennelijk onontkoombare verwarring der geesten, die nu eenmaal behoort tot een korte episode in de stroom der tijden.
De oorlog heeft ons niet alleen geleerd te verabsoluteren (waarden van vrijheid, menselijke waardigheid, eigen mening) maar ook te relativeren in onze eigen activiteit, denkwijze en persoonlijkheid.
4 Mei !
Op deze morgen reeds zijn er op tal van plaatsen herdenkingen — op de Amsterdamse Oosterbegraafplaats, waar de nagedachtenis van een aantal verzetsstrijders (onder wie voormannen van de Februaristaking 1941) wordt geëerd; in Den Haag, waar degenen, die als verzetsmensen in Nederlands of geallieerd verband, ten offer vielen aan het verraad van het ,,Englandspiel" worden herdacht.
Allemaal delen uit een mozaïek van verschrikking en van moedige, heldhaftige strijd.

* * *

We zijn hier bijeen op de binnenplaats van het nieuwe gebouw van De Waarheid èn van de Communistische Partij van Nederland, die niet los van elkaar te denken zijn.

Wij beseffen op dit moment méér dan ooit dat wij De Waarheid alleen maar tot een krant van linkse mensen in algemene zin kunnen uitbouwen, omdat die zelfde Waarheid gemaakt en in stand gehouden werd in een tijd van moeiten zwaar en vol gevaren.

Zonder hen die De Waarheid in de jaren '40-'45 tot een van de belangrijkste spilpunten maakten van een breed massaverzet tegen fascisme en Duitse overheersing, voor een vrij en zelfstandig Nederland, zouden onze persen vandaag niet draaien.
Wie dat niet in zijn bewustzijn meedraagt zal nooit in staat zijn een reëel toekomstperspectief te scheppen.
De oorlogstraditie van De Waarheid is geen ballast, maar een rijk bezit, wat niet door enig bedrijfsfonds voor de pers te vervangen is.
Wie leest thans niet zonder trots in het tweede nummer van de illegale Waarheid (7 december 1940) de zinsnede: ,,De strijd tegen het anti-semitisme is één der voorwaarden voor de eenheid der Nederlandse massa's voor hun bevrijding van het vreemde nazi-juk en voor de zelfstandigheid van Nederland".
Het historisch manifest ,,Staakt, Staakt, Staakt" (oproep tot de Februaristaking 1941) is daar de even logische als heldhaftige consequentie van.

* * *

De Duitse nazi's hebben onze krant gehaat en meedogenloos vervolgd.
Omdat deze onwrikbaar uitkwam voor de eigen overtuiging en in steeds brede zin de patriottische gevoelens van de werkende bevolking vertolkte.
Het illegale netwerk van de krant werd gevormd door vastberaden communisten die een steeds duidelijker koers gingen volgen.
Met het vorderen van de jaren der fascistische bezetting en onderdrukking, werd De Waarheid door bredere en brede lagen van de bevolking gedragen door communisten en niet-communisten.
In deze brede samenhang (waarin geen schakel gemist kan worden) werd ons blad een inspirerende en machtige factor.
Het ,,vrije woord", dat er in vertolkt werd, de duidelijk eigen visie die er uit sprak, de wil tot samenwerking met anderen voor grote doeleinden — dat alles tezamen maakt de krant tot een eerlijk, betrouwbaar blad.
In de eerste naoorlogse dagen was er — met duidelijke erkenning van de rol van andere illegale uitgaven — de royale zegswijze: ,,Het Parool voor Vrij Nederland is Trouw aan De Waarheid."
Vandaag zijn er onder ons, die zelf De Waarheid vervaardigden — notabene aan deze Hoogte Kadijk, in het diepste geheim. Of op andere plaatsen in ons land.
Velen echter, die onder alle omstandigheden trouw bleven aan De Waarheid, alles deden om het verschijnen mogelijk te maken en daarvoor de grootste gevaren trotseerden, zijn niet meer onder ons.
Wij zijn de beeldhouwers Wim Tap en Rob Schotman dankbaar voor het ontwerpen en vervaardigen van een gedenksteen, in graniet, met flarden van metaal (die standvastigheid symboliseren) en gaten (die het bedreigende kogelvuur suggereren) waarop de eenvoudige regel staat: ,,Ter herdenking van de medewerkers van De Waarheid die zijn gevallen in de strijd tegen het fascisme".
Daarachter ligt voor ons een wereld van levensechte emotie, solidariteit, plichtsbetrachting en idealisme.
Van nu af aan is de herinnering aan die makkers — aan wie wij oneindig veel verschuldigd zijn — tot in lengte van dagen zichtbaar vastgelegd.

zijn: naar karakter, naar cultuurpatroon, naar nationale en emotionele beleving van de wereld; voor degenen die behoren tot de generaties die nu de oorlog kennen uit verhalen en overlevering. En die mee kunnen trillen met de versregels van Leo Vroman:

,,Kom vanavond met verhalen
hoe de oorlog is verdwenen
en herhaal ze honderd malen
alle malen zal ik wenen"

Maar generaties die ondertussen hun eigentijdse ervaringen hebben opgedaan en die de twee minuten met eigen visie, toekomstverwachting en herinnenringsflitsen zullen, mogen en moeten invullen.
Zover liggen in idealisme oudere en nieuwe generaties niet uiteen. Wie de

Over socialisme, organisatie en filosofie

Door het 28ste kongres is besloten tot verdere democratisering van de meningsvorming in de partij. Dat is ook noodzakelijk gezien het grote aantal vragen en het ontbreken van antwoorden.
De oude hiërarchische bestuursvorm was nuttig en mogelijk dankzij een als wet hanteren van het Marxisme-Leninisme, waarbij de S.U. als praktisch voorbeeld gold.
We zijn nu overgestapt naar een individuele humanistische benadering. Je zou kunnen zeggen: de partij is overgestapt in het ik-tijdperk. En een democratisering is dan de logische, eigentijdse organisatorische konsekwentie.

Maar met het loslaten van het wettisch hanteren van het Marxisme-Leninisme hebben we meer losgelaten. De CPN als drager van een wereldbeschouwing die antwoord geeft op alle vragen van het menselijk leven, en die alle aspekten daar in betrekt is daarmee failliet. (,,We hadden overal een antwoord op"). Het failliet van het historisch-materialisme blijkt uit het feit dat we geen antwoorden meer hebben op vragen die we onszelf stellen:
— hoe moet dat nu met die democratische weg naar het socialisme?
— hoe moeten we reageren op de crisis?
— wat is nu precies dat (aangevoelde) verband tussen patriarchaat en kapitalisme?

Hiervan afgeleid zijn de potentiële conflictsituaties tussen:
— economische eisen en vrouwen- en milieueisen
— bestuurlijke verantwoordelijkheid en politieke inhoud
— partij en bewegingen.

Gevaar van desintegratie

De democratisering betekent dus een noodzakelijke aanpassing maar bergt het gevaar in zich van desintegratie, door het ontbreken van een bevredigende en juiste wereldbeschouwing. Vandaar ook de pogingen van ,,de horizontalen" om een eenheid in denken en handelen vast te houden.
Ik denk dat we het volgende moeten doen: we moeten verder gaan. We moeten de lijn doortrekken: de CPN is niet meer de leider van het revolutionaire deel van de produktieve arbeiders, als de dragers van de socialistische revolutie, met haar centralistische organisatie via: de economie bepaalt als basis (uiteindelijk) niet de bovenbouw, naar de kentheoretische basis dat het zijn het bewustzijn zou bepalen.
Marx, Engels en Lenin gingen uit van de stand van wetenschap van hun tijd. En gingen uit van wat nu een volkomen verouderde opvatting van materie is. Er is veel voor te zeggen dat wat zij uit hun vocabulaire banden: geest, ziel, God e.d., bij gebrek aan tastbaar bewijs, nu weer in te voeren. Het is heel goed te verdedigen, met de stand van het huidige atoomonderzoek in de hand, dat het bewustzijn net zo goed materiaal is, d.w.z. energetisch is als de materie zelf. En waarom zouden dan geest en ziel geen energetische formaties kunnen zijn die, weliswaar fijner van struktuur, de strukturerende faktor zouden kunnen zijn van de met het oog waarneembare (al dan niet met behulp van instrumenten) grovere struktuur? Het ,,zijn" is dan inzoverre bepalend als het bewustzijn zich ermee identificeert. Het is dan niet zozeer bepalend alswel een werkingsgebied met eigen wetmatigheden. Net zoals een bacteriële infectie de ziekte niet bepaalt maar daar de werking van is in het lichaam.

Andere inzichten

Als dit zo is dan opent zich een wereld aan inzichten. De strukturerende, achterliggende factor van het kapitalisme zou dan bijvoorbeeld heel wel kunnen zijn: niet de loonafhankelijke arbeider in dienst van de produktiemiddelen bezittende kapitalist, maar: een materialistisch en zelfzuchtig bewustzijn.
Onder materialistisch versta ik: het alleen uitgaan van het zichtbare: het lichaam, de dood, het bezit. Onder zelfzuchtig: het zich afgescheiden zien van de ander en de natuur.
Deze gedachte verklaart bijvoorbeeld de redelijkheid (in de zin waarin D'66 dat begrip hanteert!) en kapitalistische logica van het feit dat de sterksten de slechtsten zijn (Reagan, Thatcher). Het verklaart ook dat het patriarchaat als organisatievorm van de man-vrouw verhoudingen kon ontstaan, zoals het kapitalisme als organisatievorm van de economische uitbuiting die van de menselijke verhoudingen kon worden. Niet alleen omdat de man de sterkste zou zijn maar vooral omdat een materialistisch bewustzijn het denken overwaardeert.

Essentie socialisme

Wanneer we hiervan uitgaan dan is de essentie van het socialisme dan ook niet: het gezamenlijke bezit van de produktiemiddelen (zoals het afknappen op het reëele socialisme ons wel al duidelijk maakt) maar de bereidheid tot samendelen. We kunnen het kapitalisme en de kapitalistische crisis dan ook alleen oplossen door het in het denken te overstijgen: door op het materiële vlak op de juiste wijze ,,idealistisch" te zijn. Door voor allen, en zeker voor onszelf, een leefbaar bestaan mogelijk te maken door samen te delen.
Economisch uitgedrukt:door de ,,koopkracht" van de derde wereld tot stand te brengen, door het kwijtschelden van schulden, hogere prijzen voor grondstoffen en uitgebreide hulpprogramma's. De crisis is een afzetcrisis en wordt veroorzaakt door de derde wereldproblematiek. Wanneer de derde wereldlanden hun schulden niet meer kunnen aflossen door bijvoorbeeld een verder dalen van de olieprijzen stort het hele financiële bankwezen in elkaar.
De uitweg uit de crisis in oorlog, fascisme en verpaupering is dan onvermijdelijk. Een mondiale herverdeling zal het levenspeil hier verder doen dalen (tijdelijk) en zal dan ook gekoppeld moeten zijn aan een interne herverdeling. Deze ideeën over crisisbestrijding sluiten aan bij die van de Verenigde Naties (Brandtrapporten), Unctad en het IMF.

Het idealisme-nieuwe-stijl zoals hiervoor is aangestipt is geen ontkenning van het klassekarakter maar een uitbreiding daarvan.

Behalve een andere (geestelijker) levensbeschouwing en een andere (mondiale) economische politiek heeft de partij ook een andere organisatiestruktuur nodig.

Andere organisatiestruktuur

De situatie is nu: het kongres als kristallisatiepunt van de CPN geeft richtlijnen die vervolgens van partijbestuur naar de ,,verantwoordelijken" lopen via de districten, aangevuld met ,,denktanks" in de vorm van themagroepen.
Waar we naar toe moeten is een systeem van collectieve verantwoordelijkheid van de diverse niveaus (partijbestuur, district, afdeling) waarbij de hogere collectieven ten dienste staan van de lagere door destillerend, kristalliserend, inspirerend en coördinerend op te treden. De bestuurders in de vertegenwoordigende lichamen moeten niet zozeer ondersteund worden door fractiecollectieven of daar verantwoording aan af leggen alswel daar deel van uit maken.
De formulering van politieke eisen kan niet meer zelfstandig door de politieke partijen gebeuren omdat ze niet meer de dragers zijn van geldende levensbeschouwingen maar de loopgraven van deelbelangen. Dat betekent dat wanneer we als politieke partij meer willen dan dat we ons in wezen dienend zullen moeten opstellen ten aanzien van het menselijk bestaan. In de praktijk door de bestuursniveaus open te gooien voor de bewegingen en door in de bewegingen zelf ook actief te zijn. De functie van de partij moet daarmee de voorloper worden van nieuwe, democratische vormen van bestuur die de partij-politiek-verziekte ,,democratie" van dit moment moeten aflossen.

Konklusie

Wanneer we vanuit ons individuele zelfbesef, gezamenlijke, menselijke en geestelijke normen zouden weten te onwikkelen zou de partij zowel weer democratisch als een eenheid zijn, zowel slagvaardig als inspirerend.
Wanneer we in plaats van de klassestrijd in de orthodoxe betekenis, die ons verengt en aan het kapitalisme bindt, de eis zouden stellen tot een rechtvaardige mondiale verdeling zouden we het kapitalisme op een hoger niveau synthetiseren en daarmee eindelijk eens kunnen beginnen aan een leven dat de moeite waard is.

A. C. M. Meier

De parochie dood

Het communisme in de CPN is dood. Ergens ten tijde van de vernieuwing is het overleden. Of het moord is geweest, doodslag of nalatigheid wordt ons niet meegedeeld. Een in mooi nederlands gestelde maar wel wat erg grote rouwadvertentie in de Groene heeft dat laten weten. Een van nostalgie en verslagenheid doortrokken rouwadvertentie was het wel, vol poëzie en erg doorleefd. Meestal hebben rouwadvertenties een zekere platvloersheid. De open-deuren ziet men aankomen. Dat heeft ook iets geruststellends. Er kan niets onverwachts gebeuren. Dat is al gebeurd. In dit geval was het toch anders. Voor velen van ons kwam het toch onverwacht. Of het heeft geleden? Het was een pijnlijke en wrede, misschien wel onnodig pijnlijke doodsstrijd. Velen van de nabestaanden zullen wellicht de schok pas later voelen. De mededeling kwam ook wel hard en niet eens in onze eigen krant, die voor heel links, maar in een weekblad dat door niet zovelen van ons wordt gelezen. Het laatste congres schijnt de overledene nog wel te hebben bijgewoond, maar de toestand was reeds dermate ernstig, zodat grote delen van de zittingen horizontaal moesten worden doorgebracht.

Weinige kameraden schijnen de ernst van de toestand te hebben ingezien, want geen van de vooral leidende ouderlingen hebben een woord van vermaning of stichting laten horen. Waren wij met blindheid geslagen? Dat het politieke vuur er niet meer was hadden we moeten kunnen waarnemen, want waar rook is is vuur, zegt het spreekwoord en als er geen vuur meer is, dan kan men ook geen....! Juist.
Wij kunnen ons slechts bij de feiten neerleggen. Nu al zien we de nabestaanden ruzieën over de erfenis, terwijl het lichaam nog boven de grond staat. De erfenis, daar gaat het altijd om. Een executeur testementair is nog niet aangewezen en daar zal dan ook wel een volgende ruzie over ontstaan. Wie gaat wat verdelen? Deelt de PvdA mee of niet, of misschien pas veel later. Maar hoe vet is de erfenis eigenlijk en hebben al diegenen die aan het bezit hebben bijgedragen er nog iets mee te maken? Of hebben zij het treurige nakijken. Zoals bij de vaststelling van het overlijden. Vroeger werd eenzijdig vastgesteld dat het communisme leefde, nu, terwijl er veel verandert, de partij democratisch is geworden, wordt eenzijdig vastgesteld dat het communisme dood is. Er is inderdaad veel veranderd. Het geproclameerde levende is overgegaan in het geproclameerde dode. Maar wie besturen de lijkstoet? Ik wil daar wel wat over te zeggen hebben. Nu.
Ik hoef nog niet zonodig mee de groeve in! En als ik zonodig rouwen wil doe ik dat wel op mijn eigen wijze. Voor diegenen die dat collectief willen:
Het overledene ligt opgebaard in het tot chapel ardente ingerichte Felix Meritis. Onder de vele condoléance berichten en bloemstukken troffen ons die van Marx (K), Engels (F), een zekere Oeljanov, Jozef S., Brezniew en de hoofdstedelijke restauranthouder Mao Zd.
Ed Lev.

Verslag van een gesprek

tussen

Ria Geijssen en Ans van Uffelen (namens vrouwen uit de afdeling Hoofddorpplein) en Simone Walvisch (namens het Dagelijks Bestuur)op verzoek van het PB gevoerd.

Het onderstaande is resultaat van het gesprek tussen enkele leden van het Dagelijks Bestuur van de CPN en vrouwen uit de afdeling Hoofddorpplein die aanwezig waren tijdens een scholingsweekend over het partijprogram. Van dat laatste verscheen een verslag in de vorige ledenkrant.
Het Dagelijks Bestuur nam in een verklaring nadrukkelijk afstand van een passage in dat verslag die door velen als kwetsend is ervaren. In het gesprek werd van weerszijden toelichting gegeven.
De betrokken vrouwen betreuren het dat die passage voor tweeërlei uitleg vatbaar was en daardoor kwetsend kon overkomen. In een brief aan het Dagelijks Bestuur schreven ze dat zij ,,niet hebben willen tornen of ook maar iets (hebben) willen afdoen aan de rol van Nederlandse communisten noch aan de grote betekenis en verdiensten van de Sowjet-Unie in de strijd tegen het barbaarse Hitler-fascisme. Dit staat voor ons allen buiten kijf".
Op het weekend bespraken zij hoe het militarisme en oorlogsgeweld uitwerken op de positie van vrouwen. Mensen blijken dan tot onmenselijke handelingen in staat. Onderdrukking, intimidatie en zeker ook seksueel geweld zijn regel in oorlogstijden. Geen enkel leger kan daarvan worden uitgesloten. In dat verband viel de naam Ravensbrück, wat door de vouwen als uiterst schokkend werd ervaren.
De vrouwen schrijven in hun brief dat ze het effect van de formulering in het verslag betreuren. Ze verwijten echter het Dagelijks Bestuur niet van te voren over de verklaring kontakt met hen opgenomen te hebben. Ze zijn gekwetst door het verwijt dat ze uit de verklaring van het DB proeven dat de schrijfsters van het verslag ,,een ontstellend gebrek aan ieder historisch en normbesef" zouden hebben. Geschokt zijn ze door een passage in de verklaring, waaruit zij lazen dat een veroordeling van seksueel geweld van ondergeschikt belang zou zijn, waar het de Sowjetlegers in hun rol van bevrijder betreft.
De betrokken vrouwen zijn van mening — ook na het gesprek — dat het uitgeven van verklaringen een slechte manier is om met partijgenoten en hun discussiebijdragen om te gaan.
Van de kant van het Dagelijks Bestuur werd ingebracht dat zij het uitgeven van een verklaring noodzakelijk achtte om gevoelens van mensen en het klimaat van de partijdiscussie te beschermen en dat zij met haar verklaring de bedoeling heeft gehad en nadrukkelijk nóg heeft — de passage als zodanig te veroordelen en duidelijk te maken dat een dergelijke passage zo niet in een CPN-ledenkrant thuishoort. Zij heeft daarom ook de plaatsing ervan als een ,,ontoelaatbare onzorgvuldigheid" van de kant van de redactie bestempeld.
Het Dagelijks Bestuur is niettemin van mening dat overleg met de betrokken vrouwen hier op z'n plaats was geweest. Dat had ook de tekst van de verklaring van het DB zodanig kunnen beïnvloeden dat voorkomen was dat de indruk kon ontstaan dat de discussie niet zou mogen doorgaan of dat het DB met die verklaring een uitspraak doet over de integriteit en intentie van de schrijfsters van het verslag, die zij niet in twijfel trekt.
Van de kant van het DB werd het belang van de voortgang van de discussie over de relatie tussen militarisme en seksueel geweld aangegeven, niet alleen waar het gaat om onderdrukkende legers, maar ook als het bevrijdende legers betreft. Daarbij kan de betekenis van — ook militaire — bevrijdingsstrijd niet in twijfel worden getrokken, maar geen enkele situatie legitimeert seksueel geweld.
Hoewel de vrouwen uit de afdeling Hoofddorpplein en de leden van het Dagelijks Bestuur het niet over alle punten eens werden, kwamen ze wél tot de conclusie dat het gevoerde gesprek een basis heeft gelegd voor verdere discussie over de relatie tussen militarisme en seksisme die mede in het kader van de discussie over het Ontwerppartijprogram uitgewerkt moet worden.

Sociale zekerheid

De discussie naar aanleiding van het stuk van de commissie sociale zekerheid spitst zich in de eerste instantie toe op de vraag welke strategie moet worden gevoerd ten opzichte van de stoomwals-aanval van de regering Lubbers.

Daarbij zijn twee benaderingen in de discussie naar voren gekomen. De eerste stelt dat het aan de orde stellen van een nieuw stelsel van sociale zekerheid niet juist is, omdat je als progressieve beweging toch niet in staat bent om de rechtse invullingen tegen te houden en je meehelpt aan een klimaat ,,dat het huidige stelsel ter discussie moet worden gesteld''.

De andere benadering beschouwt het aan de orde stellen van een nieuw stelsel een voorwaarde om aan de beweging tegen De Graaf perspectief te bieden en het ook mogelijk te maken om alle verschillende eisen die vanuit verschillende groepen worden gesteld een gemeenschappelijke noemer te verschaffen. Bovendien is het aan de orde stellen van vernieuwing nodig omdat je anders achter de feiten aan loopt.
In deze abstracte vorm leidt deze discussie tot nogal tegengestelde meningen.

Echter daar waar de vraag gesteld wordt: wat willen we precies behouden, wat willen we verbeteren, welke te kortkomingen stellen we aan de kaak, kortom waar konkreet wordt nagegaan wat willen we precies, daar blijkt het wèl mogelijk om tot overeenstemming te komen.
De conclusie uit de discussie op de conferentie is dan ook dat we als partij uitgangspunten moeten formuleren waaraan het stelsel van sociale zekerheid moet voldoen, zonder nu al direct voorop te stellen of dat betekent dat er een nieuw stelsel moet komen.

Uitgangspunten met betrekking tot de sociale zekerheid

1. De huidige verworvenheden in het stelsel moeten keihard worden verdedigd. Het gaat daarbij met name om het feit dat arbeisongeschikten en werklozen een uitkering krijgen in relatie tot hun laatst verdiende loon. En het gaat ook om de koppeling van de uitkeringen aan de loonontwikkeling, die nu door de regering is doorbroken. Herstel van die koppeling is van wezenlijk belang omdat daarmee de verbinding tussen werkenden en niet-werkenden wordt gelegd en de mogelijkheid van de vakbeweging bestaat om haar machtsposities in te zetten mede ter verdediging van de hoogte van de uitkeringen. Herstel van de koppeling is dus een uiterst belangrijke eis.
2. Tegelijkertijd is het nodig te wijzen op tekortkomeing in het huidige stelsel, die vooral een produkt zijn van het feit dat niet alleen de arbeidersbeweging invloed heeft gehad op de vorm die het stelsel heeft aangenomen, maar ook de ondernemers en toenmalige (KVP)-regeringen.
   — het minimum-niveau van de uitkeringen is te laag. Verhoging daarvan is nodig, zoals is aangetoond met de acties van bijstandsvrouwen en ook door tal van onderzoeken.

Bovendien is het huidige stelsel volledig gebaseerd op het centraal stellen van betaalde arbeid. Het recht op een uitkering en de hoogte daarvan is volledig verbonden met het betaalde arbeidsverleden. Terwijl ook van het stelsel een belangrijke disciplinering uit gaat naar het opnieuw verrichten van betaalde arbeid. Denk daarbij aan zaken als sollicitatieplicht, afschatting van WAO-ers e.d.
In de huidige situatie, met zicht op 1 miljoen werklozen en bijna 800.000 arbeidsongeschikten is een dergelijk uitgangspunt van het stelsel van sociale zekerheid uiterst onderdrukkend voor al die groepen die geen betaald arbeidsverleden hebben of die voorlopig niet aan betaald werk zullen komen.

Uiteraard is de strijd voor het behoud van de sociale zekerheid ten nauwste verbonden met de strijd voor werk. Het zal buitengewoon moeilijk worden de sociale zekerheid in stand te houden als de toenemende werkloosheid geen halt wordt toegeroepen en het voor handen liggende werk wordt opgeëist. Dit neemt niet weg dat er nu maatregelen nodig zijn om de positie van de uitkeringsgerechtigden te versterken. Het gaat daarbij konkreet om de volgende punten:

— het stelsel moet uitgaan van het recht van ieder individu op een uitkering, waarvan een zelfstandig bestaan mogelijk is. Dat betekent dat het kostwinnersbeginsel uit de sociale zekerheid moet verdwijnen en dat met name vrouwen en jongeren, ook al hebben zij geen betaald arbeidsverleden, wel recht moeten hebben op een uitkering.
— allerhande vormen van betutteling en discriminatie moeten worden opgeheven. Dat betreft zaken als strafkortingen, de huidige vorm van sollicitatieplicht, het ,,eigen-huis-opeten'' van bijstandsgerechtigden, afschattingspraktijken bij de WAO, de tandenborstelcontrole bij bijstandsvrouwen.
— een democratisch beheer van het stelsel is noodzakelijk. Dat betekent vooral vergroting van de invloed van de vakbeweging en de uitkeringsgerechtigden. De huidige handelwijze van de regering, die zich als ,,eigenaar'' van de sociale fondsen voordoet, is daarmee in strijd. Sociale fondsen mogen niet worden gebruikt om begrotingsvraagstukken van de Nederlandse staat op te lossen of inkomenspolitiek te bedrijven.
— ook in de uitvoering is democratisering geboden. Dat vereist in de eerste plaats dat het stelsel aanzienlijk doorzichtiger wordt gemaakt, en dat met name de rechten van de uitkeringsgerechtigden worden versterkt. Dat kan alleen als uitkeringsgerechtigden een daadwerkelijke stem krijgen in de uitvoering van de sociale zekerheid..

Deze uitgangspunten geven duidelijk richting aan de wijze waarop de CPN de sociale zekerheid wil verdedigen en vernieuwen. Verdere discussie is nodig over de wijze waarop die uitgangspunten moeten worden uitgewerkt, hoe aan die uitgangspunten vorm kan worden gegeven. Daarbij zijn ook algemener vraagstukken aan de orde, zoals dat van arbeidsplicht, de maatschappelijke waardering van betaald werk — vrijwilligerswerk, ideeën over basisinkomen.
Tot slot heeft de conferentie onderstreept hoe belangrijk het is dat onze partij volop steun geeft aan de acties van uitkeringsgerechtigden, en zich daarbij met name ten doel stelt ertoe bij te dragen dat de verschillende groepen uitkeringsgerechtigden onder een gemeenschappelijke noemer de strijd tegen de plannen van De Graaf zullen voeren.
Veel belang wordt daarbij gehecht aan een informatiecentrum van de partij over gevolgen van de maatregelen die door de regering over de uitkeringsgerechtigden worden uitgestort en de standpunten van de partij daarover.

FRANK BIESBOER

Overeenstemming en knelpunten rond arbeidstijdsverkorting

A. Punten van overeenstemming.
1. Het is van groot belang om *nu* een *flinke* arbeidstijdverkorting op te eisen en wel om een aantal redenen:
   — voor het directe terugdringen van de arbeidsbelasting t.g.v. de gigantische stijging van de arbeidsproductiviteiten.
   — voor het doorbreken van de maatschappelijke arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen.
   — voor het terugdringen van de werkloosheid
   — om te komen tot een menswaardig bestaan voor iedereen gekoppeld aan een inkomen waarvan zelfstandig is te leven.

   Onderscheid moet er worden gemaakt tussen de directe eis nu van arbeidstijdverkorting *met* behoud van loon voor *lage* en middeninkomens tot een *35-urige* werkweek. *Argumentatie:* de productiviteitsstijging en daaruit voortvloeiende winsten m.n. de grote bedrijven en banken maken het zeker mogelijk. De eis op langere termijn n.l. invoering van *arbeidstijdverkorting tot 25 uur* vraagt om verdergaande verandering van een inkomenspolitiek en het inschakelen van ook andere financieringsbronnen, dan alleen de winsten n.l. WIR-gelden, defensie, beleggingsfondsen, aardgasbaten etc.
2. Het optreden voor arbeidstijdverkorting van de CPN moet worden verbonden aan eisen voor méér werk en *zeggenschap* daarover.
3. Arbeidstijdverkorting hoeft niet te worden gefinancierd uit de huidige loon/uitkeringssom. Van belang hierbij is een onderscheid dat we moeten maken in onze korte en lange termijnstrategie m.b.t. bijvoorbeeld de 35-urige werkweek — 25-urige werkweek.
4. De ervaring leert dat het tot standbrengen van arbeidstijdverkorting tot een 35-urige werkweek met behoud van loon *nu* niet mogelijk is alleen via onderhandelingen met ondernemers en regering. Het gaat daarbij om de *politieke* eis dat arbeidstijdverkorting *nodig* is — uitgaande van de positie van werkers, uitkeringsgerechtigden, vrouwen — om een aantal hierboven genoemde redenen.
   Voor die *politieke* eis is machtsvorming c.q. krachtenbundeling nodig — bestaande uit werkenden en niet-werkenden, progressieve partijen, vakbeweging, vrouwenbeweging en organisaties van werklozen, uitkeringsgerechtigden en jongeren.
   De machtsvorming met als eerste doel de tot standkoming van een 35-urige werkweek moet verbonden zijn met eisen van *zeggenschap* over de invulling van het totaal van arbeidsuren, arbeidsomstandigheden, aard van het werk enz. *Eisen* van vrouwen en jongeren, die op dat ogenblik buiten het werk staan, moeten daarbij dan betrokken worden.

B. Knelpunten in de diskussie.
1. De koppeling van de discussie arbeidstijdverkorting aan inkomen c.q. inleveren van inkomen wekt verwarring en blokkeert de discussie over *machtsvorming* op het punt van de arbeidstijdverkorting. Het is aan te bevelen dat de CPN haar eigen positie t.a.v. de strijd voor arbeidstijdverkorting verduidelijkt t.o.v. de verschillende bewegingen en groeperingen.
   Konkreet: de eis van een 35-urige werkweek met behoud van loon voor de lage en middeninkomens wordt gesteld vanuit de bestaande *machts*verhoudingen en positie van de grote concerns en banken. Daarvoor is machtsvorming — zo breed mogelijk — nodig en m.n. om middels *zeggenschap* betaald werk voor vrouwen en jongeren te scheppen.
   Van de 35-urige werkweek naar een verdere arbeidstijdverkorting tot 25-uur vereist daadwerkelijke andere politieke en maatschappelijke machtsverhoudingen en een ontwikkeling van progressieve meerderheidsvorming die een fundamentele aantasting van de posities van de grote kapitaalsmachten en banken en het huidige staatsapparaat vereist.
2. De term *inleveren van loon* in relatie met arbeidstijdverkorting wekt verwarring omdat de *inzet* van de partij zelf m.b.t. arbeidstijdverkorting op één hoop wordt gegooid met de uitkomst van ondermeer vakbondsonderhandelingen, coalities enz.
3. Door grote bedrijven (DAF, Philips, Hoogovens) wordt de arbeidstijdverkorting tot 36-uur per week met evenredig inleveren zeer hard aan de orde gesteld. Dat betekent ten eerste concrete loonsverlaging en ten tweede een neerwaartse druk op de *uitkeringen*. Arbeidstijdverkorting wordt hier ,,*misbruikt.*''
4. Een aantal onderwerpen/punten zijn van belang i.v.m. de arbeidstijdverkortingsdiscussie en vragen om verdere uitwerking:
   — Wat valt er te verwachten van het ,,idee'' *kaderwet arbeidstijdverkorting* en welke rol van de overheid erin. In hoeverre valt er van deze regering iets te verwachten ten gunste van deze kaderwet arbeidstijdverkorting. Welke strategie willen we ontwikkelen.
   — In hoeverre is de positie van bepaalde groepen werkne(e)m(st)ers op de arbeidsmarkt nu (jongeren, werklozen, WAO-ers, vrouwen) daadwerkelijk betrokken met de arbeidstijdverkortingdiscussie. Hoe is hun positie m.b.t. recht op werk te verbeteren.
   — De financiering van de invoering van arbeidstijdverkorting tot 25 uur per week vereist een andere inkomenspolitiek uitgaande van individualisering, zelfstandig inkomen voor iedereen. Begrippen als basisinkomen, recht op werk/arbeidsplicht, deeltijd, gezinsinkomen moeten verder worden uitgewerkt.

RIEME WOUTERS

DE SOCIAAL-ECONOMISCHE CONFERENTIE

Democratische controle en zeggenschap

Een tumultueuze, heftige en strijdbare bijeenkomst, zo zou de conferentie van 16 april over Crisisbestrijding en Maatschappijvernieuwing genoemd kunnen worden.
Bijgevoegde stukken in deze ledenkrant zijn niet bedoeld om weer te geven hoe het op de conferentie nu allemaal precies is gegaan, welke debatten er zijn geweest over de orde, of om letterlijk weer te geven wat in vele discussiebijdragen aan de orde is gesteld.
De verslaggeving in deze ledenkrant is voornamelijk toekomstgericht: hoe gaan we verder met het ontwikkelen van visies en activiteiten van de partij op sociaal economisch gebied.
Uitgaande van de discussie zoals die plenair en in de groepen is gevoerd is dit verslag erop gericht vast te stellen op welke punten overeenstemming bestaat en conclusies kunnen worden getrokken en op welke punten de discussie verder zal moeten voortgaan.

Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:
— zeggenschap en democratische controle
— arbeidstijdverkorting
— sociale zekerheid
— CPN en vakbeweging

Bovendien omvat dit verslag de algemene conclusies die het partijbestuur naar aanleiding van de conferentie heeft getrokken.

FRANK BIESBOER

De positie en rol van OR's/ regionale/plaatselijke initiatieven/rol vakbeweging relatie tot O.R./machtsvorming per bedrijf bedrijfstak.

Discussie spitst zich vooral toe op de rol van de O.R. in strijd voor behoud werk en tegen bedrijfssluitingen als instrument voor machtsvorming. In dat kader is relatie aktiecomité-O.R.-kadergroep-bondsbestuur/bondsbestuurders/sters en steun/solidariteitskomite's bediscussieerd.
Overwegend is de conclusie dat:
— machtsvorming per bedrijf/concern o.a. via O.R. mogelijk is, dat O.R. rol van aktiekomite kan vervullen en daarmee b.v. aanpak vanuit bondsbestuur(ders) kan doorbreken.
— Nadere/verdere beschrijving ervaring is nodig en verder onderzoek hoe O.R. in samenhang met vakbondskadergroepen zowel wettelijk als feitelijk haar mogelijkheden kan vergroten.
— Het verbreden/verdiepen van akties naar een groter draagvlak resp. betekenis dan uitsluitend de eigen situatie o.a. via regionale/plaatselijke bondgenootschappen is als noodzakelijk onderkend.

Aanbeveling voor partijbestuur.
— beschrijving ervaringen/onderzoek als geformuleerd onder a initiëren en stimuleren. Wellicht konkrete voorstellen ontwikkelen i.o. met Kamerfractie, voor wijziging/aanvulling W.O.R., ook richting program tot (her)-formulering komen.
— overleg in partijverband om ervaringen/ideeën uit te wisselen organiseren.
— over de rol v.d. partij/resp. partijgenoten een nadere discussie organiseren omdat daarover nogal uitéénlopende opvattingen in de groepen aanwezig waren.

Stelsel van sociale zekerheid op het punt zeggenschap.

Algemeen dat zeggenschap van uitkeringsgerechtigden in zowel uitvoeringsorganen als in beheer van fondsen vergroot moet worden. Dat de rol/positie vakbeweging in m.n. ontslagcommissies e.d. kritisch bezien moet worden. De werkgroep sociale zekerheid zou dit punt nader moeten konkretiseren wellicht leidend tot zowel initiatieven om zeggenschap op te eisen als voorstellen tot wetswijziging (op lokaal niveau) van toepassingen v.d. wet e.d.

Beheersing kapitaalstromen/ sturing van de economie

— De noodzaak van beheersing van kapitaalstromen en sturing van de economie voor maatschappijverandering ontmoette instemming. Over de wijze waarop en de weg waarlangs waren nogal uiteenlopende opvattingen te signaleren.

Een paar opvattingen:
— Optreden voor nationalisatie van nationale bodemschatten/ bank/verzekeringswezen als de oplossing greep te krijgen op de kapitaalsstromen.
— greep op b.v. investeringen vanuit sociale en pensioenfondsen via vergroting zeggenschap op beheer
— geen resp. wet, resp. weinig vertrouwen in machtsvorming resp. reikwijdte daarvan aan de basis (bedrijf, lokaal niveau) om wezenlijke kapitaalsbeslissingen te beïnvloeden resp. te sturen.
— de kwestie of je onder kapitalistische verhoudingen uberhaupt aan zaken als ,,sturing" en ,,beheer" moet beginnen, of je daarmee niet ,,medebeheerder/ster" wordt.
— Tenslotte is in een schriftelijke discussiebijdrage van Cor Hordijk uit Delft gewezen op het punt: het leggen van verbinding tussen macro-economische analyses en alternatieven micro (bedrijf, plaatselijk) situatie waarin konkreet strijd voor eisen gevoerd wordt. Z.i. is de doorwerking van ideeën uit IPSO plan Kamerfractieplan, aktie-plan Dialoog van Driebergen vanwege het ontbreken van die verbinding onvoldoende.
— In kader programdebat zou het partijbestuur met nadere discussiest :kken/voorstellen komen over:
— nationaliseringsvraagstuk in relatie tot verkrijgen van staatsmacht, resp. opvattingen over hoe staatsmacht moet functioneren in het economisch gebeuren.
— opvattingen nader formuleren over zeggenschap/controsturing. Zowel op macro-economisch niveau als ,,vertaling" resp. strategie op micro-niveau.
— opvattingen formuleren over betekenis lokale resp. bedrijfsgewijze machtsvorming.

Willem v.d. Berg

CPN en vakbeweging

Op de conferentie werd een discussiegroep gevormd waarin de positie van de CPN op bedrijven en instellingen aan de orde kwam.
Centraal in de discussie stond de stelling in het conferentiemateriaal, dat de vakbeweging een autonome organisatie moet zijn. Een groot aantal discussianten meenden dat dat een illusie-politiek is waarbij talloze voorbeelden werden genoemd door partijgenoten die zelf in de vakbeweging zijn.

De kritiek op de visie over ,,de autonome vakbeweging" spitste zich er met name op toe, dat dat als een soort verklaring werd gezien waarom de partij in de ogen van deze discussianten ,,achter de vakbeweging aan loopt," ,,geen eigen rol meer speelt in de bedrijven" en de CPN de economische strijd ,,aan de vakbeweging overlaat". De kritiek werd onderstreept met de opmerking dat de vakbeweging niet onafhankelijk is van politieke partijen, waarbij gedoeld werd op de nog altijd nauwe verbindingen tussen de leidingen van de FNV en de PvdA, met name via personele verbindingen.

Een aantal andere discussianten bracht naar voren dat de CPN volstrekt duidelijk moet maken hoe zij de relatie tussen CPN en vakbeweging wil zien, en dat het juist de inzet moet zijn van CPN-leden om te streven naar een strijdbare, onafhankelijke beweging zoals ook in de congresresolutie is vastgesteld.
Hiertoe zijn ook mogelijkheden, omdat er een groeiende groep vakbondsleden is die wil pleiten voor democratisering van de vakbeweging, voor de eigen meningsvorming in de bonden. Juist daarbij zou de CPN in haar benadering van het vakbondsvraagstuk moeten aansluiten.
Voorts waren deze discussianten van mening dat dit niet betekent dat de CPN geen eigen visie en politiek, ook rond sociaal-economische vraagstukken, dient te hebben.
Hierover was in feite iedereen het eens. Dit brengt ons op de volgende punten.

● Het wordt als erg belangrijk ervaren dat de CPN steun geeft aan onze partijleden, die actief zijn in de vakbeweging. Bijvoorbeeld aan partijleden die in bondsraden, besturen, ondernemingsraden, enz. actief zijn.
Het doel hiervan is niet om mensen ,,van standpunten te voorzien," maar juist om gezamenlijk tot visies op sociaal-economisch gebied te komen. Uiteindelijk is dit van het grootste belang als het erom gaat de partij verder te brengen en tegelijkertijd steun aan actieve vakbondsleden te geven.

● Geconstateerd werd dat er in de CPN een achterstand is in de noodzakelijke discussie over sociaal-economische vraagstukken.
Op erg veel punten wordt een standpunt, een samenhangende benadering, of zelfs een ideologie gemist. Hierbij werd ook genoemd: het tekort schieten van informatie, onder meer via De Waarheid.
Hier is alleen uit te komen door ervaringen uit te wisselen binnen de partij. In die zin werd door deze conferentie ook een unieke en broodnodige zaak genoemd.

● Een en ander werd ook gezien als een achterblijven van de organisatie van de partij; van de interne besluitvorming en van de democratie van de partij.
Als je lid wordt van de CPN behoor je in afdeling of district terecht te kunnen voor informatie, scholing e.d. ten aanzien van sociaal-economische vraagstukken.
In de discussie worden drie concrete voorstellen genoemd die kunnen bijdragen aan een eerste verbetering van het sociaal-economische werk.

Voorstel I.

Het partijbestuur zorgt dat er een brochure of publikatie tot stand komt over de opvattingen (in historische zin) binnen de CPN over het vakbondsvraagstuk.

Voorstel II.

Herwaardering en hernieuwd opstarten van het bedrijfswerk van de CPN. Niet met als doel: het creëren van parallel-organisaties ten opzichte van de FNV. Maar juist met het doel het sociaal-economische werk aan de basis van de CPN opnieuw tot leven te brengen en daarmee een politieke ondersteuning te creëren voor de leden die actief zijn op sociaal-economisch gebied, of dat nu in de vakbonden is of elders.

Voorstel III.

Het opstarten van een landelijke groep op sociaal-economisch terrein, met als doel uitwisseling van ervaringen uit sectoren en verkorten van de lijnen tussen partijbestuur en leden.

KEES KOREVAAR

Boe Thio sprak op de conferentie

Vervolg van pagina 1

Hetzij in negatieve zin: de antwoorden van het verleden zijn verworpen door de historische ontwikkeling en traumatische ervaringen in landen met socialistische produktiestelsels, waarin administratieve methoden van bestuur en verstatelijking vaak een doel op zich zijn geworden.
Beide antwoorden bevredigen niet, omdat ze uitgaan van bestaande socialistische produktiestelsels als modellen — hetzij positief, hetzij negatief.

Als we iets kunnen leren uit het marxisme in zijn oorspronkelijke, ondogmatische gedaante, dan is het een toekomstdenken dat breken met 't bestaande niet ziet als een aan de werkelijkheid op te leggen patroon, maar als een konsekwentie van tegenstrijdigheden in de huidige maatschappij; niet als een mechanische konsekwentie, maar als een bewuste keus.
Het fixeren van een socialistisch produktiestelsel als een in hoge mate door de staat geleide economie stamt niet van de grondleggers van het marxisme, maar uit de periode waarin de concurrentie tussen de stelsels voorrang in het denken kreeg. De theorievorming over transformatie van kapitalisme naar socialisme is daardoor vergaand verstard.
De keuze tussen een kapitalisme met staatsmonopolistische trekken en een socialisme met staatsmonopolistische trekken is de onze niet.
Ook in socialistische landen doemt dit steeds meer als een reëel probleem op en wordt op verschillende wijze naar oplossingen gezocht.
Om maatschappijvernieuwing tot stand te brengen is het nodig het vraagstuk van het maatschappelijk beheer van de produktie op de voorgrond te plaatsen. Dat vraagt om een aktivering van de maatschappijkritische funktie van het marxisme, zowel in landen met kapitalistische als met socialistische produktiestelsels. En dat vraagt eveneens om een vernieuwing van het marxisme die een verdergaande analyse mogelijk maakt van noodzakelijke en realiseerbare alternatieven voor de bestaande strukturen, voor het huidige beleid, voor de heersende ideologieën.
Een samenhangend perspectief is geen uitsluitend produkt van communisten, maar een produkt van ervaringen die door de hele progressieve beweging worden opgedaan in de strijd die wij nu moeten voeren.

18 augustus/no 5

INHOUD

Verklaring HOC	pag. 2
Procedure mbt program debat en CPN zomerscholing	pag. 3
Debat over De Waarheid	pag. 4 en 5
Ingezonden brieven	pag. 6
Twee avonden over Israël en de Palestijnen	pag. 7
Financiële campagnes	pag. 8

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Prinsjesdag start van nieuwe acties

„Versterkte actie en verzet om maatschappelijke rampen te voorkomen."
Aldus de reactie van de CPN-kamerfractie op de jongste plannen van de regering-Lubbers.
En zo is het.
Wat nu aan hoofdlijnen van bezuinigingen is gepresenteerd slaat werkelijk alles wat op dit gebied de afgelopen jaren al is gepakt van de inkomens van ambtenaren en uitkeringsgerechtigden, van al diegenen die van een minimum-inkomen moeten zien rond te komen

Lubbers noemt het de meest ingrijpende begroting van deze eeuw. Dat is het inderdaad geworden. Althans voor diegenen die voor hun inkomen van de staatskas of uitkering afhankelijk zijn: de ambtenaren, trendvolgers, AOW-ers, bijstandsvrouwen, jongeren, WAO-ers en werklozen. Kortingen met zes tot tien procent op hun inkomen, in één klap per 1 januari, dat is het klassieke Colijnse antwoord. Kortingspercentages, waarachter de problemen en ellende schuil gaan van al die mannen, vrouwen en jongeren voor wie het persoonlijkse financieringstekort al veel te hoog is.
De plannen van de regering zijn dan ook onaanvaardbaar.
Niet alleen gezien de gevolgen voor de inkomens maar ook omdat dergelijke bezuinigingen zullen leiden tot een nog verder in elkaar zakken van de bestedingen en een nog sneller groeien van de werkloosheid.
Dat is feitelijke ook wat door de officiële adviesorganen als de OESO wordt gezegd: de blinde bezuinigingswoede van de regering Lubbers leidt er toe dat in ons land de werkloosheid het snelst groeit van alle modern kapitalistische landen.
Het grootst mogelijke verzet tegen de plannen van de regering Lubbers is dan ook dringend vereist.

Minima-campagne

Er kan geen misverstand over bestaan: voor de CPN zijn de plannen van de regering om de inkomens te verlagen en voort te gaan op de weg van inleveren en matigen onaanvaardbaar.

Tegelijkertijd onderstrepen de plannen van de regering het belang dat onze partij met nadruk de positie van de minimum-inkomens aan de orde stelt.
Zowel in het particuliere bedrijf als bij de ambtenaren zijn het de minimum-inkomens die het meeste moeten inleveren.
De uitkeringsgerechtigden, waarvan driekwart van het totaal van een minimum-uitkering moet zien rond te komen, worden keihard aangepakt.

En er is meer; bij de start van de minima-campagne is gewezen op de rol van het minimum als vloer in het loongebouw. De huidige plannen van de regering laten zien van welke betekenis die vloerfunctie van de minima is. Want juist om de uitkeringspercentages volgend jaar te kunnen verlagen tot 70% wil de regering de minima omlaag drukken. Juist om ambtenaren en trendvolgers zes tot acht procent in salaris te verlagen wil de regering het minimum als belemmering wegruimen. Daarom is bescherming van de minima uiterst urgent.

Solidariteit

De nadruk op de positie van de minima is ook van belang i.v.m. het vraagstuk van de onderlinge solidariteit. De tactiek van de regering laat wat dat betreft geen enkele ruimte voor twijfel: eerst wordt de ene groep gepakt en schijnbaar de andere groep met rust gelaten, om vervolgens het omgekeerde te doen. De regering zweert nu bij hoog en laag dat ze de CAO-inkomens met rust wil laten. Maar nu al is zeker: als de plannen met de ambtenaren en uitkeringsgerechtigden lukken, dan zijn volgend jaar de CAO-lonen opnieuw aan de beurt om fors gekort te worden, bijvoorbeeld door te zinspelen op het inleveren van nominaal loon voor arbeidstijdverkorting.

Daarom is het van het grootste belang dat onze partij de noodzaak van onderlinge solidariteit aan de orde stelt. Vooral nu er in de arbeidersbeweging redeneringen opklinken, die in feite hierop neerkomen: de werknemers in de particuliere sector worden nu door de regering met rust gelaten, de vakbeweging is er om de belangen van die leden te behartigen, dus we kunnen ons niet al te druk om de positie van de uitkeringsgerechtigden gaan maken. Dergelijke redeneringen zijn buitengewoon kortzichtig en gevaarlijk en leiden er alleen maar toe dat voor de regering de weg vrij wordt gemaakt haar politiek door te zetten.

Twee sporen

In de landelijke bijeenkomsten, die tot op heden over de minima-campagne hebben plaatsgevonden is besloten tot een zgn. twee-sporen beleid.
Het eerste spoor is gericht op een duidelijke voorlichtingscampagne door de partij. De ervaring leert dat mensen zich nauwelijks realiseren wat hen allemaal boven het hoofd hangt, en met name zitten met de vraag hoe daar iets tegen gedaan kan worden. Daarom is besloten om direct na de zomervakantie op allerhande wijze in buurten en steden, op bedrijven, instellingen en bij uitkeringsinstanties opheldering te geven over de plannen van de regering en de visie van de CPN daarop. Bijvoorbeeld door het verspreiden of huis-aan-huis aanbieden van materiaal, het organiseren van openbare vergaderingen, het werken met affiches e.d. In de maand augustus zal daartoe materiaal gereed komen.
Het tweede spoor is het bevorderen van zo krachtig en eensgezind mogelijk protest tegen de plannen van de regering. Om die reden heeft het partijbestuur zich aangesloten bij de oproep, die tijdens de elfde juni op de FNV-demonstratie door vakbondsleden is gedaan, om prinsjesdag tot actiedag te maken. Immers, dan worden de onzalige plannen van de regering gepresenteerd en is er alle reden om duidelijk te maken dat die plannen op een groot maatschappelijk protest kunnen rekenen.

De houding van de FNV-leiding wat dit betreft is op z'n zachtst gezegd teleurstellend. Immers, haar eigen uitspraken, dat de plannen van de regering om de uitkeringsgerechtigden te korten zullen stuiten op krachtig verzet, hadden een duidelijke en concrete inhoud gekregen als die gepaard waren gegaan met een oproep tot daadwerkelijke actie. Juist de vakbeweging is nu de eerstaangewezene om de positie van de uitkeringsgerechtigden tegen de plunderplannen van de regering Lubbers te beschermen.
De aarzelingen bij de leiding van de FNV staan ook in contrast met de voorbereidingen zoals die nu al gaande zijn om prinsjesdag tot actiedag te maken: in verschillende steden treffen plaatselijke samenwerkingsverbanden de voorbereidingen, organisaties van uitkeringsgerechtigden hebben hun plaatselijke comitees tot activiteiten opgeroepen, en sommige afzonderlijke bonden zullen activiteiten gaan organiseren. De ambtenarenbonden hebben van hun kant al acties aangekondigd.
Ook onze partij kan aan het slagen van prinsjesdag als actiedag een belangrijke bijdrage leveren.
De ervaringen die zijn opgedaan bij de voorbereidingen voor de demonstratie van de elfde juni zijn daarbij van groot belang. Toen waren het met name de plaatselijke voorbereidingsgroepen, waarin vakbondsafdelingen, kaderleden, comitees van uitkeringsgerechtigden en vertegenwoordigers van progressieve partijen deelnemen, die de elfde tot zo'n massaal protest hebben gemaakt.
En ook nu zijn dergelijke plaatselijke samenwerkingsverbanden de aangewezen instanties om in steden en regio op de 20e september allerhande acties te organiseren. Bovendien bieden dergelijke plaatselijke samenwerkingsverbanden vaak meer mogelijkheden om bepaalde groepen of vertegenwoordigers bij de acties te betrekken dan veelal landelijk het geval is.
Bij de komende confrontatie met de regering gaat het om het bestrijden van de kern van haar rechtse politiek: afbraak van inkomens en verworven rechten teneinde de grote ondernemers en financiële instellingen alle ruimte te geven om de crisis zo gunstig mogelijk te overleven. Nu richt de aanval zich op de positie van ambtenaren en uitkeringsgerechtigden, op de minimum-inkomens. De strijd daartegen kan nooit aan de betrokkenen alleen worden overgelaten: het vereist een alomvattend maatschappelijk protest tegen de regering-Lubbers. Een nieuwe stap kan daarin worden gedaan door prinsjesdag tot actiedag te maken.

FRANK BIESBOER

Strijd mee voor een principiële en strijdbare CPN!

1. Inleiding

Binnen afzienbare tijd telt ons land een miljoen werklozen. Het levenspeil van grote delen van de bevolking daalt in versneld tempo. De dreiging van een atoomoorlog hangt als een zwarte wolk aan de horizon. Zie hier de hoofdvraagstukken van dit moment. Samenhangende vraagstukken. Want het gaat om uitvloeisels van een kapitalisme in crisis. Die crisis doet de onderlinge tegenstellingen tussen kapitalistische staten toenemen en brengt (vooral) het Amerikaanse imperialisme tot een nieuwe ,,Roll-Back" tegen de socialistische staten en bevrijdingsbewegingen in de zogenaamde Derde Wereld.
Hiertegenover dient de CPN de noodzaak voor een nieuwe, socialistische, maatschappij te plaatsen, tegelijk zich inzettend om de mensen te beschermen tegen de gevolgen van de crisis. Tegen bestáánde gevolgen als aantasting van het levenspeil, uitholling van verworven demokratische (ook in burgerlijke zin) rechten en het platwalsen van zich ontwikkelende nieuwe demokratische opvattingen en bewegingen. Tegen dreigende gevolgen als atoomoorlog en verder voortschrijdend racisme en neo-fascisme.
Deze situatie vereist een eensgezinde, krachtige en verenigde communistische partij. Een partij die leden en niet-leden vervult van elan om aan de slag te gaan. In de overtuiging dat er niet alleen veel te verliezen is maar vooral veel te winnen. Met de wetenschap dat een actualisering van marxistisch-leninistische opvattingen en ervaringen een perspectief biedt voor een socialistische maatschappijvorm.

2. Om het voortbestaan van de CPN

Die communistische partij zal de dit jaar 65 jaar bestaande Communistische Partij van Nederland zijn. Dat is de inzet van het horizontaal overleg in de periode tot het bijzondere beginselprogramma-congres. Die lijn is vastgelegd in de inleiding op de brochure ,,Voorwaarts... en niet vergeten", in de slotverklaring aangenomen op de landelijke bijeenkomst van 11 december 1982 en de redactionele verklaring bij het verschijnen van Manifest nummer 1.
In overeenstemming met die koers moet het HOC een offensieve campagne starten om het voortbestaan van de CPN te waarborgen. Dat vraagt om initiatieven op twee terreinen.
Ten *eerste* een ideologisch antwoord. Het 28-ste Congres verwierp met de kleinst mogelijke meerderheid een voorstel tot ,,hergroepering van links", in de zin van bundeling van klein links tot een nieuwe partij. Het is duidelijk dat een stroming onder de vernieuwers erop koerst op het bijzondere congres alsnog een meerderheid voor dat plan te verwerven. In dat kader passen b.v. het artikel van Gijs Schreuders in ,,De Waarheid" van 31 maart j.l., het interview van Elsbeth Etty in de Groene Amsterdammer en de inhoudelijk haaks op het Congresbesluit staande campagne ,,De Waarheid is er voor heeeel links".
Verijdeling van het voornemen de CPN op te heffen als zelfstandige partij is thans acuut geboden. Vóór alles moet voorkomen worden dat de bedoelde stroming de inhoudelijke voorbereiding van het bijzondere congres zal beheersen. Evenmin als in de voorbereiding van het 28-ste congres valt aan te nemen, dat het zittende partijbestuur in staat zal zijn voor het komende congres een afdoende inbreng te leveren. Het horizontaal overleg zal daarom met spoed op de hoofdpunten alternatieven voor het voorliggende ontwerpbeginselprogramma opstellen; de reeds ingestelde werkgroep zal in het najaar het resultaat van zijn werkzaamheden voorleggen aan een landelijke bijeenkomst van het horizontaal overleg.
Die alternatieven moeten beantwoorden aan de eis die het 25-ste partijcongres heeft geformuleerd, nl. dat de noodzakelijke vernieuwing van de partij(-politiek) gegrondvest moet zijn op het marxisme-leninisme. Het op het 28-ste partijcongres afgetreden partijbestuur heeft verzuimd dit ondubbelzinnige congresbesluit uit te voeren. Daarmee heeft het in feite ook een werkelijke vernieuwing van de partij belemmerd. Het horizontaal overleg erkent de noodzaak van een fundamentele actualisering van de partij-beginselen en verwerpt zo een simpel herstel van de situatie van voor het 26-ste partijcongres.
Als globale aanduiding voor de richting van het door ons gewenste beginselprogramma geldt:
— de maatschappelijke analyse op basis van het dialektisch en historisch materialisme;
— de veroordeling en bestrijding van het imperialisme als voornaamste bedreiging voor vrede, veiligheid en nationale onafhankelijkheid;
— daarom moet de partijleiding een internationale oriëntatie verwezenlijken, o.a. blijkend uit een optreden voor aktieve internationale solidariteit en het onderhouden en verstevigen van contacten met in principe alle communistische partijen. Ook moet de CPN contacten hebben met bevrijdingsbewegingen;
— de autonomie van de partij, zoals die o.a. is erkend door de conferentie van Berlijn (1976);
— het demokratisch centralisme, in de zin dat pluriform denken niet strijdig is met eenheid van optreden naar buiten;
— afschaffen van het charismatisch leiderschap;
— de totstandkoming van een brede coalitiepolitiek ter realisering van een socialistische maatschappij;
— de eigen rol van de CPN, zowel in beoordeling van vraagstukken als in optreden;
— het smeden van de eenheid van de arbeidersklasse;
— het optreden voor de dagelijkse, ook materiële, belangen van de bevolking;
— de erkenning dat de bevrijding van de vrouw en andere onderdrukte groepen niet automatisch voortvloeit uit de vestiging van een socialistische produktiewijze.

Mede in het kader van de beginselprogram-discussie stimuleert het HOC scholingen: een op marxisme-leninisme gefundeerde leidraad is in het najaar voor alle belangstellenden beschikbaar.
Ten *tweede* zijn snelle maatregelen nodig om de CPN te versterken. Op zich was het besluit van het horizontaal overleg alle communisten op te roepen ín de partij op te treden voor een principiële en strijdbare koers al van groot gewicht: velen hebben aan die oproep gehoor gegeven.
Toch hebben nog te veel partijgenoten hun lidmaatschap opgezegd of hun activiteiten opgeschort. In de komende maanden moeten alle bedankjes worden bezocht en teruggewonnen. Tevens roept het HOC alle communisten op hun verantwoordelijkheid te nemen voor het instandhouden van de partij-organisatie, met name op afdelingsniveau. Tenslotte is het noodzakelijk aktief te zijn. strijdbare en principiële mensen in te schrijven als lid van de CPN.

3. Internationale solidariteit en vredesstrijd

Kenmerk van de huidige koers van de CPN in internationale vraagstukken is, dat internationale solidariteit en vredesstrijd niet in het kader van de anti-imperialistische politiek worden beoordeeld. In de praktijk leidt dat ertoe dat de partij min of meer de opportunistische — en soms zelfs verraderlijke — politiek van de Socialistische Internationale volgt.
Internationale solidariteit is geen kwestie van liefdadigheid. Ze vloeit voort uit het besef dat het imperialisme, dat primair verantwoordelijk is voor de honger, onderdrukking en ellende in de zgn. Derde Wereld op wereldschaal moet (en kan) worden bestreden. Tegelijk is het imperialisme de voornaamste bedreiging voor duurzame vrede in de wereld. Daarmee zijn voor communisten in de internationale solidariteit en de vredesstrijd nauw met elkaar verbonden. Overigens leert de ervaring dat een dergelijke beoordeling brede coalities op die terreinen bevordert.
In overeenstemming met die oriëntatie moet de CPN goede betrekkingen onderhouden met alle communistische partijen en werkelijke bevrijdingsbewegingen. Van het partijbestuur moet worden geëist dat het alle openheid m.b.t. internationale contacten in acht neemt. Anti-sowjettisme dient te worden bestreden. Het partijbestuur zal, naar het oordeel van het HOC, moeten deelnemen aan de Wereldassemblée voor Vrede en Leven tegen de Nucleaire oorlog in juni in Praag.
De redactie van Manifest zal een beoordeling van die conferentie geven. In het algemeen geldt dat Manifest zich beijvert ook verantwoorde informatie te geven over internationale vraagstukken, in het bijzonder de positie van de socialistische landen en andere communistische partijen en hun interne ontwikkeling. De redactie is hierin zowel vooraf als achteraf verantwoording schuldig aan de coördinatiegroep van het HOC.
Het grote gevaar, voor Europa en de zgn. Derde Wereld is thans gelegen in de Roll-Back-nieuwe stijl van de Verenigde Staten onder Reagan. Die politiek moet gezien worden als een reactie op de militaire (!) nederlaag van het Amerikaanse imperialisme in Vietnam, die niet alleen de ruimte schiep voor bevrijdingsbewegingen om terrein op het imperialisme te veroveren (Angola), maar ook andere kapitalistische staten de gelegenheid gaf het leiderschap van de Verenigde Staten over de kapitalistische wereld succesvol (Ost-politik) te betwisten.
De restauratie van Reagan uit zich politiek, economisch en militair. *Politiek,* vallen o.a. op: verandering van de door Carter geïntroduceerde politiek van de mensenrechten (rechtvaardiging van het Zuidafrikaanse racisme en de massamoorden in El Salvador en Libanon); uitwijzing van ambassadepersoneel van de Sowjet-Unie in het kader van het opnieuw introduceren van de Koude Oorlog; aanzet tot herstel van de 2-China's-politiek. *Economisch:* verscherpte uitbuiting van de arbeidersklasse in de Verenigde Staten (Freedman); verscherpte concurrentie met EEG en Japan (monetaire crisis, poging tot boycot van Sowjet-russische aardgasleveranties). *Militair:* aan de ene kant het opvoeren van de kernwapenwedloop, kwantitatief door de strategie van de winbare (beperkte?) kernoorlog (first-strike), aan de andere kant de verscherpte agressie tegen de vrijheidsstrijd in de Derde Wereld (Angola, Cambodja, Vietnam, Nicaragua...).
De agressiepolitiek van de Amerikaanse regering t.a.v. de Derde Wereld moet op één lijn worden beoordeeld met het opvoeren van de kernwapenwedloop. Deze analyse moet consequenties hebben zowel voor de solidariteitsorganisaties met Vietnam, Zuidelijk Afrika en Latijns Amerika, voor de vredesbeweging in Europa en de Freeze-movement in de USA als voor de beoordeling van de positie van de socialistische staten, m.n. de Sowjet-Unie. Dit kan leiden tot een wederzijdse ideologische versterking en nieuwe bondgenootschappen.
Ten aanzien van de Socialistische Internationale geldt dat deze zich m.b.t. de agressie in Zuidelijk Afrika afkeert van de internationale solidariteit. Dit komt tot uiting in de agitatie tegen de Cubaanse internationale troepen in de Volksrepubliek Angola en openlijk verzet tegen de eerste Internationale Solidariteitsconferentie met de Frontlijnstaten in Lissabon; uit de buitenlandse politiek van Mitterand. De PvdA volgt in grote lijnen de politiek van de Socialistische Internationale: men zie Den Uyls uitspraken over de Cubaanse troepen in Angola en de beoordeling door Maarten van Traa van de conferentie van Lissabon in De Groene.

In de CPN-politiek is de anti-imperialistische oriëntatie geleidelijk vervangen door een neutralistische en opportunistische benadering. De ontwikkelingen in Polen werden door de vorige partijleiding aangegrepen voor een a-historische aanval op socialistische staten als Cuba, Angola, Vietnam. Het 28-ste Congres besloot wel tot een duidelijke omarming van Charta 77 en Solidarność, maar weigerde de noodzaak van internationale solidariteit met de bevrijdingsbewegingen in Afrika en Azië te benadrukken. Tevens werd de beoordeling van de Sowjet-Unie als objectief anti-imperialistische en vredesmacht losgelaten. Het HOC erkent met name de Sowjet-Unie als bondgenoot zonder zich op alle punten te vereenzelvigen met haar interne en externe politiek.
Wat de vredesstrijd betreft: hier dient de op zich terechte erkenning van de autonomie en eigen dynamiek van de vredesstrijd als argument om een eigen communistische inbreng achterwege te laten. Het HOC roept op tot een intensieve voorbereiding van de vredesdemonstratie op 29 oktober in Den Haag, zowel in de zin van de werving van demonstranten als het geven van opklaring vanuit een klasse-standpunt. Hierin is ook een taak weggelegd voor Manifest.

4. Crisisbestrijding is maatschappijvernieuwing

Er bestaat al geruime tijd in de partij grote ongerustheid over standpunten en optreden op het terrein van de sociaal-economische strijd. Onlangs kwam die verontrusting tot uiting in een feitelijke afkeuring van de door het partijbestuur opgestelde resolutie ,,crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing" op de landelijke conferentie (in wezen uitgesteld congres!) van 16 april j.l.
De steeds openlijker reformistische koers op dit terrein heeft geleid tot een ernstige verzwakking van de partij onder de bevolking. Van grote betekenis is dan ook de 16 april afgedwongen toezegging van het partijbestuur om bedrijfsgroepen te versterken c.q. te herstellen. Het HOC zal hoge prioriteit geven om dit besluit mee te helpen uitvoeren.
Heel duidelijk nam genoemde conferentie stelling tegen de theorie van de autonome vakbeweging. De erkenning dat de vakbeweging autonoom moet zijn (wat ze overigens niet is noch kan zijn) betekent niet, dat de CPN geen eigen vakbondspolitiek zou mogen ontwikkelen.
Communistische ideeën, standpunten en initiatieven hebben in het verleden vaak een verenigende en stimulerende invloed gehad op de opstelling van de vakbeweging.
Daarom hecht het HOC veel waarde aan de initiatieven in Leiden en Brabant voor een campagne voor: meer loon, meer werk en vrede. Daarmee mag b.v. de dialoog van Driebergen niet sectarisch, radicalistisch afgewezen worden. Maar een dergelijk initiatief loopt ongetwijfeld dood, als het niet gedragen wordt door een basis die er perspectief in ziet. En het blijkt dat steeds meer aktieve communisten zich verzetten tegen het verleggen van de coalitievorming aan de basis naar overleg-aan-de-top en parlementaire compromissen (,,beleidsalternatieven").
Arbeidstijdverkorting is een uitermate belangrijke eis. Juist hier ontbreekt een verenigend standpunt van de partijleiding. Des te noodzakelijker omdat ondernemers en regering (soms met succes) proberen arbeidstijdverkorting (ATV) te gebruiken als argument voor verdere loonmatiging (overigens zonder garantie voor meer arbeidsplaatsen). ATV kan, mits met behoud van loon, een bijdrage leveren aan het verminderen van de werkloosheid. ATV past in de traditionele, maar nog steeds actuele, strijd van de arbeidersklasse tegen intensivering van de arbeid en dus verhoging van de uitbuiting. Evenzeer kan arbeidstijdverkorting, met name

Vervolg op pag. 6

Horizontaal overleg van communisten (HOC)

25 juni jl. vond een landelijke vergadering van het HOC plaats. Vooral de oproep van Laurens Meerten tot een keiharde machtsstrijd in de partij en de afwijzende reaktie daarop van Elli Izeboud hebben de pers gehaald. Aan het bewuste overleg van het HOC lag echter ook een ontwerp verklaring ten grondslag dat toegespitst is op het program debat. Ter informatie aan alle leden van de partij publiceren wij hierbij deze verklaring.

De CPN ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand behalve in juni en juli. Copij voor het volgende nummer inleveren voor 5 september as. leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via distrikten en afdelingen. Leden van de CPN die toezending van de Ledenkrant op prijs stellen moeten dit melden aan de afdeling Voorlichting en informatie van het PB.
Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Walther Schoonenberg en Alain Stom.
Redactie secretariaat: Alain Stom, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020 - 262565 (tst. 10). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort. Lay-out en technische produktie: Dijkman.

Gedag

Op deze plaats willen we afscheid nemen van twee redacteuren van de ledenkrant.
Allereerst Frans van Liempt. Hij heeft van het begin af aan deel uitgemaakt van de redactie en heeft een enorm aandeel geleverd in de start en ontwikkeling ervan. Andere aktiviteiten staan nu een actief aandeel in de weg. Het is typerend voor Frans dat hij daarmee geen vrede heeft en daaruit konsekwenties trekt: als hij iets doet wil hij het ook goed doen. En wie zijn wij om daartegen iets in te brengen? Bedankt Frans en we zijn er verheugd over dat je als medewerker aan de krant verbonden blijft.
In de tweede plaats Hans van der Velde: hij had er geen vrede mee dat de redactie in meerderheid iets anders wilde dan wat hij als principieel beschouwde: openheid voor alles. Hij was het niet eens met het besluit om de grote hoeveelheid reakties op de Ravensbrück-passage niet te publiceren (zie vorige ledenkrant) en voelde zich te zeer onder druk gezet om zich bij dat besluit neer te leggen. Wij betreuren zijn stap zeer. Hans heeft veel en goed werk verzet om de ledenkrant tot een veelzijdig en leesbaar geheel te maken, zoals met name de ,,stamtafel" gesprekken. Zijn inbreng en zijn mening waren prikkelend en we waren het er lang niet altijd mee eens. Maar we beschouwden het wel altijd als nodig om tot een goede afweging te komen. Zo iemand mis je dus. En dat is jammer.
Tot ziens Hans.

De redactie

CPN — ZOMERSCHOLING 1983
ROL VAN IDEALEN

Waar deden ze het voor?
Waar doen we het voor?

2 - 4 september 1983
De Spaarnberg - Santpoort

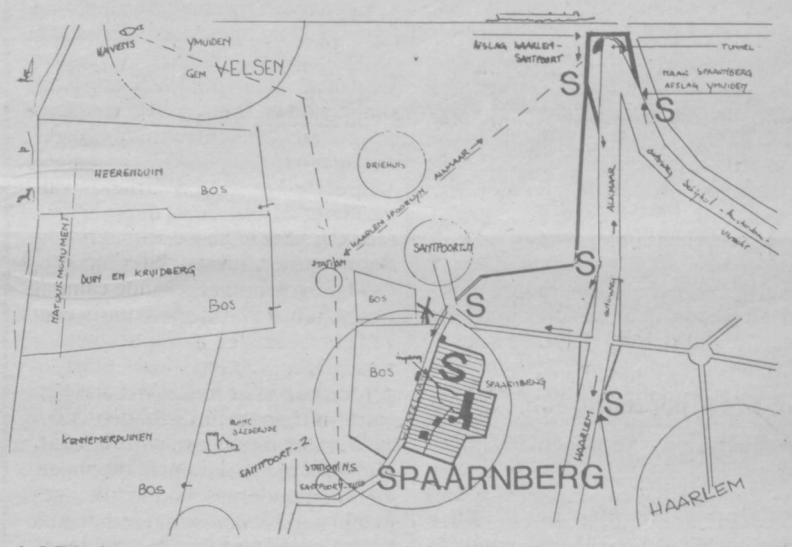

Oude idealen lijken vervlogen. Wat bindt ons nog in de CPN? Zijn we pluriform of verscheurd? Waarom werd je lid van de CPN? Wat verwachtte je? Wat verwacht je voor de toekomst?
Actief zijn in de CPN: waar doen we het voor?
Voor nu, voor de toekomst?
Hoe werken we aan verandering?
Veranderen we zelf door politieke activiteit?
Als mensen eigen levensvormen veranderen is dat dan politieke actie?
Wat hebben maatschappijveranderingen te maken met veranderingen in je eigen dagelijks leven?
Over dergelijke vragen willen we tijdens de zomercursus praten.
Daar is reden voor, gehoord de discussie binnen links, met name binnen de CPN. En, er is reden voor, aan de vooravond van een congres over doelstellingen en toekomstvisies van de CPN.
Hoe kijken communisten tegen de toekomst aan en hoe hebben ze dat in het verleden gedaan?
De bedoeling van het zomercursusweekend is dat alle deelnemers en deelneemsters zich met dezelfde vragen en dezelfde problematiek bezighouden, maar de manier waarop iedereen deze zal benaderen, kan verschillen. Daarin zijn keuzemogelijkheden.
De voorbereidingsgroep heeft verschillende artikelen uitgezocht die verschillende analyses en benaderingen van bovenstaande vragen mogelijk maken. Iedereen kiest voor een tekst die haar of hem het meeste aanspreekt en op grond daarvan wordt men in een groep ingedeeld met mensen die voor dezelfde tekst hebben gekozen. Een belangrijke rol zullen de volgende artikelen spelen:

1. Sheila Rowbotham - „Autonomie en eenheid"

Deze tekst uit de vrouwenbeweging stelt het belang aan de orde die eigen ervaringen en inzichten in het veranderen van eigen omstandigheden hebben voor een strategie om de maatschappij te veranderen. Welke consequenties heeft dat voor de (wijze van) politieke machtsvorming? Welke veranderingen vraagt dat van communisten?

Rudolf Bahro — „Wat willen wij. Gedachten over een nieuwe politiek"

Ligt datgene wat ons verenigt, in het veroveren van de mogelijkheden van individuele ontplooiing, van een nieuwe cultuur en levensvormen? Is inderdaad in het licht van de (internationale) milieucrisis een herwaardering van alle waarden van de arbeidersbeweging nodig?

Ries van de Wouden — „Socialisme: mythe en utopie. Een discussiebijdrage over het begrip „socialisme" na Stalin"

Hebben we als ideaal dat we ons bewegen naar een perfecte maatschappij? Belemmert zo'n ideaal niet het zicht op veranderingen in je eigen leven en hoe die tot stand gebracht worden? Is het streven naar socialisme niet veeleer een utopie, d.w.z. een mógelijke ontwikkeling, in plaats van een wetenschappelijk en noodzakelijk perspectief? Zal de maatschappij niet altijd tegenstellingen blijven kennen, dus niet perfect zijn?

4. Bram van der Heyden — „Ideaal of wetenschap: opheffing van de arbeid"

Breekt de „eigenlijke menselijke geschiedenis" aan, door de opheffing (bevrijding) van de (vervreemde) arbeid — zoals Marx voorspelde? Denk aan automatisering. Is het mogelijk levensvormen te ontwikkelen die niet meer geleid worden door uiterlijke noodzaak, maar door de ontplooiing van alle capaciteiten van de individuen? Is het veranderen van de inhoud en de rol van de arbeid een „objectieve" grondslag voor de heroriëntatie van communisten en andere linksen?
Gebruikt worden verder artikelen van:

- Constant Nieuwenhuys — „Het lied van de arbeid."
- Antonio Gramsci — „Arbeidersdemocratie" en „De ontwikkeling van de revolutie".
- Paolo Freire — „Pedagogie der onderdrukten".
- Frans van Liempt maakte een „bloemlezing" uit enkele werken van Marx, Gorter, Luxemburg en H. Roland Holst, waarin iets gezegd wordt over de wijze waarop het (toenmalige) „heden" in verband werd gebracht met een (toekomstig) „ideaal". Waar deden ze het voor?

Om deelneemsters en deelnemers in staat te stellen gemakkelijk een keuze te maken uit de scholingsteksten, worden in de cursusmap van alle artikelen uittreksels gegeven, soms met discussiepunten en probleemstellingen. Daardoor heeft iedereen vrij gemakkelijk een overzicht over al het cursusmateriaal, hoewel de uittreksels het lezen van de teksten zelf niet kunnen vervangen. De artikelen zelf zijn in het tweede deel van de cursusmap opgenomen.
Het weekend zelf begint met een gemeenschappelijke activiteit. Als start gaan we kijken naar (en praten over) de film „De Berg" van Gerrard Verhagen. Voor de discussie daarover vragen we iedereen al voorafgaande aan het weekend de „bloemlezing" te lezen.
Vanaf 1 augustus zal de cursusmap — direct na aanmelding van deelname — worden toegestuurd.
Het weekend vindt plaats in de Spaarnberg, Wüstelaan 80 Santpoort-Zuid (Zie kaartje).
We beginnen vrijdagavond om 20.30 uur. We verzoeken je om enige tijd tevoren je te melden.
De kosten zijn *f* 60,- per persoon. Kinderen tot 7 jaar *f* 48,- (Crèche is aanwezig). Bij problemen is overleg mogelijk.
Opgave is mogelijk tot uiterlijk 26 augustus 1983.

Verdere informatie via tel. 239704 tst. 14.

HENK-JAN VAN DER MEER

Procedure partijprogram

Het partijbestuur heeft tijdens zijn zitting van 24 en 25 juni 1983, de procedure vastgesteld in verband met de besluitvorming over het ontwerppartijprogram. Het buitengewoon congres waar het partijprogram wordt vastgesteld, vindt plaats op 4 en 5 februari 1984, te Amsterdam.

Publicatie ontwerptekst

De ontwerptekst verschijnt omstreeks 1 oktober 1983 in amendeerbare vorm.

Amenderingsfase

— Vanaf 1 oktober tot 1 december discussieert de partij over het ontwerp en kunnen amendementen worden ingediend.

— Ieder lid heeft het recht tot het indienen van amendementen, via de afdelingsledenvergadering. Bij verhindering kan ook schriftelijk van dit recht gebruik gemaakt worden door het sturen van schriftelijke reacties aan de afdelingsledenvergadering.

— Elk ingediend amendement dat na discussie door indiener/ster gehandhaafd blijft dient te worden doorgestuurd naar het partijbestuur.

— Het ligt voor de hand, dat de verschillende functionele groepen in de partij, die zich over het ontwerp willen beraden met betrekking tot mogelijke amendering, dit zo spoedig mogelijk na de publicatie van het ontwerp doen, om te bevorderen dat de resultaten van deze besprekingen bij de meningsvorming een rol kunnen spelen.

— Het partijbestuur zal al het mogelijke doen, met name via de ledenkrant, om in de maanden oktober en november de hele partij inzicht te geven in het verloop van de discussies in de ledenvergaderingen, functionele groepen etc.
Amendementen (uit afdelingsvergaderingen) dienen het partijbestuur uiterlijk 1 december 1983 te hebben bereikt.

Samenvoegen van amendementen

Het valt te verwachten dat veel amendementen dezelfde strekking hebben of in elkaars verlengde liggen. Het samenvoegen van de ingediende amendementen en het controleren of ze door het partijbestuur zijn ontvangen, zal in de tweede week van december plaats vinden in overleg met de betreffende indieners/sters en partijgenoten die actief zijn bij de verwerking van de discussie vanuit afdelingen naar het partijbestuur op een zgn. amendementenmarkt. Hier zullen werkgroepen van amendementenindieners(sters) op de diverse hoofdstukken, indien mogelijk, de diverse amendementen samenvoegen, of besluiten om teksten ten gunste van andere, in te trekken, om zo te voorkomen dat samenvoegingen en intrekken van amendementen niet in overeenstemming is met de bedoeling van indieners(sters).
Geprobeerd zal worden om eenvormigheid in de presentatie van de amendementen bij de verschillende programhoofdstukken te garanderen.

3. Pre-adviseren

In het weekend van 17 en 18 december zal het partijbestuur de amendementen voorzien van een pre-advies. De oorspronkelijke teksten van het ontwerp-program blijven daarbij gehandhaafd. Het partijbestuur geeft alleen aan, eventueel voorzien van een toelichting, of het het amendement overneemt of afwijst.

4. Discussie over amendementen en pre-adviezen Tweede ronde in de discussie

In deze tweede ronde kunnen geen nieuwe amendementen worden ingediend. De al dan niet samengevoegde maar wel gehandhaafde amendementen, voorzien van een pre-advies door het partijbestuur, worden voor de partij beschikbaar gesteld vóór 1 januari 1984.
Over de ingediende amendementen en pre-adviezen kan gediscussieerd worden op ledenvergaderingen in de eerste twee à drie weken van januari.

5. Districtsconferenties

De districten dienen uiterlijk op 22 januari hun conferenties te houden.
Tijdens deze conferenties kan een afronding plaatsvinden van de inhoudelijke discussie en wordt over de samenstelling van de congresdelegatie besloten.
Het partijbestuur dringt er op aan dat de congresdelegatie uit het district zodanig is samengesteld dat deze de opvattingen uit het district weerspiegelt.
Uiterlijk op maandag 23 januari vóór 12.00 uur dient het partijbestuur te hebben ontvangen
— de samenstelling van de congresdelegatie.

6. Delegatievergaderingen

De delegatievergaderingen kunnen plaatsvinden van vrijdag 27 januari tot vrijdag 3 februari.

7. Het buitengewoon congres

Het reglement van orde voor dit congres wordt tegelijk met de tekst van het ontwerp-program bekend gemaakt. Dit is amendeerbaar volgens dezelfde procedure als het program. Het congres stelt bij de aanvang het reglement van orde vast. Tijdens het congres kunnen geen amendementen worden ingediend.
Het congres kan zelf besluiten, aan de hand van de bestaande tekst en bestaande amendementen zoals vermeld in het definitieve congresmateriaal, te komen tot compromisteksten.

Zie ook pag. 8: Kommentaar distriktsbestuur A'dam.

De commissie partij-program van het partijbestuur van de CPN heeft haar ontwerp-tekst voor „het ontwerpprogram van de CPN" aan het partijbestuur toegezonden.
Op haar laatste congres heeft de CPN het partijbestuur opgedragen „om uitgaande van het bestaande ontwerpprogram (dec. '81) en verwerking van de diskussie daarover een definitief ontwerpprogram op te stellen."
Om dit voor te bereiden werd een „program-commissie" aangewezen bestaande uit:
1. Marcus Bakker
2. Albert Benschop
3. Harry van den Berg
4. Ingrid Blekman
5. John Geelen
6. Nel van den Haak
7. Elli Izeboud
8. Susan Legène
9. Herman Meijer
10. Leo Molenaar
11. Boe Thio.

Deze ontwerp-tekst heeft een voorlopig karakter en is, zoals wij hebben besloten, dus niet de tekst die in de partij ter discussie zal staan.
De afronding en eindredactie van de ontwerp-tekst heeft de afgelopen weken plaatsgevonden en vanwege vakanties heeft daar niet de voltallige commissie aan kunnen deelnemen.
De commissie was het echter over de hoofdlijnen van deze ontwerp-tekst eens, en zal in voorbereiding op de partijbestuursvergaderingen nog rapporteren over haar werkwijze en discussiethema's.
Het partijbestuur zal over de ontwerp-tekst van de commissie op zijn vergadering in aug./sept. diskussieren en eind september over de definitieve ontwerp-tekst besluiten.
Deze definitieve ontwerp-tekst zal het partijbestuur ± 1 oktober aan zijn leden ter diskussie en amendering voorleggen.
Daarna zal de CPN een bijzonder congres op 4 en 5 febr. 1984 over haar nieuw partijprogram besluiten.
De ontwerp-tekst van het ontwerp-program, is op aanvraag en tegen betaling bij het partijsekretariaat te verkrijgen.

John Geelen,
sekretaris

Rapport van der Pek/Banne

De CPN-afdeling van der Pek/Banne in A'dam Noord heeft in juli jl. een rapport uitgegeven als discussie bijdrage over een aantal ontwikkelingen in de CPN en bij de Waarheid.(x)
We hebben t.b.v. de discussie over de Waarheid een selectie gemaakt van beoordelingen die door de afdeling gemaakt zijn.
Toetssteen voor de beoordelingen die gemaakt zijn was het congresbesluit over de Waarheid en de vertaling daarvan door de redactie in de dagelijkse berichtgeving. Het redactiebeleid wordt als strijdig met het congresbesluit ervaren.

Als wij zeggen: ,,De redaktie bepaalt steeds meer een eigen politiek beleid, dat strijdig is met de kongresbesluiten", komt dat voort uit de berichtgeving zelf op een aantal heel konkrete punten. We willen dit met een aantal voorbeelden aangeven:
— Januari '83, een artikel van Bart Schmidt als hoofdredakteur, onder de kop ,,Hart voor De Waarheid". Een tweetal passages eruit: ,,Een krant **voor** heel links kan bij wijze van spreken alleen goed gemaakt worden als het ook een krant **van** heel links is". Ons beroep geldt leden van de CPN, die de krant uitgeeft en op haar laatste congres gekozen heeft voor de ontwikkeling van De Waarheid tot een krant voor heel links."
Opmerkelijk hierbij is dat de passage over De Waarheid in het kongresbesluit, ,,die van **betekenis** is voor heel links", stelselmatig wordt veranderd in ,,voor heel links". Het ene wil zeggen dat men van betekenis wil zijn in de linkse beweging om over allerlei mogelijke gebeurtenissen informatie te verschaffen, mee wil helpen, mede organisator wil zijn van progressieve machtsvorming en van basisbewegingen en akties op velerlei terrein, diskussies bevorderen etc., die volgens haar **eigen communistische identiteit als Waarheid** van belang is voor die progressieve beweging.
Het andere wil zeggen dat men op **partijpolitieke basis De Waarheid tot een krant en bezit van linkse partijen** wil maken of stromingen daaruit, wat een angstig toekomstperspectief is, omdat dan geen sprake meer is van politieke kontinuïteit, maar men overgeleverd is aan de grilligheid van individuen en de identiteit als communistisch dagblad dan opgeofferd wordt.

— De Waarheid, hoofdkommentaar 30 maart '83 onder de kop ,,Linkse samenwerking".
,,Voor links Nederland is te hopen dat het juni-congres van de PSP de nieuwe strategie, die een in 1971 daterend stuk moet vervangen, zal aanvaarden. Uiteraard is dat een zaak van de afgevaardigden zelf, maar als dagblad dat de maatschappijvernieuwing in socialistische zin wil bevorderen, lijkt het ons van grote betekenis als straks drie partijen — de CPN, die zich daar in haar congres in 1978 al voor uitsprak, de PSP en de PPR — concrete machtsvorming van links gaan nastreven...".
,,De radicale krachten binnen links moeten **ons inziens** vooral sterker worden om de PvdA de eeuwige compromissen naar rechts onmogelijk te maken en dat kan alleen als **links** van de PvdA voldoende kracht ontwikkelt om een reëel perspectief voor linkse machtsvorming — ook op regeringsniveau — te bieden."
Ofwel, de politiek van progressieve machtsvorming maakt plaats voor de bescheiden doelstelling de sociaal-demokratie aan het linkerbeen te bekluiven.
Kongresbesluit: ,,Het 28-ste congres stemt in met de initiatieven die door het partijbestuur genomen zijn om bij te dragen aan het overbruggen van schadelijke verdeeldheid binnen links en om in **hoofdpunten** te komen tot **progressieve samenwerking, bij de erkenning van ieders identiteit...".**

De georiënteerdheid van de redaktie m.n. op PSP en PPR en daarmede de oriëntatie op de vraagstukken die zich in die partijen voordoen, het gefixeerd zijn op hergroepering van wat klein links wordt genoemd, zijn schadelijk omdat zij als redaktie daardoor onvoldoende oog heeft om mee te werken om werkelijk progressieve machtsvorming gestalte te geven.

Een benadering, zoals door de redaktie al te vaak wordt voorgestaan, van alles wat gebeurd in Oost-Europa is verkeerd, en van wat gebeurd in Europese partijen, van communisten, socialisten etc. wordt door ,,de Redaktie" eerst getoetst op **haar model** van wat het socialisme, naar links-sektarische aard, moet inhouden, wijzen we af. Het leidt er toe dat ontwikkelingen en feiten ondergeschikt worden gemaakt aan haar mening, feiten naar haar mening worden toegeschreven, feiten daardoor ook niet worden weergegeven.
Het gevolg is dat men zich als een soort van ,,tweede Paus" opstelt, onfeilbaar en haar mening/model als het enig juiste hanteert waar ook ter wereld en daardoor spekulatief werkt als het gaat om informatie te verschaffen c.q. haar mening te geven.

Voor ons bestaat er **geen model**, iedere progressieve partij, iedere communistische partij heeft onder verschillende omstandigheden te werken.
Dat betekent ook dat iedere partij gedwongen wordt terdege rekening te houden met maatschappelijke ontwikkelingen, de verworvenheden van de arbeidersbeweging en met nationale omstandigheden, die nogmaals in **ieder** land verschillend zijn.
De redaktie poogt echter veelal in haar berichtgeving dat te verengen, op een wijze die haar mening als **enig juiste** bevestigt en benut haar buitenlandse berichtgeving mede als ,,pressie-schrijverij" voor welke koers de CPN moet varen.

Konklusie

Dit alles leidt tot de konklusie dat de redaktie zich steeds meer heeft ontwikkelt als een pressiegroep, die minderheidsopvattingen binnen de partij de volle aandacht geeft in haar beleid. Eigen opvattingen prevaleert, al staan die haaks op kongresbesluiten. Daarmede tussen partij en lezers instaat, hetgeen er toe leidt dat de identiteit van de CPN geschaad wordt en ook van het communistisch dagblad De Waarheid zelf. Dat is schadelijk om progressieve machtsvorming werkelijk gestalte te geven.
Daarbij wordt ook de relatie tussen CPN en De Waarheid ter diskussie gesteld, naar ons oordeel nogmaals om een eigen politieke koers te kunnen varen.
Wij willen dat het communistisch dagblad De Waarheid een krant is die zich inzet voor progressieve machtsvorming, op basis van de kongresbesluiten. **Het redaktiebeleid van de afgelopen tijd is daar strijdig mee, vervanging van de eerst verantwoordelijke, de hoofdredaktie, is dan ook aan de orde.**
Alleen als De Waarheid een voortdurende impuls geeft aan de lezers om de krant te gebruiken voor het doorgeven van hun eigen ervaringen en denkbeelden, in staat is om de in de arbeidersbeweging aanwezige krachten op brede wijze in te schakelen, wordt zij een krant die van betekenis is voor heel links.
Voor het communistische dagblad De Waarheid, die dat als inzet heeft, gaan we graag op pad!!!

(x) Het rapport is verkrijgbaar via het A'damse distrikt tel. 020 - 250472.

Over de rol en betekenis van de Waarheid

De laatste maanden woedt in de partij een verhevigde discussie over de Waarheid. Het PB publiceerde op 15 juni jl. een notitie ,,Ter versterking" van de Waarheid. Deze notitie is naar distrikten en afdelingen verstuurd en aldaar verkrijgbaar. Voorafgaand aan deze PB zitting heeft Paul Schaper een uitgebreide brief aan het PB gestuurd met zijn opvattingen over de Waarheid. Een samenvatting van deze brief publiceren wij hierbij. Daarnaast publiceren wij een selectie uit een krities rapport van de afdeling vd Pek/Banne over o.a. de Waarheid, en een gesprek met Frank van de Berg, coördinator van de redaktie binnenland op de Waarheid. Wij hopen dat deze stukken uitnodigen tot een voortzetting van de discussie in dit blad.

DE REDAKTIE

De betekenis van De Waarheid door

De discussie over de inhoud van De Waarheid is een oude te noemen.
Er is geen periode geweest of er was heftige kritiek op de inhoud of delen daarvan, of op het ontbreken juist van inhoud op zaken die niet of nauwelijks onder de aandacht kwamen. Het was echter een andersoortige discussie dan thans, inhoudelijk en qua politieke strekking.
De kritiek kwam van communisten die vanuit hun werk- of strijdterrein kritiek hadden op hun communistische krant. Die wilden dat hun krant, waarmee velen met hart en ziel verbonden waren, een volwaardige, strijdbare communistische krant zou worden.
Daarom werd er met de krant huis aan huis gecolporteerd, ook om velen buiten ons van onze standpunten op de hoogte te brengen. Het direkte doel was de werving, het verderliggende doel was een versterking van het corps strijdbare mensen, die niet bang zouden zijn de strijd tegen het kapitaal in al zijn/haar facetten aan te gaan.
Dus ook toen was de krant voor communisten geen doel op zich, maar een middel.
In die periode heeft De Waarheid op vele fronten een belangrijke rol gespeeld, heeft zij ontmaskerd, aangeklaagd, perspectief geboden en vaak als bindende factor in de strijd gefungeerd.
De Waarheid was in veel zaken ,,van betekenis voor heel links".
Het is nodig op die manier tegen het verleden aan te kijken. In die periode werd De Waarheid door vriend en vijand bloedserieus genomen.

Kritiek nu anders

De discussie en kritiek heden is een totaal andersoortige. Het zou voor het verdere verloop van de politiek van de CPN en de koers van De Waarheid van betekenis kunnen zijn, het spoor terug nog eens te volgen. Te onderzoeken wanneer, waarom en met wie bepaalde opvattingen, gedachtensprongen, koers en oriëntatie zijn ontstaan. Voor mij persoonlijk valt het buiten dit bestek, hoewel voor mij vaststaat dat een zekere consistentie wat betreft het denken en uitvoeren over opheffingen en samenbundeling bij een aantal kameraden zeker aanwezig is.
Maar dit betreft slechts uiterlijke verschijningsvormen, de wezenlijke oorzaken zitten veel dieper. Die zitten in de politiek van de CPN, haar desoriëntatie op een aantal essentiële kwesties, hetgeen geleid heeft tot besluiteloosheid, tot passiviteit van belangrijke bestuurders. Waardoor andere opvattingen en anderen een kans hebben gekregen. Het zit ook in de structuur die de CPN kenmerkte.

Redactie beleidsbepalend

Naarmate de discussie vordert in de CPN, naarmate de diepgang groter wordt in de discussie en ook voor niet-ingewijden duidelijker wordt wie welke standpunten hebben, dringen een aantal zaken zich op.
Voor mij wordt steeds duidelijker dat niet de CPN-leiding in de afgelopen jaren beslist heeft over haar politiek, maar dat de redactie van De Waarheid op een reeks zaken beleidsbepalend is geweest. Konkreet toegespitst geldt dit met name voor het terrein van de buitenlandpolitiek, met name t.o.v. de socialistische landen en de koers en oriëntatie die de redactie daarop voert.
Nog konkreter gesteld: de redactie van De Waarheid heeft zich gedragen als eigenaresse van de krant, hierover dus straks.
Dat de redactie beleidsbepalend is geweest voor de buitenland-politiek van de CPN is voor mij duidelijk geworden na het 28-ste partijcongres. In weerwil van congresbesluiten, gaf De Waarheid daarover een andere visie, verdraaide zij deze.
Interessant was te zien dat een aantal partijgenoten die t.a.v. hun standpunten over de Sowjet-Unie een nederlaag op het congres hadden geleden, over die besluiten in De Waarheid een andere weergave deden. Zoals het ook interessant is om te zien dat deze partijgenoten op de redactie van De Waarheid werkzaam waren of zijn.

De Waarheid voor heel links

Hetzelfde geldt voor besluiten over De Waarheid zelf en die over de te volgen samenwerkingskoers van de CPN. Ten aanzien van de congresbesluiten over De Waarheid werd en wordt consequent een andere weergave gegeven.
Slechts één keer heeft de hoofdredacteur van de krant maanden later een juiste weergave gedaan. De passage ,,van betekenis voor heel links" is heel systematisch veranderd in ,,voor heel links". Dat daar zowel taalkundig als politiek een wereld van verschil tussen zit is duidelijk.
Maar het congres heeft voor de oorspronkelijke visie gekozen. Niet uit taalkundige ijverzucht, maar omdat het overgrote deel van het congres faliekant tegen een wijziging in de eigendomsverhoudingen was. Als er om één resolutie met inzet en emoties gestreden is, dan was het deze wel.
Zoals het congres ook met overweldigende meerderheid gestemd heeft voor de passage waarin verwezen werd naar het redactiestatuut, waarin de eigendomsverhoudingen en de politieke verantwoordelijkheid spijkerhard vaststaan. Daar kan geen enkele interpretatie wat aan veranderen. Misschien is dat wel de reden dat de vreugdekreten van sommigen is omgeslagen is deceptie. Er valt aan de eigendomsverhoudingen en politieke verantwoordelijkheden niets af te dingen, zij zijn zelfs door het congresbesluit wettig te noemen.

De eerder door mij gesignaleer
trouw van het oorspronkelijke
zersbestand van De Waarheid
het feit dat De Waarheid de ko
van de CPN volgde heeft er m
bijgedragen dat de Stichting Be
nak gefunctioneerd heeft als a
drager van financiën voor het u
ven van die krant. Het zich ged
gen als uitgeefster was dienten
volge een niet-gekende rol om
tot enige jaren terug er een ,,ha
monieus" model bestond van p
tieke oriëntatie, politieke vera
woordelijkheid, financiële vera
woordelijkheid en het hebben
een formeel-juridische konstru

Doeleinden uitgeveri

Een uitgeverij van welk orgaan
ook heeft doeleinden. De ideë
doeleinden van de Stichting Be
nak, zoals vastgelegd in haar st
ten, zijn het bestaansrecht van
stichting. Als deze doeleinden
geding komen, of in gevaar wo
gebracht, zal het bestuur moete
ingrijpen. Een afkalvend abon
bestand, het verzwakken van h
bezorgers- en verzorgingsappa
het verzwakken van de financi
draagkracht en het draagvlak,
veranderen van doelgroep enz
zaken die de ideële opzet en do
einden van de stichting in geva
brengen. Eigenmachtig optred
van een hoofdredactie, zoals he
aanstellen van een adjunct-
hoofdredactrice buiten het stich
tingsbestuur om, het oproepen
financiële steun voor De Waar
buiten het stichtingsbestuur en
dagelijkse leiding van de CPN,
veranderen van de kop van De
Waarheid buiten het stichtings
stuur om, zijn stuk voor stuk z
die bij een normaal gestructure
uitgeverij niet getolereerd zou
zijn. De redactie, c.q. hoofdred
tie gedroeg en gedraagt zich nie
uitvoerster van de haar door he
stichtingsbestuur opgedragen t
maar als eigenaresse van de kra
Zowel binnen onze partijverho
gen, als binnen normaal burger
bestuurs- en leidinggevend nive
zulks niet te tolereren.
Ieder dagblad, elk tijdschrift of
nieuwsblad voert de opdrachten
volgt de doeleinden die de stich
uitgeefsters of eigenaren van zo
uitgave zich hebben voorgeste
Indien dit niet gebeurt, dan vlie
de hoofdredacteur eruit, of de z
wordt opgeheven. Hetzij vanwe
geleden verliezen, hetzij vanwe
het feit dat de oorspronkelijke
einden in het geding komen.
Bij De Waarheid had en heeft d
hoofdredactie vanwege politiek
kameraadschappelijke verhoud
gen een ongekende speelruimte
Daar is zij de afgelopen jaren o
zorgvuldig, onverantwoordelijk
op een van iedere realiteit gesp
de wijze mee omgegaan.
De motivatie voor deze handel
ze ontleent zij aan een vermeen
eigen journalistieke en politiek
verantwoordelijkheid van de re
tie (lees Gijs Schreuders, Volks

De Waarheid op zoek naar een nieuwe formule

Een gesprek van Alain Stom met Frank v.d. Berg (coördinator redaktie binnenland)

A. Je weet dat er nogal wat kritiek is op de krant. Onder andere in het rapport van v.d. Pek (een afdeling in Amsterdam-Noord), wordt kritiek op De Waarheid geformuleerd, die, in CPN-kringen althans, vrij breed leeft. En dat gaat dan om een aantal punten; niet voldoende uiting geven aan wat zich aan de basis ontwikkelt, te veel uitsluitend oriëntatie op klein links en wat betreft internationale politiek weinig oriëntatie op analyses van wat zich precies afspeelt. Wat vind je van die kritiek?

F. Wat betreft het ,,onvoldoende uiting geven aan wat er zich aan de basis beweegt", dat vind ik volstrekt onjuiste kritiek. Laat ik de hoofdpunten nemen van de politieke strijd op het ogenblik, de sociaal-ekonomische beweging, de strijd die er binnen de vakbeweging was en is over de organisatie van de 11 juni demonstratie, en nu de organisatie van het protest tegen de komende begroting op Prinsjesdag. Nou daar blijkt duidelijk in dat de lijn die De Waarheid gevolgd heeft, er een is geweest van steun aan de basisbeweging binnen het FNV en de basisbeweging zoals die in de verschillende steden was. Wij zijn de enige krant geweest in heel Nederland die zich bewust ten doel heeft gesteld daar een grote demonstratie van te maken, die ook organisatorisch-wervend heeft opgetreden, dus niet alleen maar verslaggevend. Dat hebben we gedaan door ontzettend de nadruk te leggen op die groepen die zelf ook vonden dat die aktie groot moest worden. De Waarheid is ook de enige krant geweest die de leuze Prinsjesdag-aktiedag als eerste geïntroduceerd heeft. Een week voor 11 juni, toen het er dus om ging die leus op 11 juni een rol te laten spelen, hebben we 's-maandags met die leus de krant geopend. Echt met de bedoeling van ,,dat wordt de aktie van onderaf". Zo voelden we dat aan. Alles wat er rond die leus gebeurt, Prinsjesdag-aktiedag, dat willen we zo nauwgezet mogelijk volgen, dat is het beleid.

A. Dat is nu juist de diskussie. V.d. Pek zegt dat de krant onvoldoende inspeelt op wat er aan de basis plaatsvindt. Maar wat ikzelf ook van de krant vind is dat er veel meer dan vroeger naar mijn gevoel geschreven wordt óver wat bewegingen doen, en veel minder vanuit de bevlogenheid bij bewegingen en strijd. Dat vind ik met name ook in de berichtgeving over bijvoorbeeld de kraakbeweging. Begrijp je iets van wat ik bedoel?

F. Nee, helemaal niet. We zijn, denk ik, heel betrokken bij de kraakbeweging, maar het is een kritiese betrokkenheid. Sinds de Vondelparktoestand is er een tendens van de kraakbeweging om zijn eigen isolement te zoeken. Die tendens daar hebben we voortdurend krities over geschreven.

A. Hoe moet ik me eigenlijk in de praktijk voorstellen dat een lijn ontwikkeld wordt op de redaktie? Gaan jullie rond de tafel zitten en bespreken jullie bijvoorbeeld de lijn rond de kraakbeweging?

F. Op politieke hoofdpunten gebeurt dat. Er zijn regelmatig, op de redaktie binnenland bijvoorbeeld één keer in de week, besprekingen waar dit soort politieke zaken aan de orde kunnen komen. En verder gebeurt dat bij het dagelijks overleg. Nadrukkelijk gebeurt dat op hoofdpunten, bijvoorbeeld de FNV-manifestatie, de opstelling ten opzichte van 11 juni, daar hebben we op de redaktie binnenland een aparte vergadering over gehouden, waarbij we die lijn hebben uitgestippeld.

A. Er is een verschil tussen een verslag maken van iets en het konkreet organiserend optreden als krant. Die kritiek in dat rapport van v.d. Pek is juist daarop gericht. Met het voorbeeld van verslaggeving over woonlastenakties die puur verslaggevend waren, en geen organiserende rol speelden in de woonlastenakties, waar ze in Noord een vrij breed draagvlak op hebben. Dat konkrete voorbeeld zegt je misschien iets?

F. D'r is in Noord een demonstratie geweest, als je dat bedoelt, tegen de hoge woonlasten. Die demonstratie is mislukt, voor zover ik weet. Maar ik denk niet dat je dat aan De Waarheid kan wijten. Ik denk niet dat wij op dezelfde manier organiserend kunnen optreden als wij op landelijke zaken doen. Eén zo'n hoofdzaak, 11 juni. Dat is nou een landelijk punt, daarvan kun je als krant zeggen; ,,daar gaan we een grote campagne op voeren". Maar een demonstratie in Amsterdam-Noord, een demonstratie in Winschoten, die kun je aankondigen, daar kan je een verslag van maken, maar dat zijn geen items waar je wekenlang campagne op kan voeren als landelijke krant, dat is volstrekt onmogelijk.

A. Terug naar dat andere kritiekpunt: dat jullie je als redaktie veel te veel oriënteren op klein links.

F. De redaktie heeft nooit besloten tot een oriëntatie op klein links. Er was geen enkele vergadering die dat als uitkomst had. We hebben wel een hoofdredaktioneel kommentaar gehad, na het CPN-kongres, waarin we die konklusies volledig ondersteunden, ook die brede oriëntatie met een accent op klein links, want dat was het CPN-kongresbesluit, dat is ongeveer de lijn die wij ook hebben. Een brede progressieve samenwerking met het accent op klein links. Wat wel zo is, is dat klein links in de andere media ontzettend wordt weggeschreven. En wat wij pogen te doen is om ook klein links in onze verslaggeving, dus niet alleen de CPN maar ook de PSP en de PPR, nadrukkelijk te betrekken.
Dat accent, dat bij ons anders dan bij andere kranten veel groter is, dat kan natuurlijk opvallen. Maar dat is dan naast de PvdA volgens mij. En als extra accent.

A. Even over de internationale berichtgeving. Er heeft een ingezonden brief gestaan in de krant, dat er bijna geen onderscheid was tussen de berichtgeving in De Waarheid en de berichtgeving in de andere kranten over het Pauselijk bezoek aan Polen. En ik ben het trouwens eens met die kritiek, ik vind ook dat er te weinig analyse staat in De Waarheid over wat er in de socialistische landen gebeurt.

F. Ik vind zelf dat wij op een normale manier het bezoek van de Paus verslagen hebben. We hebben er iemand naar toe gestuurd die achtergrondstukken geschreven heeft van daar uit. Ik geloof niet dat we daar nou zoveel slechter over hebben geschreven dan andere kranten. Misschien ook niet zoveel beter, dat denk ik ook niet. Wat die andere kritiek betreft, het ontbreken van analyses, daar ben ik het persoonlijk wel mee eens.

A. Er is ook veel kritiek op de berichtgeving over het Horizontaal Overleg in de krant. Ik heb me daar zelf ook mateloos aan geïrriteerd. Ik vind, als je pleit voor een krant voor heel links, als je een platform wilt zijn, dan maken de horizontalen deel uit van dat hele linkse blok ook al zijn ze een oppositie in de partij.

F. De eerste keer dat er Horizontaal Overleg was, het eerste verslag dat we er van gemaakt hebben, was een heel slechte aanpak. Een verbitterde manier van schrijven. Dat was trouwens ook niet de bedoeling. We hebben als lijn vastgesteld op de redaktie binnenland, zo objectief mogelijk verslag te maken van ,,horizontale" bijeenkomsten.

A. Maar ik vind zelf niet dat dat tot een groot succes geleid heeft, behalve wellicht bij de laatste bijeenkomst.

F. De laatste bijeenkomst is op zo'n manier verslagen, en ik vind ook dat het zo moet, zo hebben we het afgesproken. Als je nou van de lijn van de krant spreekt, is dat de lijn van de krant. Ik ben het met je eens dat de horizontale groep recht heeft op een normale, onbevooroordeelde verslaggeving in de krant. Ik wil er op wijzen dat ook van de andere kant, van de horizontalen, zoveel vooroordeel tegen de krant is dat het je haast soms onmogelijk wordt gemaakt om een objectief verslag te geven.
Toen in Beerta de CPN-afdeling in het hele dorp een pamflet verspreid had met kritiek op de landelijke CPN, toen pikten we dat 's-ochtends op uit het blad Trouw, of het ANP. Wij wisten helemaal van niets. We hadden geen enkele waarschuwing of zo gehad.

A. Mij verbaast het niets dat de horizontalen nogal wat aversie hebben tegen De Waarheid.

F. Nou, dat verbaast mij bijzonder, omdat ik het heel normaal had gevonden om daar een verhaal over te hebben van onze correspondent in Oost-Groningen.

A. Het verbaast mij niet, door de manier waarop De Waarheid de horizontalen behandeld heeft. Maar als de horizontalen een wat aktiever beleid naar de krant zouden voeren, zouden ze daar dan ook de ruimte in vinden?

F. Ja natuurlijk, als ze politieke opvattingen hebben, diskussies in het openbaar, die wij mogen verslaan, dan zullen wij dat op een normale manier doen.

Vervolg op pag. 8

chaper

krant 2/6 '83 en vele, vele malen anderen op andere plaatsen). Schreuders en anderen verminken permanent een congresbesluit.
De door hen genoemde eigen politieke en journalistieke verantwoordelijkheid valt binnen het kader van het redactiestatuut zoals vastgelegd in de resolutie.
Met de genoemde eigendomsverhoudingen en de oriëntatie op welke groep mensen in onze kapitalistische samenleving staat en valt het bestaan van De Waarheid.

Bestaansrecht Waarheid

De Waarheid als communistische krant, met een eigen inbreng, vanuit onze communistische visie, met een objectieve waardering voor standpunten van anderen, met het weergeven van die standpunten, het bevorderen van een dialoog, met een onwrikbare solidariteit met de zwakken en armsten in onze samenleving, zo'n krant heeft bestaansrecht en -mogelijkheden.
De Waarheid als onverzoenlijke bestrijdster van fascisme, racisme en onderdrukking, als verdedigster van idealen voor vrede en een andere, niet-kapitalistische maatschappij, heeft bestaansrecht en -mogelijkheden.
De Waarheid als dagblad dat keuzes durft te maken, standvastig en consequent op blijft komen voor en werken aan ,,de maatschappelijke bewustwording van de arbeidersklasse en alle daarmee verbonden groepen in Nederland...", zoals omschreven in het redactiestatuut, een krant dus die niet meewaait met iedere stroming of sekte omdat deze toevallig smaakmakend is, zal van betekenis zijn voor de arbeidersklasse en dus voor heel links.
Een krant die haar lezers, of een deel daarvan schoffeert, hooghartig tegemoet treedt, zich oriënteert op sektes met ultra links-radicale opvattingen en daarnaast nog pretendeert een open, democratische en pluriforme maatschappij voor te staan (oh paradox), zich als doelgroep stelt smaakmakend, links intellectueel Nederland(je), is slechts speelgoed van enkele (door de CPN betaalde!!) mensen die ergens toevallig op een kantoortje ergens in Amsterdam werkzaam zijn. En zal dus voor hen en enkele anderen van betekenis zijn.
Een redactie met medewerkers die van mening zijn: dat je geen looneisen kunt stellen omdat de pot op is en de kapitalisten de dienst uitmaken; dat je natuurlijk in moet leveren als je korter gaat werken; dat een partijkrant onsmakelijk is en De Waarheid los moet van de CPN en er daarom een vereniging van vrienden van De Waarheid opgericht moet worden (sic!); dat ,,ze met hun poten van De Waarheid af moeten blijven" en daarmee niet de bazen van Romme bedoelt, maar het partijbestuur van de CPN; die enkele maanden na met veel vreugde behaalde ,,overwinningen" verklaren dat de CPN dood is... zo'n redactie heeft weinig reden van bestaan, past in ieder geval niet in de ideële doelstellingen van het stichtingsstatuut, is niet van belang voor de arbeidersbeweging, laat staan voor heel links.
Het ernstige bij dit alles is het volstrekt speculatieve karakter van zowel discussies als het optreden van zowel redactieleden als campagneleiding.
Nog op geen enkele wijze is ook maar enigszins aangetoond dat een krant voor heel links levenskansen heeft. Noch gesprekken in de partij, noch marktonderzoek in media-land, noch onderzoek bij de basis en activisten in andere partijen. Sommige redactieleden doen voorkomen alsof het een roulettespel is (zie Wera de Lange in De Groene van 10/6). Zo kan en mag er niet omgesprongen worden met een erfgoed vol roemrijke en historische tradities. Er mogen geen spelletjes gespeeld worden over de ruggen van al die honderdduizenden mensen in ons land die langzaam maar zeker naar de afgrond gaan. Want juist voor hen zou De Waarheid een baken moeten zijn, zou de krant inspiratie moeten geven. Dat is een oriëntatie waar ik mij sterk voor maak. Zij hebben ons het hardste nodig en je móét keuzes maken.
Ik wil de partijleiding ernstig in overweging geven over deze oriëntatie goed na te denken. Strijd voor democratie en socialisme kan geen toppenspel zijn, mag geen gegeven zijn voor ,,verlichten" en ,,democratisch denkenden". Voor mij staat vast dat de diepgang van een democratische omwenteling in socialistische richting staat en valt met de werkelijke betrokkenheid van de grote miljoenenmassa in ons land daarbij. Niet de arbeiders- en uitkeringsklasse bij dit proces te betrekken zal juist levensgevaarlijk voor de democratie zijn.
De arbeidersklasse en de uitkeringsklasse zullen representanten moeten hebben, hebben voorvechters nodig, eigen organisaties op gebied van politieke en belangenstrijd, eigen organen of spreekbuizen van hun eisen en opvattingen.
Tot voor kort zijn wij dat geweest, nog steeds ten dele en de weg tot herstel is ingezet. Zij die dit populisme vinden, zijn geen communisten maar zielige blagueurs, die met verkeerde veren pronken. Die denken een rots te beklimmen terwijl ze op een zandkorrel staan.

Conclusie

Samengevat wil ik pleiten voor:
— een hechte band tussen CPN en De Waarheid;
— uitvoering van het congresbesluit waarin De Waarheid als communistisch dagblad... van betekenis voor heel links... wordt bestempeld;
— een duidelijke, consequente en eerlijke weergave van CPN-standpunten in De Waarheid en dat op alle niveaus van de partij en t.a.v. alle geledingen;
— een gebondenheid van de eigen politieke en journalistieke verantwoordelijkheid van de redactie binnen het kader van de in het redactiestatuut vermelde verantwoordelijkheden;
— een krachtiger organiserend en richtinggevend optreden van het stichtingsbestuur van Bepenak, geënt op de statutaire ideële doelstellingen van de stichting;
— maatregelen en/of besprekingen tegen of met mensen die direkt verantwoordelijk zijn voor het in grote getale weglopen van abonnees, voor het onjuist c.q. vervalst weergeven van congresbesluiten en CPN-standpunten en handelingen, voor het doorvoeren van een andere oriëntatie dan op het 28-ste partijcongres is besloten;
— een gesprek met de landelijke campagneleiding om duidelijker inzicht te verkrijgen in hun werkelijke opvattingen over de positie en koers van De Waarheid en op welke groepen zij in de werving koersen;
— een wijziging in het personeelsbeleid van de redactie, in die zin, dat er een eind komt aan het aantrekken van medewerkers buiten de door ons gewenste doelgroep en er een doelgerichte oriëntatie gaat komen op mensen uit direct met ons verbonden groepen zoals uit de sociale en sociaal-economische hoek van uitkeringstrekkers en vakbeweging. Ik wil hier grote nadruk op leggen, daar anders de mogelijkheid bestaat dat de CPN-leiding in de toekomst voor voldongen feiten komt te staan.

Tot slot: het partijbestuur moet zich realiseren dat een CPN zonder krant volledig op de ,,burgerlijke" pers en advertentiemedia aangewezen zal zijn.
Dat het verliezen van De Waarheid voor het propageren van een communistische politiek een grote slag zal zijn voor juist de zwakke groepen in onze samenleving. Het zou van een onvergeeflijke onderschatting en/of miskenning van de machts- en krachtsverhoudingen in ons land getuigen om de CPN zonder dagblad te laten zitten. Romme zou zich schaterlachend in zijn graf omdraaien. Wat hem met bruut rechts geweld niet is gelukt, mag ook niet lukken aan mensen en stromingen wier opvattingen en handelingen dezelfde uitkomst zou hebben.
Willen deze mensen of stromingen niet aan een communistisch dagblad werken die van betekenis is voor heel links, niets weerhoudt hen ervan spoorslags een eigen uitgave te beginnen en daar subsidie voor aan te vragen. Het zou van meer karakter en politieke lef getuigen dan een oneigenlijk gebruik te maken van het werk van vele, vele communisten en daar nog minachtend op neer te kijken ook.

Amsterdam, juni 1983.

HOC

Vervolg van pag. 2

van de werkdag, een betere verdeling van huishoudelijke en opvoedkundige taken tussen partners mogelijk maken. De conferentie van 16 april wees inleveren voor korter werken van de hand: daarmee is de basis gelegd voor een strijdbare campagne.
In de voorbereiding van die conferentie onderstreepte Elli Izeboud in ,,De Waarheid" de betekenis van uiteenlopende en soms tegenstrijdige eisen en belangen. Deze ,,divergente" benadering, vaak verklaard uit de gelaagdheid van de arbeidersklasse, is nadelig voor een succesvolle strijd tegen crisis en kapitalisme. Helder is dat de ontwikkeling van het kapitalisme in de Westeuropese landen een fijnmazige arbeidsspecialisatie heeft gecreëerd, zich uitend in verscheidenheid in aktievormen, werkwijze en strijdpositie. Maar de CPN dient zich dit te realiseren zonder uit het oog te verliezen dat de klassepositie van deze gelaagde arbeidersklasse in wezen onveranderd is. Loonafhankelijkheid, verhouding tot de produktiemiddelen vormen de kern.
In het bijzonder moet de partij zich nu inzetten voor de positie van de honderdduizenden uitkeringsgerechtigden. Daarbij is solidariteit tussen werkenden en niet-werkenden vanuit een *klasse*-standpunt geboden: handhaving en uitbreiding van de koopkracht is beider belang. Er dient een einde te komen aan de onmarxistische introductie van scheiding tussen hogere en lagere (en midden-) inkomenspolitiek: nivelleringsfilosofie.
Maatschappijvernieuwing in de zin van een socialistische produktiewijze bewerkstelligen is van uitzonderlijk belang. Van de partij wordt verwacht dat ze daarvoor coalities bevordert op basis van anti-kapitalistische uitgangspunten die zowel de traditionele als de nieuwe maatschappelijke bewegingen gemeen hebben. Reformisme zal uiteindelijk noch voor de vakbeweging, noch voor de vrouwenbeweging, milieubeweging of kraakbeweging perspectief bieden. Wat de vrouwenbevrijdingsstrijd b.v. betreft: evenzeer als geldt dat een socialistische produktiewijze op zich niet automatisch de achterstand van de vrouwen t.o.v. de mannen opheft, zo geldt dat binnen de kapitalistische maatschappijformatie bevrijding èn van vrouwen èn van mannen onmogelijk is.

5. Het Horizontaal Overleg

Het horizontaal overleg van communisten stelt zich ten doel:
— het scheppen van een politiek klimaat waarin alle leden weer aan de partijdiscussie willen en kunnen deelnemen;
— die discussie stimuleren vanuit het standpunt van de arbeidersklasse als revolutionaire anti-kapitalistische klasse.
In deze tweeledige doelstelling past een bewuste koers om als ,,horizontalen" op alle terreinen aan het partijleven en partijwerk deel te nemen. Zeker nu het voortbestaan van de partij op het spel staat moet een tendens om zich neer te leggen bij de situatie in de partij en dus al accepteren van een nieuwe partij met argumenten bestreden worden. Er is namelijk een kentering gaande. De overrompelingsstrategie, mogelijk gemaakt door het grote zwijgen van gezaghebbende leiders en de ingeprente inhoudsloze discipline, is uitgewerkt. Het verloop van de sociaal-economische conferentie van 16 april is één signaal, het afhaken van Etty en Mariska Milikowski een ander.
Het HOC roept alle partijgenoten op zich in te zetten voor een strijdbare en principiële arbeiderspartij, een vernieuwende partij die vanuit eigen marxistisch-leninistische identiteit samen met andere(n) de grondslag legt voor een socialistisch Nederland.

Amsterdam, 7 mei 1983
Landelijke coördinatiegroep HOC

Over socialisme organisatie en filosofie

In de ledenkrant van 20 mei jl. wordt aan dhr. A. C. M. Meier (mevr. Meger, red.) ruimte geboden om een aanval te doen op het Marxisties denken, hetgeen wordt gepresenteerd als vernieuwing en uitbreiding van het Marxisme. Er wordt zelfs niet voor teruggeschrokken om God en de heilige Geest in te voeren, niet als idee, maar als vorm van materie, die we helaas door de beperkingen in de huidige stand van de techniek nog niet kunnen aantonen.
Het verontrust me in toenemende mate, dat keer op keer in uitgaven onder verantwoording van de partijleiding wordt getolereerd, dat het ideologies erfgoed van de internationale kommunistiese beweging overboord wordt gezet. Met het in toenemende mate loslaten van de ideologie en achterwege blijven van scholingsaktiviteiten ontstaat parallel hieraan een desoriëntatie in de internationale verhoudingen zoals ondermeer blijkt uit verschillende uitlatingen van partijgenoot-Waarheidredakteuren.
In plaats van verrijking van ideologie moeten we het ontstaan van een ideologies vakuum konstateren. Uiteraard wil ik niemand het recht ontnomen zien om vanuit welke gedachtengang dan ook de belangen van de arbeidersklasse te verdedigen en de partijorganisatie te versterken.
Iedere poging om opium als verrijking ingang te doen vinden lijkt me echter niet akseptabel en zou moeten worden doorverwezen naar de daartoe geëigende instelling.

Kees van Zon
Gouda
mei '83

Partijdiskussie in een vernieuwingsproces

In elk vernieuwingsproces moet je rekening houden met aan de ene kant nostalgische reakties, met een hang naar oude tradities; aan de andere kant met mensen die het niet snel genoeg gaat.
Zo langzamerhand is het echter nodig om een aantal grenzen te trekken in wat nog wel en niet meer toelaatbaar is in de wijze waarop de partijdiskussie voortgaat.
Aanleiding voor het feit dat ik mij geroepen voel om me in de publiciteitskampagne te werpen zijn: de terugtrekking van de afdeling Beerta, de diskussies daarover, maar vooral de wijze waarop partijbestuurders Onno Bosma, Marisca Milikowsky, en notabene volksvertegenwoordiger namens de CPN Gijs Schreuders zichzelf opwerpen als koplopers van de vernieuwende demokratische groene linkse vereniging.

Nieuwe inzichten, nieuwe strategie

Vernieuwing van de CPN houdt voor mij in verandering van inzichten en veranderingen in strategie. Beide veranderingen waren noodzakelijk omdat de strijd in de maatschappij voor veranderingen in de jaren 70 meer en meer buiten de traditionele arbeidersbewegingen omging: kraken, milieu, anti-kernenergie, anti-kernwapens, feminisme.
Zelf kom ik voort uit de milieu- en anti-kernenergiebeweging. Nadat ik enige jaren aktief was geweest in de ASVA ben ik lid geworden onder het motto: dat zo'n partij met zulke tradities zo stom kan denken over milieu-kernenergie- en kraakakties. Opgestuwd door de feministische golf in de partij is er ook op dit terrein veel veranderd. Zoals al meer gezegd: de leuzen zijn overgenomen.
De diskussie gaat echter niet om de leuzen van een actuele aktie, het gaat om de strategie.
Nieuwe bewegingen leer je niet kennen door de leuzen over te nemen. De strategie om samen met nieuwe bewegingen veranderingen in Nederland tot stand te brengen betekent deelname aan de aktiviteiten.
Een politieke partij als de CPN dient aktief mee te werken om de maatschappijveranderingen stukje bij beetje te veroveren. Dit vereist samenwerking en een open oog voor wat er buiten je eigen voordeur gebeurt.

Horizontale voorlieden en splinterdenkers

Zowel de horizontale voorlieden als de splinterdenkers (zij die ervan uitgaan dat de bundeling van 3 parlementaire splinters een balk in het oog van de PvdA is) begaan dezelfde fout. Het zijn allen bestuurders van de partij vanaf begin 70-er jaren en zij gebruiken de slechtste tradities om elkaar in persoonlijke aanvallen aan gort te schrijven. Ongemerkt worden grote delen van de partij meegesleept, breuken geforceerd etcetera. Over de geforceerde wijze waarop sommige horizontale leiders de zestiger jaren leus van hogere lonen en lagere prijzen aan leeglopende vakbondsvergaderingen willen verkopen wordt al vaak geschreven. De andere kant is echter onderbelicht: De toeëigening van de nieuwe sociale bewegingen door de splinterdenkers.
Kenmerk voor veel splinterdenkers is het snauwerige zinnetje van ,,we zijn het toch met jullie eens", dus kunnen we toch beter allemaal in een smeltkroes verder gaan.

Pluriforme organisatie

De inzet van de vernieuwing van de CPN is om ook in de jaren tachtig een organisatie te hebben die krachtig strijd voert samen met vele clubs om radicale veranderingen tot stand te brengen. Dit betekent een pluriforme strategie van de CPN, ingevuld door mensen die bereid zijn om verder te kijken dan hun eigen partijtuintje. Dus veel pluriforme mensen die geen geloofsbrieven over hun verleden hoeven mee te nemen, maar zich baseren op tradities van strijd en samenwerking. Samenwerking met veel groepen is nodig. En ik wordt er zo langzamerhand doodziek van dat de splinterdenkers die samenwerking uit de weg gaan, zich beroepen op ,,maar we zijn het toch allemaal eens" en parlementaire verenigingen voorstellen.
Het feit dat Gijs Schreuders nu heeft gezegd dat hij alleen als kamerlid kan functioneren als vertegenwoordiger van een parlementaire vereniging van CPN, PSP en PPR noopt mij ertoe te verzoeken of hij dan maar niet beter meteen opstapt.

Amsterdam juni 1983

FON TEN THIJ
lid Milieucommissie CPN
lid distriktsbestuur Amsterdam

Stamtafel

Voor de stamtafeldiskussie worden — per onderwerp — partijgenoten uit den lande gevraagd om hun mening naar voren te brengen cq uit te wisselen. Zo ook over het onderwerp Feminisering van de partij.
Omdat er in het uiteindelijke verslag in de ledenkrant uitgebreid geciteerd wordt, werd afgesproken dat iedere deelneemster vantevoren de tekst zou kunnen doorlezen, bekommentariëren en zonodig wijzigen. Dat is ook gebeurd. Tot zover ging het dus goed.
De redaktie, respektievelijk eindredaktie is uiteraard eindverantwoordelijk voor de ledenkrant. Misschien waren er journalistieke redenen om de kop en de tussenkopjes te veranderen; ons ontgaat in dit geval de zin daarvan. Ernstiger vinden wij het, dat bij de eindopmaak gekozen is voor een cartoon die werkelijk nergens op slaat: niet op de feministische diskussie in het algemeen en al helemaal niet op de diskussie waarvan op die pagina verslag wordt gedaan.
Een illustratie kan relativeren, onderstrepen, overdrijven, aandikken etc. Ook cartoons horen in een ledenkrant van de CPN; zo bloedserieus hoeven we niet altijd te zijn, alsjeblieft niet.
In dit geval heeft het er echter alle schijn van dat de opmaker cq redaktie ofwel echt niets begrijpt van de feministische diskussie ofwel op een nogal zielige manier hun frustraties daaromtrent kenbaar wil maken; tenkoste van ons in dit geval.
Wat de oorzaak ook moge zijn, wij voelen ons in in ieder geval in de maling genomen. We vinden dat de redaktie wel erg slordig omgaat met de partijgenoten van wie zij medewerking vraagt. Erg veel zin om nog verder mee te werken aan de stamtafeldiskussie hebben we dan ook niet meer.

Beda Berenborek Nijmegen
Ruth Nelemaat Amsterdam
Josje Noordegraaf Amsterdam
Joke van der Zwaard Rotterdam
Clazien Zwanenberg Haarlem
Hans van der Velde Amsterdam.

Naschrift redaktie
De eindredaktie is inderdaad verantwoordelijk voor koppen, tussenkopjes en de rest van de ledenkrant. Bij de keuze van het cartoon is op de zetterij helaas een misverstand ontstaan waardoor de verkeerde cartoon uiteindelijk geplaatst is. Daarvoor onze welgemeende excuses.

Konstruktief luisteren ipv polarisatie

Een aantal artikelen, de afgelopen weken, m.b.t. voor- en tegenstanders van de door het kongres uitgestippelde lijn hebben mij aangezet tot schrijven. Zonder zelf de wijsheid in pacht te hebben vallen me toch een paar dingen in die ,,diskussie" op. Nl. dat een PBster uit Groningen uit het distriksbestuur is geweerd.
Los van de vraag of het altijd zo moet zijn dat landelijke bestuurders ook maar automaties op distriksnivo aanwezig dienen te zijn valt uit de berichten uit de krant op te maken, dat Marlou Min om haar standpunten niet terug kwam in het distriktsbestuur. Op deze manier wordt m.i. gepoogd de politieke benen onder betrokkene weg te zagen en wordt tevens geprobeerd het politieke vertrouwen in haar en indirekt in PB'ers in het algemeen te ondermijnen.
Dat er in Groningen 2 stromingen in de partij opereren, horizontalen en anderen, is me duidelijk. Ook is in mijn visie op het geheel duidelijk aan het worden dat één van deze 2 groepen de ander probeert onder te spitten. Als dit bedoeld wordt met ,,de strijd om de macht" door Laurens Meerten (WH 27 juni) verzet ik me daar en hopenlijk velen met mij krachtig tegen. Er is geen strijd zo vermoeiend, frustrerend en energievretend als zo'n (kapitalistiese-patriarchaal heteroseksuele) spitstrijd. In plaats van dat het verstand ook in onze partij gaat zegenvieren door o.a. het erkennen en respekteren van verschillende meningen dreigt er een komplete polarisatie met onwrikbare standpunten te ontstaan. Een dialoog tussen de groepen op basis van argumenten ontbreekt mijns inziens doordat de kampen zich bijna hermeties voor elkaar afsluiten. Toch is een konstruktief luisteren naar en overtuigen op basis van argumenten de enige oplossing om een splitsing in onze partij te voorkomen.
Zo is het volgens mij niet waar dat de zgn. vernieuwers de partij maar uit willen leveren aan andere partijen maar wordt veeleer de nieuwe koalitie met behoud van onze eigen identiteit in praktijk gebracht. Dat daarbij soms water in de wijn moet is onontkoombaar: het gaat er maar om hoeveel water bij welke kwaliteit wijn. Of we moeten nu besluiten alleen in ons eigen gelijk te geloven en zielig sektaries alleen te blijven staan in politiek Nederland.
Zolang we onszelf onder elkaar bestrijden als in Groningen, lacht rechts in haar vuistje omdat nl. onze eenheid noodzaak is in de bestrijding van rechts. Vaak kreeg ik bij het lezen 't idee dat de horizontalen niet met argumenten diskussieren maar leven in een wereld waarin de te voeren strategie demokraties centralisties (door enkelen) bepaald wordt en die er in uitmond dat er maar één manier is om de vijand te verslaan de beste is: loonstrijd. Het valt me van de afwassende Fré Meis en Laurens Meerten e.a. tegen dat zij de uitbreiding van aktieterreinen niet weten te hanteren en indirekt pogen de kostruktieve en doordachte vernieuwing door hun machtsstrijd te blokkeren.
Ik hoop niet dat we terug gaan naar Af en weer als een solisties-sektariese vis in de politieke vijver gaan zwemmen juist nu we met andere — ook kleine — visjes kontakten hebben.
Julius Laagland
Juni '83

Kinkerbuurt- Amsterdam

CPN-afdeling Kinkerbuurt in Amsterdam heeft twee kapotte Gestetnerstencilmachines in bezit gekregen, waarvan een technisch persoon met kennis van zulke machines één goed-funktionerende stencilmachine zou kunnen fabriceren. Wie zou dat voor ons willen doen!!!! Graag kontakt opnemen met Wil Schackmann (tel. 122225) of Karel van Hoof (tel. 837130).

WIL SCHACKMANN

Twee avonden over Israël en de Palestijnen

In mei organiseerde het distrikt Utrecht twee avonden over het konflikt tussen Israël en de palestijnen. Motief om deze avonden te organiseren was de ernst van dit konflikt (dat zelfs zou kunnen eskaleren tot een wereldbrand), dat bovendien nog te weinig in partijverband bediskussieerd was. Dat bleek ook uit de kontroverses rondom de kongresresolutie over het Midden Oosten. Daarom leek het ons goed ook informanten buiten de partij te vragen: *Ibrahim Albaz*, voorzitter van de palestijnse vereniging in Nederland, en *Lea Dasberg*, voorzitster van de Stichting Vrienden van ,,Vrede Nù''. Vanuit de kommissie buitenland van de partij spraken *Jaap Wolff*, voorzitter van deze kommissie, en *Wim Schoutendorp*, redakteur van De Waarheid.

Zionisme en het ontstaan van Israël

De eerste avond was de geschiedenis van het israëlies-arabies konflikt aan de orde. **Jaap Wolff** betoogde dat Israël niet ontstaan is uit het zionisme en dat vanuit de zionistiese beweging bepaald geen eenduidige stellingname komt.

Israël is het resultaat van de politieke wil van de Verenigde Naties, die de stichting van de staat volkenrechterlijk mogelijk maakte. Het ontstaan van Israël is legitiem en moet gezien worden tegen de achtergronden van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.

Het zionisme is een heel komplekse beweging. Het geloof speelt een belangrijke rol alhoewel er ook veel socialistiese en zelfs marxisties georiënteerde zionisten (zoals Ben Borochov) zijn. Veel zionisten zijn tegen de trek van alle joden naar Israël. Volgens Jaap Wolff moet het debat tussen zionisme en arbeidersbeweging op politieke wijze gevoerd worden. Zionisme moet dus niet met racisme gelijkgesteld worden (zoals in de VN-resolutie). Er is geen duidelijk rassenonderscheid tussen joden en palestijnen, het is dus niet zozeer een rassenkwestie.

Anti-imperialistiese strijd

Ibrahim Albaz beklemtoonde dat de strijd tegen de zionistiese beweging gezien moet worden als een anti-imperialistiese strijd. De zionistiese beweging staat in dienst van westerse imperialistiese staten. De anti-zionistiese strijd is geen strijd tegen de joden in Israël. Het is een konflikt met een beweging die van het begin af aan het palestijnse volk kolonialiseerde en haar rechten niet respekteerde. De zionistiese beweging heeft zich steeds voorbereid op een situatie waarin de oorspronkelijke bevolking vijandelijk zou zijn. De beslissing van de Verenigde Naties in 1947 was niet rechtmatig. In 1948 hadden de joden 6% van de grond in Palestina. Maar van de Verenigde Naties kregen de joden 55%. De Verenigde Naties gaf dus zomaar 49% van de palestijnse grond aan de joden. Binnen de V.N. (waar op dat moment vrijwel geen derde wereldland in vertegenwoordigd was), had de Verenigde Staten andere staten zwaar onder druk gezet. Ook stelde de VN de voorwaarde dat de rechten van de oorspronkelijke bevolking gerespekteerd moesten worden. Maar aan die voorwaarde is nooit voldaan. De palestijnen die uit gerechtvaardigde angst afgeslacht te worden gevlucht waren, konden niet meer terug keren naar hun geboortegrond in Israël. En de in Israël gebleven palestijnen werden als tweederangsburgers behandeld. Over het thema racisme en zionisme stelde Albaz dat zionisme in haar oorsprong niet racisties is, maar dat de praktijk van het zionisme dat wèl is. Het palestijnse volk wordt als inferieur behandeld.

Jaap Wolff ging uitvoerig in op de stellingname van de CPN inzake het Midden-Oosten konflikt. Het 28e kongres stelde dat de erkenning van de PLO noodzakelijk is. Het bestaan van Israël moet gegarandeerd worden binnen de door de VN vastgestelde grenzen. De CPN steunt de eis van een onafhankelijke palestijnse staat. De PLO brengt de formule naar voren van ,,enig wettige vertegenwoordiger van het palestijnse volk''. Deze formulering is eigenlijk bedoeld voor de arabiese wereld.

Erkenning van de PLO is noodzakelijk, niet door de partij, want wij hebben al kontakten, maar door de Nederlandse staat.

Ibrahim Albaz repliceerde dat Israël probeert een tegenhanger van de PLO op te richten. Het gevaar bestaat dat een Israëliese kreatie als ekskuus dient om gesprekken en onderhandelingen met de PLO te weigeren. Op dit punt kwamen we ook de tweede avond terug waar Lea Dasberg, Ibrahim Albaz en Wim Schoutendorp onze gasten waren en waar het meer over de aktuele situatie ging.

Vrede Nù en de PLO

Lea Dasberg vertelde dat Vrede Nù alleen met de PLO wil praten als alle palestijnen zeggen dat de PLO hun vertegenwoordiger is en dat is nu niet het geval. Als voorbeeld noemde zij dat binnen de palestijnse Bir Zeit universiteit drie groepen zijn, de eerste groep wil een groot Palestina, dan is er een meer fundamentalistiese Islamgroepering en voorts een groep die op de Arafatlijn zit. Maar met welke groep moet je nu praten? Vrede Nu is overigens wel voor gesprekken met Palestijnen, dàt gebeurt al jaren, Lea Dasberg noemt vervolgens een aantal voorbeelden van samenwerking tussen Vrede Nù en palestijnen. Maar het gesprek tussen Arnon en de PLO werd door Vrede Nù prematuur gevonden.

Lea Dasberg begon overigens met een uiteenzetting van de doelstelling en werkwijze van ,,Vrede Nù''. Alhoewel ,,Vrede Nù'' op één hoofdpunt is gericht, tegen de oorlog, streeft zij veel meer na: Stopzetting van de nederzettingenpolitiek, stopzetting van de onwettige landonteigeningen, het tegengaan van censuur, het vertonen van kritiese films, het verijdelen van diskriminerende maatregelen ten aanzien van palestijnen, bewustmaking van politiek ongeletterden van de valse beloften van Begins demagogie en het mobiliseren van religieuze gewetensbezwaarden.
Vrede Nù wil de obstakels om tot vredesonderhandelingen te komen uit de weg ruimen. Vrede Nù wil een paraplu zijn over alle akties heen. Vrede Nù is er om de weg vrij te maken voor de uiteindelijke onderhandelingen. En een van de ergste obstakels is de nederzettingenpolitiek. Verder werkt Vrede Nù aan de ingang die men wil krijgen bij de oriëntaalse joden om hen duidelijk te maken dat ze gemanipuleerd worden door Begin.

Ibrahim Albaz begint met de opmerking dat hij blij is dat hij als palestijn die achter de PLO staat, voor het eerst met iemand van Vrede Nù achter de tafel kan zitten. Vervolgens stelt hij dat het onderscheid tussen PLO en palestijnen niet zo groot is. In de diaspora en in Palestina zien de palestijnen de PLO als de enige wettige vertegenwoordiger van het palestijnse volk. In bezet gebied is dat heel duidelijk. De burgermeesters die de PLO steunen en in het verkiezingsprogramma de PLO hebben gepropageerd zijn de burgermeesters die in 1974 hebben gewonnen. Verder noemt Albaz een enquête die gehouden is vanuit de Bir Zeit universiteit waarin met grote meerderheid de palestijnen de PLO als enige wettige vertegenwoordiger zien. Slechts 2% vindt dat niet.
De PLO is niet zomaar een van de vele palestijnse organisaties. Na 1967 werd de PLO de overkoepelende organisatie van het palestijnse verzet, waarvan Yasser Arafat de voorzitter werd. De PLO is een organisatie waarin tal van politieke partijen, vakbonden, vrouwenorganisaties en dergelijke in vertegenwoordigd zijn. Binnen de PLO is de palestijnse nationale raad het hoogste lichaam. Hierin zijn op demokratiese wijze vertegenwoordigers van de verschillende massa-organisaties gekozen.

De PLO nam ook steeds meer maatschappelijke taken op zich. Er werden bijvoorbeeld ziekenhuizen gebouwd en er werd een hele sociaal-ekonomiese infrastruktuur opgebouwd.

Men kan dus niet om de PLO heen. Volgens **Lea Dasberg** is erkenning van de PLO door Vrede Nù een loos gebaar als ondertussen de ruimte waar hetom gaat, de Westoever, gevuld wordt met nederzettingen. Het hèropvoeden van grote delen van de israëliese bevolking die een extreem ,,Feindbild'' hebben, ziet Vrede Nù als een van haar belangrijkste taken, en dat is belangrijker dan wederzijdse akklamatie van wederzijdse erkenningen. Vrede Nù ijvert ervoor dat er geen nieuwe nederzettingen in de bezette gebieden komen. Het ontmantelen van nederzettingen in bezette gebieden zou moeten gebeuren als dat deel uitmaakt van een vredesplan zoals dat ook het geval was met de Camp David akkoorden.
Of er binnen Vrede Nù ook palestijnen op verantwoordelijke posten aktief zijn kan Lea Dasberg niet met zekerheid zeggen. Over het gelijkelijk samenwerken tussen palestijnen en joden in Vrede Nù moet niet te organisatories gedacht worden. Vrede Nù is een spontanistiese beweging, een konglomeraat van akties. Er is weliswaar een overkoepelende raad (Forum Al), maar is er geen strakke organisatiestruktuur.
Volgens **Ibrahim Albaz** moet Vrede Nù over de oorzaak van het konflikt praten, over de palestijnen en hun zelfbeschikkingsrecht. Dan kan Vrede Nù het vertrouwen van de palestijnen winnen. De deelname van palestijnse arabieren met een israëlies paspoort in Vrede Nù is daarom heel gering.
Binnen Vrede Nù pleit alleen het komitee tegen de oorlog voor erkenning van de nationale rechten van de palestijnen. De 400.000 mensen in Tel Aviv demonstreerden omdat de beelden uit Libanon deden herinneren aan hun eigen leed. Maar zij hebben niet voor de rechten van het palestijnse volk gedemonstreerd.

De Waarheid en het Midden Oosten

Wim Schoutendorp belichtte de houding van De Waarheid ten aanzien van het Midden Oosten. De Waarheid steunt de delingsresolutie van de VN uit 1947. De redaktie is van mening dat het schadelijk is om op geforceerde wijze het zionismedebat aan te zwengelen. Een aantal lezers vragen hierom. Vroeger stond De Waarheid negatief en argwanend ten aanzien van de PLO die niet erkend werd. Dit omdat in de beginperiode de arabiese staten in de PLO een belangrijke rol speelden; de vraag was toen wie de PLO eigenlijk vertegenwoordigde. Maar er vonden veranderingen binnen de PLO plaats; in die zin heeft de Libanonoorlog een louterende werking gehad. Doordat arabiese steun tijdens de Libanonoorlog ontbrak zijn de arabiese mogendheden binnen de PLO in diskrediet gebracht.

De Waarheid heeft nu minder schroom de PLO te erkennen. Schoutendorp maakte ook enkele opmerkingen over de vredeskansen. Ten eerste moet de rol van de grote mogendheden teruggedrongen worden. Op deze wijze kan een oost-west-tegenstelling vermeden worden. De Sowjet-Unie en Syrië moeten bij de vredesonderhandelingen betrokken worden. Ten tweede moeten de krachten die een politieke oplossing nastreven gesteund worden. In Israël de krachten die tegen Begin zijn, alhoewel er enige scepsis is ten aanzien van de arbeiderspartij; deze laatste heeft ook enige oorlogen op haar naam staan. Vrede Nù moet gesteund worden. We staan voorwaardelijk positief ten aanzien van Camp David, het akkoord tussen Israël en Libanon, het plan Reagan en dat van Fez. Positief òok ten aanzien van de lijn Arafat en Sartawi binnen de PLO.

Het Reagan-plan

Op de vraag of het Reaganplan, een plan van een mogendheid die achter de agressor staat, voor een duurzame vrede kan zorgen antwoordde Schoutendorp dat het Reaganplan pressie op Begin inhoudt om de kolonisatie van de Westoever tegen te gaan. Het gaat om politiek maken en zien hoe je zoveel mogelijk tegemoet kunt komen aan de eisen van de palestijnen.
Albaz antwoordde hierop dat het plan Reagan geen perspektieven biedt. Reagan kan geen bemiddelaar zijn omdat de palestijnen in Libanon gebombardeerd zijn met amerikaanse wapens. Volgens het plan Reagan krijgen de palestijnen geen eigen staat en de PLO wordt niet erkend.
Volgens Albaz had de oorlog in Libanon tot doel de PLO te vernietigen, niet alleen de militaire tak, maar ook haar ziekenhuizen, scholen, bedrijven etcetera. Het was een ontwerp van Sharon die vindt dat de palestijnen maar een staat moeten vestigen in Jordanië. Dan kan hij ook tegen de palestijnen op de westoever zeggen dat ze daar niet horen en maar naar Jordanië moeten gaan.
De oorlog van 1982 is dan ook een verlenging van de oorlog van 1947-1948. Het was de eerste maal sinds 1948 dat een oorlog uitsluitend tegen de palestijnen is gericht en niet tegen arabiese landen. Vredesonderhandelingen zoals bijvoorbeeld met Egypte en nu met Libanon zijn dan ook gedoemd te mislukken omdat de daaruit resulterende overeenkomsten niet aangegaan zijn met de palestijnen. Vrede kan alleen bereikt worden met de palestijnen, de groep waartegen gevochten is.

Hans van Zon
Tineke Vlug

Financiële kampagne Medisch Komitee Angola

Het Medisch Komitee Angola heeft begin van dit jaar besloten de steunverlening aan Angola op te voeren.
Na een geslaagde manifestatie in Paradiso op 13 maart van dit jaar (netto-opbrengst *f* 7.470,—) zijn de voorbereidingen ter hand genomen voor een landelijke kollekte in de week van 17—22 oktober a.s.

In het september-nummer van de ledenkrant komen we op deze kollekte terug.

Voor informatie over deze financiële kampagne kan men kontakt opnemen met het sekretariaat van het Medisch Komitee Angola Lauriergracht 116 1916 RR Amsterdam tel.: 020 - 257715 of Postbus 11562 1001 GN Amsterdam.

Financiële campagne 83/84

Een nieuw financieel jaar staat voor de deur. Een jaar waarin voor de partij buitengewoon belangrijke zaken aan de orde zijn. De jongste plannen van de regering-Lubbers in verband met de begroting 1984, maken duidelijk dat een opvoering van de sociaal-economische strijd absoluut noodzakelijk is. De derde dinsdag in september zal daar een eerste, krachtig signaal van moeten laten horen! De aanwijzing van Woensdrecht als plaats voor de kruisraketten, onderstreept het belang van een grootscheepse inspanning om van de grote demonstratie op 29 oktober a.s. een succes te maken.

Het programcongres op 4 en 5 februari 1984 zal moeten aangeven dat de communisten in staat zijn om met elkaar, na intensieve discussie en meningenstrijd, te komen tot een duidelijk en inspirerend program voor de komende jaren.
En, alsof dat nog niet genoeg is, staan op 14 juni 1984 de Europese verkiezingen voor de deur en heeft het partijbestuur besloten tot extra financiële steun aan De Waarheid, zodat verschijning daarvan veilig gesteld wordt.
Al met al een enorme opgave, die hoe dan ook, een grote financiële inspanning vraagt. In het afgelopen jaar hebben we de begrote opbrengst van de financiële campagne van één miljoen niet kunnen halen. Dit heeft te maken met tekortkomingen in de aanpak vanuit de landelijke leiding, organisatorische problemen en ook met de politieke toestand in de partij.

Daarbij moet aangetekend worden dat er in de afgelopen periode een enorme hoeveelheid werk is verzet, waardoor, ten onrechte, de financiën wel eens in de verdrukking zijn gekomen.
Het komende jaar echter willen we, om aan de bovengeschetste taken te kunnen voldoen, persé weer uitkomen op die miljoen.

Dat wil zeggen we stellen ons tot taak dat de financiële campagne 1983/1984, bestaande uit een permanente donatiecampagne, een kerst- en paasactie, één miljoen gulden moet opleveren.

Wij willen qua opzet van de campagne, er naar streven, dat deze geconcentreerd wordt op de genoemde drie bestanddelen:
— een donatiecampagne, die op 9 september start, in september en oktober zijn zwaartepunt heeft, *en het hele verdere jaar doorloopt*;
— een kerstactie, *speciaal bestemd voor de krant*, die plaatsvindt op en na 16 december 1983;
— een paasactie, *speciaal bestemd voor de partij*, en in het bijzondere teken van de Europese verkiezingen, op en na 13 april 1984.

Wij geven hier al zo nadrukkelijk de data omdat wij van mening zijn, dat een tijdige en grondige voorbereiding van de financiële campagne, als het ware het halve werk is. En zeker nu er zoveel van afhangt mogen we ons geen slechte organisatorische opzet van de campagne veroorloven. Vandaar dat we jullie bij deze willen verzoeken de financiële campagne, de opzet ervan, de knelpunten erin en moeilijke oplossingen op de agenda te zetten van de districtsbestuursvergadering van eind augustus.

De bespreking ervan is o.i. voorwaarde om tot een goede bespreking en opzet in de afdelingen te komen. Dit laatste is volgens ons zeer zeker nodig, omdat het dragen van de financiële campagne '83/'84 door de hele partij voorwaarde is voor het welslagen ervan.
We willen er daarom ook voor pleiten dat er per district een campagnecollectief komt dat de begeleiding naar afdelingen toe en de tussentijdse noodzakelijke impulsen kan verzorgen.

Wat betreft de landelijke leiding willen we er naar streven dat, waar mogelijk en gewenst, iemand van de landelijke leiding aanwezig is bij districtsbestuursvergaderingen, waar dit punt op de agenda staat. Gedurende de campagne zullen we via de ledenkrant, De Waarheid, en, meer uitgebreid, in een speciaal bulletin, zoveel mogelijk informatie geven over de stand van zaken, ervaringen, nieuwe ideeën en wetenswaardigheden.
Flink wat tam-tam lijkt ons onontbeerlijk voor het welslagen van de komende campagne en daar zullen we dan ook naar vermogen voor zorgen!

namens het partijbestuur,
Marius Ernsting

Financiële steun voor partij en krant!

Aan de dringende oproep om financiële steun van Marius Ernsting (algemeen penningmeester van de CPN) hebben verschillende kameraden gehoor gegeven.
Onder hen was ook H. W. uit Nieuwenhagen, die voor een zeer welkome lastenvermindering zorgde door 3 obligaties Bepenak te sturen ter waarde van *f* 3000,—.
H.W. is net 65 jaar geworden, maar het ,,appeltje voor de dorst" wordt graag aan partij en krant geschonken, want, zo schreef H. W.: ,,Zo zal ik ook in de toekomst mijn best doen want de huidige weg door het regeringsbeleid is uitzichtloos".
Ook andere kameraden steunen op deze wijze partij en krant regelmatig. Deze vorm van ondersteuning is van zeer groot belang.

De afdeling financiën van de CPN bedankt alle kameraden die op deze of andere wijze de zo noodzakelijke financiële hulp bieden.

Vervolg van pag. 5

A. Vind je dat de krant voor verbetering vatbaar is?
F. Ja, op dat veelbesproken redaktieweekend dat we gehad hebben, is dat ook gezegd.
A. Van dat redaktieweekend weet ik als insider dat dat geweest is, maar de lezers van De Waarheid weten dat niet.
F. We schrijven niet voortdurend over elke vergadering die we zelf houden als redaktie, in onze eigen krant, dat ligt nogal voor de hand.
A. Ik begrijp bijvoorbeeld ook dat jullie twee nieuwe mensen hebben aangenomen, dat zet je niet in De Waarheid?
F. Er is toch geen enkele krant in Nederland, die, als ze iemand aanneemt, dat er in zet?
A. Maar wie hebben jullie aangenomen?
F. We hebben aangenomen Joop Scheerman, al heel lang medewerker van De Waarheid, voor sport en geschiedkundige onderwerpen, en we hebben aangenomen Liesbeth Mok, die van de School voor Journalistiek komt, en verder nog geen enkele band heeft met de krant, behalve dat ze hem regelmatig las.
A. En lid van de PSP is?
F. Ik weet niet of ze het nog is, maar in ieder geval is ze het geweest.
A. Wat vond je nou voor verbetering vatbaar?
F. Ik denk dat het verloop onder de abonnees voor een groot deel te maken heeft met het feit dat het nog niet voldoende als een zelfstandige krant wordt beschouwd. Als een krant die je gewoon als krant kan nemen, zonder dat je andere kranten hoeft te lezen. Ik denk dat daar een groot gedeelte van de kwaliteitsverbetering zal moeten zitten. Het minder verpolitiekt maken van de krant.
A. Hoe bedoel je?
F. Verpolitiekt, daar bedoelen we mee dat ieder onderwerp wat we aanpakken, onmiddelijk in een politieke context wordt gezet. Dus als we, ik noem maar wat, schrijven over kankerbestrijding, dan gaat dat niet over alle interessante aspecten daarvan, de medische wetenschap, de nieuwste ontwikkelingen, hoe de mensen zich daar in voelen, maar dan wordt het onmiddelijk politiek. Daarmee wordt de hele breedte van onderwerpen waar linkse mensen over denken, ontzettend verengd door ons, in een politiek kader ingeperkt. Dat komt doordat alle mensen die we hier hebben, hier echt heel betrokken politiek zitten te maken, dat is hun voornaamste motivatie om bij De Waarheid te werken. De vraag is, zijn er strukturen te bedenken op de redaktie die zodanig werken dat dat niet meer een automatisch effect is, dat verpolitiekt werken, maar dat mensen op een andere manier journalistiek bezig zijn, op een minder direkt politieke manier. En dat is de inzet van de diskussie.

A. Maar als ik dat nou koppel aan Prinsjesdag-aktiedag, wat moet ik me daar dan bij voorstellen?
F. Niks, dat is gewoon een politiek item, dat moet gewoon op een politieke manier aangepakt worden. Ik bedoel, het blijft een hardstikke politieke krant. Alleen, je moet daarbij denken aan een verbetering van bijvoorbeeld de wetenschapsberichtgeving, een verbetering van de niet-politieke economische berichtgeving.
A. Hebben jullie dat al ingevoerd?
F. Nee, nog niet. De diskussie is nog lang niet afgerond.
A. Waar diskussiëren jullie nog meer over?
F. We diskussiëren over de vraag of we niet een kleiner formaat krant zouden moeten uitgeven. Onze mensen die de krant opmaken hebben een proefnummer gemaakt op half formaat, de helft van een krante-pagina. En ik vind dat er heel mooi uitzien. We hebben daar eerst een diskussie op de redaktie over gehad.
Er zijn mensen voor en mensen tegen. De voorstanders zeggen; dit is nou een manier om een hele handzame krant te maken, heel overzichtelijk, heel makkelijk te lezen. De pagina's zijn strenger ingedeeld, de stukken worden iets korter in het algemeen, terwijl lange stukken toch wel mogelijk blijven, dat zijn de voordelen. Anderen zeggen daarentegen dat er grote nadelen zijn, dat mensen het niet meer als een krant zullen ervaren, de term afleggertje is gebruikt.
De bedoeling is om op den duur een proefexemplaar te gaan maken, van een bepaalde dag, dus een dag dat we ook een gewone krant maken. Om dan te kijken, hoe we het anders kunnen doen, welke stukken we kleiner doen, welke we groter doen, daar moet dan ook die nieuwe journalistieke formule in. Deze krant willen we aan een groep lezers opsturen, via een soort steekproef, om daar diskussie over te voeren, om aan de hand daarvan dan een besluit te nemen.
A. Die diskussie tussen redaktieleden en lezers?, vindt die eigenlijk plaats.
F. Ik vind dat wij daar heel systematisch gebruik van zouden moeten maken.
A. Dat heeft alleen effekt als je luistert naar je lezers, anders hoef je die diskussie niet aan te gaan.
F. Ja, dat denk ik ook wel.
A. Ik zeg dat, omdat mensen die niet direkt met de redaktie te maken hebben, het gevoel hebben dat de redaktie slecht luistert naar hoe zij de krant beoordelen. Dat is eigenlijk een vrij algemene kritiek op de redaktie.
F. Ja, misschien is daar wel sprake van. Maar ik kan ook voorbeelden geven waarin dat absoluut niet zo was. Ik ben er zelf ontzettend voor om naar lezers te luisteren. Maar ja, het is wel eens moeilijk.
A. Wat is wel eens moeilijk?
F. Nou ja, er wordt natuurlijk ontzettend makkelijk met kritiek gestrooid, en hier moet je het maar zien te doen.
A. Met hoeveel redaktieleden zit je eigenlijk?
A. We hebben op binnenland de afgelopen tijd bijna voortdurend vakatures gehad. We hebben een reeks mensen die vast zitten: de stadsredaktie, die moet een vaste pagina opleveren, de kunstredaktie moet een vaste pagina opleveren, de sociale redaktie zit vast, de parlementsredaktie zit vast. Als je de mensen er af trekt die een vaste taak hebben, dan blijven er aan vrije binnenlandverslaggevers meestal twee over. Twee mensen die dus de hele rest van de meer losse binnenlandnieuwsgeving moeten doen. Dan kan je je geen ogenblik terugtrekken om eens even iets anders te doen.
A. Maar je hebt ook een wisselend bestand aan medewerkers, waaronder trouwens ook de kritiek is, dat ze slecht behandeld worden.
F. Dat hangt er maar van af wat voor medewerkers je bedoelt. Er zijn hier medewerkers die hier iedere dag op de redaktie komen. Die hebben alle rechten en plichten, die wonen redaktievergaderingen bij, doen aan ochtendbesprekingen mee, en zijn hier iedere dag bezig en worden gewoon volwaardig behandeld.
A. Ik denk dat het voornamelijk gaat om medewerkers die incidenteel aan de krant meewerken. Die dan hun stukje niet geplaatst zien, of niet weten waar hun stukje gebleven is, niet tijdig gebeld worden dat het niet geplaatst wordt, dat soort problemen.
F. Dat is zeker zo geweest, en dat is nog steeds natuurlijk zo. Het organiseren, koördineren van medewerkers zou eigenlijk iemand een volledige dagtaak kosten. Dat is ontzettend veel werk, medewerkers begeleiden. Omdat het vaak mensen zijn die geen journalistieke ervaring hebben, die voor het eerst iets schrijven, die stukken afleveren die volstrekt ongeschikt zijn om in de krant te zetten, en waar je eigenlijk, als je het goed zou moeten doen, heel erg intensief bij moet zijn om dat te herschrijven, nog eens naar te kijken, samen over te praten. Dat zou gewoon een dagtaak kosten, dat is iets dat we niet hebben.
A. Hoeveel medewerkers zijn er eigenlijk bij De Waarheid?
F. Dat is heel wisselend. Hier permanent aanwezig zijn het er op het ogenblik drie, die echt bijna kontinu meedraaien, als volwaardige medewerkers. Twee voor de stadsredaktie van Amsterdam, een eentje op de redaktie binnenland. En dan hebben we een lijst met regiocorrespondenten, een stuk of vijf, zes, waarvan de meesten op papier, en twee of drie waarmee het echt goed funktioneert.
A. Meer en nieuwe medewerkers zijn dus van harte welkom?
F. Ja, absoluut.
A. Hoe loopt Het Wapen van Woensdrecht?
F. Prima, er werken veel mensen aan mee die nooit eerder bij De Waarheid betrokken waren. Ik zou willen dat we de mogelijkheid hadden elke dag met zoveel mensen zo enthousiast aan de krant te werken.

ALAIN STOM

Kommentaar Distrikstsbestuur A'dam

Het distriktsbestuur van A'dam was unaniem van mening dat de procedure zoals het PB heeft voorgesteld ,,niet zonder meer toepasbaar" is m.n. daar waar het de positie van (horizontale) overleggroepen betreft. A'dam heeft daarover een brief aan het PB gestuurd waarvan hier de belangrijkste passages uit overgenomen worden. Met het secretariaat van het PB is inmiddels afgesproken dat door A'dam een aantal amendementen zullen worden ingediend op het procedure voorstel van het PB. Het PB vergadert daarover eind augustus.
Onze kritiek op de nu besloten procedure richt zich op de volgende punten:
1. Het feit dat de partij is opgebouwd uit afdelingen en districten wordt in de procedure volledig genegeerd. De enige functie voor de districtsconferentie is het samenstellen van de congresdelegatie. Er is zelfs geen sprake van verwerking van de inhoudelijke discussies vanuit de districtsconferenties naar het congres toe (behalve door de delegaties).
2. In de procedure wordt alles via de afdelingsvergaderingen geregeld en van daaruit direct naar het partijbestuur. Overleggen zoals het vrouwenoverleg, bedrijfsgroepen, homo-overleg, partijgroep buitenlandse arbeiders, overleg van uitkeringsgerechtigden e.d. spelen in deze procedure geen volwaardige rol. Dit is in ieder geval vergeleken met de organisatie-discussie in ons district een forse stap terug, niet in overeenstemming met de besluiten van de Amsterdamse districtsconferentie en evenmin met de politieke praktijk van de afgelopen jaren.
Wij willen er overigens op wijzen, dat de statuten geen enkele belemmering voor een volwaardig functioneren van partijgroepen en -overleggen hebben opgeworpen. Het mobiliseren van de hele partijorganisatie voor een program-debat met een maximum aan inhoudelijk debat en draagvlak mag ons inziens niet via een procedure bemoeilijkt worden. Zeker gezien het feit, dat een draaiend geheel van groepen en overleggen niet zonder problemen valt op te bouwen en (ook in ons district) veel meer aandacht behoeft.
3. Het gebruik van de term ,,functionale groepen" voor overleggen en partijgroepen vinden wij onjuist. Dat zou opgevat kunnen worden als een onderschikking van bepaalde groepen aan centrale instanties en een onderwaardering van een eigen verantwoordelijkheid en politieke betekenis. Het gaat hier om een deel van de discussie over organisatie die hoognodig, op een andere grondslag moet worden verder ontwikkeld.
Als districtsbestuur willen wij het debat over het program vorm geven in overeenstemming met de congres- en conferentiebesluiten. De conferentiebesluiten zijn bij het partijbestuur bekend, ze zijn genomen op basis van de congresbesluiten. Wij willen een bevestiging van het partijbestuur, dat de ruimte voor de uitvoering, daarvan aanwezig blijft. Dit betekent, dat de door jullie besloten procedure niet zonder wijzigingen in het Amsterdamse district toepasbaar is. Wij stellen jullie daarom het volgende voor:
1. De besloten procedure te wijzigen op zo'n manier, dat een behoorlijk inhoudelijk program-debat in ons district bevorderd wordt. Overigens zou overleg hierover niet zo'n gek idee zijn (we hebben tevergeefs geprobeerd betrokken leden van het partijbestuur bij onze discussie te betrekken).
2. In ieder geval zijn garanties van het PB nodig, zodat de ons voor ogen staande procedure, geldige amendementen van partijgroepen en overleggen die in ons district functioneren, niet op een onduidelijke manier ongeldig worden verklaard.
3. Op de amendementenmarkt zal de districtsbegeleidingsgroep in ieder geval een rol spelen. Wij zullen bovendien met afdelingen afspreken, dat zij de amandementen via het district naar het partijbestuur sturen (de door het PB bedachte regeling, dat iedere afdeling direct met het partijbestuur communiceert is volstrekt onwerkbaar).
Met kameraadschappelijk groeten,
namens het districtsbestuur
Paul Wouters.

september 83/nr. 6

extra editie

alles over DE WAARHEID

CPN leden krant

— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Voor progressieve samenwerking en machtsvorming

NU AAN DE SLAG VOOR DE WAARHEID

Visie partijbestuur op taak en functie van de krant

Nú aan de slag voor de krant.
Dat is de kern van de boodschap, die het partijbestuur vanuit zijn spoedvergadering van 20 augustus jl. tot alle leden van de partij richtte.
Het is een boodschap van allerhoogste urgentie. Verzameling van alle krachten waarover we beschikken voor behoud en versterking van De Waarheid verdraagt geen verdere aarzeling en uitstel.
De krant moet versterkt! In abonneeaantal en in financiële basis.
Want anders kan zij haar taak — zoals geformuleerd op het jongste congres van de partij en nader uitgewerkt in de juni-vergadering van het partijbestuur — niet realiseren.
***„In de strijd tegen de regering-Lubbers, bij de voorbereiding van de grote vredesdemonstratie van 29 oktober, voor de noodzaak tot verder optreden voor progressieve samenwerking en machtsvorming is De Waarheid als krant voor heel links een onmisbaar instrument"*, aldus de verklaring van het partijbestuur van 20 augustus.**
Voor verdediging en versterking van de krant draagt de partij de eerste verantwoordelijkheid. De partij kan bij het uitdragen en realiseren van haar politiek van progressieve samenwerking immers niet zonder een krant als De Waarheid. Noch kan De Waarheid ook maar een dag zonder de partij.
Vanuit deze geest werd de oproep geformuleerd die de partijleiding eind augustus tot de partij richtte in reactie op de moeilijke situatie die toen rondom partij en krant was gerezen. Vanuit deze geest ook zullen de initiatieven ontwikkeld moeten worden voor versterking van de krant, die thans in de hele partij op de agenda staan.

Levensbelang

De gebeurtenissen van de afgelopen weken rond de krant maken andermaal duidelijk hoe het van waarlijk levensbelang is voor partij en krant die fundamentele band tussen beide geen moment uit het oog te verliezen.

Daarop wordt dan ook vooral aangedrongen in de verklaring van het partijbestuur. Vanuit de constatering dat de koers van de krant in overeenstemming is met de besluiten van het 28ste congres wijst het *„elke suggestie af, dat er fundamentele politieke tegenstellingen zouden zijn tussen partijbestuur en redactie over de koers van de krant of dat het partijbestuur toegeeft aan pressiegroepen die de partijdiscussie willen verengen tot machtsstrijd rond De Waarheid."*

Het partijbestuur verwijst daarbij met name naar de vergadering die het in juni jl. wijdde aan de krant. De resultaten daarvan werden neergelegd in een notitie, voorbereid door het dagelijks bestuur, in samenwerking met redactie, directie en werfleiding.

Die notitie — die ten onrechte door de redactie van de ledenkrant in het vorige nummer niet werd gepubliceerd — trekt de lijn door, welke op het congres ten aanzien van de krant werd geformuleerd en geeft de visie van het partijbestuur weer op een aantal actuele discussiepunten met betrekking tot De Waarheid.

Betekenis voor heel links

Dat betreft allereerst de op het congres besloten *„verdere ontwikkeling van de oriëntatie op verbreding van inhoud, medewerk(st)ers en abonneebestand van De Waarheid"*. In de notitie onderstreept het partijbestuur dat dit past in de politieke koers die de CPN besloten heeft in te slaan. *„Gezien deze politiek van de CPN kan een communistische krant in deze tijd niet anders zijn dan een krant, die er zich op richt van betekenis te zijn voor heel links"*.

Even later volgt hierop *„Gezien haar identiteit en haar actuele taak neemt De Waarheid een bijzondere plaats in in de Nederlandse mediawereld: De Waarheid is de enige krant die verbonden is met het uitdrukkelijke streven naar progressieve machtsvorming door bundeling van alle progressieve groepen en partijen"*.

Deze uitspraak geeft de betekenis aan van de krant voor progressieve politiek en in het bijzonder ook voor de CPN.

Voortzetting op pag. 2

Oproep donatie-campagne

Een extra bijdrage voor de CPN, nu meer dan ooit!

In september start de nieuwe financiële campagne van en voor de CPN, en door middel van deze oproep willen we leden en sympatisanten van de partij vragen ook het komend jaar weer geld voor de CPN te geven. We doen dat in het besef dat de CPN niet zomaar een partij is, waarvan je lid bent en daarmee basta. De CPN is van oudsher een partij, waarvan je lid bent, of sympatisant, omdat je vindt dat die partij veel aktiviteiten moet ondernemen en die je daartoe dan ook financieel in staat moet stellen.
De aktuele politieke toestand geeft geen enkele aanleiding om te denken dat het nu anders zou zijn.
De regering-Lubbers heeft maatregelen getroffen (en nog verdergaande maatregelen in voorbereiding) waarin met kille botheid á la Reagan en Thatcher lonen, werkgelegenheid, uitkeringen en voorzieningen worden gesloopt, ten behoeve van de verbetering van het ondernemersklimaat. Terecht maken zij die het hardst getroffen worden door dit regeringsbeleid, de uitkeringsgerechtigden en de ambtenaren, zich op om met harde akties de onaanvaardbaarheid ervan te onderstrepen, en de CPN zal zich daarbij niet onbetuigd laten! Dezelfde regering heeft zich gekeerd tegen alle vredesaktivisten en sympatisanten door nu al een plaats aan te wij-

Voortzetting op pag.2

Vervolg pag 1

,,Zonder De Waarheid is de politieke doelstelling van de partij heel wat moeilijker dichterbij te brengen; zonder de CPN met haar politieke en organisatorische werkzaamheid wordt de bestaansbasis van De Waarheid ondergraven en ontbreekt de garantie voor haar voortbestaan. Gezien de banden tussen de CPN en De Waarheid draagt de partij een beslissende verantwoordelijkheid zowel voor het voortbestaan van de krant, als voor de verdere ontwikkeling in de richting van een krant die van betekenis is voor heel links. Daarom geeft dat congresbesluit zowel die nauwe verbondenheid aan, als de oriëntatie op verbreding en journalistische vernieuwing, die nodig zijn om De Waarheid haar rol in de progressieve machtsvorming te laten vervullen."

Eigen journalistieke verantwoordelijkheid

Een ander element uit het congresbesluit dat in de notitie van juni nader wordt uitgewerkt betreft de journalistieke verantwoordelijkheid.
De koers op verbreding van de inhoud *,,maakt de eigen journalistieke en politieke verantwoordelijkheid van de redactie noodzakelijk"* zo uitte zich hierover de resolutie van het congres. Hierbij aansluitende zegt de partijleiding in haar notitie van juni jl. dat de erkenning van een eigen redactionele verantwoordelijkheid *,,niet alleen een kwestie is van practische arbeidsdeling tussen dagblad-uitgever en dagbladredactie. Het is ook en vooral een politieke noodzaak. Om te kunnen functioneren als platform voor discussie voor progressieve machtsbundeling moet de redactie een zekere afstand kunnen bewaren ten opzichte van de verschillende posities in het debat. De CPN dient voorwaarden te scheppen voor De Waarheid om deze functie te kunnen vervullen. De redactie moet als platform ruimte bieden aan de verschillende standpunten van (stromingen) in progressieve partijen en bewegingen."*

Kritiek en spanningen

Een volgend vraagstuk waaraan het partijbestuur in zijn notitie van juni grote aandacht besteedt betreft dat van de kritiek op de krant.
In de oproep van augustus gebeurt dat eveneens. De Waarheid verdient de volle steun van de hele partij, zo wordt uitgesproken, *,, iets anders is dan dat de CPN kritiekloos ten opzichte van de inhoud zou hoeven te staan: Integendeel die (opbouwende) kritiek is gewenst."*
Veel van de kritiek die gehoord wordt is terug te voeren op spanningen waarmee in de partij — maar ook bij haar bondgenoten — de nieuwe oriëntatie op progressieve samenwerking gepaard gaat.
Volgens de notitie draait het bij die spanningen om een drietal vraagstukken.
Als eerste wordt genoemd: *,,Is de Waarheid een krant van de CPN. En laat de redactie zich wel genoeg aan de CPN gelegen liggen?"* De notitie geeft er een onomwonden antwoord op: *,,De Waarheid is wel degelijk een krant van de CPN: zij wordt uitgegeven door de Stichting Bepenak, die nauwe personele relaties heeft met het dagelijks bestuur van de CPN. Het stichtingsbestuur heeft bevoegdheid de hoofdredacteur te benoemen, te ontslaan of te schorsen, op voordracht van het dagelijks bestuur van de CPN, de redactie gehoord hebbende". Het werk van de CPN is van groot belang voor De Waarheid. De partijorganisatie draagt bij tot verspreiding, bezorging, inning van abonnementsgelden, financiële ondersteuning en werving.*
Daarnaast leveren de contacten met en via de CPN ook een flink deel van de journalistieke bronnen voor de redactie. Belangrijker dan de formele relatie is dan ook het feit, dat dagelijks de activiteiten van honderden partijgenoten gericht zijn op het verschijnen van De Waarheid. Dat is de huidige situatie en daarvan is de partij, haar leiding en de redactie van De Waarheid zich ten volle bewust."

Wat de rest van de vraag betreft noemt de notitie het *,,noodzakelijk en natuurlijk dat standpunten van de CPN (-leiding) op hoofdpunten van de politiek duidelijk herkenbaar in De Waarheid zijn terug te vinden en dat diverse opvattingen van communisten aandacht krijgen."*

De journalistieke verwerking is echter een taak van de redactie, zo wordt hieraan toegevoegd, *,,waarbij niet iedere stellingname van iedere CPN-er de krant zal halen. Daar zal dus een spanningsveld blijven liggen."*

Eigen mening onontbeerlijk

Als tweede vraag waarin zich spanningen uiten, vermeldt de notitie *,,Functioneert de redactie als een partij in de partij?".*
,,De Waarheid als krant, heeft een mening over hoofdzaken in de Nederlandse en buitenlandse politiek, maar soms ook over ethische of culturele vraagstukken," zo beantwoordt de notitie deze vraag.
,,Het is in Nederland gebruikelijk dat kranten als krant meningen hebben over alle mogelijke gebeurtenissen."

Voor De Waarheid wordt het hebben van een eigen mening onontbeerlijk genoemd. *,,In een recent verleden kon de mening van De Waarheid (niet alleen neergelegd in hoofdredactionele artikelen, maar ook in vele politieke berichten daarnaast) beschouwd worden als de mening van de CPN (-leiding). Terwijl de pluriformiteit aan meningen in De Waarheid groter werd nam, parallel daaraan de pluriformiteit in de CPN toe. Natuurlijk waren er op hoofdpunten standpunten van de CPN-leiding, maar in toenemende mate functioneerden binnen de CPN ook andere standpunten soms nadrukkelijk tegenover die van de leiding. Voor alle betrokkenen is het daarmee omgaan even wennen geweest, of is het dat nog — ook voor de redactie van De Waarheid. Het is de taak van journalisten om nieuwe opvattingen of gebeurtenissen te signaleren en pogingen te doen die te interpreteren, een plaats te geven binnen het debat, er kortom beschouwingen over te schrijven. Dat redacteuren in dat kader, regelmatig binnen het door de hoofdredactie bepaalde beleid hun eigen mening ventileren is een doodnormaal iets. Dat is iets anders dan Dé mening van Dé krant. Ook journalisten geven echter niet hun mening aan lezers om die op te dringen, integendeel. We hebben wat dat betreft met instemming kennis genomen van de opvatting van de redactie dat deze ,,niet tussen de feiten en de lezer mag gaan staan."*

Inspirerende uitdaging

Een derde spanningsveld betreft de relatie tussen de kritiek op de CPN en de kritiek op de oriëntatie van De Waarheid.
De notitie wijst erop dat in een aantal gevallen kritiek op standpunten van de partij gericht wordt op de krant, die die standpunten weergeeft.
Als voorbeeld wordt onder meer de berichtgeving over Polen genoemd.
,,Kritiek op deze partijstandpunten dient echter niet vermengd te worden met kritiek op de journalistieke formule van De Waarheid. Bovendien kan de steun die nodig is voor het voortbestaan van De Waarheid niet afhankelijk worden gesteld van onderdelen van de partijdiscussie."
De notitie eindigt met een beschouwing over de positie van de verschillende geledingen van partij en krant in het proces van vernieuwing en versterking van de krant. Ze besluit met een aantal ideeën hoe dat proces zonder uitstel stappen vooruit te doen maken.
,,Het snel doorzetten van de uitbouw van De Waarheid" wordt een ,,inspirererende uitdaging" genoemd.

Het realiseren
ervan zal ervan afhangen of de verschillende taken, die nodig zijn voor het uitgeven van de krant tegelijkertijd en gecoördineerd worden aangepakt.
Die taken zijn, aldus de notitie:

- het ontwikkelen van een creatieve politieke campagne voor De Waarheid
- het verder doorzetten van de dagelijkse werf- en terugwincampagne
- het verbeteren van de kwaliteit van de krant waardoor meer lezers en lezeressen zullen worden aangesproken.

Deze taken aan te pakken, dát is waarop het nu aankomt!

BESLUITEN PARTIJBESTUUR

Met de oproep tot verzameling van alle krachten voor behoud en versterking van de krant reageerde het partijbestuur op 20 augustus j.l. op de situatie, ontstaan door het aftreden van Bart Schmidt als hoofdredacteur van De Waarheid en lid van het partijbestuur.
De reden waarom Bart Schmidt tot deze stap besloot werd door hem in een brief aan het partijbestuur als volgt omschreven: ,,Ik wil geen enkele verantwoordelijkheid dragen voor de hetze tegen De Waarheid, de krant waar ik 23 jaar lang al mijn werkkracht, idealen en emoties heb ingelegd. Een hetze, die ik nu al bijna twee jaar ervaar en die nu helaas doorgedrongen is tot de ledenkrant van de CPN, die nota bene onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur en dus ook onder mijn verantwoordelijkheid verschijnt".
De brief maakt melding van spanningen waarmee het werk al langere tijd gepaard ging maar noemde de vergadering van de partijleiding van juni een reden tot blijdschap. ,,Ik had oprecht de hoop dat hierdoor de aandacht van de redactie volledig gericht zou kunnen worden op de journalistieke arbeid en dat de partijleiding op stap zou gaan om de partij te winnen voor de koers van de krant om zodoende de grote najaarscampagne met succes te kunnen voeren. In plaats daarvan zien we in de ledenkrant van de CPN echter een voortzetting van de campagne tegen de koers van de krant en tegen de mensen die daar als redacteuren hun beste krachten aan geven". Bart Schmidt schrijft in zo'n sfeer niet meer te kunnen werken. In de verklaring van het partijbestuur wordt het betreurd dat partijgenoot Schmidt zich genoodzaakt heeft gevoeld om deze stap te nemen en het spreekt de hoop uit dat hij de gelegenheid zal weten te vinden om zijn bijdrage aan het werk van de partij in enigerlei vorm voort te zetten.
Zoals hiernaast al vermeld wordt met nadruk tegengesproken dat er tegenstellingen zouden zijn tussen partijbestuur en redactie met betrekking tot de koers van de krant. Dit wordt met name geconstateerd in reactie op het vorige nummer van de CPN-ledenkrant. ,,De toonzetting van het geheel van artikelen over De Waarheid, waarin de visie van het partijbestuur volledig ontbreekt, is niet in overeenstemming met de besluiten van het partijbestuur van 15 juni j.l."
Voorts veroordeelt het partijbestuur die passages waarin verdachtmakingen en aantijgingen jegens de redactie worden gedaan.
Op voorstel van het dagelijks bestuur nam het partijbestuur de volgende besluiten:

a.MET BETREKKING TOT DE WAARHEID.
Besloten wordt tot de instelling van een werkgroep die voorstellen aan de partij voor de najaarscampagne voor nieuwe abonnees en geld voor de krant verder zal uitwerken. Dit in navolging van de notitie over De Waarheid en reeds genomen stappen ter uitvoering van de daarin gestelde doelen.
Het partijbestuur stemt in met het besluit van het dagelijks bestuur om op zo kort mogelijke termijn stappen te zetten om te komen tot de benoeming van een hoofdredacteur/trice die in overeenstemming met het redactiestatuut en in lijn van de notitie van het partijbestuur in staat is om het redactiewerk te leiden en binnen een gecoördineerde aanpak te werken.
Het bereiken van overeenstemming tussen partijleiding, directie en redactie is daarbij uitgangspunt.

b.MET BETREKKING TOT DE LEDENKRANT.
De al geplande bespreking over opzet, redactiebeleid en functie van de ledenkrant moet bespoedigd worden. Het partijbestuur heeft een werkgroep ingesteld met de taak hiervoor concrete voorstellen uit te werken, ook m.b.t. de samenstelling van de redactie van de ledenkrant.
Totdat het partijbestuur hierover besluiten heeft genomen draagt het dagelijks bestuur zorg voor het verschijnen van de ledenkrant.
Het partijbestuur besluit tevens tot uitgave op korte termijn van een extra ledenkrant gericht op versterking van de CPN-campagne voor De Waarheid, uitgaande van de notitie van het partijbestuur.

Voor de volledige tekst van de verklaring van het partijbestuur van 20 augustus zie De Waarheid van 22 augustus.

OPROEP DONATIECAMPAGNE

Vervolg van pag.1

zen waar de kruisraketten moeten worden geplaatst, terwijl het die aktivisten en sympatisanten nu juist om te doen is dat die raketten er helemaal niet komen. Om dat laatste te onderstrepen zal de 29ste oktober a.s. een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis van de vredesbeweging moeten worden, en daarbij is ook voor de CPN veel werk weggelegd!
De CPN is er immers de partij niet naar om bij zulke ontwikkelingen langs de zijlijn te blijven staan.

Voeg daarbij nog de Europese verkiezingen op 14 juni 1984 waarbij we samen met andere linkse partijen willen komen tot een zo sterk mogelijke progressieve inbreng in het Europese parlement; dan zal duidelijk zijn dat er ook het komende jaar heel wat werk aan de winkel is.

De CPN verbindt aktief optreden nu met het ontwikkelen van een visie op de lange termijn. Zij is druk doende een program te formuleren, waarmee ontwikkelingen en strijdterreinen in de komende jaren met elan en optimisme tegemoet getreden kunnen worden: Een politieke daad van de eerste orde!

Tegelijk heeft het partijbestuur van de CPN besloten het dagblad De Waarheid, de krant die bij uitstek in bovengenoemde kwesties een informerende, opiniërende en organiserende rol speelt en moet spelen, in het komende jaar met twee ton extra te ondersteunen. Op die wijze kan de verschijning van De Waarheid veilig gesteld worden en kan de verbreding en versterking ervan een kans krijgen.

Dit alles vormt een ambitieus geheel van voornemens, aktiviteiten en besluiten, waaruit maar weer blijkt dat de CPN een veeleisende partij is, niet alleen ten opzichte van regering en ondernemers maar zeker ook ten opzichte van zichzelf.

En dat veeleisende geldt helemaal als het gaat om de financiële voorwaarden om dit alles mogelijk te maken.

Gelet op alles wat er aan de hand is en op de rol die we als partij daarin willen spelen, doen we ook voor het komende jaar weer met overtuiging een beroep op de vele leden en sympatisanten van de CPN om een bijdrage te leveren.

Een royale bijdrage om de partij te steunen in haar optreden, dat zeker nu noodzakelijk is om werkelijke verandering tot stand te brengen!

DOE MEE AAN DE DONATIECAMPAGNE VAN DE CPN!

GEEF GELD!

GA OP STAP — WIN DONATEURS!

Amsterdam, 22 augustus '83

P.S.
Donateur kan men worden door een vast bedrag per maand over te maken aan de CPN. De hoogte van het bedrag kan zelf vastgesteld worden. (we houden een minimum aan van *f* 2,50). Zij die de CPN machtigen een vast bedrag van bank- of girorekening af te schrijven, ontvangen maandelijk het CPN-ledenblad.

De rekeningnummers van de CPN zijn: Postgiro 511002 en ABN 054.19.31.660 t.n.v. ,,Algemeen Penningmeester C.P.N.".

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

DE KRANT VAN DE BEWEGING

**„Voor verlichte mensen op een verlichte manier een boeiende krant maken, niet bekrompen, op een zeker niveau over de dingen nadenken, en met behoud van de strijdbare traditie van De Waarheid.
Een politiek makende krant."**

Het kost enige moeite om Mariska Milikowski, eindredactrice van De Waarheid, tot dit credo te brengen. Een ideale linkse krant kan ze zich wel voorstellen, maar de obstakels op weg daarheen zijn zo opdringerig, dat ze heel het beeld dreigen te vullen.

Mariska Milikowski's vertrouwen in de slagvaardigheid van links is tamelijk gefrustreerd. „Het is de ellende van links, dat ze zich op het moment te veel met zichzelf bezighoudt. En dat geldt ook voor de krant. Te vaak geneigd de blik naar binnen te richten, geobsedeerd door de toestanden in de CPN. „Milikowski kan zelf ook niet helemaal aan die obsessie ontsnappen. Ze sombert door, maar wel met een opgewekt soort pessimisme.

Loopgravenoorlog

Die combinatie van opgewektheid en pessimisme is tekenend voor de huidige situatie. De wil om een actieve, politieke krant te maken is er, maar de context waarin dat moet gebeuren deprimeert: Een nijpende financiële basis, een te kleine redactie, een linkse beweging die de weg kwijt is, een krant die speelbal én partij is in de strijd binnen de CPN. En dat valt aan die krant af te lezen.
PvdA-voorzitter **Max van den Berg:** *„De Waarheid is nog steeds een compromis tussen een partijkrant en een krant die verslag doet van een breder links debat. Ik vind dat je ontzettend uit moet kijken met propaganda, omdat je dan je eigen mensen niet serieus neemt. Dat is toch nog een van de tendenzen in De Waarheid - op een propagandistische wijze je eigen acties brengen."*
Wim Bartels, buitenland-secretaris van het IKV: *„Soms heb ik wel eens het idee dat er van non-issues, door de interne strijd die er gevoerd wordt, issues worden gemaakt. Het grote gevaar is dat je als instrument in die strijd bepaalde onderwerpen gaat opblazen. Een felle loopgravenoorlog is voor de krant niet goed en je krijgt ook de indruk dat De Waarheid te vaak in die strijd verzeild raakt."*
Nico Haasbroek, een van de Waarheid-columnisten en niet partijgebonden radio-journalist: *„Ik vind het wel interessant om over al die stromingen in de CPN te lezen, maar het leidt niet tot een consistente journalistiek. De Waarheid is nog geen pluriforme linkse krant. Ze zit in een overgangsstadium en heeft nog te veel de kenmerken van een partijkrant."*

Wèeeelk links

Geen partijkrant dus. Een krant die journalistiek en politiek onafhankelijk is. Een krant voor „héééél links". PvdA-voorzitter Max van den Berg heeft daar zo zijn - door enige sociaal-democratische nostalgie gevoede - twijfels bij: „Tja kijk, ik hoop nog altijd dat Het Vrije Volk die rol van krant voor heel links op weet te pakken, want dat was zo'n krant. Als De Waarheid dat gaat proberen, dan ligt het voor de hand dat ze zich allereerst op klein links richt. Want het is een hele sprong om van een kerks blad dat De Waarheid was de overgang naar heel links te maken. Dat is nogal pretentieus. Je moet je beperkingen blijven zien."
Heel, breed, klein, links links. De redactie verzet zich tegen zo'n "doelgroepen-benadering" zoals Mariska Milikowski dat noemt. „Als je moet gaan kiezen tussen inclusief de PvdA of alleen klein links. Dan loop je onherroepelijk vast. Het gaat niet om dé PvdA, dé CPN, dé PSP. Als je zo te werk gaat wordt de krant een soort verbreed partij-orgaan."
De redactie lijkt niet erg te hechten aan een partijpolitieke invulling van de term „heel links". Chef-binnenland Frank van den Berg: „Die kreet heeft vooral te maken met de losmaking uit het verleden. De Waarheid was een krant van de CPN-leiding en dat is ze nu niet meer. Die term is daar de uitdrukking van." De kreet symboliseert de breuk met het verleden en is meer een richtingaanwijzer dan een uitgestippelde marsroute.
„De discussie over waar het heen moet," zegt Frank van den Berg, „ontwikkelt zich natuurlijk uit wat we wáren: een heel erg voorschrijvende krant, die je voorkauwde wat je moest denken. In plaats daarvan

willen we een krant maken met een eigen politieke lijn. Een krant die duidelijk voor die lijn staat, maar daarbij wel de feiten geeft, zodat je ook die lijn kan toetsen. Dat is nieuw, we moeten onze mening ook voor de lezers controleerbaar ter discussie stellen."

De krant van de beweging

Waar zitten die controlerende lezers dan? Frank van den Berg wil het niet in de beperking van de partijpolitiek zoeken. „Ik denk dan vooral aan de grote bewegingen. Neem de vredesbeweging; daarin zitten heel veel progressieve en kerkelijke mensen die PvdA of zelfs CDA stemmen. Dat loopt dwars door de partijen heen. De Waarheid moet al die mensen niet aanspreken op hun partijpolitieke voorkeur, maar op hun activiteit.
Juist in de massabewegingen ziet Frank van den Berg perspectief voor De Waarheid - een politieke functie en een markt. „Er zijn in Nederland tal van bewegingen die niet precies volgens de partijpolitieke lijnen lopen. Die partijen worstelen daar juist mee, ze kunnen die bewegingen niet volledig vorm geven. Door die beweging worden nieuwe democratische elementen aangedragen, denk aan de discussie over burgerlijke ongehoorzaamheid, waarmee de gevestigde politiek het zo moeilijk heeft. Die beweging heeft geen krant en ik geloof dat De Waarheid dat kan worden."
Zo'n Waarheid moet niet de megafoon van beweging worden, vindt Frank van den Berg: „We spiegelen niet zomaar de actie of de beweging. Een krant die slechts een spiegel is, toont alleen het gezicht dat je tocht al kent. Dat is niet interessant. Nee, we doen juist actief mee aan de discussie van die basisbewegingen. We zoeken de problemen op, brengen informatie en discussies die de beweging verder kunnen helpen. Dat wil niet zeggen dat je er wijsneuzig boven gaat staan, het is juist ten dienste van de beweging."
Een deel van die beweging lijkt daar wel voor te voelen. **Wim Bartels** van het IKV: „Een pure registratie van het gebeuren is onvoldoende. De krant zou discussieplatform moeten zijn voor de beweging. Er bestaat in de vredesbeweging bijvoorbeeld een bepaald soort actionisme, dat minder op resultaat uit is en meer een uitdrukking is van emoties. Nou, over dat soort dingen zou meer gediscussieerd moeten worden. Daarin kan De Waarheid van belang zijn voor de vredesbeweging. Het Wapen van Woensdrecht vind ik wat dat betreft een prima initiatief, dat heeft een functie binnen de beweging."

De halve Waarheid

Frank van den Berg heeft tamelijk concrete ideeën over hoe de krant van de beweging er uit moet gaan zien. Zijn redactionele formule steunt op drie uitgangspunten.
1. Het moet een politieke krant zijn, die in de beweging en in de „Haagse" politiek een inhoudelijke bijdrage heeft.
2. Het moet een campagnekrant zijn, een krant die op bepaalde onderwerpen zelf actie organiseert.
3. Het moet een complete krant zijn, je moet aan De Waarheid alleen genoeg hebben om op de hoogte te blijven.
„Dat betekent dat we anders moeten gaan werken," vindt Van den Berg. „We moeten veel meer op eigen onderwerpen gaan selecteren, waar we veel energie in steken. Onderwerpen waarop je campagne gaat voeren, dat wil zeggen dat je daarmee politiek iets wil bereiken. Daarbij kiezen we per week een paar centrale discussie-thema's en enkele informatieve onderwerpen die worden uitgediept. Daarnaast dan een heleboel korte, zakelijke berichten, zodat je het „gewone" nieuws ook blijft volgen."
Zo'n journalistieke aanpak roept eigenlijk ook om een ander formaat. Frank van den Berg: „Zo'n formule vraagt bijvoorbeeld om één onderwerp op de voorpagina. Daarin zie je al de samenhang tussen formule en formaat. Het is op het huidige formaat ook wel te maken hoor, maar minder uitgesproken."
Vandaar dat er binnen het Waarheid-bedrijf gedacht wordt over het zogenaamde weekendformaat. Een dubbelgevouwen, zeg maar halve Waarheid, die door zijn vorm nieuwe mogelijkheden biedt. De krant wordt overzichtelijker door een rubricering naar binnenlandse, buitenlandse, Haagse, culturele thema's enz. De thematische aanpak wordt er helderder door. En het lopende nieuws kan in kolommen korte berichten worden ondergebracht. Een handzame, overzichtelijke krant.
Het is nog geen besluit, er wordt mee geëxperimenteerd. Er moet een open procedure komen, zodat lezers, redactie, technisch bedrijf en directie mee beslissen. Er wordt gewerkt aan een proefkrant die in een oplage van drieduizend exemplaren tijdens de najaarsdagen moet verschijnen.

**Jacq Schmitz heeft op ons verzoek met Waarheid-redacteuren, mensen uit andere linkse partijen en maatschappelijke bewegingen gesproken over de vraag wat een krant voor héeeel links zou kunnen zijn.
Hier zijn verslag.**

Een exploitabele krant

Is er een markt voor zo'n krant? **Nico Haasbroek,** nu nog VARA, straks Radio Rijnmond, denkt van wel. „Het is een gok, maar ik ben wel optimistisch. Er is ter linkerzijde een zeker vacuüm, want De Volkskrant weerspiegelt te veel de traditionele opvattingen over journalistiek. Een nieuwe linkse krant zou van andere journalistieke ideeën moeten uitgaan".
Haasbroek denkt dan aan een nauwe betrokkenheid van de lezers, een „lezersdemocratie", en een andere manier van omgaan met het nieuws. „Je moet je niet door de telex laten leiden, niet te veel incidenten-journalistiek. Ik voel meer voor een structurele journalistiek. Die laat het telex-nieuws niet liggen, maar koppelt het steeds terug naar de structurele problemen. Ik

denk dat je daarmee een grote groep, vooral in de basisbewegingen, kan bereiken. Niet dat je dan een gigantisch populair blad met een hoge oplage maakt. Maar ik denk wel een exploitabele krant."
Wim Bartels (IKV) en **Max van den Berg** (PvdA) zien daar toch meer obstakels. Max van den Berg: "Misschien is er wel een markt voor een spannend gemaakte krant voor heel links. En spannend is dan zo min mogelijk namens één partij. Maar er blijkt landelijk toch steeds meer de tendens te bestaan om maar één krant te lezen. En voor veel mensen van links zal dat De Volkskrant zijn."
Ook Bartels vindt dat een probleem, omdat De Waarheid toch een „tweede krant" is, geen complete krant. „Er staat te weinig sec informatie in over het wereldgebeuren. Dat haal ik uit de NRC of De Volkskrant." **Frank van den Berg:** Ja hoor eens, Wim Bartels heeft aan alleen de NRC ook niet genoeg. Hij moet voor zijn werk ook Le Monde lezen, dus dat telt niet."
Volgens Frank van den Berg kan De Waarheid wel een complete krant zijn voor de mensen uit de beweging. „Iedereen die actief is in een bepaalde beweging, moet in een week tijd veel van zijn gading in de krant kunnen vinden. En daarnaast dan ook nog eens de belangrijkste nieuwsfeiten, discussies en een soort verstrooiing waarbij de hersens niet op nul hoeven".

Blijven ademhalen

Krijgt De Waarheid de tijd om dat allemaal waar te maken? Voor het uitwerken van een nieuw journalistiek concept, het maken van een voor Nederland unieke krant, is een lange adem nodig. De zware belasting van de kleine, twintig man/vrouw tellende redactie, bevordert eerder de amechtigheid. En de troebelen in de CPN zijn ook al van adembenemende aard. En dan toch blijven ademhalen!
„Ja, de ontwikkeling van de krant vraagt tijd, maar het is wel de enige weg. De krant van de beweging worden, daar zit toekomst in. Die lange weg moeten we gaan, anders verliezen we ons bestaansrecht," zegt Frank van den Berg. „En of we dat redden hangt nu van de CPN af. De partij moet de krant in die richting dragen. Ik geloof dat de CPN daartoe in staat is, als het tenminste niet tot een gigantische scheuring of afkalving komt. Als dat niet kan, dan overbruggen we de komende periode niet."
Of dat kan lukken, zal volgens Frank van den Berg snel duidelijk worden. „Ik denk dan aan de periode tot en met het komende CPN-congres in februari. Al die mensen die de huidige lijn van De Waarheid steunen, die moeten dat ook in de komende periode blijven doen. Juist ook binnen de CPN. Blijven steunen, blijven volhouden, want dat heeft de krant nu hard nodig!"

JACQUES SCHMITZ

AAN DE SLAG VO

Hoe kan er vanuit de CPN actie worden ondernomen om De Waarheidcampagne dit najaar van de grond te tillen? Hoe kan de grote belangstelling die nu rond De Waarheid bestaat worden omgezet in uitbreiding van het aantal lezers? Hoe kunnen activiteiten rond de krant verbonden worden met de grote acties zoals rond Prinsjesdag en de vredesdemonstratie van 29 oktober?
Deze vragen staan centraal in het debat dat op dit ogenblik in de partij op activistenbijeenkomsten en andere vergaderingen over De Waarheid plaatsvindt.
Een belronde leverde in ieder geval het beeld op dat er in vele districten sprake is van een opleving van activiteiten rond de krant en dat er naar vormen wordt gezocht om de discussie over de krant te verbinden met een campagne voor de krant.
Daarbij is sprake van een zeer uiteenlopend scala van ideeën en activiteiten, variërend van verbetering van de inning van abonnementsgelden tot de vorming van breed samengestelde correspondentengroepen.
Een volledige weergave van wat er overal in het land gebeurt gaat de omvang van deze ledenkrant-extra ver te buiten, daarom een korte impressie van de meest in het oog springende ervaringen.

Meer dan een klussenproject voor vrijwilligers

In vrijwel alle districten wordt versterking van De Waarheid in eerste instantie vertaald in het oprichten of versterken van zogenaamde krantencollectieven. Dat wil zeggen een vaste groep mensen die zich actief rond De Waarheid willen inzetten. Waar dergelijke kollektieven al bestaan functioneren ze in een bepaalde buurt of stad als de spil, waaromheen allerhande activiteiten rond de krant zich bewegen. Zoals inning van abonnementsgelden, bezorging, en ook werving, losse verkoop, debat met lezers of het verrichten van correspondentenwerk voor de redactie.
Kortom, een kollektief dat alle klussen rond de krant wil aanpakken, maar dat zich zeker niet wil beperken tot een klussenproject alleen.
Dat blijkt bijvoorbeeld uit de ideeën die in Amsterdam over de kollektieven bestaan, die ze open Amsterdams ,,kampagneburo's" willen noemen. Een citaat:
We willen er naar streven in Amsterdam een aantal kampagneburo's van de grond te krijgen, waar overdag en 's avonds mensen aktiviteiten kunnen ondernemen voor De Waarheid.
Het is hard nodig dat een reeks van mensen georganiseerd wordt om ideeën uit te werken en gestalte te geven. De ene keer zal het gaan om konkrete klussen, de andere keer om gesprekken te arrangeren over De Waarheid, redaktionele ondersteuning te zoeken.
Het gaat om mensen die vrij zelfstandig aktie kunnen ontwikkelen om meer mensen bij De Waarheid te betrekken. Een dergelijk buro zal zeker op Amsterdams nivo gestalte moeten krijgen, maar het zou heel goed mogelijk zijn om dat ook in omliggende plaatsen als Amstelveen of Purmerend, of in een aantal buurten te realiseren. Deze buro's zouden bezet moeten worden door mensen met verschillende en uiteenlopende belangstelling, van verschillende politieke signatuur, uit het buurtwerk, winkeliersvereniging, kunstenaars, kunstemakers, mensen die zelf in beweging zijn en De Waarheid in beweging willen ondersteunen.
Deze kampagneburo's zullen een heel eigen karakter moeten krijgen, de ,,reklamemakers" voor De Waarheid, met eigen middelen als ruimte, telefoon, briefpapier, enz. enz.
Om dit te doen slagen zijn vooral mensen nodig. Gesprekken zijn daarvoor nodig maar ook gerichte werving, bijvoorbeeld door middel van advertenties in buurtbladen, afdelingskrantjes van linkse partijen, Radio Stad. ,,De Waarheid vraagt medewerkenden".
Tot zover de Amsterdamse ideeën, waaruit blijkt dat de krantencollectieven niet alleen worden opgevat als klussenbureau's rond De Waarheid. Hun rol en activiteit zal juist veeleer overeenstemmen met die van de krant zelf: het functioneren als politiek platform in een buurt of stad, als een aanlooppunt voor allerhande activiteiten, als een centrum voor strijdbare vredelievende en anti-racistische informatie en berichtgeving.

Hééél Linkse basis

Het zal niemand verbazen dat de krantencollectieven vooral door CPN-leden worden gedragen. Niet voor niets is op het congres besloten tot versterkte activiteiten voor de krant, en vele partijgenoten zetten zich in voor het werk van de krantencollectieven om dat waar te maken.

De najaarscampagne voor De Waarheid staat voor de deur. Dat betekent: concrete campagne-ideeën, belangrijke data, bijeenkomsten rond de krant, ideeën over hoe pakken we het aan, verwerking van ervaringen. Deze pagina geeft daarvan een overzicht. Omdat campagne voor De Waarheid niet blijft bij een oproep alleen, maar wordt omgezet in concrete activiteiten.

Tegelijkertijd zijn de activiteiten uitdrukkelijk gericht op een verbreding van de samenstelling en van de actieradius van de krantencollectieven. Het gaat daarbij om mensen uit andere progressieve partijen, maar uitdrukkelijk hen niet alleen. De krant is tenslotte voor alle mensen uit de beweging en actie, die zich voor een betere toekomst willen inzetten.
In de meeste krantencollectieven die op dit ogenblik functioneren is er al een eerste begin van een dergelijke verbreding. Naast leden van de CPN zijn het leden van PSP en PPR, maar ook sommige PvdA-ers en ,,partijlozen" die aan het werk van de collectieven meedoen.
Aan de versterking van de collectieven wordt hard gewerkt.
Bijvoorbeeld in Rotterdam, waar mensen vanuit diverse politieke partijen en niet-partijgebonden mensen mee willen denken over de mogelijkheid om De Waarheid te versterken tot een krant voor heel links. Met die mensen is een eerste vergadering geweest waar is besloten tot het populariseren van de krant door het organiseren van een forum over De Waarheid en waar alle partijen ruimte in hun ledenbladen beschikbaar hebben gesteld om over De Waarheid te schrijven.
In Utrecht wordt eind november een ,,Dag van de Waarheid" georganiseerd waar van het centrale motto is: Welke betekenis heeft De Waarheid voor heel links? In de voorbereiding van deze bijeenkomst wordt een informatiekrant verspreid waarin een beeld wordt gegeven van alle activiteiten die noodzakelijk zijn om de verschijning van de krant in Utrecht mogelijk te maken. Langs die weg wil het krantencollectief proberen nieuwe groepen mensen rond de krant te verenigen.
Ook in Gelderland is sprake van soortgelijke activiteiten. Daar zullen in oktober/november zogenaamde strategie-avonden met PSP en PPR worden belegd over het thema: hoe de krant tot een krant voor heel links te maken!
Het bestuur van de PSP-Amsterdam heeft De Waarheid als agendapunt op een van de ledenvergaderingen gezet; PPR en PvdA zullen worden benaderd om dat ook te doen. In de Amsterdamse Jordaan is een gezamenlijke oproep met PSP en PPR verschenen om een proefabonnement te nemen. Het feest voor De Waarheid, dat onlangs in Delft werd gehouden stond geheel in het teken van een dergelijke versterking van de krant.

Er komt heel wat bij kijken

Het redigeren en produceren van een krant is een ding; de bezorging, de inning van abonnementsgelden is een tweede. Duizenden en duizenden communisten zijn elke dag actief rond de krant en vormen een grote groep vrijwilligers die de noodzakelijke schakel tussen de Hoogte Kadijk en de lezer vormen.
Bezorging en inning zijn een van de belangrijkste activiteiten van de krantenkollektieven en veel discussie en activiteit is erop gericht dat werk te verbeteren.
Bijvoorbeeld in district Den Haag wordt in diverse afdelingen de c trole over de abonnementen opg voerd. Het gaat onder meer om actie het aantal abonnees dat vi automatische giro betaalt op te ren;
In de stad Den Haag zorgen der vrijwilligers voor bezorging in he centrum, de meest geïsoleerde krantenwijken worden betaald b zorgd, evenals een 75-tal kiosken de stad. Op elk uitzet-adres com leren vrijwilligers de bezorging dat eventuele bezorgklachten op middellijk kunnen worden beh De ervaring in Den Haag leert, een goed gesmeerd lopende bez ging en inning van gelden de bas vormt voor het duurzaam werke aan abonneewinst.
In Gelderland zullen eindseptember begin-oktober kamp nevergaderingen worden georg seerd gericht op verbetering va eigen bezorging, de inning van abonnementsgelden, en het org seren van verkooppunten.

Niet los van discussie over de inhoud van de kra

Uiteraard zijn al deze activiteite nauw verbonden met de discussi over de inhoud van de krant. W daar draait het tenslotte allema om.
Vanuit de krantenkollektieven w den ook vormen gezocht om aan inhoud van de krant een bijdrag leveren.
Zo zal er in Rotterdam een regi le redactie worden gevormd, die nieuws uit Rotterdam voor de kr zal gaan verwerken.
Ook in Den Haag is er een corre pondentengroep die met advieze van iemand van de redactie en v de Groningse correspondentengroep aan de slag gaat om zowel Haagse nieuws te verzorgen als over de inhoud van de krant in h algemeen te discussiëren.
In Amsterdam wil men de camp ne rond de krant uitdrukkelijk v binden met discussie over de inh van de krant.
Bijvoorbeeld over vragen als: h kan de krant zich verder ontwikk len tot een uitdagende, boeiend mobiliserende krant, die de links en strijdbare cultuur in ons land ondersteunt? Hoe gaat De Waar heid om met de verschillende ei van progressieve bewegingen, w haar rol daarin, hoe gaat ze met ,,grillige" en vaak spannende lij politiek verhoudingen om?

Waar zitten de Wapenhandelare

Centraal in alle activiteiten rond krant staat op dit ogenblik het Wapen van Woensdrecht. Wie ee beeld wil krijgen hoe de activitei rond de krant gestalte krijgen ka dat het beste afmeten aan die ro het Wapen van Woensdrecht. W zoals de strijd tegen de raketten hoogste prioriteit is, geldt dat ze ook voor De Waarheid en haar speciale bijlage, het Wapen van Woensdrecht. Dit initiatief is zee positief ontvangen, juist ook va ge de journalistieke opzet om de gezamenlijkheid van de vredesde monstratie ook in de inhoud tot gelding te laten komen.

Zaterdag 8 oktober

DE DAG VAN DE WAARHEID

Theater De Brakke Grond en Het Vlaams Cultureel Centrum

Nes, Amsterdam.
Tijd: van 13.00 tot 17.00 uur

Programma

vier uur durende praatshow

met journalisten van

de VARA, VPRO, Radio-Stad Amsterdam.

cultureel programma
tentoonstellingen
informatiemarkt.

OR DE WAARHEID

t bruist dan ook van de activiteirond ,,Het Wapen".
rst laten we daarover Den Haag het woord, de stad die 29
ober de landelijke vredesdemontie zal ontvangen.
dit ogenblik vindt verspreiding verkoop van de donderdagse age in Den Haag op de volgende nier:
losse verkoop vanuit 25 verkoopnten, met wekelijkse afname van stuks van Alphen aan de Rijn aan Zoetermeer
afname door een twintigtal actien, die tientallen exemplaren zetten in bedrijf, buurt of bewe-g, totaal ongeveer 400 exempla- wekelijks
afname door CPN-afdelingen, N-bomwerkgroepen, vredesplatforms e.d.
Bijzondere aandacht is besteed aan de bijzondere editie van ,,Het Wapen", waarvan er op dit ogenblik al tienduizend zijn verkocht, door straatcolportage, huis-aan-huisverkoop, via vredeskramen van plaatselijke platforms en op basis van tal van contacten, ook buiten de gebruikelijke kaders. Bijvoorbeeld met de Haagse Rooie vrouwen, en Pax Christi dat haar oktoberledenblad van ,,Het Wapen" gaat voorzien.
En in het Haagse zijn al de voorbereidingen gaande om het verslag over de demonstratie in De Waarheid van 31 oktober volop te benutten in de campagne.
Ook in Utrecht staan activiteiten rond ,,Het Wapen" centraal. Daar wordt elke zaterdag gecolporteerd op de markt en zal ook in de vredesweek van ,,het Wapen" worden gebruikt gemaakt.
In Nijmegen bemensen raadsleden van PSP, PPR en CPN elke zaterdag een marktstal met ,,Het Wapen".
In Amsterdam zijn verschillende vredesgroepen begonnen met verspreiding en werving; individuele personen zetten mini-advertenties in dagbladen ter propaganda van ,,Het Wapen van Woensdrecht."

En nog veel meer

Uiteraard zijn niet alle activiteiten rond de krant opgesomd.
Bijvoorbeeld die welke rond Prinsjesdag zullen plaatsvinden, waartoe in de meeste districten concrete plannen bestaan.
Of ideeën over stedelijke Waarheidsfestivals, zoals onlangs in Delft, en plannen voor een kultureel gebeuren rond De Waarheid in de Meervaart in Amsterdam.
Of de Utrechtse happening eind november.
Duidelijk is wel dat de oproep om nu daadwerkelijk de hand te slaan aan een campagne voor de krant niet onbeantwoord is gebleven en z'n uitwerking niet zal missen.

FB

8 september — het wapen in een oplage van 100.000!

Op 8 september verscheen een 8-pagina nummer van Het Wapen van Woensdrecht. Dit nummer stond volledig in het teken van de op gang komende mobilisatiekampanje voor 29 oktober. De diverse vredesbewegingen leveren volop redactionele medewerking. Dit nummer kan belangrijk bijdragen aan een gloedvolle start van de kampanje gericht op een grote demonstratie van 29 oktober. Bovendien kan met een massale verkoop Het Wapen als zodanig verder bekendheid krijgen. De kampanjeleiding roept de kollektieven op voorbereidingen te treffen voor een zo groot mogelijke verkoop. Bestellingen kunnen doorgegeven wordt op het Wapennummer 020 - 278467.

20 september — prinsjesdag— aktiedag!

Zoals het er nu naar uitziet zullen de meeste aktiviteiten op prinsjesdag in de namiddag en de avond concentreren. De Waarheid zal dan ook in principe op de normale tijd verschijnen, bevattende een samenvatting van de miljoenen-nota, ons commentaar en commentaren vanuit partijen en bewegingen. De kampanjeleiding stelt voor op prinsjesdag m.n. in de avonduren, en wellicht de ochtend erna bij bedrijven, grote verkoopaktiviteit met De Waarheid te organiseren.

29 oktober — de vredesdemonstratie

Kolporteren!
Het ziet er naar uit dat we een krachtige landelijke ondersteuning van Waarheid-aktiviteit in Den Haag moeten organiseren aangezien veel aktivisten uit Den Haag bij de organisatie van de demonstratie betrokken zijn. Precieze informatie over tijdstip van verschijnen en inhoud volgt nog in de ledenkrant van oktober.

31 oktober — verspreideditie verslag demonstratie

Op maandag 31 oktober verschijnt De Waarheid in een oplage van 600.000, 16 pagina's dik. Met het draaien van deze editie wordt zondagnacht begonnen, de krant wordt dus vanaf de ochtenduren de gehele dag door opgeleverd. Vanzelfsprekend het belangrijkste in deze editie: het verslag van de demonstratie. We roepen de kollektieven op de voorbereidingen van een grootscheepse verspreiding ter hand te nemen.

over computers, financiën en de mensen die het doen

De Waarheid is een krant en heeft dus een redaktie. Dat kan iedereen waarnemen die dagelijks de krant in de brievenbus krijgt. Maar het bedrijf dat De Waarheid maakt, omvat veel meer dan de redaktie. De krant, zoals hij elke dag weer verschijnt, staat aan het einde van een produktieproces waar velen bij betrokken zijn.
Op de diverse afdelingen van het bedrijf wordt hard gewerkt voor de krant en natuurlijk denkt men ook daar na over verbeteringen in het werk voor de krant. We hebben met een paar van hen gesproken.

De krant „promoten"

De abonnementen-afdeling lijkt, als je daar binnenstapt, in de eerste plaats met computers te maken te hebben. Tussen de computerterminals treffen we Wies Visser aan en zij helpt ons direkt uit de schijn.
„Er bestaan in de agentschappen grote achterstanden in de betaling. Vaak weet men niet wat ze ermee aanmoeten. Er zijn drempels. Om die reden hebben we als afdeling besloten persoonlijk naar de agentschappen toe te gaan, in eerste instantie zij die het moeilijk hebben." „Het gaat", zegt Ron Spakman, „om een stuk assistentie bij organisatorische problemen. Het betekent uitwerking van ideeën, hoe kun je de krant „promoten."
„We willen de colportage in ere houden", zegt Wies Visser. „De vraag is, op welke wijze? Ga je huis aan huis of ga je op de markt staan? Of ga je met een stalletje staan op manifestaties e.d.?"
Gaat het dáárom bij het persoonlijk bezoek aan de agentschappen?
„Er zijn wrijvingen tussen de afdeling hier en de agentschappen", zegt Wies. „Men weet vaak niet hoe het hier werkt, daar willen we verandering in brengen. Het blijkt steeds dat mensen in het land beter gemotiveerd worden als ze weten dat de afdeling achter ze staat. We hebben het kontakt met de agentschappen als prioriteit gesteld. Je kunt hier niet alleen administratief werk doen.
We streven ernaar zoveel mogelijk abonnees op de giro te krijgen, dat wil zeggen gebruik te maken van moderne middelen die ons ter beschikking staan. Vaak zijn de agentschappen de partijafdelingen die de inning van de kwitanties regelen daar tegen met het argument dat ze dan het kontakt met de mensen verliezen. Maar de praktijk is dat de lopers van de krant dat kontakt hebben. Wij vinden dat girobetaling betekent dat de agentschappen tijd vrijmaken voor abonneewerving. Dat is beter dan het alleen tijd steken in het ophalen van geld. We gaan naar de agentschappen toe en leggen uit hoe het zit, wat de financiële positie van de krant is. Met meer geld kunnen we een betere krant maken."
Jullie houden je ook bezig met de bedankjes niet? „Ja, als mensen bedanken, vragen we ze: „Welke krant gaat U nu lezen?" Dan gaan ze hakkelen. Wij zeggen dan: „De Waarheid is toch de enige krant die bijvoorbeeld de moord op Kerwin op de voorpagina plaatst en daar heel veel aandacht aan besteed". Vaak blijven ze dan toch de krant lezen, ondanks de kritiek die ze op de krant hebben. Dat geeft aan hoe belangrijk die gesprekken zijn."
Uit een wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het merendeel van de bedankjes niet politiek, maar financieel zijn. „Financiële bedankjes komen inderdaad het meeste voor, maar vaak zegt men dat als men het niet meer eens is met de krant. Van De Waarheid verwachten de mensen heel erg veel, veel meer dan ze van andere kranten verwachten. Je kunt natuurlijk ook nooit teveel verwachten van onze krant."

Politieke betrokkenheid

Een andere belangrijke afdeling is die van de advertenties, een belangrijke bron van inkomsten voor de krant. Cor Moot aan het woord.
„Het eerste wat eventuele adverteerders ons vragen, is: „Jullie hebben abonneeverlies, niet?" Dat kunnen we dan niet ontkennen. Het is een probleem waar trouwens ook vele andere kranten mee te maken hebben. Wij hebben daarbij dan een positief punt dat de losse verkoop flink is toegenomen. In maart hadden we nog 35, nu 100 losse verkoop-adressen in Amsterdam. Kijk, we hebben nu veel belangstelling, maar het is wel negatieve belangstelling. Toch weet nu iedereen in het land dat De Waarheid bestaat. Voor het werven van advertenties is dat belangrijk. Wij moeten trachten die enorme belangstelling om te zetten in werving van advertenties."
De noodzaak van een advertentiebeleid wordt vaak genoemd. „Het advertentiebeleid is voor ons een politiek beleid, maar niet alleen gericht op politieke groeperingen. We zetten de advertentiekolommen open voor commercie. Dat levert geld op. We staan niet achter de gedachte dat je je wat betreft advertenties zoveel mogelijk moet richten op linkse groeperingen.
We hebben relatief veel kleine adverteerders. Voor hen zijn wij een medium; we zijn wat goedkoper dan andere kranten. Maar het is waar dat de binding van de lezers met de adverteerders minder is geworden. We hanteren nog steeds de leuze „Waarheid-lezers kopen bij Waarheid-adverteerders". Past zo'n leuze nog in de jaren tachtig? De binding van de lezers met de krant is minder emotioneel geworden. Er is meer politieke betrokkenheid."
Hoe krijg je meer advertenties?
„Op de afdeling kunnen we er niet omheen dat we lezers verloren hebben. Die moeten we terugwinnen met vele nieuwe erbij. Het gaat hand in hand: meer lezers, meer advertenties."

Eigen bezorging

De expeditie-afdeling is de dienstverlenende afdeling die op het einde van de produktielijn staat, letterlijk en figuurlijk. Zij is ervoor verantwoordelijk dat de krant in de plaatsen komt waar de lezers wonen. Noodgedwongen is men vaak aangewezen op de PTT.
Jan van Beuzekom heeft echter ideeën over uitbreiding van de eigen bezorging.
„Als je de krant groot wilt maken, moet je ervoor zorgen dat er meer eigen bezorging is, i.p.v. postbezorging. Dat is de enige weg om als volwaardige krant te kunnen funktioneren. We hebben uitgezocht dat het in principe mogelijk is alle plaatsen waar redelijk veel abonnees zijn, te bezorgen. Dat kost geld en dat is de diskussie. Het is een politieke keuze. Levert het abonnee's op? Als het abonnee's oplevert, is het te financieren.
Je krijgt geen geld als je niet hardloopt. Vanuit dat idee moet je een kampanje voor De Waarheid ontwikkelen.
Op het moment dat je met werving begint, kunnen we de krant er ook naar toe brengen, dat wil zeggen op die plaatsen gaan rijden en het financieel rondkrijgen. In Brabant en Gelderland zijn er bijvoorbeeld veel mogelijkheden wat dat betreft."

W.S.

HOE DE WAARHEID LEZERS KAN AANTREKKEN EN BINDEN

Motor van actie en debat

De Waarheid is voor mij allereerst motor van actie. Waar De Volkskrant een verslag geeft van een actie, zal De Waarheid proberen bij te dragen aan het succes ervan. Dat is een beslissend verschil tussen De Waarheid en alle andere dagbladen. De mobiliserende opstelling naar 11 juni, de bewogen en activerende opstelling na de weerzinwekkende moord van het racisme op Kerwin, Prinsjesdag Actiedag of Het Wapen van Woensdrecht op weg naar 29 oktober. Dàt spreekt me aan en daarmee voel ik me verbonden. Met zó'n krant ga ik graag colporteren en zo'n krant neem ik mee naar school.

In het verlengde van die actieve opstelling geloof ik in de huidige fase in de uitbouw van een selectieve formule voor de krant: wekelijkse pagina's met actie/discussie/analyse rond thema's van vredesactie, sociaal-economische strijd,anti-racisme, vrouwenbevrijding of internationale solidariteit.
Visies van communisten en van de vele coalitiepartners op deze gebieden zijn meer dan welkom binnen door de redactie te ontwikkelen discussiekaders. De Waarheid moet een toonaangevend debat in de progressieve beweging kunnen ontwikkelen. Dat stimuleert gerichte werving van lezers onder actieve en betrokken mensen, wat naar mijn mening nog steeds de basis is voor elke vooruitgang.

Om actie en debat te kunnen stimuleren is het nodig dat de redactie terughoudend is in haar opstelling ten opzichte van de CPN en haar coalitiepartners binnen en buiten links. Er kan geen afzonderlijke politieke positiebepaling binnen het debat zijn van ,,de redactie''. Identificatie van de redactie met één stroming binnen of buiten de partij zou immers de dood van elk gelijkwaardig debat betekenen, en de krant tot parochieblad maken. Het partijbestuur van de CPN heeft wat betreft de communistische identiteit van de krant een eigen bijzondere verantwoordelijkheid.

Er bestaat geen zekere en veilige weg vooruit voor De Waarheid, die moedwillig zou zijn verlaten. Hetzelfde geldt voor de CPN. Fouten zijn onvermijdelijk. Maar er moet op zijn minst het vertrouwen zijn dat we er hóe dan ook met partij en krant doorhéén zullen komen. Samen discussiëren over de krant kan alleen als we samen vechten voor haar voortbestaan.

Leo Molenaar
(met dank aan de discussie in het Haagse district)

Hierbij bestel ik 30 exemplaren van ,,Het Wapen van Woensdrecht''.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: .....

METEEN GIREREN.

- Ik gebruik mijn giro als bestelbon en stort *f* 7,50 op girorekening 246337 t.n.v. De Waarheid of gemeentegiro 4605133 t.n.v. de penningmeester van het distrikt Amsterdam onder vermelding ,,Het Wapen''.
- Of Bon in een gesloten envelop verzenden aan het distriktbestuur Nieuwe Leliestraat 169.

MEDEDELINGEN

Landelijke CPN-Vrouwenconferentie

Op **22** en **23 oktober** is er in Amsterdam een **landelijke vrouwenconferentie** over het ontwerppartijprogram. Alle CPN-vrouwen zijn welkom, opgave via secretariaat Vrouwenconferentie, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam.

Miljeu-activistenvergadering

Op **1 oktober** is de **landelijke activistendag** van de CPN-miljeucommissie. Centraal staat de vraag: wat doen we als communisten met miljeuzaken? Dat alles mede op basis van het ontwerpprogram. Alle CPN-leden met belangstelling voor miljeuproblemen/politiek zijn welkom. Plaats: Hoogte Kadijk 145. Aanvang: 10.00 uur.

Colofon

15 september 1983/no. 6

extra editie

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.

Leden van de CPN krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Indien toezending per post wordt gewenst kan dit worden gemeld bij de afdeling Voorlichting en Informatie van de CPN.
Donateurs ontvangen het blad per post (donaties op giro 511002 t.n.v. Alg. Penn. CPN)

Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Walter Schoonenberg, Alain Stom.
Eindredactie: Frank Biesboer
Vormgeving: Leo Klatser
Druk: Dijkman & Co.

Redactiesecretariaat: Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020 - 262565 (tst. 10)
Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.

Bijdragen voor de ledenkrant moeten met de machine geschreven, 25 regels van max 65 aanslagen, regelafstand 1½ worden ingestuurd aan het redactie-secretariaat.
Papier aan één zijde gebruiken.

DE TRIBUNE
SOC.DEMWEEKBLAD

DE TRIBUNE

Zonder beweging geen leven

DE TRIBUNE
DAGBLAD DER COMMUNISTISCHE PARTIJ-HOLLAND

HET VOLKSDAGBLAD

Wat voor velen nu grijze oudheid is hoeft daarom nog niet oninteressant te zijn. De Nederlandse communisten besloten na de inbeslagname van de drukpersen en het verbod van ,,De Tribune in 1934'' bij de herverschijning van de krant een belangrijke stap te nemen. Uit de kop van de krant verdween de ondertitel ,,dagblad van de communistische partij''. Het congres van 1935 en het buitengewone congres van december 1936 zette de volgende stappen: vanaf het voorjaar 1937 verscheen het Volksdagblad dat in de ondertitel gepresenteerd werd als ,,dagblad voor Nederland''. Daarna hadden de vrouwen en mannen die in de zware jaren van de bezetting ,,De Waarheid'' met hun leven verdedigden de richting vastgelegd die een door communisten in stand gehouden dagblad zou moeten gaan om een dagblad voor die vooruitstrevende mensen te worden.
Die ontwikkeling werd zowel door de ijzige storm van de koude oorlog als andere oorzaken in de loop der volgende jaren gestagneerd.

45 Jaar later, onder totaal gewijzigde omstandigheden, geconfronteerd met oneindig veel ingewikkelder taken, blijft de doelstelling ongeschonden rechtop staan: het scheppen en instandhouden van een dagblad dat informeert en spreekt tot alle lagen van het Nederlandse volk die een menswaardige samenleving nastreven, waaruit racisme, uitbuiting, alle vormen van onderdrukking en oorlogsgevaar zijn verbannen...
Onder de huidige omstandigheden, de geweldige vlucht die de communicatiemiddelen hebben genomen en de nieuwe inzichten die we vooral in de laatste jaren hebben gewonnen, kunnen we niet genoeg bewondering hebben voor de politieke helderziendheid die de voortrekkers van toen hebben bewezen. Op het punt waar we aangekomen zijn zullen we de vraag moeten beantwoorden op welke manier een dagblad voor de mensen die onze gemeenschappelijke doelstellingen willen verwerkelijken een ondersteunend en bindend element kan zijn. Daarom moeten we weten wat mensen in onze dagen van een krant in het algemeen en van een krant voor heel links mogen en kunnen verwachten. Die journalistieke formule te vinden is geen aangelegenheid die in een handomdraai tot stand komt.

Techniek en verstand

In de achter ons liggende fase van de ontwikkeling zijn een aantal voorwaarden om tot een moderne aan de behoeften beantwoordende krant te komen vervuld. De technische uitrusting behoort, dankzij de enorme inspanningen van de lezers, vrienden en personeel tot de modernste van ons land.
De volgende vraag die gesteld mag worden is die van de ontwikkeling van de journalistieke kwaliteit.
In de afgelopen maand konden een aantal voorbeelden gesignaleerd worden aan de hand waarvan de nieuwe formule duidelijk gemaakt kan worden.

DE WAARHEID.
VERSCHIJNT ONREGELMATIG 23 NOV. 1940.

De manier waarop de redactie de infiltratie van de Centrumpartij in de groene beweging, groepen van dierenbeschermers en natuurbescherming aangetoond heeft; het bloot leggen van de verbindingen tussen onroerendgoed speculanten en de directie van het ABP zijn slechts twee voorbeelden die ons leren dat het uitspitten van informatiebronnen de grondslag is voor politiek handelen en actief optreden door partijen en maatschappelijke bewegingen. De krant dwingt op deze manier politiek verantwoordelijken tot daden en controleert ze op doelmatigheid bij de bestrijding van misstanden. Dat is belangenbehartiging die dieper in het maatschappelijke leven ingrijpt dan het eindeloos herhalen van vage algemeenheden.

DE WAARHEID
VOLKSDAGBLAD VOOR BEVRIJD NEDERLAND.
WEEKBLAD IN DE BEZETTE GEBIEDEN.
Vijfde Jaargang 17 Januari 1945

De behandeling van het RSV-schandaal in de kolommen van De Waarheid dwong concurrerende dag- en weekbladen te volgen en resulteerde in het aanvaarden van het voorstel van de kamerfractie tot het instellen van de Parlementaire Enquete Commissie.
De redactie moet in de gelegenheid blijven en in een nog betere positie komen om haar horzelfunctie te vervullen bij het bestrijden van maatschappelijke misstanden en schandalen. Geen nieuwsmedium mag de kans hebben wat dan ook te verzwijgen of met de mantel der liefde te bedekken.

DE WAARHEID
VOLKSDAGBLAD VOOR NEDERLAND
BEVRIJDINGS NUMMER

Ten onrechte wordt deze informatietaak nogal een voor sensatiejournalistiek uitgemaakt. Dat degenen die ontmaskerd werden zoiets staan te roepen mag als vanzelfsprekend worden beschouwd. Dat slachtoffers en mensen die de maatschappij willen veranderen zo een vergissing maken is onbegrijpelijk.
Wanneer dit werk gedaan wordt door verantwoordingsbewuste mensen met inzicht in de behoefte van politiek verantwoordelijken naar informatie die aanleiding kan zijn tot actie dan kunnen communisten daartegen moeilijk bezwaar hebben. Integendeel het ligt in de natuur van de zaak dat zij die journalisten met alle hen ter beschikking staande middelen zullen ondersteunen.

Traditie- geen sleur

Toch heeft die taakopvatting in de progressieve journalistiek ook een effect dat sommige, overigens goedwillende mensen, schichtig maakt. Niet alles wat zij te lezen krijgen is de bevestiging van meningen die ze sinds jaren als vanzelfsprekend beschouwen. Dat brengt ons bij de vraag of een krant er is om die meningen en de (voor) oordelen van zijn lezers te bevestigen. Wanneer we daar vanuit gaan zullen we langzaam maar zeker verschrompelen tot een kerkeblaadje dat geen enkele uitstraling heeft buiten de eigen kring. Erger nog, het eigen scheppend vermogen van communisten en hun partij zal meer en meer verschralen. Open zijn naar, kennis nemen van opvattingen die bij anderen heersen zetten ieder afzonderlijk en de partij in zijn geheel aan om eigen standpunten kritisch te toetsen en die van anderen op hun waarde te onderzoeken. Die meningen van anderen zullen zeker niet altijd geestdriftig ontvangen worden. Ze zullen soms als verwerpelijk beschouwd worden of een benadering van een vraagstuk aanbieden die men zelf over het hoofd gezien heeft.

Hoe het ook zij, het zal ons altijd aanzetten tot kritisch denken over eigen en andermans stanpunten t.o.v. gebeurtenissen en verschijnselen. Dat proces opgang brengen behoort naast het informeren tot de meest wezenlijke taken van een dagblad voor heel links.
Kunnen communisten zich iets beters voorstellen om al hun kunnen, middelen en daadkracht aan te wenden dan het scheppen en in stand houden van een dergelijke kwaliteitskrant?

DE WAARHEID
VOLKSDAGBLAD VOOR NEDERLAND

Laten we er niet omheen draaien. Voor mensen die gewend zijn elke avond zwart op wit de bevestiging van hun veronderstelde gelijk in de brievenbus te krijgen is de stap die we nu aan zetten op de weg die we in 1935 zijn ingeslagen een hele grote. Net zo moeilijk als die voor velen onder ons schijnt te zijn, zo ingewikkeld is de taak die redactie en directie daarmee op de schouders werd gelegd. Lezers en journalisten zullen voor we tot een ideaal weefsel komen vast en zeker nog wel eens over elkaars voeten struikelen. Dat is geen drama als beide categorieën maar bereid zijn elkaar bij zulke gelegenheden weer op de been te helpen.

LEO KLATSER

De Waarheid ook voor

tel:262565

30 september 1983 / nr. 7

CPN leden krant

— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Achter op deze ledenkrant staat het affiche voor de demonstratie van de 29e. Hebt u de ledenkrant gelezen, hang dan het affiche achter het raam.

Eerste ronde programdebat kan van start

Het is zover: de tekst van het ontwerp-program is gereed en vastgesteld door het partijbestuur. Nu is het woord aan de partij om erover te discussiëren en zonodig amendementen in te dienen. De eerste ronde in het programdebat kan van start: de mogelijkheid tot amendering loopt tot uiterlijk 1 december. *(Zie pag. 5-8)*

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Oproep partijbestuur

naar Den Haag

Door het Komitee Kruisraketten Nee is een nationale demonstratie in voorbereiding tegen de plaatsing van nieuwe kernwapens.

Met deze demonstratie moet de regering Lubbers duidelijk worden gemaakt dat er géén kruisraketten in ons land mogen worden geplaatst. De regering dient de specifieke positie van Nederland als bakermat van de Hollanditis, te gebruiken voor een actieve politiek gericht op het doorbreken van de kernwapenwedloop.

De aanwijzing van Woensdrecht en de recente opstelling van de regering geven aanleiding tot ernstige ongerustheid. Premier Lubbers doet uitspraken die er op neerkomen dat de Nederlandse regering nu zo langzamerhand over plaatsing moet gaan besluiten; staatslieden vanuit het buitenland lopen af en aan om Nederland te pressen tot plaatsing, waartegenover door de Nederlandse regering nauwelijks enig verweer wordt geboden.

Het partijbestuur roept daarom al haar leden en sympathisanten op zich in te zetten om de 29e oktober tot een overweldigend succes te maken.

Geen nieuwe kernwapens in Nederland, maar ook niet in andere landen van Europa, noch in West, noch in Oost. Dat is de inzet van de demonstratie van 29 oktober. Een positief Nee van Nederland tegen plaatsing zal een belangrijk signaal zijn voor het tegenhouden van plaatsing van nieuwe kernwapens in andere landen in Europa.

Dàt kunnen we bereiken. Het is onaanvaardbaar dat de Nederlandse regering zich afhankelijk dreigt te maken van de bewapeningspolitiek van Reagan. De strijd tegen de Neutronenbom heeft laten zien dat een breed protest in staat is geweest om plaatsing van dat wapen in Europa tegen te houden.

Opnieuw zullen de vredeskrachten massaal hun stem moeten laten horen om een nieuwe ronde in de kernbewapening te blokkeren. De CPN als medeorganisator van de demonstratie wil daartoe bijdragen.

Maak van de 29e oktober een daverend appèl voor de vrede. Kom mee naar Den Haag. Help mee met de mobilisatie van mensen.

Oproep aan alle leden en sympathisanten van de CPN

Extra financiële steun voor partij en krant

„De CPN is een veeleisende partij: niet alleen ten opzichte van de regering en de ondernemers, ten opzichte van degenen die nieuwe atoomraketten willen plaatsen, maar zeker ook ten opzichte van zichzelf."

Aldus een van de passages uit de oproep voor de nieuwe donatie-Campagne voor de partij en De Waarheid.

Deze oproep is van des te meer belang naar aanleiding van berichten in een aantal streekbladen alsof de krant op korte termijn niet meer zou kunnen verschijnen.

Onmiddellijk reageerden lezers met een extra financiële bijdrage. Bijvoorbeeld twee kameraden uit Amsterdam, die samen negentig jaar lid van de partij zijn en een bedrag van negentig maal honderd gulden gaven!

Hoewel Gerard Pothoven, directeur van De Waarheid, terecht deze sfeermakerij door de streekpers heeft afgewezen, is duidelijk dat de financiële situatie al langere tijd gecompliceerd is en verre van gemakkelijk.

Een en ander heeft het al noodzakelijk gemaakt om een aantal bezuinigingen door te voeren. Ook kostenstijgingen en een nog niet volledig stopgezet abonneeverlies maken het extra moeilijk. Daarnaast is een van de hoofdproblemen het uitblijven van de uitkering van de toegezegde steun uit het Bedrijfsfonds voor de Pers. Dit fonds is door de overheid opgezet ter ondersteuning en instandhouding van pluriformiteit in de Nederlandse dagbladpers. Een uitkering uit dit fonds die al was toegezegd voor het einde van 1982, is nog steeds niet ontvangen.

Met name door deze situatie heeft de CPN zich gedwongen gevoeld om méér dan toegezegde gelden over te maken naar de krant. *Om hoe dan ook in deze crisisperiode de pers voor héél links in stand te houden*

Daarom roepen wij nu alle leden van de CPN op om in de komende dagen en weken extra financiële steun te geven en te organiseren.

We doen deze extra oproep, gesterkt door de eerste reacties, en het feit dat deze campagne al in een aantal afdelingen en districten is gestart. Zo heeft Den Haag haar donatietaak voor meer dan 100% ingetekend, en laat district Groningen zien dat er vaart zit in de financiële campagne. Ook Noord-Holland-Noord heeft naast de financiële campagne iets nieuws ontwikkeld wat navolging verdient. In ieder geval gaat ook Amsterdam er mee aan de slag. Ze zijn gestart met het motto:

Honderd mensen geven *f* 1.000,-
Duizend mensen geven *f* 100,-
Tienduizend mensen geven *f* 10,-.

Dan is er de afdeling Tuindorp-Oostzaan die in een bewogen tekst aangeeft, dat hoe dan ook voor het voortbestaan van De Waarheid er veel geld nodig is en georganiseerd kan worden (zie pag. 9).

Gironummer t.n.v. Penningmeester CPN 511 00 2.

CPN EN STRIJD VOOR VREDE EN ONTWAPENING

de notitie van het dagelijks bestuur

In de besprekingen die de CPN in de komende maanden met communistische, socialistische en andere progressieve partijen zal voeren, nemen de vraagstukken van de strijd voor vrede en ontwapening een overheersende plaats in.
De vertegenwoordigers van de CPN die aan deze ontmoetingen zullen deelnemen, gaan in deze besprekingen van de volgende standpunten uit, voortvloeiend uit de besluiten van de laatste congressen en van het partijbestuur en zijn verschillende commissies:

De CPN veroordeelt de bewapeningswedloop die thans in een nieuwe spiraal dreigt te geraken. Zij heeft zich steeds uitgesproken voor een verbod van alle kernwapens, voor stopzetting van de produktie van deze wapens, van de proefnemingen ermee en voor vernietiging van deze wapens. Zij keert zich tegen de produktie van de proefnemingen met en de plaatsing van nieuwe soorten massavernietigingswapens, het neutronenwapen, chemische en biologische wapens, wapens voor gebruik in de kosmos. Zij richt zich eveneens tegen de zogenaamde modernisering van de kernwapenarsenalen.
Ditzelfde geldt voor de steeds grotere bedragen eisende ontwikkeling en modernisering van de conventionele wapens, zoals bijv. de Patriotraket.

• De CPN treedt op voor een aanzienlijke vermindering van de militaire uitgaven, in ons land zowel als in andere landen, in het westen en in het oosten.
Dit is des te meer noodzakelijk nu duidelijk aan de dag treedt, dat de bewapeningswedloop en de enorm opgevoerde militaire budgets de economische crisis in de wereld verscherpen en de toestand verergeren, met name in de landen van de derde wereld waar honger en ziekte op tragische en mensonterende wijze om zich heen grijpen, maar ook in de geïndustrialiseerde landen.
Het is voor een land als Nederland, met een van de hoogste werkloosheidscijfers van de industriële landen, onaanvaardbaar enorme bedragen te verkwisten voor militaire doeleinden.
Het vrijmaken van bedragen uit de militaire begrotingen, om te beginnen minimaal 5 procent in 1984, zou kunnen dienen voor het bestrijden van de crisis, in de derde wereld zowel als in eigen land. Voor ons land stelt de CPN een daling voor van de defensiebegroting voor 1984 met 1 miljard gulden.

• De bewapeningswedloop in kernwapens heeft tot een enorme voorraad van deze massavernietigingswapens geleid.
Dit maakt het des te dringender dat alle kernmogendheden verklaren, afzonderlijk of tezamen, dat zij het atoomwapen niet als eerste zullen gebruiken. De CPN verlangt van de Nederlandse regering dat deze in alle internationale organen waarin zij vertegenwoordigd is, hiervoor zal optreden.

• De CPN is van mening, dat de atoombewapening, in het westen ~~zowel als het oosten, moet worden~~ teruggedrongen, te beginnen met de bevriezing ervan. De twee machtigste staten die beide over enorme hoeveelheden kernwapens beschikken, dragen hierbij een bijzondere verantwoordelijkheid.

• De CPN keert zich tegen de nieuwe opvoering van de kernbewapeningswedloop, niet alleen in kwantitatieve maar ook in kwalitatieve zin, die samenhangt met de plaatsing van nieuwe Amerikaanse Pershing-2- en Cruise-atoomraketten in vijf Westeuropese landen. Het gaat hierbij om atoomwapens die als first-strike wapens moeten worden beschouwd.
De CPN pleit voor een zelfstandig, onafhankelijk en definitief besluit van Nederland om de plaatsing van Cruise-raketten in ons land niet toe te staan. Het verhinderen van de plaatsing in West-Europa en in Nederland ziet de CPN ook als stap die moet leiden tot vermindering van de atoombewapening van de Sowjet-Unie.

WEG UIT DE WAPENWEDLOOP

De brochure ,,weg uit de wapenwedloop" schetst welke betekenis de CPN hecht aan de vredesbeweging: deze is een van de belangrijkste politieke krachten die in staat is de wapenwedloop te doorbreken.
Om die mening te onderbouwen wordt een historisch overzicht gegeven van de wapenwedloop en van de opkomst van de vredesbeweging in '77.
Voorts wordt ingegaan op de rol van de beide grootmachten, VS en de Sovjet-Unie, ten aanzien van de bewapening, waarin ook de verschillende posities van beide landen worden beoordeeld.
Tot slot gaat de brochure in op de perspectieven van de vredesbeweging en de rol die Nederland kan vervullen bij het terugdringen van de kernbewapening.
De prijs van de brochure is *f* 2,-.

• Met verontrusting heeft de CPN kennis genomen van de feitelijke stilstand in de besprekingen te Genève tussen de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie over de kernwapens voor middenlange afstand.
Van de zijde van de Verenigde Staten worden geen redelijke, bespreekbare voorstellen gedaan. De indruk is geschapen dat de regering-Reagan geen werkelijke resultaten wenst. Dit vindt zijn bevestiging in de door Amerikaanse strategen ontwikkelde ideeën over een ,,beperkte" en winbare atoomoorlog en de uitspraken dat gestreefd wordt naar een overwicht in kernwapens.
Ook weigeren de Verenigde Staten de kernmachten van Engeland en Frankrijk bij de getalsmatige vergelijking van kernraketten en -koppen te betrekken. (Het CPN-congres van november 1982 heeft erop gewezen dat naar de mening van de CPN deze kernmachten bij de onderhandelingen behoren te worden betrokken.)
De Sowjet-Unie heeft een aantal concrete voorstellen ter onderhandeling voorgelegd, die een diepgaande en nader preciserende bespreking van de gehele problematiek van de middellange afstandsraketten mogelijk maken.
De onderhandelingen in Genève zijn met grote vertraging gestart en verlopen uiterst moeizaam. Ze worden nog gecompliceerder door de herhaalde verklaring van Amerikaanse en NAVO-zijde dat eind van dit jaar met stationering van nieuwe atoomraketten zal worden begonnen.
De CPN is van mening dat de onderhandelingen in Genève, indien ze dit najaar nog niet tot gunstige resultaten leiden, moeten worden voortgezet, zonder dat er een plaatsing van nieuwe raketten zal plaatsvinden en zonder dat de Sowjet-Unie haar moratorium op het stationeren van SS-20 raketten opheft.
De CPN acht het van belang dat de bewegingen voor de vrede in Europa en Amerika, parlementen en regeringen hun standpunten aan de conferentiedeelnemers kenbaar maken en verlangen dat ook hun opvattingen deel uitmaken van wat er in Genève besproken wordt.

• In de beoordeling van de stand van de bewapening van de twee grote militaire bondgenootschappen wordt vaak gesproken over de noodzaak van evenwicht. Een zeker evenwicht in bewapening kan van betekenis zijn, vooral als het op een zo laag mogelijk peil zou worden bepaald. Onder de huidige omstandigheden komt het streven naar evenwicht veelal neer op een uitbreiding van de bewapening.
Beperking van de bewapening en kernontwapening is naar de mening van de CPN de belangrijkste doelstelling. Daartoe is het vooral nodig dat een evenwicht wordt bereikt en in stand gehouden van wederzijdse *veiligheid*. Dit eist veeleer politieke stappen die daartoe bijdragen, dan bewapening.
Teneinde een evenwicht in veiligheid te bereiken, kunnen de volgende stappen naar de mening van de CPN van gewicht zijn:

a. Eigen initiatieven van de kleinere landen binnen de militaire bondgenootschappen en van niet-gebonden landen.
In dit kader pleit de CPN voor het kernwapenvrij maken van ons land.

b. Uitbreiding van de wederzijdse contacten,ook in de huidige periode nu getracht wordt een koude oorlogssfeer op te roepen, op cultureel, economisch en politiek gebied, zowel van bilaterale als van multilaterale aard.

c. Op alle niveaus dient gestreefd te worden naar het terugdringen van bestaande vijandbeelden die de relaties tussen volken en staten bemoeilijken en verstarren.

d. Het scheppen van kernwapenvrije zônes, in het noorden van Europa, in Centraal-Europa, (zie de voorstellen van Olof Palme e.d.), in de Balkan.

e. Het tot stand brengen van vertrouwenwekkende en ontwapeningsmaatregelen, o.a. op de weldra volgens het besluit van de conferentie van Madrid bijeen te roepen conferentie in Stockholm.

f. Een uitspraak van alle kernmogendheden dat zij nimmer atoomwapens zullen gebruiken tegen landen die zelf niet over dergelijke wapens beschikken en ze niet op hun grondgebied toelaten.

• Om de visie van de CPN uit te dragen en genoemde doelstellingen te bevorderen, treedt de CPN op voor versterking van samenwerking en dialoog met communistische, socialische en andere progressieve partijen.
De CPN streeft naar nieuwe vormen van internationale samenwerking die uitdrukking geven aan onderlinge solidariteit in de strijd voor de vrede en die open staan voor de inbreng vanuit vredesbewegingen.

• De CPN wijst erop dat de vredesbewegingen waartoe zij haar bijdrage geeft en zal geven, een grote taak op zich hebben genomen. Zij hebben de mogelijkheid voor mensen uit de meest verschillende kringen, met ver uiteenlopende levensbeschouwelijke opvattingen, om vanuit een besef van persoonlijke verantwoordelijkheid een eigen zelfstandige bijdrage te geven. De ontwikkeling van deze bewegingen is van enorm belang om ingrijpende veranderingen in de relaties tussen de staten en een grotere invloed van de volken zelf op het beleid van de regeringen tot stand te brengen.
In het optreden van de vredesbewegingen, met haar pluralisme in visies en de autonomie van haar handelen komen de volgende doelstellingen naar voren; het bereiken van vrede en ontwapening; het terugdringen en verbieden van de kernwapens; het tot stand brengen van de ontbinding van militaire blokken en het bereiken van vrijheid en souvereiniteit van toekomst van de mensheid, die bedreigd wordt met ondergang in een kernoorlog.
Zij zijn het waard om er alle krachten voor in te zetten.

Gang van zaken rond de reis

Bezoek aan de CPSU onderdeel reeks van internationale contacten

Het bezoek van Ina Brouwer en Jaap Wolff aan de CPSU heeft de nodige publiciteit gekregen, vooral omdat deze reis verbonden is met het aftreden van Gijs Schreuders als Kamerlid.
De persmededelingen overziende blijkt dat daarin een nogal verbrokkeld en verward beeld wordt gegeven van de gang van zaken rond deze reis. Vandaar een terugblik hoe de voorbereiding van de reis naar de Sowjet-Unie in z'n werk is gegaan.

Internationale contacten

De reis naar de Sowjet-Unie staat
Het bezoek aan de CPSU staat niet op zich, maar is onderdeel van het geheel van activiteiten dat door het partijbestuur wordt ontplooid in het kader van internationale contacten.
Het 28ste congres heeft op dat punt ook een duidelijke opdracht aan het partijbestuur meegegeven, met name gericht op de hoogste prioriteit die de partij toekent aan het verhinderen van een nieuwe ronde in de atoomwapenwedloop.
Direct na het congres wordt de buitenlandcommissie van het partijbestuur gevormd die tot taak krijgt op het gebied van de interntacten voorstellen te ontwikkelen.
In de partijbestuurszitting van 27/28 mei presenteert de buitenlandcommissie haar eerste verslag, waarin een beeld wordt gegeven van de contacten die tot dan toe hebben plaatsgevonden en worden plannen voor nieuwe internationale besprekingen ontvouwd.
De commissie benadrukt daarbij dat **„bij internationale contacten uit wordt gegaan van de opvattingen van de partij zoals neergelegd in de congresbesluiten als ook van de ideeën in het ontwerp-partijprogram."**
Gezien de actualiteit stelt de commissie voor de contacten toe te spitsen op:
— *het bijdragen tot de strijd voor de vrede en tegen een nieuwe kernwapenwedloop*
— *ten aanzien van de Westeuropese contacten de voorbereiding van de Europese verkiezingen*
— *het kennis nemen van en uitwisselen van opvattingen over internationale ontwikkelingen en om meer kennis te vergaren over de toestanden in andere landen en over het optreden van andere partijen.*
In dat kader worden voorstellen gedaan voor een reeks internationale contacten, waaronder ook het werkbezoek aan de CPSU. Het partijbestuur keurt na discussie het verslag van de buitenlandcommissie goed en stemt in met de plannen die er zijn voor de nieuwe internationale contacten.
Op grond daarvan gaan buitenlandcommissie en Dagelijks Bestuur aan de slag om dat programma uit te voeren.
Bij het samenstellen van de delegaties wordt uitgegaan van de spreiding over personen, mannen en vrouwen, en ervaring.

Notitie vrede en veiligheid

In verband met de voorbereiding van de reizen die vooral gericht zijn op de strijd tegen de raketten
besluit het Dagelijks Bestuur om een notitie te maken, waarin op een aantal punten ideeën en voorstellen, gericht op de actualiteit, worden uitgewerkt.
Deze notitie is een op de actualiteit toegespitste uitwerking van de congresbesluiten over vrede en veiligheid, en is naast de congresbesluiten zelf bestemd als gesprekssstof voor de delegaties die namens de partij de komende maanden vele bezoeken zullen afleggen. Bovendien maakt de notitie het ook voor de partij inzichtelijk waarover in de internationale contacten wordt gesproken.
Deze notitie wordt opgesteld door het Dagelijks Bestuur en besproken in een vergadering van de buitenlandcommissie, waarna de notitie op 23 augustus aan de pers ter beschikking wordt gesteld. Dan wordt tevens een *overzicht* gegeven van internationale contacten.
Voor de vakantie betreft het contacten met de communistische partijen van België, West-Duistland, Groot-Brittanië, de Belgische Socialistische partij, de Deense SF, de S.E.D., Agalev (België), Grünen, de Mapam uit Istraël, Charta '77 en Solidarnosc.
Na de vakantie zijn gepland bezoeken aan de communistische partijen van Sowjet-Unie, Bulgarije, Frankrijk, Italië, Portugal, Roemenië, Spanje, de Joegoslavische Communistenbond, de Hongaarse Socialistische Werkerspartij, Zweedse Linkse partij communisten en de Freeze beweging in de Verenigde Staten.

De reis naar de Sowjet-Unie

Over de reis naar de Sowjet-Unie en de samenstelling van de delegatie hebben verschillende discussies plaatsgevonden, zowel in Dagelijks Bestuur, de buitenlandcommissie als in gesprekken van Ina Brouwer met Gijs Schreuders.
Daarbij speelden de volgende overwegingen een rol:

— *samenstelling van de delegatie.*
Deelname van iemand van de Kamerfractie wordt wenselijk geacht. Immers, ook van andere partijen bezoeken Kamerfracties de Sowjet-Unie en het beschikken over dergelijke internationale contacten is van belang voor de komende Kamerdebatten over de raketten
— *tijdstip van de reis*
Het laten plaatsvinden van de reis zo vroeg mogelijk voor de aanvang van de nieuwe onderhandelingsronde in Genève is van belang. Bovendien wordt ernaar gestreefd de reis te laten plaatsvinden voor de aanvang van de werkzaamheden van de Kamer.
Besloten wordt dat Ina Brouwer en Jaap Wolff de delegatie vormen en dat zij eind augustus hun bezoek zullen afleggen.
Bij het vaststellen van het tijdstip van de reis moet bovendien gerealiseerd worden dat zoiets maanden voorbereiding kost en intensief overleg met de ontvangende partij, in dit geval de CPSU.

Elke suggestie alsof er
sprake zou zijn van een overhaast vertrek naar Moskou, mist dan ook elke grond van waarheid.

Bezwaren

Vlak voor het vertrek van Ina Brouwer en Jaap Wolff deelt Gijs Schreuder aan Elli Izeboud mede dat hij zeer ernstige bezwaren heeft tegen het voorgenomen bezoek van Ina Brouwer.

Uit dat gesprek wordt de conclusie getrokken dat Gijs Schreuders zijn kritiek en bezwaren aan het partijbestuur zal voorleggen, waarbij een inhoudelijke bespreking zal volgen als de delegatie terug is.
Bij het vertrek van de delegatie naar de Sowjet-Unie was het aftreden van Gijs Schreuders dus niet te voorzien.
In de partijbestuurszitting van 28 augustus wordt op verzoek van Gijs Schreuders de gang van zaken rond de reis besproken, voorafgaand aan een inhoudelijke bespreking die zal volgen als de delegatie terug is.
Op die partijbestuurszitting blijkt een overgrote meerderheid van het partijbestuur de bezwaren van Gijs Schreuders niet te delen.
Wel zijn een aantal partijbestuursleden van mening dat het in dit geval beter was geweest als het dagelijks bestuur het partijbestuur van te voren had geïnformeerd.
Voor Gijs Schreuders is dat aanleiding om de dag daarop in een brief aan het partijbestuur zijn aftreden als Kamerlid en zijn terugtrekken uit het partijbestuur bekend te maken.
Het Dagelijks Bestuur concludeert op basis van de bespreking over de gang van zaken in het partijbestuur dat zij weliswaar volstrekt terecht en formeel juist vanuit en binnen de eerdere besluiten van het partijbestuur heeft gewerkt, maar dat het beter zou zijn geweest de problematiek vooraf in het partijbestuur te behandelen. Gezien accentverschillen in de benadering en discussie over de samenstelling van de delegatie was de behandeling in alleen de buitenlandcommissie en het Dagelijks Bestuur kennelijk onvoldoende.
In de conclusies, die Elli Izeboud aan het eind van de behandeling van dit agendapunt formuleerde, benadrukte zij de betekenis van het bezoek aan de CPSU:
„Voor het eerst na ons congres heeft een meningsuitwisseling plaatsgehad met de CPSU. Het is van betekenis op zich dat — bij het bestaan van grote meningsverschillen — daarover open gediscussieerd is, dat een dialoog en polemiek hebben plaatsgehad.
Angst voor een verkeerde uitleg van gesprekken met anderen zou tot verlamming kunnen leiden. en dat is — gezien de ernstige situatie rondom de rakettenkwestie — onverantwoord.
De Nederlandse communistische partij heeft een eigen, nieuwe visie ontwikkeld op tal van vraagstukken, nieuwe inhoud aan communisme gegeven. Dat mogen we niet voor ons houden door ons in een internationaal isolement te plaatsen of door het debat aan anderen over te laten."

Verslag van het bezoek aan de CPSU

Door Ina Brouwer

Vrijwel iedereen is op de hoogte van het feit, dat Jaap Wolff en ik eind augustus een werkbezoek aan Moskou brachten. Niet of nauwelijks is bekend geworden wat dit bezoek opleverde, met wie en waarover gesprekken zijn gevoerd.
Weliswaar heeft de delegatie verslag gedaan op een persconferentie, maar de daar gedane mededelingen werden nauwelijks in de pers weergegeven en bovendien overschaduwd door het debat over het aftreden van Gijs Schreuders als lid van de Tweede Kamer.
In de zitting van het partijbestuur van 2 september j.l. is uitvoerig verslag uitgebracht. Een beknopte weergave daarvan wil ik hieronder geven.

Ons bezoek had plaats van 25 tot 30 augustus, vlak voordat de nieuwe en mogelijk laatste ronde van de onderhandelingen in Genève over de middenlange afstandswapens aanving. Van te voren hadden wij meegedeeld, dat we de gesprekken met de CPSU wilden concentreren op de vraagstukken van vrede en veiligheid en in het bijzonder op het verhinderen van het intreden van een nieuwe spiraal in de kernwapenwedloop. We gingen dus niet om geld te halen voor De Waarheid, het verhaaltje dat in Vrij Nederland is gebracht. Dat geld zullen we zelf moeten bijeenbrengen...!
In de dagen van ons verblijf voerden we een reeks gesprekken, meestal zeeer langdurig. Dat geschiedde in het Engels, het Duits en het Nederlands, met en zonder tolken.
De belangrijkste besprekingen hadden we met een delegatie van het Centraal Comité van de CPSU, bestaan uit *Michail Zimjanin,* secretaris van het Centraal Comité, en *Vadim Zagladin,* eerste plaatsvervangende leider van de internationale afdeling van het Centraal Comité. Deze bespreking nam op 29 augustus over twee dagdelen verspreid ongeveer viereneenhalf uur in beslag.
Daarnaast hadden we interessante gedachtenwisselingen met *Georgi Arbatov,* lid van de Opperste Sowjet en directeur van het Instituut USA en Canada, en met *O. Bykov,* waarnemend directeur van het Instituut voor Wereldeconomie en internationale betrekkingen, en drie van zijn medewerkers, t.w. *Kosolapow, Andrejew en Golosjko.* We voerden gesprekken met *Alexandra Bjeregova,* secretaresse van de Centrale Raad van Sowjet-vakbonden, en *Bovin,* politiek commentator van de Izwestija, beiden lid van de Opperste Sowjet van de RSFSR, en hadden een interessante discussie met een van de leiders van de Russische Orthodoxe Kerk, aartsbisschop *Alexander* van Zagorsk, die tevens rector is van de Moskouse theologische Hogeschool van deze kerk. Enkele andere geplande ontmoetingen moesten vervallen, omdat we een dag eerder naar Nederland terugkeerden in verband met het aftreden van Gijs Schreuders.

Nieuwe raketten

Bij de gesprekken vormden de congresbesluiten en de notitie van het dagelijks bestuur voor ons de grondslag.
Van onze zijde onderstreepten we, dat wij de plaatsing van nieuwe atoomraketten in Nederland volledig afwijzen. De afwijzing wordt door de meerderheid van de Nederlandse bevolking verlangd en kan dan ook niet afhankelijk worden gemaakt van de vraag of er wel of niet resultaat wordt behaald bij de onderhandelingen in Genève.
Doorslaggevend is voor ons de kracht van de brede en diep verankerde vredesbeweging.
Dat betekent uiteraard niet, dat de onderhandelingen in Genève van geen belang zouden zijn. De gang van zaken op deze conferentie is verontrustend. De stagnatie van de besprekingen wordt benut om een sfeer te scheppen alsof plaatsing niet meer te keren is. Dit gaat samen met een propaganda-actie tegen de vredesbeweging. In ons land verlangen wij, dat de onderhandelingen in Genève als er tegen het einde van dit jaar geen oplossing is bereikt, worden voortgezet en dat er dan geen nieuwe raketten worden geplaatst, in het westen noch in het oosten.
Wij gaven een uiteenzetting over ons voorstel om de vredesbewegingen in Europa en Amerika, regeringen en parlementen van landen uit beide blokken en van neutrale en niet-gebonden landen hun standpunten aan de conferentiedeelnemers te doen uiteenzetten, zodat ook deze deel gaan uitmaken van het ter conferentie besprokene. Dit idee werd door onze gesprekspartners met belangstelling ontvangen. Toegezegd werd, dat het met de Sowjet-onderhandelaar in Genève zou worden doorgenomen.

Ondertussen hebben verscheidene andere communistische partijen overeenkomstige voorstellen gedaan. Er is een stap in die richting gezet van Roemeense zijde en op de slotdag van het Unità-festival (zondag 19 september) heeft Berlinguer namens de Italiaanse communistische partij verlangd, dat de Europese landen van beide pacten bij de conferentie moeten worden betrokken.
Van onze zijde werd onderstreept van hoe groot belang het is dat er initiatieven genomen worden van de zijde van de kleinere landen uit beide blokken om de bewapeningsspiraal te doorbreken en een weg terug te vinden naar vermindering en uiteindelijk afschaffing van de atoombewapening.
In ons eigen land treden wij op voor een zelfstandig en onafhankelijk te treffen definitief besluit om geen Cruise-raketten te plaatsen. Wij verlangen Nederlandse initiatieven, ook met andere kleine landen tezamen, om de wedloop in kernwapens te keren. En wij begroeten initiatieven en ideeën van andere landen om tot doorbreking van de dreigende ontwikkeling te geraken. Denken we aan het optreden van de Griekse regering en de voorstellen en eenzijdige stappen van Roemeense zijde. Dat betekent een sterke ondersteuning voor de vredesbeweging.

Evenwicht in veiligheid

In de besprekingen met de CPSU is lang gesproken over ons idee
dat meer aandacht dient te worden besteed aan het bereiken van een evenwicht in veligheid, meer dan aan het evenwicht in wederzijdse bewapening van NAVO en Warschaupact.
Wij wezen erop, dat het streven naar evenwicht in de bewapening steeds weer neerkomt op uitbreiding ervan en dat tot op een peil dat op zichzelf reeds een directe bedreiging vormt voor het voortbestaan van de mensheid. De vraag wie met de wedloop begonnen is en wie op uitbreiding ervan aanstuurt, verliest haar betekenis omdat de volkeren bedreigd worden door atoomwapens van beide zijden en daarom ook van beide zijden ingrijpende stappen verlangen tot het terugbrengen en wegnemen van de gevaren.
De vredesbeweging die zich overal ontwikkelt, eist dat niet vastgehouden wordt aan de oude denkpatronen van het militaire evenwicht.
Een politiek van evenwicht in wederzijdse veiligheid verlangt dat er vooral politieke stappen worden gezet.
Deze gedachten leidden tot openhartige en soms scherpe gesprekken.
Allereerst bleek daaruit dat er diepe bezorgdheid bestaat over de huidige situatie en de mogelijke verslechtering van de internationale toestand.
Er bestaat een gevoel ernstig bedreigd te zijn, zowel door de plaatsing van nieuwe atoomraketten die strategische doelen in de Sowjet-Unie snel kunnen bereiken, maar ook door het geheel van Reagans

optreden, dat men gericht ziet op het tot stand brengen van militaire superioriteit van de NAVO.

Dat dwingt de Sowjet-Unie ertoe, zo was de redenering, te denken aan de kracht van de eigen verdediging. In dit verband wordt voortdurend gewezen op de Tweede Wereldoorlog en de twintig miljoen slachtoffers die de doorlog voor de Sowjet-Unie met zich meebracht en waarvan de gevolgen zich nog elke dag doen gevoelen. Mede vanuit deze optiek wordt het handhaven van een militair evenwicht als onontbeerlijk beschouwd.
In de discussies trad naar voren, dat in de Sowjet-Unie het feit, dat in grote trekken zo'n militaire pariteit is tot stand gebracht, als uiterst belangrijk voor haar veiligheid wordt beschouwd en dat men dit ook onder veranderende omstandigheden in elk geval in algemene trekken wil handhaven.

Angst voor atoomdood

Hieruit vloeiden twee nader bepaalde standpunten voort.
In de eerste plaats: de vaststelling dat de nieuwe Amerikaanse atoomraketten, de Pershing 2 en de Cruise, indien deze geplaatst zouden worden, de gevaren voor de Sowjet-Unie vergroten, omdat ze zeer snel strategisch belangrijke installaties kunnen bereiken en vernietigen en als zodanig als first strike wapens moeten worden beschouwd. Dit hield aldus onze gesprekspartners in, dat compromissen met een beperkte plaatsing van deze raketten, zoals bv. het langzamerhand berucht geworden boswandelingsakkoord, eveneens van de hand gewezen moeten worden.

In de tweede plaats: de verklaring dat op de plaatsing van de nieuwe Amerikaanse raketten met tegenmaatregelen zal worden beantwoord. Gespecificeerd werd dit niet. Verklaringen in de zin van in welke landen dan plaatsing van Sowjet-raketten zal geschieden, werden niet afgelegd. Het viel ons trouwens op, dat bij het citeren van uitspreken van DDR-zijde in de Sowjet-pers, de concrete aanduidingen die daarin vervat waren, waren weggelaten. In de gesprekken die wij voerden, heette het dat de Sowjet-Unie terughoudend, flexibel en zonder overhaasting in haar tegenmaatregelen zou zijn, maar dat deze zouden moeten volgen om op de duur de militaire pariteit te herstellen.
In de Sowjet-Unie argumenteert men het vaak zo, dat de aankondiging van tegenmaatregelen moet dienen om mogelijke agressors te wijzen op de ook bij dezen bestaande drang naar overleving en zelfbehoud. Van onze zijde werd benadrukt, dat de bevolking in ons land zowel de plaatsing van Cruise raketten als de aankondiging van tegenmaatregelen als een bedreiging moet zien van haar veiligheid en haar leven. De bevolking in ons land vecht reeds voor haar zelfbehoud, zoals de gegroeide omvang van de vredesbeweging in al haar gevarieerdheid laat zien.Volgens ons zou er gebroken moeten worden met het automatisme van antwoorden op bewapeningsgebied; gewerkt moet worden aan het tot stand brengen van het bewustzijn dat een deelgenootschap in veiligheid nodig is en niet een deelgenootschap in wederzijdse angst voor de atoomdood.

Als veiligheid slechts te bereiken zou zijn door steeds op elke nieuwe stap in de bewapeningswedloop met een zelfde stap te antwoorden, dan bepaalt uiteindelijk slechts de agressieve houding van de meest reactionaire Amerikaanse kringen wat in de wereld gebeurt. Dit werd wel erkend, maar herhaald werd dat het handhaven van militaire pariteit volgens de Sowjet-Unie de grondslag kan zijn voor het verminderen van de wederzijdse bewapening.
Over ons standpunt dat het bestaan van militaire blokken een gevaar op zichzelf betekent, werd gezegd dat niet ieder blok de souvereiniteit van volkeren bedreigt.
Wij wezen op het belang van het zelfbeschikkingsrecht van volkeren. Een recht, dat naar onze mening wezenlijk is om uit de beklemming te geraken van het blokdenken.
In dit verband ontstond een discussie over Polen en traden opnieuw onze meningsverschillen aan de dag.
Ook van Sowjet zijde zei men echter overtuigd te zijn van de betekenis en het belang van politieke stappen om tot doorkruising van de bewapeningswedloop te geraken. Daarbij gaat het dan om stappen als het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen, het scheppen van atoomvrije zones, uitbreiding van contacten tussen oost en west enz.

Onafhankelijke vredesbeweging

Sprekend over de betekenis van contacten tussen oost en west ontspon zich ook een discussie over de betekenis van een vrije ontplooiing van de vredesbeweging.
Wij legden er de nadruk op, dat de mensen zich in de vredesbewegingen inzetten vanuit het gevoel van persoonlijke verantwoordelijkheid, en zeiden dat naar onze mening er in de socialistische landen mensen zijn, die zich niet kunnen vinden in het herhalen van officiële standpunten. Ook autonome vredesorganisaties zouden naast de ,,officiële", de ruimte moeten hebben zich vrij en zonder bedreiging ontplooien. Onze gesprekspartners zeiden, dat in de Sowjet-Unie autonoom optredende bewegingen niet verboden zijn, behalve wanneer ze tegen de staat en het heersende systeem optreden. Daarover ontspon zich een fel gesprek, maar helderheid bracht dit niet.
Interessant was de discussie over de noodzaak om te komen tot een doorbreking van de vijandbeelden. Onze gesprekspartners noemden dit stereotype beelden en gaven toe, dat ook bij hen in dit opzicht overdrijvingen aanwezig zijn. Er wordt eigenlijk alleen een negatief beeld gegeven van de Verenigde Staten, maar men weet dat niet iedere Amerikaan een kille, agressieve, geldzuchtige kapitalist is. Verklaard werd dat in de Sowjet-media een stroming optreedt om een genuanceerder beeld van het buitenland te geven.
Tussen haakjes zij opgemerkt, dat het ons opviel hoeveel Amerikaanse toeristen er in de Sowjet-Unie rondreizen. Het vliegtuig, waarmee wij van Amsterdam naar Moskou reisden, was bijna geheel bezet door een Amerikaanse reisgezelschap, dat het volksgezondheidswezen in de USSR ging bestuderen.
Tijdens ons bezoek werd het voorstel van Andropow in de Prawda bekendgemaakt. De Sowjet-Unie is niet alleen bereid om het aantal SS-20-raketten terug te brengen tot het aantal Britse en Franse raketten maar ook om de overtollige te ontmantelen (en ook de lanceringsinstallaties op te ruimen) als het Westen afziet van plaatsing van nieuwe Amerikaanse raketten. Dat is niet alleen een verdergaand voorstel dan tot nu toe gedaan was, maar ook van belang voor de relaties tussen de Sowjet-Unie en China. Door een mogelijke overbrenging van de raketten achter de Oeral voelde immers China alsook Japan zich bedreigd. Op een verdergaande dialoog met China werd grote nadruk gelegd.
Na afloop van ons bezoek is door de CPSU in een persbericht melding gemaakt van onze gesprekken — behalve van dat met aartsbisschop Alexander — in de Prawda.
Wij hebben niet gestreefd naar een gemeenschappelijk perscommuniqué omdat het ons verstandiger leek dat iedere partij zelfstandig verslag zou doen.
Wel is in de Prawda meegedeeld dat wij het voorstel van Andropow positief waardeerden en vonden getuigen van de wil van de Sowjet-Unie om de impasse in de onderhandelingen te doorbreken.

Kontakt openhouden

Je kunt je de vraag stellen wat het nut is geweest van een dergelijk bezoek. Er zijn mensen geweest, die het verslag horende, zeiden: ,,is dat alles?"
En het is waar, niet alles heeft een prijskaartje. Ook dit bezoek niet. Maar zeker is dat een direkte uitwisseling van standpunten zinvol is ook als er meningsverschillen blijven bestaan. Maar er zijn ook een aantal punten opgepakt zoals onze ideeën over het betrekken van andere landen en vredesbewegingen bij Genève en ons idee over een nieuwe politiek van evenwicht in veiligheid ondervond belangstelling.
Bovendien hebben we meer informatie van elkaar gekregen over onze standpunten over de dreiging met tegenmaatregelen, de rol van kleine landen, de rol van autonome vredesbewegingen.
Natuurlijk heeft zo'n bezoek pas echt zin in een reeks van bezoeken van progressieve partijen en van vredesbewegingen die op hun beurt de ideeën van de Nederlandse vredesbeweging kunnen uiteenzetten. Invloed uitoefenen gaat altijd langs vele wegen. Dit is er slechts één van. En wellicht is één van de belangrijkste zaken het openhouden van kontakt in een dreigende internationale situatie, die dreigt te ontaarden in een nieuwe editie van de koude oorlog, mogelijk nog erger dan in het verleden.
Ook dat is een opgave, die de moeite waard is voor de CPN. Trouwens voor iedere partij, die wil strijden voor vrede en veiligheid.

Diskussiedag ATV

Op **zaterdag 5 november** organiseert de CPN een diskussiedag over arbeidstijdverkorting. Op dit moment wordt door een groepje mensen de laatste hand gelegd aan een diskussiestuk voor deze dag. We zijn vooral met twee dingen bezig geweest: A. bijeenbrengen en verwerken van *materiaal dat in de partij* zelf ontwikkeld is (onder andere in bedrijfsgroepen, vrouwengroepen, in publikaties); B. reageren op aktuele gebeurtenissen en op de standpuntontwikkeling in bredere kring (vakbonden, politiek, ekonomen, enz.).
Nu alvast een greep uit de diskussie waar wij al schrijvende tegenaan lopen. Velen hebben de caoakkoorden, die de laatste tijd zijn afgesloten als schokkend ervaren. Schokkend, gezien de enorme prijs die betaald is voor een klein stukje ATV. Grote groepen arbeiders/sters hebben de prijscompensatie ingeleverd en op dit moment lijkt zelfs het minimumloon op het spel te staan.
Schokkend omdat er bijna nergens garanties gegeven zijn voor het aan werk helpen van werkloze jongeren en vrouwen. De vorm waarin de ATV wordt doorgevoerd, het tempo waarin komen niet tegemoet aan de eisen van de vrouwenbeweging. Niet voor niets hebben vrouwengroepen elkaar gevonden op de leuze: ,,Vrouwen willen echte arbeidstijdverkorting".

Stilstand doorbreken

Het lijkt erop dat er nu een stilte ontstaan is rond de arbeidstijdverkorting. Dat komt ook omdat de meeste cao's tot eind 1984 lopen. Het is echter nodig om de stilte te verbreken, door terug te komen op de uitgangspunten van de ATV-diskussie. Wij zijn van mening dat een kaderwet arbeidstijdverkorting een goed middel is.
Kan de CPN nu via een wettelijke regeling haar doelstellingen waarmaken? (kongresbesluit 1982: ,,... nadere uitwerking van haar politiek van behoud van koopkracht" én ,,... een inkomenspolitiek, die niet langer gebaseerd is op het kostwinnersprincipe maar gebaseerd is op het recht op een inkomen, waarvan zelfstandig is te leven").
Dat kan niet alleen in een wet gerealiseerd worden, daar is gezamenlijke strijd voor nodig in bedrijven, vakbondsstrijd, feministische strijd. We gaan ervan uit dat een kaderwet een stap is, maar niet de enige stap.
We gaan ervan uit, dat het mogelijk is om door een wettelijke regeling in elk geval de lage inkomens te beschermen en dat zo'n regeling van betekenis kan zijn voor vrouwen en werkloze jongeren. Dat neemt niet weg dat ook zo'n wet er zonder strijd niet komt.

Offensief van rechts

Tenslotte dit. Niet alleen links houdt zich bezig met ATV en met de arbeidsvoorwaarden. Er is een diskussie gaande onder ekonomen, waarbij gepleit wordt voor stopzetten van de ATV. Volgens deze redenering is een kortere werktijd in strijd met ekonomisch herstel. Wat wil men dan wel? Bezuinigen, matigen en uitzieken, in de hoop dat de vrije maatschappelijke krachten de crisis zullen overwinnen.
De regering gaat hier in mee. Voortdurend worden kortere werktijden beloofd, aan de ambtenaren bijvoorbeeld en dat tegen een gigantisch (inlever)bedrag. Als het dan zover is, dat de bereidheid groeiende is om akkoord te gaan zegt de regering: het inleveren is wel nodig, maar we kunnen helaas geen arbeidsplaatsen scheppen want dat is te duur.
Het komt er op neer, dat rechts de arbeidstijdverkorting gebruikt als wisselgeld voor de loonmatiging en dat wisselgeld houden ze het liefst ook nog in eigen zak.
Arbeidstijdverkorting mag niet op de lange baan geschoven worden. Links kan niet toestaan dat haar programmapunten worden gesmoord in een politiek van vooroorlogse bezuinigingswoede. Dat geeft ook de betekenis aan van de diskussie die we op 5 november willen voeren.
We gaan ervan uit, dat er rond 10 oktober een eerste versie van het diskussiestuk ligt. Gënteresseerde partijleden kunnen de stukken alvast bestellen bij het sekretariaat van de CPN.

Werkgroep ATV
Kees Korevaar

Bij het district Amsterdam te bestellen:

WIM VAN TOL

ARBEIDS-TIJD-VERKOR-TING...

Wie betaalt?

Overdruk uit Politiek & Cultuur van juni 1983

Prijs f 0,50 + verzendkosten f 1.20 overmaken op postgiro 4605133 t.n.v. penningmeester district Amsterdam

Een barricade voor de minima

Zo heet de nieuwe brochure van de partij over de positie van de mensen die op een minimuminkomen zijn aangewezen. Deze brochure dient een tweeledig doel:

- **Uiteenzetten wat het minimum is, wie er op zijn aangewezen, hoezeer het huidige minimum al tekort is en de plannen van de regering om de minima nog verder te verlagen. Daarnaast wordt ook ingegaan op de onderdrukkende en betuttelende wijze waarop mensen, die op een minimum zijn aangewezen, worden behandeld.**
- **Stellingname van de partij rond de minima. De noodzaak van verdediging en verbetering van het minimum als bestaansgrens en als vloer in het loongebouw. Het afwijzen van verlaging van de minima in relatie tot arbeidstijdverkorting. De betekenis van het minimum voor de strijd voor een zelfstandig inkomen van vrouwen en jongeren. Het politieke belang van bescherming van de positie van de minima tegen pogingen van de regering elke bescherming tegen kapitalistische willekeur af te breken.**
- **Met deze brochure wordt een inhoudelijke inbreng gegeven in de activiteiten van de partij rond de minima.**

De prijs van de brochure is één gulden, en is verkrijgbaar via de districten en de CPN-brochurehandel, Hoogte Kadijk, Amsterdam.

Debat over ontwerp-program CPN

Ontwerp-program in het kort

De urgentie van een lange termijn program

Het begin van de jaren tachtig heeft belangrijke en vrij plotselinge economische en politieke wendingen met zich mee gebracht. Er is sprake van een verscherping van de maatschappelijke tegenstellingen in ons land maar ook van hernieuwde spanningen in de internationale verhoudingen.
Progressieve krachten worden geconfronteerd met volstrekt nieuwe vraagstukken én met oude vraagstukken, die door de veranderde omstandigheden niet beantwoord kunnen worden met politieke denk- en strijdpatronen die in het verleden de status van ,,beproefd recept'' hadden veroverd.
Progressieve krachten zullen zich nieuwe inspanningen moeten getroosten om de perspectieven van een wereld zonder onderdrukking en uitbuiting en zonder de permanente bedreiging van het menselijk voortbestaan levend te houden. Zij zullen nieuwe wegen moeten zoeken om de bestaande verhoudingen te veranderen teneinde deze perspectieven dichterbij te brengen. Zij zullen kortom alles in het werk moeten stellen om het initiatief in de politieke strijd in handen te krijgen. Verdediging van verworvenheden tegenover aanvallen van rechtse krachten moet verbonden zijn met strijd voor uitbreiding van democratische rechten en voor maatschappelijke vernieuwing. Dat kan niet zonder aantasting van de machtspositie van de heersende krachten in ons land.
Communisten zullen daaraan hun bijdrage leveren: in de praktische strijd en de daarvoor noodzakelijke discussies in de bedrijven, instellingen en buurten, binnen en buiten parlementaire organen, overal waar strijd gevoerd wordt tegen uitbuiting en onderdrukking, voor vrede en veiligheid.
Dit ontwerp-program bevat de uitgangspunten voor de bijdrage van communisten: Uitgangspunten, die na uitvoerige discussie in het partijbestuur aan de partij worden voorgelegd en waarover in februari '84 besluitvorming zal plaatsvinden.
Dit program staat ter discussie, niet alleen in de partij maar ook daarbuiten. Communisten moeten zich rekenschap geven van en laten inspireren door ervaringen en inzichten vanuit progressieve bewegingen. Dat geldt ook voor de meningsvorming over dit program. Daarom leggen we dit program ook voor aan al diegenen die met ons sympathiseren of die dat niet doen maar waarmee we wel samenwerken in concrete acties.
Inzet van dit program is de vernieuwing van communistische politiek en partij in ons land. Het gaat daarbij niet om vernieuwing als reclamespotachtige holle slogan, of als prullemand voor het verleden. Vernieuwing is een politieke noodzaak:
— De noodzaak om onze doelstellingen opnieuw te formuleren, rekening houdend met de historische ervaringen van progressieve strijd in ons eigen land en daarbuiten.
— De noodzaak om nieuwe wegen aan te geven, rekening houdend met de maatschappelijke verhoudingen in ons land in de jaren tachtig en met de positie van ons land in de internationale verhoudingen.

Waar gaat het in het nieuwe programma om?

Bijgevoegd artikel van Harry van den Berg is geschreven teneinde — in zo kort mogelijk bestek — duidelijk te maken waar het in het nieuwe programma precies om gaat, wat de belangrijkste politieke inzet van het program als geheel en van de afzonderlijke hoofdstukken is.
Deze tekst kan als samenvatting van het program worden gebruikt zowel bij de bestudering van de complete tekst als in de discussie op de ledenvergaderingen.
De besluitvorming op het buitengewoon congres gaat uiteraard niet over deze samenvatting maar over het complete programma.

Inzet van dit program

De actuele maatschappelijke ontwikkelingen maken een langetermijn programma urgent. De inzet van dat program wordt voor de verschillende politieke vraagstukken kort samengevat.

1. Onze doelstellingen

Verzet tegen klassenonderdrukking en strijd voor een klasseloze maatschappij wordt van oudsher gerekend tot de principiële communistische doelstellingen. In het program wordt ondubbelzinnig vastgelegd dat we ons principieel verzetten tegen elke vorm van onderdrukking en uitbuiting, tegen elke vertrapping van mensenrechten en van democratische rechten, tegen alle vormen van seksisme en racisme. Communisten zetten zich bovendien volledig in voor de bestrijding van die maatschappelijke krachten, die het menselijk voortbestaan zelf in de waagschaal werpen. Voorkomen van een kernoorlog is de hoogste prioriteit in het politiek optreden van de CPN.

2. Onze uitgangspunten

Communisten laten zich inspireren door verschillende levensbeschouwelijke en ethische tradities. Zij maken niet alleen gebruik van inzichten uit diverse marxisme maar ook van die uit andere wetenschappelijke stromingen. Deze rijkdom aan bronnen moet benut worden en mag niet ingeperkt worden. Geen enkele stroming of traditie kan een exclusieve positie opeisen. Communisten verenigen zich niet op een inspiratiebron of wetenschappelijke traditie maar op een politiek program. Dàt dient het uitgangspunt te zijn voor gemeenschappelijk optreden.

3. Onze partij

De communistische partij van Nederland is geen doel op zich. Ze is ook meer dan een middel voor individuele leden om hun politieke doelstellingen te realiseren. Ze is een gezamenlijke activiteit van communisten die veel van hun energie er in steken. De partij is een gemeenschappelijke activiteit van mensen die hun politiek handelen op elkaar afstemmen om maatschappijverandering te bewerkstelligen. Het is een gezamenlijke activiteit die onderlinge solidariteit en respect voor elkaars opvattingen, ook die van minderheden vereist. Vrijheid van kritiek en democratische menings- en besluitvorming dienen gegarandeerd te zijn. Alleen dan is eenheid mogelijk uitgaande van meerderheidsbesluiten en democratische controle op de uitvoering van besluiten.

4. Internationale solidariteit

Wat moet er gebeuren om de wapenwedloop te keren, armoede en uitbuiting op wereldschaal op te heffen, vertrapping van mensenrechten, tegen te gaan en zelfbeschikkingsrecht van volkeren te veroveren?
Daarvoor zijn nieuwe vormen van internationale samenwerking nodig van alle progressieve krachten, die zich verzetten tegen de wapenwedloop, de strijd aanbinden met imperialistische avontuurspolitiek en die zich niet neerleggen bij de bestaande machtsblokken. In de afgelopen jaren ontwikkelen zich nieuwe vormen van solidariteit en samenwerking in de strijd voor vrede en nationale zelfstandigheid, voor socialisme en democratie. Dat schept de mogelijkheden voor een nieuw type internationalisme, uitgaande van de autonome positie van partijen en bewegingen.

5. Maatschappijvernieuwing

Deze maatschappij wordt gekenmerkt door diverse maatschappelijke tegenstellingen die nauw met elkaar verweven zijn maar niet tot elkaar herleid kunnen worden. Elk van deze tegenstellingen vormt een specifieke inzet van strijd. In de communistische partij komen verschillende strijdtradities samen. Communisten zetten zich in voor vrouwenbevrijding en tegen racisme. Communisten zijn aktief in een veelheid van bewegingen en op uiteenlopende terreinen. Deze bewegingen mogen niet hierarchisch gerangschikt worden. Dat is het uitgangspunt van het optreden van communisten.
Tegelijkertijd streven communisten naar dynamische verbindingen tussen bewegingen, gericht op gezamenlijke machtsvorming.
Dat is de inzet van onze coalitiepolitiek.

6. Naar een socialistische economie

Verscherping van de economische crisis en de daarmee samenhangende maatschappelijke tegenstellingen dwingt ons de strijd tegen verslech-

De volledige tekst van het ontwerpprogram is voor leden van de partij verkrijgbaar via de distrikten.
Bestelling van de ontwerptekst is ook mogelijk via de Hoogte Kadijk, door het overmaken van ƒ 3,60 (incl. porto) op giro 612991 t.n.v. Brochurehandel CPN o.v.v. ,,program.''

Debat over ontwerp-program CPN

teringen te verbinden met initiatieven gericht op een uitweg uit de crisis. Uitgangspunt daarbij is de noodzaak van verbetering van arbeids- en levensomstandigheden: verkorting van de arbeidstijd, verbetering van het levenspeil en humanisering van de arbeid.
De strijd voor deze verbeteringen vereist controle van de mensen zelf over de vormen van arbeidstijdverkorting en de effecten daarvan, zeggenschap over eigen arbeid en arbeidsomstandigheden en versterking van de rol van de vakbeweging.

De economische politiek, die de CPN voorstaat, is gericht op het doorbreken van de bestaande machts- en eigendomsverhoudingen. Door democratische machtsvorming moeten de voornaamste produktiemiddelen onder maatschappelijke controle worden gebracht.
Dit program bevat onze voorstellen voor verandering gericht op democratische sturing van de produktie. Invoering van nieuwe sturingsinstrumenten en uitbreiding van de publieke sector dienen gepaard te gaan met democratische zeggenschap van producenten en consumenten.
Dat is een belangrijke voorwaarde om de economische ontwikkeling af te stemmen op de maatschappelijke en individuele behoeften.

7. Bestaanszekerheid voor iedereen

Het huidige stelsel van sociale zekerheid is een belangrijke verworvenheid van de arbeidersbeweging. Het is een correctie op de onzekerheden van de kapitalistische arbeidsmarkt en biedt een zekere bescherming tegen een aantal risico's.
Tegelijkertijd werkt dit systeem voor hen die niet of niet meer op de arbeidsmarkt terecht kunnen als een getrapte achteruitgang. Bestaanszekerheid wordt dus maar ten dele en slechts onvoldoende gegarandeerd. De afhankelijkheid van dit stelsel van de kapitalistische arbeidsmarkt wreekt zich vooral in de huidige crisis. Daarom is strijd voor vernieuwing van de grondslagen van dit stelsel bitter noodzakelijk.
In dit program worden daarvoor de uitgangspunten geformuleerd.

8. Tegen discriminatie en voor culturele vrijheid

Communisten streven naar een maatschappij, waarin mensen het recht hebben om hun leven naar eigen inzichten vorm te geven.
Dat vereist bestrijding van politieke tendensen, die verschillen tussen groepen aangrijpen om discriminatie en onderdrukking te versterken. Verbod van fascistische partijen en racistische propaganda zijn daarom noodzaak.
Maar er is meer nodig: de strijd tegen verschillende vormen van racisme, anti-semitisme, sexisme en homohaat moet op verschillende niveau's gevoerd worden: het uit de weg ruimen van discriminerende bepalingen; het treffen van voorzieningen om positieve discriminatie van achtergestelde groepen te bewerkstelligen en vrije culturele ontplooiing mogelijk te maken; het ontwikkelen van een onderwijsbeleid, dat gericht is op het bevorderen van democratische waarden.

9. Geen socialisme zonder democratie

Communisten treden op voor democratische zeggenschap in bedrijven, buurten en instellingen èn voor versterking en vernieuwing van de politieke democratie op basis van politieke vrijheid, gelijkheid en mondigheid van de mensen.
In dit program is het principe van een democratisch-parlementaire staatsvorm uitgangspunt van het streven naar vernieuwing.

Fundamentele veranderingen zijn noodzakelijk om de beperkingen van de huidige parlementaire democratie in ons land op te heffen. Uitbreiding van democratische rechten dient gepaard te gaan met het treffen van voorzieningen zodat deze rechten ook effectief gegarandeerd kunnen worden. Vernieuwing van politieke democratie vereist bovendien democratisering van de uitvoerende staatsorganen en het afbreken van drempels, die deelname van arbeiders, vrouwen, uitkeringsafhankelijken en culturele minderheden aan de politieke meningsvorming en -besluitvorming belemmeren.

10. Democratische weg

De strijd voor socialisme vereist een drastische verschuiving van de machtsverhoudingen. Het gaat daarbij om een veelvoud van machtscentra in politieke organen, uitvoerende staatsorganen, ondernemingen en in allerlei uiteenlopende culturele en maatschappelijke instellingen.

Een dergelijke verschuiving is alleen te bewerkstelligen bij een actieve deelname van de massa van de bevolking. De krachten daarvoor zijn aanwezig. Een democratische weg naar het socialisme is daarom niet alleen wenselijk maar ook mogelijk. Het gaat om een weg die gericht is op fundamentele democratisering van het sociaal-economische, culturele en politieke leven. Het is een weg die gebaseerd is op de reële mogelijkheden om parlementaire en buitenparlementaire strijd met elkaar te verbinden; een weg die niet rondcirkelt binnen de grenzen van de huidige rechtsorde, maar die gericht is op een verdere ontwikkeling van de principes van een democratische rechtsstaat. Dat is de grondslag van democratische machtsvorming zoals die in dit program wordt voorgestaan.

11. Coalitiepolitiek

Fundamentele veranderingen kunnen alleen plaatsvinden wanneer progressieve bewegingen en partijen er in slagen om een duurzaam bondgenootschap tot stand te brengen. Communisten streven naar zo'n bondgenootschap en zetten zich in om onderlinge tegenstellingen tussen en verdeeldheid van progressieve krachten te overwinnen.

In dit program worden onze uitgangspunten voor coalitiepolitiek geformuleerd: erkenning van pluriformiteit van progressieve krachten, de zelfstandige rol van progressieve bewegingen en partijen en de noodzaak van het doorbreken van verstarde politieke scheidslijnen. Gestreefd moet worden naar het uitbouwen van de samenwerking tussen en versterking van het gemeenschappelijk optreden van progressieve partijen. Democratische machtsvorming kan op deze wijze de basis leggen voor de ontwikkeling van een progressieve meerderheidscoalitie, die in staat is regeringsverantwoordelijkheid te dragen.

Debat en macht

Hiermee is in grote lijnen de richting aangegeven van het ontwerpprogram dat het partijbestuur ter discussie stelt. Het woord is nu aan de leden. We hopen dat het debat over het program een levendig en solidair debat zal zijn. Een debat gericht op het tot stand brengen van een politiek program, dat inspirerend en wervend kan werken bij het verder ontwikkelen van progressieve machtsvorming. Programma's en programdebatten vervangen geen directe actie, maar zij kunnen een enorme stimulans zijn voor gemeenschappelijk en effectief optreden.

HARRY VAN DEN BERG

Lid programcommissie

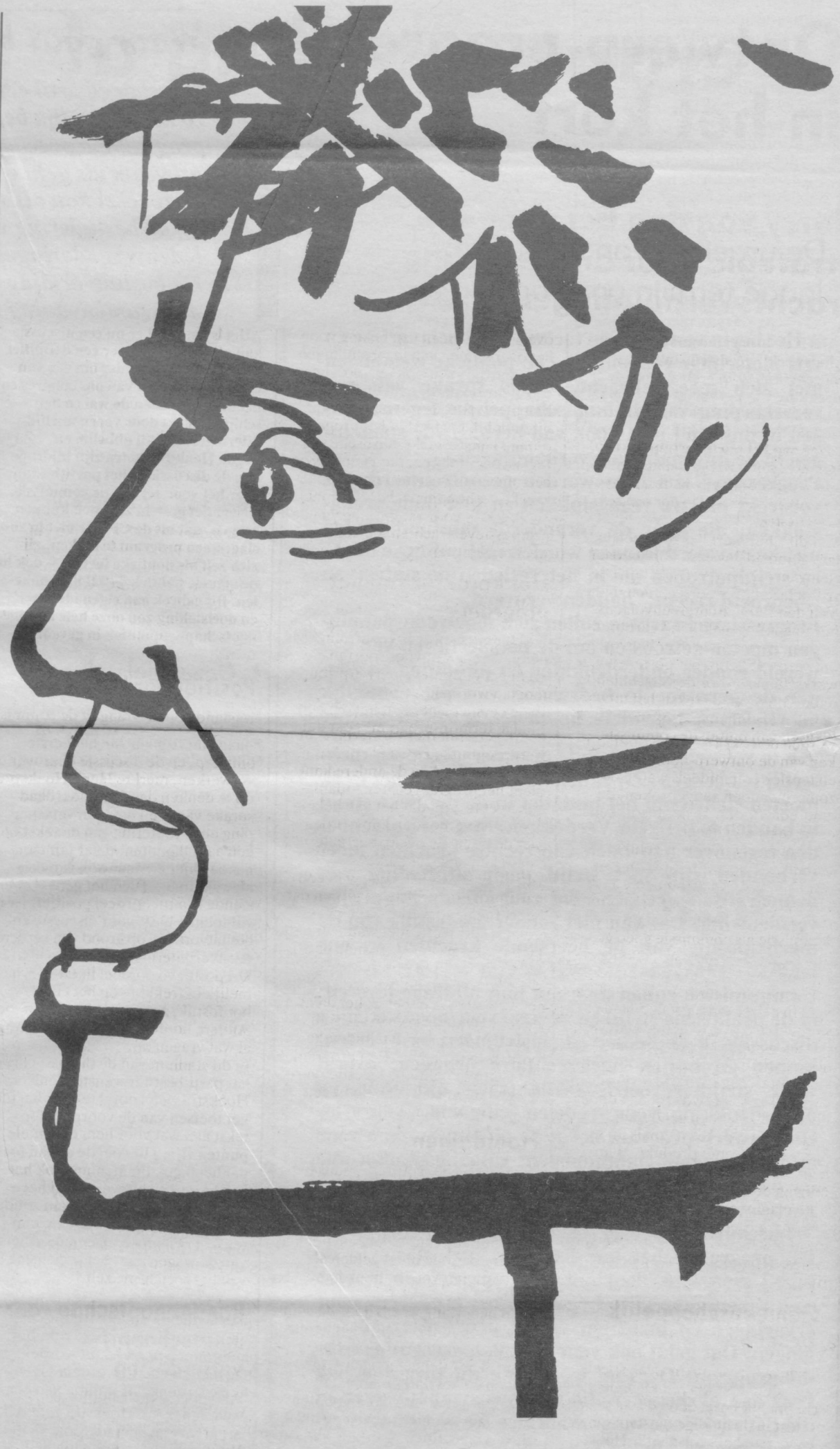

Program-commissie legt verantwoording af

Gedurende drie achtereenvolgende vergaderingen — elk een vol weekeinde vergend — heeft het partijbestuur de tekst besproken voor het definitieve ontwerp van het partijprogram, dat nu ter beraadslaging aan de hele partij is voorgelegd.
Namens de programcommissie, die deze tekst heeft voorbereid, opende **Harry van den Berg** de discussie in het partijbestuur met een verantwoording van het werk van deze commissie. Na dit commissieverslag gaf **Henk Hoekstra** — die het eerste ontwerp voor een partijprogram schreef — zijn reactie naar aanleiding van de voorgestelde tekst. Zowel van het verslag van Harry van den Berg, als van de bijdrage van Henk Hoekstra geven we hieronder een samenvatting.

Harry van den Berg: Strategie voor omwenteling krachtsverhoudingen

,,Heeft de programcommissie haar ,,huiswerk'' goed gedaan? Dat wil zeggen: is zij er in geslaagd om de strekking van het vorige ontwerp te handhaven en hebben we de discussie voldoende verwerkt?'' Met deze vraag aan het partijbestuur vatte Harry van den Berg, aan het slot van zijn verslag samen, wat de commissie zich bij haar werk voor ogen heeft gesteld.
Met dit ,,huiswerk'' is ruim een half jaar gemoeid geweest. Bij het overzien van wat werd verricht zijn een vijftal fazen te onderscheiden, aldus Van den Berg. Achtereenvolgens het zo goed mogelijk in kaart brengen van de discussie over het vorige ontwerp-program, het opstellen van werkschema's voor de verschillende onderdelen van de tekst, het uitwerken van die schema's — waarbij ook mensen van buiten de commissie werden betrokken —, het doorspreken van de ontwerp-hoofdstukken en tenslotte, inmiddels waren de zomermaanden aangebroken, de eindredactie van de hoofdstukken en de tekst als geheel.
Dat het de commissie is gelukt, ondanks de beperkte tijd, tot een afgerond voorstel te komen was volgens Harry van den Berg vooral te danken aan het feit, dat de commissie als commissie goed gedraaid heeft. Er heerste een uitstekende sfeer. Ondanks de wat werd genoemd ,,behoorlijke verscheidenheid in de commissie van benaderingswijzen, overtuigende standpunten en politieke stijlen is er altijd zakelijk gediscussieerd''. Opgemerkt werd ook dat vrijwel alle commissieleden zich met alle onderdelen bezig hebben gehouden.
,,In die zin is de tekst, zoals hij hier ligt, een collectief produkt. Wanneer de discussie en meningsvorming in de partij op dezelfde zakelijke manier en in dezelfde geest verloopt als in de commissie het geval was, zou dat van groot belang zijn voor de toekomst van de partij''.

‚Gemeenschappelijk besef'

Op de achtergrond hiervan speelde mee, aldus spreker, ,,het gemeenschappelijk besef in de discussie dat er juist in de huidige omstandigheden wat op het spel staat''. Het is een periode, waarin niet alleen meningsverschillen bestaan in de partij en onder progressieve mensen over de te volgen strategie maar ook onzekerheid. Dit uit zich zowel in fragmentatietendenzen, het zich opsluiten in eigen beweging, in een sectarische getuigenissenpolitiek, als in een snel wisselende scala van initiatieven bij het zoeken naar nieuwe samenwerkingsvormen, aldus spreker.
,,In zo'n situatie is het van belang dat de partij posities kiest en verder ontwikkelt, die een rol kunnen spelen bij het versterken en het verenigen van progressieve krachten. Daarom is een program — en de menings- en besluitvorming daarover — niet alleen van belang voor het overwinnen van tegenstellingen in de partij, maar ook en vooral om de rol die de partij in het politieke krachtenveld kan vervullen. Want uiteindelijk gaat het in het program om het laatste: een realistische strategie te formuleren, die gericht is op een omwenteling van de bestaande krachtsverhoudingen welke de mogelijkheden voor versterking van de progressieve krachten ten volle weet te benutten''.

Het karakter van het program

De commissie werd geconfronteerd met de vraag wat voor soort program het definitieve ontwerp zou moeten worden.
In de eerste plaats gaat het om een ,,lange termijn-program'', dat duidelijk verschilt met verkiezings- of werkprogramma's van de partij, aldus spreker. ,,Aan de andere kant dient het program echter zodanig concreet te zijn, dat het van belang is voor en verbonden kan worden met de discussie over de actuele politieke vraagstukken''.
,,In de tweede plaats mag van een partijprogram verwacht worden dat het verenigend werkt. Zo'n program is alleen effectief wanneer het gedragen wordt door de hele partij. Daarom dient het program de bestaande tegenstellingen in de partij te overbruggen of beter: het dient daar bovenuit te komen. Tegelijkertijd dient het program duidelijke posities in te nemen. Een program dat centrale politieke kwesties verdoezelt of omzeilt, kan nooit een effectieve werking krijgen''.

Hoofdlijnen

Tenslotte is het gewenst, aldus het commissieverslag, dat een partijprogram zich beperkt tot hoofdlijnen. ,,Het gaat immers om datgene wat voor alle communisten voor een langere periode moet gelden als uitgangspunt voor politiek handelen''.
Zo'n beperking wordt door de commissie ook noodzakelijk genoemd om besluitvorming over het program in zijn geheel mogelijk te maken en te voorkomen dat de partijdiscussie verzandt in punten van ondergeschikt belang. ,,Anderzijds is de politieke werking van een program naar buiten toe, naar onze potentiële bondgenoten vooral — afhankelijk van de mate waarin de tekst concrete uitwerkingen en perspectieven bevat die aansluiten bij de algemene strategische problemen waarmee de progressieve krachten geconfronteerd worden: De noodzaak om het politieke initiatief weer in handen te krijgen tegenover de aanvallen van de heersende politieke krachten''.
,,Als commissie hebben we gepoogd om met deze tekst een soort evenwicht te bereiken tussen al deze eisen en verwachtingen, die aan een program gesteld worden en ook moeten worden'', aldus Harry van den Berg.

Henk Hoekstra: program toetsen aan hoofdzaken

,,Het is goed dat er nu een discussie kan plaatshebben over een definitief ontwerp. Het gaat hier om een van de hoofdbesluiten van ons congres en het dreigde tussen de wal en het schip te raken door voornamelijk intern gerichte strubbelingen''. Zo begon Henk Hoekstra zijn bijdrage aan de discussie in het partijbestuur over het voorstel van de commissie. ,,Negatief gesteld zou men kunnen zeggen, dat als de CPN er niet in zou slagen een program te maken, zij zich zelf als politieke factor — ook in de actuele politiek — zal uitschakelen. Bij gebrek aan eigen identiteit en doelstelling zou onze hele bondgenootschappenpolitiek in gevaar komen''.

Positief oordeel

Ingaande op de vraag of de commissie er niet naar voorstelling is geslaagd uit te gaan van het eerste ontwerp, en de discussie daarover te verwerken, merkte Henk Hoekstra op te denken dat daar inderdaad sprake van is en ook van verscherping en verbetering van de tekst op een aantal punten, maar jammer genoeg hier en daar ook van een afzwakking. ,,Toch het geheel overziende is mijn oordeel positief. Er is voldoende basis voor discussie en besluitvorming op grond van verdere tekstverbeteringen''.
Dit positieve oordeel heeft voornamelijk betrekking op het eerste hoofdstuk, zo voegde hij er aan toe. Andere hoofdstukken wierpen nogal wat vragen op.
In dit stadium van de discussie in het partijbestuur wenste Henk Hoekstra zich vooral te bepalen tot het toetsen van de voorgestelde tekst aan wat voor hem essentiële punten zijn. Hij voegde er aan toe dat het naar zijn mening, ook het beste zou zijn als we ons bij het formuleren van het program zouden beperken tot deze essentiële punten, tot een grove algemene schets van de wegen naar het socialisme en van het socialisme zelf.''

Bondgenootschap voor maatschappij-verandering

Als eerste van de hoofdzaken, waaraan Henk Hoekstra zei het program te willen toetsen,,en die het voor mij ook mogelijk maken — zij het met reserves — in te stemmen met de opname van sommige uiteenzettingen, die niet zo'n bindend karakter hebben'' noemde hij: ,,het vraagstuk van progressieve machtsvorming, of sympathieker uitgedrukt het bondgenootschap voor maatschappij veranderingen en socialisme.''
,,Het gaat hier om een bondgenootschap, dat ook kenmerkend moet zijn voor het socialisme zelf, uitgaande van het idee dat het socialisme resultaat van een bondgenootschap zal zijn of niet zal zijn, mét deling van macht. Dit wil zeggen dat voor ons macht (staatsmacht) geen monopolie is van een machtscoterie (of meerdere) maar dat deze voortdurend getoetst moet worden aan zijn democratische inhoud, zijn verhouding tot het individu, zijn vrijheidslievendheid, en dat deze pluriform van karakter moet zijn. Dit is een revolutionaire doelstelling, volkomen anders geaard dan de ontwikkelingen van het kapitalisme en ook ontwikkelingen in een aantal socialistische landen.''

Onze mening over socialisme

Als tweede essentiële kwestie noemde Henk Hoekstra onze globale opvattingen over het socialisme. ,,De vraag is: durven we daarover te praten, gezien een aantal negatieve ervaringen in socialistische landen, het echec van de sociaal democratische opvattingen en de weinige vooruitgang die door de arbeidersbeweging, inclusief de communistische partijen, in de kapitalistische landen is geboekt, door stagnatie in theorievorming en denken en handelen in het algemeen. Dit is veroorzaakt doordat twee bevroren concepties min of meer tegenover elkaar stonden dat wil zeggen de traditionele sociaal democratische en de traditionele communistische.''
Herinnerend aan het feit dat in het eerste ontwerp gesproken wordt ook van de crisis die heerst in de communistische beweging, noemde Henk Hoekstra het van ,,het grootste gewicht een begin te maken met een definiëring van onze opvattingen over socialisme.''
Hij sprak zich uit voor handhaving van de tekst uit het eerste ontwerp waarin wordt gezegd dat het socialisme ,,democratisch, progressief, vredelievend en humanistisch'' moet zijn. Deze definitie is explicieter dan in de nu voorgestelde tekst, aldus spreker en ook een duidelijker stellingname tegen de praktijken onder aanroeping van socialisme, waarbij in feite geen sprake is van progressie en ook niet van vredelievendheid (al is het alleen maar in de onderlinge verhoudingen tussen socialistische landen).
,,De uitkomst van de discussie hierover zal bepalend zijn voor het hele program, vooral ook als we spreken over cultuur, de maatschappelijke organisatie onder socialistische verhoudingen, wetenschap enzovoorts.''

Een nieuw socialistisch internationalisme

Een derde belangrijk punt is de positie van onze partij in het internationale krachtenveld, zo vervolgde Henk Hoekstra. ,,Er bestaat een neiging tot isolement. Het is juist dat daartegen stelling wordt genomen. Er zijn naar mijn mening drie manieren die tot isolement voeren: De eerste is dat de partij zich afsluit van de rest van de wereld. De tweede dat zij zich beperkt tot de communistische partijen, of wat daarvoor door gaat. De derde dat zij zich oriënteert op de sociaal-democratische opvattingen. We moeten na ons laatste congres goed nadenken hoe we verder gaan. Het ontwerp geeft daartoe aanzetten. Wij moeten in deze zaak ,,onze partij'' meeblazen, ook al zijn we klein, en ,,verdeeld'' op dit punt — zoals alles op dit punt verdeeld is. Ik denk dat er onder de mensen een sterke behoefte bestaat aan aaneensluiting tegen het kapitalisme en het zoeken van wegen en doorbraken van verstarring. Het is nuttig te denken aan een nieuw socialistisch internationalisme, dat alles wat een socialistisch alternatief voorstaat bijeen kan brengen.''

Marxisme niet dogmatisch

Een vierde essentiële kwestie is de vraag op welke grondslag baseert zich onze partij.
In het eerste ontwerp wordt gezegd dat ,,de door de CPN ontwikkelde maatschappijbeoordeling gegrondvest is op marxistische ideeën van wetenschappelijk socialisme.''
Henk Hoekstra zei dit altijd nog de beste formulering te vinden. In de tekst van de commissie wordt gezegd dat de CPN gebruik maakt van marxistische ideeën.
,,Wij zijn het wel eens dat het marxisme geen monopoliepositie mag innemen, die ons kan afsluiten van progressieve ideeën van andere origine. We mogen ook deze ideeën niet minachten of verwaarlozen omdat ze van een andere origine zijn. Voor mij echter is het marxisme niet een dogmatische, eenmaal gemaakte, ontleding van de klasseverhoudingen in het kapitalisme. Dat is trouwens volkomen vreemd aan de discussie onder marxisten. Een revival daarvan is juist nodig. Voor mij is marxisme ook de geaccumuleerde kennis over machtsverandering en maatschappijverandering, bij voortdurende veranderingen, die ook in het kapitalisme zelf optreden, onder andere in de samenstelling en onderlinge verhoudingen tussen klassen. Vooral de verwerking daarvan maakt het mogelijk het marxisme een actuele en strijdvaardige inhoud te geven. Dit vraagstuk van machtsvorming voor maatschappijveranderingen is trouwens de materie geweest waarmee marxisten van diverse pluimage zich bezig hielden.
,,De verstarring is ontstaan, doordat het debat daarover verzopen is in de golven van onwetenschappelijke verdachtmakerijen. De schade daarvan, vooral ook voor ons in de kapitalistische landen, is zeer groot.''

De partij

Tenslotte is een essentieel punt de partij zelf haar type en haar organisatie, aldus Henk Hoekstra.
,,Jammer genoeg is van alle vraagstukken dit vraagstuk het meest in discussie en niet altijd op de vruchtbaarste manier. Er treden verschijnselen op die lijken op zelfvernietiging.''

Vervolg pg. 8

Kort nieuws rond programdebat

PROCEDURE PARTIJ-PROGRAM (2)

In de ledenkrant van augustus is de procedure gepubliceerd die het partijbestuur heeft vastgesteld. In die publicatie is een fout geslopen; bovendien is de procedure enigszins gewijzigd. Daarom komen we opnieuw op de procedure terug.

De procedure voor het programkongres gaat ervan uit dat in de eerste ronde, die loopt van 1 oktober tot 1 december, de mogelijkheid bestaat tot het indienen van amendementen via de afdelingsledenvergaderingen.
Met name vanuit het district Amsterdam is erop gewezen, dat een dergelijke procedure de indruk wekt een belemmering te vormen voor een actieve deelname van bestaande functionele groepen.
Om die indruk weg te nemen heeft het partijbestuur besloten de volgende passage aan de procedure toe te voegen: (na het vierde gedachtenstreepje over de rol van functionele groepen) *,,Districtsbesturen kunnen regelingen treffen om het mogelijk te maken om amendementen die op bijeenkomsten van genoemde groepen in de partij worden geformuleerd ook via het districtsbestuur in te dienen."*
Districtsbesturen vormen zodoende het kanaal waarlangs desgewenst amendementen vanuit functionele groepen en partij-overleggen bij het partij-bestuur kunnen worden ingediend.
De districten moeten daar zélf afspraken over maken.
Deze wijziging heeft tot gevolg dat overal waar verder in de procedure amendementen ,,vanuit de afdelingsvergaderingen" staat, moet worden toegevoegd ,,en de districten".
Dit betekent ook dat in de tweede ronde, bij de discussie over de pre-adviezen van het partijbestuur, zowel discussie in de afdelingsvergadering als desgewenst in de betrokken functionele groepen kan plaatsvinden. Er is in de procedure een gedachtenstreepje weggevallen dat na het derde aandachtstreepje moet komen en als volgt luidt: *,,De afdelingssecretariaten dragen zorg voor een zo zorgvuldig mogelijke formulering van de ingediende amendementen indien deze tijdens de vergaderng mondeling worden ingebracht. De voorkeur heeft echter een op schrift gestelde tekst van de indiener/ster zelf."*

De voorbereiding van het buitengewoon kongres

In verband met de voorbereiding van het buitengewoon kongres over het nieuwe partijprogram zijn een aantal commissies ingesteld.

a. secretariaat ter voorbereiding van het congres
Dit secretariaat heeft tot taak coördinerend op te treden ten aanzien van alle maatregelen die nodig zijn voor een goede gang van zaken op het kongres zelf.
De samenstelling is als volgt: Harrie van den Berg, Ingrid Blekman, John Geelen, Leo Molenaar vanuit de programcommissie; Onno Bosma vanuit de reglementencommissie; Max Prins en Lenie Schmidt als medewerk(st)ers van het partijbestuur en iemand uit distrikt Amsterdam.

b. congrescommissie
Deze commissie is belast met de voorbereiding, de organisatie en de begeleiding van de discussie over het program in de districten. De samenstelling is als volgt: de programcommissie in z'n geheel, Karel Hoogkamp en Simone Walvisch; voorts uit elk disctrict één vertegenwoordiger, vanuit de grote districten twee en Amsterdam drie. Deze districtsvertegenwoordigers moeten door de districtsbesturen worden aangewezen.

c. omvang van het congres
Het congres zal bestaan uit **750 gedelegeerden met stemrecht** en 50 gedelegeerden zonder stemrecht. De verdeling over de districten gaat naar verhouding van de ledentallen.
Hiermee is gekozen voor het grootst mogelijk aantal gedelegeerden gezien de omvang van het RAI-congrescentrum, waar het congres zal worden gehouden.
Uitnodigingen voor het bijwonen van het congres zullen worden verstuurd naar de binnen- en buitenlandse pers, naar binnenlandse partijen en organisaties.

CPN vrouwenconferentie, 22 en 23 oktober

De tweede vrouwenconferentie van de CPN komt er aan: op 22 en 23 oktober in Amsterdam.
Deze conferentie wordt belegd in het kader van de voorbereiding van de partijdiscussie en het congres over het ontwerp-partijprogram.
Doel van de conferentie is een intensief debat te voeren over het program, zodat vrouwen sterker staan met hun inbreng in afdelingen en districten en om amendementen te formuleren, die invloed kunnen uitoefenen op de discussie in de partij.
Als achtergrondmateriaal voor de discussie op de vrouwenconferentie is een map samengesteld waarin artikelen zijn opgenomen over de volgende onderwerpen:
— marxistische en feministische theorievorming
Het gaat erom hoe feminisme en communisme op een theoretisch niveau met elkaar verbonden kunnen worden;
— arbeid en inkomen
het doorbreken van de huidige arbeidsdeling naar sexe vereist een herverdeling tussen mannen en vrouwen van arbeid en inkomen. Hoe kunnen we vrouweneisen integreren in sociaal-economische politiek?
— heterosysteem
de invloed van de dwingende norm van hetero-sexualiteit op de ontwikkeling van mannen en vrouwen. Hebben vrouwen een eigen noot toe te voegen aan de vredesstrijd?
— de staat
kunnen we de staat gebruiken voor het realiseren van onze eigen doelen? Wat vinden we over de verhouding buiten- en binnenparlementaire strijd?
— partij-organisatie
wat verstaan we onder feministische organisatie-principes? Hoe vinden wij dat politieke strijd georganiseerd moet worden?
De vrouwenconferentie begint op zaterdag 22 oktober om 11 uur en zal zondag de 23e om ong. 15.00 uur worden afgerond. Ze wordt gehouden in Het Zonnehuis, Zonneplein 30, Amsterdam. Kinderopvang is aanwezig.
De conferentie is voor alle vrouwen in de CPN toegankelijk. Opgave dient schriftelijk te gebeuren via bijgevoegde bon.
De conferentiemap is te bestellen door *f* 4,25 (incl. verzendkosten) over te maken op giro 612991 t.n.v. Brochurehandel CPN, Hoogte Kadijk 145 o.v.v. map vrouwenconferentie.

INSCHRIJFFORMULIER LANDELIJKE CPN-VROUWENKONFERENTIE ~~22-23 OKTOBER 1983~~ - ZONNEHUIS - AMSTERDAM

Naam:.....

Adres .....

Postcode .....

Woonplaats.....

Tel.nr .....

O geeft zich op als deelneemster aan de CPN-vrouwenkonferentie.

O wil gebruik maken van een slaapadres (zo mogelijk slaapzak meenemen)

O heeft beschikking over een slaapplaats (... personen)

O wil gebruik maken van kinderopvang met ... kinderen

(leeftijd.....).

OPSTUREN s.v.p. ZO SPOEDIG MOGELIJK AAN; CPN-VROUWEN, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH AMSTERDAM.

Vervolg artikel H. Hoekstra

Volgens de spreker kan dit vraagstuk pas goed behandeld worden in relatie tot haar doelstellingen en idealen. ,,Sommigen willen de machtsstrijd in de partij, die als het puntje bij het paaltje komt uitloopt op een jacht op posities, op functies, op verfoeide baantjesjagerij. Dat zou een treurig resultaat zijn van een ruimteschappend beleid. Daaraan worden dan ideeën opgeofferd en de ideeënstrijd — als een van de kostbaarste elementen in de arbeidersbeweging — vervangen door ‚afstraffingsmechanismen' die vergeven zijn van prestige, opportunisme en beginselloosheid. Dan kan de vernieuwing verstikken en tot zware nederlagen leiden voor allen — vraag het maar aan onze bondgenoten — die willen knokken in deze zware tijden."
,,De discussie over het program kan een prachtige kans bieden voor een nieuw geïnspireerd en wervend optreden van de CPN," aldus Henk Hoekstra.

Verbetering van de programtekst

In de tekst van het ontwerp-partijprogram is een passage onjuist weergegeven. Het gaat om Hoofdstuk V over ,,Sociale- en cultuurpolitiek", paragraaf 19 over ,,Onderwijs voor iedereen naar vrije keuze". De tekst van rgs. 2329 t/m 2331 vervalt en moet vervangen worden door:

Gelijke rechten op onderwijs voor iedereen betekent in de eerste plaats dat het onderwijs gratis is en er een enorme verbetering komt in het stelsel van tegemoetkoming in studiekosten en van levensonderhoud van studerenden zodat er geen financiele drempels zijn om onderwijs te volgen.

De regelnummering van deze passage blijft hetzelfde (anders zouden alle navolgende regelnummers gewijzigd moeten worden).

Colofon 30 september 1983/no. 7

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.

Donateurs ontvangen het blad per post (donaties op giro 511002 t.n.v. Alg. Penn. CPN)
Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Walter Schoonenberg, Alain Stom (red. secr.).
Eindredactie: Frank Biesboer
Vormgeving: Leo Klatser
Druk: Dijkman & Co.
Redactiesecretariaat: Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020-262565 (tst. 10)

De redactie van de ledenkrant zal in de komende nummers tot aan het buitengewoon kongres veel aandacht besteden aan het programdebat.
Leden en donateurs, die door wat voor omstandigheden ook de ledenkrant onregelmatig ontvangen, kunnen zich van een regelmatige toezending verzekeren door onderstaande bon in te vullen.

Naam .....

Straat .....

Postcode .....

Woonplaats .....

Wenst toezending van de ledenkrant.
Opsturen naar: Adm. ledenkrant, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam.

PRATEN EN BREIEN

Een ledenvergadering van Tuindorp Oostzaan van de CPN.
Op de agenda staat: de toestand in de partij en de problemen rond De Waarheid.
Wie zijn er? In ieder geval erg veel. Vakbondsmensen, feministen, academisch geschoolden, bedrijfsarbeiders, partijbestuurders, huisvrouwen, welzijnswerkers enz.
Mensen die een paar jaar lid zijn, en mensen die er al van ver voor de oorlog bij zijn, kortom een goede doorsnee van de partij.
Ook zijn alle meningen en stromingen vertegenwoordigd, dus het botst soms. Pittige diskussie alom. Frustaties klinken door alles heen.
„Waarom alle oude zaken en mensen op de vuilnishoop?
Waarom al die nieuwlichters zo op de voorgrond?
Waarom die verkettering van alles wat gedaan is?
Waarom zo'n minachting voor de jongere generatie omdat ze geen ervaring zouden hebben?
Waarom de maatstaf van „wat heb je ooit gepresteerd?"
Kortom net zoals het op het ogenblik overal gaat in de partij.
En toch...het is anders.
De een zegt „Het is een kameraadschappelijke diskussie", de ander zegt „het is vriendelijk met wederzijds respekt." We vinden elkaar als we het gewoon „menselijk met elkaar omgaan" noemen.
Over één ding zijn we het roerend met elkaar eens:
Als we in de partij doorgaan zoals we nu doen, dan gaat De Waarheid naar de knoppen. En dat kunnen we niet toestaan, daarvoor is het verleden van de krant en haar rol in de toekomst te groot, te belangrijk. En deze wetenschap brengt ons tot een gezamenlijke konklusie.
We moeten de handen uit de mouwen steken.
Daarom aan allen die gelijk hebben: op straat heeft het verkeer altijd voorrang. Nou neem dat dan, moet je te allen tijde nemen, kijk waar je dan blijft.
Op een dag ben je total-loss. Maar...je had gelijk.
Een stelletje naïvelingen daar in Tuindorp?
Geen enkele politieke stellingname daar aan de rand van Noord?
NAIEF IS ALS JE DENKT DAT JE EIGEN GELIJK DE WAARHEID ZAL REDDEN!

Die krant moet overeind blijven, poen en abonnees moeten er komen.

En de diskussie moet doorgaan.
Wie dat niet kan moet helaas afvallen, maar aan het einde van de rit zal er een sterke vernieuwde partij zijn.
Want dat willen we allemaal, maar over het hoe zullen we moeten blijven diskussiëren. Sommigen kunnen dat, anderen moeten het leren, maar het zal lukken en onze grootste hulp daarbij zal De Waarheid moeten en kunnen zijn. *Heel links* zal in onze *eigen Waarheid* daarover, en vooral over de weg naar een betere maatschappij mee kunnen praten.
Daarvoor...zijn we bereid om op stap te gaan voor die krant.
We roepen alle lezers, en in het bijzonder die in Tuindorp Oostzaan, op om die alsmaar krapper wordende beurs open te doen als de werkers voor de krant bij u aan de deur komen.
Wij hebben als start op de ledenvergadering *f* 1025,- als donatie ingetekend en wij vragen u ons daarin te volgen.
GEEF VOOR UW EN ONZE KRANT, DE WAARHEID.
Jannie en Jan Velthuyzen, Anneke Fluitsma, Wiet van Rossum, Ingrid en Marius Ernsting, Henny Westland, Riek en Jaap Janissen, Karin de Vos, Jan Brunia, Joop Stout, Jannie Tuin, Gerrit Blind, Harry v.d. Berg, Berend Offenberg, Jan Velthuysen sr., Frits Varkevisser, Wil Kloek, Rikus Visser, Frans Nuyts.

brieven

Ingezonden brieven max. 400 woorden. Bij overschrijding eerst overleg met de redactie.

Van het MUSEUM naar het STRIJDTONEEL

De laatste tijd worden we overstelpt door groepen en individuele CPN-ers die tegen en over elkaar verklaringen uitgeven of interviews afgeven aan dag- en weekbladen, radio of televisie.
Een ongekende toestand voor de CPN, waar tot voor kort alles binnenskamers werd uitgeknokt terwijl naar buiten alles koek en ei scheen.
Voeg daarbij het opstappen van Bart Schmidt als hoofdredacteur en van Gijs Schreuders als kamerlid plus hun bedanken voor het partijbestuur en we hebben een beeld van iets nieuws in de CPN. Nieuw ook omdat het besluit van zowel Bart als Gijs wordt gerespecteerd. Vroeger werden mensen opzijgezet of werd het verder werken hen onmogelijk gemaakt.
Natuurlijk rijzen bij die ontwikkeling vragen. Waarom, waartoe dient het en waartoe leidt het? Bovendien rijst de vraag of de CPN er patent op heeft.
Ik denk dat wat er in de CPN gebeurt slechts een deel is van de worsteling die geheel links doormaakt, zowel binnen als buiten onze landsgrenzen.
Welke worstelingen maken ook de PSP, PPR en PvdA niet mee? Bijvoorbeeld: ook op het PSP-congres waren kamerposities in het geding. De „Groenen" van de PPR. De verschillende meningen over het NAVO-lidmaatschap in de PvdA.

Wat is van dit alles de werkelijke inzet?

Wat hebben wij voor antwoord op het uithollen van het levenspeil; het afnemen van verworven democratische rechten; het leegroven van de wereld die vervolgens wordt volgezet met kernkoppen?
De inzet is niet langer het naakte bestaan maar ons aller voortbestaan. De mensen die zich daarmee bezighouden raken er steeds meer van overtuigd dat we alleen gezamenlijk deze vraagstukken te lijf kunnen gaan. Het voortbestaan overschrijdt alle grenzen van klassen, landen of partijen.
Dat is één invalshoek waaronder de positie van de CPN bekeken moet worden. Een andere is: moet de ooit als „een en ondeelbaar" de geschiedenis ingegane arbeidersbeweging opgescheept blijven met de ons nu bekende verdeeldheid?
De tijd is voorbij van „het socialisme opbouwen op de puinhopen" eenvoudig omdat er op kernpuinhopen niets te bouwen valt.
De scheuring in de socialistische beweging ligt meer dan een mensenleeftijd achter ons. Ook de oude kwalen die de discussie over een eigen nederlandse weg naar het socialisme in de weg stonden, zoals stalinisme, trotskisme, titoïsme, maoïsme, sociaal-fascisme en andere ismen.

Bij de tijd

Deze tijd vraagt antwoorden die mensen van deze tijd verstaan en waarvoor ze zich willen inzetten. Open, eerlijke, op verschillende bronnen geïnspireerde antwoorden. In de CPN moet plaats zijn voor mensen die over hun eigen denkbeelden met anderen kunnen discussiëren. Omdat de uitgangspunten pluriform zijn zullen ook de ideeën over de toekomstige inrichting van de maatschappij pluriform zijn. Als we dat niet erkennen of afwijzen tonen we gebrek aan werkelijkheidszin. De werkelijkheid kan niet in een keurslijf geperst worden want dan is hij gedoemd te verstikken. Dan wordt iedere creativiteit weggedrukt en verantwoordelijkheid voor het te lijf gaan van problemen verlamd.
Er moet gehandeld worden vanuit de eigen inspiratiebron zonder te wachten op directieven vanuit bonds- of partijkantoren.
Wat mij ergert in het HOC is dat er gevraagd wordt om actie en dat dan gezegd wordt dat „de partij" daartoe moet oproepen en een voorhoederol vervullen. Dat verlegt de eigen verantwoordelijkheid naar elders. Wat helpt het als „de partij" oproept tot actie en blijkt dat in havens, vervoersbedrijven, scheepswerven enzovoort werkzame communisten zelf niet in staat zijn enige actie te ontwikkelen?
Men kan het HOC niet verwijten dat werknemers naar omstandigheden zelf uitmaken hoe en wanneer ze actie voeren. Wie de „partij" verwijt dat er niets gebeurt, werkt met dooddoeners. Als er mogelijkheden voor actie zijn waarom pakt men die dan niet zelf aan? Waar blijft de verantwoordelijkheid van communisten tegenover collega's en lotgenoten?
Ik weet uit eigen ervaring dat mensen niet op bevel van een of ander partijkantoor te organiseren zijn. Zeker niet als de manier hen niet aanstaat of als hun eigen ideeën niet aan de bak komen. De mensen passen ervoor achter de „voorhoede" te mogen aanlopen! En terecht.
Het Landelijk WAO-Beraad waarin ik actief ben heeft zich vanaf het begin op het standpunt gesteld zich aan geen enkele partij te binden en zich ook niet te laten leiden door partijbelangen.
Het WAO-Beraad waardeert, en spreekt die waardering ook uit, wat andere belangenorganisaties van WAO-ers en vakbeweging op dit gebied presteren. Niet „wat zij doen en gedaan hebben is welgedaan", want dan zou er geen WAO-Beraad en geen enkel comité bestaan, maar ook niet in wedijver. In honderden comités en groepen werken mensen samen van uiteenlopende geloofs- of politieke richtingen met niet door geloof of politiek gebondenen. Ze respecteren elkaars identiteit zonder elkaar vliegen te willen afvangen of behaalde resultaten te willen bijschrijven op het conto van hun kerk of partij.
Partijen en kerken moeten hun eigen wegen maar zoeken voor het kenbaar maken van hun ideeën en het oplossen van hun problemen. Samenwerken leidt tot respect en inspiratie, maakt dat scheidsmuren worden afgebroken en verruimt het uitzicht.
Het trekt andere groepen in de maatschappij aan om zich openlijker uit te spreken.
Om een paar duidelijke voorbeelden te noemen:
- de brochure van kardinaal Willebrands over arbeidsongeschiktheid;
- het WAO-Tribunaal, dat zijn inhoud dankte aan de medewerking van vele deskundigen op juridisch, medisch en sociaal gebied;
- deelname aan het Tribunaal door beide vakcentrales en andere maatschappelijke instellingen;
- de volwaardige deelname aan de 11 juni-manifestatie in Utrecht;

en zo zijn er nog veel meer voorbeelden te geven op plaatselijk en regionaal niveau.

Klimaatverandering

In zo'n veranderend klimaat van wederzijds begrip past geen CPN „oude stijl" meer. Die zou ten onder gaan door sectarisme en betweterij.
Juist op grond van haar strijdervaring en traditie is de CPN gedwongen zich te vernieuwen. Niet om de doelstellingen te verdoezelen maar om ze zich duidelijker te maken en sneller te verwezenlijken.
In dat klimaat past ook De Waarheid „oude stijl" niet meer.
De Waarheid moet beantwoorden aan de groeiende behoefte van linkse mensen en anderen aan informatie over „hun strijd" zonder dat ze steeds gewezen willen worden op de „fouten" die ze maken. Ze willen ook informatie over andere stukken strijd om daar lering uit te trekken.
Mensen willen een krant hebben waarin open, eerlijke gedachtenwisseling mogelijk is, zonder dat verhuld wordt dat over mogelijke oplossingen tegengestelde opvattingen kunnen bestaan.
Het is de verantwoordelijkheid van de CPN om de middelen waarover ze beschikt in dienst te stellen van een progressieve machtsvorming en om die tot stand te brengen in eigen land, op een zelf te kiezen weg en op eigen benen.
Natuurlijk kunnen tientallen jaren van monolitisch handelen niet zo maar weggecijferd worden. Natuurlijk zal er nog geworsteld moeten worden om onze eigen bijdrage aan de gemeenschappelijke strijd te vinden. Aan het begin van iedere samenwerking bestaat er wantrouwen over en weer. Maar als ieder er van overtuigd raakt dat het alleen niet lukt, dan worden nieuwe samenwerkings- en strijdvormen gevonden. Dat is niet alleen in de WAO-beweging bewezen.
Andere strijdvormen, andere organisatievormen, vereisen ook andere omgangsvormen. We moeten af van het soort „nierenproeverij" die nu nog in sommige „discussies" is waar te nemen. Discussies waarin mensen kapotgedraaid worden horen niet thuis in de CPN en het 28ste Partijcongres heeft dat duidelijk uitgesproken.
Bovendien vraag ik me af, als men zo discussieert met mensen binnen de partij, hoe wordt er dan van gedachten gewisseld met mensen die nog wat verder van de partij af staan.
De „eenheid" waarover veelvuldig gesproken wordt in het HOC wordt op die manier niet dichterbij gebracht. Dat soort „discussies" vertraagt de bundeling van krachten die nodig is om de dreigingen die op ons afkomen te weerstaan.
Er kan niets worden teruggedraaid. Dat zullen de nieuwe bewegingen in ons land niet meer toelaten.

Joop Mantel, Rotterdam
september 1983

Waarom ik juist nu lid van de CPN geworden ben

Niet omdat ik zo van partijen en vergaderingen houd of omdat ik geen belangrijke eigen taak toeken aan sociale bewegingen. Ook niet omdat ik deze partij zo ideaal vind. Maar omdat onze maatschappij niet meer levensvatbaar is zonder fundamentele veranderingen in een meer menswaardige richting. Die komen er niet, behalve als scherp wordt nagedacht over de vraag hoe deze maatschappij in elkaar zit. Anders blijven we staan bij wensen die geen werkelijkheid kunnen worden. Natuurlijk is bij de diskussie daarover De Waarheid als krant voor heel links onmisbaar.
De CPN heeft echter een traditie in dat soort denken. Lang is dat tegen de geest van Marx in verstard geweest in dogmatisme en dus verkettering van alles wat afweek. Nu is er echter weer beweging in gekomen. Een hindernis van veel jaren is daardoor opgeheven.
Of anderen mij tot de marxisten rekenen weet ik niet. Het interesseert me ook niet. Belangrijk is alleen dat we met onze beperkte vermogens ons best doen zó te denken en te handelen als Marx en andere brillante figuren zouden doen als ze *nog zouden leven onder onze omstandigheden en wetend wat we nu weten*.
Vruchtbaar denkgoed is er genoeg. Tot de gedachtenwisseling daarover hoop ik bij te dragen. Maar tegelijk wil ik in mijn eigen afdeling aan de dagelijkse strijd deelnemen. Waarom?
Omdat „praktijk" en „theorie" altijd samen moeten gaan. Het een voedt het ander en zonder veranderingspraktijk verandert er niets. Dat is één van Marx' inzichten die natuurlijk gehandhaafd moeten blijven.
Ik vind dus niet — als ik dat nu vast mag zeggen — dat de CPN zonder meer in een algemeen linkse partij op moet gaan. Wel natuurlijk nauwe samenwerking en bondgenootschappen. Laat echter de CPN daarbij niet alleen haar organisatievormen en mentaliteit vernieuwen, maar ook op grond van haar traditie haar denken. Zo kan zij inbrengen wat bij PSP en PPR n.m.m. teveel ontbreekt. Dat denken zou zowel open als helder als op de hoogte van de tijd moeten zijn. Geen marxisme-leninisme dus, maar wel het erfgoed van Marx, Engels, Lenin en vele anderen toetsen en met de praktijk integreren. Niet dus in vernieuwingsdrift het waardevolle van dat erfdeel weggooien.

Waarom ik juist nu ben toegetreden?
Omdat ik niet kan en niet wil afwachten tot alles me kant en klaar op een presenteerblad wordt aangeboden. Dat ligt me niet. Ik zou me schamen als ik door mijn terzijde blijven staan deze partij niet de koers zou helpen vinden die op dit ogenblik nodig is.

Hanna Launspach, Amsterdam

Samen tegen de stroom op

De Waarheid is in moeilijkheden. Financieel gaat het niet goed en over de inhoud staan de meningen in de partij scherp tegenover elkaar. In de burgerlijke pers wordt gespeculeerd over „het einde van de laatste partijkrant". In de partij vliegen de beschuldigingen in het rond: de één vindt dat de redaktie de krant kapot maakt, de ander wijst de horizontalen als schuldigen aan.
De achteruitgang waarmee zowel partij als krant gekonfronteerd worden wordt m.i. niet in de eerste plaats veroorzaakt door dergelijke ruzies. Er is in Nederland een algehele verrechtsing aan de gang: opkomend racisme met als gevolg een fascistische partij in de Kamer, enorme versterking van de VVD, verrechtsing van de PvdA en stagnatie van de kleine linkse partijen. Het is onzinnig en vooral sektarisch dat kommunisten elkaar daarvan de schuld geven.
In het buitenland zien we hetzelfde patroon, maar bovendien leert een vergelijking met het buitenland nog iets anders: de teruggang van de communistische partijen is een algemeen verschijnsel, dat nauwelijks samenhangt met het gevoerde beleid van die partijen. De „horizontale" PCF ziet haar aanhang even snel achteruitgaan als de radicaal vernieuwde PCE.
Het is daarom absurd dat verschillende groepen elkaar voor de achteruitgang aansprakelijk stellen. De enige juiste koers is tegen de stroom op. We moeten niet, zoals bv. Roel Walraven, Laurens Meerten, Elsbeth Etty of Gijs Schreuders de peddels maar neerleggen omdat we ruzie hebben met de stuurman. Laat redacteuren, colporteuren en donateuren op hun post blijven en het vaandel hoog houden, ook bij tegenwind. Dat was en is de kracht van communisten.

Meindert Fennema

14 Juni 1984, verkiezingen voor Europees Parlement

Volgend jaar juni, op donderdag de veertiende, vinden er voor de tweede keer rechtstreekse verkiezingen plaats voor de Nederlandse afvaardiging in het Europese Parlement. De eersten waren in 1979; de CPN nam toen deel met een eigen lijst, maar haalde geen zetel (net als PSP en PPR). Van verschillende kanten wordt er nu gewerkt aan een gezamenlijke lijst. De besprekingen daarover zijn volop bezig. Af en toe verschijnt er iets over in de pers. Met deze ledenkrant proberen we meer informatie en inzicht te geven in de stand van zaken en zo de beslotenheid van de besprekingen met andere partijen en groepen wat te doorbreken.

Rond 1 oktober wordt er een resultaat uit de onderhandelingen verwacht. Daar kunnen we met deze informatie natuurlijk niet op vooruit lopen. Wel is het mogelijk de uitgangspunten van CPN-zijde weer te geven, de ,,lijn'' waarop de onderhandelingsdelegatie opereert.

Daarom een artikel over de ,,CPN en het Europees Parlement''; daarnaast een overzicht van aanzetten tot een gemeenschappelijke lijst: ,,Samen de verkiezingen in?'' en informatie over een partijconferentie op 12 november over de Europese Verkiezingen waar het resultaat van de nu lopende onderhandelingen beoordeeld moet worden.

Teksten op deze pagina zijn van de hand van Ton van Hoek die in het dagelijks bestuur en partijbestuur met de voorbereiding van de Europese verkiezingen is belast. Aan gesprekken met de andere partijen en de voorbereiding van de CPN-delegatie werd of wordt verder deelgenomen door partijbestuurders Willem van de Berg, Truus Divendal, Nel van Dijk, Siem van der Helm en André Roelofs.

12 november: partijconferentie over Europese Verkiezingen.

Er wordt nú onderhandeld voor een gemeenschappelijk program en lijst voor de Europese Verkiezingen. Omstreeks 1 oktober moeten daarvan resultaten bekend worden. De verschillende partijen beslissen dan in november over dat resultaat.
Het CPN-partijbestuur heeft besloten om daarvoor een partijconferentie te beleggen op zaterdag 12 november.
Deze conferentie heeft tot taak:

1. een advies uit te brengen aan het partijbestuur over de vraag of *het resultaat van de onderhandelingen* (program en zetelverdeling op de gemeenschappelijke lijst, eventuele verdere afspraken) *geaccepteerd moet worden of niet*. Het partijbestuur zal meteen n.a.v. dit advies beslissen. (Statutair heeft een partijconferentie slechts deze adviserende bevoegdheid; daarom advies van conferentie en onmiddellijk erna besluit van pb.).
2. een advies uit te brengen aan het partijbestuur over *wie op welke plaats op de kandidatenlijst moet komen staan* (althans op plaatsen die voor de CPN gereserveerd zijn).
   In verband hiermee nodigt het partijbestuur de hele partij, met name de districtsbesturen, uit om op korte termijn kandidaten voor de CPN-plaatsen op de gemeenschappelijke lijst voor te dragen, dat wil zeggen **vóór 22 oktober aanstaande.**
   Opgave bij het partijsecretariaat.
   Een commissie van het partijbestuur zal deze kandidaten inventariseren, bewilligingen onderzoeken en vandaaruit een volgordevoorstel voorleggen aan de conferentie en het PB.
3. eventueel al plannen maken voor *campagne*, thema's uitwerken die daarin voor ons vooral van belang zijn.

Deelname aan de conferentie:
naast het partijbestuur *150 afgevaardigden* uit de partij.
De verdeling over de districten geschiedt volgens een verdeelsleutel gebaseerd op ledentallen.
De districtsbesturen hebben de verantwoordelijkheid de samenstelling van hun districtsdelegatie te regelen. Wij roepen ze op de partij hier optimaal bij te betrekken, en tevens rekening te houden met de intensieve voorbereiding van het programcongres.
De partijconferentie vindt plaats in gebouw Sibylla, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam.
Nadere mededelingen over deze partijconferentie worden gericht aan de districtsbesturen en gepubliceerd in de volgende ledenkrant.

SAMEN DE VERKIEZINGEN IN?

Een sterke, progressieve vertegenwoordiging vanuit Nederland in het Europese Parlement: dat stelde de CPN als doel op haar laatste congres. En de congrestekst voegt eraan toe: *,,zo mogelijk met een gezamenlijke kandidatenlijst bij de komende verkiezingen.''*

Hoe dat precies gestalte zal krijgen, moest sindsdien nog worden ingevuld. Op 7 en 8 mei van dit jaar heeft het partijbestuur het congresbesluit geconcretiseerd. Zie daarvoor de CPN-ledenkrant nr. 4, 20 mei jl.
Het partijbestuur was van mening, dat over een aantal hoofdzaken die ook op Europees niveau en rol spelen, een groeiende overeenstemming bestaat tussen de progressieve partijen in Nederland. Genoemd werden de *afwijzing van de nieuwe atoomraketten, steun aan de derde wereld en bevrijdingsbewegingen, strijd tegen fascisme en racisme, verbetering van de positie van buitenlandse arbeiders, de noodzaak van werkloosheidsbestrijding en stimuleringsbeleid, van controle op de multinationale ondernemingen en van bescherming van het milieu.*
De geconstateerde overeenstemming tussen Nederlandse progressieve partijen is belangrijker dan de bestaande verschillen. Zeker als men ziet, dat het Europese Parlement in zijn betekenis ook weer niet overschat moet worden, aldus toen het partijbestuur.
Binnen die gedachtengang zou één gezamenlijke lijst van alle progressieve partijen mogelijk zijn geweest. Maar op grond van eerste consultaties en ,,de huidige politieke verhoudingen'' kwam het partijbestuur tot de conclusie dat *een lijst van CPN, PSP en PPR voor de hand lag, eventueel met deelname van de EVP.*
Daar werd aan toegevoegd, dat een *lijstverbinding van deze gemeenschappelijke lijst met die van de PvdA* nagestreefd zou worden. (Sommigen denken, dat zo'n lijstverbinding bij Europese Verkiezingen niet kan; zie bv. R. v.d. Velde in De Waarheid dd 19 mei; die gedachte berust op onjuiste of onvoldoende informaties; ook bij de vorige Europese Verkiezingen werden een aantal lijsten verbonden om de reststemmen niet verloren te laten gaan.)
Tenslotte werd gezegd, dat er alles aan gedaan moest worden om een versnippering door middel van meer lijsten ter linkerzijde te voorkomen.

Dit laatste was niet onbelangrijk gezien initiatieven om met een ,,groene lijst'' aan de verkiezingen te gaan deelnemen. Deze initiatieven kwamen sterk voort uit PPR-kring en van een aantal partijlozen, die geïnspireerd door het succes van de ,,Grünen'' in de Bondsrepubliek, vonden dat er in de Nederlandse politiek maar eens wat moest veranderen.
Zij sluiten daarbij aan op een sfeer van wantrouwen in de politiek en in bestaande politieke partijen. Zij verzetten zich tegen wat zij noemen ,,links-rechts-schema's'', het traditionele materiële denken zowel bij rechts als bij links; zij vinden ,,de ecologische crisis'', de milieuverwulling en verstoring van tal van gezonde relaties tussen mens en natuur zo belangrijk als bedreiging voor het voortbestaan, dat het de bron wordt voor een nieuwe samenhangende politieke stroming en theorie, soms zelfs als levensbeschouwing aangeduid.
Nu is hier een heleboel over te zeggen. Op dit moment is echter vooral van belang, dat dit ,,groene platform'' een zekere invloed uitoefend, vooral op de PPR, met name eraan verbonden als B. de Gaay Fortmann, R. van Duyn.

CPN en Europees Parlement

De komende verkiezingen voor een Nederlandse afvaardiging naar het Europese Parlement zijn een beetje merkwaardig.
Eigenlijk gaan die verkiezingen over het beleid van de Europese Gemeenschap (E.G.), of preciezer nog: over wat het Europese Parlement daarover te zeggen heeft. Maar daarnaast zullen de verkiezingen ook gehanteerd worden als een soort graadmeter in de Nederlandse politiek. Iets wat je bij verkiezingen voor Provinciale Staten ook altijd ziet.
Het zal in dit geval de eerste gelegenheid zijn voor een soort peiling naar de mening van de kiezers over het kabinet Lubbers. In elk geval zullen de Europese Verkiezingen zo óók worden uitgelegd. De grote vraag blijft dan altijd of dat terecht is.
Hoe dan ook: *in verkiezingsprogramma's, campagnes en de opstelling van de politieke partijen, ook van de CPN, zullen niet alleen E.G.-kwesties een rol spelen.*
Zo is het logisch dat hoofdpunten bij deze verkiezingen zullen zijn: de strijd tegen de raketten en de bestrijding van crisis en werkloosheid. Ook al zijn deze zaken op EG-niveau als zodanig niet aan de orde, of willen wij ze daar niet aan de orde hebben.
Bijvoorbeeld: wij zijn er absoluut tegenstander van, dat de EG of het Europese Parlement zou kunnen besluiten over rakettenkwesties; daarmee zou immers de nationale zeggenschap over wezenlijke zaken worden aangetast. Wij vechten juist voor een volledige democratische zeggenschap in Nederland over vrede en veiligheid, tegen de druk van de Navo in op de nationale overheden en parlementen. Maar toch zullen wij en anderen de ,,rakettenkwestie'' centraal stellen in deze verkiezingscampagne: simpel, omdat het in heel onze politiek centraal staat.
Ander voorbeeld: naar onze mening moet bestrijding van de werkloosheid prioriteit hebben in de economische politiek. In dat kader keren we ons tegen de ingrepen van de EG in nationale beslissingen tot steunverlening aan bedrijven in moeilijkheden waar massa-ontslagen dreigen. Dat was aan de orde bij de strijd rond de ADM, in de staal en bij de textiel. Ook hier verzetten we ons dus tegen bevoegdheden op EG-niveau.
Tegelijk pleiten wij voor een actief en gericht stimuleringsbeleid in Nederland en elders om de spiraal van crisis, bezuinigingen en werkeloosheid te doorbreken door middel van actie van de overheid.
Een zekere internationale coördinatie van zo'n stimuleringsbeleid in verschillende landen kan daarbij nodig zijn. Dat is ook in overeenstemming met de eisen die de West-Europese vakbonden op dat gebied stellen.
Dus in die zin kennen we wél een functie toe aan de EG.
Wij zullen dus bij de Europese verkiezingen onze uitgangspunten bij de centrale politieke kwesties formuleren, ook in een (gemeenschappelijk) program. Als we dat doen, is dat niet omdat we vinden, dat de EG of het Europese Parlement dat alles moet aanpakken of daarover beslissen, maar om duidelijk te maken waar wij staan. *Wij beschouwen het Europees Parlement voor al deze zaken als een platform voor politieke meningsvorming en drukuitoefening. Het heeft er geen zeggenschap over en moet dat wat ons betreft ook niet krijgen.*
In de samenwerking voor een gemeenschappelijke lijst, tijdens de verkiezingscampagne en later in het Europese Parlement zullen wij pleiten voor een harde kritiek op de huidige politiek van de EG en voor een bescherming van de nationale zeggenschap en van de rol van de nationale parlementen.
De taken van de EG moeten beperkt worden tot die zaken die internationale coördinatie in EG-verband noodzakelijk maken, bijvoorbeeld omdat ze grensoverschrijdend zijn, zoals de zorg voor de internationale rivieren.

We zien wel een functie voor het Europese Parlement in de *controle* op wat de Europese commissie en de Europese Ministerraad allemaal uitspoken. Die controle mag zeker versterkt worden, alleen al uit het oogpunt van openbaarheid en informatie. Maar wetgevende bevoegdheden voor het parlement, zoals men daar nu schijnt te wensen, ligt niet in de lijn van ons denken.

Het PPR-congres van begin juni had dan ook veel moeite het onderling eens te worden. Men besloot te streven naar een ,,groen-progressieve lijst''. Men wilde daarbij PSP en CPN betrekken, maar ook EVP en ,,bewegingen''. Het moest iets nieuws zijn, niet blijven bij een optelsom van de drie partijen.
Men stapte zo wel wat gemakkelijk heen over het nieuwe wat een PPR/CPN/PSP-samenwerking bij de Europese Verkiezingen zou betekenen. Maar het was duidelijk dat een groot deel van het PPR-congres een verdere verbreding van de samenwerkingslijst wenste. Vandaar het ,groen-progressieve''. Daarmee werd een ernstig intern conflict voorlopig bezworen.

Het PSP-congres (ook juni) was dramatisch: partijbestuursvoorstellen voor nauwere samenwerking met PPR en CPN verworpen; partijbestuur afgetreden; toch een keuze voor een gemeenschappelijke lijst met CPN en PPR en eventueel EVP voor de Europese Verkiezingen.
De grote vraag voor ons en vele anderen was: wat gaat dit in de praktijk van de samenwerking betekenen?
Voorzover nu te overzien is het nieuw opgetreden ,,Interimbestuur'' er alles aan gelegen om de samenwerking voor de Europese Verkiezingen te doen slagen. Aan hen zal het dus niet liggen. De verrassingen kunnen dan altijd nog komen van het PSP-congres in november.

Gesprekken

Het partijbestuur van de PPR nam vervolgens het voortouw door met voorstellen te komen die erop gericht waren CPN, PPR, PSP rond te tafel te krijgen met daarbij het ,,groen platform'' en de EVP. D'66 werd ook aangeschreven, maar dat bleef bij correspondentie.
De opzet van de PPR slaagde: op dit moment wordt door delegaties van de genoemde 4 partijen gesproken over de inhoud van een gemeenschappelijk program; ook het ,,groen platform'' neemt hieraan deel. Het lijkt er sterk op, dat het op de hoofdpunten van een gezamenlijk program mogelijk is tot overeenstemming te komen. Dat is niet zo vreemd, gezien het feit dat CPN, PSP en PPR op hoofdpunten, voorzover van belang voor Europese Verkiezingen al dicht bij elkaar staan. De verschillend die er dan zijn op dit gebied, bijvoorbeeld over de visie op de EG, zijn dan wel te overbruggen.
Op het moment, dat wij dit schrijven, lijkt dat ook met ,,het groen platform'' te lukken. De grote vraag wordt echter of de hele samenwerking ,,groen gekleurd'' moet worden of niet. Met name CPN en PSP zullen zich daarbij niet kunnen herkennen. Zij beklemtonen sterk, overigens met de PPR, dat een samenwerking voor ieder herkenbaar moet zijn, ieders eigenheid en identiteit daarin gerespecteerd moet worden. Een overheersing van het ,,groen'' staat met dat uitgangspunt op gespannen voet. Zoals het CPN-partijbestuur in mei zei: *,,wat de CPN betreft zal een gezamenlijke lijst (...) met de kleuren rood, groen en paars getooid gaan.''*
In zijn laatste vergadering (woensdag 14 september) heeft het partijbestuur de CPN-delegatie en het dagelijks bestuur mandaat gegeven om op dezelfde uitgangspunten verder te onderhandelen met als inzet het bereiken van een gemeenschappelijke lijst van de genoemde organisaties. Rond 1 oktober verwachten we meer te weten.

Laatste nieuws

Lukt het wel, lukt het niet?

Maandagochtend 3 oktober:
Er kan nog een laatste stukje in de ledenkrant over de Europese verkiezingen, hoor ik. Maar nog is er geen definitief resultaat te melden, ook al is 1 oktober al voorbij.
Maar nieuws is er wel: het gemeenschappelijk program — beknopt, op hoofdpunten — is op een haar na rond! Eigenlijk een zeer goed resultaat binnen één maand en vijf gesprekken. Elders op deze pagina schreven we al, dat we ook verwachtten, dat dat zou kunnen lukken.
Het resultaat wat we tot nu hebben bereikt, het program wat bijna rond is, kan naar de mening van de CPN-delegatie (Ton van Hoek, Willem van de Berg, Nel van Dijk) door de partij zeker geaccepteerd worden. Of dat ook gebeurt, zullen we op 12 november zien op de partijconferentie. De CPN zou op haar eentje andere accenten leggen, maar dat mag voor het tot stand komen van deze samenwerking geen belemmering zijn.
Maar de onderhandelingen stokten toen we aan de kwestie van de naamgeving waren aangeland, afgelopen maandag 26 september. De PPR had voorgesteld: ,,groen-progressieve lijst''. Maar PSP en CPN vonden dat te ,,D'66-achtig''. Het Groen Platform wilde eigenlijk een naam als ,,Groene lijst''. Maar zowel CPN, PSP als PPR vinden dat niet herkenbaar en wervend voor de kiezers die aan deze partijen hun stem willen geven.
Anderzijds vinden we dat de samenwerking niet op de naam mag struikelen, als je het over een program al eens bent: dat zou te gek zijn en door weinig mensen begrepen worden. De CPN heeft daarom een compromisvoorstel gedaan: ,,groen-linkse samenwerkingslijst van CPN, Groen Platform, PPR en PSP''. Dit voorstel benadrukt meer het element van samenwerking, als nieuwe en wervende factor, en maakt tegelijk duidelijk wie er samenwerken. PSP en PPR accepteren dit voorstel.
We hopen nu, dat het Groen Platform ons inzicht dat samenwerking voor ieder herkenbaar moet blijven, zal delen, als wij over enige dagen weer aan de tafel zitten. Als dit stukje gelezen wordt, is er waarschijnlijk al meer bekend.

Ton van Hoek

DEN HAAG, 29 OKTOBER

GEEN NIEUWE KERNWAPENS IN EUROPA

KOMITEE KRUISRAKETTEN NEE

PRINSEGRACHT 4, 2512 GA DEN HAAG TEL. 070 - 92 43 31 GIRO 3725743

Het Komitee Kruisraketten Nee bestaat uit:

IKV, Pax Christi, Samenwerkingsverband Stop de N-bom/Stop de kernwapenwedloop, Vrouwen voor vrede, Vrouwen tegen Kernwapens, Platform van Radicale Vredesgroepen, Humanistisch Vredesberaad, Kerk & Vrede, PvdA, D'66, PSP, PPR, CPN, EVP, FNV en VVDM

28 oktober 83/no 8

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

pag 2-3-4

a.t.v.-conf. 5 nov.
anti-rassisme beraad
26 nov. pag 3-4

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Steun de acties

„De voorstellen van de oppositie zijn op vrijwel alle punten afgewezen. Ieder alternatief en iedere poging om te komen tot verstandig handelen en tot dialoog is afgewezen. Daarmee heeft het kabinet gekozen voor de confrontatie. Die zal het — niemand vindt dat leuk, maar het zal gebeuren — dan ook krijgen.
Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om over de hoofden van de kamerleden die hier zitten, de mensen op te roepen om zich niet te laten uitspelen door het machtsspel van deze regering, zich niet tot wanhoop te laten brengen door het asociale beleid, maar zich vooral te organiseren, te verenigen en gezamenlijk te verzetten. Dat zal in en buiten deze kamer moeten gebeuren."

Met deze woorden besloot Ina Brouwer haar derde termijn tijdens de Algemene Beschouwingen over de nieuwe rampenbegroting van de regering Lubbers.
Die actie is er volop. Er tekent zich een actiefront af tegen de regering van een omvang en spontaniteit zoals we in Nederland lange tijd niet hebben gezien. De betekenis daarvan is niet te onderschatten, omdat zich hiermee de mogelijk van een maatschappelijk verzet aandient met een omvang die daadwerkelijk in staat is om bressen te slaan in het regeringsbeleid.
Dat is in de eerste plaats van belang voor degenen die slachtoffer dreigen te worden van de afbraakpolitiek van de regering Lubbers: de ambtenaren, trendvolgers, WAO-ers, werklozen, bijstandsvrouwen, ouderen, al die miljoenen mensen die op een minimum zijn aangewezen.
Ook de werkers in de particuliere sector, die geconfronteerd worden met de afbraak van hun werk en verslechtering van arbeidsvoorwaarden.
Maar bovenal, een dergelijke ontplooiing van het maatschappelijk verzet schept de voorwaarden om in ons land politieke doorbraken tot stand te brengen. Het verzet dat zich nu ontwikkelt heeft tot inzet een stormloop tegen een type regeringsbeleid, dat de crisis afwentelt op de voorzieningen, inkomens, werkgelegenheid en verworvenheden van de bevolking, met het profijt voor de sterkste bedrijven en financiele instellingen, die in de ogen van deze regering de crisis zo goed mogelijk moeten overleven.
De acties stellen dan ook nadrukkelijk de noodzaak van een ander sociaal-economisch beleid aan de orde, net zoals de vredesbeweging dat aan de orde stelt op het gebied van de vredespolitiek.
Het vereist overdenking op welke wijze deze situatie benut kan worden om een stroomversnelling in de progressieve samenwerking tot stand te brengen.

Onderlinge solidariteit en samenwerking

Een eerste voorwaarde is dat aan de acties maximale steun wordt gegeven teneinde deze regering een halt toe te roepen.
Deze regering wil het keihard spelen: Haar is alles eraan gelegen om haar beleid door te drukken; zelfs maatregelen die op verzet van de kamer stuiten weigert ze terug te nemen (schoolgeld!).
Beslissend is dan ook de mate waarin het zal gelukken zo veel mogelijk maatschappelijke groeperingen op actieve wijze bij het verzet te betrekken.
In een verklaring van het partijbestuur van april j.l., waarin werd opgeroepen tot het „bundelen van het verzet tegen het rampenkabinet" is al benadrukt dat een gezamenlijke krachtsinspanning beslissend is.
„Nodig is dat mensen samengaan in afzonderlijke acties. Nodig is dat er vormen worden gevonden voor onderlinge samenwerking en solidariteit tussen diverse actiegroepen, organisaties en de vakbeweging."

Dat kan als de onderlinge solidariteit gegrondvest wordt op het gemeenschappelijk belang dat uitkeringsgerechtigden, ambtenaren en werkers in de particuliere sector hebben tegen dit regeringsbeleid.

Dat vereist dat in de eisen klip en klaar duidelijk wordt dat de regering de kans niet mag krijgen om het toegeven aan de eisen van de ene groep ten koste te doen gaan aan die van de andere groep.

De belangrijkste taak voor de partij is om tegenover de verdeel en heerspolitiek van rechts het bevorderen van samenwerking, onderlinge solidariteit en daadwerkelijke steun aan de acties.
Niet vanuit een eng partijpolitiek belang. Maar om de impuls die van de acties uit kan gaan maximaal te benutten teneinde doorbraken tot stand te brengen in de progressieve machtsvorming voor een ander sociaal economisch beleid.

Taken voor de partij

— ondersteuning van al die partijgenoten die in bedrijven, instellingen en buurten, de vakbeweging, organisaties van uitkeringsgerechtigden, comitees van bijstandsvrouwen, woonlastencomitees e.d., bijdragen aan het tot stand brengen en organiseren van de acties.
— actieve steun aan een strijdbare, onderlinge solidariteit. Op dat gebied zijn de afgelopen tijd tal van belangrijke ervaringen opgedaan: — zoals de solidariteitsmanifestatie van ambtenaren, uitkeringsgerechtigden en industriële bedrijven — tijdens de spoorwegstaking van vorig jaar november, de steuncomitees bij de strijd voor het behoud van werk zoals rond ADM en RSV, de plaatselijke samenwerkingsverbanden die actief zijn geweest voor de 11e juni-demonstratie en prinsjesdag/actiedag, de korte solidariteitsstakingen bij de Stopera en ADM op Prinsjesdag. In die samenwerkingsverbanden liggen de mogelijkheden om acties onderling te coördineren en te steunen.
— politieke bescherming van de acties. Ongetwijfeld zal de regering zinnen op maatregelen om acties in een kwaad daglicht te stellen of repressiemaatregelen afkondigen. Onze partij zal in die situatie alle mogelijkheden moeten benutten om acties te beschermen. Ook de gemeentebesturen zullen, gezien het feit dat de ambtenaren het speerpunt zijn in de actie, daarin een belangrijke positie krijgen.
— het actief werken met „de stakingskrant van Nederland", De Waarheid. Daarnaast ook eigen informatiemateriaal van de partij, zoals Eenheid.
— het bevorderen van het debat over alternatieven voor het huidige sociaal-economische beleid.

Frank Biesboer

Donatiecampagne CPN

De donatiecampagne die in september van start is gegaan, levert een wisselend beeld op. Een aantal districten kunnen nog geen resultaat melden. In het Gooi, Groningen, Den Haag en Utrecht zijn daarentegen al flinke bedragen ingetekend. Het district Den Haag heeft de zichzelf gestelde taak al ruim overschreden.
Het totaal bedrag wat nu landelijk ingetekend is, bedraagt:
ƒ 143.174,-
Wij roepen alle leden en sympathisanten van de CPN op om te zorgen dat de partij een grote hoeveelheid activiteiten kan blijven bekostigen. Wordt zelf donateur of maak anderen tot donateur.

De verantwoording van districten en afdelingen:
District **Amsterdam ƒ 44.000,-**. Over resultaten uit afdelingen is nog niets bekend.
Het district **Friesland** heeft een totaalstand van **ƒ 1.280,-** uit de volgende afdelingen: Leeuwarden 100,-; Sneek 300,-; Gorredijk 400,-; Heereveen 225,-; Joure 75,-; Ooststellingwerf 180,-.
Het district **Groningen** meldde een resultaat van **ƒ 14.733,-** uit de volgende afdelingen: Finsterwolde 190,-; Oosterpoort 1738,-; Zuid-Oost 715,-; Zuid-West 100,-; Centrum 1800,-; Noord-West 840,-; Indische Buurt 1158,-; Oosterpark 3000,-; Noorder Plantsoen 545,-; Lewenborg 1326,-; Hoogezand 300,-; Oude Pekela 680,-; Veendam 90,-; Winschoten 300,-; Beijum 1500,-.
Het district **Den Haag** met dus een prima stand van **ƒ 44.322,-**. De resultaten kwamen uit de volgende afdelingen: Centrum 1825,-; Laak 1000,-; Moerwijk/Zuiderpark 1500,-; Morgenstond 600,-; Duinoord 4200,-; Vruchtenkwartier 2560,-; Scheveningen 1000,-; Alphen a/d Rijn 180,-; Delft 23264,-; Gouda 1088,-; Leiden 5070,-; Rijswijk 120,-; Voorburg 320,-; Zoetermeer 955,-; Bollenstreek 540,-.
Kennemerland meldt een eerste stand van **ƒ 3.466,-** uit: Haarlem-Noord 1050,-; Haarlem-Zuid 1896,-; Schalkwijk 120,-; Zandvoort 400,-.
Limburg gaf ook een eerste bedrag door van **ƒ 1.850,-** uit: Heerlen 1100,-; Heerlerheide 750,-.
Rotterdam heeft een eerste stand van **ƒ 1.425,-** uit: Nieuw Charlois 1200,-; District 225,-.
Het district **Utrecht** gaf een stand door van **ƒ 10.974,-** met resultaten uit de afdelingen: Noord 1440,-; Zuid 2730,-; Centrum 1530,-; Oost 1482,-; Zeist 552,-; Vianen 720,-; Nieuwegein 180,-; West 600,-; Overvecht 630,-; Vogelenbuurt 1110,-.
Uit **IJsselstreek** kwam één melding: Zutphen 1260,-.
Zeeland meldt een stand van **ƒ 1404,-** uit de afdelingen: Vlissingen 784,-; Middelburg 120,-; Goes 500,-.
Zaanstreek gaf een eerste stand door van **ƒ 3.260,-** uit de afdelingen: Zaandam-Oost 500,-; Zaandam-West 450,-; Zaandam-Zuid 500,-; Poelenburg 150,-; Wormerveer 1060,-; Assendelft 600,-.

Tot slot onze gironummers: postgiro 511002. ABN/054.19.31.660 beiden t.n.v. algemeen penningmeester CPN.

Conferentie over Europese verkiezingen wordt uitgesteld

De conferentie over de Europese verkiezing, die was vastgesteld op 12 november, wordt uitgesteld.
Dit in verband met het feit dat de onderhandelingen over een gezamenlijke lijst nog niet tot een eindresultaat hebben geleid.
De datum waarop de conferentie wèl zal worden gehouden moet nog worden vastgesteld.
De districten wordt verzocht wèl hun werkzaamheden wat betreft de samenstelling van de delegaties voort te zetten.
Tevens zal de commissie die een voorstel voor de kandidatenlijst moet doen haar activiteiten volgens het oorspronkelijke tijdschema afronden.

Het Dagelijks Bestuur

Hoe het p het ontwe

Eind september stelde het partijbestuur het nieuwe ontwerp-partijprogram ,,Machtsvorming voor een socialistisch Nederland'' vast. Dit na een intensieve discussie. Met bijgaand overzicht wordt aan de partij een beeld gegeven waar die discussie zich in het partijbestuur op toespitste.

Eind juli had de commissie ontwerp-programma een voorlopig ontwerp tot stand gebracht, dat een beperkte openbaarheid kende door haar hoge prijs. Op haar zitting van 2, 3 en 4 september bleek het partijbestuur dit ontwerp te aanvaarden, waarna elk van de negen hoofdstukken gemiddeld zo'n 2 uur lang werd doorgesproken in drie werkgroepen. Aan de commissie-ontwerp-program, die formeel na de aanvaarding van het ontwerp had opgehouden te bestaan, werd gevraagd om de honderden opmerkingen en amendementen te verwerken in voorstellen voor de besluitvormende zitting van eind september. Tevens had de commissie de beschikking over concrete wijzigingsvoorstellen die vanuit verschillende horizontale groepen (zoals de milieugroep) en vanuit verschillende districten (zoals Groningen en Noord-Holland-Noord) waren toegestuurd. Op basis van al dit materiaal maakte de commissie weer een nieuwe tekst ter besluitvorming, die we hier de *Voorstel*tekst noemen.

Door leden van het partijbestuur werden amendementen ingediend. Dat betrof soms de vervanging van hele passages, soms het schrappen (waar ieder in beginsel positief tegenover stond), soms het toevoegen van een woord. In een 6-tal uren vond tenslotte de besluitvorming plaats. Tientallen besluiten werden bij gewone meerderheid genomen. Het partijbestuur besloot tot de publicatie van één ontwerp-programma, dat zo door meerderheidsbesluiten tot stand was gekomen.

De strekking van een aantal amendementen vind je in dit verslag. Er wordt een keuze gemaakt uit de debatten die uiteraard aanvechtbaar is. Maar het lijkt niet nodig een compleet overzicht te maken omdat elk lid van het partijbestuur in de eigen ledenvergadering de afgewezen amendementen weer naar voren kan brengen. Alle aanwezige leden van het partijbestuur — op Onno Bosma (zie elders) na — nemen het programma in zijn totaal wel voor hun/haar rekening.
Het partijbestuur stelde vast dat het ,,Ter Inleiding'' en de ,,Toelichtingen'' geen deel uit zullen maken van het besluitvormingsproces. Voor beide geldt overigens dat het partijbestuur wèl akkoord gaat met de geest, maar niet met de letter ervan. Als leden van het partijbestuur overwegende bezwaren maakten tegen de tekst van de toelichtingen, dan heeft de inhoud ervan deel uitgemaakt van het besluitvormingsproces.
Sommige delen van de oorspronkelijke toelichtingen van de commissie zijn dus in het uiteindelijke ontwerp geschrapt, gewijzigd of bij meerderheidsbesluit gehandhaafd.
Hieronder wordt per hoofdstuk een beeld gegeven van de inhoud van de besluitvorming. Het gaat hier vooral om een aantal besluiten over zeer wezenlijke vraagstukken, waar vaak forse en steeds wisselende minderheden stonden tegenover een meerderheid. Alle verwijzingen met regelnummers slaan op het gepubliceerde programma.

I. Algemene doelstellingen en uitgangspunten.

Over inspiratiebronnen en partij-organisatie

Zoals te verwachten spitste het debat zich toe op de behandeling van de onderdelen ,,Inspiratiebronnen'' en ,,Partij-organisatie''.
Over de relatie tussen CPN en marxisme (zie r. 169-82 plus toelichting bij 11) was er het amendement-Geert Lameris:
,,In haar maatschappijbeoordeling en optreden baseert de CPN zich overeenkomstig haar traditie op het revolutionaire marxisme, dat inspiratie biedt en bood aan een wereldwijde beweging tegen kapitalistische uitbuiting en onderdrukking''.
Deze formulering kreeg een flinke minderheid achter zich. Henk Hoekstra, die vóór dit amendement had gestemd, verklaarde vóórdat de Voorsteltekst in stemming kwam dat hij daarvóór zou stemmen omdat hij die verenigbaar achtte met het afgewezen amendement. Dit werd door niemand weersproken. De Voorsteltekst kreeg een grote meerderheid. Een amendement, dat de relatie tussen marxisme en CPN zwakker formuleerde dan de Voorsteltekst, had geen schijn van kans.
Bij de partijorganisatie was er grote eensgezindheid over de formulering van de uitgangspunten, maar waren er meningsverschillen over het gebruik van het begrip ,,democratisch-centralisme'' in de tekst. De commissie kwam met het voorstel om de zinsnede over het afwijzen van verstarde en leerstellige opvattingen ervan (r. 248-53) naar de toelichting te verplaatsen, omdat het over het algemeen haar werkwijze was geweest om de inhoud van het vraagstuk te omschrijven en historische kanttekeningen rond begrippen in de toelichting te plaatsen. Er zou dan een positieve formulering van de uitgangspunten van organisatie overblijven.

Een voorstel van René Tabak om *,,verstarde en leerstellige opvattingen van het''* te schrappen, waardoor het democratisch-centralisme als zodanig werd veroordeeld, werd ruim verworpen. Daarna werd met een kleine meerderheid het voorstel-Siem van de Helm aangenomen, om de oorspronkelijke tekst van de commissie te handhaven. Het voorstel van de commissie en het iets verderstrekkende amendement-Lameris:
,,In deze stelling wordt het proces van menings- en besluitvorming en uitvoering van besluiten inhoudelijk en concreet omschreven in plaats van op enigerlei wijze de term ,,democratisch-centralisme'' te hanteren. Immers: over deze term bestaan verschillende opvattingen en interpretaties met zeer emotionele voor- en tegenstanders''
waren daarmee verworpen.

II: Internationale politiek

Over het internationalisme, feminisme en bewapening, de wapenwedloop en de EEG

Bij dit hoofdstuk kwamen een reeks omvangrijke amendementen binnen van Nico Schouten, die het partijbestuur beschouwde als verbeteringen van de commissietekst.
De eigenlijke discussie begon bij de titel van het onderdeel 7 *,,Internationale solidariteit en samenwerking op grond van autonomie van partijen en bewegingen'' (bij r. 403).* Elli Izeboud stelde dat de tekst van dit onderdeel ook om een positieve aanduiding vroeg en zij stelde *,,nieuw socialistisch internationalisme''* voor als titel van het onderdeel. Het partijbestuur ging daar met kleine meerderheid niet in mee, maar wilde wel met kleine meerderheid akkoord gaan met het gebruik van deze term in de tekst (r. 434).
Waar het ging om het inzicht in de effecten van bewapening, in de maatschappelijke krachten die oorlog bevorderen (r. 448-56), stelde Simone Walvisch voor hier een brug te slaan naar feministische opvattinge over dit vraagstuk: *,,Ook is inzicht nodig in het patriarchale karakter van oorlogsdenken en oorlogsvoorbereiding, zoals dat ook tot uitdrukking komt in de inrichting van het maatschappelijk leven en het bewustzijn van mensen''* (r. 453-57).
Het werd aangenomen.

Tegenover de Voorsteltekst over de wapenwedloop (r. 469-71) stelde Geert Lameris het wijzigen van de eerste zin in *,,Tengevolge van deze politiek wordt er voortdurend op aangestuurd dat de NAVO-landen een militair overwicht hebben ten opzichte van andere landen. Daarom zal de vredespolitiek van de CPN zich primair richten tegen deze imperialistische politiek'',* terwijl hij de tweede zin over *,,fixatie op het militaire machtsdenken in de Sowjet-Unie''* wilde schrappen. Hiertegenover werd gesteld dat Lameris' eerste amendement in een ander onderdeel (10, ,,Bewapening en kapitalisme'') naar voren kwam, terwijl het programma in het algemeen ten aanzien van de internationale politiek een andere invalshoek kiest (zie de Toelichting Algemeen). Beide voorstellen van Lameris werden verworpen.

Nico Schouten stelde tegenover een nieuwe Voorsteltekst van de commissie een wat minder scherpe formulering bij het onderdeel 11 (,,socialisme en bewapening''), r. 548-71. Die werd met grote meerderheid aangenomen.
Ten opzichte van de EG koos het partijbestuur een meer kritische invalshoek dan de commissie, zodat op een aantal plaatsen formuleringen werden aangescherpt.

III. Nederland: maatschappij in beweging.

Over het hoofdstuk als geheel, de definitie van de arbeidersklasse, en het sexe-geslachtssysteem

Het bleek noodzakelijk de structuur van dit hoofdstuk vooraf nog te verduidelijken. Na de uitgangspunten worden in de onderdelen 2 en 3 een aantal structurele maatschappelijke tegenstellingen geschetst en wordt de conclusie getrokken dat er wat strijdterreinen betreft géén rangorde kan zijn en dus geen onderschikking van het ene aan het andere. In de onderdelen die daarop volgen wordt een uiteenzetting gegeven van het ,,strategisch gewicht'' van de verschillende strijdterreinen, waarbij de essentiële rol van de abeidersklasse in haar brede samenstelling (in de commissietekst was het *,,de doorslaggevende rol'')* bij maatschappijverandering wordt geschetst evenals de rol van bewegingen op andere maatschappelijke strijdterreinen. Doel van de onderdelen 4 tot en met 10 is om niet alleen de inzet van de strijdterreinen onder woorden te brengen (de relatieve zelfstandigheid), maar tevens de onderlinge verwevenheid (zie r. 1013-14). Het gaat daarbij om een (klassen-)strategische uiteenzetting: welke verhoudingen bestaan er tussen de bewegingen onderling; welke bijdrage levert de klassenstrijd aan de bestrijding van sexisme; welke bijdrage levert de milieubeweging aan de klassenstrijd; wat is elks belang bij de strijd voor het socialisme? Een aantal van die relaties wordt aangegeven.
Eén van de discussies in het partijbestuur ging over het gebruik van de term ,,arbeidersklasse'' in de Voorsteltekst.
Gangbaar zijn omschrijvingen die de term ,,arbeidersklasse''
1. koppelen aan de meerwaarde-produktie
2. koppelen aan de meerwaardrealisatie (dus inclusief geld-(bank-)kapitaal en waren-(handels-)-kapitaal)
3. koppelen aan het kapitalistisch (re)produktieproces (dus inclusief energiebedrijven, post, onderwijs, gezondheidszorg, enz. en soms ook huishoudelijke arbeid)
4. koppelen aan een ruimere en ook heel gangbare omschrijving namelijk alle niet-bezitters van produktiemiddelen, die de arbeidskracht moeten verkopen met het risico dat die niet of niet langer wordt gekocht (incl. werklozen, uitkeringsgerechtigden enz.).
Het is duidelijk dat als men omschrijving 1 gebruikt men meteen een politieke categorie in handen heeft, terwijl men alle andere groepen met (in)direct loonafhankelijken zal aanduiden. Als men omschrijving 4 gebruikt, is het uiteraard nodig kwalitatieve onderscheiden binnen de arbeidersklasse aan te brengen, maar ligt het begrip ,,loonafhankelijke'' niet voor de hand. In de commissie lag de keuze gemiddeld zo tussen 1 en 2, terwijl in het partijbestuur bij amendering van vooral Simone Walvisch/Marlou Min de keuze zo tussen 3 en 4 bleek te liggen. Uiteindelijk is niet voor één benadering gekozen, maar moet uit de samenhang blijken wat precies wordt bedoeld.

Omschrijving 4 lijkt vaak aan te worden met ,,arbeidersklas zijn brede (breedste) samens ling''. Het is van belang dat g de gaten te houden, want als wordt ,,de rol van de arbeider se is essentieel'' dan is het oo essentieel te weten of omschr 1 dan wel omschrijving 4 aan orde is.
Dit is een vraagstuk, dat niet in hoofdstuk III maar ook in stuk IX (r. 3153-69) speelt, a in de toelichtingen bij die pas

Een tweede omvangrijk deba plaats over de formulering va derdeel 9 (Opheffing sexen-tegenstellingen) en de samen van de inzet ervan in onderd 1003-10). Wat dit laatste betr hadden Nel van den Haak en man Meijer het volgende am ment:
,,Ook zijn de maatschappelij houdingen doortrokken van e xe-geslachtssysteem, dat man vrouwen onderscheiden posit wijst in arbeid en sexualiteit. i gericht op de produktie van e bepaald soort mannelijkheid bepaald soort vrouwelijkheid schept tegenstellingen tussen en vrouwen wat betreft verlan verwerkelijkingsmogelijkhed plaatst alles wat van de hetero norm afwijkt buiten de norm
Dit uitgangspunt werd niet o nomen door het partijbestuur de omdat het een keuze inhie een bepaalde analyse en van het gebruik van bepaalde beg zoals ,,sexe-geslachtssysteem niet bekend zijn in de partij a geheel. Op basis van dit uitga punt hadden Van den Haak/ een alternatief amendement maakt tegenover het hele on 9 in de Voorsteltekst. Bij de deling lagen ook amendeme voor die tússen Voorsteltek alternatief inlagen. Uiteinde bleef een klein deel van de V steltekst overeind en kwame amendementen van met nam Walvisch én Van den Haak/ in de eindtekst (r. 1337-140

IV: Economische politiek

Over de omvang, de komenspolitiek en van nationalisaties.

Dit hoofdstuk bleek de mees ten in de aarde te hebben. B aanvang was er al het voorst Siep Geugjes en in mindere Frank Biesboer om grote del de tekst anders te ordenen en rest te schrappen (met name van het onderdeel ,,Naar een listische en democratische ec mie'' en van de detaillering v ,,Verdediging en verbetering directe arbeids- en levensom digheden''). Door de gewijz volgorde zou de inhoud min dezelfde blijven en de tekst u lijk verstrakt worden. Hiert over werd gesteld dat de Voo tekst wellicht iets te lang was ook een noodzakelijke voort van het debat over ,,Crisisbes ding en maatschappijvernieu Uiteindelijk bleek toch een f minderheid dit voorstel te wi steunen. Later werd op voor Boe Thio een aantal passages schrapt, terwijl elke poging invoegen van nieuwe onderd (zoals die van Kees Korevaa

rtijbestuur oprogram vaststelde

program debat

itkeringsgerechtigden", die door meerderheid naar het volgende ofdstuk werd verwezen) kansloos s.

was vervolgens een lang debat er een reeks van amendementen het gebied van arbeidstijdverting, waarna toch in grote lijnen chts de Voorsteltekst werd aanard.

het gebied van de inkomenspoli- (r. 1741-71) werd voor de eerste enige maal een zelf-correctie in besluitvorming toegepast, die teen erg tijdrovend was. Nadat nt a. van dat onderdeel *„schepn van de mogelijkheid voor een er tot verwerven van een zelfstanginkomen door arbeid")* was aannomen, lag er een amendementrevaar voor een nieuw punt b.: *echt op een zelfstandig inkomen or iedere volwassene, die buiten betaalde arbeidsproces staat".* betrekkelijk snelle stemming erde op: 17 voor, 16 tegen, naast thoudingen.

arna kwamen vragen als: waarn „volwassenen"?, betekende dit sisinkomen en zelfs huishoudn? Na behandeling van de hele ragraaf werd in stemming gecht of het nodig werd gevonden n meer bevredigende oplossing te den voor de totale tekst. Een te meerderheid was voor. Dit dde tot een op tal van plaatsen rziene paragraaf die met grote erderheid werd aangenomen.

t nieuwe punt b. luidde: *„het ht op een zelfstandig inkomen or allen die onvrijwillig buiten het aalde arbeidsproces staan".* Het utelwoord is uiteraard „onvrijlig".

het onderdeel „Naar een sociatische en democratische econoe" werd door sommigen de oriëne op uitbreiding van de publieke ctor en het belang dat aan natiolisaties werd toegekend, betwist. dat verband stelde Boe Thio voor toelichting bij punt 16 te schrapn als zijnde in strijd met de doeling van het programma. Een rse meerderheid van het partijbeuur steunde hem daar niet in.

. Sociale en cultuurpolitiek

ver de samenvoeging an twee hoofdstukken n de detaillering.

ier ging het om twee hoofdstukn in de commissietekst, die in de oorsteltekst waren samengegd. De reden was dat het niet gisch is om de culturele, opvoende en informatieve voorzieninn in een apart hoofdstuk over ltuurpolitiek te behandelen. tandpunten over dergelijke voorieningen vinden hun basis in bredeuitgangspunten dan in een hoofduk over cultuurpolitiek alleen unnen worden aangegeven. Het artijbestuur reageerde positief op samenvoeging.

et bleek dat voorgestelde amendeingen in het algemeen op een nog erdere detaillering van de onderelen uitliepen. In het partijbestuur eek echter de mening te leven dat rij verdere detaillering de grens aar een actie- of verkiezingsprogramma werd overschreden. Op rond van dit argument werd dan ok bijna alles afgewezen. Een uitondering was het amendement van velien van Onck over aandacht oor vrij toegankelijke openbare ibliotheekvoorzieningen (r. 2464-9).

VI, VII en VIII: Strategie naar het socialisme

Over het verbod van racistische organisaties, de rol van de staat en de BVD.

Over deze hoofdstukken bleek in het partijbestuur een zeer grote eensgezindheid te bestaan. De grote lijn in deze hoofdstukken was al eerder uitgepraat. Hier en daar werd nog een precisering aangebracht.
Voer om over na te denken!!
Op grond van signalen binnen en buiten het partijbestuur werd in de Voorsteltekst op een tweetal plaatsen uitdrukkelijk het verbod en de ontbinding van fascistische en racistische organisaties opgenomen (r. 2509-14). In de commissietekst lag dit wel besloten in de tekst, maar duidelijk uitgesproken stond het slechts in de toelichtingen. Het partijbestuur was unaniem voor de toevoeging in de programtekst.
Verder was er een debat over de zin *„Daarom zal de rol van de staat naar de mening van de CPN zo beperkt mogelijk moeten zijn"* (r. 2565-67). Door Siep Geugjes en Boe Thio werd voorgesteld deze zin te schrappen, omdat het gevaar aanwezig was dat gegeven de bezuinigingswoede op de overheidsuitgaven deze zin verwarring zou stichten.
Daar tegenover werd gesteld dat het hier gaat om een lange termijndoelstelling, waarbij het inderdaad gaat om het delegeren van macht en beslissingsbevoegdheid naar lagere organen inclusief de mogelijkheden van realisering van genomen besluiten. Het gaat dan ook om gemeenteraden, ondernemingsraden, wijkcomités, universiteitsraden, enz.
Het is een actuele invulling van Marx' idee van het „afsterven van de staat" als een aan het socialisme eigen proces. Overigens sluit dat natuurlijk de centrale rol van het parlement en de nationale besluitvorming en planning niet uit, integendeel. Omdat dit een basisthema is van het hele hoofdstuk werd aangeraden het amendement te verwerpen. Dat gebeurde.
Een volgend punt was de passage over de BVD: in de Voorsteltekst stond dat de CPN de huidige BVD onverenigbaar vindt met een verantwoorde toepassing van de beginselen van de democratische rechtsstaat. Dat gaat uit van de gedachte dat ook in een andere maatschappelijke ontwikkeling een lichaam als een geheime dienst nodig is, zij het dan op een andere leest geschoeid dan de huidige BVD.
René Tabak stelde voor dit *„huidige"* te schrappen, omdat elke vorm van geheime dienst strijdig is met de beginselen van de democratische rechtstaat en ons idee van een democratische weg naar het socialisme. Hij kreeg een ruime meerderheid achter dit standpunt.
Aan de laatste twee hoofdstukken tenslotte werd ten opzichte van de Voorsteltekst (en eigenlijk ook ten opzichte van de commissietekst) niets wezenlijks veranderd.

Leo Molenaar

Voorbehoud Onno Bosma

Het is met grote reserves en voornamelijk omdat in dit stadium het ontwikkelen van een alternatief onmogelijk is, dat ik akkoord ga met het doen publiceren van het ontwerpprogram. Ik behoud me daarbij het recht voor om in de komende partijdiscussie van die reserves blijk te geven.
Mijn terughoudendheid betreft vooral het uitblijven van keuzes op een aantal hoofdterreinen waarvoor progressieve mensen zich geplaatst zien. Na het eerste ontwerp is een noodzakelijke tweede stap vooruit het aan de orde stellen van dergelijke keuzes. Deze worden in het voorliggende ontwerp ontlopen, enerzijds door algemene formuleringen, anderzijds door een overmaat aan details ten aanzien van deelvraagstukken.
Enkele probleemgebieden waarop keuzes gemaakt dienen te worden wil ik noemen.

- Het dilimma t.a.v. de coalitiepolitiek. De gekozen formulering *(„streven naar doorbreken van scheidslijnen")* geeft geen uitsluitsel over de vraag of de CPN in de toekomst voortgaat op de weg naar *„hereniging van de arbeidersbeweging"*, lees: de samenwerking tussen communisten en sociaaldemocraten is de voornaamste oriëntatie, of kiest voor vereniging van klein-links als voorwaarde voor machtsvorming van geheel links. Evenmin komt het aktuele vraagstuk van een toekomstig voortbestaan van een zelfstandige communistische partij aan de orde.
- Op het terrein van de eigen partij-organisatie wordt een keuze ontlopen. Gesuggereerd wordt dat de partij-geschiedenis en het stalinisme verwerkt is, maar zo dat al het geval zou zijn blijft onduidelijk wat de konsekwentie is van die verwerking. De dubbelzinnige passage over het demokratisch-centralisme geeft die duidelijkheid niet en het is veelzeggend dat de kommissie nu zelfs voorstelt die passage te stallen in de toelichting.
- Ten aanzien van onze internationale betrekkingen staan we voor het dilemma hoe we het streven naar steun met de democratische bewegingen moeten rijmen met het voortzetten van officiële kontakten met regimes in de socialistische landen, die deze bewegingen onderdrukken. Op het dilemma wordt niet ingegaan; de steun aan de demokratische bewegingen wordt onvoldoende helder geformuleerd.

- Op het terrein van hetgeen onze eerste prioriteit heet te zijn wordt de vraag of we als konsekwentie van onze opvattingen het streven naar eenzijdige ontwapeningsstappen van de socialistische landen steunen, ontlopen.
- Op het terrein van de sociaal-ekonomische politiek ontbreekt bijvoorbeeld een behandeling van het vraagstuk van de financiering van de arbeidstijdverkorting en de relatie met het gezins- c.q. basisinkomen en het kostwinnersbeginsel.
- Het dilemma rond onze positie in de rechtsstaat wordt ontlopen door dubbelzinnigheid over de rechtsstaat (wel respekteren) en de rechtsorde (niet respekteren).

- In algemene termen wordt gesteld dat „vele communisten" zich door het revolutionaire marxisme geïnspireerd voelen. Hoe de CPN zich voorstelt met deze erfenis om te gaan wordt niet gedefinieerd; het veelvuldig verwijzen naar de klassentegenstellingen en de misdaden van „het" kapitalisme geeft daarvan wel een indikatie.

Door de genoemde gebreken kan het program in deze vorm m.i. geen toetssteen worden voor de politieke beslissingen waarvoor de partij in het komende decennium komt te staan; door de overmaat aan details zal het bovendien binnen zeer afzienbare tijd een gedateerd stuk blijken te zijn.
Door het ontwijken van de belangrijkste keuzes lopen we twee risico's, beide weinig aantrekkelijk: veel partijleden zullen zich onttrekken aan de diskussie omdat ze te weinig terugvinden van de vragen waarvoor ze in hun maatschappelijke aktiviteiten gesteld worden, anderen zullen wellicht proberen door middel van amendementen de voornaamste keuzes alsnog te introduceren — een herhaling dus van de gang van zaken op het 28e congres.
De omvang van het ontwerp stelt het kongres overigens al voor vrijwel onoplosbare problemen. Alleen een ingrijpende afwijking van de procedure zal nog enig uitzicht bieden op volledige behandeling van het ontwerp.

MOBILISATIE TEGEN RASSISME

Landelijk beraad 26 november

Overal in het land komen mensen bij elkaar om zich te beraden om actie te voeren in verband met het toenemend rassisme. Veel partijgenoten zijn daar actief in betrokken.
Om onze ervaringen daarin uit te wisselen en te bespreken en om waar mogelijk nieuwe initiatieven te nemen heeft het partijbestuur besloten tot het organiseren van een landelijk anti-rassisme beraad op 26 november in Amsterdam.
Op dit beraad komen een drietal thema's aan de orde:
– strijd tegen politiek georganiseerd rassisme, verbod van rassistische organisaties;
– rassisme in wet- en regelgeving, de discriminerende bepalingen in de Nederlandse wetgeving;
– rassisme in de ideologie, het verband tussen kolonialistische opvattingen en rassisme, het bestrijden van het rassisme in onderwijs en via de media.
Het beraad is toegankelijk voor alle leden van de CPN. Wie wil deelnemen wordt verzocht zich aan te melden via nevenstaande bon. In de volgende ledenkrant zal uitgebreider over de opzet van het beraad worden gepubliceerd.

Inschrijfformulier *landelijk anti-racismeberaad* 26 november 1983 — Hoogte Kadijk 145, A-dam. Opsturen vóór 14 november.

Naam .....
Adres: .....
Postcode + Woonplaats .....
Telefoonnr. .....
Afdeling + Distrikt: .....

- ○ **geeft zich op als *deelnemer/ster***
- ○ **wil *deelnemen aan de plenaire discussie 's morgens (hiervoor is beperkte mogelijkheid), betreffende 't thema***
  - ○ ***georganiseerd racisme***
  - ○ ***racisme in wet- en regelgeving***
  - ○ ***racisme in ideologie***
- ○ **ontvangt graag *de achtergrondartikelenmap,* en maakt daarvoor *f* 5,75 over (*f* 4,25 + verzendkosten)**
- ○ **ontvangt graag het *schriftelijk verslag***
- ○ **wil gebruik maken van *kinderopvang* met ..... kind(eren), (leeftijd: .....).**

Opsturen naar:
Stichting Centrum voor politieke vormings- en scholingsaktiviteiten van de CPN (t.n.v. landelijk anti-rac. beraad), p/a Hoogte Kadijk 145; 1018 BH A-dam; gironr: 1980487.

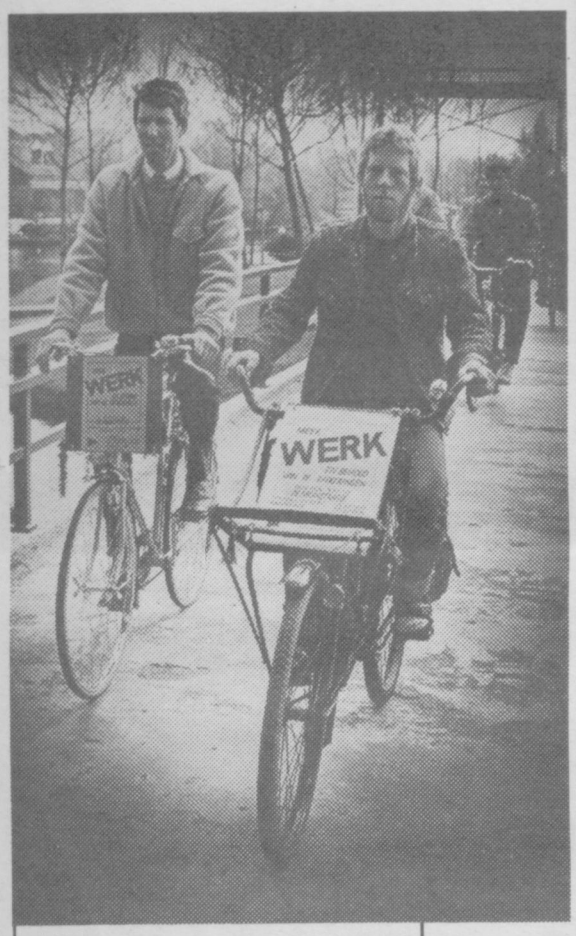

verschenen

'EEN NIEUW FRONT VOOR ARBEIDS-TIJD-VERKOR-TING'

Onder die titel is deze week de arbeidstijdverkorting-brochure verschenen, samengesteld door een werkgroep van het PB. Op 5 november vindt een eerste diskussie plaats in de partij (op de Hoogte Kadijk, aanvang half elf) over de politieke maatregelen die in de brochure worden bepleit.

Afhankelijk van de uitslag van deze diskussie en de daarop volgende besluitvorming in het partijbestuur willen we met onze voorstellen de boer op: naar vakbonden, politieke partijen, vrouwenorganisaties. Het is ook nodig om een aantal dingen nog verder uit te werken, voor we zover zijn, dat we ook politieke initiatieven kunnen nemen.

Wat zijn nu de belangrijkste voorgestelde maatregelen?

1. voorwaarde scheppend beleid, zodat vrouwen ook werkelijk kunnen kiezen voor een betaalde baan (crèches enzo);
2. de overheid moet in haar eigen personeelsbeleid het voorbeeld geven, dat geldt ook voor semi-overheidsbedrijven;
3. arbeidstijdverkorting moet een van de kriteria worden, waar de bedrijven aan moeten voldoen, willen ze in aanmerking komen voor steunverlening, hetzelfde geldt voor het gunnen van overheidsopdrachten;
4. er moet kontrole komen op de zogenaamde ,,herbezetting" van arbeidsplaatsen door vrouwen; hiervoor moet een ,,ambtelijke" kommissie komen (vergelijk de wet gelijke behandeling mannen en vrouwen);
5. de lastenverdeling in het bedrijfsleven moet anders. Kapitaalsintensieve bedrijven moeten zwaarder belast worden dan arbeidsintensieve bedrijven. Tegelijkertijd moet ervoor gezorgd worden dat werknemers die korter werken niet de premielast dragen die het gevolg is van de slechte verdeling van het betaalde werk. Het is mogelijk om premiegelden terug te ploegen naar de werknemers die korter werken. De regering moet deze methode gaan hanteren, op die manier kan ervoor gezorgd worden dat de koopkracht bij arbeidstijdverkorting op peil blijft.;
7. speciale maatregelen zijn nodig ten aanzien van het minimumloon: zowel het bruto- als het netto-nivo mag niet omlaag;
8. de maximale arbeidsduur moet via wijziging van de arbeidswetgeving omlaag gebracht worden;
9. arbeidstijdverkorting kan niet worden opgelegd aan deeltijdwerkers.

De brochure ,,Een nieuw front voor arbeidstijdverkorting" kan worden besteld via de Hoogte Kadijk en is verkrijgbaar op de distriktskantoren.

Ontwerp-reglement van orde voor het buitengewoon congres

Bij de publicatie van het ontwerp-partijprogram is aangekondigd dat in de partijbestuurzitting van 11 oktober een ontwerp-reglement van orde voor het buitengewoon congres zou worden vastgesteld. Zo is ook gebeurd.
Tijdige publicatie van dit reglement maakt het mogelijk dat iedereen van tevoren weet hoe de gang van zaken op het congres zal zijn en daarover dus geen verwarring hoeft te ontstaan.
Uiteraard stelt het congres zèlf het definitieve reglement van orde vast.
Bijgevoegd ontwerp is dan ook op dezelfde wijze amendeerbaar als de programtekst zelf. Voorstellen tot verandering moeten vóór 1 december worden ingediend.

De leiding van het congres

Artikel 1.

1. Het partijbestuur wijst voorzitters(sters) aan van de verschillende congreszittingen en ziet toe op de verslaggeving van de beraadslagingen.
2. Het partijbestuur houdt voorbesprekingen met afgevaardigden, die voornemens zijn het woord te voeren en regelt de inrichting van deze voorbesprekingen.
3. Het partijbestuur deelt de beschikbare spreektijd toe.

Stemtelcommissie

Artikel 2.

Door het congres wordt uit de gedelegeerden een stemtelcommissie gekozen die de voorzitter(ster) bijstaat bij de vaststelling van de uitslag bij stemmingen. De stemtelcommissie bestaat uit éénentwintig leden.
De commissie regelt onderling de taakverdeling.

Beraadslaging

Artikel 3.

1. Gedelegeerden en leden van het partijbestuur kunnen het woord voeren. Zij dienen zich hiervoor schriftelijk bij de leiding van het congres te melden vóór een door de leiding van het congres te bepalen tijdstip.
2. Op ieder voorstel c.q. amendement kan een toelichting worden gegeven door/namens de indiener(ster) en indien nodig kan het pré-advies van het partijbestuur worden toegelicht. Daarna vindt de beraadslaging plaats.
3. De voorzitter(ster) van de vergadering bepaalt de volgorde der sprekers.
4. Hierna wordt de beraadslaging gesloten, tenzij het congres op verzoek van één van de gedelegeerden die in eerste termijn het woord heeft gevoerd, besluit een tweede termijn te doen plaatsvinden.
5. Alleen degenen die in eerste termijn het woord hebben gevoerd, kunnen ook in de tweede termijn het woord voeren.
6. Voorafgaande aan de behandeling van de amendementen bij hoofdstuk één, bestaat de mogelijkheid tot het geven van een algemene beoordeling van dit hoofdstuk. De delegaties geven voor de aanvang van het congres te kennen welke gedelegeerden van deze mogelijkheid gebruik willen maken.

Spreektijd

Artikel 4.

1. Per amendement is de spreektijd per spreker beperkt tot drie minuten. De voorzitter kan deze tijd, indien hij/zij dit nodig oordeelt, verder beperken, tenzij het congres anders beslist.
2. Tijdens een tweede termijn is de spreektijd beperkt tot één minuut.
3. De spreektijd voor het geven van de algemene beoordeling, als bedoeld in art. 3, lid 6. is vijf minuten.

Voorstel van orde

Artikel 5.

1. Gedelegeerden en leden van het partijbestuur zijn bevoegd om op het congres een voorstel van orde in te dienen.
2. Onder een voorstel van orde wordt verstaan een voorstel tot het nemen van een besluit betreffende de wijze, het tijdstip of de duur van behandeling van een onderwerp dat aan de orde is.
3. Een voorstel van orde kan zowel mondeling als schriftelijk worden ingediend.

Voorstellen en amendementen

Artikel 6.

1. Als voorstel wordt aangemerkt het ontwerp-partijprogram van het partijbestuur.
2. Als amendement wordt aangemerkt een amendement zoals opgenomen in de beschrijvingsbrief ten behoeve van het congres. Tijdens het congres kunnen geen nieuwe amendementen worden ingediend. Het congres kan zelf besluiten, aan de hand van de bestaande tekst en bestaande amendementen zoals vermeld in het definitieve congresmateriaal, te komen tot compromisteksten.
3. De leiding van het congres heeft de bevoegdheid voorstellen en amendementen die, blijkens de beraadslagingen, niet geheel duidelijk zijn geformuleerd, in overleg met het congres, de juiste formuleringen te geven.

Besluitvorming

Artikel 7.

1. Nadat de beraadslaging is gesloten, vindt besluitvorming plaats.
2. Indien over een amendement met een positief pre-advies door geen enkele gedelegeerde stemming wordt verlangd, wordt het geacht te zijn aangenomen.

Artikel 8.

1. Er wordt bij handopsteken gestemd.
2. Bij stemming beslist de eenvoudige meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen. Stemonthoudingen worden daarbij buiten beschouwing gelaten.
3. Indien de stemmen staken, vindt herstemming plaats. In geval de stemmen opnieuw staken, wordt het amendement geacht te zijn verworpen.
4. Na de besluitvorming over de amendementen per hoofdstuk vindt een stemming over het geamendeerde hoofdstuk plaats.
5. Na de besluitvorming over alle hoofdstukken vindt een stemming over het geamendeerde program plaats.

Artikel 9.

1. Het door de voorzitter(ster) in het congres uitgesproken oordeel, dat door het congres een besluit is genomen, is beslissend.
2. In geval onmiddellijk na het uitspreken van het in lid 1 bedoelde oordeel de juistheid daarvan door een gedelegeerde wordt betwist, vindt een nieuwe stemming plaats.

Commissies

Artikel 10.

1. Het congres kan besluiten in drie commissies te vergaderen, elk bestaande uit ongeveer ⅓ van het congres. Het congres delegeert daarbij de besluitvorming over onderdelen van het ontwerp-partijprogram aan deze commissies.
2. De orde in de commissie is dezelfde als die van het plenum van het congres. De congresleiding wijst een voorzitter(ster) en verslaggever(ster) aan voor elke commissie.
3. Het partijbestuur heeft in de beschrijvingsbrief voorstellen gedaan over de behandeling van hoofdstukken van het ontwerp-partijprogram in de commissies.
4. De districtsdelegaties hebben het congres meegedeeld hoe de deelname van de afgevaardigden aan de commissies is geregeld, men dien verstande dat voor elke commissie ongeveer ⅓ van de districtsdelegatie wordt aangewezen.
5. Een besluit, genomen door een commissie geldt als een voorlopig besluit van het congres. Na verslaggeving in de delegaties over de discussies en de voorlopige besluitvorimg van de commissies vindt een definitieve stemming plaats in de plenaire zitting van het congres zonder discussie.

Artikel 11.

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist het partijbestuur, gehoord het congres.

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli.
Donateurs ontvangen het blad per post (donaties op giro 511002 t.n.v. Alg. Penn. CPN)
Redactie: Fenna Bolding, Marius Ernsting, Joke van Kampen, Leo Klatser, Walter Schoonenberg, Alain Stom (red. secr.).
Eindredactie: Frank Biesboer
Vormgeving: Leo Klatser
Druk: Dijkman & Co.
Redactiesecretariaat: Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020-262565 (tst. 10)

Dit keer een vier-pagina-ledenkrant.
Te weinig kopij?
Geen sprake van.
Technische voorzieningen noopten ons tot een dunnere uitgave dan normaal teneinde deze ledenkrant, met belangrijk materiaal voor het program, toch nog zo snel mogelijk te laten verschijnen.
In de volgende ledenkrant zal wat nu is blijven liggen worden gepubliceerd.
De redaktie

18 november 1983 no. 9

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

INHOUD

Programdebat pag. 5-8
Partijconferentie 27 nov. pag. 2-4
Mobilisatie tegen racisme pag. 9

Met z'n allen tegen de regering Lubbers

FERNAND LEGER Composition pour les constructeurs

CPN leden krant

— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Het Dagelijks Bestuur van de CPN roept op

De ambtenaren bijten dezer dagen de spits af in de acties tegen de gevolgen van het rechtse bezuinigingsbeleid.
De regering koerst op een verlaging van de inkomens van ambtenaren en uitkeringsgerechtigden die z'n weerga niet kent: zij moeten bovenop het niet uitbetalen van de prijscompensatie 3½% extra inleveren.
De regering weet zich gesteund door de grote ondernemersorganisaties die al jaren lang pleiten voor afbraak van de sociale zekerheid en die de ambtenaren willen gebruiken als trendsetter van loonmatiging om daarmee de weg te openen tot een verdere afbraak van CAO-rechten.
De ambtenaren staan nu in de voorste linie om de nieuwe inleverronde te stoppen. Als het lukt om in de regeringsplannen bressen te slaan, dan kan het hele kabinetsbeleid, met voorop de aanval op de uitkeringen, tot wankelen worden gebracht.
Daarom roept de CPN op: organiseert de steun en solidariteit met de acties van de ambtenaren en de uitkeringsgerechtigden, nu gaat het om: geen kortingen op ambtenarensalarissen en uitkeringen, handen af van de CAO's, stop de afbraak van werk en voorzieningen.
Het is onbeschaamd hoe deze regering van CDA en VVD de ambtenaren bonden terzijde wil schuiven en haar positie misbruikt om een hele groep die van de overheid afhankelijk is zomaar een stuk van hun inkomen af te pakken. Het is onbeschaamd hoe de regering de vakbeweging en organisaties van uitkeringsgerechtigden buiten spel zet bij haar afbraak van de sociale zekerheid.
De ambtenarenbonden, comités en organisaties van WAO-ers, werklozen, bijstandsvrouwen en ouderen en de vakbeweging in zijn geheel hebben het grootste gelijk dat zij de regeermethode middels een diktaat niet nemen en acties voeren, tot aan stakingen aan toe.
Het is een fundamenteel democratisch recht om actie te voeren voor bescherming van het inkomen. Noch via de regering, noch door inschakeling van de rechter mag dat recht worden beknot.

De CPN roept alle progressieve mensen op de democratische vakbondsrechten te verdedigen tegen autoritair beleid.

De regeringspartijen klagen ach en wee over de acties. Maar welk recht hebben zij daartoe?
Zij zijn ervoor verantwoordelijk dat verslechteringen eenzijdig worden opgelegd. Zij gebruiken ambtenaren en uitkeringsgerechtigden als sluitpost van de begroting. Zij zijn verantwoordelijk voor een politiek die gedoemd is te mislukken omdat ze zich richt tegen de belangen en de eisen van de bevolking.
De ambtenaren tonen van hun kant een buitengewoon groot verantwoordelijkheidsgevoel nu zij niet bereid zijn zich als melkkoe te laten gebruiken voor een rechts ondernemersbeleid. Zij tonen daarmee bewust te willen ingrijpen in de sociale en economische politiek en zijn daarmee een democratische kracht bij uitstek.
Allen die wars zijn van de ellende die de regering Lubbers over de bevolking uitstort kunnen in de acties van de ambtenaren de inspiratie vinden om op basis van eigen eisen hun voorbeeld te volgen: tegen de afbraak van werk en voorzieningen zoals gezondheidszorg, welzijnswerk, kinderopvang en onderwijs, voor verlaging van de huur- en aardgasprijzen.
De CPN roept werkenden en uitkeringsgerechtigden op: Met eensgezindheid en onderlinge solidariteit maken we de macht om het Lubbersbeleid te blokkeren.

4 november 1983

Onderhandelingsakkoord CPN/EVP/gr. platform/PPR/PSP gelukt

door Ton van Hoek, lid DB

'Ja' tegen gemeenschappelijke lijst

,,Wij, — CPN, EVP, Groen Platform, PPR en PSP — willen op één lijst meedoen aan de Europese verkiezingen.

Ieder vanuit eigen achtergronden en inspiraties, met respect voor de ander. Met elkaar omdat wij het eens zijn over de radikale veranderingen die nodig zijn, omdat we nieuwe werfkracht willen ontwikkelen voor een politiek waar Europa dringend behoefte aan heeft." (Citaat uit het gezamenlijk program voor de Europese verkiezingen).

Dat program maakt deel uit van het ,,Groen-progressief akkoord van CPN, EVP, Groenen, PPR, PSP". Deze combinatie kan met succes aan de Europese verkiezingen volgend jaar gaan deelnemen, als de verschillende congressen en conferenties ,,ja" zeggen tegen het akkoord.

Het dagelijks bestuur en de onderhandelingsdelegatie zijn er vóór, dat de CPN ,,ja" uitspreekt.

,,Ja", omdat de CPN zelf uitdrukkelijk naar een samenwerking bij de Europese verkiezingen via een gemeenschappelijke lijst heeft gestreefd.
Het congres vorig jaar sprak zich in die richting uit. In het voorjaar verklaarde het partijbestuur, dat een lijst van CPN, PPR, PSP en eventueel EVP voor de hand lag. Meer lijsten ter linkerzijde wilden we voorkomen. Bij Europese verkiezingen moet het mogelijk zijn dat verschillen tussen partijen een gezamenlijke lijst niet blokkeren, zeker waar die verschillen voor het Europese Parlement nauwelijks een rol spelen. Gezamenlijke deelname maakt reëel vertegenwoordiging mogelijk.

,,Ja", ook omdat binnen de samenwerking de CPN — evenals de anderen — herkenbaar vertegenwoordigd is.

Goed program

Er ligt een goed program dat onze kritiek op de politiek van de Europese Gemeenschap (EG) verwoordt. Het geeft hoge prioriteit aan de strijd voor de vrede en de bestrijding van crisis en werkloosheid. Ook het verzet tegen racisme en opkomend fascisme, de strijd voor vrouwenbevrijding en de zorg voor de leefomgeving hebben een duidelijke plaats in het program gekregen.
Natuurlijk: een eigen CPN-program zou andere accenten leggen. Ongetwijfeld zou de ,,taal" anders zijn. Dat zal gelden voor alle deelnemers in het overleg dat tot dit program heeft geleid.

In hoofdpunten geeft het program helder en beknopt weer waar we het over eens zijn. En daardoor is het een goede grondslag voor gezamenlijke, succesvolle deelname aan de verkiezingen en voor het optreden van vertegenwoordigers in het Europese Parlement.

Groen-progressief akkoord

De naam en de volgorde van de gezamenlijke kandidatenlijst hebben heel wat hoofdbrekens gekost. Dat is bekend.
Het heeft geleid tot spanningen tussen de deelnemers, onderbrekingen in de onderhandelingen, twijfels ook over de haalbaarheid en verdedigbaarheid van het akkoord. Ieder die met practische samenwerking in acties, in raden en staten ervaring heeft, zal dat soort problemen kennen.

Het resultaat van de besprekingen heeft dan ook een compromiskarakter. Dat is niet erg. Want ieders inbreng is er herkenbaar in vertegenwoordigd. En samen, op grond van de overeenstemming op hoofdpunten, is het mogelijk voldoende aantrekkingskracht uit te oefenen om onze invloed in het Europese Parlement tot gelding te brengen.

Het akkoord waarborgt een rechtstreekse betrokkenheid en invloed van een communistische vertegenwoordiger bij het werk rond het Europese Parlement; als lid van het vertegenwoordigerscollectief en waarschijnlijk als zittinghebbend parlementariër voor een halve periode.
Voor ieder is het duidelijk dat de communistische partij deel uit maakt van deze samenwerking en er mede haar stempel op drukt.

Progressieve machtsvorming vereist ook gedurfde stappen van partijen om met respect voor ieders identiteit tot concrete samenwerking te komen. In het belang van de hoofdzaken waar het ons om gaat.
Dit akkoord, deze samenwerking kan een politieke vertaling op Europees niveau mogelijk maken van de meest strijdbare stromingen in vredesbeweging, arbeidersbeweging, vrouwen- en milieubeweging.
In onze Nederlandse maatschappij zoeken deze bewegingen naar verbindingen en wederzijdse versterking. Het is de taak van progressieve politieke partijen, het is een opdracht van het CPN-congres daar aan vorm te geven.
Bij de Europese verkiezingen kunnen we dat het beste doen door steun aan en uitvoering van het huidige akkoord.

Ton van Hoek

Partijconferentie over EUROPESE VERKIEZINGEN en de PARTIJFINANCIËN op 27 NOVEMBER 1983

Het is dus toch gelukt.
In ledenkrant nummet 7 vroegen we het ons af: Lukt het wel, lukt het niet?
In ledenkrant nummer 8 moesten we meedelen, dat de partijconferentie op 12 november niet door kon gaan: er was nog geen eindresultaat uit de besprekingen met PSP, PPR, Groen Platform en EVP gekomen.
Dat resultaat is er nu wel:
Een akkoord over een gemeenschappelijk program, over naam en zetelverdeling van de gemeenschappelijke lijst en een aantal verdere afspraken.(zie voor de teksten pagina 3 en 4).

Alle partners in de onderhandelingen gaan dat nu voorleggen aan hun congressen, conferenties en dergelijke.
Als die bijeenkomsten instemmen met het bereikte akkoord, kan de campagne gaan worden voorbereid voor de gemeenschappelijke lijst bij de Europese Verkiezingen van 14 juni 1984.

Onze partij zal haar oordeel over het akkoord uitspreken op de partijconferentie van zondag 27 november aanstaande.
Tevens worden dan de kandidaten van de CPN voor de lijst aangewezen.

Formeel, volgens de statuten, stelt de conferentie een advies op aan het partijbestuur. Het partijbestuur zal onmiddellijk op de conferentie het formele besluit nemen.
De partijconferentie behandelt daarnaast ook het financieel verslag over het jaar 1982/1983, dat het partijbestuur ter goedkeuring voorlegt. In deze heeft de conferentie de bevoegdheid te besluiten over de goedkeuring.

Aan de conferentie wordt deelgenomen door 150 afgevaardigden uit de partijdistricten. De verdeling over de districten geschiedt volgens een verdeelsleutel op basis van ledentallen.
De districtsbesturen hebben de verantwoordelijkheid, de samenstelling van hun districtsdelegatie te regelen.

Het Dagelijks Bestuur

Agenda/ tijdsplanning conferentie

10.00 uur: Zaal open, aanmelding gedelegeerden, uitreiking bescheiden (waaronder voorstel voor kandidatenlijst)
10.30 uur: Opening, mededelingen
10.45 uur: Europese verkiezingen: inleiding, toelichting en verantwoording van de onderhandelingsdelegatie — Ton van Hoek.
11.15 uur: Pauze
11.30 uur: Discussie over verantwoording delegatie en inhoud van het akkoord voor gemeenschappelijke lijst
12.45 uur: Middagpauze
13.45 uur: Voortzetting discussie
14.15 uur: Besluitvorming over advies aan het partijbestuur m.b.t. akkoord voor gemeenschappelijke deelname aan de verkiezingen voor het Europese Parlement
14.30 uur: Verslag 'lijstcommissie' van het partijbestuur
Discussie
Besluitvorming over advies aan het partijbestuur m.b.t. CPN-kandidaten voor gemeenschappelijke lijst
15.00 uur: Toespraak voorzitster partijbestuur Elli Izeboud
15.15 uur: Pauze
15.30 uur: Financieel verslag: Toelichting penningmeester, Marius Ernsting
Verslag kascontrole-commissie
Discussie
Besluitvorming over goedkeuring financieel verslag
17.30 uur: Afsluiting

UITGAVEN	Begroting 1982/1983 struktureel	(incidenteel)	Werkelijk 1982/1983	Begroting 1983/1984
Lonen, incl.soc.lasten en vac.toeslagen	750.000,-	(175.000,-)	875.967,39	650.000,-
Financiële kampanje 10%	100.000,-	(50.000,-)	78.843,90	100.000,-
Raads- en statenoverleg	5.000,-		2.177,72	
Inventaris, onderhoud	16.000,-	(14.000,-)	3.016,46	10.000,-
Organisatiekosten	35.000,-		30.704,40	30.000,-
DB-kosten	1.000,-		3.041,80	2.500,-
Beginselprogram		(10.000,-)	1.049,80	10.000,-
Werkz.neden intern.activiteiten	25.000,-		4.704,62	10.000,-
Kosten partijbestuur	17.500,-		20.461,01	10.000,-
Drukkosten organisatie	40.000,-	(5.000,-)	30.296,84	50.000,-
en ledenblad (50%)	25.000,-	(5.000,-)	18.523,47	
Congres	20.000,-	(10.000,-)	32.302,35	60.000,-
Conferenties (of themabijeenk.)			4.008,73	10.000,-
Vrouwenbevrijdingsstrijd	7.500,-	(2.500,-)	899,41	
Doelgroepactiviteiten	5.000,-		4.640,21	10.000,-
Bedrijfswerk	25.000,-		27.331,20	20.000,-
Propaganda	80.000,-	(20.000,-)	61.235,99	60.000,-
Verkiezingen		(125.000,-)	150.003,49	75.000,-
Kantoorkosten	280.000,-		261.449,90	260.000,-
Subsidies (incl.nog te voldoen)				
De Waarheid en andere drukkosten materialen	300.000,-		300.000,-	500.000,-
Kaderkosten	15.000,-		14.625,10	10.000,-
Jongerenactiviteiten	7.500,-	(2.500,-)	7.500,-	
IPSO	50.000,-		50.000,-	75.000,-
Scholing en Vorming	25.000,-		25.000,-	30.000,-
Div.commissies	2.500,-		4.402,30	1.000,-
Districten	10.000,-		10.000,-	20.000,-
Onvoorzien		(15.000,-)		
Saldo			19.310,68	
TOTAAL	1.842.000,-	(434.000,-)	2.041.496,77	2.003.500,-

INKOMSTEN	Begroting 1982/1983 struktureel	(incidenteel)	Werkelijk 1982/1983	Begroting 1983/1984
Contributie (45%)	300.000,-		282.141,01	300.000,-
Financiële kampanje (100%)	1.000.000,-	(200.000,-)	898.248,28	1.000.000,-
Incidentele giften		(50.000,-)	97.579,-	50.000,-
Pers- en propagandafonds	400.000,-		387.737,02	450.000,-
en terugbetaalde lonen			62.410,90	
Beginselprogram		(10.000,-)		10.000,-
Doorberekende huur/telf.kosten	10.000,-		13.081,98	
Ledenblad	11.000,-		273,31	
Congres	10.000,-		5.170,55	
Conferenties (of themabijeenk.)			2.704,35	
Vrouwenbevrijdingsstrijd	1.000,-			
Doelgroepactiviteiten			359,70	1.500,-
Propaganda	50.000,-		45.550,76	45.000,-
Verkiezingen		(125.000,-)	161.747,60	
Doorberekende kosten	20.000,-		29.492,31	35.000,-
Rente obligaties			55.000,-	50.000,-
Uit vermogen	40.000,-	(49.000,-)		62.000,-
TOTAAL	1.842.000,-	(434.000,-)	2.041.496,77	2.003.500,-

partijfinanciën boekjaar 1982-83 begroting 1983-84

Per 31 augustus 1983 werd het boekjaar 1982/1983 afgesloten waarvan we bijgaand het financieel overzicht afdrukken.

Het partijbestuur zal op de conferentie over de Europese Verkiezingen rekening en verantwoording afleggen.

Tevens werd een nieuwe begroting voor het boekjaar 1983/1984 gemaakt en vastgesteld door het partijbestuur.
Ook deze drukken we hierbij ter informatie af.
Een toelichting op het financieel overzicht en begroting zal nog gegeven worden.

Gezamenlijk programma voor de Europese Verkiezingen

KANSEN OP OVERLEVEN

Toen de Tweede Wereldoorlog voorbij was, waren er grote verwachtingen over een nieuwe maatschappij. Nu, diep in een krisis van de ekonomie en het milieu, onder de dreigende plaatsing van de allernieuwste atoomraketten, lijkt die nieuwe samenleving verder weg dan ooit.
Het vijanddenken neemt toe, rivieren zijn vergiftigd, bossen sterven, in de EG zoeken vijftien miljoen mensen vruchteloos naar werk, de armoede groeit, de roofbouw op de aarde gaat maar door, de onderdrukking blijft. Daar moet een eind aan komen.
Gelukkig groeit ook het besef dat het zo niet langer kan. Overal ontstaat verzet en maken groepen en bewegingen zich sterk voor een vernieuwende samenleving, waar mens en aarde tot hun rechten komen.
Die vernieuwing moet ook in de politiek gestalte krijgen. Veel mensen hebben behoefte aan doorbreking van de verstarring en de verdeeldheid die de progressieve politiek te vaak laat zien. Zij hebben genoeg van de kleine diskussies, de stokpaarden, het eigen gelijk. Zij willen een maatschappijveranderende politiek, die zich eensgezind koncentreert op de grote problemen.
Zij willen dat progressieve partijen en bewegingen boven hun verschillen uitgroeien in het gezamenlijk vechten tegen bewapening, milieuvernietiging, werkloosheid en uitbuiting.

Wij, Groen Platform, CPN, EVP, PPR, PSP, willen dit signaal verstaan. Daarom willen wij op één lijst meedoen aan de Europese verkiezingen. Ieder vanuit eigen achtergronden en inspiraties, met respekt voor de ander. Met elkaar omdat wij het eens zijn over de radikale veranderingen die nodig zijn, omdat we nieuwe werfkracht willen ontwikkelen voor een politiek waar Europa dringend behoefte aan heeft.

Wij willen dus meedoen aan de Europese verkiezingen. Niet omdat wij staan te juichen over de Europese Gemeenschap en over de rol van het Europese Parlement daarin. Integendeel. Wij staan uiterst kritisch tegenover doelstellingen en struktuur van de EG zoals die in het verdrag van Rome zijn neergelegd. De „belofte" aan een idealistisch, verenigd Europa, ten dienste van het welzijn van de volkeren, is bij lange na niet bewaarheid geworden. Met name de eenzijdige gerichtheid op ongeremde produktie, het verspillend technologisch denken en de overheersende rol van de grote, multinationale ondernemingen wijzen wij af. Juist daarin zien wij de oorzaak van milieuverwoesting, werkloosheid, armoede, uitputting van grondstoffen en het achterstellen van de landen van de Derde Wereld. Ook het grotendeels samenvallen van de Europese Gemeenschap en het Europese deel van de NAVO werkt niet stimulerend op het doorbreken van het blokdenken.
En dat is nodig om te komen tot samenwerking van alle landen in Europa, West en Oost. Wij ervaren de huidige EG vaak als een belemmering voor de veranderingen, die nodig zijn.
Er moet een nieuw Europa komen, waarin het welzijn van de Europese mensen het uitgangspunt wordt en niet alle aandacht gericht is op produktie en handel.
Wij willen een EG waar uitsluitend die zaken geregeld worden die het nationale of regionale nivo te boven gaan. Voor zover de EG bevoegdheden houdt, moeten deze onder direkte kontrole van het Europese Parlement komen. Zo'n parlement zien wij als een belangrijk forum voor ontmoeting en meningsvorming tussen de Europese volkeren.

Daarom moet in het Europese parlement ons geluid, het geluid van de tegenbeweging dan ook gehoord worden.

SAMENWERKING

Met onze lijst willen wij mensen in het Europese parlement brengen, die in een samenhangende visie duidelijk kunnen maken hoe de EG en de samenleving moeten veranderen:
★ De huidige EG-politiek en werkwijze moet grondig veranderen.
Het overleven is uitgangspunt.
Daarom verzetten we ons tegen (kern)bewapening en nieuwe stappen daarin. Wij willen het vijandbeeld en het opdelen van de Wereld in blokken doorbreken.
★ Een andere ekonomie, waarin de ongerichte groei van materiële produktie en konsumptie niet meer het allesoverheersende doel is. Duurzaamheid, verantwoordelijkheid en rechtvaardige verdeling van werk, inkomen en zeggenschap geven in die andere ekonomie de toon aan.
★ Een nieuwe benadering die de leefbaarheid centraal stelt, omdat de kwaliteit van ons (over)leven het moet winnen van de stelselmatige plundering van de natuur en de verspilling van grondstoffen.
★ Een nieuwe politiek, die de mens centraal stelt tegenover de grote burokratische en ekonomische machten; een strijdbare politiek ook, die de durf heeft om die machten aan te pakken om voor iedereen een zinvol bestaan en een leefbaar inkomen te garanderen.
★ Een politiek die de overheersing van mannen en traditioneel mannelijke waarden in ekonomie, kultuur en bestuur wil tegengaan. Werken aan een meer menselijke manier van omgaan met elkaar en met macht. Dat verstaan wij onder feminisering.
★ Doorgaande demokratisering, zodat mensen meer zeggenschap krijgen over de zaken die hen aangaan.
Een politiek die vasthoudt aan het recht van mensen op een volwaardig zelfstandig bestaan en zich keert tegen elke vorm van onderdrukking, tegen racisme en antisemitisme, tegen elke vorm van diskriminatie.
Bij de uitvoering van onze politiek willen wij dankbaar gebruik maken van de vele ideeën en kreativiteit die door mensen in akties en bewegingen naar voren worden gebracht.
Door ons werk in het Europese parlement willen wij proberen tegelijk nieuwe stimulansen te geven voor verdere aktie in Nederland en de andere EG-landen, want in de bewegingen liggen onze wortels, aan al die aktiviteiten ontlenen wij onze invloed.
Onze doelen zullen we niet van vandaag op morgen realiseren, maar wij willen ze wel steeds onszelf en anderen voor ogen houden en konkrete stappen en stapjes zetten om ze te bereiken.
Hieronder geven wij in 6 punten de hoofdlijnen van onze politiek weer; een samenvatting van het meest dringende.
Bij dit programma hoort een kort werkplan met een aantal uitgewerkte beleidspunten die wij straks in het Europese parlement naar voren zullen brengen.

1
Aktieve vredespolitiek

De bewapening heeft in hoeveelheid en vernietigingskracht zodanige vormen dat het voortbestaan van de mensheid direkt wordt bedreigd.
Ten onrechte wordt door tal van militaire en politieke leiders gesuggereerd, dat de beproefde militaire strategie van afschrikking vrede heeft gebracht.
Veel konflikten zijn en worden ook nu nog uitgevochten, waarbij de Derde Wereld het slagveld is.
Door de nieuwe generatie kernwapens dreigt Europa dat ook te worden.
Het militaire apparaat is vergroeid geraakt met de bewapeningsindustrie. Zij stimuleren elkaar tot een steeds doorgaande bewapeningswedloop. Dat moet ophouden.
Er is een aktieve vredespolitiek nodig, gericht op stopzetting van de wapenwedloop, een kernwapenvrij Europa, terugdringen van de wapenhandel, konkrete stappen op weg naar algehele ontwapening en naar ontbinding van NAVO en Warschaupact. Daarbij kan de uittreding van één of meer landen een eerste stap zijn. Want in onze ogen zijn het vooral de militaire blokken die ontspanning en werkelijke vrede in de weg staan.
Eenzijdige stappen van afzonderlijke landen of groepen landen in West- en Oost-Europa kunnen dit proces op gang brengen. Nu moet er een begin gemaakt worden door het niet plaatsen van kruisraketten en Pershing II raketten en door het verwijderen van bestaande kernwapens in Nederland en West-Europa.

Door stelselmatige vermindering van de defensie-uitgaven moet geld vrijgemaakt worden voor de bestrijding van krisis, honger en armoede. Dat is de beste bijdrage tot ontspanning. De EG moet bedrijven die nu nog in de bewapeningssektor werken, stimuleren over te schakelen op niet-militaire produktie.
Er moet gewerkt worden aan een systeem van sociale verdediging: georganiseerd geweldloos verzet onder andere door niet-meewerken, staking, weerbaar maken van de bevolking.
Op deze geweldloze manier wordt een land minder aantrekkelijk voor een eventuele bezetter.
Het doorbreken van het vijanddenken is een onmisbare voorwaarde tot ontwapening. Daarvoor zullen er in toenemende mate kontakten met regeringen, groepen en burgerrechtenbewegingen in Oost-Europa gelegd moeten worden. Ook de wetenschappelijke, ekonomische, kulturele en toeristische kontakten tussen Oost en West moeten sterk uitgebreid worden.

2
Werk en Ekonomie

Zinvol werk is een grondrecht voor ieder mens. Toch telt Europa op dit moment 15 miljoen mensen zonder baan.
Dat is onaanvaardbaar. Temeer omdat in ons ekonomisch systeem de werkloosheid eenzijdig afgewenteld wordt op kwetsbare groepen: jongeren, vrouwen, laaggeschoolden, buitenlanders. Vermindering van sociaal kontakt, vervreemding van de samenleving en een gevoel van zinloosheid zijn het gevolg.
Uit de geschiedenis is duidelijk waar dat toe kan leiden: nihilisme, maatschappelijke ontwrichting, ontevredenheid die zich uit in het zoeken van zondebokken.
In het beleid moet de aktieve bestrijding van werkloosheid dan ook de hoogste prioriteit krijgen. Landen moeten gemeenschappelijke plannen maken en uitvoeren in plaats van elkaar te bekonkurreren.
Goed werk is nodig.
Dat betekent:
selektieve stimulering, industriële vernieuwing (vooral gericht op zinvolle maatschappelijke produktie als energiebesparing, stadsvernieuwing, openbaar vervoer, onderdak enzovoort), drastische arbeidstijdverkorting, rechtvaardige verdeling van betaald en onbetaald werk vooral ook tussen mannen en vrouwen, vermindering van de werkbelasting, voorrang geven aan milieuvriendelijke produktie die ook meer werk oplevert.
Elk mens, man én vrouw, heeft recht op zinvol werk en op een eigen inkomen.
Daar is een ekonomisch systeem voor nodig, dat iedereen goed werk biedt, zonder mensen uit te buiten of de aarde te verwoesten.
Wij willen een ekonomie waarin volop aandacht is voor:
voldoende en gezond eten, goed onderdak, schone energie, openbaar vervoer, meer op sociale vaardigheden gericht onderwijs, zeggenschap, demokratisering, enz.
Wij willen een samenleving waar dat voor iedereen bereikbaar is en niet alleen voor de bevoorrechten.
Niet meer, maar beter. Geen weggooi-maatschappij, maar een hergebruik- en reparatie-ekonomie.
Kringloopproduktie, zuinig omgaan met grondstoffen en energie, respekt voor het milieu, meer kleinschalige bedrijven, meer gebruik van duurzame energiebronnen (wind, water, zon) zijn daarin belangrijke elementen.
Nu vormt de EG voor zo'n beleid vaak een belemmering. De EG is eenzijdig gericht op de belangen van grote ondernemingen.
De macht van multinationals moet ingeperkt worden. Dat kan alleen door meer maatschappelijke kontrole en zeggenschap over het gebruik van produktiemiddelen en winsten.
De struktuur van ondernemingen behoort zo te worden dat het kapitaal geen beslissende invloed meer heeft.
Een veel grotere zeggenschap van werknemers en demokratisering van het produktieproces kunnen er daarnaast voor zorgen dat ook in grote bedrijven toch op menselijke maat gewerkt kan worden.
Meer aandacht voor het midden- en klein-bedrijf, die vaak voor de lokale of binnenlandse markt produceren, is dringend nodig.
Wij willen meer invloed van vernieuwende indeeën en voorstellen van vakbonden en konsumentenorganisaties in de EG-organen. De versterking van de sociale voorzieningen krijgt een centrale plaats.
Gelijke behandeling van mannen en vrouwen en strikte toepassing van de betreffende EG-richtlijnen zijn daarbij uitgangspunt.
Maar daarmee zijn wij er nog niet.
De automatisering zal onverminderd doorgaan. Wanneer we vast willen houden aan oude eisen en traditionele oplossingen komen we er niet uit. Er is een nieuwe visie op werk nodig.
Nu blijft veel zinvol werk liggen en worden talloze maatschappelijke behoeften niet vervuld of overgelaten aan de inzet van vrijwilligers.
Er is een nieuwe visie nodig, die de maatschappelijke waarde van **alle** arbeid voluit erkent en die niet uitsluitend laat afhangen van de beloning. Meer dan nu zal in de samenleving van de toekomst sociale zekerheid, eigenwaarde en menselijk geluk afhangen van de zingeving van wat je doet.
Een grotere zelfverzorging en eerlijker inkomenverdeling zijn daarvoor voorwaarden. Voor we zover zijn, moet er nog veel veranderen.

3
Milieu

Een eerste eis die aan maatschappelijk en ekonomisch handelen gesteld mag worden is dat het de kwaliteit van natuur en milieu in stand houdt en verbetert. Zij zijn immers een essentiële voorwaarde voor het voortbestaan van menselijk leven.
Dat stelt grenzen aan materiële produktie en konsumptie.
Maatschappelijke kontrole op investeringen, produktietechnieken en -planning is dan ook dringend nodig.
Kringloopproduktie, waarin natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen niet uitgeput worden, milieuvrien-

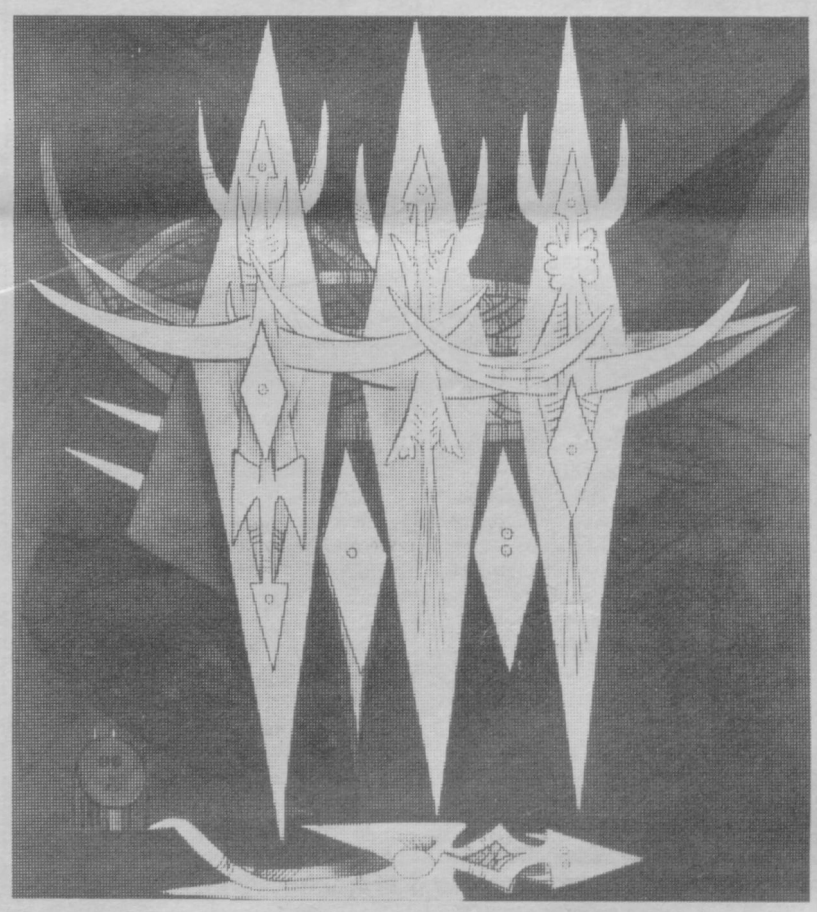

delijke technologie, energiebesparing en een veel groter gebruik van duurzame energiebronnen kunnen een wezenlijke bijdrage leveren.
In onze visie is in Europa geen plaats voor kernenergie. Kerncentrales en kweekreaktoren moeten gesloten worden.
Wij willen een verbod op ondergrondse opslag of storting in zee van nucleair afval.
Bestaande milieunormen worden ten minste gehandhaafd en waar nodig verscherpt.
Vooral op internationaal nivo moeten deze normen verder uitgebouwd worden en in wetten en verdragen worden vastgelegd.
Er moet snel een werkplan komen om de oorzaak van de verwoestende ,,zure regen" afdoende aan te pakken.
In verband daarmee willen wij geen grootschalige toepassing van steenkoolvergassing zolang er geen milieuveilige verwerkingstechniek is gevonden.
In de hele EG zal voorrang gegeven moeten worden aan openbaar vervoer en een veilig en milieuvriendelijk goederentransport.

4

Landbouw

De EG-begroting wordt voor meer dan drie kwart in beslag genomen door uitgaven voor de landbouw. Dat alleen al vraagt speciale aandacht.
Het karakter van de bestaande, grootschalige en energie-intensieve landbouw moet drastisch gewijzigd worden.
Nu ligt in de Europese landbouw een sterk aksent op de ,,veredeling":
het omzetten van granen en peulvruchten (vaak import) in vlees.
Voor de voedselvoorziening in de wereld is dat uiterst ongunstig.
Bovendien is de produktiewijze milieu-onvriendelijk en wreed (bioindustrie). Een kleinschaliger produktiewijze, minder gebruik van vergif, kunstmest en energie en meer respekt en zorg voor de dieren voorkomt gigantische overschotten en brengt de afbraak van werkgelegenheid in de landbouw tot staan.
Mede door uitbreiding van de teelt van granen en een hogere mate van zelfvoorziening zal Europa het kunnen stellen zonder grootscheepse import van granen uit Amerika en de Derde Wereld.
De kosten van het Europese landbouwbeleid zijn flink uit de hand gelopen.
Toch blijven de inkomsten van zeer veel boeren — ondanks de forse EG-subsidies — nog steeds onder de maat. Zij kunnen het hoofd vaak alleen maar boven water houden door (onbetaald) werk van de boerin. Terwille van het voortbestaan van hun bedrijf worden boeren steeds gedwongen tot doorgaande produktieverhoging. Gevolg: onze (zuivel)overschotten nemen steeds toe en dat onder meer met behulp van voedsel dat wij uit de Derde Wereldlanden weghalen.
Dat mag niet zo doorgaan. Produktiebeheersing en beperking van de kosten op de EG-begroting zijn geboden. Kleinschaliger, energiezuinigere landbouw leidt zeker tot die noodzakelijke produktiebeheersing.
Deze moet tevens bereikt worden door de prijssteun van de EG te beperken tot begrensde produktiekwota en de enorme exportsubsidies meer te gebruiken voor steun aan kleine bedrijven.
De invloed van banken en tussenhandel op de bedrijfsvoering moet sterk verminderd worden.
Overheidsgrond mag alleen nog verpacht worden aan kleine en middenbedrijven.
Een beleid gericht op produktiebeheersing veronderstelt eveneens een gekoördineerd prijsbeleid.
Dit EG-landbouw-prijsbeleid moet tot stand komen in onderhandelingen tussen de regeringen na overleg met het Europese parlement.
Over dit prijsbeleid moeten de regeringen zich verantwoorden tegenover hun eigen parlementen.
Hogere opbrengsten voor de boeren zijn nodig.
Ook van de konsument mag daarvoor een groter aandeel gevraagd worden.
Een ander konsumptiepatroon, minder gericht op vlees en meer op gezonde voeding en milieuvriendelijke produkten is gewenst.

De EG kan een rol spelen in het bevorderen van de voorlichting op dit gebied. Deze noodzakelijke veranderingen in het landbouwbeleid moeten worden vastgelegd in internationale overeenkomsten, die de wereldmarkten in evenwicht brengen en de zelfvoorziening op voedselgebied over de hele wereld bevorderen.

5

Ontwikkelingssamenwerking

Alle mensen in volkeren hebben gelijke rechten op een menswaardig bestaan. Dat lijkt er nu niet op. Nog steeds zijn de arme landen afhankelijk van het rijke Noorden.
Ook de ekonomische betrekkingen van EG-landen dragen bij aan het achterop houden van de Derde Wereld.
Voor zover wij ontwikkelingshulp geven, wordt het grootste deel besteed aan de infrastruktuur ten behoeve van westerse bedrijven, terwijl de hulp juist bij de mensen zelf terecht moet komen.
Strukturele bestrijding van de honger, het opheffen van de armoede en doorbreking van de afhankelijkheid staan centraal in het ontwikkelingsbeleid, zoals wij dat willen.
De aandacht van de EG dient vooral gericht te zijn op het stimuleren van de lokale landbouw voor de eigen voedselvoorziening, produktie voor binnenlandse behoeften, energievoorziening via de daar aanwezige duurzame bronnen, bevordering van de onderlinge handel en technische en ekonomische samenwerking.

De ontwikkelingshulp moet dan ook veranderd en uitgebreid worden.
Zij zal vooral gericht worden op landen en organisaties waar sociale en vrijheidsrechten kansen krijgen.
Derde Wereldlanden krijgen een grotere toegang op de Europese markt, waarbij het volledig afhankelijk zijn van één produkt voorkomen moet worden.
De EG moet aktief meewerken aan een mondiaal grondstoffenfonds, hervorming van het internationale monetaire en kredietverleningssysteem, kwijtschelding van schulden van de armste landen en aan de verbreking van alle banden met het apartheidsregiem in Zuid-Afrika.

6

Demokratie en bevrijding

Demokratie

Wij kiezen voor vergaande demokratisering van de samenleving. Beslissingen moeten zo dicht mogelijk bij de mensen zelf worden gebracht.

In de huidige strukturen worden beslissingen veel te veel door burokratische instellingen over de hoofden van de betrokkenen heen genomen.
De EG heeft in onze ogen een ondemokratische struktuur. Er is nauwelijks sprake van parlementaire kontrole op het doen en laten van de Europese Kommissie en de Raad van Ministers. Noch het Europese parlement, noch de nationale parlementen zijn daar effektief toe in staat.
Wij willen geen ontwikkeling in de richting van iets als een bovennationale Europese Unie.
Alleen waar het grensoverschrijdende problemen betreft (Rijnvervuiling, zure regen, internationale regelingen t.b.v. zigeuners en vluchtelingen) kunnen taken en bevoegdheden overgedragen worden aan een internationaal orgaan als de EG.
Wij willen de regio's in de verschillende landen meer zeggenschap geven.
Ze moeten de bevoegdheid en de middelen krijgen om een zelfstandig regionaal stimuleringsbeleid te voeren.
Wij zijn voor kultureel zelfbeschikkingsrecht voor regio's en bevolkingsgroepen met een eigen taal of kultuur. Dat moet m.n. tot uitdrukking komen in onderwijsvoorzieningen en in kommunikatiemiddelen in de eigen taal.

Bevrijding

De EG moet zich inzetten voor gelijkberechtiging van alle mensen.
Een politiek die zich sterk maakt voor het recht van vrouwen en mannen op een volwaardig zelfstandig bestaan in politiek, ekonomisch, sociaal, kultureel en seksueel opzicht. Aktieve bestrijding van elke vorm van onderdrukking en diskriminatie op grond van huidskleur, geslacht, seksuele en relationele voorkeur, kulturele groep, overtuiging, burgerlijke staat, maatschappelijke positie en dergelijke behoort juist in een organisatie van verschillende staten, volkeren en kulturen centraal te staan.
Doorbreken van de machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen, werkelijke gelijkstelling van verschillende samenlevingsvormen, invoering van individuele verzelfstandiging bij alle (sociale) wetten en belastingen, afschaffen van het kostwinnersbeginsel en de vrijheid om zelf beslissingen te nemen over eigen lijf, leven en relaties vormen de uitgangspunten voor (nieuwe) Europese richtlijnen en veranderingen in nationale wetgeving.
Wij willen een samenleving waarin niet de ene mens macht uitoefent over de ander, waarin haat en geweld tegenover vrouwen en homo's wordt uitgebannen, waarin minderheidsgroepen niet worden weggedrukt, waarin beroepsverboden onmogelijk zijn, waarin elke vorm van diskriminatie wordt bestreden, waarin wetgever en rechtspleging gericht worden op bevrijding en gelijke rechten voor ieder mens, die binnen de EG een plek zoekt om te werken, te wonen en te leven.

Wij willen een EG, die aktief stelling neemt tegen elke schending van mensenrechten binnen en buiten de gemeenschap, in Oost, West en Derde Wereld, zonder onderscheid of selektieve verontwaardiging.
Vrije grensoverschrijding, vrij verblijf, gelijke sociale en politieke rechten (ook voor gevestigde buitenlanders), een ruimer vluchtelingenbeleid en menswaardige internationale regeling voor zigeuners en een aktieve bestrijding van fascisme en anti-semitisme zijn andere kenmerken van de gemeenschap die wij voor ogen hebben.

Slot

Uitvoering van bovenstaand programma zal een ander Europa te zien geven:
groener, veiliger, socialer, menselijker.
Het is dringend nodig om deze stappen te zetten.
Dringend nodig ook om een eigen weg te vinden, losser van de industriële en militaire machtsblokken die met hun politiek bezigzijn mens en aarde in hun voortbestaan te bedreigen.
Kansen op overleven.
De moeite waard om voor te kiezen.

Over de fraktievorming:

Wij willen vertegenwoordigers in het Europese Parlement brengen die daar zorgen voor een zelfstandige Nederlandse inbreng. Zij zullen daar streven naar een zo breed mogelijke samenwerking ter bevordering van onze doelstellingen. Gezien de faciliteiten die een officiële fraktie in het Europese parlement geniet (minimaal 11 parlementariërs vereist) en de effektiviteitsverhoging die dat meebrengt, willen wij proberen een fraktie te vormen met andere verwante groene, radikale en linkse partijen.
Daarover willen wij kontakten leggen met alle in het Europese parlement vertegenwoordigde partijen die zo'n nieuwe fraktie willen vormen en een programma op hoofdpunten onderschrijven, waarin wij onszelf voldoende kunnen herkennen. Mocht dit onverhoopt niet lukken, dan zullen onze parlementariërs trachten een technische koördinatiefraktie te vormen.
De definitieve fraktiekeuze behoeft vooraf goedkeuring van de partijbesturen.

Overige afspraken

Naast het gemeenschappelijk program zijn tussen de delegaties nog een aantal afspraken gemaakt, die onderdeel uitmaken van het akkoord, dat aan de partijen (congressen/conferenties e.d.) ter goedkeuring wordt voorgelegd.
A. de naam van de lijst is:
Groen-progressief akkoord van CPN, EVP, Groenen, PPR, PSP.
B. De lijstvolgorde van de eerste vijf plaatsen:
1. PSP.
2. PPR/Groenen (een kandidaat/te die voor beiden aanvaardbaar is; in elk geval moeten dus de beslissende instanties van de PPR (congres/kerngroep) de betreffende kandidaat goedkeuren, naast de algemene vergadering van het Groene Platform.)
3. CPN (wisselzetel met 2; dat wil zeggen dat bij twee behaalde zetels de eerste 2½ jaar nummer twee — PPR/Groenen — de zetel bezet en daarna — ook 2½ jaar — de CPN-kandidaat/te de zetel bezet. Nummer één (PSP) zit de hele periode.)
4. EVP (Als de gezamenlijke lijst 3 zetels behaalt, zullen er na 2½ jaar ook wissels optreden; welke precies moet nog worden ingevuld.)
5. PPR of GROENEN.
C. Verder is in principe afgesproken (moet na de congressen e.d. nog nader worden uitgewerkt):
1. er wordt in de campagne en publiciteit gewerkt met een lijsttrekk(st)erscollectief waarin de eerste vijf een gelijkwaardige plaats hebben.
2. na de verkiezingen wordt gewerkt met een ,,vertegenwoordig(st)erscollectief" waarin de vijf deelnemende partijen/groepen elk via één persoon (bij voorkeur de lijsttrekker(st)er zitting hebben. Ook al worden maar een, twee of drie van de vijf daadwerkelijk parlementariër, allen hebben in dit kollektief dezelfde rechten en plichten.
3. bij tussentijds aftreden van een gekozen parlementariër wordt voor de opvolging de lijstvolgorde aangehouden. Als deze parlementariër/(ster) ook het vertegenwoordig(st)erscollectief verlaat, wordt de plaats ingenomen door een partijgenoot/te (bij voorkeur iemand hoog op de lijst).
4. alle inkomsten die vertegenwoordig(st)ers en medewerk(st)ers krachtens honoraria en onkostenvergoedingen genieten worden in een gezamenlijke kas gestort. Daaruit kan worden betaald:
a. honoraria vertegenwoordig(st)ers (de eerste vijf dus, al dan niet verkozen als parlementariër en medewerk(st)ers;
b. onkostenvergoedingen op basis van werkelijk gemaakte kosten;
c. gelijke afdrachten aan de vijf deelnemende partijen.
5. de verantwoording en terugkoppeling naar de partijen geschiedt door een delegatieraad (Groen-progressief overleg of delegatieraad) waarin van elke partij drie vaste vertegenwoordig(st)ers zitting hebben. In dit overleg wordt het program op hoofdpunten uitgewerkt tot een werkplan voor de vertegenwoordig(st)ers in het E.P. Het overleg is ook klankbord en controle-orgaan voor deze vertegenwoordig(st)ers en het lost problemen op bij meningsverschillen of konflikten binnen het vertegenwoordig(st)erscollectief.
6. De verkiezingscampagne wordt gevoerd onder leiding van een gezamenlijke campagnecomnissie. Het campagneplan behoeft goedkeuring van de vijf besturen. Er wordt een campagnefonds gevormd, waarin alle deelnemende partijen en groepen een storting doen van *f* 50.000,- minimaal of zoveel meer als onderling wordt overeengekomen.
Deelnemende partners kunnen tijdens de campagne eigen activiteiten opzetten, maar zorgen ervoor dat dit niet remmend werkt op de gezamenlijke campagne.
Bij gezamenlijke en eigen activiteiten wordt de lijst gepresenteerd als een samenwerking van gelijkwaardige deelnemers. De deelnemers respecteren programma, kleur en politieke opties van de anderen. Zij zijn het, met behoud van de eigen identiteit, eens geworden over een gezamenlijk optreden bij de gelegenheid van de Europese verkiezingen van 14 juni 1984.

Besluitvorming conferentie

Voor de besluitvorming op de conferentie van 27 november, zijn uit dit stuk de punten A. (naam lijst) en B. (lijstvolgorde) vooral van belang, naast het gemeenschappelijk program en de daaraan toegevoegde passage over de fractievorming. Over deze zaken bestaat nu een volledig akkoord. De overige punten onder C. zijn in principe overeengekomen, maar moeten nog nader worden uitgewerkt.
Conferentie en partijbestuur moeten zich dus met name uitspreken over de vraag of de CPN instemt met het door de onderhandelingsdelegaties in de besprekingen bereikte akkoord dat bestaat uit de tekst van het program, de daaraan toegevoegde passage over fractievorming in het Europees Parlement, de naam van de lijst (A.), de volgorde van de eerste vijf plaatsen op de lijst (B.) en de strekking van de verdere afspraken, die nog nader worden uitgewerkt (C.).
Het akkoord is één geheel en wordt in zijn geheel aanvaard of verworpen. Tot deze procedure (ja of neen tegen het hele pakket) zijn alle vijf bij de onderhandelingen betrokken partners gedwongen, omdat aanvaarding van sommige delen — en afwijzing van andere — het hele akkoord op losse schroeven zet.
Wel is afgesproken, dat partijen bij onderdelen van het program een voorbehoud kunnen maken. Maar in de verdere onderhandelingen over uitwerking van details wordt op deze punten-met-voorbehoud niet meer teruggekomen; zij kunnen niet meer veranderen.

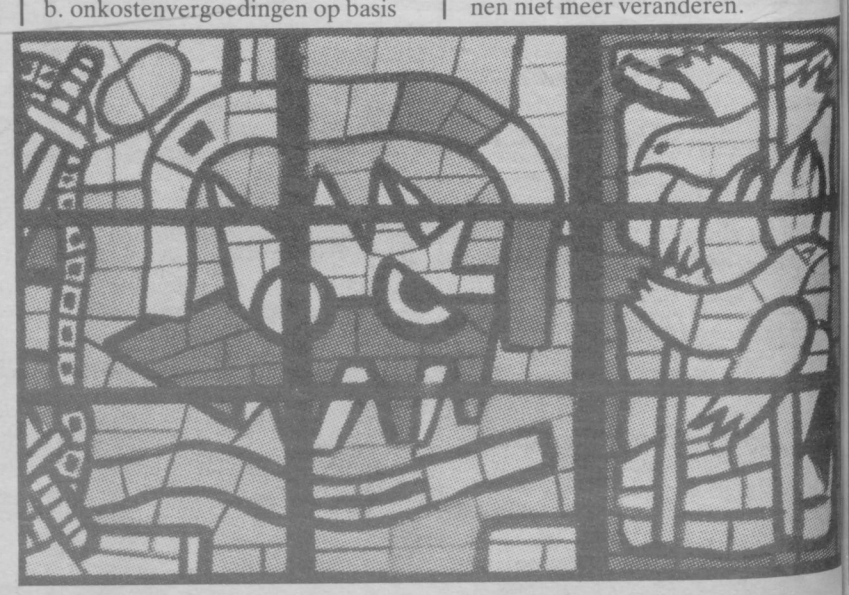

Het program en de acties

Voor morgen en voor vandaag

door Marcus Bakker, lid congrescommissie

Het zijn niet alleen de novemberschokken in de Limburgse ondergrond die tot de zwaarste in onze herinnering behoren; met de herfstschokken in de Nederlandse samenleving is het niet anders gesteld. Terwijl de NAVO-samenspanning om Pershings en Kruisraketten te plaatsen intensiever werd, hielden wij de grootste tegendemonstratie die Nederland ooit gezien had, de grootste ook van dit jaar in Europa. Een zachtmoedige demonstratie bijna, maar niemand kan daar een misvatting over hebben. Achter de mildheid stak een onmeetbare zorg en een ontzaggelijke woede.
En terwijl crisis en crisispolitiek meedogenloos toesloegen, ontstond een opstandige beweging van (semi)-overheidspersoneel, van reinigers en verzorgers tot ordebewakers, zoals die in ons land tot nu toe volstrekt onbekend was. Politiemensen die samen met ambtenaren van sociale zaken en WAO-ers het verkeer blokkeerden, wie heeft zoiets ooit meegemaakt? Ook daar soms weer die ludieke vorm, ook daar drijfveren van verbitterde ernst.

Crisis en oorlogsdreiging trekken diepe vormen door de maatschappij. Maar niet alleen vormen van angst en verarming, van verloedering en fascisering — hoe zorgwekkend ook. Tegelijk, en dat is het belangrijkste, van opstandigheid, verzet, eensgezindheid, van nieuwe verhoudingen tussen mensen en van het opkomen van bijna onvermoede krachten.

Op dat moment komt het CPN-bestuur, na een jarenlang voorbereidingsproces, met een nieuw program-ontwerp. Dat ontwerp is niet tegen het Malieveld en de spoorwegstiptheid aangeschreven, maar het zou geen knip voor de neus waard zijn als het geen relatie zou hebben met deze nieuwe ontwikkelingen, als het niet èn voor morgen, èn voor vandaag zou zijn.
Hoe staat het daarmee?
Het program plaatst het vredesvraagstuk centraal. Het gaat er van uit dat na 1945 een totaal nieuw en overheersend feit de menselijke samenleving is gaan beheersen, dat van de atoombewapening. Ze kan alle leven op aarde vernietigen.
De CPN heeft daarin een politiek ontwikkeld die op twee pijlers rust:
a) de noodzaak van een nationale vredespolitiek, die zich niet door bestaande constructies (blokken) mogelijkheden en onmogelijkheden laat voorschrijven. Het is de gedachte die nu de Nederlandse vredesbeweging beheerst.
b) een vredesbeweging in de vorm van een coalitie, dat wil zeggen zonder voorrangspositie van een bepaalde groepering, en uitgaande van erkening van elkaars bestaan-als-zodanig. Groepen maken niet uit welk deel van een andere groep meedoet.
De centrale doelstelling is maatstaf voor de zelfstandige deelname van elkeen, organisatie of individu.
De formule blijkt ongewoon bindend.
Deze gedachten staan in het program en ze werken in de praktijk. Het program staat op die punten met de voeten in de werkelijkheid.

De CPN geeft in het program, noodgedwongen globaal, een uitweg aan uit de kapitalistische crisis. Zij stelt dat de voornaamste economische bronnen, van productiemiddelen en geldwezen, onder gemeenschapsbeheer moeten komen opdat de economie beheeerst wordt. De essentie is daarbij dat het ondemocratische kapitalistische systeem door een democratische zeggenschap wordt vervangen. Die democratie moet werken vanuit centrale, vertegenwoordigende organen, en vanuit de plaats waar gewerkt wordt: een combinatie van nationaal en van arbeiders-zelf-bestuur. Uitgangspunt is daarbij de verdediging van bestaand levenspeil en van bestaande sociale rechten.
Ook deze benadering sluit onmiddellijk aan bij de problemen èn bij de strijdposities van vandaag.
Maar het program doet meer. Het gaat niet uit van een vereenvoudigde tegenstelling tussen werkers en staatsapparaat, het wil wegen aangeven om belangrijke delen van het staatsapparaat aan de zijde van de werkers, tegenover de kapitalistische heersende macht hun plaats te doen vinden. Het wil daarmee nieuwe strijdperspectieven geven — perspectieven, die in de botsingen van vandaag werkelijkheid worden.

Of dit alles in het ontwerp-program goed verwoord is, moet de partij uitmaken. Of het gewicht van massale, buiten-parlementaire strijd al vanaf het begin van het program helder genoeg op papier staat, zal blijken uit voorstellen voor tekstverbetering. Maar de doelstelling zal duidelijk zijn: het program wil diep geworteld zijn in de huidige en zich ontwikkelende massastrijd op het gebied van vrede en sociaal-economisch bestaan. Dat uitgangspunt zal ieder onderschrijven, hoe men het ook wil formuleren.

Het program, Linkse Doorbraak-CPN-ers en HOC

De keuzes die we maken

door Leo Molenaar, lid congrescommissie

De eerste maand van bespreking van het ontwerp in de afdelingen is voorbij. Amendementen beginnen binnen te komen. In veel afdelingen zijn met name de novembervergaderingen in het teken gezet van de concrete amendering. Daarom is het op dit moment niet mogelijk om een evenwichtig beeld te geven van het karakter van de binnengekomen amendementen. Wel zijn er in de afgelopen twee maanden posities in het debat scherper naar voren gekomen en geformuleerd.
Begin september werd een manifest ,,Voor een Linkse Doorbraak" gepubliceerd. Daarin roept een groep communisten samen met anderen alle CPN-leden op tot het vormen van een Links Samenwerkingsverband. Dat Verband moet een samengaan van CPN, PSP en PPR propageren om één machtiger groepering ter linkerzijde van de PvdA te krijgen. In het manifest staat de aanbeveling niet al te veel aandacht te besteden aan de eigen identiteit van de CPN, omdat dit onvermogen om afstand te nemen van oude uitgangspunten juist één van de belangrijkste obstakels zou zijn voor het ontstaan van een nieuw links elan.

Haaks hierop stond half oktober de bijdrage aan het programdebat van het Horizontaal Overleg van Communisten ,,Voorwaarts... en niet vergeten 2". Hierin wordt juist bijzonder veel aandacht besteed aan de CPN, haar organisatie en haar nieuwe program. Een schets van een min of meer alternatief programma moet de achtergrond vormen vanwaaruit leden van de CPN eigen amendementen op het ontwerp in zouden moeten dienen.
In dit artikel wil ik ingaan op argumentaties, die in beide publicaties tegenover die van het ontwerp van het partijbestuur worden geplaatst. Daarbij heb ik een viertal vraagstukken gekozen, mede op basis van wat er uit de ledenvergaderingen bekend is en het gegeven dat sommige andere vraagstukken uitgebreid in het novembernummer van P&C aan de orde komen. Uit de reacties in de ledenvergaderingen blijken de omvang en de opbouw van het programma — zo laat het eerste hoofdstuk zich bijvoorbeeld gemakkelijker aan het slot dan aan het begin lezen — een aantal kritiekpunten en bezwaren in de hand te werken.

Het gaat mij dus niet in de eerste plaats om echte pennestrijd. Het gaat vooral om een nadere uiteenzetting en verduidelijking van de inhoud van het programma tegenover een aantal voorkomende stellingnames en verwijten.

Snelle doorbraak of geduldige uitbouw van samenwerking?

In het manifest ,,Voor een Linkse Doorbraak" wordt betoogd dat de snel toenemende samenwerking tussen CPN, PSP en PPR laat zien dat de grenzen tussen deze partijen snel aan het vervagen zijn. Meningsverschillen zouden steeds meer dwars door deze drie partijen héén lopen. Op korte termijn zou een federatie aan de orde zijn met als mogelijk resultaat op langere termijn een fusie. Dit streven naar fusie schept dilemma's. Want binnen de CPN, PSP en PPR bestaan grotere of kleinere groepen van mensen die hechten aan de eigen identiteit en die dit proces zullen proberen te keren. Het risico van verdere versplintering naar een vierde partij wordt echter kleiner ,,doordat het perspectief van vereniging een nieuwe dynamiek op gang brengt waardoor nieuwe groepen mensen worden aangetrokken."

In het ontwerp wordt echter op tal van plaatsen een andere visie op coalitiepolitiek naar voren gebracht dan die in ,,Voor een Linkse Doorbraak."
Inderdaad streeft de CPN naar het doorbreken van traditionele scheidslijnen tussen politieke organisaties van de arbeidersbeweging en tussen progressieve partijen en bewegingen in het algemeen. In Nederland werken in vele acties en bewegingen mensen uit diverse politieke stromingen samen: communisten, socialisten, sociaal-democraten, pacifisten, radicalen. Juist in de diversiteit van progressieve partijen komt het bestaan van die verschillende stromingen tot uitdrukking. Daarom moet als het om partijen gaat in de eerste plaats gestreefd worden naar het uitbouwen van hechte samenwerking en gemeenschappelijk optreden van CPN, PSP, PPR èn PvdA.
Het bestaansrecht van de CPN ligt in haar historie en haar actuele optreden, in haar revolutionaire traditie en haar visie op de weg naar een socialistisch Nederland, in haar internationalisme en haar besef deel uit te maken van een wereldwijde beweging voor socialisme en democratie. De CPN zal in coalities haar eigen programma en activiteit inbrengen als belangrijke bijdrage aan een koers van heel progressief Nederland naar socialisme. Een partij met zó'n inzet en koers is en blijft nodig. Dat is het uitgangspunt van het ontwerp.

Daarbij laat het programma open of de verder toenemende samenwerking en onderlinge discussie op langere termijn niet kan leiden tot zodanige programmatische en practisch politieke overeenstemming tussen de CPN en (een) andere politieke partij(en), dat concrete stappen naar organisatorisch samengaan voor de hand liggen. Maar dat is dan het resultaat van een lange samenwerking, van controleerbare democratische procedures (congresbesluiten) en van een groeiend hecht onderling vertrouwen van partijen met een eigen gezicht en een eigen visie op het socialisme en de weg ernaartoe.

Het ontwerp stelt — net als de afgelopen congressen — de nauwst mogelijke samenwerking op alle nivo's voorop. Een hergroepering is dan op lange termijn wellicht een resultaat van dat proces van samenwerking, maar ze kan niet aan het begin van dat proces als voorwaarde gesteld worden. (zie hoofdstuk I. 7; VII, 5 en VIII, 19).

Vreedzame weg 'burgerlijk-legaal'?

Als reactie op de uitspraak dat de CPN voorstander is van een ,,vreedzame weg naar het socialisme" komt in ledenvergaderingen wel de opmerking naar voren dat de historische ervaring helaas heeft aangetoond dat de kapitalisten àlles in het werk zullen stellen om zo'n vreedzame weg te verhinderen. Dat is ook een uitgangspunt van het ontwerp.
In de bijdragen van het HOC wordt echter gesteld dat de arbeidersklasse en haar bondgenoten daarom bij het in handen nemen van de staatsmacht niet alleen onmiddellijk alle economische macht aan de monopolisten moeten onttrekken maar tegelijkertijd alle organisaties die vóór het kapitalisme zijn moeten verbieden. De staatsmacht dient verder gebruikt te worden om elke poging tot daadwerkelijke terugkeer naar klassenmaatschappij en kapitalisme te onderdrukken. Dit alles moet ten uitvoer gebracht worden door een actief deelnemende totaliteit van de werkende bevolking. De weg naar het socialisme, die in het ontwerp wordt geschetst wordt bestempeld als ,,burgerlijk-legaal" en ,,tot mislukking gedoemd."
Welnu, in het ontwerp, wordt een *democratische weg* naar het socialisme geschetst. Het is een weg van keiharde klassenstrijd, van strijd tegen patriarchale onderdrukking, van massabeweging en confrontatie op alle terreinen van het maatschappelijk leven. Het is ook de weg van democratische machtsvorming van partijen, vakbeweging, maatschappelijke organisaties en progressieve strijdbewegingen. Nieuwe vormen van politieke en sociale democratie bloeien op, waarbij de parlementaire organen één van de strijdterreinen vormen.
De heersende krachten hebben hun posities in verschillende machtscentra: het parlement, bedrijven en banken, de verschillende staatsapparaten en tal van uiteenlopende steunpunten in culturele en maatschappelijke instellingen. Bij de strijd om het socialisme gaat het dan ook om de verovering van een veelvoud van machtscentra. Het gaat om een revolutionaire weg, waarbij de revolutie niet een éénmalige daad is maar een proces van drastische verschuivingen in de machtsverhoudingen die niet tegelijkertijd plaats zullen vinden. Het gaat om een langdurige en schoksgewijze verlopende strijd, waarin de verschillende verdedigingslinies van de heersende krachten afgebroken moeten worden. Verdediging en uitbreiding van zeggenschap en democratische verworvenheden is een centraal onderdeel van deze strategie: alleen dàn kan een meerderheid van de bevolking actief voor een politiek van fundamentele veranderingen optreden en wordt de speelruimte voor reactionaire initiatieven kleiner. Aan de machtsvorming op sociaal-economische gebied, één van de sleutelvraagstukken in deze strategie, is een speciaal onderhoofdstuk gewijd (H IV, 10-20; over uitbreiding publieke sector, zeggenschap, nationalisaties, planning, e.d.).

Deze strijd voor het socialisme moet ook tot uitdrukking kunnen komen in een parlementaire meerderheid van een coalitie die aan de opbouw van het socialisme wil werken. Er wordt een regering gevormd, die maatregelen zal nemen die tegen de belangen van de bourgeoisie ingaan, waardoor het socialistisch veranderingsproces nieuwe resultaten kan opleveren voor de mensen en verder wortel kan schieten. Deze versterking van de machtspositie van de linkse krachten zal de tegenstand ook heftiger

Vervolg op pagina 6

program debat

progra

Vervolg van pagina 5

doen worden. Uiteraard blijft het recht op oppositie bestaan; óók van krachten die het kapitalisme terugwillen. Een omvattende strijd begint, waarbij steeds meer mensen betrokken moéten raken omdat de massabasis voor de weg naar het socialisme zich verbreedt en verdiept.

Is deze weg dan noodzakelijk vreedzaam, omdat wij dat graag wensen? Dat is niet zo en daar wijst het ontwerp met nadruk op. Vandaar de grote aandacht voor de democratisering en vernieuwing van de repressieve staatsapparaten (leger, politie), de versterking van de zeggenschap, de ontwikkeling van vormen van directe democratie, de noodzaak om een brede en hechte coalitiepolitiek te voeren, enz. Alles moet worden gedaan om de speelruimte voor reactionaire krachten (die zich op kritieke momenten immers weinig aan zullen trekken van de wettigheid van de bestaande regering en geweld niet zullen schuwen) zodanig in te perken dat zij niet naar geweldsmiddelen kunnen grijpen. Gebeurt dat tòch, dan moeten progressieve krachten onmiddellijk effectieve stappen ondernemen om dit geweld het hoofd te bieden en de democratische rechtsstaat te herstellen.
In deze strategie gebruikt de voor democratie en socialisme strijdende meerderheid dus effectieve en democratisch gewettigde dwangmiddelen tegen een gewelddadige en illegaal handelende minderheid. De vreedzame weg is daarom allerminst van tevoren gegarandeerd en al evenmin een weg van illusies, maar is een weg van keiharde klassenbotsingen, van zich toespitsende confrontaties op alle strijdterreinen van allesomvattende massastrijd.

Het is moeilijk voorstelbaar hoe deze strategie als ,,burgerlijk-legaal" afgedaan kan worden. Dit dan nog afgezien van het feit dat deze ,,vreedzame weg" geen nieuwtje is, maar al zo'n 25 jaar door communistische partijen wordt gepropageerd, zij het veelal zonder een concrete uitwerking in een eigen weg naar het socialisme. In dit ontwerp gebeurt dat wel.
Dat heeft dus niets te maken met opportunisme en evenmin met het overboord gooien van het marxisme (zie de verwijten in de HOC-bijdrage). Het gaat mijns inziens wel om een eigentijdse en Nederlandse concretisering van fundamenteel marxistische uitgangspunten. (zie vooral héél hoofdstuk VII)

Klassenstrijd verdwenen?

Een van de heftigste verwijten in de HOC-bijdrage naar het ontwerp is dat een benadering vanuit het standpunt van de arbeidersklasse zou ontbreken. De voorwaarden voor het beëindigen van iedere vorm van uitbuiting en onderdrukking, namelijk het opheffen van de klassentegenstellingen door middel van het opheffen van de maatschappelijke klassen, zou ontbreken. In het ontwerp zou niet gesproken worden over het in handen nemen van de politieke macht door de arbeidersklasse en haar bondgenoten. Door het achterwege laten van een analyse van de verhouding van verschillende maatschappelijke bewegingen tot de strijd voor het socialisme zou de betekenis van de klassenstrijd volledig op de achtergrond verdwijnen. Dit zou de groene draad zijn door het hele ontwerp (met name ook in de hoofdstukken VII en VIII, zie vorige punt).
In het werkelijke ontwerp van het partijbestuur is de klassenstrijd uiteraard volop aanwezig. Wanneer direct aan het begin een socialistisch Nederland wordt omschreven, gaat het o.a. om het maatschappelijke bezit van de voornaamste productiemiddelen èn om de opheffing van elke systematische uitbuiting en onderdrukking. Dat zijn de radicale doelstellingen die van oudsher karakteristiek zijn voor een communistisch program.

Wèl wordt in het programma zeer bewust onderscheid gemaakt tussen klassenstrijd en andere strijdterreinen. Zoals wij het zien omvat de strijd voor het socialisme de klassenstrijd, maar sluit zij tevens andere strijdterreinen in (democratie, vrede, vrouwenbevrijding, milieubehoud).
De bijzondere rol van de arbeidersklasse en de klassenstrijd komt uitgebreid naar voren in de schets van de maatschappelijke verhoudingen in Nederland. Daarbij is uitgangspunt dat door haar positie in het productie-proces en in de economische machtsverhoudingen de arbeidersklasse in haar brede samenstelling een essentiële rol speelt bij maatschappijverandering (zie H. III, 6). Dit wordt op vele manieren in latere hoofdstukken en paragrafen uitgewerkt: naar de wisselwerking tussen klassenstrijd en andere strijdterreinen (H. III, 7-10); naar de inhoud van de strijd voor een socialistische economische en sociale politiek (H. IV en V); naar de inzet van de klassenstrijd in de coalitiepolitiek van de CPN (H. VIII).

Mij lijkt het dus nog moeilijk staande te houden dat de klassenstrijd in het ontwerp op de achtergrond zou zijn verdwenen. De centrale vraag die het ontwerp beantwoordt is die over de relaties tussen klassenstrijd andere strijdterreinen en de strijd voor het socialisme.
Een kernkritiek op het ontwerp in de HOC-bijdrage is naar eigen zeggen dat ,,het inzicht ontbreekt in de objectieve wetmatigheid van de ontwikkeling van het kapitalisme dat aan zijn eigen innerlijke tegenstellingen te gronde zal gaan... en dat de socialistische maatschappij het mogelijk en noodzakelijk resultaat is van deze wetmatige ontwikkeling..." (zie bijlage 1 van Ineke Jansen). Deze opvatting over de ijzeren loop van de geschiedenis kan men zowel in zekere handboeken als bij bestrijders van het marxisme vinden, maar men zal er bij Marx, Engels of Lenin vergeefs naar zoeken. Het blijft uiteraard een kwestie van actief en met historisch inzicht concreet politiek ingrijpen in de begrepen ontwikkeling. Het beroep op dergelijke wetmatige ontwikkelingen heeft maar al te vaak geleid tot een noodlottige onderschatting van de tegenstander. (zie vooral hoofdstuk I,3; III, 4, 5 en 6; IV, 1, 2, 3, 4; VIII, 6 + toelichting)

Marxisme overboord?

Een van de meest voorkomende discussies in de ledenvergadering is die over de relatie van de CPN tot het marxisme. Daarbij wordt soms een verband opgeworpen tussen de formuleringen over marxisme en een beweerd on-marxistisch karakter van het hele ontwerp. Van zo'n verband is echter geen sprake. In het program wordt de betekenis van marxisme volledig erkend, maar worden andere inspiratiebronnen en wetenschappelijke tradities niet uitgesloten. Daarbij spelen de volgende overwegingen een rol:
1. Als marxisme wordt opgevat als een wetenschappelijke methode en richting, dan zou die formulering kunnen betekenen dat de CPN zich op wetenschap baseert en dus kennelijk ook over de partijleiders beschikt die de politiek perfect op wetenschap af weten te stemmen. De CPN is echter geen wetenschappelijk bureau, maar een politieke strijdorganisatie die probeert zo goed mogelijk resultaten van (o.a. marxistische) wetenschap in haar optreden te verwerken.
2. Als marxisme wordt opgevat als 'een samenhangende wereldbeschouwing, zouden veel leden aan wie dit in voorgaande jaren nooit als voorwaarde voor lidmaatschap is aangezegd zich terecht gediscrimineerd kunnen voelen. Voorts is het een gegeven dat er flink wat leden zijn die zich weliswaar door het marxisme geïnspireerd weten, maar marxisme náást andere inspiratiebronnen stellen, en niet erboven. Zo wordt het feminisme doorgaans niet opgevat als een soort correctie of aanvulling van marxisme, maar als een zelfstandige bron van inspiratie en inzichten.

Vandaar dat het partijbestuur heeft geprobeerd zoveel mogelijk leden te verenigen op een aanvaardbare formulering, die ruimte zou laten voor eigen persoonlijke versterking of verzwakking.
In de partijdiscussie wordt marxisme ook opgevat als een strijdbare en revolutionaire theorie van een organisatie die fundamenteel tegen de heersende machten optreedt. Dan bestaat het reële gevaar dat leden de wijziging van de formulering opvatten als verraad aan de revolutionaire inhoud van de partij. Zo'n gevoel kan uiteraard door concrete omstandigheden versterkt worden, los van welke formulering dan ook. In de toelichting op het ontwerp wordt aan deze opvatting ook recht gedaan. Daarin wordt namelijk gesteld ,,dat de CPN zich blijft baseren op deze revolutionair-marxistische traditie."
Waar andere formuleringen nogal snel toe kùnnen leiden blijkt bijvoorbeeld uit de bijdragen van het HOC. Daar wordt na een zeer omvattende beschrijving van marxisme-leninisme gesteld dat ,,slechts zij die verbonden zijn met de communistische beweging het marxisme-leninisme verder kunnen ontwikkelen." Dat zou alleen al in Nederland een aantal vooraanstaande marxisten, al dan niet verbonden met andere delen van de arbeidersbeweging, hun/haar rol in de vooruitgang van de socialistische theorie ontzeggen. De formuleringen in het ontwerp sluiten deze opvatting inderdaad uit.

Tenslotte

De inzet van dit stuk was een verdediging van het ontwerp tegenover reacties die al te gemakkelijk het failliet ervan propageren ter wille van eigen doeleinden.
De vraagstukken die het program aan de orde stelt zijn fundamenteel voor alle partijen en bewegingen die het socialisme wensen en verdienen daarom een serieuze behandeling.

LEO MOLENAAR

Doe mee aan de amendementenmarkt zaterdag 10 december Hoogte Kadijk, A'dam

Het kongressecretariaat doet een dringend beroep op indieners van amendementen om deel te nemen aan de ,,amendementenmarkt". Dat is in de eerste plaats in het belang van de indieners van amendementen zelf. Door overeenstemming te bereiken over samenvoeging/intrekking met andere indieners van amendementen over hetzelfde onderwerp en van een soortgelijke strekking, wordt de kans vergroot op aanvaarding door het congres. Deelname aan de amendementenmarkt is vooral ook van belang voor een goede gang van zaken op het congres. Teveel amendementen over hetzelfde onderwerp kan er gemakkelijk toe leiden dat het kongres door de bomen het bos niet meer ziet. Beperking van het aantal amendementen per onderwerp kan ook bevorderen dat de discussie zich op het congres toespitst op besluitvorming die wezenlijk is voor de richting van het partijprogram. Het gaat erom de onbelemmerde mogelijkheid die er bestaat tot het indienen van amendementen te combineren met de verantwoordelijkheid van iedere partijgenoot voor een heldere besluitvorming op het kongres.

Hoe komt de be tot stand?

1. Zoals aangekondigd dienen amendementen uiterlijk 1 decem bij het partijbestuur te zijn ingediend.
2. Het kongressekretariaat inven riseert en rubriceert de ingedien amendementen in de week van december. De amendementen w den eerst ingedeeld per hoofdst en vervolgens per paragraaf. De aldus gerubriceerde teksten wor verzameld in plastic mappen per paragraaf. Eventuele teksten te vervanging van meerdere parag fen of hele hoofdstukken komen aparte mappen. Er komen inven rislijsten, waaruit blijkt over we onderwerpen amendementen d wie zijn ingediend.
3. Op zaterdag 10 december wor de ,,amendementenmarkt" geh den: de hele dag en avond in ge bouw Sybille. Elk partijlid is da welkom, maar in het bijzonder genen die teksten hebben ingedi via de ledenvergaderingen.
4. Tijdens de amendementenm beschikken de aanwezigen over mappen met gerubriceerde teks Ze kunnen met elkaar overlegg over mogelijke samenvoeging amendementen of intrekking ten gunste van andere. Tot sam voeging of intrekking kan alleen worden besloten als wordt voldaan aan de volgende kriteria:
— alle indieners van de bij de

ndebat

program debat

foto Sjoerd Holsbergen

...vingsbrief

...samenvoeging/intrekking be-
...trokken teksten dienen aanwe-
...zig te zijn en akkoord te gaan.
...de samengevoegde teksten mo-
...gen geen nieuwe elementen be-
...vatten, gezien de sluitingster-
...mijn van 1 december; wel is
...redaktionele aanpassing moge-
...lijk.
...n de week 12-17 december maakt
...kongreskommissie een ontwerp-
...chrijvingsbrief voor het kongres.
...arin worden alle amendementen
...genomen, zoals ze er na de
...arkt" liggen. Amendementen
...mensen die niet op de markt
...en worden ongewijzigd opgeno-
...n. De amendementen worden
...genomen in de volgorde waarin
...er besluitvorming aan het kon-
...s worden voorgelegd; de verst-
...nde amendementen bij één
...sage in het program gaan voor
...minder vergaande. Na aanvaar-
...g van verdergaane amendemen-
... wordt over minder vergaande,
...zelfde onderwerp betreffende,
...t meer gestemd tenzij het kon-
...s anders beslist. De kongreskom-
...sie voorziet ieder amendement
...een concept-preadvies.
...Het partijbestuur stelt de be-
...rijvingsbrief definitief vast in de
...ng van 17 en 18 december.
...Zie verder het stuk ,,procedure"
...de tekst van het ontwerp-
...gram.

Naar een CPN met een mens- en milieuvriendelijke toekomst.

Een reaktie op het ontwerppartijprogramma vanuit een milieuvisie.

Inleiding

De crisis in de verhouding van de menselijke samenleving en het natuurlijk milieu is van doorslaggevende invloed geworden op het bestaan van een menswaardige samenleving, nu en in de toekomst.
Een oplossing van die crisis vergt een maatschappelijke en politieke strategie voor fundamentele maatschappijverandering.
Vanuit dat besef willen we een eerste beoordeling geven van het ontwerp-partijprogram, zoals dat nu voorligt. Twee invalshoeken vormen het kader van die beoordeling:
— Klinkt dat besef door in het programma, en kan de milieubeweging haar aspiraties herkennen in de politiek van de CPN; en
— Biedt het programma een perspektief voor verbinding en integratie van milieustrijd en andere maatschappelijke strijdterreinen. Wat is het specifieke in de visie op milieuproblemen van de CPN, in haar streven naar demokratiese machtvorming voor het socialisme.

„De klassenstrijd tegen milieuvervuiling" voorbij

Het ontwerp-programma is een van de eerste pogingen van communistiese zijde, om te komen tot een politieke beoordeling van de milieucrisis, die het standpunt overstijgt, dat milieuvernietiging louter voortvloeit uit de verhouding tussen kapitaal en arbeid.
Erkenning van ernst en omvang van de milieucrisis klinkt door in het programma.
De relatie wordt gesignaleerd tussen milieuvernietiging en de bedreiging van de vrede, uitbuiting van de derde-wereld, en onderdrukking in vervreemde en zinloze arbeid.

De milieucrisis wordt niet langer herleid tot de produktieverhoudingen; en milieuvervuiling wordt niet gezien als uitsluitend gevolg van kapitalistiese verhoudingen.
De milieubeweging wordt niet beschouwd als afgeleid van en ondergeschikt aan de loonstrijd, resp. de arbeidersbeweging. De CPN verschijnt in het programma niet meer als de histories noodzakelijke voorhoede in iedere beweging voor maatschappelijke verandering.

Er wordt erkend dat werkgelegenheid geen allesoverheersend doel kan zijn, zonder rekenschap voor wat, hoe, en met welke gevolgen — voor natuur en milieu — wordt geproduceerd.

Ondanks deze positieve eerste indrukken, willen we enkele kritiese kanttekeningen plaatsen bij het ontwerp-program. Zonder al op precieze formuleringen in te gaan, of amendementen voor te stellen.

Produktieverhoudingen èn produktiekrachten doorbreken

We zijn van mening dat de westerse produktiewijze een centrale rol speelt in de vernietiging van natuur en milieu en de uitputting van grondstoffen.
De ontwikkeling van wetenschap en technologie (de produktiekrachten) zijn in hun huidige vorm voor een belangrijk deel van een negatieve invloed geworden op de kwaliteit en het voortbestaan van de menselijke samenleving.

Het gaat er dus om dat de gehele produktiewijze (zowel de -verhoudingen als de -krachten) wordt omgevormd in een mens- èn milieuvriendelijke richting.
Dat komt in het ontwerp wel naar voren (m.n. hoofdstuk III, r. 1241 ev.) maar wordt niet konsekwent doorgetrokken.
Alleen al gezien de diepgang van de milieucrisis en de snelheid waarmee deze om zich heengrijpt, kan een omwenteling van produktiekrachten, de inhoud van de produktie, en het behoeftenpatroon, niet wachten op een doorbreking van de kapitalistiese machts- en zeggenschapsverhoudingen.

Bovendien moeten we konstateren dat in maatschappijen van het ,,reëel bestaande socialisme", waar dat laatste wel gebeurd is, de milieucrisis allerminst wordt opgelost.
Daarnaast blijkt onder kapitalistiese verhoudingen een omvorming van de produktiekrachten tot op zekere hoogte mogelijk; onder druk van de milieubeweging, maar ook wanneer door milieuvervuiling de belangen van het kapitaal in het geding komen (milieutechnologie is een van de weinige groeisektoren!).
Anderzijds impliceert maatschappelijke en politieke beïnvloeding van wetenschappelijke en technologiese ontwikkeling, ook het veroveren van zeggenschap over de produktiekrachten, en daarmee een — trapsgewijze — doorbreking van kapitalistiese machts- en zeggenschapsverhoudingen.

(Dat neemt niet weg dat overigens de omwenteling van kapitalistiese produktieverhoudingen, naar zeggenschap over de eigen arbeid, ook een doel in zichzelf is).

Een en ander betekent dat de strijd van de arbeidersbeweging en een communistiese politiek de bestaande produktie-inhoud en de bestaande, daarmee samenhangende behoeftenpatronen, niet kan negeren, want dan blijft ze er aan gekluisterd. Wat, hoe en voor welke behoeften geproduceerd wordt, moet deel uitmaken van een communistiese politiek, en machtsvorming daarvoor is als zodanig van betekenis voor maatschappelijke verandering.

Naar een nieuwe verhouding tussen arbeidersbeweging en milieubeweging

Zoals gezegd vinden we het positief dat in het ontwerp-program de betekenis van de milieubeweging in historiese zin niet ondergeschikt wordt geacht aan die van de arbeidersbeweging.
(B.v. hfst. III, r. 1067-1075). Maar het zoeken ,,naar verbindingen tussen bewegingen en tussen strijdterreinen" (r. 1073), zal wel verder moeten gaan dan dat.
Een konsekwentie van de uitspraak over gelijkwaardigheid van strijdterreinen is volgens ons dat gestreefd wordt naar integratie van sociaal-ekonomiese- en milieupolitiek, met name in hun relaties tot de produktiewijze.
De strijd van de vakbeweging binnen de produktie verbinden met die van de milieubeweging buiten de produktie. En de kritiek op bestaande vervuilende produktieprocessen verbinden met autonome initiatieven voor alternatieve produktiewijzen.
Zo'n integratie betekent dat naast arbeidsvoorwaarden, milieuvoorwaarden doorslaggevend moeten zijn in een beoordeling van ontwikkelingen in produktieprocessen of bedrijfstakken, en in het ontwikkelen van alternatieve plannen.
Daarbij doen zich ongetwijfeld conflicten voor (tussen b.v. behoud van werkgelegenheid en milieunormen). Daarin moet de CPN in staat zijn gefundeerd te kiezen.
Voor het maken van dergelijke keuzes is een gesloten algemene maatschappijtheorie, die bij voorbaat keuzes vastlegt in 't licht van een verweg gelegen revolutionair doel, niet bruikbaar.
Maar een theorie (een levendige, met verschillende inspiratiebronnen) is wel nodig; om richting te geven en achtergrond aan een geïntegreerde ekonomiese- en milieupolitiek, en waarmee prioriteiten gesteld kunnen worden.
Een keuze tussen werkomstandigheden en milieuvoorwaarden enerzijds en arbeidsplaatsen anderzijds, zal dan niet vanzelfsprekend in 't voordeel van de laatsten mogen uitvallen.

Spanning tussen milieupolitiek en liberale cultuurpolitiek

De CPN heeft al heel lang een vrijheidlievende opvatting gehuldigd als het gaat om kunst- en cultuuruitingen. Die opvatting wordt, volgens ons terecht, niet losgelaten in het ontwerp-programma.
De indruk wordt echter gewekt in het programma, dat een dergelijke liberale houding zou moeten worden ingenomen ten opzichte van de gehele culturele ontwikkeling in ons land (kunst, wetenschap, manieren van wonen, samenlevingsvormen, consumptiecultuur etc.). Een dergelijke benadering levert spanning op met de consekwenties van een fundamentele visie op de milieucrisis.
Wanneer onderkend wordt dat de milieucrisis niet uitsluitend het gevolg is van kapitalistiese produktieverhoudingen, dan zullen arbeidersbeweging en milieubeweging ook een rol toebedeeld krijgen bij 't ontwikkelen van nieuwe produktiekrachten, en zich bezig moeten houden met leefwijzen en consumptiepatronen.
Een communistiese politiek die verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van de milieucrisis, kan zich niet beperken tot de inhoud van de produktie (b.v. omschakeling van milieuvervuilende- en wapenproduktie), maar dient ook milieuvriendelijke leef- en consumptiepatronen, die een alternatief zijn voor de ,,wegwerpmaatschappij" te stimuleren, en door machtsvorming te realiseren. De CPN moet leefvormen die anticiperen op een nieuwe cultuur en ook de ontwikkeling van wetenschap en techniek in die richting politiek ondersteunen tegen de verdrukking van de heersende cultuur in.
Dat impliceert een interventie in de culturele ontwikkeling, cultuur in brede zin opgevat.
Met andere woorden, de CPN zal naast een industriepolitiek en een milieupolitiek ook een konsumptiepolitiek moeten ontwikkelen. Dat betekent posities kiezen op het terrein van de cultuur, die beperkingen inhouden voor een onbegrensde keuzevrijheid. De vrijheid van konsumptie mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid in het westen en/of landen van de derde wereld, van het recht op schone lucht, gezond voedsel, e.d. Eén voorbeeld: het stimuleren van openbaar vervoer en het terugdringen van het autoverkeer voor een schoner milieu, verstaat zich niet met een onbeperkte vrijheid van partikulier autobezit en -verkeer. Niet de vrijheid van blijdat-ik-rij!

Milieu, grondstoffen en kolonialisme

Het internationale karakter van de milieucrisis, en de verwevenheid met imperialistiese of neo-koloniale verhoudingen blijft in het programma enigszins onderbelicht.
De bestaande economiese wereldverhoudingen zijn gebaseerd op westerse grondstoffenroof uit de landen van de derde wereld. Die roof door overheersing gaat niet alleen ten koste van de ekonomiese vooruitgang van de volkeren in de derde wereld, maar ook van hun leefomgeving, nu en in de toekomst (door uitputting van grondstoffen, roofbouw op landbouwgrond en natuurlijke bossen e.d.).
Dat betekent ten eerste, dat ook om die redenen een eind gemaakt dient te worden aan produktievormen in westerse landen, die zijn gebaseerd op grondstoffenroof en -uitputting in landen van de derde wereld.
Bovendien moet ook ontwikkelingshulp getoetst worden aan kriteria m.b.t. natuur en milieu. Kennis en technologie die worden geëxporteerd, mogen geen aantasting inhouden van het leefmilieu daar, en de uitputting van natuurlijke grondstoffen niet voortzetten.

De theoriegroep van de CPN-milieucommissie
secr. Hoogte Kadijk t.n.v. Aris Kleyve
Rita Kwakkestein 020 - 798402
Jan Dirk de Boer 050 - 143147

MENINGEN OVER HET ONTWERP-PROGRAM

program debat

De redactie van de ledenkrant heeft zich tot taak gesteld om het debat in de partij over het programma te stimuleren. Naast ruime informatie vanuit de congrescommissie hebben we een aantal partijgenoten verzocht om op twee vragen van ons te reageren, die als volgt luidden:

1. Wat is voor jou de inzet van het programma/wat pakt je het meest/wat vindt je zelf de meest positieve kant van dit programma.

2. Wat is voor jou het belangrijkste punt van kritiek/wat stoort je het meest/wat maak je tot belangrijkste inbreng van jouw kant in het debat.
Hiernaast de stellingname van een drietal partijgenoten.

An John

actief in de vrouwenbeweging

Jullie stellen een paar ingewikkelde vragen aan iemand die al lang lid is van de CPN en die het tot nu toe heeft moeten doen met verkiezingsprogramma's en ,,leerboekjes'' nadat enige vroegere pogingen om een programma op te stellen grandioos mislukt zijn. Nu ligt er dan een partijprogram voor ons en nóg staat niet ieder CPN-lid te springen van vreugde. Dat merk je in de discussie.
Voor mij is het positieve in dit programma dat het niet iets stars en statisch weergeeft, maar dat de opstellers(sters) getracht hebben het te plaatsen in deze tijd, rekening houdend met het feit dat in de wereld steeds alles in beweging is en verandert.
Positief werkt ook de tijd waarin we het bestuderen en bediscussiëren: grote vredesmanifestatie op 29 oktober j.l. en geweldige stakingen tegen de slechte maatregelen die het rechtse kabinet CDA/VVD wil doordrukken.
Er liggen voor links grote mogelijkheden en het gaat erom de linkse krachten te verenigen voor het samen stappen zetten op weg naar wezenlijke veranderingen in de maatschappij. Ik denk dat het programma daartoe kan bijdragen. In tijden als deze kan je ook zelfkritisch proberen te toetsen wat je eigen bijdrage als partijlid was aan de ontwikkelingen.
Dat is dan de inzet, wat mij betreft. De vragen ,,wat pakt je het meest?'' en ,,wat vind je de meest positieve kant?'' vind ik te veel in de overtreffende trap gesteld.
Ik kan vooruit met de uitspraak: het socialisme moet democratisch, humaan (humanitair wijs ik af), progressief, vredelievend en vrijheidslievend zijn.
Aangezien dit programma, stel ik mij zo voor, niet alleen voor de partijgenoten geschreven is, maar juist ook voor mensen die het zouden willen worden, vind ik het erg jammer dat het zo'n breedsprakig stuk is geworden en dat verscheidene onderwerpen enige malen onder verschillende hoofdjes en paragrafen terugkomen. Dat maakt het lezen en conclusies trekken er niet eenvoudiger op. Het voert waarschijnlijk te ver om met het oog daarop herschrijving te vragen, maar aangezien dit programma niet voor eeuwig geschreven kan zijn, lijkt het mij goed een volgende keer daarmee rekening te houden. Het lijkt mij hoogst nuttig om alles na te laten wat ons kan veroordelen tot het blijven van een kleine partij.
Bij de vraag ,,wat maak je tot belangrijkste inbreng van jouw kant?'', kan ik niet anders zeggen dan dat de vrouwen er bekaaid zijn afgekomen. Ik zou het kwalijk vinden als men na deze uitspraak mijnerzijds zou gaan roepen: ,,Ja, maar de vrouwengroepen...''

Het betekent doodeenvoudig dat de partijgenoten in het algemeen nog steeds moeite hebben met de vrouwenemancipatie.
Ik stel dan ook voor om in hoofdstuk III par. 9 het kopje ,,Opheffing sexentegenstellingen'' te veranderen in ,,Opheffing van het patriarchaat''. De sexentegenstellingen komen immers voort uit de patriarchale onderdrukking. Laten we bij het begin beginnen!
In die paragraaf wil ik ook graag toegevoegd zien dat: daar de vrouwen zich op alle terreinen in een sterk achtergestelde positie bevinden, de CPN van mening is dat haar emancipatie bevorderd moet worden o.a. door bij het benoemings- en aanstellingsbeleid én het promotiebeleid aan vrouwen voorkeur te geven boven mannen voor dienstverbanden zowel bij de overheid als in het particuliere bedrijfsleven (positieve discriminatie dus).
Economische onafhankelijkheid is één van de voorwaarden voor de bevrijding van de vrouw.
In hoofdstuk IV par. 8 onder ,,Arbeidstijdverkorting'' zou ook duidelijker gesteld moeten worden m.i. dat bij onvoldoende werkgelegenheid arbeidstijdverkorting voorwaarde is voor het deelnemen van vrouwen aan het arbeidsproces en dat zou in die paragraaf eerder aan de orde gesteld moeten worden en niet tegen het einde op de manier van: oh ja, en het is ook nog goed voor de vrouwen...
Ik denk dat wij vrouwen geen genoegen kunnen nemen met de wijze waarop deze zaak nu aan de orde is gesteld. Maar daar kunnen wij door driftig amenderen nog wel een en ander aan veranderen zonder afhankelijk te zijn van een tegenstribbelende mannenmeerderheid in je afdeling. Want àlle amendementen gaan — zo heb ik het tenminste begrepen — naar het congres en dàt vind ik heel positief en ik hoop dat de vrouwen er gebruik van zullen maken.

An John

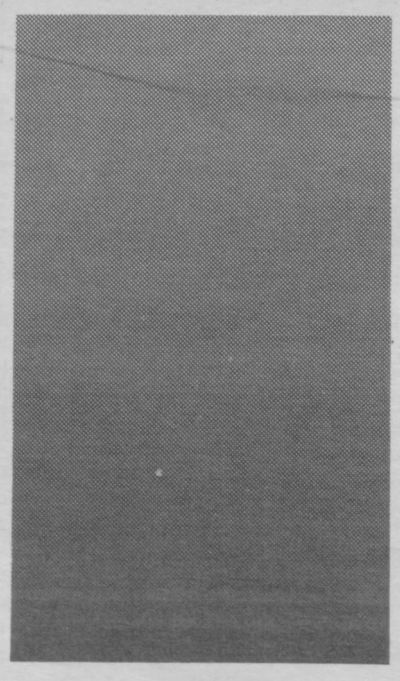

Roel Walraven

Wethouder Amsterdam tot het 28ste congres lid landelijk dagelijks bestuur

De boeiendste vraag met betrekking tot het nieuwe ontwerp beginselprogram is of het verenigend werkt. Zo niet, dan zal ook na het partijkongres de meningenstrijd in volle omvang worden doorgezet. De weinige enthousiaste verdedigers van het program doen in dat opzicht het ergste vrezen.
Het ontwerpprogram heeft in de diskussie een smet meegekregen van het vorige ontwerp, ook al is het van opzet en inhoud anders. Er is bovendien onder het mom van vernieuwing een hoop anti-ideologie, klasseloosheid en ook anti-partijpropaganda verspreid welke z'n weerga in de partijgeschiedenis niet kent.
Een echte diskussie wordt dus nu nog belemmerd en mogelijk geblokkeerd. Er is geen klimaat in de partij waarin op een aantal hoofdpunten opvattingen kunnen rijpen om daarna tot afgewogen standpunten geformuleerd te worden.
Wat bij het nu verdwenen ontwerpprogram dreigde was een totale breuk met het verleden van de CPN. Dat werd geaccentueerd met de presentatie in de week- en dagbladen. Het nieuwe ontwerpprogram geeft een zekere herwaardering van de geschiedenis van de partij. Dat is nodig omdat in de geschiedenis ook het voortbestaan van de partij ligt, en ook om het geschokte vertrouwen van veel communisten te herstellen.
Er zijn ook tekortkomingen in het program. De belangrijkste is dat er onduidelijk wordt omgesprongen met het klassekarakter van de partij. Dat is onjuist. Ook pluriformiteit binnen de CPN mag niet betekenen dat het klassekarakter wordt verduisterd en de rol en betekenis van een communistische partij wordt vervaagd.
Juist nu de kapitalistische crisis doorbreekt, de vrede wordt bedreigd en geprobeerd wordt de werkende mensen in hun hok terug te drijven is helderheid nodig. Het gaat niet om de woorden Marxisme-Leninisme. Het gaat er wel om de hoofdtegenstellingen in de maatschappij te analyseren en er een politiek op te bouwen. D.w.z. een economische politiek, vredespolitiek en anti-koloniale politiek.

Dat kan nooit in tegenstelling staan met andere democratische en progressieve stromingen en is ook niet sectarisch omdat het in elkaars verlengde ligt.
Daarom mogen er in een program van de CPN over dit soort zaken geen rookgordijnen blijven hangen. Democratische en progressieve bewegingen kunnen niet het program van een communistische partij zijn. Ze kunnen er wel in worden gesteund. Klaarheid moet er in de beginselen zijn over het doel: het socialisme. Klaarheid moet er ook zijn over de betekenis van een communistische partij om dat doel te bereiken. Een communistische partij kan geen afleggertje zijn van de sociaal-democratie. Integendeel, ze behoort zich door haar organisatievorm, haar discipline en daadkracht, door haar initiatiefnemende rol in ideologische en politieke strijd daarvan in gunstige zin te onderscheiden.
Dat dit de eenheid zou belemmeren of dat daar de indruk van uit gaat dat andere linkse partijen niets hebben in te brengen is een fabeltje van mensen die een caricatuur van een communistische partij maken.
Wie de betekenis van een autonome communistische partij erkent kan ook niet om de conclusie heen dat zo'n partij ook over een eigen dagblad behoort te beschikken. Het program zal zich over dit soort zaken duidelijk moeten uitspreken om een program van een communistische partij te kunnen zijn.

Roel Walraven

David de Leeuw

voorzitter Ondernemingsraad scheepswerf ,,De Schelde'' lid districtsbestuur Zeeland

Met maximaal 400 woorden een reaktie geven op een ontwerpprogramma dat zo verschrikkelijk veel woorden bevat, waardoor er ook nog een toelichting op nodig is, dat is niet simpel.
Toch een poging.
De inzet van het programma is voor mij om weer te komen tot een CPN waarin we het over zaken echt eens kunnen worden en gezamenlijk aan de slag kunnen gaan.
Zowel binnen de partij als naar buiten.
Ik ben van mening dat de intentie van het programma duidelijk wordt weergegeven in het voorwoord van Elli Izeboud en dat dat ook de koers is die we moeten gaan.
De vraagstukken waar we in de maatschappij mee te maken hebben zijn te ernstig van aard om nog langer met elkaar vechtend over straat te rollen.
Hoofdstuk I van het programma schept de basis van waaruit we verder kunnen. Met name regel 254 t/m 264 zijn belangrijk voor het optreden van de partij naar buiten.
Er moet een einde komen aan de verwarring, want die is funest voor de partij, mensen lopen stuk en gaan verloren.
Het erkennen en respekteren van minderheidsopvattingen kan niet betekenen dat we eindeloos kunnen doorgaan met de ,,laat duizend bloemen bloeien''-toestand die we momenteel beleven.
Nogmaals, er zijn veel woorden voor nodig, maar het programma biedt voldoende basis voor het aanpakken van de vraagstukken van vrede en veiligheid, de sociaal-ekonomische politiek en de onvermijdelijke en noodzakelijke verbinding tussen die twee. En dat zijn toch de hoofdzaken?
Daarnaast is het een goede zaak dat de coalitie-politiek wordt doorgezet, want we kunnen het echt niet alleen, we hebben bondgenoten nodig.
Tot slot wil ik opmerken dat het hebben van een beginselprogramma belangrijk is, maar daar verander je de maatschappij niet mee.
Daarvoor is eenheid en strijd nodig.
Dat kan alleen als we het eens kunnen worden en belangrijker nog, de noodzaak inzien dat we het eens moeten worden. Daarvoor zal het nodig zijn dat we aan elkaar konsessies doen. Laten we er een goed en strijdbaar kongres van maken.
Voor een autonome zelfstandige CPN, waarin communisten van het eerste en wat latere uren zich kunnen herkennen.
Een CPN die bereid is samen met anderen te streven naar een socialistisch Nederland.

David de Leeuw

Landelijk anti-racisme beraad 26 november

Mobilisatie tegen racisme

Veel mensen maken zich zorgen over toename van racistische uitlatingen: de leuzen op de muren, de discriminerende pamfletten in de brievenbus, de pogingen om de buitenlandse arbeiders, de Surinamers en Antillianen tot zondebok voor de crisis te maken. Er is de onrustbarende electorale groei van de Centrumpartij. Er is de diepschokkende moord op Kerwin. Racisme, zo is opnieuw gebleken, blijft niet beperkt tot een leus op de muur, nee, racisme leidt tot moord.
De ongerustheid over deze ontwikkelingen veroorzaakt bij velen gelukkig ook een stijgende waakzaamheid en een groeiend bewustzijn van de noodzaak zich daartegen te verzetten. De ongerustheid wordt omgezet in de wil om het racisme terug te dringen, waar het zich ook manifesteert, waar het ook veroorzaakt wordt. Overal in het land komen mensen bij elkaar om zich te beraden, om actie te ondernemen: in buurtgroepen, door gemeenten, door vrouwenorganisaties, op scholen, door vakbond en op bedrijven.
Het landelijk anti-racisme beraad van de partij wil bijdragen aan de groei van deze beweging. Veel communisten zijn daar actief bij betrokken. Op het partijberaad willen we door het uitwisselen en bespreken van onze ervaringen komen tot een versterking van bestaande activiteiten en waar mogelijk tot het nemen van nieuwe initiatieven.
De strijd tegen racisme staat centraal op het beraad, vooral omdat op dit moment het racisme de centrale schakel is waar andere elementen van het fascisme op ingehaakt kunnen worden. Voor communisten staat daarbij de strijd tegen racisme niet los van de strijd tegen de heersende machts- en uitbuitingsverhoudingen in het kapitalistische systeem. Daarom is de bestrijding van de gevolgen van de huidige economische crisis en met name ook bestrijding van de verdeel- en heerspolitiek die het met zich meebrengt voor communisten ook een onderdeel van de anti-racisme strijd. Met de verscherping van de crisis wordt ook het racisme verder blootgelegd en het zoeken naar zondebokken gestimuleerd. De CPN vecht zelfstandig en samen met anderen op allerlei manieren tegen de crisis.
Maar het zou echter maar al te simpel zijn om daaruit te concluderen dat er geen specifieke anti-racisme aktiviteiten ontwikkeld moeten worden. Integendeel, willen we successen boeken dan is het absoluut noodzakelijk om het racisme als zodanig te bestrijden.
Op het landelijk anti-racisme beraad stellen we dit aan de orde vanuit een drietal thema's. Ten eerste het **politiek georganiseerd racisme.** Hierbij komen o.a. aan de orde de actuele ontwikkelingen met betrekking tot Centrumpartij en NVU, de noodzaak tot een verbod van racistische organisaties, het verhinderen van een verdere legitimering, bespreekbaar zijn van racistische standpunten door posities van de Centrumpartij in parlementaire organen, de noodzaak tot brede democratische coalities in de strijd tegen racisme, de ervaringen van bijvoorbeeld anti-racisme en anti-fascisme comitees.
Ten tweede **racisme in wet- en regelgeving** waarbij aan de orde komt de anti-racisme wetgeving en haar effectiviteit, maar ook de discriminerende bepalingen in de Nederlandse wetgeving die nog steeds een achterstelling vastleggen, de noodzakelijke verbetering van de rechtspositie van buitenlanders, wat zijn de mogelijkheden van de plaatselijke en de landelijke overheid in de strijd tegen racisme. Als derde thema **racisme in de ideologie** waarbij we aandacht willen schenken aan bijvoorbeeld het verband tussen koloniaal verleden, huidig imperialisme en racisme, de noodzaak en mogelijkheden om racisme te bestrijden in onderwijs, kunst en media.
In de map die de conferentiegangers ontvangen proberen we deze thema's toe te lichten vat overdrukken van (delen van) artikelen, brochures, boeken en kranteberichten. De artikelen zijn verschillend van karakter. Deze map is dan ook een achtergrondmap waarin we een aantal verschillende opvattingen aan willen duiden. De artikelen zijn niet de inzet van de discussie op het beraad, wel hopen we dat de deelnemers aan het beraad door het lezen ervan gestimuleerd worden om hun eigen ervaringen op een rijtje te zetten en vooral dat zij deze op het beraad naar voren brengen.
Daarom is het motto van het beraad: MOBILISATIE TEGEN RACISME!

Thema 1:

Politiek georganiseerd racisme — organiseer je er tegen!

Als we het woordenboek opslaan bij racisme valt te lezen ,,verering van het ras; politieke rasleer".
Grofweg, maar duidelijk gezegd betekent dit dat de ene mens superieur meent te zijn aan de andere, oftewel de witte meent superieur te zijn aan de zwarte. Het is inderdaad de essentie van racisme, maar een dergelijke begripsomschrijving valt niet te hanteren als een meetlat. Zo is vaak de opmerking te horen dat niet iedere klacht over de buitenlandse buurvrouw of zwarte collega als racistisch moet worden afgedaan, dat is juist, maar in alle duidelijkheid moet ook gesteld worden dat krenkende opmerkingen, leuzen etc., racistische oprispingen zijn. Dergelijke zaken mogen niet gekleineerd worden, integendeel, ze moeten bestreden worden. Ook omdat waar dergelijke (voor)oordelen bijeengeharkt worden in een program, waar ze gekoppeld worden aan politieke eisen, waar dus racisme politiek vertaald en georganiseerd wordt, daar ontstaat een nieuw en groot gevaar. Met dergelijke programma's en organisaties wordt het racisme op bewuste wijze gestimuleerd en gehanteerd als een politieke strategie. Het toestaan ervan is levensgevaarlijk voor zowel individuen als voor een democratische samenleving.
Het behoeft dan ook niemand te verbazen dat communisten optreden voor een verbod van racistische en fascistische organisaties. In artikel 1 van onze grondwet is het anti-discriminatiebeginsel vastgelegd. Het wetboek van strafrecht geeft mogelijkheden om op te treden tegen hen die stelselmatig rassenhaat aanwakkeren.
Over het racistisch karakter van de Centrumpartij hoeft hier niet te worden uitgewijd, in de hiernavolgende artikelen is daarover voldoende te vinden. En tegen hen die nog aarzelden over het ware gezicht kunnen we zeker na Almere zeggen dat achter de doctorandussenfaçade de Hitlergroet schuilgaat.
Hoe langer de Centrumpartij legaal kan bestaan, hoe moeilijker het zal worden om het racisme te bestrijden op welk niveau het zich ook voordoet. Want het legaal voortbestaan, het mogen innemen van parlementaire posities geeft niet alleen de mogelijkheid om de racistische organisatie verder op en uit te bouwen, maar het houdt tevens een soort legitimatie in van hen die openlijk bijv. de buitenlanders als zondebok voor de crisis aanwijzen en hun verwijdering uit Nederland eisen. Het houdt ook in dat sommigen er toe neigen om de standpunten van deze racistische partij bespreekbaar te vinden. Of door op dergelijke gevoelens in te spelen kiezers voor zich proberen te winnen (zie bijvoorbeeld de opvattingen van de S.P.).
Veel mensen hebben moeite met een verbod, de vrijheid van meningsuiting zou in het gedrang komen. Wij stellen echter, dat waar de democratie en de menselijkheid in het gedrang zijn een verbod noodzakelijk is!
Janmaat beseft terdege het belang van een legaal optreden, zo verklaarde hij recent zich in de Tweede Kamer bewust minder scherp uit te laten. Desalniettemin moet ook de Kamervoorzitter regelmatig paal en perk stellen aan de vrijheid van meningsuiting door uitspraken van dit kamerlid uit de handelingen te laten schrappen.
Tegenover het gevaar van een verder doordringen van racisme in de Nederlandse maatschappij roepen wij als communisten op tot zo breed mogelijke vormen van samenwerking van democratische mensen en organisaties. Daarbij weten we dat met een verbod en ontbinding van racistische organisaties nog niet het racisme verdwenen is. Het racisme zoals dat vastligt in allerlei structuren en instituties, zoals dat ingebakken zit in de heersende ideologie, is daarmee nog niet afdoende bestreden, maar wel opent het betere mogelijkheden ook die bouwstenen van racisme aan te vallen. Evenals trouwens het aanvallen van die elementen ook een betere basis legt voor het bestrijden van racistische organisaties.
Ook een electoraat verbied je niet. Het overtuigen van hen die menen dat de buitenlanders de crisis veroorzaakt hebben, blijft dan ook een zaak van politieke overredingskracht. Niet alleen met woorden, maar ook door het organiseren van een gezamenlijk optreden in bijvoorbeeld huur- of loonacties kunnen gemeenschappelijke belangen duidelijk gemaakt worden en kan getoond worden dat onbekendheid met elkaars taal en/of cultuur geen belemmering hoeft te zijn om op een goede manier met elkaar samen te wonen en werken. Voor de CPN is het daarbij ook vanuit haar anti-racisme strijd van belang om haar contacten met de mensen op de bedrijven en in de buurten te versterken (spreekuren en andere vormen van belangenbehartiging zijn daarbij van groot belang).
Veel anti-racisme en anti-fascisme comitees zijn opgericht als reactie op het verschijnen van de NVU of de Centrumpartij. Over hun reacties en optreden is in deze achtergrondmap een (zelf)kritisch artikel overgenomen uit de brochure ,,Racisme: uitzichtloos" van het Nederlands Centrum Buitenlanders. We verwachten dat het voor de deelnemers aan het beraad reden zal zijn om ook de eigen ervaringen in een buurtcomité, partijafdeling of vakbond aan de orde te stellen. Want dat georganiseerd verzet tegen racisme nodig is, dat is zeker.

Thema 2: Racisme en wet- en regelgeving

In veel structuren en instituties komen racistische praktijken en discriminerende situaties tot uiting. Er is de achterstelling van buitenlandse arbeid(st)ers, Surinamers, Antillianen, en Molukkers op de arbeidsmarkt. Er zijn de verschillende vormen van spreidingsbeleid, de discriminatie bij woningbouwcorporaties en arbeidsbemiddeling.
Bij dit tweede thema willen we ons echter concentreren op een element van een dergelijk institutioneel en structureel racisme, namelijk de achterstelling die vastgelegd is in de Nederlandse wet- en regelgeving. Hiermee wordt het kader bepaald waarin veel buitenlanders in ons land moeten leven, een regelmatige gang naar de vreemdelingenpolitie met zich meebrengt, en een continue onzekerheid over het verblijfsrecht.
Een recent onderzoek toonde aan dat er maar liefst 1100 bepalingen te vinden zijn in de Nederlandse wetboeken en circulaires die onderscheid maken naar nationaliteit (denk bijv. aan de 1-november wet, de problemen met het zelfstandig verblijfsrecht van buitenlandse vrouwen). De achterstelling die daarin vastligt noemde de in het vreemdelingenrecht gespecialiseerde hoogleraar Groenendijk eens een ,,permanente rechtvaardiging voor ongelijke behandeling op allerlei gebied."
De overheid spreekt in allerlei nota's over de wenselijkheid van gelijke rechten. Wij vragen ons daarom af, waarom begint de overheid niet met het wegnemen van deze vormen van achterstelling? Door deze bepalingen te laten vervallen wordt niet alleen de rechtspositie van de betreffende groepen versterkt, maar wordt tevens een grondslag voor racisme weggenomen.
In een door de overheid zelf begonnen onderzoek wordt daarom ook het voorstel gedaan om naar analogie van de Faciliteitenwet Molukkers, die deze groep voor de wet gelijkstelt aan Nederlanders, een Wet op het Inwonerschap te maken, zodat ook andere groepen een aan de Nederlanders gelijke rechtspositie kunnen verwerven.
Wij menen dat een dergelijke stap hard nodig is. Zeker als we kunnen constateren dat mede door het optreden van de Centrumpartij de wet- en regelgeving op diverse punten eerder is verslechterd, zie bijvoorbeeld de debatten over de kinderbijslag. Een op een dergelijke wijze verbeterde rechtspositie zal aan de buitenlandse arbeid(st)ers, Surinamers en Antillianen een grote verblijfszekerheid geven en de geloofwaardigheid van het beleid van de overheid ten aanzien van buitenlandse arbeid(st)ers, Surinamers en Antillianen en haar anti-racismebeleid kunnen verhogen.
Bij dit tweede thema willen we naast de aandacht voor de verbetering de juridische en maatschappelijks positie, ook aandacht schenken aan de mogelijkheden die de Nederlandse wetgeving biedt om op te treden tegen racistische beledigingen, racistische propaganda en racistisch materiaal (zie overdruk art. Frans Vries). Hoe effectief is de juridische weg en waar kan deze verbeterd worden. Want, om uit het genoemde artikel te citeren, niet uitvoeren is immers ook een alibi voor racisten om met hun walgelijke propaganda en discriminerende activiteiten door te gaan.

Thema 3: ,,Ideologische verschijningsvormen van racisme en de bestrijding ervan"

In de communistische traditie is de strijd tegen racisme verweven met de strijd tegen het kapitalisme: het racisme zoals dat in de westerse kapitalistische wereld bestaat, staat niet los van de koloniale en neokoloniale politiek van deze landen, en van de kapitaalsbelangen die daarmee zijn gemoeid.
Een van de ideologische effecten van dit racisme is dat bij het koloniserende volk als geheel waanideeën hebben postgevat over de eigen superioriteit ten opzichte van de onderworpen en uitgebuite volkeren. In scholen, kerken, wetenschap, kunst, rechtspraak, media ontwikkelt het kolonialisme zijn ideologische verschijningsvormen. Omdat het racisme zich daarin als een (min of meer) vanzelfsprekend iets reproduceert, worden veel van de ingeburgerde waanideeën niet direct als racistisch herkend.
In deze verhoudingen kan men dan ook van geen enkele klasse of groepering zeggen dat ze **per definitie, principieel** vrij zijn van racisme: ,,De imperialistische ideologie dringt ook tot in de arbeidersklasse door. Deze is niet door een Chinese muur van de andere klassen gescheiden." (Lenin, **Imperialisme als hoogste stadium,** hfs. IX). Ook de mensen die strijden voor een samenleving zonder onderdrukking zijn gevormd in een cultuur die in alle onderdelen doortrokken is van een onderdrukkende ideologie.
De communistische analyse van racisme heeft terecht altijd grote nadruk gelegd op de ideologische **functie** van dit racisme: het tegen elkaar opzetten van uitgebuite klassen en volkeren.
Ook in de huidige crisis deinst het kapitalisme er niet voor terug om door middel van racisme een verdeel- en heerspolitiek te voeren.
Daar stelt de revolutionaire arbeidersbeweging een principiële solidariteit tegenover. De CPN is, als partij, erfgename van een waardevolle traditie van antikolonialisme en solidariteit met onderdrukte en vervolgde volkeren. Dit stelt de partij in de gelegenheid om de huidige strijd tegen racisme te verbinden met een eigen geschiedenis van verzet tegen het overheersende kolonialisme en imperialisme.
Of de partij deze verbinding tot stand brengt, hangt af van de mate waarin zij in staat zal zijn nieuwe inzichten vruchtbaar te verwerken. De ervaring heeft ons geleerd, dat het vestigen van socialistische produktieverhoudingen weliswaar de voorwaarden schept voor het uitbannen van racisme, maar nog niet automatisch leidt tot het wegkwijnen ervan. Kennelijk leiden de ideologische verschijningsvormen van het racisme een taai eigen leven, ook nadat het kapitalisme en kolonialisme zijn verslagen.
Uit deze erkenning moeten we consequenties trekken voor de strijd tegen het racisme van nu. Blanke (ofwel ,,witte") mensen zijn — ongeacht hun positie — de historische erfgenamen van het racisme zoals dat in het Europese en Amerikaanse kapitalisme tot ontwikkeling is gekomen. Daarmee is per se **niet** bedoeld, dat racisme een algemeenmenselijke, onvermijdelijke karaktertrek zou zijn — theorieën die dat verkondigen zijn niet bij machte om een afdoende verklaring te geven voor de zeer uiteenlopende gedaanten die vreemdelingenhaat in verschillende samenlevingen en in verschillende periodes aanneemt.
Evenmin is hiermee bedoeld dat alle ,,witte" mensen in bijvoorbeeld anti-fascisme comités eigen vormen van strijd tegen racisme moeten zoeken om te komen tot een effectieve solidariteit met ,,zwarte" mensen. Ook in de partij dienen we, bij het ontwikkelen van een strijdbare politiek tegen racistische tendenzen, rekening te houden met de noodzaak van eigen actievormen. In de tekst van de scholingsgroep van het Rotterdamse partijdistrict worden hiervoor voorstellen gedaan.
Effectieve strijd tegen ideologische verschijningsvormen van racisme betekent ook: stimuleren van anti-racisme programma's in het onderwijs. Daaraan wordt op dit moment vanuit uiteenlopende organisaties (o.a. ABOP, Anne Frank Stichting) gewerkt.
Een andere belangrijke vorm waarin communisten kunnen bijdragen aan de strijd tegen vreemdelingenhaat, is de gezamenlijke belangenstrijd van Nederlanders en etnische en culturele bevolkingsgroepen voor concrete eisen: in de bedrijven en de buurten kan door gemeenschappelijke acties de basis worden gelegd voor onderlinge solidariteit.
Om een antiracistisch offensief te ontwikkelen is het noodzakelijk dat er zeer brede coalities tot stand worden gebracht. In Nederland kunnen we hier voor teruggrijpen op de traditie van verdraagzaamheid, die een van de opvallendste produkten is van de vroege burgerlijke samenleving in ons land.
Het is een taak van communisten om deze burgerlijke traditie op te nemen en verder te ontwikkelen: ze kan nooit een excuus voor zelfgenoegzaamheid zijn, maar moet juist een aanmaning zijn voor zeer brede lagen van de bevolking om zich te blijven verzetten tegen rassenwaan en vreemdelingenhaat.

Zomercursus 1983

'Socialisme: toekomstmuziek of veranderend bezig zijn.'

Begin september vond in de Spaarnberg in Santpoort de zomercursus plaats over de rol van idealen. Aan de hand van een aantal artikelen kon met elkaar worden gesproken over de wijze waarop communisten over toekomst en socialisme denken, en hoe dat in het verleden is gebeurd. Ligt de nadruk op de toekomstmuziek, of op het veranderend bezig zijn? Hoe komen veranderingen tot stand? Wat hebben maatschappijveranderingen te maken met veranderingen in je eigen dagelijkse leven? Om welke veranderingen gaat het dan?
Dergelijke vragen zijn natuurlijk aan de vooravond van een congres over doelstellingen en toekomstvisies van de CPN wel actueel. Gewijzigde visies met betrekking tot deze vragen vormen de achtergrond van veel vernieuwingsdiscussie.
Als schriftelijk voorbereidingsmateriaal lag er een map met een aantal artikelen. Frans van Liempt had een bloemlezing samengesteld uit werken van Marx, Engels, Gorter, Luxemburg, Liebknecht en Henriëtte Roland Holst. Er blijken bij verschillende schrijvers vrij grote verschillen in de wijze waarop het (toenmalige) ,,heden" met een (toekomstig) ,,ideaal" werd verbonden; wie nu de tekst van Roland Holst leest vraagt zich af hoe dergelijke opvattingen 55 jaar lang konden worden genegeerd.
De deelnemers/sters werden ingedeeld in groepen aan de hand van een keuze uit een van de vier volgende artikelen:
— ,,Socialisme: mythe en utopie. Een discussiebijdrage over het begrip ,,socialisme na Stalin" van Ries van der Wouden. (Uit Crisis, 1982);
— ,,Wat willen wij. Gedachten over een nieuwe politiek" van Rudolf Bahro (Van Gennep, Amsterdam, 1982, Elementen voor een nieuwe politiek);
— ,,Pedagogie van de onderdrukten" van Paolo Freire (Baarn 1972);
— ,,Ideaal of wetenschap: opheffing van de arbeid" door Bram van der Heijden.
In elke groep stond overigens een deel van het artikel van Sheila Rowbotham uit ,,Autonomie en Eenheid" (Van Gennep, 1980) op de agenda.
Op zondagmiddag gaf elke groep aan de hand van stellingen op een ,,markt" aan de andere deelnemers een indruk van de discussies die zij hadden gevoerd.
Voor geïnteresseerden zijn zowel de mappen als de stellingen nog in beperkte mate beschikbaar. In enkele districten wordt aan de hand van (een deel van) de zomercursusmap een eigen programma voorbereid. Overigens ook de boeken ,,Autonomie en Eenheid" van Rowbotham en ,,Elementen voor een nieuwe politiek" van Bahro zijn via Scholing en Vorming verkrijgbaar.

Frans van Liempt

Impressie van een weekend in Santpoort

Een moeilijkheid van een verslag over het feitelijke verloop van het scholingsweekend is, dat de verschillende individuen zeer verschillende ervaringen opdeden, allereerst omdat ieder gedurende het gehele weekend in één van de zes groepen, met zes verschillende begeleiders over vier verschillende teksten zat, en ten tweede omdat iedereen met heel verschillende instellingen naar zo'n weekend toe ging.
Voor de meesten echter begon het weekend met een lange of korte reis. Zelfs vanuit Gorredijk en Maastricht kwamen deelnemers naar het oude klooster ,,De Spaarnberg" in Santpoort gereisd. Om tijdig te kunnen inschrijven en een slaapplaats te veroveren voor 20.00 uur waren ze dan al 's middags tussen vier en vijf uur vertrokken! Na een korte verwelkoming door de leden van de voorbereidingsgroep werd de film ,,De Berg" vertoond, waarin kommunisten van het begin van deze eeuw vertelden over hun idealen, en hoe die door hun ervaringen waren veranderd.
De opzet om daarna de deelnemers de gelegenheid te geven om ook hun eigen idealen, ervaringen en veranderingen met elkaar te bespreken kon maar half verwezenlijkt worden doordat er na de film weinig tijd was overgebleven. Daardoor kreeg ook de bloemlezing over toekomstidealen in het verleden van de kommunistische beweging niet de aandacht die ze verdiende.

Eigen idealen

Toch blijken veel deelnemers tijdens de andere onderdelen van het weekend aan de overdenking van hun eigen idealen en de veranderingen daarin toegekomen te zijn. Zo schreef één van hen:
,,Mijn vraag: ,,Is het nodig om lid van de CPN te blijven" is ook regelmatig aan bod gekomen, waardoor ik mijn opzegging toch weer heb kunnen uitstellen, doordat ik gemerkt heb, dat mijn vragen niet alleen die van mij zijn, maar dat ik die ook bij anderen gesteld hoorde. En niet alleen vanuit een defaitistische opvatting".
En een ander:
,,Ik ben lid van de PSP en was nieuwsgierig naar de sfeer en diskussies op een CPN-weekend. Ik was geïnteresseerd naar het thema. Met name wilde ik verder denken op het verband tussen individuele ontplooiing en politieke aktiviteit. Ik had mezelf voorgenomen niet alle energie te stoppen in het volgen van de inhoudelijk diskussies, maar er ook een gezellig en ontspannen weekend van te maken. Scholing als individuele ontplooiingskans dus. Ik heb ervan genoten! Het was een hele openbaring om met nieuwe taal- en denkwerelden, jargon en tradities in aanraking te komen. Ik voelde mij ermee verwant en het sterkte mij in mijn overtuiging dat nu nog bestaande scheidslijnen tussen veranderingsgezinde mensen overbrugbaar zijn.
Wat me als niet-partijlid is bijgebleven is de worsteling in de diskussies om nieuwe vraagstellingen ook op een andere wijze aan te pakken. ,,Nieuw" staat vaak gelijk voor ,,onbenoembaar" en loopt het risiko bediskussieerd te worden vanuit het bekende en daardoor het onderspit te delven. Bereidheid was er volop, maar werd soms danig in de nek gezeten door machteloosheid, onmacht. De diskussie rondom de stelling ,,verandering nù, op elk terrein van het (maatschappelijk) leven is nodig" was daarmee zowel theoretisch als praktisch van aard, en houdt me nog steeds bezig".

Variëteit

De volgende dag, zaterdag, werd in zes groepen gewerkt rondom vier teksten (Bahro v. d. Heijden, v. d. Wouden, Freire). Daarbij werden door de begeleiders heel verschillende werkwijzen gehanteerd, variërend van grondig woord voor woord bespreken van een tekst(gedeelte) tot zeer speelse vormen om eigen ervaringen ter sprake te brengen. Daarbij bleken sommigen blij te zijn dat ze niet teveel op een tekst werden gebonden nadat ze van de grote hoeveelheid leesvoer waren geschrokken, terwijl anderen het juist spijtig vonden dat ze in een groep zaten waar nogal los van de tekst werd gewerkt, en liever in een meer studie-achtige groep hadden gezeten, waaruit weer een ander juist was weggevlucht omdat het haar teveel aan haar studie deed denken.
De zaterdagmiddag was vrijgehouden, zodat de deelnemers konden uitwaaien aan het strand en in de duinen, of met hun kinderen konden optrekken, die gedurende het weekend in een crèche werden verzorgd en zich vermaakten, of een gesprek konden aanknopen met iemand die niet in hun eigen groep zat, of over een onderwerp dat niet direkt met het thema van het weekend verband hield. Dit laatste blijkt voor vele deelnemers een belangrijke funktie van het scholingsweekend te zijn:
...leuk om 's zo'n weekend mee te maken en om met partijgenoten uit andere delen van het land te praten over de partij, over waar ze mee bezig zijn".
Na de vrije middag kon op zaterdagavond nog goed gewerkt worden aan de tekst van Sheila Rowbotham over veranderingen in het bewustzijn en de manier waarop een politieke organisatie daarmee omgaat.

Open sfeer

Verscheidene deelnemers hadden nòg wel diepgaander willen praten over de ,,onderdrukkingsmechanismes, machtspelletjes, hanigheid, organisatorische remmen en totaal vastgeroeste tegenstellingen", die een diepgaande en vrije diskussie in de partij gewoonlijk belemmeren, maar ze stelden ook dat de zomerscholing juist op dit vlak al gekenmerkt wordt door een veel vrijere, opener sfeer dan ze van de partij gewend waren, en schreven ons dat ze hoopten dat dit geen incident zal blijven, maar ook zal doorwerken in de partij. Een deelnemer schreef ons dat hij voor het funktioneren van de afdeling ook konkrete inzichten had opgedaan.
Op zondagochtend werd geprobeerd diskussies in de groepen af te ronden in stellingen die niet zozeer unanieme meningen weergaven, maar eerder juist de kern van de diskussies bevatten. Deze stellingen werden op grote vellen papier geschreven en opgehangen in de grootste zaal die we tot onze beschikking hadden, zodat iedereen kennis kon nemen van wat in andere groepen besproken was en desgewenst daarover kon door diskussiëren. Dit bleek een betere vorm te zijn dan de gebruikelijke plenaire ,,diskussie" die in de praktijk voor de meesten plenair ,,zwijgen en luisteren" betekent, omdat er altijd te weinig tijd is om alle deelnemers aan het woord te laten. Nu was het echter een gezellig geroezemoes waar iedereen aan kon deelnemen zo veel of weinig hij/zij maar wenste.

Tenslotte wil ik nog wijzen op de map met teksten, samenvattingen, vragen en inleiding, die dit jaar veel beter verzorgd was dan voorgaande jaren. Overigens waren ook hierover de meningen verdeeld: iemand schreef ons, dat hij de map te academisch vond, een ander daarentegen schreef:
,,de scholingsmap voor dit weekend is een goed te gebruiken map geworden, mijn complimenten".

Bram v.d. Heyden

Spanje-monument

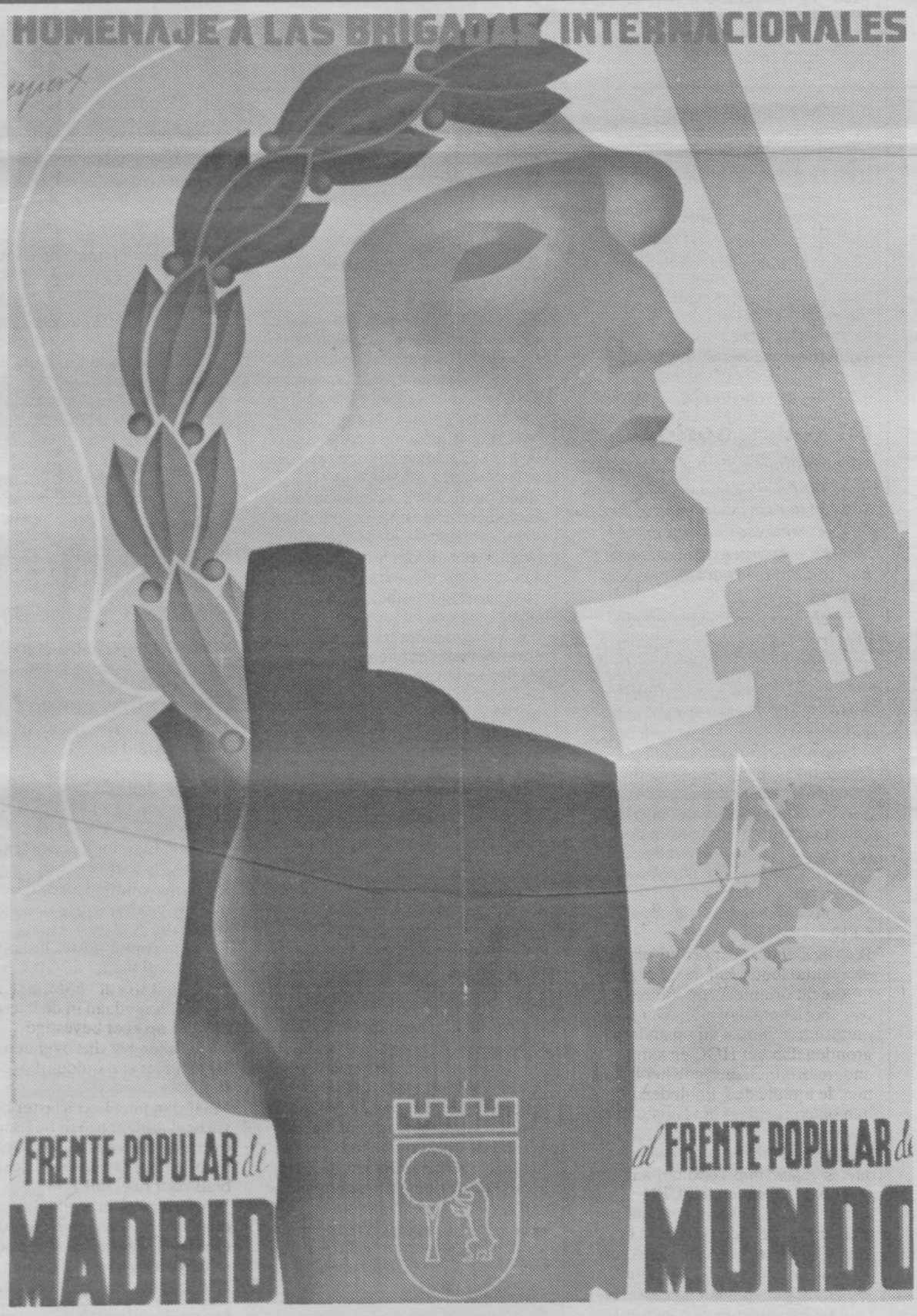

In juli 1936 brak in Spanje een militair-fascistische opstand uit tegen een wettig gekozen linkse regering. Spoedig bleek, dat de opstandige generaals door Hitler en Mussolini werden geholpen met wapens en manschappen. De westerse democratieën lieten de Spaanse republiek in de steek. Maar tienduizenden vrijwilligers uit de gehele wereld snelden het Spaanse volk te hulp en vormden de Internationale Brigades. Onder deze vrijwilligers waren ook honderden Nederlandse antifascisten, van wie een aanzienlijk deel bij de verdediging van de Spaanse democratie de dood vond. De stichting Spanje-monument 1936-1939 stelt zich ten doel voor hen een blijvend herinneringsteken op te richten. Dit monument zal tevens een waarschuwing tegen iedere vorm van fascisme en racisme en een aansporing tot internationale solidariteit moeten zijn.
De stichting heeft inmiddels het aanbod van de stadsdeelraad van Amsterdam-Noord om een plaats voor het monument ter beschikking te stellen aanvaard. Het streven is erop gericht het monument in het najaar van 1984 te plaatsen. Van veel mensen mochten wij reeds bijdragen ontvangen; om ons doel te realiseren is echter nog heel wat geld nodig. Wilt U het streven van de stichting steunen, dan kunt U een bijdrage storten op postgironummer 204040 ten name van Hulp aan Spanje te Amsterdam o.v.v. ,,Spanje-monument". Voor meer informatie: Stichting Spanje-monument 1936-1939/Elpermeer 43/1025 AB Amsterdam.

brieven

Ingezonden brieven max. 400 woorden. Bij overschrijding eerst overleg met de redactie.

Under Dog of een zelfbewuste partij gericht op de toekomst!

De directe aanleiding tot dit artikel is het interview in De Waarheid van dinsdag 26 juli j.l. ,,Twee visies en één CPN.'' Ik doel hierbij op de zinsnede in bovenstaand interview: ,,Wat de Nederlandse politiek betreft vind ik dat er een partij moet zijn in Nederland die de taal van de arbeiders spreekt. Anders doet straks alleen de Centrumpartij dat, om die aanhang te misbruiken voor haar eigen doelen, etc.'' Met deze opmerking raak je een wezenlijk element van het bestaansrecht en oriëntatie van de CPN. Of alléén protestpartij zijn die gericht is op primitiviteit en primitieve, om niet te zeggen achterlijke sentimenten die er bestaan binnen een bevolking. Of een partij die trouw aan haar traditie en aan het marxisme een appél doet op de verlichte delen van de bevolking die de moed hebben zich te verzetten tegen het bestaande maatschappelijk systeem en zich in willen zetten voor een menswaardiger bestaan.

De taal en de oriëntatie van de Centrumpartij is die van als de buitenlanders weg zijn, is de woningnood opgeheven, of dan is de werkloosheid niet zo schrijnend.

Arbeiderstaal?

Wat te zeggen van de volgende citaten: ,,Jan Modaal kan stikken met zijn huisvestingsproblemen. Vóórgaan: groepen, die om economische redenen naar ons land trekken. Surinamers, Antillianen, Marokkanen, Turken, Kaap Verdianen enz. enz., zij gaan allen vóór.''
Of deze: ,,Bij de minderheden ligt het werkloosheidspercentage hoger. Onze ,,solidariteitsheffing'' wordt dus in belangrijke mate gebruikt om hier legaal verblijvende werkloze buitenlanders in overheidsdienst te nemen.'' Is dit de taal van de arbeiders? Nee, dit is de taal van H. Janmaat, partijvoorzitter van de Centrumpartij in het laatste nummer van de Middenweg van 1981.
In de redenering de ,,taal van de arbeiders'' schuilt nog een ander gevaar alsof arbeiders werkzaam of werkloos eerder toegankelijk zouden zijn voor de ideologie van de Centrumpartij dan andere delen van de bevolking en doorredenerend dat het fascisme eerder een voedingsbodem bij dit deel van de bevolking zou vinden. De geschiedenis heeft dit reeds lang gelogenstraft.

Betekenis

De keerzijde van deze gedachtengang is, dat je als communistische partij de ,,taal van de arbeiders'' dient te spreken wat dit ook inhoudt, in combinatie met dat ,,straks alleen de Centrumpartij dit doet, zeg je dus dat de CPN een politiek heeft gevoerd die van bovenstaande primitiviteit uit is gegaan en zo niet er dan toch van uit dient te gaan. Oriëntatie op primitiviteit leidt onherroepelijk tot stilstand in het denken over hoe verder, en heeft althans voor mij niets met het begrip communisme uitstaande.
De kracht van de CPN ligt juist in haar oriëntatie op het nieuwe op het veranderende element in de samenleving.
De betekenis van de CPN en haar optreden ligt er juist in dat zij in heden en verleden o.a. een politiek heeft gevoerd die zich heftig keerde tegen racisme, fascisme en kolonialisme.
Dat was en is in ons land niet een populaire politiek. Het is een politiek, waarvoor mensen met inzet van hun leven in de jaren '40-'45 zorgden dat De Waarheid, als onverzoenlijk orgaan van het verzet tegen het fascisme onder de bevolking verspreid werd.
Het consequent vasthouden aan de traditie van strijd tegen racisme, fascisme en kolonialisme (neokolonialisme) en voor behoud en uitbreiding van democratische rechten heeft betekenis voor alle progressieve mensen. Het vasthouden aan traditie heeft dan ook betekenis voor een krant voor heel links. Het is een bestanddeel van linkse politiek.

Antwoord op de Centrumpartij

Alleen met deze ingrediënten als vast bestanddeel van je politieke oriëntatie ben je in staat, de vraag te beantwoorden die ook in het citaat ligt opgesloten.
Hoe bestrijd je de Centrumpartij, hoe win je mensen voor een progressieve politiek.
Dan stel je de vraag moedig en niet vanuit een positie van angst ten opzichte van de Centrumpartij. Nederland heeft zich ontwikkeld tot een multirasciale samenleving en daarvoor heb je als linkse politieke partij en progressieve krant verantwoording te dragen.
Niet door het creëren van zo iets als ,,de taal van de arbeiders maar door een antwoord te zoeken op dat iedereen in dit land verzekerd is van een menswaardig bestaan. Voor de CPN ligt dit naar mijn mening in het zo goed mogelijk vorm geven aan haar politiek van progressieve machtsvorming zodat eindelijk de machtsvraag maatschappelijk gezien weer op de agenda gesteld wordt.

Dik de Boef

Herbezinning op de koude oorlog

De opvattingen die het CPN partijbestuur huldigt en afgeleid zijn van het laatste partijcongres hebben gezorgd voor tal van discussies, en meningenstrijd met het horizontaal overleg van communisten.
Op zich best goed, want meningenstrijd is per slot een uitkomst van ontwikkelingsprocessen in de samenleving, en als een politieke partij geen meningenstrijd kent zou dat een ontkenning zijn van die ontwikkelingsprocessen.

Tot zover is er dus niets vreemds aan de hand. Dat wordt echter anders wanneer discussie en meningenstrijd worden vervangen door termen als *,,we moeten de macht terug veroveren.''* Dan beginnen ook mijn oren te klapperen na dertig jaar lidmaatschap van de CPN.
Ik krijg steeds meer de indruk dat een aantal leden van de CPN zich onterecht oriënteert op dat zogeheten ,,horizontaal overleg van communisten.'' Omdat zij op andere gronden dan het HOC en vanuit andere bronnen onvrede hebben met de lijn die de CPN-leden hebben ontwikkeld op het laatste partijcongres.
Ik denk dat die onvrede geen product is van en niet verklaarbaar en oplosbaar is binnen het CPN-circuit. Voor alles zijn het naar mijn ideëen *externe* factoren die in belangrijke mate medebepalend zijn voor de houding nu. Van sommigen die ontevreden zijn.
Om dat te begrijpen lijkt het mij nodig en nuttig terug te gaan in de geschiedenis van de CPN naar die beginperiode van de koude oorlog. Ook toen ging het om de rol van vooraanstaande communisten die het ,,vernieuwingspatroon'' dat in het illegale verzet tegen de fascistische bezetter velen voor ogen stond vorm wilden geven door samen met anderen af te rekenen met de ,,hokjesgeest'' van de periode van vóór de tweede wereldoorlog.
Daar kwam niet veel van terecht. Het botste op de aloude vestingwerken van de heersende machten van voor de tweede wereldoorlog.
Waar het mij nu in de eerste plaats om gaat is, hoe leden van de CPN die lid waren van de partij in die koude oorlogsperiode het anticommunisme, en de vernederingen die dat met zich mee bracht verwerkt hebben. Er was een vijandige sfeer om je heen. Terwijl ik ook beschikte over een groot aantal vrienden en kennissen zag ik toch al gauw die kennissen en vriendenkring minder worden. Dat kon ook haast niet anders. Want wilde je als CPN-lid overeind blijven dan moest je het vaak tegen alles en iedereen opnemen.

Dat afweermechanisme versterkte zich alleen maar in die lijn. Je werd in die jaren bijna een vreemde voor je eigen generatie. Je wilde het niet, en toch gebeurde het. Wat waren de raakvlakken tussen objectieve ontwikkelingen en je eigen subjective reactie daarop.
Die vragen zijn bij mijn weten eigenlijk nooit echt uitgepraat. Weggeschreven.

Nieuwe situatie

We zijn intussen in nieuwe situaties beland die het weer mogelijk maakt contacten aan te gaan met mensen, organisaties en bewegingen. De loop der gebeurtenissen volgend oriënteert de CPN zich op datgene wat logischerwijs moet gebeuren. En dat is nogal wat.
Maar je was helemaal afhankelijk van jezelf en op jezelf aangewezen om je op de weg terug te vechten. Oude relaties die jaren hadden gesluimerd weer te doen opleven. Je kennissenkring en vrienden te laten zien dat van jouw kant die tragische bevriezing in die koude oorlog voorbij was. Dat communisten net zo waren als al die andere mensen. Maar er was zoveel kapot gemaakt — kapot gegaan — onherstelbaar verwoest aan mens-politieke contacten in die koude oorlog, dat ook daar een antwoord op moet worden gegeven. Door de CPN.
Ik denk dat we nu zover zijn. Al die toendertijd zo genoemde ,,gestaalde kaders,'' strijdbare mensen vanuit de gedachte dat er een betere samenleving mogelijk moest zijn, kunnen niet aan de vergetelheid worden prijsgegeven. In de vernieuwingsprocessen van nu, zowel in onze CPN alsook in maatschappelijk opzicht moet plaats worden ingeruimd voor het opruimen van obstakels die er waarschijnlijk zijn blijven liggen voor een aantal van onze vrienden uit die periode.

Praatgroepen

Er moet voor die leden een mogelijkheid geschapen worden zich weg te schrijven uit die rot-periode. Het partijbestuur zou kunnen overwegen praatgroepen in te stellen waarin contact moet zijn voor leden uit die jaren. Tussen hen die wel en niet de weg terug naar een actieve rol onder de mensen hebben kunnen realiseren. Gewoon met elkaar over die tijd kunnen praten. Voorbeelden aandragen over hoe je zelf verder bent gegaan. Wat er voor problemen opdoemen. In een sfeer van vriendschap en kameraadschap. Want ook dat hoort erbij!
Misschien is er te denken aan bijeenkomsten met mensen uit de politiek en vakbeweging die toen ook gehersenspoeld zijn in die koude oorlog. Om samen nog weer eens zaken bespreekbaar te maken. Barrières te slechten. Oude relaties te herstellen. Vrienschappen opnieuw aan te gaan. Met elkaar om te gaan in begrip voor elkaars standpunten. Daardoor wetende dat wat je toen deed zeker ook niet zonder waarde is geweest.

Ik stel voor die periode te laten beschrijven met een groot aantal interviews. Van leden en niet leden. Want lang niet iedereen zal de typemachine pakken. Of gewoon de boel opschrijven. Misschien zijn er krachten te vinden die zich daartoe geroepen voelen.
Het is trouwens ook best interessant voor al die nieuwe mensen die nu de CPN bevolken. Die hun ideëen, -opvattingen en meningen inbrengen voor de voortzetting van socialistische maatschappijvernieuwing.
Ik denk dat het voor veel vrienden van de CPN en haar dagblad erg goed zou zijn als een en ander kon gebeuren. Tot de HO-ers zou ik willen opmerken; dat het van goede smaak getuigt als je jezelf tot vriend rekent van de moderne arbeidersbeweging. Echte vrienden stellen het socialistische alternatief voorop. Maar dan wel in het licht van wetenschappelijk onderzoek. Gebruik makend van nieuwe ontwikkelingen, getoetst aan gemeenschappelijke belangen en concrete doelen.
Wat er nu voorhanden is aan sociale en maatschappelijke bondgenootschappen in ons land is dan ook zeker niet los te zien van het taaie volhardende werk van tal van CPN leden. Samen met anderen. Dat verdraagt geen ruzietoon. Heel het rijke-bonte-kleurige weefsel dat zich over ons land heeft ontpopt als de tegenvoeter van al datgene wat mens-vijandig is, is niet denkbaar zonder daarin ook de bijdrage te zien van vele CPN leden. Jonge en oudere. Dat mogen we natuurlijk nooit uit het oog verliezen als we het hebben over onze roemrijke Communistische Partij van Nederland.

Moed

Het feit dat het partijbestuur van de CPN de moed heeft gehad om een nieuw ontwerpbeginselprogram te maken en dat te ontwikkelen in samenspraak met alle leden tot een definitief stuk voor de Nederlandse bevolking en haar leden getuigt van de wil tot vernieuwen, op basis van wetenschappelijk onderzoek. De wil om niet te vervallen in oude patronen van voor de tweede wereldoorlog getuigt van een diep socialistisch bewustzijn. Te komen tot bundeling van krachten met de progressieve politiek — de sociale bewegingen — de maatschappijvernieuwende bewegingen, en de beweging tegen oorlogswaanzin. En het feit dat in de bewegingen als bovengenoemd de waardering voor de CPN-PPR-en progressieve mensen binnen de kerken groeit, toont aan dat dit soort nieuwe ontwikkelingen de mensen hoopvol stemmen. Ik spreek mijn waardering uit voor dit partijbestuur. Zij baant inderdaad nieuwe wegen.

Hoorn oktober 1983

Toon Kahlman

'Communisme en vakbeweging'

De werkgroep ,,Communisme en Vakbewegingsvraagstukken'' heeft een aantal amendementen in voorbereiding over het ontwerpprogramma van de partij.
De werkgroep is 2 jaar geleden opgericht bij het verschijnen van het eerste ontwerp beginselprogramma. Aanleiding was het ontbreken van een visie in dat program op de verhouding tussen de CPN en de vakbeweging en de onduidelijkheid ten aanzien van sociaal-economische vraagstukken.
De werkgroep heeft zich diepgaand beziggehouden met een aantal vraagstukken zoals: arbeidstijdverkorting, sociale zekerheid, planning, de rol van de vakbeweging in socialistische landen, enz.
Wie belangstelling heeft voor de amendementen moet kontakt opnemen met het secretariaat, Bas Lutteken, Paulus van Hemerstraat 8^{IV}, 1064 LK Amsterdam, tel. 020 - 130041.

Colofon

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Donateurs ontvangen het blad per post (donaties op giro 511002 t.n.v. Alg. Pnn. CPN).
Redactie: Fenna Bolding, Leo Klatser, Walter Schoonenberg, Alain Stom (red. secr.).
Eindredactie: Frank Biesboer.
Vormgeving: Leo Klatser
Druk: Dijkman & Co.
Redactiesecretariaat: Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020 - 262565 (tst. 10)
Sluitingsdatum copij no. 10: 2 december.

Boos

In het extra ledenblad van de CPN over De Waarheid van september 1983 wordt tegen de leden van de CPN met nadruk gesteld dat het van levensbelang is voor partij en krant dat de fundamentele band tussen beide geen moment uit het oog verloren moet worden.
Verderop in het blad wordt onder het kopje ,,betekenis voor heel links'' gesteld dat een communistische krant in deze tijd niet anders kan zijn, dan een krant, die er zich op richt van betekenis te zijn voor heel links.
Het gaat hier dus om een communistische krant.
De term communistisch moet dus terug te vinden zijn in de inhoud van krant.
De term communistisch slaat ook op de band tussen de CPN en de krant. Dit wordt verder nog eens uit de doeken gedaan in de ledenkrant en keer op keer bevestigd.
We hebben het dus over een strijdorgaan met een duidelijke identiteit.
Maar dan mag Leo Klaster het verhaal afmaken. Hij heeft het niet over een communistische krant met betekenis... , maar over ,,een dagblad voor heel links''.
Verder vraagt hij communisten hun daadkracht, kunnen en middelen (geld dus) aan te wenden voor het scheppen en in stand houden van een dergelijke ,,kwaliteitskrant''.

Verder is volgens hem zo een krant niet geschikt voor mensen die elke avond hun veronderstelde (daar bedoeld hij de eigen mening van communisten mee) eigen gelijk in de brievenbus willen krijgen.
Communisten moeten dus volgens Klatser vanaf heden het veronderstelde gelijk van niet- of anticommunisten bereid zijn in de brievenbus te ontvangen en daarvoor al hun kunnen, daadkracht en middelen aan wenden om dat mogelijk te maken. Ik heb destijds, dat was in 1976, De Waarheid in huis genomen omdat de krant mij inspireerde en mij hielp een eigen mening te vormen die nogal verschilde van de gangbare opvattingen.
Tegelijkertijd was de krant bruikbaar als instrument om ,,maatschappelijk weerbaar'' te zijn. Het diende als strijdorgaan in de aktie. En precies daar ligt de belangrijkste functie van deze communistische krant.
Wie over De Waarheid spreekt in termen van ,,kwaliteitskrant'' (met instemming CPN partijbestuur) lijdt aan hoogmoedswaanzin. En mijn keuze tussen de twee kwaliteitskranten Waarheid en Volkskrant is snel gemaakt.
Dan wordt het de Volkskrant, want dat is echt een kwaliteitskrant en die krijg ik niet een dag later in de bus. Mijn mening als communist vorm ik dan zelf wel, want mijn mening vormen kan ik nog steeds, ook na jaren het ,,kerkeblad'' De Waarheid gelezen te hebben.

Hans Essink,

CPN Met z'n ALLEN tegen de regering Lubbers

Massaal wordt actie gevoerd tegen de kortingen op de uitkeringen en de ambtenarensalarissen.
En terecht.
De afbraak van inkomens en werkgelegenheid voert ons land in het slop.
Terecht zeggen de ambtenaren en de uitkeringsgerechtigden: **nu is het genoeg geweest.**
Hun acties tegen de verdere aantasting van hun inkomen zijn in het belang van allen, die door het regeringsbeleid worden getroffen. Boeken de ambtenaren resultaat, dan zal het voor de regering heel wat moeilijker worden om de aanval op de uitkeringen door te zetten. Dan kan ook worden verijdeld dat de ondernemers het korten op de ambtenarensalarissen gebruiken als alibi om de bijl te zetten in CAO-rechten.
Als het wanbeleid van CDA en VVD niet wordt geblokkeerd, dan is het hek van de dam. Dan staan alle vakbondsrechten en verworvenheden, in de eerste plaats de sociale zekerheid, op de tocht; dan komen er nog meer werklozen. Daarom mag Lubbers geen kans krijgen om verdeeldheid te zaaien.
De CPN roept werkenden en uitkeringsgerechtigden op zich in onderlinge solidariteit aaneen te sluiten tegen het rechtse ondernemersbeleid.
Nu gaat het om:

- geen korting op de ambtenarensalarissen en de uitkeringen
- handen af van de sociale zekerheid
- geen aantasting van CAO-rechten
- bescherming vakbondsrechten
- stop de afbraak van inkomen en werk

DE CPN WIL HET ANDERS

Nodig is een politiek gericht op bescherming van de koopkracht en de werkgelegenheid. Dat is de enige mogelijkheid om uit de crisis te komen.
Nodig is een gerichte stimulering van de economie, drastische arbeidstijdverkorting, verlaging van de woonlasten.
De bevolking moet niet langer worden gebruikt als financieringsbron voor de eenzijdige belangen van op export gerichte concerns en financiële instellingen.
Er kunnen andere middelen worden vrijgemaakt. Als Lubbers in staat is de defensielasten met honderden miljoenen te verhogen, de ondernemers 2 miljard extra subsidie te geven, Shell en Esso honderden miljoenen aardgaswinsten toe te bedelen, dan moet een progressieve politiek in staat zijn die geldbronnen te gebruiken om de crisis daadwerkelijk aan te pakken.
Daarvoor moet nu de weg worden vrijgemaakt.

Met eensgezindheid en solidariteit maken we de macht om het Lubbers-beleid te stoppen.

Uitgave: CPN, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam. Telefoon 020 - 239 704.

Landelijke program-bijeenkomst/ amendementenmarkt

Zaterdag 10 december

Plaats: Hoogte Kadijk 145, Amsterdam
Aanvang: 10.30 uur

Agenda:

1. Overzicht van de zwaartepunten in de partijdiscussie over het program en van het geheel aan amendementen.
2. Verdeeld over de verschillende hoofdstukken van het program het bij elkaar brengen en samenvoegen van amendementen in de zogenaamde „amendementenmarkt".

Indien het niet lukt alles op zaterdag af te ronden bestaat de mogelijkheid om op zondag de 11de verder te gaan
Zelf lunch meenemen.

De afronding van de eerste ronde in de voorbereiding van het buitengewoon congres over het partijprogram is nabij.
Na een periode van intensieve discussie in de afdelingen en districten zullen op 1 december alle amendementen via afdelingsledenvergaderingen en de districten worden ingediend.
Dan begint de tweede ronde in de voorbereiding van het buitengewoon congres, waarbij de ingediende amendementen in de discussie over het program zullen worden betrokken.

Als start van die tweede ronde organiseert de congrescommissie een landelijke programbijeenkomst/amendementenmarkt op zaterdag 10 december.

Deze bijeenkomst heeft een tweeledig doel:

1. *het geven van een overzicht van de discussie in de partij over het program en van het geheel aan ingediende amendementen.*
   Daarmee kan tevens een beeld worden gevormd op welke thema's uit het ontwerp-partijprogram de verdere discussie in de partij zich zal toespitsen
2. *het organiseren van de amendementenmarkt zelf, waarbij indieners van amendementen de mogelijkheid hebben om amendementen van gelijke strekking op elkaar af te stemmen of om het ene amendement in te trekken ten gunste van het andere. (zie ook elders in deze ledenkrant)*

De landelijke program-bijeenkomst/amendementenmarkt vormt een onmisbare schakel in de verdere voorbereiding van het buitengewoon congres.
Een week later zal het partijbestuur de pre-adviezen bij de amendementen gaan geven en de beschrijvingsbrief voor het congres samenstellen.

De congrescommissie nodigt alle partijgenoten uit die zelf amendementen hebben ingediend om op 10 december aanwezig te zijn en zodoende bij te dragen tot een goede voorbereiding van het congres.
Ook alle partijgenoten, die een beeld willen hebben van de discussie in de partij over het program zijn van harte welkom.

DONATIE CAMPAGNE CPN

TWEE TON IN ZICHT

De automatische incasso geeft de CPN een vaste financiële basis voor haar activiteiten. Hoewel de campagne hier en daar nog steeds moeizaam verloopt, nadert het ingetekende bedrag aan donaties nu de twee ton. Om precies te zijn, is het totaal ingetekende bedrag nu; *f* 185.073,-. Bedragen via de automatische giro maken daar een flink deel van uit.
Wij roepen alle partijgenoten dan ook op om door te gaan met de donatiecampagne om vaste donateurs en eenmalige giften binnen te halen.

De resultaten per district zijn:

Amsterdam	43.944.-
Brabant	4.434.-
Drente	330.-
Friesland	2.649.-
Gelderland	9.000.-
Gooi- en Eemland	6.350.-
Groningen	14.733.-
Den Haag	44.322.-
Kennemerland	3.870.-
Limburg	3.690.-
Noord-Holland-Noord	6.834.-
Rotterdam	9.948.-
Twente	5.736.-
Utrecht	10.974.-
Vecht/IJsseldelta	3.395.-
IJsselstreek	1.260.-
Zaanstreek	3.260.-
Zeeland	1.404.-

16 december 1983 no. 10

Harry v. d. Berg op pag. 6/7 over Hoofdpunten
Leo Molenaar op 7/8 over Vrouwen en programma

Marius Ernsting op 10/11 over het werk van de Kamerfractie
Nel van Dijk op pag. 4 over de Europese verkiezingen

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant

— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

De afgelopen maanden hebben geweldige acties laten zien: meer dan vijfhonderdduizend demonstranten tegen de atoomraketten, zeven weken durende acties van ambtenaren, trendvolgers en uitkeringsgerechtigden. Deze ledenkrant besteedt er uitgebreid aandacht aan, en met name aan de vraag: hoe gaan we verder met het verzet tegen de vredesbedreigende en a-sociale politiek van de regering Lubbers?

Laat geen Kerst-enveloppe ongebruikt!

Twee belangrijke stukken strijd hebben dit najaar beheerst: de machtige demonstratie van meer dan een half miljoen mensen op 29 oktober tegen de plaatsing van nieuwe kernraketten in ons land en in de afgelopen weken de felle strijd van de ambtenaren en uitkeringsgerechtigden tegen de korting op salarissen en uitkeringen.

In beide stukken strijd heeft De Waarheid een belangrijke rol gespeeld. In de voorbereiding van de 29ste oktober gaf De Waarheid een speciale weekbijlage uit onder de naam Het Wapen van Woensdrecht, geheel gewijd aan de voorbereidingen en de ondersteuning van de manifestatie in Den Haag. Tientallen vredesgroepen van diverse richtingen hebben daar gebruik van gemaakt en hebben ermee gewerkt. Zij hebben in de praktijk ondervonden hoe De Waarheid actievoerende mensen ondersteunt.

Datzelfde geldt voor de ambtenaren en de uitkeringsgerechtigden. Die hebben ondervonden hoe De Waarheid als enige dagblad zich vierkant achter hun strijd heeft gesteld en zich heeft ingezet om solidariteit te ontwikkelen tussen de in strijd staande ambtenaren en anderen.

Deze beide voorbeelden hebben nog eens opnieuw de betekenis van De Waarheid onderstreept als een betrouwbare bondgenoot in de strijd.

Maar zoals actie-voerende mensen de steun van De Waarheid nodig hebben, zo heeft De Waarheid de steun en solidariteit van alle strijdbare mensen nodig. De traditionele Kerstenveloppen-actie is een gelegenheid om die steun en solidariteit tot uitdrukking te brengen. De Waarheid heeft die steun nu meer dan ooit hard nodig. Als u dit leest is in de meeste plaatsen de enveloppe al in de bus gegleden met de krant, mogelijk ook al weer opgehaald. Zorgt ervoor dat juist ditmaal geen enveloppe blijft liggen, dat iedere enveloppe wordt opgehaald en zo spoedig mogelijk wordt afgerekend. het gaat om behoud en versterking van onze krant!

Gerard Pothoven
directeur De Waarheid
Marius Ernsting
landelijke penningmeester CPN

De partij en de acties

Voor onze partij, die nauw met de acties van de afgelopen maanden verbonden is geweest, is er alle reden ons bezig te houden met de ervaringen en lessen uit deze unieke beweging. Vooral ook om een antwoord te formuleren op de vraag hoe de strijd tegen dit kabinet versterkt kan worden doorgezet en wat de bijdrage van de CPN daarin kan zijn. Deze notitie, opgebouwd uit stellingen, aan de hand waarvan verdere discussie in de partij mogelijk is.

door Frank Biesboer

De afgelopen maanden kende ons land een unieke beweging tegen de rechtse crisispolitiek van de regering-Lubbers.
Onder niet eenvoudige omstandigheden is een golf van vakbondsacties ontketend door de ambtenaren en uitkeringsgerechtigden met een enorme uitwerking ondermeer naar de positie van ondernemers.
Voor wie de spoorwegstaking van 1903 tot een van de belangrijke hoofdstukken uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging hoort, is er de afgelopen weken een nieuw, en aanzienlijk omvangrijker hoofdstuk toegevoegd. Nog niet eerder hebben ambtenaren en uitkeringsgerechtigden zo laten zien dat zij een *machtsfactor zijn voor progressieve veranderingen in ons land.*
De directe inzet van de acties was: nee tegen de 3½% korting. Dat resultaat is (nog) niet geboekt; de kortingswetten zijn door het parlement gejaagd en zullen per 1 januari worden opgelegd.
Wie de beoordeling van de acties daartoe zou beperken schiet echter absoluut tekort. Dat blijkt alleen al uit de mening van de actievoerders zelf: ,,Nu is het ons nog niet gelukt, maar de regering is nog niet van ons af'', zo blijkt hun ongebroken strijdwil.
Deze zelfbewuste houding toont het besef dat de ambtenaren en uitkeringsgerechtigden een vuist kunnen maken waar geen regering omheen kan, dat hun acties hebben aangetoond dat **het huidige regeringsbeleid voor de bevolking onaanvaardbaar is.**
De regering-Lubbers is in een positie gebracht, waarin ze haar beleid alleen nog maar kan doordrukken via het diktaat en via het inschakelen van rechters. *Tegenover de democratische macht van de acties plaatst het kabinet-Lubbers haar autoritair optreden.*
Een regering die de acties zó negeert, die alternatieven en zelfs verregaande concessies van de vakbeweging zó van tafel veegt, **zo'n regering regeert feitelijk per decreet.**
Het gevaar daarvan moet terdege worden beseft: uit oogpunt van de democratie, die hiermee een ernstige slag wordt toegebracht, maar ook in het licht van de plannen die de regering nog op stapel heeft staan, zoals de afbraak van het sociale zekerheidsstelsel per 1 juli, en andere plannen volgens het scenario van de commissie Wagner.
Tegelijkertijd toont het toenemende autoritaire karakter van deze regering hoezeer het maatschappelijk draagvlak zich in toenemende mate tegen haar keert.
Het is tekenend voor het toenemend maatschappelijk isolement van deze regering dat een bond als het CNV, met duidelijke verbindingen naar het CDA, zich tegenover deze regering opstelt; dat vanuit de Raad van State en de rechterlijke macht kritiek wordt uitgeoefend op ,,het falen van de regering om haar beleid maatschappelijk aanvaardbaar te doen zijn'', dat opiniepeilingen drastisch zetelverlies voor VVD en CDA voorspellen.

Het is een teken aan de wand dat de samenhang in het kabinet alleen is te handhaven door geen milimeter van het regeerakkoord af te wijken.
Ook voor de regering-Lubbers geldt: geen regering kan stand houden die wordt overspoeld door golven van verzet vanuit de bevolking.
Dat is het perspectief van de strijd voor de komende tijd.
De acties van de afgelopen maanden hebben geen direct materieel resultaat opgeleverd. Met deze rechtsautoritaire regering kan dat ook niet één-twee-drie worden verwacht. Ze hebben wel een uiterst stevige grondslag gelegd voor resultaten op langere termijn, ze hebben de regering in een aanzienlijk moeilijker positie gebracht. Dat is het belangrijkste politieke resultaat van deze beweging.
Er zijn nieuwe mogelijkheden geschapen om de strijd tegen dit kabinet te versterken.
Daarover gaan onderstaande stellingen.

1. de ambtenarenacties

De acties van ambtenaren en trendvolgers ontlenen hun unieke karakter vooral aan de omvang, de duur en hardnekkigheid waarmee de acties zijn gevoerd. Nog nimmer zijn zoveel verschillende groepen ambtenaren bij de acties betrokken geweest.
Bijzonder daarbij is de deelname van groepen ambtenaren die direct zijn betrokken bij het repressieve apparaat van de staat, zoals de politie. Daarmee was een van de wapens van de regering om acties te breken uit handen geslagen. Dit onderstreept het belang van democratische machtsvorming binnen de staatsapparaten zèlf.
De acties waren onlosmakelijk verbonden met een democratische gang van zaken in de acties zelf. Gebleken is dat een democratisch functionerende vakbeweging absolute voorwaarde is voor een beweging van dergelijke omvang.
Uitdrukking van dit democratiseringsproces is ook de positie van communisten in de acties, die in de vakbeweging volmondig worden erkend als belangrijke actieleiders.
Niet meer de concurrentie tussen verschillende politieke stromingen in de vakbeweging staat voorop, zoals ten tijde van het ,,communistenverbod'', maar het gemeenschappelijk optreden. Dit is een groot winstpunt waaraan de vakbondspolitiek van de CPN een belangrijke bijdrage heeft geleverd.

2. de acties van uitkeringsgerechtigden

Gepaard aan de acties van de ambtenaren ontwikkelde zich een omvangrijke beweging van uitkeringsgerechtigden. Daarbij is duidelijk geworden hoezeer uitkeringsgerechtigden een eigen essentiële bijdrage aan het verzet kunnen leveren door hun deelname aan blokkadeacties, het nemen van solidariteitsinitiatieven en eigen specifieke acties.
Een tweetal aspecten zijn van belang gebleken:
— het beschikken over eigen contacten en verbindingen tussen uitkeringsgerechtigden onderling via platforms/comités en het beschikken over eigen eisen en uitgangspunten;
— nauwe samenwerking met de vakbeweging, zowel via plaatselijke FNV-afdelingen als in direct contact met de actieleidingen van de ambtenarenbonden.
De opvattingen hierover zijn niet eenduidig. Onder uitkeringsgerechtigden zijn stromingen die zich oriënteren op eigen organisatie, vooral vanuit teleurstelling over de houding van de vakbeweging.
Daarnaast is in de vakbeweging zèlf, ook bij de ambtenaren de samenwerking met uitkeringsgerechtigden een punt van discussie, waarbij sommige bestuurders zich tegen eigen optreden van uitkeringsgerechtigden in het kader van de FNV verzetten.
De ervaring leert echter dat juist een eigen inbreng vanuit de uitkeringsgerechtigden zelf en een nauwe relatie op basis daarvan met de vakbeweging essentieel is gebleken.
Vooral ook omdat daarmee in de praktijk samenwerkingsverbanden tot stand worden gebracht die een dam kunnen opwerpen tegen pogingen vakbeweging en uitkeringsgerechtigden tegen elkaar uit te spelen.

3. Andere sectoren en groepen

Met name vanuit de bedrijven en andere particulieren instellingen is de bijdrage aan de acties beperkt gebleven.
Vast staat dat tegenover pogingen om arbeiders/sters uit te spelen tegen ambtenaren én uitkeringsgerechtigden onvoldoende tegenwicht is geboden, ondanks activiteiten van bijvoorbeeld de voedings- en dienstenbond.
Vooral bij de leiding van de Industriebond FNV lijkt de mening te overheersen dat een gezonde industrie prioriteit nr. 1 is en alles, ook uitkeringen en ambtenarensalarissen, daaraan ondergeschikt moet worden gemaakt.
Daar waar kaderleden in bedrijven wel gepoogd hebben solidariteit met de acties te organiseren is gebleken dat er in de bedrijven veel aarzeling heerst om tot een eigen optreden te komen.
Belangrijk element daarin is dat de inzet van de strijd in de particuliere sector niet helder was.
Zowel de leuze ,,gelijke behandeling van iedereen'' als het FNV-alternatief lieten ruimte aan de opvatting dat de werknemers in de particuliere sector extra zouden moeten inleveren.
In een tijd van grote loondruk en afbraak van arbeidsvoorwaarden, denk aan de situatie in de bouw, bij ADM en de vroegere RSV-bedrijven, is een dergelijke solidariteit ,,op eigen kosten'' een onmogelijk perspectief.
Voor de toekomst van de vakbeweging is het van essentieel belang, dat de onderlinge solidariteit, in het bijzonder met de uitkeringsgerechtigden wordt versterkt, wil de vakbeweging in staat zijn om tegenover het autoritaire regeringsbeleid voldoende tegenwicht te bieden. Daartoe zullen eisen moeten worden geformuleerd die een gemeenschappelijk optreden mogelijk maken.

4. De rol van de CPN en van andere progressieve partijen

Partijgenoten ambtenaren en uitkeringsgerechtigden hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand brengen van de acties. Zij hebben daarin voortreffelijk werk verricht.
Ook zijn afdelingen en districten in het algemeen zeer actief bij de acties betrokken geweest in het geven van argumenten gericht op versterking van de onderlinge solidariteit, en het aangeven van alternatieven voor het heilloze inleveren bezuinigingsbeleid. Dat gebeurde onder meer via verschillende verklaringen van het landelijk bestuur, solidariteitsboodschappen, en eigen propagandamateriaal zoals Eenheid, de CPN-muurkrant en -manifesten.
— De Waarheid heeft een unieke rol gespeeld in de verdediging van de acties en het opwekken tot steun en solidariteit.
Tegenover andere kranten heeft De Waarheid haar onmisbare rol opnieuw bewezen.
— in het beschermen van de acties hebben communisten in raden en staten vanuit hun bestuurlijke posities een belangrijke rol gespeeld:
— de Kamerfractie heeft de eisen van de actievoerders uitdrukkelijk verwoord en scherp stelling genomen tegen zowel het autoritaire optreden van de regering als de volgzame houding van VVD en CDA. Zo is bijvoorbeeld verlangd dat Rietkerk zijn anti-stakingswet voor het overheidspersoneel intrekt.
Wat betreft de opstellingen van de andere partijen geldt dat PPR en PSP in het algemeen aan solidariteitsinitiatieven hebben deelgenomen, vooral waar goede relaties bestaan tussen ons en deze beide andere partijen.

Bij de PvdA is het beeld heel verschillend. Voorstellen van onze kant in het Progressief Overleg om gemeenschappelijke initiatieven te ontplooien zijn door het landelijk PvdA-bestuur afgewezen. Deze afstandelijke houding is zonder meer nadelig geweest voor de machtsvorming tegen de regering. Daarnaast is plaatselijk wel samenwerking met de PvdA-afdelingen mogelijk gebleken, vooral daar waar onze partij nauw met de acties is verbonden en al langere tijd stappen heeft gezet tot progressieve samenwerking.

5. Nieuwe samenwerkingsverbanden

Was er al eerder, onder meer rond Prinjesdag/Actiedag en de voorbereiding van de FNV-demonstratie van 11 juni, sprake van nieuwe vormen van plaatselijke samenwerking, de acties van de afgelopen tijd hebben aan die ontwikkeling een enorme stroomversnelling gegeven. Vakbondsafdelingen, comitees van uitkeringsgerechtigden en andere belangenorganisaties, zoals rond woonlasten, mensen uit kerkelijke kring en vertegenwoordigers van progressieve partijen hebben elkaar in vele steden gevonden in het organiseren van de solidariteit met de acties.
Voorbeelden daarvan zijn manifesten in Amsterdam, Delft, Gouda, Groningen, Den Haag enz. Deze plaatselijke samenwerkingsverbanden zijn van buitengewoon grote betekenis. In de eerste plaats door hun samenwerking: waar landelijk scheidslijnen nog overheersen, blijken die plaatselijk al doorbroken. *Deze plaatselijke samenwerkingsverbanden vormen de basis voor progressieve machtsvorming tegen het Lubbersbeleid.*

En stellen zich daarbij ook uitdrukkelijk politieke taken. Zo heeft het Amsterdamse platform in een verklaring uitgesproken dat de regering-Lubbers moet verdwijnen. Verder stelt ze zich ten doel platform te bieden voor Amsterdamse acties tegen de regering en voor het ontwikkelen van een Amsterdams alternatief beleid.
In dit verband is van belang te vermelden dat op initiatief van de Dialoog van Driebergen half februari, een landelijke actiebijeenkomst zal worden georganiseerd, die er vooral op is gericht om die plaatselijke ontwikkelingen eens landelijk bij elkaar te brengen.

6. Alternatieven voor het huidige beleid

Het belangrijkste perspectief voor de huidige beweging is de vervanging van het kabinet-Lubbers door een alternatief.
Terwijl er wel grote overeenstemming bestaat over afwijzing van het huidige kabinetsbeleid, is dat zeker op landelijk niveau veel minder het geval als het gaat om zo'n gemeenschappelijk alternatief.
Plannen zoals van de FNV gaan weliswaar uit van solidariteit tussen verschillende groepen, maar blijven te veel gevangen binnen de kaders van het huidige regeringsbeleid en hebben ook veel kritiek binnen de vakbeweging zelf ontmoet.
Alternatieven van de PvdA zijn sterk bepaald door een strategie gericht op het winnen van het CDA.
Aan de andere kant hebben we er mee te maken dat ideeën van de CPN over bijv. het aanpakken van grote geldstromen en aardgaswinsten onvoldoende deel uitmaken van de discussie onder actievoerenden en niet direct onderdeel vormen van de strijd.
Wellicht is daarvan de oorzaak dat er geen eenvoudig verband bestaat tussen de directe inzet van acties, zoals 3% korting nee, en het bereiken van structurele veranderingen in economische machtsverhoudingen.
Dit probleem geldt evenzeer voor de eisen van vrouwen op sociaal economisch gebied, bijvoorbeeld ten aanzien van arbeidstijdverkorting. Het is dan ook uiterst urgent om de discussie over alternatieven verder te ontwikkelen, zowel in de partij zelf, alsook samen met anderen, en zeker met degenen die actief zijn betrokken bij het verzet tegen de regering.

7. Slot

Een van de belangrijkste taken van de partij voor de komende tijd is het bijdragen tot een versterking van de oppositie tegen dit kabinetsbeleid. Het gaat daarbij zowel om de sociaal-economische poltitiek als om het niet plaatsen van de nieuwe raketten.
Op sociaal economisch gebied gaat het daarbij vooral om het actief bijdragen aan onderlinge solidariteit en het slechten van vooroordelen.
Dat is vooral van belang nu de regering door het loslaten van de ambtenaren-trend en de koppeling van de uitkering doelbewust koerst op het tegen elkaar uitspelen van verschillende groepen.
De zwakste schakel daarin vormen de uitkeringsgerechtigden. Was tot voor kort de CAO-strijd bepalend voor de bescherming van de uitkeringen, nu is dat, door het loslaten van de koppeling, niet meer het geval.
Ondertussen is de regering van plan komend jaar het stelsel van sociale zekerheid zeer drastisch te verslechteren. *Strijd daarentegen is alleen mogelijk door een grote onderlinge eensgezindheid van de vakbeweging in haar geheel en de uitkeringsgerechtigden.*
Ook de positie van werkenden in de particuliere sector en ambtenaren zal door de regering niet worden gespaard. Zij koerst op het openbreken van de CAO's rond de bovenwettelijke uitkeringen, verdere afbraak van werk en arbeidsvoorwaarden bij de overheid, o.m. via bezuinigingen op de gemeente, en plannen om het eigen risico in de gezondheidszorg uit te breiden. *Een actief optreden van de bedrijfsgroepen en andere sociaal-economische overleggen van de partij is essnetieel om bij te dragen aan het tot stand brengen van actie in onderlinge solidariteit.* De strijd moet zich zowel richten op het tegenhouden van nieuwe verslechteringen, alsook op het tegengaan van de gevolgen van de 1 januari-maatregelen. Honderdduizenden dreigen in regelrechte armoede te worden gedreven.
Overal waar progressieve mensen samen een macht kunnen vormen moet de eis worden gesteld dat niemand slachtoffer zal worden.
Dat betekent optreden tegen huisuitzetting en gasafsluiting, actie tegen steeds stijgende woonlasten, en het treffen van andere maatregelen zoals die ook rond de minimacampagne van de partij zijn gesteld: vrijstelling van gemeentelijke belastingen, geen strafkortingen voor minimum-inkomens e.d.
De partij beschikt op dit terrein al over een reeks van ervaringen, onder meer in de provincie Groningen en de grote steden.
Plaatselijke samenwerkingsverbanden, zoals die onder punt 5 zijn beschreven, kunnen de grondslag vormen voor progressieve machtsvorming tegen het Lubbersbeleid.
Het is een belangrijke taak voor stads- en buurtafdelingen om dergelijke samenwerkingsvormen actief te ondersteunen en te versterken.
Daarnaast is van belang de discussie over alternatieven actief te bevorderen. Het gaat daarbij om politieke initiatieven rond ons bekende vraagstukken als arbeidstijdverkorting, zeggenschap, controle op grote geldstromen en verlaging van de defensieuitgaven. Dergelijke eisen kunnen alleen een basis vinden als uitdrukkelijk wordt aangesloten bij alternatieven die ,,aan de basis'' worden ontwikkeld, in bedrijven, instellingen en regio.
Uitgangspunt voor de CPN is dat de strijd voor verdediging van de directe belangen pas werkelijk perspectief krijgt als ze wordt verbonden met maatschappijvernieuwende eisen.

Slotrede CPN-voorzitster Elli Izeboud

Een inspirerend signaal voor mensen in beweging

„Met het positieve besluit door onze partij vandaag is een groen-progressief akkoord voor de Europese verkiezingen weer een stap dichterbij gekomen. PPR, PSP en CPN hebben nu tot deelname besloten. Ik zou zeggen: het kan niet meer stuk?"

Aldus begon Elli Izeboud haar slottoespraak, waarin ze de bereikte overeenstemming een unieke gebeurtenis noemde: *„Uniek, omdat er nu een akkoord is tussen uiteenlopende progressieve stromingen. Uniek, omdat de wil tot samenwerking uiteindelijk heeft gewonnen van soms schijnbare onoverbrugbare meningsverschillen".*

De CPN-voorzitster noemde vier punten, die volgens haar de voorwaarde vormen voor het tot stand kunnen brengen van een akkoord zoals dat nu op tafel ligt:

— progressieve samenwerking dient nauw verbonden te zijn met het streven van progressieve bewegingen
— het gezamenlijk doel, de gezamenlijke inzet moet duidelijk zijn
— en belangrijker geacht worden dan bestaande meningsverschillen (die uiteraard niet worden opgeheven)
— meningsverschillen moeten niet geïdeologiseerd worden, maar politiek overbrugbaar worden gemaakt vanuit de noodzaak tot machtsvorming
— het resultaat, de aard van de „compromissen" dient zodanig te zijn dat het voor elk van de afzonderlijke deelnemers nieuwe mogelijkheden schept.

Izeboud ging daarbij ook in op sommige discussies als zou het akkoord „vooruit lopen op het programdebat" en als zou de partij „zich door dit akkoord niet gebonden kunnen achten".
„Dergelijke opmerkingen wekken de indruk alsof het bij de Europese verkiezingen zou gaan om een soort fusiebesprekingen. Daar is geen sprake van. Het akkoord is er dan ook niet om mensen te binden, om de eigen identiteit in te perken, maar juist om mensen meer ruimte te geven, om de inbreng van iedere partij afzonderlijk een grotere doorstraling en uitwerking te geven."

Drang tot zeggenschap

In haar slotrede wees Elli Izeboud ook op de actuele betekenis van het akkoord.
„De huidige regeringspolitiek is massaal omstreden op de hoofdpunten van haar beleid. Zowel als het gaat om strijd tegen de nieuwe atoomraketten, als om de strijd tegen de kortingen op ambtenarensalarissen en uitkeringen. Al die mensen in beweging geven niet alleen uiting aan hun protest, zij uiten ook een sterke drang tot democratische zeggenschap. Zeggenschap over eigen veiligheid en bewapening, zeggenschap over eigen werk- en leefomstandigheden. Die drang tot zeggenschap krijgt gestalte in massale progressieve bewegingen, en vormt een onstuitbare machtige nieuwe realiteit, waaraan geen regering, geen politieke partij, geen generaal voorbij kan. Het gezamenlijk program voor de Europese verkiezingen is van die drang doordrongen. Het kan mede door verbondenheid met andere progressieve lijsten vanuit de Nederlandse politiek gestalte geven aan de inzet van bewegingen, van nieuwe vormen van internationale samenwerking".
In dat verband noemde Elli Izeboud het vraagstuk van atoombewapening van eminent belang, vooral ook om in het Europese parlement de stem tegen de plaatsing van nieuwe raketten in Engeland en West-Duitland te laten horen.
„Nu is aan de orde om de specifieke positie van ons land, dat nog niet tot plaatsing heeft besloten en waar een meerderheid van de bevolking plaatsing afwijst, ook internationaal te laten uitstralen. Het feit dat de regering dat blijft weigeren zal ons er niet van weerhouden het zèlf te blijven doen."

No-nonsense striptease

Elli Izeboud ging in op de actuele stand van zaken rond de acties van ambtenaren en uiterkingsgerechtigden, waarbij ze de partij opriep alles in het werk te stellen om de solidariteit verder te versterken en te werken aan verbreding van het actiefront, zowel in de richting van het particuliere bedrijfsleven als van de middenstand, die ook ernstig wordt getroffen door de steeds verder voortgaande afkalving van de koopkracht.
Spreekster stond daarbij met name stil bij wat ze noemde de „smakeloze no-nonsense striptease" van de parlementaire democratie.
„Gepoogd wordt de volksvertegenwoordiging om te bouwen tot regeringsvertegenwoordiging, waarbij de vakbeweging wordt geschoffeerd en alle ingebrachte alternatieven van tafel worden geveegd."

Verwijzend naar het initiatief van de Amsterdamse partijen, vakbonden en comités van uitkeringsgerechtigden deed Elli Izeboud een dringend beroep op de landelijke besturen van andere progressieve partijen.
„Wij moeten ons nu gezamenlijk ondubbelzinnig achter de acties plaatsen. Geen enkele politieke partij die de parlementaire democratie respecteert, mag akkoord gaan met de kneveling van de vakbeweging. Wie dat wel doet slaat een uiterst gevaarlijke koers in. Ik wil bij deze gelegenheid allen met wie wij zij aan zij hebben gedemonstreerd voor vrije vakbondsrechten in Polen erop wijzen dat vrije vakbonden ook in ons land een wezenlijk bestanddeel van de democratie vormen en dat niet toegelaten zal worden daaraan te tornen."
Elli Izeboud besloot haar rede met een dringende oproep het proces van progressieve samenwerking met grote kracht voort te zetten.

Progressieve samenwerking

„Problemen in progressieve samenwerking zijn er en zullen er blijven, vanwege verschillen in tradities, analyses, theoriën, programma's en leefwerelden. Die problemen zijn alleen te overwinnen, als we ons gezamenlijk doel voor ogen houden, en ons daarbij laten inspireren door de schreeuwende behoefte aan progressieve alternatieven, maar vooral door de concrete macht die mensen nu manifesteren. Alleen zo kunnen progressieve krachten boven de situatie uitkomen dat ze deel zijn van het probleem, gevangen zitten in problemen en moeilijkheden. Alleen zó kunnen progressieve krachten deel van de oplossing worden voor maatschappelijke problemen en sociale conflicten. Het tot stand brengen van die oplossingen is de dringende taak voor de komende tijd."

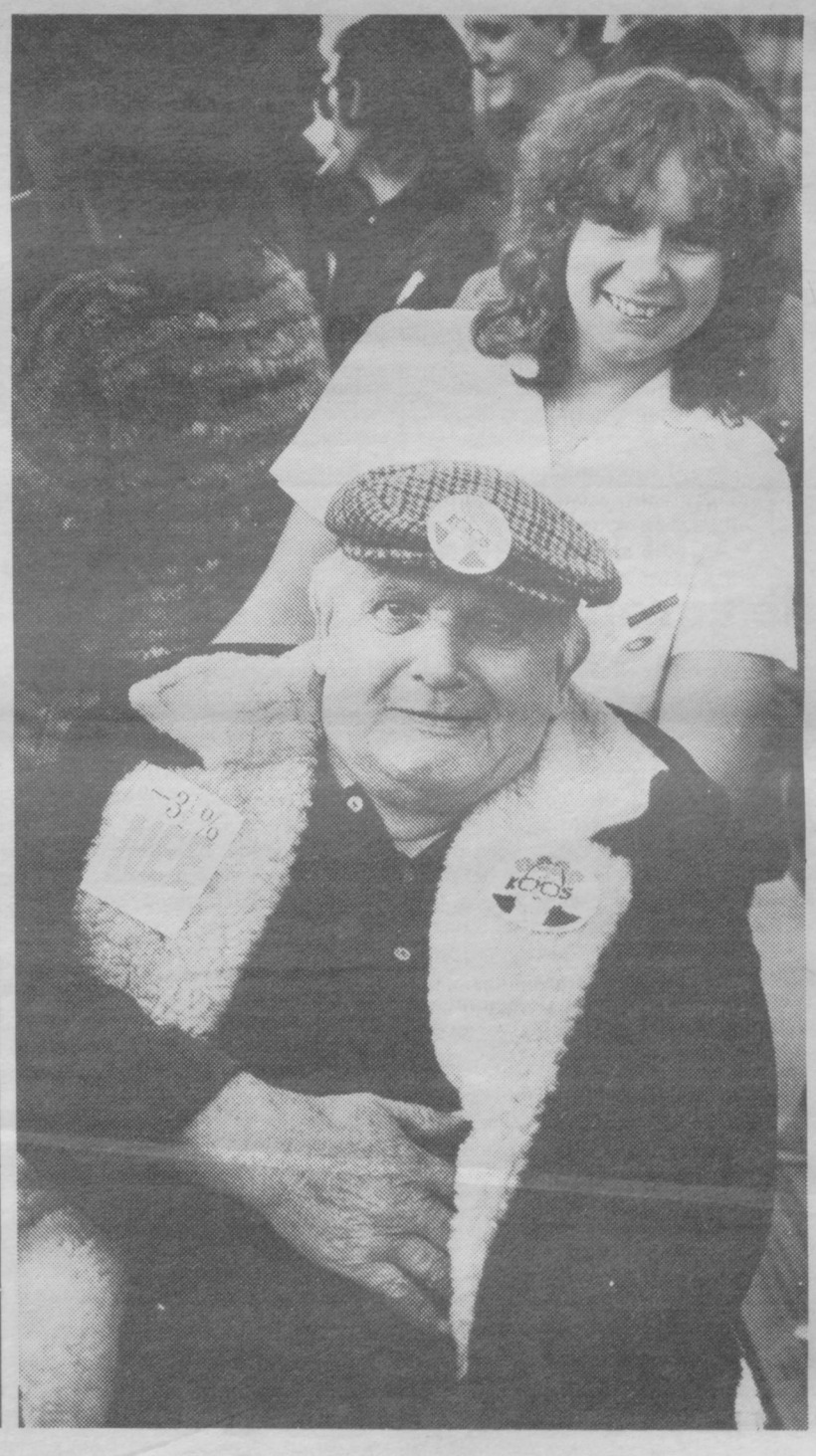

CPN-lijstaanvoerster Nel van Dijk:

Linkse samenwerking om de crisis te lijf te gaan

De eerste kandidate van de CPN voor de Europese verkiezingen is Nel van Dijk geworden. Nel is 31 jaar en werkt bij de Verenigde Buizen Fabrieken in Oosterhout, een dochter van Hoogovens. Daar is ze actief in de Ondernemingsraad. Voorts maakt Nel deel uit van het districtsbestuur in Brabant en van het partijbestuur, en vertegenwoordigt ze de CPN in de Brabantse Staten.
Na haar verkiezing als lijsttrekster had Nel zich voorbereid op een korte toespraak. Helaas bleek daar op de conferentie geen tijd meer voor beschikbaar. Daarom publiceren we de toespraak van Nel van Dijk in deze ledenkrant.

Kameraden,

Waarom moeten kommunisten zich bezighouden met de Europese Verkiezingen? Nota bene in een tijd dat Nederland op z'n kop staat door de ambtenarenstakingen. Het is duidelijk dat de strijd van de ambtenaren en uitkeringsgerechtigden tegen de regering Lubbers, dat de toestand in eigen land een hogere prioriteit geniet dan de Europese Verkiezingen.
Dat neemt niet weg dat er in de Europese Gemeenschap besluiten genomen worden die ons allen zeer aangaan.
Tot nu toe zijn wij kommunisten daar niet bij geweest en het is zeer de vraag in hoeverre we straks wel invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming, zeker als we de werkwijze en de verhoudingen in het Europese Parlement in beschouwing nemen. Wat dat betreft hoeven we ons geen illusies te maken. Maar zeker is dat als we er niet bij zijn, er over ons hoofd allerlei maatregelen genomen worden die ons zeer onwelkom zijn.
Vooral bij de multinationale ondernemingen is de wens naar een Verenigd Europa zeer diep geworteld, terwijl ook bij andere groepen dit idee wortel heeft geschoten.
Voor ons communisten is zo'n verenigd Europa een doelstelling waar we ons met hand en tand tegen zullen blijven verzetten. Onze nationale zelfstandigheid is ons dierbaar en dat moet zo blijven ook.

Staal

Als staalarbeiders praten over hoe ze medezeggenschap moeten bevechten in de staalindustrie dan is een van de problemen waar we tegenop lopen (en ik zeg ,,we" omdat ik zelf tot die groep behoor): hoe krijgen we vat op wat er op Europees niveau allemaal bekokstoofd wordt?
Er bestaat geen onduidelijkheid over: het europese staalbeleid is gemaakt voor de staalbaronnen die in EG-verband samenspannen om over de hoofden van de werkers heen, te bepalen wat goed voor hun zélf is. Hoe de staalarbeiders en hun organisaties daarover denken is daarbij van ondergeschikt belang.
Dat daarbij de Duitse staalindustrie de eerste viool speelt en hoe dat in de praktijk uitpakt hebben we in Nederland maar al te goed ondervonden. En de konsekwenties voor de Franse en Italiaanse staalarbeiders zijn nog vele malen beroerder.
Het Europese staalbeleid is weliswaar een onderdeel, niet onbelangrijk, maar tegelijk kenmerkend, voor de gang van zaken op andere beleidsterreinen. Vraag het de Nederlandse melkveehouders die eerst op bevel van de EG overgegaan zijn tot drastische schaalvergroting en nu de rekening gepresenteerd krijgen in de vorm van de melkheffing.
Aan de rem hangen, de nationale zelfstandigheid, de sociale rechten en het recht op werk tot het uiterste verdedigen, daar zal het wat ons betreft op aankomen.
Er zijn andere zaken die dringend opgelost moeten worden in internationaal verband.
Steeds nadrukkelijker worden we geconfronteerd met vraagstukken van milieu die binnen de grenzen van ons eigen land niet kunnen worden opgelost. Ik denk hierbij aan de zure regen. De kapitalistische produktiewijze, waaronder ook de bio-industrie, maar in dit geval ook de wijze van produktie in de socialistische landen, veroorzaakt een zodanige belasting voor het milieu dat overal in de industrieel ontwikkelde wereld komplete bossen afsterven, meren en vennen nauwelijks meer leven herbergen en de bodem steeds minder bruikbaar wordt voor de landbouw. Onze drinkwatervoorziening komt in gevaar omdat de rivieren vergiftigd worden door industrieel afval en doordat steeds meer kerncentrales langs de rivieren verschijnen. Diezelfde rivieren die voor ons levensaders zijn.
Deze voor een menswaardig bestaan desastreuze ontwikkelingen moeten een halt worden toegeroepen. Dat is alleen mogelijk door internationaal tot goede afspraken te komen.

Aktieve vredeswil

Ik ga niet alle punten uit het program zoals we dat vandaag geaksepteerd hebben, nalopen. De mensen die straks naar Straatsburg gaan weten waar ze voor staan. Een uitzondering wil ik maken voor het vraagstuk van de vrede. De situatie is aanzienlijk verslechterd: In Groot-Brittannië zien de vrouwen in het vredeskamp bij Greenham Common de ,,hope and glory" van hun land veranderen in heel wat grimmiger taferelen, en in de Bondsrepubliek is nu de plaatsing van de nieuwe raketten daadwerkelijk ter hand genomen. De onderhandelingen in Genève zijn afgebroken nadat de haviken uit de VS dit overleg tot een farce hebben gemaakt. Het antwoord van de Sowjet-Unie, het plaatsen van raketten op zee en in de DDR en Tsjechoslowakije is niet bepaald bemoedigend voor de strijd voor de vrede en terugdringen van de bewapening.
,,Niemand heeft het recht spelletjes te spelen met het recht van andere landen om te bestaan". Met die toevoeging heeft Ceausescu laten weten dat de Roemeense regering het besluit van de Sowjet-Unie tot plaatsing van nieuwe raketten als antwoord op het mislukte overleg afkeurt. Uit publicaties blijkt dat ook in Tsjechoslowakije grote groepen van de bevolking zich keren tegen de plaatsing op hun grondgebied.

Deze signalen sluiten aan op onze eigen stellingname, zoals we die ook door middel van het Europese parlement verder uit willen dragen.
Op ons 28ste congres hebben we besloten om te streven naar een gezamenlijke lijst voor de Europese verkiezingen met als eerste opdracht het uitdragen van een actieve vredeswil: de Hollanditis.

Er is in de onderhandelingen veel gediscussieerd en er zijn compromissen gemaakt. Er zijn formulieringen gekozen die wij wellicht anders hadden gemaakt. Maar ten aanzien van de vredespolitiek heeft er vanaf het begin een grote overeenstemming bestaan en is er geen sprake van compromissen. *Het doorbreken van de machtsblokken, door eenzijdige stappen (en wat Roemenië doet is een stap in die richting), het doorbreken van het vijanddenken tussen oost en west en als allerbelangrijkste: het niet plaatsen van kruisraketten op ons grondgebied, zijn de uitgangspunten voor het uitdragen van onze vredeswil.*

Ik hoop, en we moeten daar gezamenlijk aan werken, dat de samenwerking zoals die nu concreet gestalte krijgt, een bijdrage kan leveren aan grotere ontspanning in Europa, dat het een duurzame samenwerking zal zijn die voor meer dan alleen de Europese verkiezingen van belang is. De linkse beweging in Nederland is in de afgelopen decennia gekenmerkt door grote verdeeldheid. Met dit akkoord is nu een basis gelegd om ook in de nationale verhoudingen de verdeeldheid om te zetten in een duurzame samenwerking, zonder de strijd-identiteit prijs te geven die in de huidige periode van het grootste belang is. Om de crisis te lijf te gaan.

De CPN-kandidaten voor de Europese verkiezingen

Nadat de conferentie had ingestemd met het programaccoord was de samenstelling van de lijst met CPN-kandidaten/es aan de orde.
Een kandidatencommissie vanuit het partijbestuur had daartoe een voorstel gedaan.
De discussie daarover spitste zich toe op de positie van Rudi van der Velde en Luppo Leeuwerik, die door de kandidatencommissie op resp. de 4e en de 10e plaats waren voorgesteld.
Voor de eerste en enige keer deed zich daarbij op de conferentie de situatie voor, dat een meerderheid van het partijbestuur de voorstellen van de kandidatencommissie wilde volgen, terwijl een meerderheid van de conferentie een andere volgorde wenste.
Na een schorsing besloot het partijbestuur de wens van de conferentie te volgen.
Uiteindelijk resulteerden de stemmingen, die per plaats op de lijst werden gehouden, in de volgende lijstvolgorde:

1. Nel van dijk
2. Fon Ten Thij
3. Simone Walvisch
4. Luppo Leeuwerik
5. Truus Divendal
6. Hein Verkerk
7. Rudi van der Velde
8. Wim Keizer
9. Jaap Lok
10. Guus van der Linde

Samen tegen de Europese staal-trusts

29 oktober en 'hoe verder?'

In de vredesbeweging en elders is de vraag in veel discussies aan de orde: hoe verder na 29 oktober? Ook in onze partij natuurlijk. Vanuit gedachtenwisselingen hierover in het dagelijks bestuur en in de werkgroep Vrede en Veiligheid van het partijbestuur tekende Ton van Hoek bijgaande overwegingen op. We zullen hier ongetwijfeld nog vaker op terug komen.

Met de enorme demonstratie in Den Haag op 29 oktober is een nieuw hoogtepunt bereikt in de vredesstrijd. Er waren nog meer mensen dan in 1981, en ze kwamen vooral uit streken, dorpen en stadjes, waar mensen minder gauw tot demonstreren overgaan. Dat is een belangrijk nieuw feit. Daar ligt een belangrijk terrein van verdere verbreding van het draagvlak van de vredesbeweging.
Nieuw was ook de officiële deelname van de vakbeweging. Dat weerspiegelde zich ook in de grotere aantallen demonstranten uit bedrijven, kantoren en instellingen. Geen bommen maar banen!
Daarmee wordt het raakvlak in het gezichtsveld gebracht tussen de doeleinden van deze twee verschillende bewegingen. Met het voortwoekeren van de economische crisis moeten de ogen geopend worden voor de waanzinnige verspilling van geld en menselijke energie aan de bewapening.
Het is bekend: de economische crisis wordt verergerd door de kunstmatige politiek van de amerikaanse regering om miljarden dollars uit de sociale sector over te hevelen naar het oorlogsapparaat. Zelfs delen van het bedrijfsleven worden zo tegenover het wapenkapitaal geplaatst. Dat biedt nieuwe aanknopingspunten voor het verder uitbouwen van onze coalitiepolitiek.

Nieuwe ontwikkelingen

Door de demonstratie is de Nederlandse regering verder onder druk gezet.
Maar ook aan de andere kant wordt alles op alles gezet. De eerste raketten worden geplaatst in de Bondsrepubliek, Engeland en Italië. Er is geen enkel teken, dat de grote landen in de Navo bereid zijn over stopzetting en ontmanteling te praten. Deze plaatsing luidt het begin in van een nieuwe gevaarlijke etappe in de atoombewapening die vooral voor de volkeren van Europa zeer bedreigend is, temeer daar zij verbonden is met strategie-ideeën over een beperkte winbare kernoorlog bij de militaire leiders van Pentagon en Navo. De Sowjet-Unie heeft inmiddels gereageerd met de aankondiging van de voorbereiding van tegenmaatregelen. Voor de vredesbeweging zit daar geen enkel perspectief in.
In leidende westerse kringen wordt de situatie na de eerste plaatsingsstappen gebagatelliseerd: ,,de Sowjet-Unie komt wel terug aan de onderhandelingstafel en dan komt alles wel weer goed." Die sfeer ademen commentaren van diverse regeringsleiders. Maar dat kan niet verhullen, dat door de eerste plaatsing van raketten en de reactie daarop van de Sowjet-Unie een nieuwe bedreigende spiraal in de atoomwapenwedloop in gang is gezet. Ongetwijfeld zullen de haviken in Nederland en de Navo nu de druk opvoeren om plaatsing ook in Nederland te bereiken.
Daarom is het buitengewoon belangrijk dat we in Nederland uitgaan van onze eigen souvereinitieit. Dat we onvoorwaardelijk de plaatsing in Woensdrecht afwijzen.
Alleen op deze wijze kan Nederland nog invloed uitoefenen op de verdere ontwikkeling in Europa.

Het voortdurend uitstellen van de beslissing heeft toch al de deuren in Nederland wagenwijd geopend voor amerikaanse inmenging en dreigementen. Nederland zit niet in de positie door weifelmoedig invloed uit te kunnen oefenen op de Navo. Het ligt precies omgekeerd. De Nederlandse regering moet zich niet afzetten tegen de vredesbeweging, maar haar steun zoeken voor nieuwe initiatieven, zoals bijvoorbeeld Griekenland en Roemenië die nemen.
,,Laat Nederland zelf de inspirerende factor zijn in Centraal Europa. Juist kleine landen hebben belang bij een machtige vredesbeweging. Zij geeft het zekerste perspectief voor hun soevereiniteit en veiligheid." Aldus Ina Brouwer in haar rede op 29 oktober.

Defensienota

De nieuwe defensienota van de regering Lubbers, die het beleid voor de komende 10 jaar moet aangeven, blinkt uit door slaafsheid aan het NAVO-beleid.
In feite wordt een modernisering voorgesteld op alle fronten. Opnieuw wordt vastgelegd dat de defensie-begroting jaarlijks mag groeien met 2% tijdens deze kabinetsperiode, en wordt alvast een claim van 3% gelegd op een nieuw kabinet. De wapenfabrikanten worden enorme orders in het vooruitzich gesteld. Opmerkelijk is dat de defensienota nog niet met konkrete plannen komt voor de kernbewapening. Onder druk van de massabeweging en op basis van interne verdeeldheid in de regering is de publikatie van voorstellen tot later in het voorjaar opgeschoven. Formeel heet het, dat de reactie van de NAVO nog moet worden afgewacht. Maar die laat zich gemakkelijk raden.
Wat in de nota zelf staat over de kernbewapening is zeer bedenkelijk. De regering heft een lofzang aan op de ,,oorlogsvoorkomende rol" van de kernbewapening, en wijst daarom ideeën om tot een uitweg te geraken af. Ze zet zich kortweg af tegen kernwapenvrije zones en tegen ,,no first use"-verklaringen (geen eerste gebruik). De regering pleit voor ,,gelijke risico's" en ,,eerlijk delen van de lasten" onder de bondgenoten. Moet dat de weg openen voor plaatsing van de kruisraket?
Op z'n minst is dit een nieuwe stap op een hellend vlak.

Volkspetitie

Het is duidelijk dat we vastberaden en met nieuwe energie de vredesstrijd voort moeten zetten. De CPN beschouwt de campagne in eigen land als het voornaamste doel. De betekenis van een Nederlands Nee moet niet met militaire argumenten gekleineerd worden. Het gaat om een politieke uitspraak die verdere amerikaanse inmenging in ons land de pas af snijdt en die een inspirerende betekenis heeft voor het verzet in de andere landen van Europa.

Oók in Oosteuropa, want de kleinere Warschaupact-landen zijn helemaal niet dol op plaatsing van de Russische raketten. Voor hen zijn ook openingen in Westeuropa van groot belang om meer speelruimte te hebben.
De CPN steunt het verder voortbestaan van het KKN (Komitee Kruisraketten Nee) als het nationale platform voor grote campagnes. Het zal met name van belang zijn dat het KKN spoedig kan besluiten om een volkspétitie tegen de plaatsing in ons land te organiseren. Met de volkspetitie kunnen opnieuw miljoenen mensen in ons land bereikt worden. Er kan nog duidelijker aangetoond worden hoe omvangrijk en breed geschakeerd de afwijzing van de kruisraketten in ons land is. Vooral op het platteland en in de kleinere steden waar de regeringspartijen hun voornaamste bolwerken hebben geeft dit actiemiddel een geweldig perspektief. Bij het slagen van deze actie zal de regering er nauwelijks meer omheen kunnen de plaatsing af te wijzen. Doorgaan kan immers een onherstelbaar gezichtsverlies voor de regeringspartijen opleveren, ofwel tot interne breuken leiden.
Naast de volkspetitie kunnen heel andere acties ontwikkeld worden die mede druk-verhogend en klimaat-bepalend zullen werken. Zo wordt er al gediscussiëerd over eigen actievormen in bedrijven en instellingen tot en met werkonderbrekingen aan toe.
Er wordt gedacht aan informatie- en discussiecampagnes ook over andere thema's dan alleen de kruisraketten, zoals over ,,conversie", de ombouw van wapenproductie naar civiele productie. Er zijn groepen mensen die hun individueel verzet vorm willen geven door de dreiging met weigering van de defensiebelasting of een deel ervan.
Wij zien de veelvormigheid aan acties als een belangrijk middel om voor verschillende groepen en kringen van de bevolking geëigende vormen te vinden om door actie druk uit te blijven oefenen. De één radicaler, de ander voorzichtiger. De één in verbinding met andere onderwerpen, de ander alleen toegespitst op de raketten. De volkspetitie zal daarbij een samenbindende kracht zijn.
Al die acties hebben tot doel om nu in het komende voorjaar een definitief nee op te eisen.
Het moet de regering duidelijk worden dat ze de bevolking niet langer mag en kan pijnigen en beledigen met haar eigen NAVO-volgzaamheid.
In deze acties hebben de nieuwe vormen van samenwerking in de honderden lokale platforms een grote betekenis. Het demonstreert de opvatting zoals die ook in het ontwerp-partijprogram is vertolkt, dat niemand de vredesbeweging en de vredesacties kan claimen en dat we elkaar nodig hebben, met erkenning van de verscheidenheid van de betrokken partijen en bewegingen. Door zo'n coalitievorming zijn resultaten te bereiken.
Op lokaal nivo zijn er ook veel goede ervaringen met mensen uit kringen van het CDA en zelfs de VVD. Die samenwerking kan uitgebouwd worden.
De CPN zal daarnaast meer dan tot nu is gebeurd met eigen opvattingen en analyses kunnen komen.
Daarvoor worden nieuwe brochures voorbereid.

Direct na het bekend worden van het plaatsingsbesluit in de Bondsrepubliek en de reactie van de Sowjet-Unie daarop heeft Elli Izeboud namens het Dagelijks Bestuur een verklaring uitgegeven. Ter informatie drukken we die verklaring van 25 november af.

Met het starten van plaatsing van Kruis- en Pershing II-raketten in Groot-Brittannië en BRD is een beangstigende escalatie in gang gezet en zijn nieuwe aanzetten gegeven tot verdere opvoering van de atoombewapeningsspiraal. Het failliet van het NAVO-dubbelbesluit is duidelijk.
Het trachten te komen tot vermindering van atoombewapening door plaatsing van nieuwe atoomwapens is onzinnig en levensgevaarlijk. Van meet af aan is dat tot uiting gekomen in het verzet van de vredesbeweging tegen het NAVO-besluit, dat alleen tot verdere verscherping kan leiden. Dat de besprekingen in Genève niks hebben opgeleverd, heeft ongetwijfeld ook te maken met het feit dat vredesbewegingen, parlementen en regeringen van kleine landen niet bij de besprekingen zijn betrokken.
Het plaatsingsbesluit in de BRD is voor de Sowjet-Unie aanleiding geweest om tegenmaatregelen aan te kondigen. Een dergelijke reactie biedt geen enkel uitzicht.

Zij zit gevangen binnen het automatisme van de bewapeningsspiraal die al aan beide zijden tot enorme overkill heeft geleid. In deze situatie vormt elk nieuw atoomwapen een nieuwe bedreiging en een vergroting van de onveiligheid.
Uitgaande van de groeiende omvang en diepgang van de vredesbewegingen, van de sterke en grote opposities tegen plaatsing van nieuwe atoomraketten en uitspraken van regeringen in West en Oost, is nu de eerste eis: Onmiddellijk ongedaan maken van de plaatsingsmaatregelen.
De CPN doet een beroep op alle vredeskrachten en politieke partijen in Oost en West om zich daarvoor nu in te zetten.
Uitgaande van de eisen van de massale vredesbewegingen dienen onderhandelingen plaats te vinden die vermindering van de atoombewapening ten doel hebben en gericht zijn op concrete stappen daartoe.
Elk land heeft daarbij een eigen verantwoordelijkheid om de doelstellingen van de groeiende, wereldomvattende vredesbeweging tot gelding te brengen. Het tegengaan van plaatsing van nieuwe atoomraketten in Nederland wordt in deze situatie van extra betekenis.
Een dergelijke concrete stap kan een keerpunt zijn in de heilloze ontwikkeling die nu op gang is gebracht en zal openingen bieden om de ontwikkeling terug te draaien.

program debat

prograd

Harry van den Berg

Besluitvorming over program moet gericht worden op hoofdlijnen

(Onderstaande tekst is gebaseerd op de inleiding van Harry van den Berg op de amendementenmarkt, die zaterdag 10 december j.l. plaats vond)

Afsluiting van de eerste fase van het programdebat

Met de amendementenmarkt start een nieuwe fase van het programdebat. Tegelijkertijd sluiten we ook een fase af. Twee maanden lang is het ontwerpprogram inzet geweest van meningsvorming in de partij: meningsvorming, die moeizaam op gang kwam (zeker in het begin was de opkomst op ledenvergaderingen matig) maar die wel intensief is geweest. Natuurlijk, het zou beter geweest zijn wanneer van het begin af aan een meer brede deelname aan het programdebat had plaats gevonden. Maar in dit opzicht kunnen we als partij natuurlijk niet over onze eigen schaduw springen. Iedereen weet immers dat er in het afgelopen jaar een bepaald soort partijcultuur ontstaan is, die gekenmerkt wordt door loopgravengevechten en stellingenoorlogen met alle negatieve gevolgen die dat heeft voor deelname van communisten aan het partijleven. Dat soort praktijken zijn natuurlijk niet één-tweedrie op te ruimen. Hoewel dat zeker één van de inzetten is van het programdebat.

Noodzaak van verzakelijking van het politieke debat

Het programdebat maakt het mogelijk om politieke meningsverschillen zakelijk uit te vechten. Het biedt de mogelijkheid om boven het platvloerse nivo van etikettenplakkerijen uit te komen. Die mogelijkheid moet door de verschillende stromingen in de partij benut worden.
Kritiek op elkaars (al of niet vermeende) achterliggende motieven zal plaats moeten maken voor wat men zèlf voorstaat: Welke uitgangspunten men voor communistische politiek kiest; welke doelstellingen nagestreefd moeten en kunnen worden; welke strategie men reëel acht in de huidige Nederlandse verhoudingen en in hoeverre deze strategie progressieve machtsvorming naderbij brengt.
Verschillende stromingen of tendenzen in de partij kunnen op deze manier laten zien wat ze konkreet te bieden hebben en wat ze werkelijk waard zijn. Reële zwaktes en tekortkomingen in eigen opvattingen kunnen in de meningenstrijd aan het licht komen.

Zo kàn pluriformiteit in de partij benut worden om de politiek van de partij verder te ontwikkelen en haar initiatief-nemende rol te versterken. Dat vereist wel een verzakelijking van het politieke debat. Het ontwerpprogram van het partijbestuur is mede daarop gericht.
De vraag, die zich voordoet is, of we er in de afgelopen maanden in geslaagd zin om met erkenning van om — met erkenning van de pluriformiteit en zonder tegenstellingen te verdoezelen — de partij te winnen voor een inhoudelijk, zakelijk programdebat. Die vraag is niet zo eenvoudig te beantwoorden, niet alleen omdat het aantal ingediende amendementen zo gigantisch is dat een totaal-overzicht nog niet te geven is, maar ook omdat in vele afdelingen en groepen het programdebat niet geleid heeft tot amendementen omdat men instemt met de positiekeuze, die in het ontwerpprogram geformuleerd is.

Centrale thema's in het debat

Toch is het van belang om op basis van de beschikbare informatie uit districten en een globale inventarisatie van de amendementen aan te geven welke algemene thema's een centrale rol hebben gespeeld in de eerste fase van het programdebat:
1) Identiteit van de partij
Het vraagstuk van de identiteit van de partij heeft een belangrijke rol gespeeld bij de algemene beoordeling van het ontwerpprogram: wat is de specifieke positie van onze partij in het politieke krachtenveld? Welke lessen trekken we uit onze eigen strijdervaringen èn uit historische ervaringen van strijdbewegingen elders? Hoe verwerken we onze tradities? Wat is er nucommunistisch aan de politiek die we voorstaan? Wat is onze verhouding met andere politieke stromingen?
Het zijn vragen die niet alleen betrekking hebben op de tekst van het ontwerpprogram maar ook — en wellicht in de eerste plaats — op de situatie waarin de partij verkeert. In dat opzicht gaat het in feite om een verdergaande vraag: Zijn we wel een partij of zijn we een door verdeeldheid verlamde vergaarbak van groepjes of kwasipartijtjes? Deze vraag moeten we onszelf nuchter stellen. Daarbij moeten we beseffen dat het bewerkstelligen van een politieke eenheid voorwaarde is, wanneer we als partij een reële bijdrage willen leveren aan bundeling van progressieve krachten. En daartoe is een suksesvol programdebat onontbeerlijk.
De zorg over de situatie in en de identiteit van de partij speelt een hoofdrol in de discussies over het program en komt ook tot uiting in amendementen vanuit diverse richtingen. Dat laatste moet met nadruk gesteld worden, omdat geen enkele stroming in de partij zich kan opwerpen als exclusieve hoedster van de communistische identiteit.
De zorg om de identiteit is ook produktief in het programdebat mits communisme niet wordt opgevat als een vast gegeven maar als iets wat zich ontwikkelt en ook moèt ontwikkelen. Dat laatste is in elk geval ook het vertrekpunt van het ontwerpprogram van het partijbestuur.

Wanneer gevraagd wordt wat er nu eigenlijk communistisch is aan dit program en of ook anderen dan communisten dit program zouden kunnen onderschrijven, dan is mijn stelling deze: Hoe beladen de term ,,communisme'' ook is, dit program is door en door communistisch a) in zijn doelstellingen en idealen (voor opheffing van klassentegenstellingen en tegen elke vorm van uitbuiting en onderdrukking), b) in zijn strategie (niet terugwijken voor maar wel rekening houden met de bestaande krachtsverhoudingen, kortom: revolutionair èn realistisch), en c) in de tradities waar het uit voortkomt en die het verwerkt (zowel de negatieve als de positieve tradities). Dat sluit niet uit dat ook anderen dan degenen die zich communist noemen dit program zouden kunnen onderschrijven. Wanneer dat zo is, des te beter! Een communistisch program is niet bedoeld als Chinese muur, die communisten tegen de boze buitenwereld moet beschermen. Het kan niet de bedoeling zijn om in de tachtiger jaren van de twintigste eeuw de oude scheidslijnen in de arbeidersbeweging zoals die in het begin van deze eeuw ontstaan zijn, nog eens duidelijk te markeren. Juist nu er mogelijkheden zijn om die verstarde scheidslijnen te overwinnen. Dat is immers al jarenlang de inzet van onze coalitiepolitiek.

2) Grondslag en uitgangspunten

De discussie over de uitgangspunten van het program spitst zich vooral toe op de plaats van het marxisme. Op dat punt zijn vele amendementen ingediend. De ervaring van de afgelopen maanden leert dat het ook een moeilijk debat is, waarbij het voor een deel om reële en voor een deel om schijntegenstellingen gaat. Dat heeft te maken met het feit dat de term ,,marxisme'' verschillend gebruikt wordt in de partij: marxisme als wetenschap, marxisme als levensbeschouwing of marxisme als geheel van revolutionaire tradities, doelstellingen en strijdervaringen.

Als het gaat om de posities van het marxisme is uiteraard ook de verhouding tussen marxisme en feminisme (als theoretische traditie) aan de orde.
Het is van groot belang dat dit debat over uitgangspunten van het programma in de komende periode verder gevoerd wordt om verwarringen en misverstanden zo veel mogelijk uit de weg te ruimen en klaarheid te scheppen over de vraag waar nu precies de reële meningsverschillen liggen.
Het ontwerpprogram gaat uit van de stelling dat communisten zich door verschillende levensbeschouwelijke en ethische bronnen laten inspireren en gebruik maken van verschillende wetenschappelijke inzichten. Daarom kan aan het marxisme als wetenschappelijke en/of levensbeschouwelijke traditie geen exclusieve positie worden toegekend. Feminisme is bijvoorbeeld meer dan een ,,correctie'' of ,,aanvulling'' op het marxisme. Het is een zelfstandige bron van inspiratie en informatie voor communisten. Marxisme wordt in dit program dus allerminst overboord gezet. Sterker nog: zonder de inzichten vanuit de marxistische wetenschapstradities was dit program niet geschreven.

3) Organisatieprincipes

De discussie over de organisatieprincipes van de partij heeft uiteraard niet alleen te maken met de tekst van het ontwerpprogram maar eigenlijk nog veel meer met de huidige situatie in de partij: De algemeen gevoelde behoefte aan een slagvaardige en democratische organisatie met duidelijke spelregels komt soms tot uiting in de neiging om het program op dit punt aanzienlijk verder te detailleren. Maar we moeten beseffen dat een lange termijnprogram uitsluitend hoofdlijnen kan vastleggen. Een verdere uitwerking in een huishoudelijk reglement moet op de in de loop van 1984 te houden organisatieconferentie plaats vinden.
Als het gaat om de hoofdlijnen en uitgangspunten dan is het mijn stellige overtuiging dat op het punt van de organisatieprincipes een grote concensus bereikt moet kunnen worden dwars door alle begrippenstrijd over democratisch centralisme heen. Maar dat vereist wel dat ook hier het debat verzakelijkt wordt.

4) Internationale politiek

De programdiscussie over uitgangspunten van internationale solidariteit en internationale politiek concentreren zich vooral op de verhouding met staatsdragende communistische partijen in Oost-Europa en op de beoordeling van de verschillende faktoren die ten grondslag liggen aan de bewapeningswedloop.
De meningsverschillen daarover zijn vrij helder. In feite gaat het om de voortzetting (en helaas soms ook: herhaling) van het debat dat met name naar aanleiding van de militaire coup in Polen van twee jaar geleden begon en ook bij het vorige congres een belangrijke rol heeft gespeeld. Het lijkt me daarom niet nodig om verschillende standpunten hierover nog eens samen te vatten. Veel belangrijker is het om aandacht te besteden aan de achtergronden van deze meningsverschillen: Internationale solidariteit was en is voor alle communisten een belangrijke oriëntatie voor het eigen optreden èn een enorme bron van inspiratie. En alle communisten, van welke generatie dan ook, hebben te maken met het probleem dat verwachtingen die zij hadden over revolutionaire ontwikkelingen elders lang niet altijd overeenkwamen met feitelijke ontwikkelingen. De verwerking daarvan is politiek en met name politiek-emotioneel niet eenvoudig. Dàt zou in elk geval erkend moeten worden in het debat over internationale politiek en over nieuwe vormen van internationalisme.

5) Verhouding klassenstrijd-seksenstrijd

De discussie over de verhouding tussen klassentegenstellingen en andere maatschappelijke tegenstellingen wordt vooral gevoerd aan de hand van de relatie tussen klassenstrijd en seksenstrijd. In feite gaat het hier om een complex vraagstuk waarbij verschillende vragen aan de orde zijn, vragen die ook wel eens door elkaar gehaald worden:

a. In de eerste plaats is er het vraagstuk van de verhouding tussen klassentegenstellingen en seksentegenstellingen? Zijn seksentegenstellingen direct of indirect te herleiden tot klassentegenstellingen? Of zijn seksegenstellingen volledig autonoom? Of zijn deze tegenstegen relatief zelfstandig t.o.v kaar? Het ontwerpprogram van het laatste uit: de verschlende maatschappelijke tegestellingen zijn niet tot elkaar herleiden maar ze zijn wel elkaar verweven.
b. In de tweede plaats is er het vraagstuk van de hiërarchie strijdterreinen (of beter: stri bewegingen). Is strijd tegen senonderdrukking belangrij dan strijd tegen andere vorn van onderdrukking? Of is e dergelijke hiërarchie politie vaarlijk of — en dat is de po van het ontwerpprogram — principieel verwerpelijk?
c. Een derde vraagstuk betreft relatieve gewicht van klassekrachten en andere sociale krachten bij maatschappelij veranderingen. Wat is de po van de verschillende beweg in het geheel van krachtsver dingen? De stelling van het werpprogram is dat de loona hankelijke klassen door hun sitie in deze maatschappij e essentiële rol vervult bij maa schappijverandering.
d. Tenslotte is er het vraagstuk de mogelijkheden voor bepa bewegingen om een initiatie mende en vooruitdrijvende vervullen. Is dat per definiti arbeidersbeweging of is dat woon afhankelijk van de om standigheden en kan die rol als in het ontwerpprogram w aangenomen) door verschill bewegingen worden vervuld

Het zijn deze vraagstukken, die naast de analyse van de verschi de maatschappelijke tegenstelli — waarover ook meningsversch bestaan — ten grondslag liggen amendementen op met name ho stuk III.

6) Sociaal-economische litiek

Er is op het terrein van sociaal-economische politiek vanuit zee verschillende invalshoeken ged cussieerd en gewerkt aan amend menten, die soms het karakter h ben van deelprogramma's die w schijnlijk beter op aparte confer ties aan de orde kunnen komen. Maar ook op hoofdpunten word er verschillende aksenten gelegd Dat geldt met name voor het vra stuk van arbeidstijdverkorting, komenspolitiek en de daarmee s hangende sociale zekerheidspol tiek. Uit de discussies en amend menten over de verschillende th ma's die daarbij aan de orde zij blijkt, dat het niet altijd eenvou is om lange termijnpolitiek te on derscheiden van korte termijnpo tiek.

7) Verhouding democratie en socialisme

De stelling, dat het socialisme de mocratisch zal zijn of niet zal zijn vormt één van de fundamentele thema's van het ontwerpprogram Hoewel in de programdiscussies ze stellingname uitdrukkelijk on dersteund wordt, zijn er ook div voorstellen waarin democratie slechts als fase naar of als middel voor het socialisme gezien wordt waarin de noodzaak van beperki van democratische rechten voor

ndebat

program debat

positie in het socialisme gesteld
rdt. Deze voorstellen introduce-
kortom de dictatuur van het
letariaat als onontbeerlijk be-
nddeel van de te volgen strategie,
staan daarmee haaks op de in het
werpprogram geformuleerde de-
cratische weg naar het socialis-

Coalitiepolitiek

t spreekt vanzelf dat de hiervoor
noemde kwesties ook tot uiting
men bij discussies over coalitie-
itiek: De verhouding partij-
k)beweging, de voorhoederol en
vraag of coalitiepolitiek een
estie van taktiek is of van meer
ncipiële strategische betekenis is.
n of meer los daarvan speelt de
ag naar de organisatorische vorm
arin coalitiepolitiek gestalte moet
gen. Is organisatorische fusie
arvoor onontbeerlijk (bijvoor-
eld met PPR en PSP) of zijn
dere vormen wellicht effektiever
moet de kwestie van organisatori-
e vormen niet in een lange-
mijnprogramma vastgelegd wor-
n?

dit overzicht moge blijken dat
cussie over het ontwerp i.h.a. wel
de hoofdlijnen geconcentreerd
eft. Het blijkt ook dat er op een
ntal van deze hoofdlijnen me-
gsverschillen in de partij zijn.
t is niet toevallig, dat juist in het
ste hoofdstuk de meeste amen-
menten zijn ingediend (bijna een/
de). Aan de andere kant is het
k in zekere zin een wanverhou-
g.
algemene uitgangspunten wor-
uitgewerkt in de volgende
fdstukken. Uit de grote aan-
cht voor hoofdstuk I zou ook de
clusie getrokken kunnen worden
meningsverschillen over de te
gen koers toch weer hoofdzake-
uitgevochten dreigen te worden
algemene formules en begrip-
n.
t zou het programdebat niet ten
de komen en het staat in elk
al haaks op de verzakelijking die
dig is om het programdebat tot
goed einde te brengen.
t andere woorden: de komende
zal zeker benut moeten worden
dat alsnog zo goed mogelijk te
verkstelligen.

n nieuwe fase van het ogramdebat

armee belanden we bij de vraag
ons de komende tijd te doen
at... De eerste fase van het pro-
mdebat is door de partij benut.
t resultaat is o.a. zo'n 3500
endementen.
komende tijd staan we voor de
k om dat zodanig te verwerken,
democratische meningsvorming
besluitvorming door het congres
garandeerd kan worden. Daar-
or moeten voorwaarden gescha-
worden door het partijbestuur
met actieve medewerking van de
e partij. Want, eerlijk gezegd,
staan voor een bijna onmogelij-
taak.
0 amendementen: 980-
fdstuk I, 620-hoofdstuk II, 464
r hoofdstuk III, 417 voor hoofd-
k IV, 308 voor hoofdstuk V, 216
r hoofdstuk VI, 85 voor hoofd-
k VII, 148 voor hoofdstuk VIII
plm. 15 algemene voorstellen,
n 30 resoluties en nog eens ruim
procedurevoorstellen.
k al zijn we er heilig van over-
gd dat communisten tienmaal zo-
veel kunnen als anderen, het lijkt nogal riskant om het congres in februari met een agenda voor 10 congressen te belasten. Het aantal amendementen waar een congres reëel over kan besluiten moet drastisch teruggebracht worden. Democratische besluitvorming is alleen mogelijk wanneer afgevaardigden overzicht hebben over de zaken, die ter besluitvorming worden voorgelegd. Communisten zijn gewone stervelingen die deel willen nemen aan discussies over hoofdlijnen of in elk geval als afgevaardigde de voors en tegens van bepaalde amendementen duidelijk wil kunnen afwegen.
Dat kan alleen als we het aantal, niet met een klein beetje, maar met een factor 10 terugbrengen: 350 amendementen, die betrekking hebben op hoofdpunten van het program zijn voor een congresafvaardiging te overzien.
Is een dergelijk streven te realiseren?
Er zijn wel redenen. In de eerste plaats is er in de gehanteerde procedure vrijwel geen enkele zeef geweest bij het indienen van amendementen. Elk partijlid kon feitelijk, als individueel, amendementen indienen. En sommige partijleden hebben daar ook zeer intensief gebruik van gemaakt.
Dat leidt uiteraard tot een groot aantal verdubbelingen of tot een grote verzameling variaties op één thema of koers; variaties die slechts weinig van elkaar afwijken.
De amendementenmarkt is de start van een proces van reductie. In de tweede plaats kan het aantal amendementen wat ter discussie en besluitvorming aan het congres kan worden voorgelegd ook nog om een andere reden teruggebracht worden.

Er is namelijk duidelijk sprake van verschillende typen amendementen.

a) Amendementen die wat betreft hoofdlijnen van het program een andere richting inslaan dan het onderwerp of tenminste een ander accent leggen.
b) Amendementen die uitgaande van de hoofdlijnen de huidige tekst verder uitwerken, aanvullen en soms detailleren in de richting van deelprogramma's voor bepaalde onderwerpen.
c) Amendementen die uitgaande van de hoofdlijnen de huidige tekst verbeteren en verduidelijken of efficiënter (bijvoorbeeld korter) maken.

Vanuit de districten is in de congrescommissie naar voren gebracht dat het congres zich vooral op het eerste type amendementen zou moeten concentreren en dat het Partijbestuur bij de pre-advisering rekening dient te houden met dit onderscheid.
Het zou, denk ik, een winstpunt zijn, wanneer het laatste type amendementen inderdaad door het congres gedelegeerd wordt en dat detailleringsvoorstellen door betrokkenen zouden worden ingetrokken.
Anders gezegd: er moet een vorm gevonden worden waardoor voorkomen wordt dat het congres overspoeld wordt door B- en C-amendementen.

Naar een congres dat in staat is te besluiten

Het partijbestuur zal zich op korte termijn moeten beraden over procedures die garanderen dat het congres in februari tot besluiten kan komen en dat er een program wordt vastgesteld.
Daarnaast zal de hele partij moeten werken aan samenvoeging van amendementen. Hoe brengen we deze reductie tot stand?
In elk geval is het partijbestuur niet van plan om de procedure van het vorige congres te herhalen en zelf samenvoegingen te construeren.
Deze reductie hangt dus in grote mate af van de medewerking van partijleden en afdelingen. Wij hebben niet de illusie dat een amendementenmarkt van een dag een groot deel van de broodnodige reductie tot stand zal brengen. Het is noodzakelijk dat indieners(sters) zelf aan de bak gaan om zoveel mogelijk gelijkgerichte amendementen te bundelen in één effectief amendement. En dat indieners(sters) zich zelf ook afvragen of handhaving van het amendement een bijdrage levert aan de noodzakelijke concentratie van het congres op de hoofdlijnen van het program. Want uiteindelijk gaat het daar om: Het congres in februari moet de hoofdlijnen van een lange termijn program vaststellen die ons als Communistische partij in staat stelt om een initiatiefnemende rol te spelen, gericht op het doorbreken van verdeeldheid en fragmentatie van progressieve krachten en die de democratische machtsvorming bevordert.

Vrouwenconferentie over ontwerp: nog niet feministisch en anti-kapitalistisch genoeg!

Eind oktober vond een CPN-Vrouwenconferentie plaats over het ontwerp-partijprogram, waar zo'n 100 vrouwen aan deelnamen. Op die conferentie zijn ideeën en voorstellen bepraat, die zouden moeten leiden tot persoonlijke amendementen in ledenvergaderingen. Met de redactie van de ledenkrant werd de afspraak gemaakt dat in december een overzicht gemaakt zou worden van amendementen en motiveringen die naar aanleiding van de Vrouwenconferentie zouden worden ingediend. Vandaar dit artikel.

Op de Vrouwenconferentie was er zeker veel waardering voor het ontwerp, met name voor de erin gemaakte keuze voor een brede opvatting over socialisme en de poging om de verschillende strijdgebieden niet onder of boven elkaar te stellen. Maar toch heerste vrij algemeen de mening dat de vrouwen er bekaaid af waren gekomen. Op een aantal wezenlijke punten zou de feministische en anti-kapitalistische strijd van vrouwen onvoldoende tot zijn recht komen: zo komt in de opsomming van positieve tradities van de CPN (I.2) de bijzondere bijdrage van vrouwen niet aan de orde, komt de feministische theorievorming niet aan bod bij de inspiratiebronnen (I.11), is de bijzondere rol van vrouwen in de produktie en reproduktie niet aan de orde in de passage over de samenstelling van de arbeidersklasse (III.6) en is de feministische inzet in de sociaaleconomische politiek te zwak (IV 8,9; V4-8).
Het ging daarom de amenderingen niet slechts om verbeteringen van de ideologische passages over de verhouding tussen feminisme en socialisme (III.2,9), maar het ging de vrouwen om méér. Het ging vooral ook om de eis aan de CPN om op het komende congres de politieke conclusies te trekken uit de ideologische omarming van het feminisme van de afgelopen jaren.
Hieronder volgt een beeld van de inzet van veel feministische vrouwen voor het buitengewone congres. Waar wordt geciteerd gebeurt dit uit ingediende amendementen en worden aanhalingstekens gebruikt.

1. Feminisme! (I.11,12).

Een eerste punt van de conferentie was het voorstel om het begrip ,,vrouwenbevrijding", dat sinds een paar jaar in de CPN gemeengoed is geworden, overal in het ontwerp te vervangen door ,,feminisme". Daarmee zou beter tot uitdrukking gebracht worden dat het hier gaat om een beweging met een eigen ideologie en strategie. Verder zou beter tot zijn recht komen dat het niet slechts gaat om een strijd van vrouwen, maar om véél meer. Tenslotte speelt het taalkundige argument dat het begrip ,,feminisme" gemakkelijker gebruikt kan worden dan ,,vrouwenbevrijding" met zoals de vervoegbare term ,,socialisme" (socialistisch, socialiseren, enz.) handiger werkt dan ,,arbeidsbevrijding".
Op het gebied van de inspiratiebronnen werd voorgesteld om een passage op te nemen die tot uitdrukking brengt dat de CPN theorievorming waardeert en toepast die door inzichten en ideeën van de feministische beweging tot stand zijn gekomen.
Wat de organisatie van de partij betreft werd vooral het democratische karakter benadrukt. Hierbij werd geconstateerd dat vrouwen er alle belang bij hadden op te komen voor een goed discussieklimaat, waarin de inbreng van vrouwen tot zijn recht kan komen. Een concreet amendement (na r. 242) spreekt over ,,het afbouwen en voorkomen van machtsconcentraties door meer collectief te werken en door meningsvorming in zogenaamde functionele groepen in afdelingen en districten rond strijdterreinen."

2. Arbeidersklasse: waar zijn de vrouwen? (III.6)

In het ontwerp wordt de term ,,arbeidersklasse in de breedste zin" gebruikt. Het zou dan voor de hand liggen aandacht te besteden aan de bijzondere positie van vrouwen binnen die arbeidersklasse. Dat gebeurt niet.
Vandaar veel amendementen op dit punt, die voorstellen om inderdaad aan te sluiten bij de brede opvatting van arbeidersklasse en dan ook overal de term ,,loonafhankelijken" te wijzigen. Ook om ,,duidelijker te maken dat het niet alleen om loonarbeid(st)ers gaat en dat klassenstrijd niet alleen loonstrijd is. Uitkeringsgerechtigden en mensen zonder lonen — met name vrouwen — behoren tot de arbeidersklasse en staan in een bepaalde relatie tot de tegenstelling kapitaal - arbeid."
De speciale positie van (huis)-vrouwen binnen de arbeidersklasse wordt nader uitgewerkt, bijvoorbeeld:
,,Er is een groep van mensen, meestal huisvrouwen, die geen of zeer weinig inkomen hebben, maar financieel afhankelijk zijn van een kostwinner. Zij verrichten onbetaalde arbeid die nodig is voor de reproductie van de arbeidskracht. Degenen, die deze repoductieve arbeid verrichten, hebben een vierledige functie:
— het verrichten van huishoudelijke arbeid, ook voor anderen
— het verzorgen van de bestaande en nieuwe generatie kostwinners
— het bufferen van kapitalistische crisis door zuiniger in te kopen en meer zelf te doen
— het vormen van een arbeid(st)erreserveleger in tijden van economische opleving."
Op deze wijze wordt het vraagstuk van de herverdeling van de seksegebonden betaalde en onbetaalde arbeid (IV) in een theoretisch kader geplaatst.

3. Recht op betaalde zinvolle arbeid, a.t.v. en herverdeling van arbeid (IV, 2-9).

Op de conferentie was veel kritiek op de vage en verbrokkelde wijze waarop de uitgangspunten voor een socialistische arbeidspolitiek in het programma zouden staan. Er staan zeker passages over het doorbreken van de kapitalistische en patriarchale arbeids- en machtsverhoudingen en over het afschaffen van discriminerende vormen van arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen. Maar

vervolg pag 8

een concreet over de grenzen van het kapitalisme en patriarchaat héénwijzend uitgangspunt zoals ,,een drastische arbeidstijdverkorting, gekoppeld aan een algehele herverdeling van inkomens en werk alsmede aan het realiseren van een zelfstandig inkomen voor elk individu" ontbreekt (in IV. 2,3). Daardoor zijn de stellingnames teveel op korte-termijn-politiek en op verdediging van het bestaande gericht en te weinig verbonden met een principieel nieuwe socialistische oriëntatie. Vandaar de voorstellen om de paragrafen IV 5-9 aanvullend samen te vatten als ,,Economische zelfstandigheid voor een ieder" in plaats van het huidige ,,Verdediging en verbetering van de directe arbeids- en levensomstandigheden."

De amenderingen van de vrouwen spitsen zich toe op de onderdelen over ,,Arbeidstijdverkorting" en ,,Inkomenspolitiek" (IV.8,9). Er is veel instemming met het uitgangspunt dat er voor ieder, en met name voor vrouwen en jongeren, zinvol en betaald werk moet komen. Maar dat kan alléén als er voor miljoenen onbetaald werkenden en werkzoekenden betaald werk wordt geschapen door herbezetting van arbeidstijd die vrijkomt door een drastische arbeidstijdverkorting tot bijvoorbeeld 25 uur.
Vandaar dat vraagstukken zoals het recht op betaalde arbeid (werkgelegenheidspolitiek), drastische arbeidstijdverkorting tot 25 uur en individualisering van de inkomens in een socialistische economische politiek onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, volgens de vrouwen.
Die samenhangende visie wordt in het ontwerp gemist, al zijn alle afzonderlijke elementen wel aanwezig. Natuurlijk speelt er de keiharde strijd van dit moment om elke millimeter betaald werk en elke seconde arbeidstijdverkorting. En natuurlijk moet worden opgetreden tegen de inleverideologie en voor loonstrijd met een zo maximaal mogelijk resultaat.
Maar als socialistisch perspectief is het duidelijk dat het witmaken van de onbetaalde verzorgende arbeid van nú en het maken van miljoenen nieuwe arbeidsplaatsen gepaard moet gaan met individualisering van inkomens en dus ook met een herverdeling van inkomens tussen mannen en vrouwen. Dat heeft niets te maken met sociaaldemocratische verhalen over het verdelen van de vaststaande of kleiner wordende koek. Want de inzet van de weg naar een socialistisch Nederland zal zijn dat de koek voor de arbeidersklasse groter wordt. Maar de portie voor ieder persoonlijk bij het realiseren van betaald werk voor een ieder en bij herverdeling van inkomens zal kleiner zijn dan die van de huidige kostwinner, die voor 2 probeert te verdienen.

Dit betekent dat de individuele koopkracht per hoofd van de bevolking behouden wordt of zal kunnen stijgen, omdat de vroeger onbetaald verrichte arbeid (van de vrouw) wordt betaald en de vroegere kostwinner ophoudt voor 2 te verdienen (de kwestie van kinderen voor het gemak even buiten beschouwing gelaten).

De vrouwen wijzen in zeer veel amendementen daarom allereerst op de principiële betekenis van arbeidstijdverkorting binnen een socialistische toekomstvisie (veelzijdige ontplooiing mede door verminderde arbeidsbelasting, herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid), maar trekken noodzakelijke inkomenspolitieke conclusies:

,,Drastische arbeidstijdverkorting, die een al even drastische vergroting van de werkgelegenheid tot gevolg zal moeten hebben door herbezetting van de vrijgemaakte arbeidstijd, vereist echter tevens een ingrijpende inkomensherverdeling.
Daarbij is uitgangspunt de individualisering van inkomens, dat wil zeggen dat iedere man of vrouw het recht heeft op een inkomen dat een zelfstandig leven mogelijk maakt."
Deze doorbreking van de bestaande seksegebonden verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid is ook een voorwaarde om de traditionele patriarchale machts- en afhankelijkheidspatronen binnen samenlevingsvormen te doorbreken. In amendementen komt verder naar voren dat — soms gedetailleerd uitgewerkte — dwingende wettelijke maatregelen nodig zijn om dit proces te begeleiden en financieel mogelijk te maken.
De vrouwen waren unaniem van oordeel dat het in een langetermijn-program koppelen van de eis van drastische arbeidstijdverkorting aan de eis ,,met behoud van loon" neer zou komen op het op de lange baan schuiven van deze urgente vrouwe- en klasse-eisen. De verbinding met de eis ,,met behoud van individuele koopkracht" wordt voorgesteld.

4. Verdere inkomenspolitiek; recht op zelfstandig inkomen.

Het ging de vrouwen op de conferentie bij dit onderwerp om een socialistische inkomenspolitiek, die een vergaande beknotting van de hogere inkomens (b.v. een maximumloon van 2 x modaal) paart aan het streven naar volledige individualisering, afschaffing van het kostwinnersbeginsel en het verhogen van de laagste uitkeringen.

Daarbij was er veel kritiek op het feit dat het program twee verschillende inkomenspolitieke paragrafen lijkt te hebben: één voor betaald werk (IV.9) en één voor de uitkeringsgerechtigden (V.5). Ook hier spelen overwegingen van korte en lange termijn weer een rol, die geen duidelijkheid scheppen in wat de CPN als perspectief aangeeft. Er zijn dus veel voorstellen gedaan die neerkomen op een samengaan van beide paragrafen (in IV.9). De lange termijn-doelstellingen (zie ontwerp r. 1757-61 en r. 2139-43) zijn geformuleerd in bijvoorbeeld ,,de CPN stelt zich ten doel middels inkomenspolitiek het recht van een ieder op een zelfstandig en volwaardig inkomen te realiseren. Hierbij gaat het om een inkomen verkregen uit betaalde arbeid of via de sociale verzekeringen…". Daarmee zouden dan doelstellingen zoals ,,het recht op een zelfstandig inkomen voor allen die onvrijwillig buiten het betaalde arbeidsproces staan" komen te vervallen. Vrouwen bespeurden in deze en andere passages een poging om toch weer via de achterdeur de norm van betaalde arbeid in het overheersend kapitalistisch productieproces en het erbij behorende arbeidsethos binnen te smokkelen. Amendementen gaan op deze vraagstukken in.

5. Patriarchaat voldoende verklaring? (III. 2,9).

In het ontwerp wordt in het algemeen als verklaringsgrond voor het bestaan van sexetegenstellingen het begrip ,,patriarchaat" gebruikt. In de gedeelten die nader op de sexetegenstellingen en de wisselwerking met andere tegenstellingen ingaan, wordt ook gesproken over ,,het systeem van heterosexualiteit". De kritiek van vrouwen hierop was dat de verbinding tussen beide begrippen erg onduidelijk bleef.
Als een betere benadering werd het begrip ,,sexe-geslacht-systeem" naar voren gebracht, dat wil zeggen ,,het systeem dat mannen en vrouwen onderscheiden posities toewijst in arbeid en sexualiteit" en ,,dat de manier bepaalt waarop maatschappelijk de verhoudingen tussen de sexen geregeld zijn en van biologische sexen maatschappelijke geslachten worden gemaakt".
Het gebruik van dit begrip zou verhelderend werken op het verband tussen patriarchaat en het systeem van heterosexualiteit en het zou het mogelijk maken om méer over mannen naar voren te brengen dan alleen dat zij overheersen en onderdrukken.
Een bezwaar van een deel van de vrouwen was dan ook dat juist door hantering van dit begrip de historische schets van het ontstaan van patriarchale onderdrukkingsverhoudingen op de achtergrond zou kunnen raken.
Geen overeenstemming op dit punt. Overeenstemming was er wel over veel belangrijke concrete punten zoals het voorstel om bij de uitgangspunten van de feministische politiek van de CPN over het ouderschap zeker een uitspraak te doen: ,,loskoppeling van het biologische en sociale moederschap: dit ontslaat vrouwen van de belemmering van de feitelijke alleenverantwoordelijkheid voor kinderen en hun verzorging. Voor kinderen ontstaat hiermee dé mogelijkheid relaties met meerdere volwassenen aan te gaan" (na r. 1394 als nieuw uitgangspunt).

6. Strijd voor homobevrijding (VIII. 9).

Op de conferentie kwam naar voren dat de CPN moet erkennen dat de feministische bweging en de flikkeren pottenbeweging nieuwe inzichten hebben ontwikkeld inzake de man-vrouwverhoudingen en het systeem van heterosexualiteit. De CPN zou zich ten doel moeten stellen om deze inzichten te verwerken en uit te dragen, zowel in bondgenootschappen met anderen als binnen de eigen organisatie. Als organisatie van mannen en vrouwen zou de CPN sexistische en homovijandige praktijken moeten bestrijden; ook in de eigen gelederen.
De tekst in het hoofdstuk over coalitiepolitiek werd te licht bevonden. De strijd voor homobevrijding zou daar te beperkt opgevat worden, namelijk als belangenstrijd van een bepaalde groep mannen en vrouwen tegen discriminatie. Daarmee zou ontkend worden dat de beweging van potten en flikkers ook een belangrijke kracht vormt tegen het heterosexuele systeem waardoor er verbindingen liggen met bijvoorbeeld de feministische beweging. Dit leidde tot amendementen zoals:
,,De CPN neemt actief deel aan de beweging van potten en flikkers. Daarbij gaat het zowel om actieve bestrijding van onderdrukking en discriminatie op basis van sexuele voorkeur of gewoonte als om de verbinding van deze belangenstrijd met de bredere politieke strijd tegen het heterosexuele systeem". (vervangend voor het huidige VIII. 9). Andere vrouwen kwamen met voorstellen tot samenvoeging van VIII. 7 en VIII. 9.

Tenslotte: dit verslag van de Vrouwenconferentie is intussen gepasseerd door de zeer vele persoonlijke amenderingen die er mede het resultaat van waren. Dit overzicht maakt duidelijk dat het om zeer wezenlijke zaken ging, die ons congres vooral op sociaal-economisch gebied voor een reeks beleidsbeslissingen plaatsen.

Leo Molenaar

Verslag van de studiedag rond arbeidstijdverkorting

Op 5 november jl. vond een studiedag plaats rond de brochure ,,En nieuw front voor arbeidstijdverkorting''. Deze brochure, opgesteld door een werkgroep van het partijbestuur, heeft aanzetten tot een stelsel van politieke maatregelen die genomen zouden moeten worden om arbeidstijdverkorting op progressieve voorwaarden dichterbij te brengen.
Een dertigtal mensen diskussieerde over de voorstellen die in de brochure worden gedaan en die in het kort hierop neerkomen:

oorwaarde scheppend beleid,
t vrouwen ook werkelijk kun-
kiezen voor een betaalde baan
ches enzo);
overheid moet in haar eigen
soneelsbeleid het voorbeeld ge-
, dat geldt ook voor semi-
rheidsbedrijven;
rbeidstijdverkorting moet een
de kriteria worden, waar de
rijven aan moeten voldoen, wil-
e in aanmerking komen voor
nverlening, hetzelfde geldt voor
gunnen van overheidsopdrach-

r moet kontrole komen op de
enaamde ,,herbezetting'' van ar-
splaatsen door vrouwen; hier-
r moet een ,,ambtelijke'' kom-
ie komen (vergelijk de wet ge-
behandeling mannen en vrou-
);
lastenverdeling in het bedrijfs-
n moet anders. Kapitaalsinten-
bedrijven moeten zwaarder
st worden dan arbeidsintensieve
rijven. Tegelijkertijd moet er-
gezorgd worden dat werkne-
s die korter werken niet de
nielast dragen die het gevolg is
de slechte verdeling van het
alde werk. Het is mogelijk om
niegelden terug te ploegen naar
erknemers die korter werken.
egering moet deze methode
hanteren, op die manier kan
or gezorgd worden dat de
pkracht bij arbeidstijdverkor-
op peil blijft.;
peciale maatregelen zijn nodig
aanzien van het minimumloon:
el het bruto- als het netto-
au mag niet omlaag;
maximale arbeidsduur moet
ijziging van de arbeidswetge-
omlaag gebracht worden;
rbeidstijdverkorting kan niet
den opgelegd aan deeltijdwer-

et algemeen werd tijdens de
iedag vastgesteld dat de ATV-
in een impasse dreigt te gera-
en dat het nodig is met een
re benadering te komen dan
n via CAO-onderhandelingen.
oeten politieke maatregelen
en, niet om de vakbeweging uit
hakelen maar om haar evenals
re bewegingen met betrekking
rbeidstijdverkorting een brede-
achtsbasis te verschaffen, zoals
orbeeld de ARBO-wet bedoelt
oen.
richting waarin de voorstellen
de werkgroep gaan werd onder-
even. Om de mensen die aktief
aan de basis er echter enthou-
voor te krijgen, dienen ze nog
keuriger en liefst zo volledig
elijk te worden uitgewerkt.
asis daarvan kunnen bondge-
schappen gesloten worden met
sen in progressieve groepen en
egingen.
ens de studiedag werd flink meegedacht om de voorstellen te vervolmaken.
Hieronder volgen de voornaamste aanvullingen die in de diskussie werden aangedragen:

— Er zijn ook maatregelen nodig om de macht van de werknemers in de arbeidsorganisaties te vergroten om te voorkomen dat de effekten van arbeidstijdverkorting verloren gaan door flexibilisering en automatisering van de arbeidsorganisatie. De positie van ondernemingsraden dient versterkt te worden.

— Er moet een maximum worden gesteld aan overwerk; dat levert veel arbeidsplaatsen op.

— Groepen die nu buiten de bedrijven en de CAO-strijd staan (vrouwen, jongeren, uitkeringsgerechtigden) moeten via wettelijke maatregelen ook invloed en controle krijgen op de invoering van ATV, bijvoorbeeld in de vorm van bedrijfs- en sektorraden.

— Het financieringsvraagstuk van ATV moet verder uitgewerkt worden. Er liggen voorstellen voor een ATV-fonds en voor het terugploegen van sociale premies.

— In de diskussies over ATV moet deze breed gemotiveerd blijven worden. Een belangrijk doel van de CPN bij ATV is het uitbreiden van de vrije tijd. In dit verband mag het arbeidsethos best meer ter diskussie komen dan nu het geval is.

— In de voorstellen moet een koppeling gemaakt worden naar de diskussie rond het basisinkomen en naar hoe de CPN wil inspelen op de te verwachten ontwikkelingen in het kapitalisme.

— Er moet een uitspraak komen over de bedrijfstijd en de werktijden bij arbeidstijdverkorting.

Over de voortgang met betrekking tot de voorstellen is afgesproken dat de werkgroep doorgaat met de uitwerking en voor ondersteuning en commentaar partijgenoten, mogelijke bondgenoten en deskundigen gaat benaderen.

Op landelijk en parlementair niveau moet nadere bekendheid aan deze voorstellen gegeven worden.
Tevens moeten we proberen binnen links van onderaf bondgenootschappen op te bouwen om voor de voorgestane wetgeving een machtsbasis te scheppen.
Als die basis groot genoeg is kan de CPN met een initiatiefwetsontwerp komen.

De Werkgroep ArbeidsTijd-Verkorting.

De stand van zaken rond het partij-archief — Over de uitvoering van een besluit van het 28ste congres

November 1982 besloot het 28ste congres van de CPN om het nieuwe partijbestuur de opdracht te geven een archiefcommissie in te stellen. Deze commissie zou zich moeten gaan bezighouden met ordening en verwerving van archiefmateriaal en tevens regels moeten ontwerpen voor openbaarheid en toegankelijkheid van het partij-archief. Aan de uitvoering van dit besluit wordt sindsdien gestaag doorgewerkt. Toch is de afronding van deze werkzaamheden nog niet direct in zicht. Daarom leek het een goed idee om tussentijds enige informatie te geven over de stand van zaken.

De voorgeschiedenis

Rond de viering van haar zestigjarig bestaan in het najaar van 1978 gaf de CPN blijk van een nieuwe benadering van haar eigen geschiedenis. Uitdrukking van deze nieuwe benadering vormde ondermeer de oprichting van de IPSO-geschiedenisgroep. De activiteiten van deze werkgroep bij het wetenschappelijk bureau van onze partij betekenden een breuk met in het verleden gangbare praktijken, waarbij geschiedschrijving plaats vond onder de directe verantwoordelijkheid van partij-organen. De nieuwe benadering hield ook in, dat gestreefd zou worden naar een zo groot mogelijke toegankelijkheid en openbaarheid van het historisch materiaal, dat in het bezit van de partij was. In het kader van dit streven besloot het partijbestuur in het voorjaar van 1979 tot ordening van het partijarchief. Totdat de ordening zou zijn voltooid, zou het archief voor historisch onderzoek gesloten blijven. Joop IJisberg werd voor de uitvoering van dit besluit verantwoordelijk gesteld en werkte daar in de hieropvolgende periode aan —voorzover zijn andere werkzaamheden hem dit toestonden.

De IPSO-geschiedenisgroep vond het met de openstelling van het partij-archief lang niet snel genoeg gaan. Het is duidelijk, dat deze groep aan de toegankelijkheid van het archief op zo kort mogelijke termijn grote waarde hechtte. Voor het schrijven van de geschiedenis van het Nederlandse communisme is de beschikbaarheid van archiefmateriaal immers van wezenlijke betekenis. Openstelling van het partij-archief voor historisch onderzoek werd en wordt door de IPSO-geschiedenisgroep dan ook beschouwd als een onmisbare voorwaarde om haar taak naar behoren te kunnen vervullen. Van deze zijde werd dan ook regelmatig aangedrongen op een grotere voortvarendheid bij de ordening en openstelling van het archief. Tevens bood men aan om de nodige medewerking te verlenen bij de ordening.

Het congresbesluit

De zaak kwam, aan de vooravond van het 28ste congres, in een stroomversnelling na een brief van de coördinatoren van de IPSO-geschiedenisgroep aan de leden van het partijbestuur. De beschrijvingsbrief voor het congres bevatte een passage over het partij-archief, die door het congres letterlijk werd overgenomen. Het nieuwe partijbestuur kreeg de opdracht een archiefcommissie in te stellen. De taakstelling van deze commissie zou enerzijds de (voltooiing van de) ordening van het archief, anderzijds het ontwerpen van een regeling voor de openstelling van het archief moeten omvatten. Rond de jaarwisseling werd een commissie in het leven geroepen om een en ander voor te bereiden, met als leden: Joop IJisberg, Jaap Wolff, Annie van Ommeren, Barbara Henkes, Susan Legêne en schrijver dezes. De laatste drie zijn tevens coördinatoren van de IPSO-geschiedenisgroep.

De werkzaamheden van de archiefcommissie

In eerste instantie richtte de commissie haar activiteiten op het opstellen van een regeling voor de openstelling van het partij-archief. Hiervoor werd bij een aantal archiefhoudende instanties informatie ingewonnen. Ook werd het advies van enkele bij het archiefwezen werkzame partijgenoten gevraagd. Deze informatieronde had ondermeer betrekking op de manier, waarop in verschillende regelingen werd voorzien in de bescherming van gegevens van persoonlijke aard: een centraal probleem bij de openstelling van een archief, van welke aard dan ook. Op basis van de ingewonnen informatie en adviezen en van eigen beraadslagingen heeft de commissie vervolgens een concept-reglement opgesteld: een ontwerp, dat voorziet in optimale toegankelijkheid van het archief voor historisch onderzoek enerzijds, in zo adekwaat mogelijke bescherming van gegevens van vertrouwelijke aard anderzijds.
Toen dit deel van de taak van de commissie voorlopig was afgerond, werd besloten te gaan werken aan de voltooiing van de inventarisatie en ordening van het archiefmateriaal.Een niet onaanzienlijk deel van het werk bleek overigens in de voorafgaande jaren reeds gedaan te zijn door Joop IJisberg: de bescheiden van partijcongressen en zittingen van het partijbestuur, van het dagelijks bestuur en van het partijsecretariaat waren geordend. Goeddeels waren deze stukken ook al geïnventariseerd, dat wil zeggen dat er een beknopte beschrijving van de inhoud was gemaakt. Voor de ordening van het resterende materiaal — nog steeds een zeer aanzienlijke hoeveelheid — werd de hulp ingeroepen van leden van de IPSO-geschiedenisgroep. In de afgelopen maanden hebben deze reeds enkele duizenden stukken van sterk uiteenlopend karakter beschreven. Het gaat daarbij bij voorbeeld om correspondentie met individuele partijgenoten en met zusterpartijen, om verslagen van ledenvergaderingen, om financiële rapporten, enz. Het spreekt vanzelf, dat de vrijwilligers, die dit werk onder verantwoordelijkheid van de archiefcommissie verrichten, toegezegd hebben een gepast stilzwijgen in acht te zullen nemen over wat zij aantreffen. Het partij-archief is immers nog niet opengesteld. Maar ik denk niet, dat ik te ver ga, wanneer ik zeg, dat het materiaal in het partij-archief van groot belang kan zijn voor de historische beeldvorming van de CPN.

Hoe verder?

Zoals gezegd is de afronding van de ordening van het partij-archief momenteel vrijwilligerswerk. Dat maakt het moeilijk uitspraken te doen over het tijdstip, waarop het karwei geklaard zal zijn. In elk geval lijkt het wenselijk, dat de voorbereiding van de openstelling van het archief in het komende kalenderjaar tot een goed einde wordt gebracht. Na de voltooiing van de ordening zal de archiefcommissie zich waarschijnlijk nogmaals moeten buigen over het concept-reglement; misschien zal het nog nodig blijken daarin enkele wijzigingen aan te brengen op basis van de inmiddels opgedane kennis met betrekking tot de aard van het materiaal in het archief. Daarna zal de commissie rapport uitbrengen aan het partijbestuur, dat uiteindelijk de beslissingen zal moeten nemen.
Tenslotte een oproep. Het partij-archief is verre van volledig. Voor wat betreft de vooroorlogse periode is vrijwel niets, voor wat betreft de oorlog een zeer bescheiden hoeveelheid materiaal aanwezig. Verreweg het meeste materiaal stamt uit de naoorlogse periode, maar ook dat vertoont ongetwijfeld grote leemten. Veel is waarschijnlijk zoekgeraakt en moet als definitief verloren worden beschouwd. Maar vermoedelijk bevindt zich ook nog heel wat materiaal bij mensen thuis. De archiefcommissie roept daarom iedereen op eens in rommelkasten of op zolder te snuffelen en het resultaat van haar of zijn naspeuringen op de Hoogte Kadijk in te leveren.

JAAP JAN FLINTERMAN

Informatie van de Tweede Kamer-fraktie CP

Van 't Binnenhof naar buiten

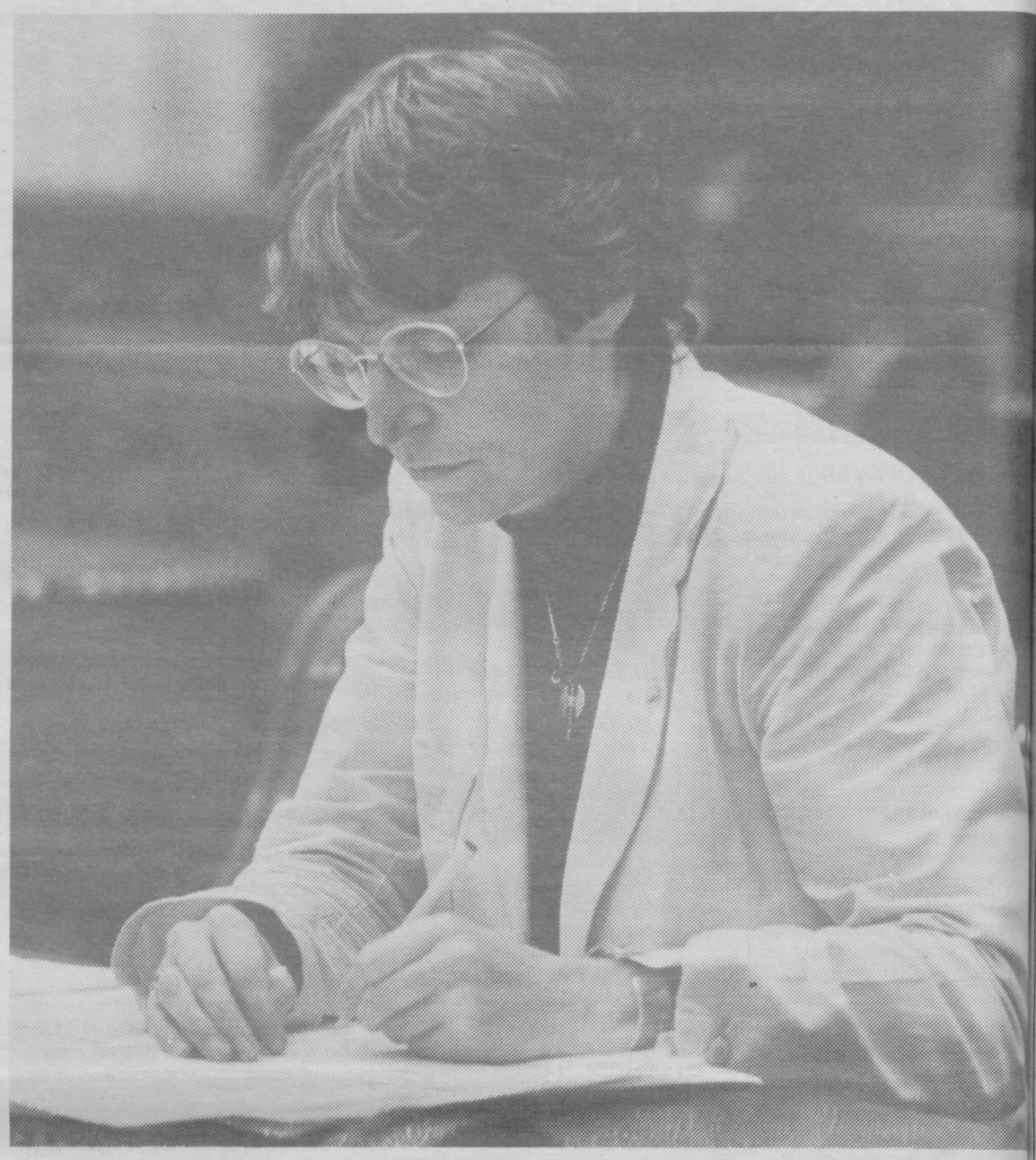

Vooraf

Sinds het aantreden van de nieuwe Kamerfraktie van de CPN in de Tweede Kamer in september 1982, hebben de leden van de CPN via het ledenblad weinig vernomen van het wel en wee van hun vertegenwoordigers in het parlement. Het is wel steeds de bedoeling geweest om in de ledenkrant regelmatig verslag te doen van de belangrijkste gebeurtenissen in de volksvertegenwoordiging. Immers, je kunt er niet van uitgaan dat de achterban wel voldoende op de hoogte zal blijven via de persmedia; voor een deel omdat de meeste daarvan nog steeds vinden dat (parlementair) kleine partijen ook maar een klein beetje aandacht hoeven te krijgen (of helemaal niet); voor een ander deel omdat het gewoon niet mogelijk is, temidden van al het andere nieuws, aan alle zaken die de CPN naar voren brengt in de Tweede Kamer, volledig aandacht te schenken.
Tot nu toe was het niet gelukt om in die lacune te voorzien via de ledenkrant. Vanaf nu willen we proberen om geregeld informatie te geven van wat er in de Tweede Kamer gespeeld heeft, wat de positie van de fraktie daarin is geweest en van wat er staat te gebeuren.

Allereerst lijkt het nuttig om een overzicht te geven van de werkverdeling in de fraktie, althans op hoofdpunten.
Ina Brouwer ,,doet'' in de Kamer: Buitenlandse zaken, Defensie, Ontwikkelingssamenwerking, Sociale Zaken, Justitie en Minderheden.
Evelien Eshuis behandelt Ekonomische Zaken, Financiën, Volksgezondheid, Kunsten en Emancipatie.
Daarbij moet vermeld worden dat zij zich bezig houdt met de omvangrijkste ,,klus'' van de parlementaire enquête over het RSV-concern.
Marius Ernsting tenslotte ,,heeft in zijn portefeuille'' Binnenlandse Zaken, Ambtenarenzaken, Volkshuisvesting, Milieu, Onderwijs en Wetenschappen en Welzijn (waaronder ook de oorlogsgetroffenen en de Beeldende Kunst).
Als we nu met deze wetenschap even terugkijken naar de afgelopen maanden zeg maar tot de troonrede en het verschijnen van de miljoenennota, dan is er ontzaglijk veel te doen geweest.

Algemene beschouwing

Allereerst natuurlijk de algemene beschouwingen, waarin de CPN in volle breedte heeft gefulmineerd tegen de rampzalige voornemens van de regering Lubbers, die nog weer een stukje treuriger bleken te zijn dan op grond van het regeringsakkoord en de voorjaarsnota verwacht kon worden. Voor een uitvoeriger weergave van wat door de fraktie, bij monde van Ina Brouwer, naar voren is gebracht zij hierbij verwezen naar het novembernummer van Politiek en Cultuur, waarin haar bijdrage is afgedrukt.
Naast deze algemene beschouwingen, die de mogelijkheid bieden in te gaan op de aktuele politieke ontwikkelingen, zijn er aparte debatten geweest, zowel over de sociaal-ekonomisch toestand, naar aanleiding van het mislukken van het overleg van de regering met de Stichting van de Arbeid, en het ambtenarenoverleg, als over de rakettenkwestie naar aanleiding van de resultaten van de bijeenkomst van de NAVO-raad in Montebello, Canada.

Sociaal ekonomische strijd

Wat betreft het eerste, de sociaal-ekonomische strijd tegen het afbraakbeleid van de regering, is door ons konsekwent centraal gesteld dat deze regering probeert met dictaten haar wil op te leggen en dat zij daartoe hooghartig de vakbeweging tracht buiten spel te zetten. Zij doet dat door bij voorbaat elk alternatief van tafel te vegen, geen echt overleg te voeren en door van het parlement partij te maken in dit hooglopende konflikt.

Wij hebben steeds nadrukkelijk gesteld dat niemand anders verantwoordelijk is voor de ontstane situatie dan de regering zelf en de volgzame Kamermeerderheid van CDA en VVD. Daarbij hebben wij gehamerd op de uitzichtloze en rampzalige politiek van inleveren, die ons steeds dieper het moeras indrijft en op de gevaarlijke koers van het uitspelen van de ene groep tegen de andere; werknemers in de partikuliere sektor tegen ambtenaren en uitkeringsgerechtigden, ambtenaren tegen uitkeringsgerechtigden en uitkeringsgerechtigden tegen elkaar.
Daartegen steekt de solidariteit in de akties van ambtenaren en uitkeringsgerechtigden schril af!

Atoomraketten

Wat betreft de rakettenkwestie: het debat daarover vond plaats vlak nadat in Den Haag 550.000 mensen hadden gedemonstreerd tegen de plaatsing van nieuwe raketten, en meer in het algemeen hun afkeer van de kernbewapening hadden gedemonsteerd.
Dat stond tegenover een opstelling van de regering in de NAVO-raad, die ten onrechte beperkt leek te blijven tot de vraag of Nederland nu wel of niet iets te maken had met de plaatsing van raketten in andere landen: Engeland, Duitsland en Italië. Wat ons betreft, ging het om de vraag: wat is de positie van de regering t.a.v. de plaatsing van nieuwe raketten door de NAVO als zodanig op dit moment onder de huidige omstandigheden? Zelfs de meest inschikkelijke verklaring van het Nederlandse voorbehoud bij het NAVO-dubbelbesluit, namelijk dat eerst de resultaten van de onderhandelingen in Genève afgewacht moesten worden, werd door deze regering gelogenstraft: de regering had zich niet uitgesproken tegen plaatsing in Engeland, Duitsland en Italië, terwijl er überhaupt nog geen resultaten waren van het Geneefse overleg!
Het voorspelbare gevolg, waarop wij hebben gewezen, heeft zich inmiddels feitelijk voltrokken: Rusland heeft de onderhandelingen in Genève, als gevolg van de start van plaatsing in de genoemde landen, verlaten. We zijn verder weg van vermindering van kernwapens als ooit: de Russen hebben hierover nooit enige twijfel laten bestaan.
Zo is de meest waanzinnige veronderstelling werkelijkheid geworden: de NAVO, inklusief de Nederlandse regering heeft een direkte bijdrage geleverd aan de kernbewapening. Zowel door zelf de plaatsing van nieuwe kernraketten ter hand te nemen, als door de weg vrij te maken voor het plaatsen van méér Russische SS-20-raketten. ,,Luns levert bijdrage aan vermeerdering Russische kernbewapening'', wie had dat ooit gedacht. Dat maakt duidelijk dat het de NAVO helemaal niet gaat om een akkoord ter beperking van de kernbewapening; het gaat de NAVO om plaatsing van nieuwe kernraketten, hoe dan ook.
Het enige antwoord dat daarop mogelijk is: vermeerder en verhevig het verzet!

Begrotingen

Naast deze hoofdzaken in de aktuele politieke situatie zijn er in de afgelopen maanden een hele serie meer specifieke zaken in de Kamer aan de orde geweest. Allereerst zijn daar de begrotingen van de verschillende departementen. Tot nu toe hebben wij onze stem laten horen bij de begrotingen van Binnenlandse Zaken, het Gemeentefonds, Volkshuisvesting, Milieubeheer, Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en het z.g. dekkingsplan (belastingmaatregelen e.d.). In december en januari zullen wij ons nog laten horen bij de begrotingen van Sociale Zaken, Buitenlandse Zaken, Defensie, Ekonomische Zaken en Onderwijs en Wetenschappen.
Even kort op een rijtje wat wij bij de afgelopen begrotingsbehandelingen centraal hebben gesteld (waarbij bedacht moet worden dat we gemiddeld 10 minuten spreektijd per begroting hebben!)

Binnenlandse Zaken

Hierbij zijn we ingegaan op twee onderwerpen: de z.g. civiele verdediging (schuilkelders e.d.) waarvoor op de diverse begrotingen een bedrag van maar liefst 140 miljoen is uitgetrokken. We hebben onze verontrusting erover uitgesproken dat hierbij veel nadrukkelijker als in voorgaande jaren een koppeling wordt gemaakt met de krisis en oorlogsdreiging. Nog los van de vraag of de civiele verdediging soelaas kan bieden als er eenmaal oorlog is, draagt een dergelijke benadering bij aan het versterken van een klimaat waarin oorlog kennelijk voorstelbaar is.
Daarnaast hebben we aangedrongen op een herziening van het beleid m.b.t. gemeentelijke herindelingen, in het licht van allerlei diskussies over verdergaande decentralisatie en deregulering: het is de vraag of je in dat licht moet vasthouden aan de norm van minim 10.000 inwoners per gemeente

Gemeentefonds

Bij deze begroting hebben we name (evenals andere partijen dacht gevraagd voor dat deel bijstandskosten dat voor rekening van de Gemeenten blijft, en dat langzamerhand voor die gemee ondraaglijk wordt.
Alleen al voor de jaren '82 en beloopt het tekort waarmee de meenten blijven zitten zo'n 20 joen gulden!
Tijdens deze behandeling werd motie ingediend door CDA en VVD (en inmiddels overgenom door de regering) die uitspreekt vanaf 1984 2/3 van de voor de gemeente blijvende bijstandsk door de regering moeten worde vergoed. Op zich niet slecht, en zeker een resultaat van langdu aandringen door gemeenten en VNG, maar voorlopig dreigen wel met het gat van 1982 en 19 (toen de toename van mensen door langdurige werkloosheid Bijstandswet kwamen het gro was) te blijven zitten.

Volkshuisvesting

Hier hebben we ons met name gericht op de woonlastenproble tiek en meer in het bijzonder t de aangekondigde verslechter van de individuele huursubsidi Verslechteringen die voor som groepen in de honderden gulde kunnen lopen. Met name betre de alleenstaanden, die een apa tabel krijgen voor de bereken van de individuele huursubsidi die aanzienlijk slechter uitpak de tabel voor meerpersoonshu houdens.
De staatssecretaris heeft op dit enige (maar waarschijnlijk niet doende) tegemoetkoming toeg zegd.

Vervolg op pa

Vervolg van pag. 10

Milieubeheer

Bij dit onderwerp hebben we, mede naar aanleiding van de geruchtmakende Uniser-zaak en het schokkende rapport daarover, vooral gewezen op de problemen rond de handhaving van het milieubeleid. Je kunt nog zulke mooie wetten maken tegen milieuverontreiniging, nog zo veel vergunningen bedenken, de mooiste normen stellen, maar als je niet genoeg mensen hebt met deskundigheid en bevoegdheid, om de regels uit te voeren en te controleren, dan schiet je er niet veel mee op. Dat heeft niets te maken met de regels als zodanig (wat de VVD met haar slogan van deregulering ons wil laten geloven) maar alles met de wil en de bereidheid om voor de uitvoering van regels ook middelen (geld en menskracht) ter beschikking te stellen!

Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Feitelijk zijn dit twee begrotingsbehandelingen: welzijn en cultuur enerzijds en volksgezondheid anderzijds. Bij welzijn en cultuur hebben we de intrekking van de Kaderwet Specifiek Welzijn verbonden met de kaalslag die minister Brinkman van plan is op belangrijke welzijnssectoren als bibliotheekwerk (55 miljoen), sociaal-cultureel werk (30 miljoen) en maatschappelijke dienstverlening (10 miljoen). We hebben een motie ingediend om deze bezuinigingen, zolang de discussie over de wetgeving niet gevoerd en afgerond is, niet door te voeren. Een volstrekt redelijke maar helaas onhaalbare motie! Daarnaast hebben we, via een amendement, voorgesteld geld uit te trekken voor Cinemien, een kollektief voor verspreiding en bekendmaking van vrouwenfilms. Het kamerbreed vrouwenoverleg steunt dit amendement en het maakt dus een goede kans.

Dekkingsplan

Dit onderdeel van de begrotingsbehandeling houdt allerlei treurigs in zoals de verhoging van de BTW met één procent (5% voor gewone levensbehoeften en 19% voor luxe goederen) en accijnsverhogingen. Hierbij hebben we, in onze niet aflatende strijd tegen de immer duurder wordende aardgasprijzen, voorgesteld bij amendement om het aardgas niet onder het luxe-tarief (dat dus 19% wordt), maar onder het gewone tarief (dat 5% wordt) te brengen.

Volksgezondheid

Bij dit punt zijn we ingegaan op diverse kwesties, zoals de versterking van de eerstelijns gezondheidszorg, het profijtbeginsel (de ervaringen met de z.g. medicijnknaak, waaruit blijkt dat niet minder maar méér medicijngebruik plaatsvindt), de bezuiniging van 470 miljoen op het ziekenfondspakket, de behandeling van seksueel geweld door en binnen de medische stand en de waanzin van grote uitgaven t.b.v. gezondheidszorg bij een eventuele kernoorlog.

Overige zaken

Tussen al deze zaken door zijn ook nog andere, niet onbelangrijke kwesties aan de orde geweest. Om dit verhaal niet al te langdradig te maken volstaan wij met een niet volledige opsomming, met een korte karakterisering.

— **De wet Uitkeringen Burger-Oorlogsslachtoffers:** aandringen van ons en de PvdA om in deze wet, evenals in andere wetten t.b.v. oorlogsgetroffenen de omgekeerde bewijslast op te nemen stuitten af op het heilige principe van de regering plus CDA en VVD om de kosten binnen de perken te houden; wel werd een motie van ons aangenomen op de gelijkberechtiging van mannen en vrouwen in deze wet door te voeren.

— **De Kaderwet Volwasseneneducatie:** een initiatiefwet van de PvdA'ers Van Kemenade, Wallage en Worrel, om nu eindelijk het onderwijs voor volwassenen, in zijn diverse vormen en regels, samenhangend te gaan regelen die door ons met de nodige kanttekeningen en kritiek, wordt ondersteund. Inmiddels is een pikante zaak ontstaan doordat de regering met eigen voorstellen is gekomen, en daardoor de regeringspartijen in een konflikt zijn gebracht tussen loyaliteit aan de regering en een positieve houding t.o.v. het initiatiefrecht van de Kamer. De afloop daarvan valt op dit moment niet te voorspellen.

— **De Wet Bijzondere Opname Psychiatriese Ziekenhuizen (BOPZ geheten):** Deze wet, die dient ter vervanging van de honderd jaar oude krankzinnigenwet, is op zich een verbetering van de bestaande wetgeving. Wij hebben ons met name gericht tegen de bepalingen in de nieuwe wet t.a.v. de mogelijkheden tot gedwongen opname. Alhoewel via amendering de rechtsbescherming van patiënten nader is aangescherpt, is het niet gelukt de gedwongen opname als zodanig uit de wet te krijgen.

— **De z.g. twee-verdieners Wet:** Afgezien van de aanduiding van deze wet die in de wandeling is ontstaan (tweeverdieners), een aanduiding die wij gehekeld hebben vanwege de verdachtmaking die erin schuil gaat, hebben wij ons principieel gekeerd tegen het anti-emancipatiekarakter van deze wet. Hoewel er enige verbeteringen zijn aangebracht m.b.t. de laagste tweede-inkomens-in-één-gezin, doet dat aan ons principiële bezwaar niets af: er wordt niet gekeken naar wat een individu verdient en dus wat hij of zij aan belasting betaalt, maar er wordt mede gekeken naar de vraag of je wel of niet met anderen leeft en dat wordt, mede bij de belastingheffing betrokken. Op die manier worden mensen opnieuw afhankelijk van elkaar. Naast het anti-emancipatieeffekt dreigt deze wet ook voor de privacy ernstige konsekwenties te hebben.

— **De financiële verhoudingswet:** Ook bij dit punt zijn wij ingegaan op het probleem van de bijstandskosten en hebben wij via amendering geprobeerd daarvoor een oplossing aan te geven. Dat werd afgewezen onder het voorwendsel dat dat centralisme in de hand zou werken. Als het op betalen aankomt is er altijd wel een leuke redenering bij de hand om dat te voorkomen! Alsof de gemeenten blij zijn met gedecentraliseerde vrijheid om krom te liggen voor de centrale overheid.

— **De Wet internationale boycot:** Deze wet is voortgekomen uit de diskussie over het onaanvaardbare verschijnsel van de niet-joodverklaringen bij de handel met Arabische landen. Wij hebben ons gekeerd tegen de neiging om dit principiële punt op te hangen aan eventuele gevolgen voor het bedrijfsleven. De wet betekent een afzwakking vergeleken bij een eerder wetsvoorstel en we hebben het aangeduid als een minimum dat verder uitgebouwd zal moeten worden.

Tenslotte zijn er naast dit alles in de Kamer, in uitgebreide commissievergaderingen en in mondelinge overleggen met diverse ministers nog zaken aan de orde geweest als:
— de komplete afbraak van de Beeldende Kunstenaars Regeling
— het rapport over bestaande kerncentrales
— het ouderenbeleid
— de stadsvernieuwing
— het z.g. herenakkoord met Shell en Esso
— het overheidspersoneelsbeleid
— de ontwikkelingssamenwerking.

De grote lijn hierin is in feite dat het regeerakkoord moet worden uitgevoerd, bezuinigingen onontkoombaar zijn, het bedrijfsleven meer ruimte moet krijgen, de overheidsbemoeienis moet worden teruggedrongen, kortom de hele ideologische rim-ram, die moet verhullen dat deze regering maar één boodschap heeft: geld weg bij de kollektieve voorzieningen en overhevelen aan de ondernemers, die daar mee mogen doen wat ze willen.
Een regering die zo'n kleine boodschap heeft geven wij een grote boodschap mee: wegwezen!

De CPN-fractie en aardgas

Het beleid van de fractie ten aanzien van aardgas werd bepaald door een aantal factoren:
— de rol, die de aanwezigheid van een (steeds groter wordende) voorraad energie kan spelen voor het welzijn van de bevolking en de economische ontwikkeling;
— de enorme winsten, die op aardgas worden gemaakt en waarvan een groot deel verdwijnt naar Shell en Esso, en de voorkeursbehandeling die deze maatschappijen krijgen;
— het aandeel in het totaal van woonlasten, dat de prijs van aardgas heeft.
Daar tegenover staat het regeringsbeleid:
— verhoging van de kleinverbruikerstarieven;
— fiscale tegemoetkomingen aan Shell en Esso via de voorgenomen intrekking van het wetsvoorstel Wet heffing meeropbrengst aardgas, de Wet Investeringsregeling en het zogenaamde Gentlemen's agreement.
Ter verduidelijking: De Wet Heffing meeropbrengst aardgas zou een extra heffing hebben opgebracht ten aanzien van winsten die op de exploitatie van de (kleine) aardgasvelden, o.a. op het continentaal plat, zou worden opgeheven. Opbrengst hiervan zou ongeveer *f* 300 tot *f* 500 miljoen per jaar zijn. Het Gentlemen's agreement is een mondelinge overeenkomst tussen de minister van economische zaken en Shell en Esso over de besteding van de winsten in Nederland gemaakt op aardgas ten behoeve van een ,,structurele versterking van de economie". Via de WIR krijgen beide maatschappijen enorme sommen geld indien zij investeringen doen. Die hoeven niet alleen plaats te vinden in Nederland, maar kunnen ook in het buitenland — zoals de tankers in Korea — plaats vinden.
Het één en ander leidde sinds september 1983 tot de volgende initiatieven van de CPN-fractie:
— bij de Algemene Beschouwingen een motie van Ina Brouwer om het wetsvoorstel Heffing meeropbrengst aardgas niet in te trekken. De motie werd aangehouden omdat minister van Aardenne een brief toezegde aan de Kamer ,,waarin zal worden ingegaan op de redenen waarom tot intrekking binnen het kabinet was besloten";
Noch de brief noch mededeling van intrekking heeft tot dusver plaatsgevonden.
— in de Uitgebreide Commissie Vergadering over het gasbeleid — als onderdeel van de Begrotingsbehandeling van economische zaken — diende Evelien Eshuis twee moties in:
a. om de koppeling van de gasprijs aan die van huisbrandolie ongedaan te maken en de kleinverbruikerstarieven vast te stellen op basis van een marktwaarde die aanhaakt bij de inkoopsprijs;
b. uitgaande van de gedachte dat de VEGIN als gezamenlijke gasbedrijven tot de zeer grote afnemers behoort, om aan de VEGIN aardgas te leveren tegen grootverbruikersprijs.
Over deze twee moties moet nog worden gestemd. Waarschijnlijk in januari 1984, wanneer de begroting van economische zaken geheel is afgehandeld.
— bij de behandeling van het verslag over een mondeling overleg over het gentlemen's agreement":

— een motie van Evelien Eshuis, waarin de regering wordt verzocht in overleg te treden met Shell en Esso teneinde te bewerkstelligen, dat een deel van de winst van beide maatschappijen in een fonds zou worden gestort voor medefinanciering t.b.v. andere ondernemingen, ,,ter bestrijding van werkloosheid en bevordering van arbeidstijdverkorting". Deze motie werd verworpen met de stemmen van PvdA, CPN, PPR, PSP en EVP voor.
— bij de behandeling van het ,,dekkingsplan" (de verhoging van een groot aantal belastingen, waaronder de Omzetbelasting (BTW);
— een amendement van Evelien Eshuis om gas terug te brengen naar de tabel van het verlaagde tarief (nu dus 5%). Dekking voor dit amendement vond de CPN-fractie in de opbrengst van het nog steeds niet ingetrokken wetsvoorstel Wet heffing meeropbrengst aardgas en in een groter staatsaandeel in de aardgaswinsten. Aanneming van dit amendement had het doorsnee Nederlandse huisgezin zo'n *f* 40,- à *f* 50,- per maand gescheeld. De motie werd verworpen met alleen de stemmen van CPN, PPR en PSP voor.
Een krachtig aandringen van buiten het parlement op het aannemen van de nog resterende motie Eshuis kan van doorslaggevende betekenis zijn.

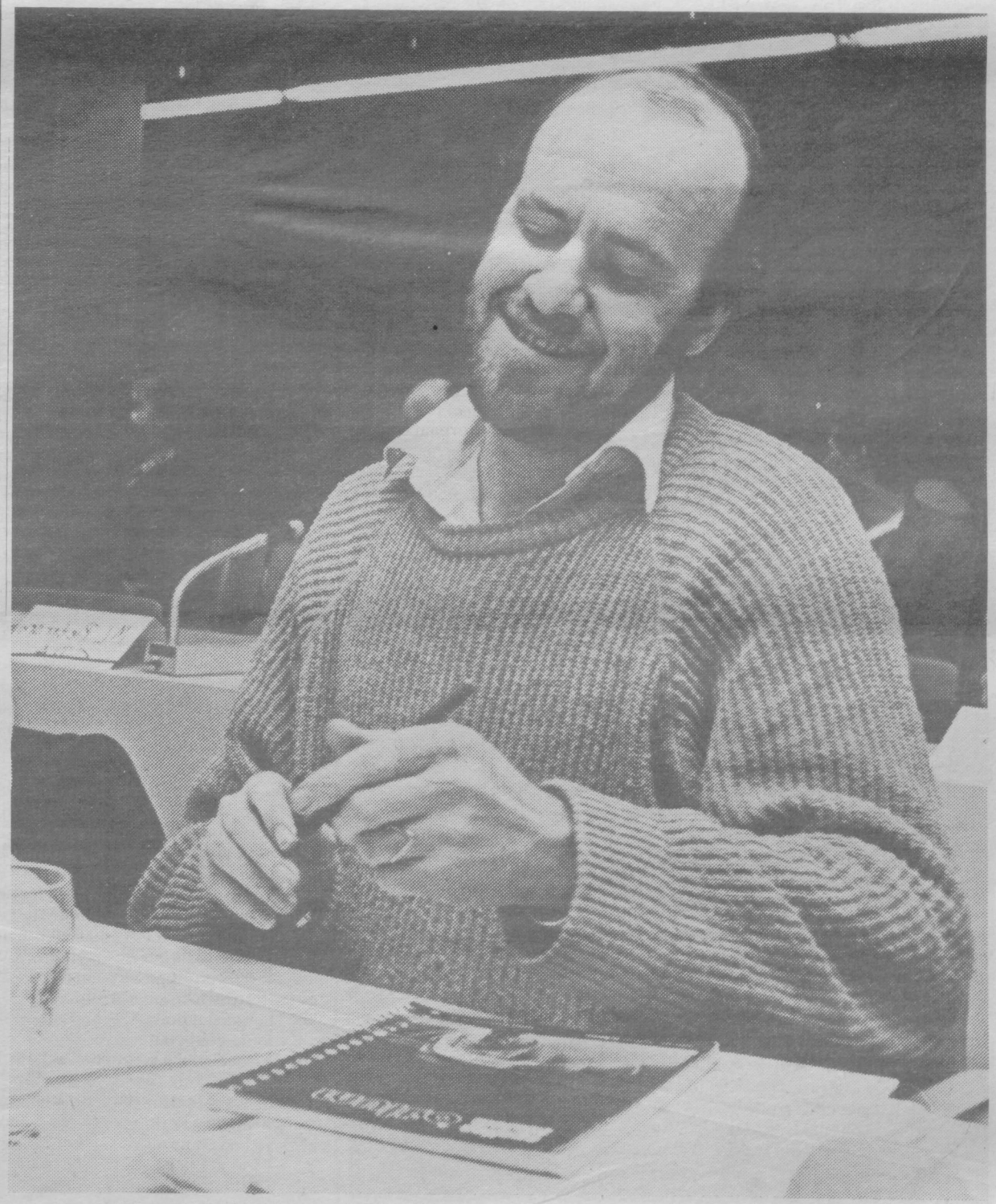

Financiële campagnes: enkele opmerkingen

Het district Den Haag is direct bij het van start gaan van de financiële campagne erin geslaagd in zeer korte tijd de donatietaak rond te krijgen. Dit gebeurde in dezelfde periode waarin er door Den Haag ook een grote inzet en energie aan de dag werd gelegd in de voorbereiding van de vredesdemonstratie van 29 oktober.
Hieronder geven twee leden van het Haagse districtsbestuur aan hoe in hun district de financiële campagne wordt aangepakt.

Het voortbestaan van een organisatie hangt niet alleen af van het aantal mensen, dat zich aangetrokken voelt tot haar doelstellingen, de actualiteit en haalbaarheid van haar doelstellingen en de bereidheid van haar leden zich in te zetten voor die doelstellingen, maar zeker ook van de mogelijkheden voldoende middelen bijéén te krijgen om als organisatie te kunnen voortbestaan.
Zie hier de kern van het vraagstuk van de financiële campagnes van onze partij.
Het zal duidelijk zijn, dat het debat in de partij over haar doelstellingen ongetwijfeld van invloed is op de resultaten van de financiële campagnes (zie ledenkrant eind oktober/begin november, pagina 1, rechts boven).

Zorgvuldig organiseren een noodzaak

Wanneer we de resultaten van de verschillende districten bezien kan de conclusie niet zijn dat alleen het debat over de doelstellingen debet zou zijn aan de teleurstellende resultaten. Immers ook in het district Den Haag wordt het debat over de doelstellingen gevoerd; ook in het distrikt Den Haag staan de opvattingen (soms) diametraal tegenover elkaar. Er moet dus meer aan de hand zijn. Naar onze mening zijn de teleurstellende resultaten voor een belangrijk deel te wijten aan organisatorische zwakte, onzorgvuldigheden en tekortkomingen.

Het doel moet duidelijk zijn

Op een bespreking in 1982 over de opzet van de financiële campagnes zijn op landelijk niveau de volgende afspraken gemaakt:
1) **donatiecampagnes** zijn bestemd voor de **partij**; er wordt naar gestreefd giften zoveel mogelijk via automatische afschrijving binnen te krijgen, om op deze wijze de **strukturele** inkomenspositie van de partij te versterken. Dus gericht op leden en mensen die ,,dicht bij de partij staan".
2) **enveloppe-campagnes** zijn bestemd voor **konkrete doelen** (bv. het nieuwe gebouw, steun aan De Waarheid, etc.) en gericht op een éénmalige gift onder een veel groter publiek dan bij de donatiecampagnes.
3) in een financiële campagne dient duidelijkheid te zijn over het doel.

Naar onze mening is door de leidingen van de partij op alle niveaus met onvoldoende kracht dit plan in de partij aan de orde gesteld.

Financiële campagnes een politieke verantwoordelijkheid

Een financiële campagne vereist leiding en begeleiding op alle niveaus in de partij. Binnen het landelijk dagelijks bestuur dient per campagne één lid de verantwoordelijkheid op zich te nemen. Hetzelfde geldt voor districten en afdelingen.
In district Den Haag is dit de laatste twee jaar de gewoonte; hetgeen de financiële campagnes ten goede zijn gekomen.
In De Waarheid, in de ledenkrant en zo mogelijk in speciale bulletins moeten de campagnes begeleid worden: ervaringen, standen, etc.
In district Den Haag verschijnen regelmatig overzichten met de resultaten en wordt de campagne begeleid met artikelen in het districtsbulletin.
Vooraf dient het campagneplan in districtsbesturen (of dagelijks besturen) en afdelingsbesturen besproken te worden. Daarnaast dient er regelmatig (minstens wekelijks) kontakt te zijn tussen het landelijk apparaat en de districten en tussen de districten en de afdelingen in de weken dat een campagne loopt.
Op deze wijze betrekken we vele tientallen partijgenoten (en niet-partijgenoten bij enveloppe-campagnes) bij de financiële campagnes.
In de loop van het boekjaar moet per district maandelijks een overzicht gemaakt worden van de afrekenstanden per afdeling, zodat bij achterblijven van afrekeningen kan worden ingegrepen.

Maatregelen in de districten

Samenvattend dienen naar onze mening — en ervaring — op districtsniveau de volgende maatregelen getroffen te worden om de financiële campagnes tot een succes te maken:
- een lid van de dagelijkse leiding verantwoordelijk per campagne,
- campagneplan van te voren in besturen bespreken,
- wekelijks kontakt met de afdelingen over de voortgang van de campagne,
- begeleiding d.m.v. overzichten en artikelen in districtsbulletins,
- controle op de afrekening gedurende het boekjaar.

Tot slot

Het zal duidelijk zijn dat voldoende financiële armslag van groot belang is voor onze partij. Wij hopen hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan verbetering van organisatie en opzet van financiële campagnes.

We hopen, dat velen in de partij hierop reageren en met ideeën en voorstellen komen.

18 november 1983
ARIE PIETER HOOGENDAM
RIET VAN PUTTEN

Donatiecampagne CPN

Het bedrag dat ingetekend is voor de donatiecampagne van de CPN, heeft de 2 ton nu ruim overschreden. Om precies te zijn is het totaal nu

ƒ 222.163

Dit bedrag werd als volgt door districten en afdelingen bijeengebracht:
AMSTERDAM: 60.500.-, waarvan 48.000.- via de maandelijkse giro, 2.500.- middels eenmalige giften en 10.000.- via de afdelingen.
BRABANT: 4.434.-.
DRENTE: 330.-.
FRIESLAND: 5.489,75 uit de afdelingen: Leeuwarden 2.265.-; Sneek 360.-; Drachten 360.-; Heerenveen 384,75; Joure 205.-; Ooststellingwerf 280.-; Lemmer 150.-; Tijnje 600.-; Gorredijk 635.-; Dokkum 100.-; Noordwolde 50.-; Jubbega 100.-.
GELDERLAND: 9.824.- uit de afdelingen: Arnhem 2.434,50; Nijmegen 3.451.-; Wageningen 2.404.-.
GOOI/EEMLAND: 7.305.- uit de afdelingen: Amersfoort 3.995.-; Hilversum 2.100.-; Huizen 510.-; Soest/Baarn 700.-.
GRONINGEN: 15.758.- uit de afdelingen: Finsterwolde 190.-; Oosterpoort 1.738.-; Zuid-Oost 715.-; Zuid-West 100.-; Centrum 1.800.-; Noord-West 180.-; Indische Buurt 1.158.-; Oosterpark 3.000.-; Hoogte 180.-; Noorder Plantsoen 880.-; Lewenborg 1.326.-; Hoogezand 530.-; Oude Pekela 680.-; Veendam 90.-; Winschoten 540.-; Bejum 1.500.-
DEN HAAG: 47.880.- uit de afdelingen: Binnenstad 1.920.-; Laak 1.780.-; Moerwijk 1.500.-; Morgenstond 1.200.-; Duinoord 5.000.-; Vruchtenkwartier 2.560.-; Scheveningen 1.000.-; Alphen 280.-; Delft 23.264.-; Gouda 1.088.-; Leiden 5.570.-; Rijswijk 180.-; Voorburg 400.-; Zoetermeer 955.-; Bollenstreek 820.-; District 363.55.
KENNEMERLAND: 3.870.- uit de afdelingen: Haarlem-Noord 1.050.-; Haarlem-Zuid 1.896.-; Schalkwijk 120.-; Zandvoort 400.-.
LIMBURG: 3.690.-
NOORD-HOLLAND-NOORD: 6.834.-.
ROTTERDAM: 15.000.-.
TWENTE: 5.736.-.
UTRECHT: 13.927.- uit de afdelingen: Noord 1.714.-; Zuid 2.730.-; Centrum 1.530.-; Oost 2.982.-; Zeist 552.-; Vianen 720.-; Nieuwe Gein 180.-; West 600.-; Overvecht 1.730.-; Vogelenbuurt 1.110.-; Heuvelrug 79.-.
VECHT/IJSSELDELTA: 4.121.- uit de afdelingen: Hattem 450.-; Lelystad 726.-; Zwolle 1.860.-; Harderwijk 985.-; Ermelo 100.-.
IJSSELSTREEK: 1520,- uit de afdeling Zutphen.
ZAANSTREEK: 5.600.-.
ZEELAND: 1.404.-.

Het partijbestuur organiseert een landelijk CPN-beraad over de acties tegen de regering-Lubbers op zaterdag 7 januari 1984
Aanvang: 10.30 uur
Plaats: Hoogte Kadijk

Doel van deze bijeenkomst is om in partijverband de balans op te maken van de sociale acties van de afgelopen maanden en om ons bezig te houden met de vraag: hoe zetten we de strijd tegen het kabinet-Lubbers voort en wat zijn de taken van de CPN daarin.
Via de districten zullen voor deze bijeenkomst worden uitgenodigd allen in de partij die bij de acties betrokken zijn geweest: partijgenoten uit de ambtenaren- en uitkeringsgerechtigdenbeweging, uit districts- en afdelingsbesturen en uit bedrijfsgroepen/sociaal-economische overleggen van de partij.
Uiteraard is daarnaast iedere partijgenoot die belangstelling heeft welkom. Wel verzoeken we daarbij aanmelding vóór 3 januari uiterlijk.
De uitkomsten van het partijberaad dienen om het partijbestuur te adviseren over de sociaal-economische activiteiten van de partij voor de komende maanden.
De discussie op de bijeenkomst zal plaatsvinden aan de hand van het artikel dat in deze ledenkrant is gepubliceerd over de stakingsacties.

Rectificatie

N.a.v. ledenkrant nov. '83.

,,Landelijk anti-racisme beraad, 26 nov."

5e kolom, onder 3e thema: ,,Ideologische verschijningsvormen van racisme en de bestrijding ervan."

Foute tekst:

,,Evenmin is hiermee bedoeld dat alle ,,witte" mensen in bijvoorbeeld anti-fascisme comités eigen vormen van strijd tegen racisme moeten zoeken om te komen tot een effectieve solidariteit met ,,zwarte mensen".

Moet zijn:

,,Evenmin is hiermee bedoeld, dat alle ,,witte" mensen individueel schuldig zijn aan racistische onderdrukking. Wél betekent dit, dat ,,witte" mensen in bijvoorbeeld anti-fascisme comités eigen vormen van strijd tegen racisme moeten zoeken om te komen tot een effectieve solidariteit met ,,zwarte" mensen."

CPN hardleers?

Sedert 29 - 10 - 83 vermeldt De Waarheid-voorpagina: ,,Ook na 29 - 10 - 83 blijft De Waarheid campagne voeren tegen de kruisraketten enzovoort..."De heden (30 - 11 - 83) per post ontvangen Ledenkrant nr. 9 (vertraagd door poststaking) begint met ,,Met z'n allen tegen de regering Lubbers".
Het valt me weer op dat ook in deze krant de apartheid tussen de economische eisen en de vredeseisen hoogtij viert, want de eisen voor ,,Kruisraketten Nee" worden niet gesteld. Ik weet dat zowel in de Vredesbeweging als in politieke partijen en vakbeweging lieden zitten, die deze koppeling ,,niet haalbaar" enz. vinden. Ik meen echter dat, vooral na een goede (pers)campagne de overgrote meerderheid van vak- en vredesbeweging voor deze koppeling te winnen zal zijn.
Bij de demonstratie van gisteren (Dam, Amsterdam) waren er geen delen van de vredesbeweging uitgenodigd. Er werd wel een solidariteitsbetuiging uit de vredewbeweging voorgelezen. Laat dit een begin zijn voor het loslaten van de apartheid: tegen liberalisme, lubberalisme en kruisraketten, en Weg met de regering Lubbers, die ons medeplichtig maakt aan de atoommisdaad en waanzin.

Dirk Veenstra

Colofon

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Donateurs ontvangen het blad per post (donaties op giro 511002 t.n.v. Alg. Pnn. CPN).
Redactie: Fenna Bolding, Leo Klatser, Walter Schoonenberg, Alain Stom (red. secr.).
Eindredactie: Frank Biesboer.
Vormgeving: Leo Klatser
Druk: Dijkman & Co.
Redactiesecretariaat: Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam, tel. 020 - 262565 (tst. 10)

Sluitingsdatum copy no. 1: 12 januari 1984